บทประพันธ์ชิ้นเอกที่เลื่องลือของจิตรกรมือเทวดา

เปิดกรุผีไทย

ผู้มาจากเมืองมืด

ความมหัศจรรย์ ความลี้ลับ ความน่าสะพรึงกลัว

จากอีกมิติหนึ่งของเมืองมืดที่คุณสามารถสัมผัสได้

ชุดเปิดกรุผี

เปิดกรุผีไทย ตอน ผู้มาจากเมืองมืด

เหม เวชกร เขียนเรื่อง

เหม เวชกร ภาพปกและภาพประกอบ

พิมพ์รวมเล่มครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์บรรณาคาร ๒๕๑๑
พิมพ์ครั้งแรก (โดยสำนักพิมพ์) ธันวาคม ๒๕๓๘
พิมพ์ครั้งที่สอง ตุลาคม ๒๕๔๐
โดยได้รับการอนุญาตจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย
สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
ISBN 974-604-039-1

ดำเนินการผลิตโดย

บริษัทดอกหญ้ากราฟฟิค จำกัด
๖๐ ถนนเทศบาลสาย ๒ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทรศัพท์ ๘๙๐-๐๘๑๐-๘ โทรสาร ๘๙๐-๐๘๑๐ ต่อ ๒๐๓

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
๔๕๗/๙๙-๑๐๐ ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทรศัพท์ ๔๓๔-๐๒๓๕ โทรสาร ๔๓๓-๙๑๑๔

จัดจำหน่ายโดย

บริษัทสามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด (มหาชน)
๗๑/๑๒-๑๙ ถนนเทศบาลสาย ๒ แขวงวัดกัลยาณ์
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทรศัพท์ ๔๖๖-๐๕๑๙ โทรสาร ๔๖๕-๑๓๙๑

ราคา ๑๕๐ บาท

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ดอกหญ้า โทรศัพท์ ๓๙๒-๓๑๑๕, ๓๙๒-๑๕๖๙

เปิดกรุมีไทย

ตอน ผู้มาจากเมืองมืด

เขม เอชกร.

คำนำสำนักพิมพ์

เรื่องราวความลี้ลับของภูตผีหรือวิญญาณ เป็นความเชื่อที่อยู่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์แล้ว เรื่องเล่าที่เกี่ยวกับวิญญาณเหล่านี้จึงถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอยู่ตลอดเวลา

ครูเหม เวชกร เป็นปรมาจารย์ทางด้านการวาดภาพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นจิตรกรมือเทวดา นอกจากนั้นยังมีงานประพันธ์ในแนวผีอีกมากมายที่**ครูเหม เวชกร**ถ่ายทอดออกมาได้อย่างดียิ่ง สำหรับ***เปิดกรุผีไทย ตอน ผู้มาจากเมืองมืด***นี้เป็นผลงานเล่มที่สี่ของ**ครูเหม เวชกร** โดยอีกสามเล่มที่ได้รับการพิมพ์รวมเล่มแล้วโดยสำนักพิมพ์ดอกหญ้า คือ ***เปิดกรุผีไทย ตอน ขึ้นจากหลุม*** ***เปิดกรุผีไทย ตอน เมืองแม่วันทอง*** และ***เปิดกรุผีไทย ตอน ผ้าป่าผีตาย*** ทั้งหมดนี้คืองานประพันธ์ที่**ครูเหม เวชกร**ฝากไว้ให้ท่านผู้อ่านได้สัมผัสถึงความลี้ลับของโลกแห่งเมืองมืดได้เป็นอย่างดี

ด้วยความปรารถนาดี
สำนักพิมพ์ดอกหญ้า

สารบัญ

เรากันเอง	๗
คนละทาง	๒๔
ยามรักษาซ่อง	๔๖
อ้ายไพร่พิลาป	๗๐
เรื่องส่วนตัวกลั้วการเมือง	๙๐
ใครจะกางกั้น	๑๑๑
ยักษ์วัดแจ้ง	๑๒๖
โรงเรียนครูพยุง	๑๔๔
ไม่มีใครใจหมา	๑๖๗
คุณปู่อาละวาด	๑๘๓
วิญญาณทรมาน	๑๙๖
กรุงเทพฯ แช่น้ำ	๒๒๐
ฉันคอยรักที่นี่	๒๓๘
มรดกบังคับ	๒๕๕
เรื่องยุ่งของมนุษย์	๒๗๘
บ้านเกิดอ้ายเรือง	๓๐๒
ผู้วิเศษ	๓๑๘
หมอยูโซะ	๓๓๔
หมอดูเฒ่า	๓๔๓

ผมพยายามตะกายลมโผ
เข้ากอดคนที่ใกล้ ๆ และ
ต่างคนก็กอดกันเป็นกลุ่ม
อยู่ตรงนั้น ไม่รู้ใครเป็นใคร
ขาสั่นคางสั่นจนได้ยิน

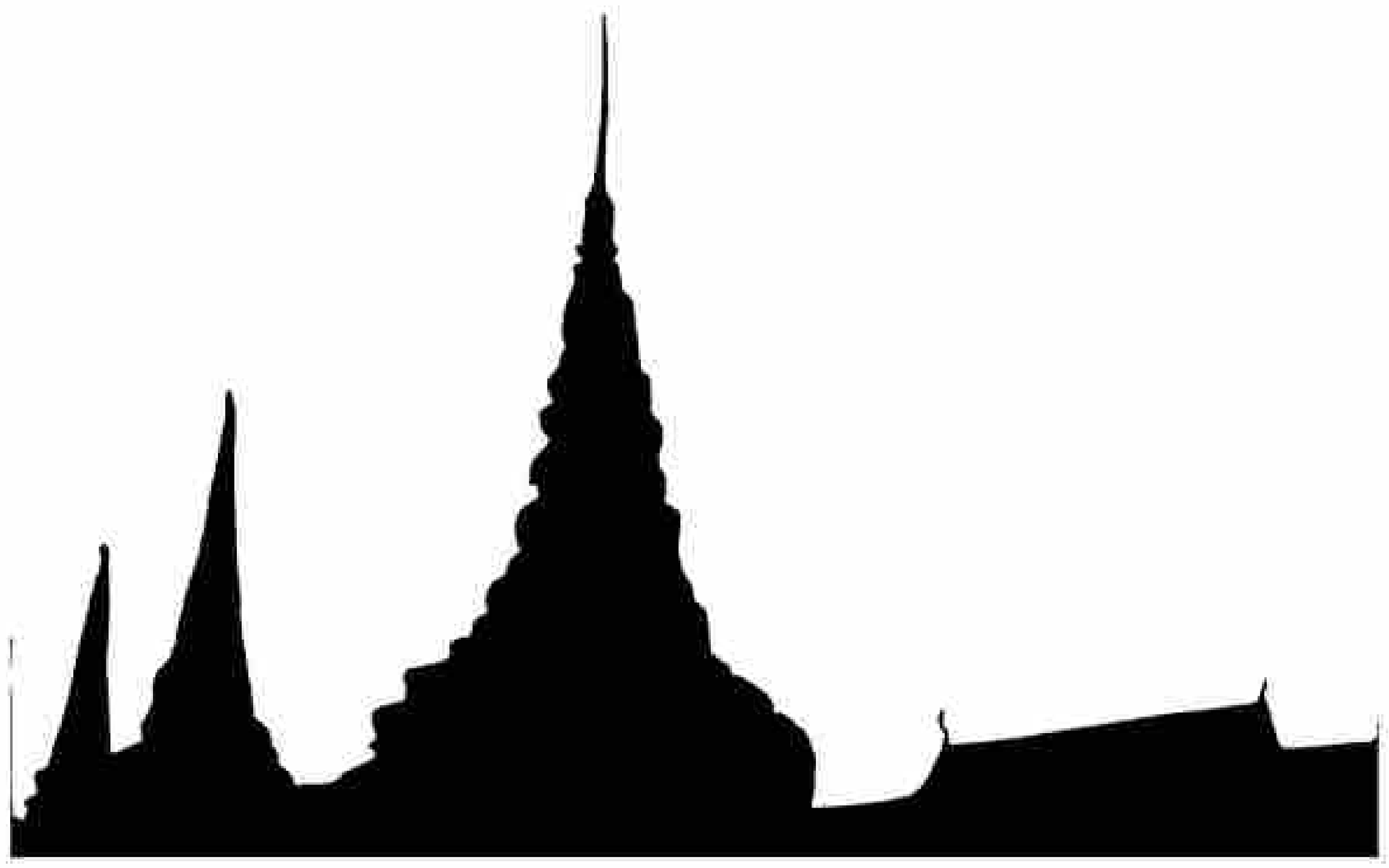

เรากันเอง

ตอนนี้เป็นการผจญภัยอีกครั้งหนึ่งของผม นายเรือง หรืออ้ายเรืองที่กำลังพเนจรจากบ้านเกิด ที่เคยซุกหัวนอนมาแต่หัวเท่ากำปั้น คือบ้านมาบโพธิ์ ใกล้บ้านภาชีจังหวัดอยุธยา ซึ่งท่านเคยอ่านมาแล้วในตอนต้น ๆ โน้น และอ้ายเรืองก็พเนจรต่อไปอีกกว่าจะสิ้นกรรม

สมาคมขี้เมาของเราชักห่างการประชุมพบปะกันไปพักหนึ่ง เพราะพวกหนังสือพิมพ์และพวกนายช่างโรงงานมักกะสันที่เมาสุราแล้วชอบลองดีกับภูตผีปิศาจ พอโดนดีเข้าก็เกิดแหยง ๆ กันไปบ้าง เพราะถูกผีหลอกอย่างจังเข้าที่ในสวนหลังโรงงานแถวมักกะสัน ทางน้าเกื้อผู้มีพระคุณแก่ผมและพี่ใหญ่เพื่อนเสมอพี่ของผมชักจะขยาด เราสามคนจึงขาดนัดไม่ได้มาชุมนุมเมากันอย่างเคย เพราะว่าลงกินเหล้าพร้อมองค์กันเมื่อใดเหมือนถูกสาป พอเมาเข้าไปเมื่อใดต้องแผลงฤทธิ์เข้าไปรุกรานภูตผีปิศาจถึงป่าช้าวัดตะพานมักกะสันทุกทีไป เรื่องนี้เห็นจะแรงเพราะพวกหนังสือพิมพ์สองสามคนที่ชอบเล่นกับพวกผีปิศาจเนื่องจากเขาไม่เชื่อว่าผีนั้นมีจริง จึงเล่นสนุกเพื่อเป็นการยืนยันว่า

แม้แต่เข้าไปรุกรานจนถึงในป่าช้าในยามค่ำคืนแล้ว ก็ไม่เห็นพวกผีจะสำแดงอะไรให้ปรากฏ

แต่ถูกหลอกหลอนที่วัดตะพานครั้งแรกนั้น ยังเป็นที่สงสัยแก่พวกหนังสือพิมพ์และนายช่างโรงงานมักกะสันอยู่ เพราะเขาเหล่านั้นไม่ได้ถูกทั้ง ๆ ที่อยู่รวม ๆ กัน แต่น้าเกื้อถูกคนเดียว และผมเป็นผู้เห็นกับตาอย่างชัดแจ้ง เมื่อน้าเกื้อ ผมและพี่ใหญ่ขยาดห่างการไปชุมนุมเมาเหล้ากัน จึงซากันพักหนึ่ง แต่ก็ไม่นานนักพวกเขาทั้งหมดก็เกิดคิดถึงพวกเราสามคนจึงเมากันขึ้นที่บ้านน้าเกื้อ ครั้นเมากันถึงขั้นดีแล้วสันดานเก่าก็เกิด จัดแจงชวนกันแห่ไปวัดตะพานอีก น้าเกื้อ พี่ใหญ่ก็เอากะเขาอีก ผมก็เลยตามไปทั้งใจไม่กล้า เราได้ไปตั้งต้นกำลังทัพกันที่ห้องแถวคนงานก่อน ซ้ำน้ำตาลเมาเข้าไปอีก พอเมาขนาดขาขวิดก็ยกขบวนเข้าหลังโรงแถวคนงานนั้น ลัดเข้าสวนเพื่อตัดไปออกวัดตะพานเลย

คราวนี้โดนจังเลยครับ โดนกันทุกคน เมื่อลัดเข้าสวนมาได้หน่อยเดียวเห็นที่ทิวต้นฝรั่งข้างหน้าโน้นมีคนกลุ่มหนึ่งตั้งวงสุราอยู่สุมไฟสว่างพอเห็นหน้ากันได้ นายด่อนนายช่างมักกะสันผู้มีอาวุโสกว่าเพื่อนพูดว่าสงสัยนัก ใครมาตั้งวงเหล้าในดงฝรั่งก็ชวนพวกเราเข้าไปดูใกล้ พอพวกที่ตั้งวงเหลียวหน้ามาหัวเราะกับพวกเรา นายด่อนถึงกับชะงักถอยหลัง และร้องขึ้นอย่างตกใจเต็มที่

"เฮ้ย พวกมึงตายแล้ว กูไปเผามึงที่วัด ที่ยังฝังอยู่ก็มี" พวกเราได้ยินนายด่อนพูดอย่างนั้นชักสงสัยจะเป็นนายด่อนเมา

หรือว่าอย่างไรกัน เพราะพวกที่นั่งชุมนุมอยู่นั้นเราไม่รู้จัก พวกที่นั่งอยู่หัวเราะครืนใหญ่แล้วคนหนึ่งตอบว่า

"ผมมาคอยนายน่ะซี จะได้ไม่ต้องเดินไปถึงวัด" พอพูดแล้วหัวเราะกันเกรียวกราว มีเสียงเกี๊ยวก๊าวประหลาดหู แล้วทันใดนั้นร่างของพวกนั้นก็จางหายไป ไฟที่สุมก็ดับมืด คราวนี้ซิครับ ทุกคนเห็นกับตา ใครจะเชื่อไม่เชื่อก็ขาสั่นปากสั่น และแล้วก็วิ่งกันล้มลุกคลุกคลานไปทุกคน นี่แหละครับเหตุที่ขาดการชุมนุมกันไปนาน ผมและพี่ใหญ่อาศัยบ้านน้าเกื้ออยู่ก็ตั้งวงกินเหล้ากันเพียงสามคนที่บ้าน บ้านน้าเกื้ออยู่ริมซอยพระนางฯ มีคลองหน้าบ้าน และมีบึงเวิ้งอยู่ข้าง ๆ พวกเราจึงยึดเอาเป็นแหล่งอาหาร ลงสวิงช้อนกุ้งฝอย พร่าหอยโข่งยำ เมาเข้าร้อนนักก็ลงอาบน้ำสบาย มีสุขอย่างคนบ้านทุ่งบ้านไร่

เราห่างกับพวกนั้นไม่กี่อาทิตย์หรอกครับ น้าเกื้อเป็นที่รักของเขาเหล่านั้นมาก เขาก็แห่กันมาบ้านเรา มีเหล้ามีกับแกล้มติดกันมาตามระเบียบ และในที่สุดก็เปิดบ้านน้าเกื้อเป็นสโมสร ยิ่งบ้านเราอุดมกับแกล้ม เช่น กุ้งฝอยในบึง พล่าบ้าง เป็นกุ้งชุบแป้งทอดบ้าง ปลาเล็กปลาน้อยก็ขึ้นจากน้ำมาเป็นทอดมัน สโมสรก็ครึกครื้นดี ขากลับของพวกนั้นมีพฤติการณ์อยู่ว่า เดินออกถนนที่มืดตื้อ และส่งนายวรรณหนังสือพิมพ์ก่อน เพราะอยู่ถัดเราไปตอนกลาง ๆ แล้วถึงหมู่บ้านมักกะสัน ก็ส่งพวกนายช่าง แล้วพวกหนังสือพิมพ์จึงจะเลยไปประตูน้ำสระปทุมขึ้นรถที่นั่นกลับบ้านเขาในกรุงเทพฯ

ต่อ ๆ มาความสนุกถึงขั้นเข้า พวกหนังสือพิมพ์นอนค้างบ้านเรา กลับแต่พวกมักกะสันและนายวรรณเท่านั้น เรื่องวัดตะพานเลิกกันไปเลย ไม่คิดจะไปกันอีก ยึดเอาบ้านเราเป็นสโมสรบ้าง นาน ๆ ย้ายไปหมู่บ้านคนงานมักกะสันบ้าง เว้นแต่บ้านนายวรรณเท่านั้นที่พวกเราไม่เคยไปยุ่มย่าม เพราะเมียนายวรรณเป็นคนถือตัว เป็นผู้มีทรัพย์สินที่ดินไม่ต้องการให้ไปมั่วสุมเมามายกัน เมื่อนายวรรณมีสันดานอดสำมะเลเทเมาไม่ได้ก็ปลีกตัวมาอยู่กับพวกเราเสมอ ๆ การมั่วสุมบ้านเราชักจะถี่และหนักเข้า จึงต้องริผิดกฎหมายทำน้ำตาลเมาเข้าประทังทุนทรัพย์ไว้ มิฉะนั้นสโมสรจะคว่ำ ส่วนหมู่บ้านมักกะสันแก่ชุมนุมก็เพราะทำน้ำตาลเมากินเอง พวกมากคนละไม้คนละมือก็อุดมสมบูรณ์

ความจริงในสมัยนั้น พวกเรากินก็ไม่ได้กินเหล้าดิบเหล้าดีอะไร เหล้าโรงนี่แหละครับ แต่ว่าถ้าโดนทุกวันทุกคืนเข้ามันก็แย่ ทำงานมาป้อนขวดหมดจึงต้องอาศัยน้ำตาลเมา ช่วยกันซื้อน้ำตาลหม้อน้ำตาลปึกคนละไม้ละมือก็สมบูรณ์เช่นเดียวกับบ้านมักกะสัน วันอาทิตย์หยุดงานก็เมาแต่เช้า ผมไม่มีเมีย เคยนึกถึงทุกคนว่า ลูกเมียเขาไม่ว่ากระไรกันบ้างหรือที่ผัวมั่วสุมแต่ของเมา แต่เมียน้าเกื้อเด็ดขาดจริง ๆ ไม่เคยพูดอะไรเลย เข้าครัวทำกับแกล้มให้เสียอีก ใจเป็นแม่น้ำเลย

เราได้ขาดคอเหล้าไปอีกคนหนึ่ง คือนายวรรณผู้มีนิสัยดื้อดึงเอาการ ไม่ค่อยจะรักษาตัว จึงเกิดเป็นโรคปอดเข้า แต่ผมชอบเรียกโรคนี้ว่า โรคฝีในท้องตามแบบบ้านนอก พวกเรา

เขาเรียกนายวรรณว่าอ้ายวรรณโรคโว้ย ตอนแรก ๆ ที่รู้ว่าเป็นโรคปอด นายวรรณก็ยังไม่หยุดดื่ม คงมาร่วมกับเราอยู่เสมอ ซึ่งพวกเราแต่ละคนล้วนอวดดีทั้งนั้น พูดว่ากลัวอะไรวะกะโรคนี้ ติดก็ให้มันติดกันไปทีเถอะน่ะ ผีสางกูยังไม่กลัวจะมากลัวโรคนี้ อ้ายวรรณมึงมากินเถอะพวกกูไม่กลัวติดโรคมึง ว่ากันเข้าไปนั้น แต่ผมน่ะจะกลัวติดไม่ติดพูดไม่ถูก เพราะไม่เคยรู้ฤทธิ์โรคนี้ว่ามันแค่ไหน แต่ลงท้ายนายวรรณก็ต้องหยุดดื่ม เพราะเมียกักตัว แกเกิดจับไข้เสมอ ๆ ตอนบ่ายและตอนดึกด้วยฤทธิ์โรคหนักเข้า ในสมัยนั้นยาไม่มีจะรักษา ถ้าใครเป็นก็ถือว่าคอยความตายไปเถิด เมียนายวรรณหันเข้าพึ่งยาหม้อไทยของพระวัดตะพาน เยียวยาไปตามเรื่อง โรคของนายวรรณจะหนักเบาแค่ไหนพวกเราไม่รู้กัน ไม่มีใครกล้าเข้าไปบ้านแก กลัวปากเมียแกทุกคน เพราะแถวนั้นเลื่องลือกันตลอดย่านว่าปากร้าย

ผลสุดท้ายเรามารู้กันเอาเมื่อนายวรรณสิ้นใจตายแล้ว เมียเขาใช้เด็กเที่ยวบอกพวกเราทั้งหมด เราจึงประชุมกันเท่าที่จะพร้อมกันได้ ขาดนายกลึงหนังสือพิมพ์กับเพื่อนอีกสองคน พวกเราที่ไปก่อนต่างจุดธูปบูชาศพแล้วนั่งกันเป็นระเบียบ พอค่ำมาก ๆ เข้าก็แอบรินเหล้าที่ต่างคนแอบเอาติดตัวไป กินให้หายเศร้าใจ ในราวอีกสักครึ่งชั่วโมงเสียงฝีเท้าคนเดินสะพานยาวเข้ามาสู่เรือน ตะโกนเรียกนายวรรณเข้ามาดังลั่น ทั้ง ๆ ก็รู้ว่านายวรรณตายแล้วกำลังสวดกันอยู่ ผู้นั้นก็คือนายกลึงนักหนังสือพิมพ์ นายกลึงตามมาเพราะรู้การตายของนายวรรณโดยทางบ้านเพื่อนบอกแล้ว แต่ก็ทำเดินตะโกนเรียกเข้ามานั้นเป็น

เรื่องคะนอง ทั้งออกจะสบาย ๆ มาแล้ว เดินเซนิดหน่อย พวกเจ้าของบ้านไม่พอใจแต่ไม่กล้าพูดอะไร เป็นแต่ต่างมองหน้าพวกกัน นายกลึงตรงเข้าจุดธูปบูชาศพแล้วร้องไห้ เสร็จแล้วรินเหล้าที่ติดมาใส่แก้ววางหน้าเครื่องตั้ง แล้วลุกพรวดพราดไปเคาะโรงศพร้องเรียกให้ศพกินเหล้า

เมียนายวรรณไม่พอใจอยู่แล้วแต่แรก ก็ปล่อยเปรี้ยงเสียงขรมขึ้นหาว่าผัวแกได้สงบลงแล้ว และไปสู่ที่สุข ทำไมพวกมารร้ายทั้งหลายจึงมาทำดังนี้ มาก่อเวรให้ผัวฉัน ทำอย่างนี้เป็นการทำที่เลวทรามที่สุด คำที่เมียนายวรรณว่าพวกเราเป็นพวกมารร้ายนั้น ทุกคนเกิดร้อนตัวและถือตัวขึ้นมา โกรธและไม่พอใจอย่างยิ่ง คนที่ดุเดือดมากที่สุดคือนายกลึง จึงเกิดปากเสียงกันขึ้นอย่างอึงคะนึง

"ขอให้ทุกคนในที่นี้จงทราบว่า" นายกลึงลุกขึ้นยืนตะโกน "ผมกะผู้ตายรักกันมานานและก็ทำงานร่วมกันด้วยก่อนที่จะมาได้เมียคนนี้เสียอีก เหตุใดผู้มาทีหลังจึงมากล่าวคำกับเราดังนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายตรองดู" นายกลึงพูดเสียงดังเพื่อแก้การถูกเหยียบย่ำต่อหน้าธารกำนัน

"อ๋อ! ใครจะชอบกันมาครั้งใดนั้นไม่แปลก แต่นี่บ้านของฉันใครมาทำอะไรเลว ๆ ในบ้านฉันก็ไม่ไว้มันทั้งนั้น" แม่บุญถึงเมียผู้ตายพูดอย่างไม่ลดละ นายกลึงโกรธจัดชี้หน้าแล้วร้อง

"ฤย! เมื่อวานนี้ซืนนี้มากางกั้นเพื่อนเก่าเพื่อนแก่ มาขึ้นมึงขึ้นมัน"

"ใครจะก่อนจะหลังไม่รู้โว้ย กูเป็นเมีย ไม่ต้องการเพื่อนเลว ๆ อย่างนี้"

นายกลึงฮึดฮัดเต็มที่ น้าเกื้อเกรงจะเป็นเรื่องมากจึงโดดเข้ากั้นกลาง และเอามือปิดปากนายกลึงไว้ แล้วหันไปพูดกับแม่บุญถึงว่า

"อย่ารุนแรงเลยครับ เรากันเอง และก็อยู่ย่านเดียวกัน"

แม่บุญถึงได้ยินน้าเกื้อพูดดังนั้นแทนที่จะเบาโมโหลง กลับสะบัดหน้าและตะคอกออกมาว่า

"เฮ่ย! อย่าเลยวะ มันก็อ้ายคอกเดียวกันทั้งนั้น"

"อ้าว! งั้นจะพูดอะไรกันได้ล่ะ" น้าเกื้อพูดอย่างตกตะลึง ผมผุดขึ้นยืนเมื่อผู้มีคุณของผมถูกว่า แทบจะโดดถีบเสียแล้ว หากยั้งสติว่าเราเป็นรุ่นเด็กกว่าเขาทั้งนั้น

"ต่อไปกูจะไม่เอาตีนมาเหยียบบ้านนี้อีก" นายกลึงว่า

"อ๋อ! ดี ไม่ซวยบ้านกู" แม่นั่นต่อพรวดออกมาเลย

นายด่อนช่างมักกะสันผู้ที่มีอาวุโสกว่าใครอดทนไม่ไหวร้องว่า

"ไปโว้ย! พวกเรา เอาปูนหมายไว้โว้ยบ้านนี้"

พวกเราได้ยินผู้มีอาวุโสพูดดังนั้นก็ลุกพรวดแล้วก้าวออกจากบ้านนั้น และเฮกันมาที่บ้านเราอีก ต่างด่าทอนางบุญถึงกันอย่างเข้าไส้

"เราถือว่าเรารักกะผู้ตายหรอกถึงได้ไป หน็อยมันว่าเราคอกเดียวกัน" น้าเกื้อพูดอย่างไม่หายแค้น

"เขาถือว่าบ้านนั้นเขาเป็นเจ้าของก็ไว้อำนาจเต็มที่" เมียน้าเกื้อว่า

"เราก็ทำด้วยความรักกัน" นายกลึงว่า "เราเคยกินเคย

นอนมาด้วยกัน มาตายจากไปก็เรียกผู้ตายมาดื่มด้วยกันโดยตั้งใจ มันร้ายแรงอะไรเชียว"

"ค่ะ! ก็ไม่ร้ายแรงอะไร" เมียน้าเกื้อคล้อยตาม "ก็เท่ากะเราทำล้อกันเล่น เพราะเรารักกันมาก ถ้าเขาไม่ชอบใจกันก็ควรกระซิบพูดกะเราก็ได้นี่คะ ไม่ควรกล่าวต่อหน้าคนทั่ว ๆ ไป"

"เห็นฤทธิ์โว้ย! อ้ายคนอาศัยบ้านเมียอยู่" นายต่อนว่า "เมียเขาเหนือกว่าวันยังค่ำ"

"แต่เป็นผัวเป็นเมียกันอำนาจจะอยู่กับผัวนี่" นายหมันแย้ง

"เฮ่ย! นั่นมันกฎหมายดอกวะ การยึดหนี้สินจะอ้างบ้านเมียไม่ได้ ยึดผัวก็ยึดบ้านได้ แต่ความจริงซิโว้ย อ้ายวรรณซุกหัวอาศัยบ้านเขา อ้ายวรรณมีแต่ตัว จริงวะ ถ้ากูตายก็อนุญาตให้ใครเซ่นเหล้าก็ได้ทั้งนั้น ตายแล้วไม่มีใครเซ่นทำไงจะได้กินล่ะ" ทุกคนหัวเราะออกแล้วดื่มเหล้ากันอีก

"เอ็งน่ะ อนุญาตละให้เซ่นเหล้าได้ แต่เมียเอ็งน่ะซิวะไม่ยอม เอ็งตายแล้วจะพูดอะไรได้" นายหมันว่า เลยเป็นขบขันครึกครื้นเต็มที่ลืมความโกรธที่แล้วมาได้

"อีนังบุญถึงนี่ไม่เอากะคนถนนเดียวกันเลย" นายต่อนต่อ

"เอากะเราเขาจะได้อะไรล่ะเว้ย เมาตลอดวัน" นายหมันว่าแล้วหัวเราะกันอีก "แม่คนนี้เกิดมาเป็นเมียอ้ายต่อนเข้าเป็นไงเห็นจะเตะกันดับ"

"ฮ่ะ!" นายต่อนท้วง "จะไม่ทันเตะมันน่ะซิ มันจะด่าฉันหัวโกร๋นไปน่ะซิ"

ในคืนนี้สนุกกันเต็มที่ เลยยึดเอาบ้านน้าเกื้อเป็นโรงแรม ต่างผลัดผ้าลงอาบน้ำคลองกันอย่างสบาย ยุงไม่ค่อยจะมีจึงนอนไม่ต้องกางมุ้งเลย ลมพัดเย็นสบาย พอดึกเข้าก็เงียบเสียงกันไป มีเสียงกรนมาแทนที่ เช้าขึ้นต่างคนต่างแยกย้ายไปทำงาน ผ่านบ้านนางบุญถึงก็ถุยน้ำลายกันเป็นแถว ผมสามคน น้าเกื้อพี่ใหญ่มีอาชีพหนุมานจองถนน ก็ไปขนดินกันตามเคยที่สี่แยกเป้า

เช้าวันที่สี่นางบุญถึงนำศพผัวไปเก็บไว้ที่วัดตะพาน ไม่มีการบอกกล่าวพวกเราละ เราเลยไม่ได้ไป จะรักกันแทบตายก็ไม่ได้ไปส่งเสียกันถึงสุสาน จึงรวมพร้อมใจกันกินเหล้าแล้วบ่นเสียใจไปตาม ๆ กัน ครั้นจะขึ้นไปโดยถือว่าเราไปโดยความรักกะผู้ตาย หากมีเสียงขึ้นก็จะมีเรื่อง

"เฮ้ย! วันหน้าเราไปเยี่ยมศพมันที่ป่าช้าก็ได้นี่หว่า" นายกลึงออกความคิดเข้ารูปเดิม คือรุกรานผีสางอีกอย่างเคย โดยยึดเอาการไปเยี่ยมศพนายวรรณเป็นที่ตั้ง

"อย่าเลยนะ!" นายด่อนว่า "สงสารวิญญาณมันเถอะวะ อย่ากวนมันเลย" นายด่อนพูดโดยรักสงบหรือโดยความคร้ามเกรงวัดตะพานก็ไม่ทราบ "เอาไว้พวกเราล้อเมียมันเล่นดีกว่า"

"ล้อยังไง?" นายกลึงถามติดหมัด

"ก็ผ่านไปกลางคืน ก็ไปร้องเรียกไอ้วรรณทุก ๆ คืน ใครจะว่าอะไรเราล่ะ เราคิดถึงเราก็เรียกละ ใครอวดดีทำออกมาขวางก็งามซีโว้ยทีนี้น่ะ" นายด่อนวางแผน

"เอ! ดีแฮะ" นายกลึงร้อง "ปะเหมาะได้เตะเตอะกันมั่งตามเหตุการณ์"

ทุกคนก็เห็นดีไปด้วยกันหมด ไม่มีใครท้วงติงว่าที่ทำอย่างนั้นเป็นการทำอย่างพาล เราคิดเอาการแก้แค้นและสนุกใจอย่างเดียวเท่านั้น ถ้านายวรรณไม่ใช่พวกเราก็ไม่ทำ เรามีสิทธิ์จะเรียกชื่อได้ เพราะเคยเที่ยวเคยกินด้วยกันมา คิดถึงก็เรียกขึ้นออกมาขวางละก็โดนละอย่างสาสมที่พวกเราแทนที่จะสาปส่งบ้านนั้นเสียไม่เหลียวไปสะกิด แต่กลับคิดพาลเกเรเข้าให้ ก็เพราะสมัยนั้นถนนมักกะสันติดต่อสนามเป้ายังไม่เจริญ มืดตื้อเราก็เท่ากับเจ้าถิ่น นึกจะทำอะไรก็ทำตามใจ ชาวบ้านแถวนั้นก็เกรง ๆ พวกเราอยู่ แต่เราลืมไปว่า เรามีเรื่องกันอยู่ ถ้าเขาเป็นอะไรไปก็ไม่พ้นพวกเราไปได้ในวันรุ่งขึ้นตำรวจก็เล่นงานเรา ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนชอบก่อกรรมก็เพราะสิ่งประกอบเป็นใจ แดนมืดแดนเปลี่ยว ค่ำลงไม่มีใครเดินได้นอกจากพวกเรา เราก็คิดว่าเราคือเจ้าถิ่น ถนนมืด ๆ มาเอาอะไรกะใคร พ้นบ้านเข้าไปก็เป็นสวนเป็นไร่แล้วออกทุ่งยังคล้ายเมืองเถื่อน ชอบใจจะทำอะไรก็ทำได้ดุจคนบ้านป่า เท่ากับว่าป่านี้เป็นป่าของเรา

ความคั่งแค้นของพวกเราได้วางแผนการตามที่คิดกันไว้ พอเมาเหล้ากันดีแล้วก็ทำเดินผ่านหน้าบ้านนางบุญถึง แล้วต่างตะโกนเรียกชื่อนายวรรณให้มากินเหล้าด้วยกัน คืนแล้วก็คืนเล่าไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น เพราะไม่มีใครกล้าออกมาปะทะพวกเราทำเช่นนั้นอยู่เจ็ดคืน ก็มีเสียงลือกระฉ่อนไปทั้งย่านเรื่องการกระทำของพวกเรานี่น่าเกลียด โดยไม่เกรงอกเกรงใจใครทั้งนั้น การที่ไปร้องเรียกคนที่ตายไปใหม่ ๆ ในยามค่ำคืนนั้น

เป็นที่สะดุ้งสะเทือนใจชาวบ้านแถวนั้น เกิดหวั่นเกรง เด็กเล็กและหนุ่มสาวไม่กล้าออกจากบ้าน พอค่ำมืดแล้วไม่มีใครกล้าเดินผ่านบ้านนายวรรณ แม้แต่คนในบ้านนายวรรณเองก็ไม่กล้าจะออกมาจากตัวเรือน พวกเราเมื่อเห็นเป็นเช่นนั้นก็งดการกระทำไปวันสองวัน พอเห็นจะสงบก็เอากันอีก มุ่งแต่จะทำกับนางบุญถึงให้สาสมนั่นเอง ชาวบ้านแถวนั้นเริ่มเกลียดพวกเราไปตาม ๆ กันตลอดย่าน

"ช่างเถอะ! เราไม่ได้ทำบ้านอื่น" นายด่อนว่า "ใครจะเกลียดเรา แต่นาน ๆ เข้าก็หายไปเอง ใคร ๆ ก็น่าจะรู้ว่าเราทำกับอีนังเมียอ้ายวรรณต่างหาก ทั้งเราก็เพียงเรียกชื่อเท่านั้นมิให้หยาบคายถึงแก่ด่าทอเขาเมื่อไหร่ แม้ตำรวจก็ไม่น่าจะว่าอะไรเรา เราไม่ได้ทำร้ายใครนี่ ไปปาบ้านปาช่องก็เปล่านี่ ผ่านไปก็เรียกชื่อเท่านั้น" ความเห็นและเหตุผลของนายด่อนยืดยาว แต่ไม่มีใครท้วงใครขัด มีความแค้นที่เคยเสียหน้ามาต่อคนมาก ๆ ก็เห็นดีไปตามกัน ส่วนผมน่ะไม่เห็นด้วยแต่ก็ยาก เขาผู้ใหญ่กว่ารุ่นพี่รุ่นน้าเขาทำยังไงก็ไปกับเขา เดินตาม ๆ เขาไป แต่จะให้ตะโกนเรียก "อ้ายวรรณโว้ย" ไม่ได้ครับ เขาแก่กว่าและไม่เคยไปดีเสมอเขาได้ เขามีอายุมีความรู้ ผมเด็กใหม่ในวงนี้มาจากท้องนา พเนจรมาหาที่อยู่ที่กินก็ดีอยู่แล้ว จึงไม่ห้าวหาญตามเขา

ความเห็นของผม การเดินผ่านร้องยั่วเย้านี่ มันก็เพียงตบมือข้างเดียว ไม่ดังและไม่ออกรสออกชาติอะไร เออ ถ้ามีใครออกมาปะทะบ้างพอจะได้ทุบตีกันบ้างพอสนุก ๆ แต่นี่จะมีอย่าง

ว่าก็หาไม่ ชักเบื่อ อีกหลายคนอาจจะเห็นผมเงียบละมัง ชักหยุดชักซาไป เอาว่ากันนาน ๆ ครั้ง กลัวจะเงียบเหงาก็เอากันเสียทีพอสนุกคะนอง และแอบไปหัวเราะกันที่อื่น ตัวผมกับพี่ใหญ่นั้นเพิ่งมาในฐานะซุกหัวอาศัยน้าเกื้ออยู่พอทำงานเลี้ยงท้องก็พลอยฟ้าพลอยฝนไปกะเขาด้วย ถ้ายังมีแสงอาทิตย์อยู่จะต้องเดินก้มหน้าไม่กล้าสบตาใครแถวนั้น เขามองเมินอย่างกับเห็นตัวผีร้าย มันปลาข้องเดียวกัน ไม่รู้จะว่าอย่างไร

วันหนึ่งเรากลับจากเล่นน้ำที่ปาร์กนายเลิศกัน และก็เมาสบายมาทีเดียวละ การเล่นน้ำของผู้ใหญ่นี่มันก็พิลึกละ จะว่าเล่นอย่างนักกีฬาก็ไม่ใช่ เล่นกันอย่างไม่มีบทไม่มีบาททำทางอะไร นึกจะโดดก็โดดลงไป ว่ายกลับเข้าตลิ่งก็ดื่มเหล้าเข้าไปบางทีเข้าแถวกันแล้วเกาะมือนับหนึ่งสองสามแล้ววิ่งลงน้ำหัวหงอกหัวดำทำอย่างเดียวกัน การเล่นอย่างเราก็ไม่สนุกอะไรแม้แต่เด็กมันยังไม่เล่น เพราะมันไม่มีเชิงกีฬาที่ตรงไหน เมื่อเล่นกันจนหง่าเหงือกแล้ว และเหล้าก็หมดแล้ว จึงพากันยกขบวนกลับถิ่นเดิม พอถึงตลาดประตูน้ำก็หง่ากันอีกพักใหญ่จนตกมืดค่ำ

"นี่! พวกเราหยุดกิจกันมานานแล้วนา มันจะเงียบเหงาไป" นายดอนพูดขึ้น

"ถูกแล้ว!" นายกลึงตะโกน "วันนี้ต้องแสดง"

เมื่อต่างเห็นดีกันแล้วก็ออกจากร้านเหล้าด้วยอาการเซ ๆ กันไปตามระเบียบ เราเดินกันเงียบ ๆ คล้ายกองจู่โจม เดินเลย

หมู่บ้านมักกะสันไปสู่แดนที่เงียบสงัด นัดกันว่าพอตรงประตูบ้านนางบุญถึงจึงค่อยลงมือ ทุกคนต่างมองดูประตูรั้วบ้านนั้นไว้โดยระวังแทบนับก้าวกันเลย พอมองไปที่สะพานเล็กข้ามคูน้ำเข้าประตูรั้วบ้าน ก็เห็นคนคนหนึ่งนั่งยอง ๆ สูบบุหรี่อยู่ มีท่าทางจะรอคอยพวกที่เคยมาจู่โจม คล้าย ๆ จะว่าแม่บุญถึงไปหาคนดีมาปะทะกับเรา คงเป็นนักเลงมาจากที่อื่นแน่ ๆ

"เฮ้ย! พวกเรามองให้ดีโว้ย วันนี้สนุกเสียแล้วละเว้ย" นายด่อนเตือนพวกเรา "เราตั้งใจมาจะทำแล้วต้องทำ ให้รู้ดีรู้ชั่วกันไป เฮอะ! อีแมวร้าย คิดว่ากูไม่กล้าเรอะ"

พวกเรามองคนคนนั้นอยู่แล้ว และทุกคนก็ไหวตัวอยู่แล้วว่า วันนี้ต้องออกกำลังกันเป็นเด็ดขาดละแต่ยังกริ่งเกรงอยู่ว่ามันไม่มีคนเดียวแน่ ๆ มันต้องมีซ่อนอยู่ในรั้วบ้านอีกอย่างแน่ ไม่มีนักเลงใดที่จะมาปะทะกับคนมากโดยตัวคนเดียว ความจริงพวกเราทั้งหมดมีแต่มือเปล่ากันทั้งนั้น ไม่มีใครติดอาวุธมาเลย แต่เมื่อมันถึงเวลาแล้วก็จำต้องยอมสู้ ถ้ามันมีอาวุธ เราก็เจ็บตัวกว่าฝ่ายมัน แต่ลูกผู้ชายนักสู้เจ็บก็ต้องเจ็บ ทุกคนก็เตรียมตัวกันตามแต่จะคิดว่าควรจะเตรียมอย่างไร ผมเอาผ้าขาวม้าที่ยังเปียกจากการเล่นน้ำขึ้นพันแขนซ้ายจนแน่น ถ้ามันมีมีดหรือไม้ก็ตาม เอาผ้าขาวม้าเป็นสนับรับไว้พอเบาบางลงบ้าง มือขวาของเราเป็นมือสังหาร แม้แต่จะเป็นเพียงหมัด ก็เอาดี ถูกเหมาะมันก็ฟุบ

พอเดินตรงบ้าน นายด่อนผู้คุ้นเคยการชกต่อยตีก็ทำการอย่างไม่มีละลด

"ไอ้วรรณโว้ย! ไอ้วรรณเพื่อนรัก มากินเหล้ากันโว้ย" เงียบเสียงนายด่อนก็ไม่มีอะไร มีแต่ความเงียบฉี่ และยังไม่ทันจะมีใครร้องเรียกอีก ก็มีเสียงมาจากคนคนนั้นร้องบอกมาไม่ดังนักแต่ก็ได้ยินถนัด

"พวกเราโว้ย! พอกันทีเถอะโว้ย"

เสียงนี้ทำให้เราทุกคนชะงัก เพราะมันเป็นเสียงของคนที่เราจำกันได้ มันคุ้นหูอยู่เสมอ ๆ ทุกคนเหมือนจะเอะใจอะไรขึ้น ต่างขยับท่าทางใหม่ แต่ไม่ใช่ท่าทางที่จะตะลุมบอนอย่างตอนแรก มันเป็นเสียงผู้ที่จะต้องทำให้พวกเราทั้งหมดเปลี่ยนแนวตั้งใจหมดสิ้น ที่ตรงที่ภาพคนคนนั้นนั่งอยู่ความจริงมันก็มืดแต่ทำไมจึงเกิดแสงสลัว ๆ ทำให้เห็นหน้าผู้นั้นได้ชัดเจน ทุกคนใจหายวูบ ตัวชาและจังงัง

"อ้ายวรรณ!" นายด่อนร้องอย่างตกใจจนเสียงหลง ผมแทบจะชักดิ้นลงไปเลย สั่นไปทั้งตัว แข้งขาอ่อนเปลี้ย

"เออ! ข้าเอง เห็นแก่ข้าเถอะเพื่อนเอ๋ย เรากันเอง" เขาตอบเสียงอ่อย ๆ พอหมดเสียงก็เกิดความมืดของมันตามธรรมชาติ นายวรรณไม่มีแล้ว ผมพยายามตะกายลมโผเข้ากอดคนที่ใกล้ ๆ และต่างคนก็กอดกันเป็นกลุ่มอยู่ตรงนั้น ไม่รู้ใครเป็นใคร ขาสั่นคางสั่นจนได้ยิน มันช่างประหลาดแท้ ทั้ง ๆ ขาสั่นก้าวไม่ออก หัวใจก็ริก ๆ เหมือนใจจะขาด แต่ยังไงมันจึงเคลื่อนมาได้โดยไม่รู้ตัวจนใกล้บ้านเรา ผมโผเข้าประตูรั้ว ถลำล้มคว่ำหน้า อกกระทบดินดังลั่น แต่ใครคนหนึ่งฉุดลากผมขึ้น

บ้านไปได้ น้าเกื้อร้องเสียงสั่นให้ปิดประตู และผู้ที่ปิดประตูก็คือเมียน้าเกื้อนั่นเอง มิไยแกจะถามเรื่องพวกเราอย่างใด ก็ไม่มีใครพูดออกมาได้ ฟันกระทบกันกราวไปหมด

ผมนึกอะไรไว้ไม่ผิด หวั่น ๆ อยู่นานแล้วตั้งแต่แรกมา ถ้าเป็นบ้านนอก ปิศาจจะคะนองนัก การไปทำอีแบบนี้ และชาวบ้านทางบ้านนอกถือนัก จะต้องรุมบ้อมเราแย่ทีเดียว

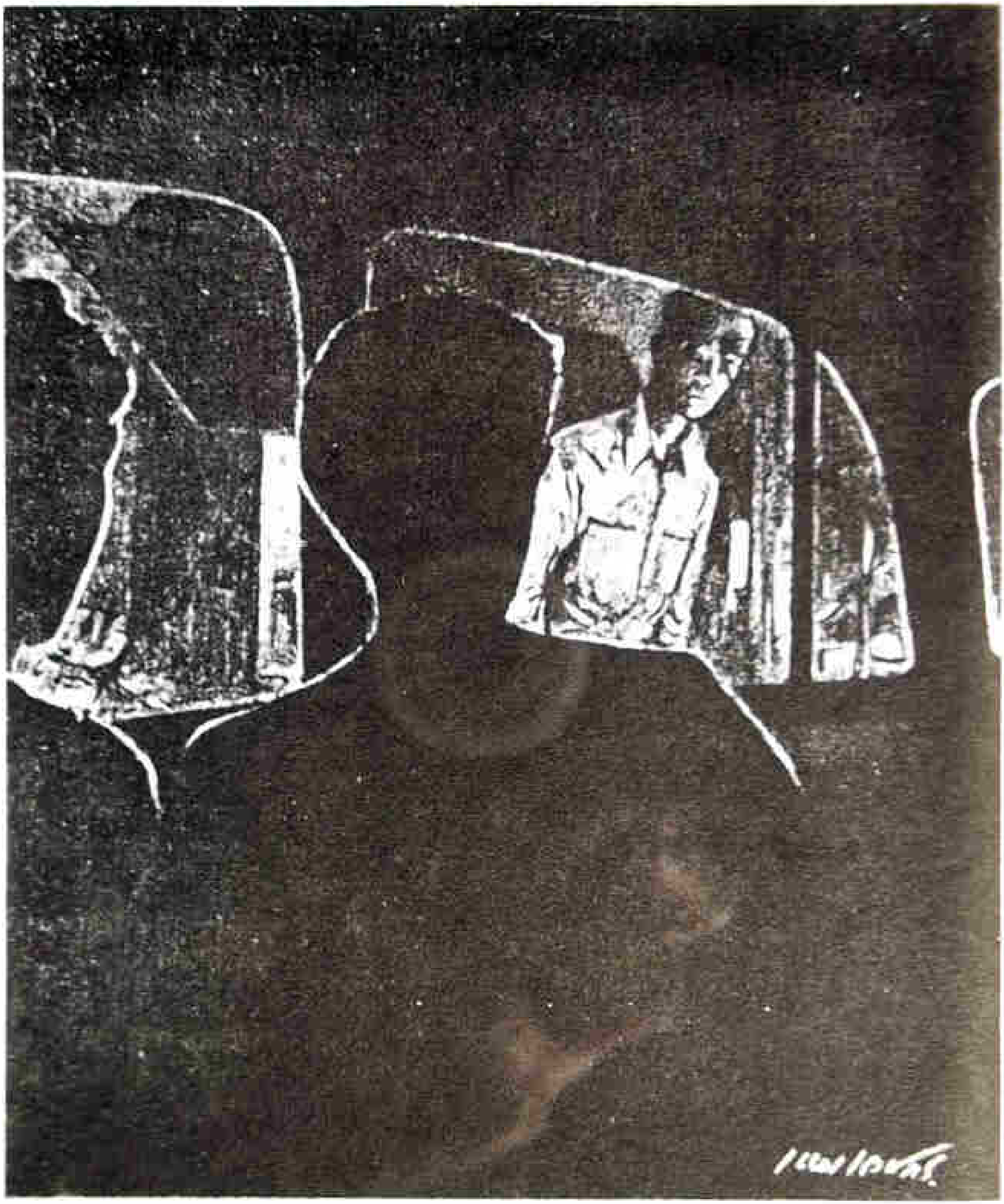

คนละทาง

ขอให้ทราบว่ากว่าจดหมาย
นี้จะมาถึง เขาได้ไปตาย
แล้วยังที่ที่หนึ่ง ขอให้บิดา
มารดาเขียนชื่อของเขาใส่
กระดาษแล้วทำการบังสุกุล
พร้อมทั้งเผาไฟไปอย่าง
เผาศพของเขาจริง ๆ

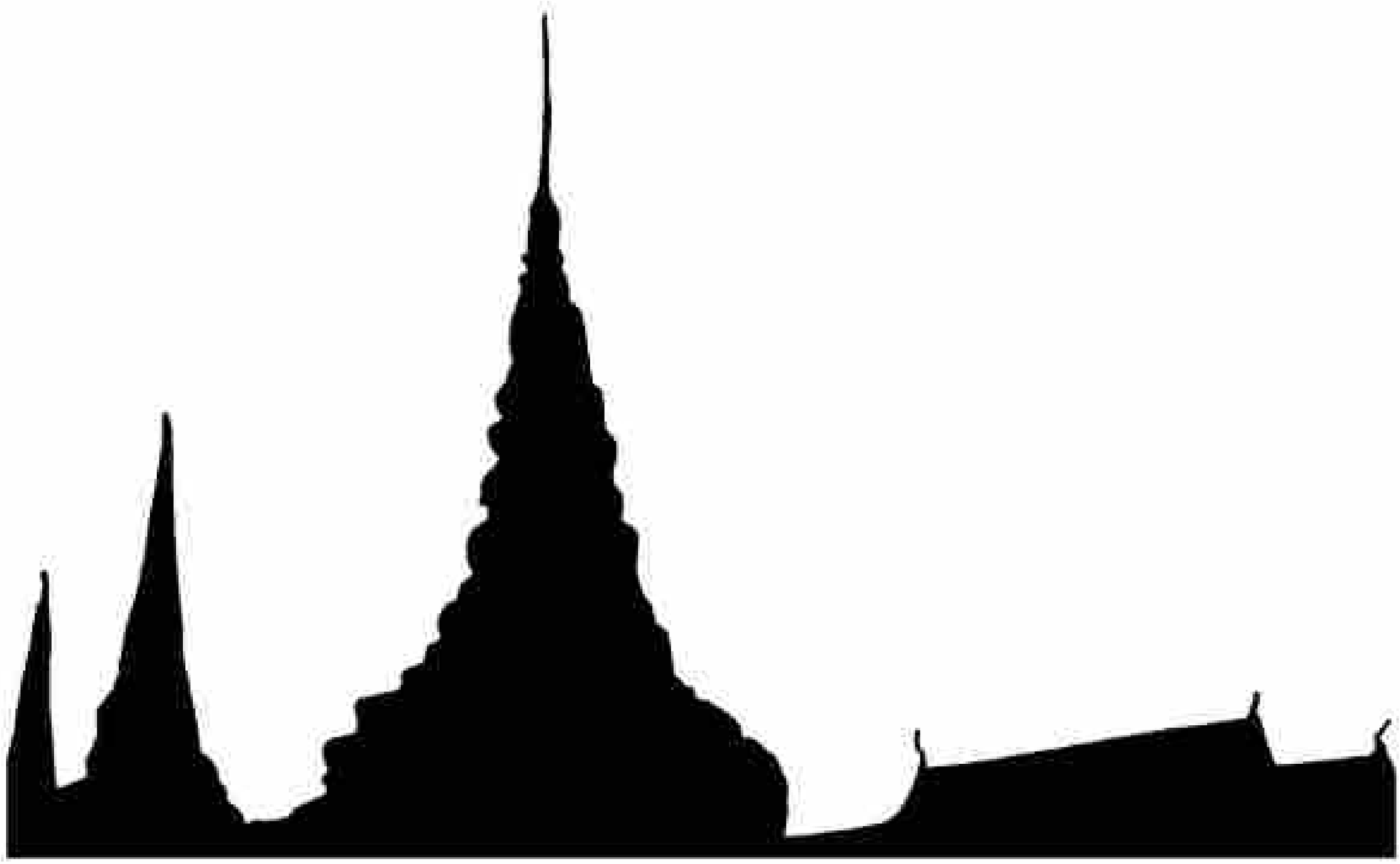

คนละทาง

เอนก สุนทรกิจ สุภาพบุรุษดนตรีสากล ผู้เพิ่งสำเร็จจากโรงเรียนที่ศึกษาวิชาดนตรีที่ยิ่งใหญ่ของประเทศไทย และมาประจำอยู่วงดนตรีหนึ่งเพื่อยึดเอาเป็นอาชีพ เขาวางทรัมเป็ตคู่มือลงเมื่อเพลงที่ซ้อมได้จบลง สุภาพบุรุษของเราก็หวนคิดไปถึงสำนักศึกษาที่เคยศึกษามานานปี แล้วถอนใจ นับแต่ได้จากสำนักศึกษามาแล้ว ตัวเขาเองเหมือนคนที่ไม่มีความรู้สึกว่าอะไรคือความเบิกบาน อะไรคือความสุขใจ พูดน้อย กิริยาซึม ๆ ดวงตาลอยเหม่อ ผิดกว่าเมื่อยังอยู่ในสำนักการศึกษาเป็นคนละคน

ภาพหนึ่งได้ลอยผุดขึ้นในห้วงคิด ภาพนั้นคือสุภาพสตรีนักร้องเพลงไทยเดิมผู้มีความสวยเรียบ ๆ กิริยาสุภาพที่เคยร่วมการศึกษาอยู่ในที่เดียวกัน หากแต่เรียนวิชากันคนละทาง การที่เป็นสุภาพสตรีของเธอนั้นมิได้เกิดจากว่าเธอคือ นันทวัน ธรรมวินิจ ตระกูลขุนนาง ทั้งการเป็นสุภาพบุรุษของนายเอนก สุนทรกิจ ก็หาใช่ว่ามาจากเอนกมีตระกูลผู้ดีเก่าก็หาไม่ พวกนักศึกษาแห่งเดียวกันทั้งหมดเป็นผู้ตั้งให้ว่าสุภาพบุรุษและ

สุภาพสตรีทั้งสองก็เนื่องจากว่า เอนกกับนันทวันนั้นคบหาสมาคมกันอย่างสุภาพจริง ๆ ควรแก่การเอาเป็นตัวอย่าง ใคร ๆ ก็รู้ว่าทั้งสองรักกัน แต่ทั้งสองก็รักษาขอบเขตของความรักไว้อย่างน่ายกย่อง ที่ต่างคนต่างยึดถือเอาตระกูลและวงศาแห่งตนเป็นเกียรติที่จะทำลายเสียมิได้ ไม่ว่าทางใด เป็นการยับยั้งที่น่าบูชา จึงได้ชื่อเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีในวงการศึกษานั้น

ใคร ๆ ว่าความรักนั้นมีอำนาจเหนือสิ่งใด ทำให้คนดี ๆ เสียไปเสียนักต่อนัก แต่ทั้งสองไม่ยอมใช้ความรักที่แท้จริงให้มาจบลงด้วยความใคร่ หากว่าความรักจะเลยขอบเขตไปแล้วไซร้ เอนกก็ได้เปรียบเพราะเป็นชาย แม้หญิงจะร่ำรวยจนสู่ขอไม่ได้ ถ้าตัวหญิงปลงใจแล้วความสำเร็จก็เป็นของเขา แต่ตัวของเอนกน่ะซิ ก็เป็นคนเคารพในเหตุผล ตัวเขาจำเป็นจะต้องออกจากการศึกษาไปหาเงินเลี้ยงบิดามารดาก่อน เมื่อมีกำลังดีแล้วจึงค่อยคิดการต่อไป การชิงสุกก่อนห่ามนั้นคือความเดือดร้อนอย่างมหันต์ หากินยังไม่พอท้องพอตนอยู่แล้ว กลับคิดจะแบกเอาภูเขาขึ้นไว้อีก มิพากันต้องแต้งไปด้วยกันหรือ แล้วนันทวันที่เขารักสุดชีวิตจะได้ผลอะไรในความรักจอมปลอมของเขา นอกจากเสื่อมเสีย

สุภาพบุรุษทรัมเป็ตของเราจำได้ดีถึงวันที่ต่างคนต่างจะจากกันเมื่อสำเร็จการศึกษา วันนั้นทางดนตรีไทยเดิมได้มีการไว้อาลัยที่จะจากสำนักที่ร่วมกันมานานปีไป จึงมีการบรรเลงเพลงร่วมกันทั้งเพื่อความบันเทิงและการล่ำลาไปสองอย่างเลย ส่วนทางเอนกนั้นอยู่ดนตรีวงสากลไม่มีการซ้อมจึงสมัครใจมานั่งฟังเพลงไทยเดิม

เขารู้สึกเสียใจที่ว่า ทำไมเขาจึงมุ่งไปเรียนดนตรีสากลเสียเล่า น่าจะหัดดนตรีทางไทยเดิม เขาอาจจะได้พบกับนันทวันบ่อย ๆ เมื่อมีงานที่จะบรรเลง เมื่อเขามามีวิชาดนตรีสากล ที่ไหนจะได้มีโอกาสใกล้คนรักพบคนรัก ซึ่งความจริงความรักนี่ก็มาทีหลัง เพราะตอนแรกยังไม่คิดอะไรอื่นก็ตัดสินใจเรียนทางสากลเสียแล้ว ด้วยว่าวิชาสากลนั้นมองเห็นอาชีพอยู่แล้ว จะประจำตามวงใหญ่ ๆ ตามกรมกองก็ได้ ตามไนต์คลับก็ได้ บาร์ก็ได้ ส่วนเครื่องสายไทยนั้นจะเอาเป็นอาชีพก็ยากยิ่ง โดยเป็นวิชาของผู้ดีมีเงิน หรือไม่ก็เป็นดนตรีที่พระยาเลี้ยงจะบรรเลงให้เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินฟัง หรือเจ้านายที่เลี้ยงอยู่จะได้ฟัง เรื่องจะไปบรรเลงตามทั่ว ๆ ไปเป็นอาชีพนั้นมิต้องการจะเป็นไป

ส่วนนันทวันนั้น เธอเป็นลูกผู้มั่งคั่ง ก็เรียนไว้เป็นอาภรณ์ของผู้หญิง เอาไว้บรรเลงให้เพื่อน ๆ บิดามารดาฟัง หรือเจ้านายที่ชอบพอกันฟัง ดังนี้วิชาดนตรีของทั้งสองนี้จึงแยกไปเสียคนละทาง แต่ใจของเอนกนั้น ตั้งแต่รักนันทวันแล้วก็สมัครแอบมาฟังทางวงเพลงไทยเดิมเสมอ ๆ วันนั้นเครื่องสายไทยที่บรรเลงร่วมลากันได้บรรเลงเพลงลาไปหลายเพลง แต่อีกเพลงหนึ่งผู้ควบคุมวงได้ขอร้องให้นันทวันร้องเพลงหนึ่ง ชื่อ สุธากรรแสงหรือธรณีร้องไห้ ซึ่งมีคำร้องเป็นวรรณกรรมตอนหนึ่งของขุนช้างขุนแผน นันทวันได้ปล่อยเสียงและทำนองโหยเยือกอย่างแบบเก่าสำนวนและลีลาเอื้อนอ้อนโหยให้เคลื่อนไปอย่างช้าในคำร้องนั้นมีความว่า

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ
ดาวดาษจะต่างได้น่าใจหาย

เที่ยวแรกของเพลงสามชั้นเพลงนี้มีอย่างสั้น แต่ว่าทำนองน่ะซิ เชื่องช้าอิดเอื้อนสะอึกสะอื้นนัก เป็นคำรำพันถึงการจะจากบ้านไปสู่ป่านั้น ข้างหน้าจะเป็นอย่างไรบ้าง มีความรักอย่างเดียวเท่านั้นที่จะหนีบ้านอันสำราญไปสู่ป่ากับขุนแผน เมื่อจบคำร้องแล้วเครื่องสายก็บรรเลงรับ แม้แต่จะมีลูกล้อลูกขัดบ้างก็เป็นลูกล้อชนิดเนิบ ๆ วังเวงใจ เหมือนเป็นคำถามคำตอบไปในตัวว่า ในป่าข้างหน้านั้นจะยากมากปานใดหนอ เมื่อจบเที่ยวแรกแล้วเที่ยวสองก็ได้ร้องขึ้นอีก

ลงบันไดเจียนใจจะขาดตาย
น้ำตาหลั่งพรั่งพรายกระจายลง

ทำนองก็ไปอย่างเที่ยวแรก โอดโอยโหยไห้กว่าจะหมดคำร้องก็เหมือนใจจะขาดไปอย่างที่ร้อง ทั้ง ๆ ก็รู้อยู่ว่าคำร้องนั้นเป็นเรื่องของแม่วันทอง แต่ใจของสุภาพบุรุษเอนกนั้นปักเอาว่านั่นคือคำล่ำลาของนันทวัน ตลอดเวลาที่เธอเอื้อนอ้อนนั้นเหมือนเธอกำลังร้องไห้สะอึกสะอื้น ดวงตาของเอนกก็มีน้ำขังหล่อจนเต็มเบ้า นันทวันเอ๋ย เธอกำลังจะจากฉันไปแล้ว และไปอย่างที่ไม่มีกำหนดว่าเมื่อใดจะได้มาพบ เอนกทนอยู่ต่อไปอีกไม่ไหว รีบลุกไปจากที่นั้น แล้วรีบเช็ดน้ำตา อาการอย่างนี้แม้

ใครจะแลเห็นมันก็เป็นเรื่องของนักศึกษาที่อยู่ในกำแพงเดียวกัน จะเริ่มจากกันไปไกล

พ้นจากวันที่ต่างคนต่างแยกพ้นสำนักศึกษาไปแล้ว การพบปะของทั้งสองก็ไม่มี เพราะต่างคนต่างเคร่งในเกียรติ อีกฝ่ายไม่ยอมเสียเกียรติที่จะถูกทำลาย และอีกฝ่ายก็ไม่ยอมเสียเกียรติในการเป็นผู้ทำลายผู้อื่น การจะนัดพบกันก็อีรังจะเป็นขี้ปากคนทั่ว ๆ ไป จดหมายมีถึงกันบ้างเพียงห่าง ๆ ต่อเมื่อทนความคิดถึงไม่ไหวจริง ๆ สุภาพบุรุษเอนกของเราเดินย่ำฝุ่นหางานทำ ส่วนนันทวันยังอยู่บ้านเฉย ๆ เพราะไม่ได้เดือดร้อนอะไร ถ้าจะไปธุระไหนเธอก็ไปรถส่วนตัว และมีหญิงคนใช้ตามไปด้วย เธอรักษาตัวให้อยู่ในขอบเขตจริง ๆ ทั้ง ๆ หัวใจจะคิดถึงเอนกอย่างระทมขมขื่น บางคราวก็บังเอิญได้พบกันโดยนันทวันนั่งรถไป เอนกเดินเตะลมมาตามริมถนน ต่างคนต่างยิ้มให้กันอย่างแห้งแล้ง แม้แต่ใจนั้นจะแสนดีใจเพียงใด มันก็ยิ้มได้เท่านั้น รถเลยไปแล้วสุภาพบุรุษของเราก็หน้าหมอง สุภาพสตรีที่ผ่านเลยไปก็มีดวงตาเศร้า พยายามปิดบังกิริยามิให้สาวใช้ที่ติดตามไปสังเกตเห็น

นานเดือนเข้า แล้วก็เลยปี สิ่งที่นันทวันรอคอยก็คือ วันที่เอนกจะมีโชคและได้จัดคนไปสู่ขอเธอตามระเบียบ แต่ก็หายไปคอยหายแลหาย ทั้งนี้ก็เพราะทางเอนกยังไม่ดีขึ้น เพียงแต่ทำงานหาเลี้ยงพ่อแม่กับเลี้ยงตัวเองก็ยังกลั้วเกลี้ย นาน ๆ ก็มีจดหมายมาถึงเธอบ้าง แต่ก็เป็นคำของคนยากที่พูดคิดถึงมาอย่างจะสิ้นใจ และก็ขอพระผู้เป็นเจ้าให้ช่วยดลบันดาลให้เขาและเธอได้ผลสมประสงค์ด้วยเถิด

เวลาอันแสนเศร้าสลดเขาทั้งสองได้ผ่านอีกปีกว่า ก็มีสายฟ้าฟาดเปรี้ยงลงกลางใจสุภาพบุรุษอนาถาของเรา คือข่าวหมั้นทางหน้าหนังสือพิมพ์ ระหว่างนายนิกร อุดมเวทย์ ข้าราชการหนุ่มที่อยู่ในตำแหน่งสูงกับนางสาวนันทวัน ธรรมวินิจ แต่เปล่าเลยสุภาพบุรุษของเรามิได้เป็นลมล้มพับไปอย่างที่เขาคาดคะเนกัน เขานั่งดูหนังสือพิมพ์อย่างเลื่อนลอย เพราะว่าก่อนที่เขาจะเห็นข่าวในหนังสือพิมพ์ เขาเองรู้ข่าวอยู่ก่อนแล้วตั้งเกือบเดือนเต็ม ด้วยนันทวันแจ้งให้ทราบแล้วทางจดหมายที่มีสำนวนของคนจะขาดใจ

และต่อมาอีกหน่อยเดียว ข่าวการวิวาห์ก็กระจายตามมาอีก เอนกไม่มีอาการอะไรผิดแปลกไปอีกด้วยว่าเขาผิดจากเดิมมานานแล้ว เป็นมนุษย์เพียงร่างกาย ไม่มีหวังอะไร ๆ ในชีวิต เขาไม่ใช่คนเดิม หัวใจมันตายไปนานแล้ว ไม่มีทางอะไรเลยสำหรับคนที่มั่นคงอย่างเขาจะเปลี่ยนหัวใจให้เป็นไปอย่างโน้นอย่างนี้ได้อีก การติดต่อทางจดหมายเอนกได้หยุดโดยเด็ดขาด และทางนันทวันก็หยุดเด็ดขาด แม้จะคิดถึงใจจะขาดก็ต้องงด มิให้ผิดวินัยของภรรยาที่ดีไปได้ ถือเอาเวรกรรมเป็นที่ตัดสิน ไม่กล้าจะทำอะไรเอาเองตามชอบตามสมัคร พระไม่โปรดแล้วก็ก้มหน้าไป

อีกหลายเดือนต่อมามีงานลีลาศที่สวนลุมพินี นันทวันเธอไปกับนิกรสามีของเธอ เพลงหนึ่งนิกรได้นำร่างของภรรยาร่อนไปตามแนวทางของฟลอร์ และไปหักเลี้ยวหน้าวงดนตรี เสียงทรัมเป็ตแปร๋นกระชั้นชิดยั่วจังหวะ นันทวันรู้สึกผิดหู เพราะเสียงนี้เคยฟังติดหู เธอจึงหันหน้ามองฝ่าแสงไฟสลัวเข้าไปที่

วงดนตรีนั้น และก็จะเป็นใครไม่ได้ เขาผู้เป่าเครื่องมือนั้นก็คือสุภาพบุรุษของเรา ทั้งสองฝ่ายตามองตรงกันพอดี เอนกสะดุ้งทั้งตัว บอกไม่ถูกว่าเขาควรจะได้พบตาคู่นี้หรือไม่ เหมือนจะเป็นลม หัวใจเสียวปร๊าบ อะไรเล่า? โกรธเกลียด? อาลัย? หรือว่าอยากจะพบดวงตาแสนเศร้าคู่นั้นนาน ๆ

คุณนิกร สามีเธอไม่เคยรู้เรื่องใด ๆ ของเอนกและภรรยาที่รักของเขาเลย เขามีหน้าที่วาดเสต็ปฉวัดเฉวียนเลี้ยวเลยมุมนั้นไป เมื่อนันทวันและนิกรเลยไปแล้ว ทรัมเป็ตที่เคยเจิดจ้าก็ผ่อนผิดหูลงเสมือนเป็นเครื่องมือที่ไม่มีความหมายอะไรในวงดนตรีนั้น และก็ไม่มีใครรู้อีกว่าเกิดอะไรขึ้น เสียงเพลงก็เดินไป เสียงฝีเท้าของนักลีลาศก็เสียดแผ่วเบาไปตามพื้น ไม่มีใครจะทราบว่าหัวใจของทั้งสองที่ไม่เคยพบกันเลย และได้มาพบกันอย่างไม่ควรพบ และก็เกิดเรื่องประหลาดที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นเมื่อหลังจากวันนั้นแล้ว เสมือนว่าวงดนตรีใหญ่ที่เอนกประจำอยู่นี้จะเป็นที่เกิดภัยสำหรับสุภาพบุรุษของเรา เขาได้ลาออกไปจากวงนี้อย่างไม่มีเหตุผล และไปสมัครเข้าประจำอยู่ที่บาร์บาร์หนึ่งที่ต่ำช้าจนคนอย่างนิกร สามีของนันทวันจะไม่พาภรรยาของเขาไปเยี่ยมกรายได้ ไม่มีหวังจะได้พบกันอีก บาร์นี้คือบาร์ท่าเรือที่ต้อนรับคนชั้นกะลาสีเรือและคนงานต่ำ ๆ เอนกทนไปอยู่เพราะการเงิน เขาจำเป็นต้องทำ เงินจะน้อยจะมากขอให้พอส่งเสียบิดามารดาเท่านั้น

พอนานวันนานเดือนเข้า เอนกของเราก็กลายเป็นคนหยำเปด้วยการดื่มหนัก ไม่เคยคิดว่าคนเรานี่ควรจะหาความดีและทำ

ความดีหรือไม่ มีแรงก็ทำงานไป มีปากก็กินไป เอนกมีวิชาภาษาอังกฤษพอใช้ได้จึงเป็นทางได้เงินค่าเหล้าเพิ่มขึ้น ฝรั่งลูกเรือที่มาเที่ยวที่นั่นไม่ใช่ชาติอังกฤษอเมริกา จึงพูดอังกฤษลำบากและยิ่งทางหนังสือก็ไม่ได้เรื่อง เอนกจึงเป็นผู้รับเขียนหนังสือเบิกเงินหรือยืมเงินจากนายเรือให้ฝรั่งเหล่านั้น ฝรั่งได้เงินมาก็จ่ายค่าเขียนใบยืมฉบับละสิบบาท วันหนึ่ง ๆ ก็หลายคนหลายฉบับ เอนกของเราก็มีเงินหยำเปมากเข้าอีก ฝรั่งพวกนี้ไม่มีเงินติดตัวมากนัก มีเท่าไหร่ก็ใช้หมด ทั้งไม่ยอมเข้าไปสนุกตามบาร์ในเมือง ไม่มีเงินจะจ่ายแพง ๆ มาก จึงนิยมอยู่ที่ท่าเรือนั่นเองใกล้ ๆ และมีทุกอย่างที่ชอบใจ เหล้าถูก อาหารถูก ผู้หญิงก็ถูกกว่าในเมืองมากมาย ฟลอร์โชว์ก็มีขนาดหนักได้เท่ากับไนต์คลับสูง ๆ แต่ตัวโชว์นั้นจะสูงหรือต่ำไม่มีใครว่าอะไร แม่พาร์ตเนอร์ทั้งหลายเฉลียวฉลาดเอาใจลูกค้า จะเต้นรำเป็นหรือไม่อย่าห่วง นายฝรั่งที่เต้นไปตามจังหวะนั้นไม่ได้เหยียบเท้าของเธอได้ เธอหลบหลีกรู้ท่าทางชวนให้เขาสำราญได้เต็มที่ บาร์ย่านนี้จึงมีแขกลูกค้ามากมายนัก

ทุกสิ่งทุกอย่างที่บาร์นี้ก็ทำให้เอนกเพลิดเพลินไปอย่างคนครึ่งคน หนักเข้าก็เริ่มจับคู่และชอบพอเข้ากับแม่ฟองสวาท ผู้มีหน้าที่เป็นเพื่อนคุยตามโต๊ะลูกค้าทั่วไป ทั้งเต้นรำและอื่น ๆ ก็ได้ตามใจลูกค้า พ่อเอนกอนาถาของเราก็เกิดเสน่ห์เป็นที่จับใจแม่ฟองสวาทเข้า โดยที่ทั้งบาร์นั้นไม่มีใครกล้าจะทานฝีปากที่หยาบคายของแม่ได้ แต่ก็เป็นที่สบอารมณ์ของเอนก เสมือนจะเป็นคู่สร้างกันมา เขาได้ไปอยู่กับแม่ฟองสวาทที่บ้านพักของเธอ

ในตรอกข้างถนนคลองเตยใกล้ ๆ กับท่าเรือนั้นเอง ตกลงไม่กลับบ้านพ่อบ้านแม่ เพียงส่งเงินไปให้ทางธนาณัติเท่านั้น และความที่เป็นคนหมดหัวใจจะใฝ่ดีใฝ่ต่ำของเอนก เขาจึงหมดระเบียบหมดวินัยไปทุกอย่าง จะอย่างไรเขาก็ยอมทุก ๆ อย่างหมดแง่หมดงอน จึงเป็นที่รักของแม่เมียกลางเมืองของเขายิ่งนัก แม่ฟองสวาทด่าโขกเล่นขี่คอเล่นได้ก็ยิ่งชอบใจสามีของแม่สุดหัวใจ แม่เธอนิยมชายที่หมดระเบียบหมดวินัยในตัวเอง เธอทำอะไรทำได้ตามใจ ฟองสวาทก็ยอมถกหนังหัวให้ ไปนอนค้างกับลูกค้าได้เงินมาก็แบ่งส่งพ่อแม่เอนกอย่างไม่มีแง่มีงอน

บางวันตอนเช้าที่แม่เมียแสนเลวกลับมาสู่ที่พัก ห้องเก่า ๆ ในตรอกสกปรกนั้น พ่อสุภาพบุรุษเก่าของเราแกล้งล้อเลียนเมียเล่นในเชิงทำหึงหวงที่ไปนอนกับใครมา แม่เมียก็ด่าแปร้นลำเลิกถึงเงินทองที่ไปหาจุนเจือพ่อผัวแม่ผัวแล้วก็ควักเงิกขว้างโครมลงบนหัวสามี พร้อมกับถามด้วยคำหยาบที่ประชดประชันว่า

"นี่แน่ะ สะหัวเข้าไป แล้วเอาไปสะหัวพ่อแม่"

แทนที่เอนกจะผุดลุกขึ้นใช้ของแข็งป้อนแม่เมียที่ล่วงเกินหยาบคายถึงพ่อถึงแม่ตัว เขากลับหัวเราะชอบใจ เก็บเงินที่กระจายแล้วลุกไปรินเหล้ากิน แม่เมียมองดูแล้วใจอ่อน กลับสงสารโดดเข้ากอดจูบลูบหัวเล่น พูดปลอบโยนคล้ายเด็ก ๆ หรือลูกของตัวที่แม่ผิดไปแล้วโกรธลูกมากไป อย่าโกรธแม่เลย แม่ฟองสวาทกอดจูบและลูบหัวผัวเล่นอย่างแสนรัก ทั้ง ๆ ที่รูปร่างของเอนกเวลานั้นไม่มีอะไรจะน่ารัก ผอมดำ แต่ข้อใหญ่ของแม่ปากปลาร้าด่าได้ทุบตีเอาได้อย่างลูกก็สุดสวาทขาดใจ

เพราะเป็นมนุษย์ที่ไม่ต้องการความสวยของชายเสียแล้ว ชายอื่นจะสวยไม่สวยหรือกักขฬะปานใดถ้ามีเงินให้ก็แล้วกัน จะรักและชื่นใจอยู่ก็เฉพาะชายผู้เป็นผัวที่ไม่มีปากมีเสียงเท่านั้น

ชีวิตของเอนกทางนันทวันไม่เคยรู้ข่าวเลย ความรู้สึกของเธอนั้นยังมีเพียงความห่วงอยู่บ้างที่รู้ดีว่าเขายากจน เธอภาวนาขอให้เขาได้ภรรยาเสียเถิดจะได้มีสุขเสียบ้าง ส่วนเรื่องอะไร ๆ ระหว่างเขากับเธอต้องมีอะไรอีกไม่ได้ คงเหลือไว้ในใจว่าเอนกคือญาติที่น่าสงสารคนหนึ่งเท่านั้น ส่วนทางนิกรสามีของเธอนั้นเขาก็เป็นคนดีขนาดหนึ่งเหมือนกัน ตั้งแต่แต่งงานกันมาแล้วก็พบว่าเขาคือสุภาพบุรุษอีกคนหนึ่ง มีอยู่วันหนึ่งที่นันทวันถึงกับชะงักตกใจนิดหน่อย แต่รีบระงับใจไว้ เพราะเธอเป็นผู้รักษาวินัยของภรรยาที่ดีมาเป็นอย่างยอดเยี่ยม ไม่เคยประพฤติอะไรนอกรีตนอกรอยไปเลย โดยวันนั้นนิกรพูดว่า เขารู้จักความหลังของนันทวันมาแล้วเป็นอย่างดี โดยคนผู้หวังดีและรักใคร่คนหนึ่งเป็นผู้บอกเล่าให้ฟัง ว่านันทวันเคยมีพระเอกมาแล้ว และพระเอกคนนั้นก็เคร่งในเกียรติและเคร่งในความดี ทั้งนันทวันเองก็เคร่งอยู่ในเกียรติและหลงความดีความงามเป็นชีวิตจิตใจจนทั้งสองได้ชื่อว่า สุภาพบุรุษและสุภาพสตรีตัวอย่าง

แต่ในเวลานี้สุภาพบุรุษนั้นได้ตกต่ำทางใจ และความเป็นอยู่ดังคนนรกไปแล้วอย่างน่าสงสาร โดยยึดมั่นในถ้อยคำที่ให้ไว้ว่า จะรักษาสัตย์ จะไม่ทำอะไรให้กับคนที่เขารักมีมลทินแม้เท่าเล็บมือ เขาจะขอสู้ชะตากรรมไปแต่ฝ่ายเดียว ในขณะที่สามีพูดเรื่องนี้นั้นนันทวันจ้องดูหน้าสามี และยืดตัวตรงสู้หน้าฟัง

อันความหลังเก่าก่อนนั้นจะถือเอาเป็นความผิดมิได้ เพราะปัจจุบันเธอไม่มีอะไรผิด ก็อยากฟังว่าสามีจะลงโทษเธอประการใด เธอสะอาดและขาวผ่อง เธอกล้าหาญพอจะฟังต่อไป แต่เปล่าเลยนิกรผู้สามีมองหน้าภรรยาแล้วหัวเราะและกล่าวว่า

"อย่าทำหน้าอย่างนั้นเลยสุดที่รัก ฉันบูชาและยกย่องเธอว่าเป็นผู้หญิงตัวอย่างหรือแม่พระทีเดียว ฉันไม่เป็นคนที่ชอบฟังอะไร ๆ มาอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ ฉันรู้จักคุณเอนกดีจนกระทั่งบิดามารดาเขา"

"คุณสอบสวนความหลังของนันท์?" นันทวันถามเรียบ ๆ

"ถูกแล้ว! แต่ที่รักอย่าลงโทษฉันเลยที่ละลาบละล้วง สามีทุกคนจะต้องรู้จักภรรยาสุดที่รักของเขาเป็นอย่างดี สุดที่รัก ฉันบูชาเธอจริง ๆ และก็บูชาเอนกด้วย มนุษย์ผู้น่าสงสาร เธอรู้ไหมว่า เวลานี้เอนกมีความเป็นอยู่เยี่ยงสัตว์ตัวหนึ่ง"

"มีความเป็นอยู่เยี่ยงสัตว์?"

"ถูกแล้ว! ผู้บอกเล่าความเป็นอยู่ของเขาก็คือเพื่อนของเอนกเอง เขาบอกเล่าแต่เพียงเรื่องราวเท่านั้น แต่ที่อยู่ของเอนกกับแม่เมียผู้เป็นหญิงกลางเมืองนั้น เขายังไม่ได้บอกก็พอดีเขาต้องเดินทางไปต่างประเทศเสียแล้ว ขั้นแรกคิดว่าเท่าที่รู้อะไร ๆ มาเท่านั้นก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องรู้ถึงที่อยู่ของเขา"

"ได้เมียหญิงกลางเมือง" นันทวันทวนคำ

"ถูกแล้ว นางกลางเมือง และด่าสับโขกสุภาพบุรุษของเราอย่างลูก สุภาพบุรุษของเราไม่เคยโต้เถียงเลย ใจดี จะเป็นต่อหน้าใคร ๆ เพื่อนฝูงก็คนแม่ก็ด่าทั้งนั้น ถ้านึกจะด่า"

"อนิจจา!" นันทวันร้องได้คำเดียวแล้วก็นิ่งอึ้ง

"น่าสงสารที่สุด ฉันสงสารและครุ่นคิดเงียบ ๆ มาหลายวันแล้ว ลูกผู้ชายที่แพ้เกมรัก เขาแพ้ฉัน ฉันได้ครองตัวเธอโดยฉันมีหลักฐานทำอะไร ๆ ได้ถูกต้องสมเกียรติ แต่เขาไม่มีทุก ๆ อย่างเท่าฉัน เขาก็ยอมแพ้ฉันโดยรักษาเกียรติเป็นอย่างดี"

"คุณจะเอามาพูดทำไม มันเป็นเรื่องเก่าที่แล้วมา"

"แต่ใจมนุษย์ล่ะซีนันท์ ใจเมตตาและกรุณาสัตว์มนุษย์ด้วยกัน ฉันไม่ใจดำพอจะรื่นรมย์ที่รู้ว่าอีกฝ่ายพ่ายแพ้อย่างน่าสงสาร เขาไม่ได้แพ้อย่างอวดดี แต่เขาแพ้อย่างรักดีรักเกียรติ"

นันทวันถอนใจเฮือก เธอเพิ่งจะพบชายเข้าอีกคนหนึ่งที่เป็นพ่อพระ เธออยากจะร้องไห้ด้วยความรู้สึกสองนัย นัยหนึ่งสงสารเอนก นัยหนึ่งสงสารนิกรสามีทั้งปีติใจล้นพ้นที่ได้พบกับชายชั้นยอดตัวอย่างเข้าฉะนี้ เธอซบศีรษะกับอกสามีและพูดเบา ๆ พอได้ยิน

"ฉันไม่เคยมีความเศร้าใจอะไรมานานแล้ว เคยทะนงว่ารู้อะไรดีขนาดรู้เท่าถึงการณ์ คนดีต้องย่อมพบแต่ทางที่ดีตามแนวทางแห่งตน แต่ก็มารู้อะไรไม่ทั่ว เช่นว่า คนดีย่อมพบสิ่งที่ไม่เคยคิดประสงค์มาเลยแต่ไรมาก็ได้เช่นเอนกนี้"

"ฉันจะหาทางช่วยเขาให้พ้นขุมนรก!" นิกรพูดออกมาคล้ายสาบานมากกว่าจะพูดบอกเล่ากับนันทวัน

เป็นเวลาปีกว่าที่นิกรกับนันทวันพยายามสืบหาตัวเอนก น่าประหลาดนักที่สองผัวเมียกลับมาเป็นทุกข์ในชีวิตเอนกด้วยกันทั้งสอง นันทวันเคยจดหมายไปถามทางบิดามารดาของเอนก

เรื่องที่อยู่ เพราะครั้งก่อนเคยติดต่อจดหมายกันเสมอ แต่ได้รับจดหมายตอบจากบิดามารดาเอนกว่า ไม่เคยพบหน้าลูกชายเลย เคยได้รับแต่เงินที่ส่งมาจุนเจือก็โดยทางธนาณัติทุกคราว จึงเป็นอันไม่รู้เรื่องกัน

ในคืนหนึ่งโดยบังเอิญ นันทวันกับนิกรไปงานบ้านเพื่อนที่พระโขนง ขากลับบ้านที่สาธรได้ให้รถลัดมาคลองเตยเป็นการย่นทาง รถได้เลยปากทางท่าเรือคลองเตยมาเล็กน้อยในยามดึก ไฟหน้ารถของนิกรส่องจ้าไปข้างหน้า ตอนนั้นรถน้อยลงมากไม่สับสนนัก

"นิกรคะ! นิกร! นั่นเอนก" นันทวันเขย่าร่างสามีที่นั่งอยู่ข้าง ๆ พร้อมกับชี้มือไปข้างหน้า นิกรผงะ เขาเห็นร่างของชายคนหนึ่งเดินหันหลังให้ เดินหิ้วกระเป๋าอะไรไม่รู้ ท่าทางอิดโรยขอบถนนที่เขาเดินอยู่ไม่มีทางเท้า และมีน้ำเฉอะแฉะ จะว่าน้ำโคลนขังก็ไม่แน่นัก ทั้งโคลนและทั้งน้ำน่ารำคาญ นิกรรวดเร็วทันใจสั่งคนรถหยุดทันทีตามมือที่เขาชี้ ผู้ที่เดินกำลังก้ม ๆ เงย ๆ เพราะหาทางที่ไม่หล่มพอจะวางเท้าลง เขาทำท่าจะเลี้ยวข้ามสะพานเตี้ย ๆ เก่า ๆ เข้าตรอก

"คุณเอนก! คุณเอนก!" นันทวันร้องเรียกชื่อเขาอย่างกระชั้น ร่างของชายนั้นหยุดชะงักและค่อยหันหน้ามาทางเสียงแล้วก็จังหน้ากัน ไฟริมถนนยังพอมองเห็นหน้ากันถนัด เอนกหิ้วกระเป๋าทรัมเป็ตเก่า ๆ ยืนนิ่ง ครั้นนิกรและนันทวันทำท่าเปิดประตูรถจะลงยังพื้นถนน เอนกยกมือห้ามและชี้ให้ดูที่น้ำและโคลน ทั้งสองจึงชะงักอยู่บนรถ

"พูดอยู่บนนั้นก็ได้" เอนกพูดช้า ๆ เสียงแหบแห้ง อาจจะด้วยฤทธิ์เมาหรือกำลังไม่สบายก็ไม่มีใครทราบ

"ผมอยากพบคุณ และตามหาตัวมานานแล้ว" นิกรเริ่มพูด

"ฉันก็เช่นกัน เราทั้งสองสืบหาแทบทุกวัน" นันทวันพูดตามสามี เอนกยืนนิ่งคล้ายแปลกใจหรือไม่ยินดียินร้าย

"ขอบพระคุณ" เขาค่อย ๆ ตอบ และกลับย้อนถาม "มีอะไรให้ผมช่วยหรือ?"

"ผมจะช่วยคุณ ผมมีทางจะช่วยคุณให้พ้นจากขุมนรก"

"คุณคิดว่ายังงั้นรึ?" เอนกถามคล้ายไม่พอใจ

"ถูกแล้ว! คุณก็ลูกผู้ชาย คุณย่อมรู้ดีว่ากำลังเป็นอย่างไร" นิกรตอบ เอนกนิ่งชั่วครู่แล้วก้มหัว

"ก็ถูกอย่างคุณว่า ผมปล่อยไปตามทางของมันเสียแล้ว" เอนกพูดเสียงแห้ง ๆ คล้ายหมดอาลัยตายอยากกับชีวิต

"ไม่ได้! เราต้องการช่วยคุณ" นันทวันว่า

"ผมรักคุณ คุณเอนก ผมมีทางช่วย ขอให้ผมช่วยเถิด" นิกรพูดอย่างร้อนรน เอนกยืนอึ้ง แปลกใจในความตั้งใจของชายที่มีโชคดีและได้ยอดดวงใจไปครอง แม้นันทวันเองก็ถึงสะอึกใจ นิกรสามีเธอช่างเป็นพระ หัวใจช่างสูงอะไรอย่างนี้

"ผมเอารถบุกเข้าไปบ้านคุณได้ไหม?" นิกรถาม

"อันตราย!" เอนกยกมือห้าม และชี้ให้ดูสะพานที่เก่าและมีหักบ้างบางตอน "พูดกันที่นั่นแหละ ผมขอบคุณคุณทั้งสองเท่ากับขอบคุณคุณพระคุณเจ้า" เขาว่า

"คุณอยู่เข้าไปลึกไหม ช่วยบอกด้วย ถามใครรู้ไหม พรุ่งนี้ผมจะมาหาคุณ คุณช่วยบอกตำแหน่งด้วย" นิกรพูดเร็วปรื๋อ

"ขอบคุณเป็นอย่างสูง แต่คุณกำลังคิดผิดทั้งสองคนนะ คนนรกคุณจะช่วยได้อย่างไร ถามหาผมง่ายครับ คนนรกอยู่ที่ใดคนก็รู้จัก" เอนกพูด แต่นิกรไม่ยอมฟังคำแย้งอะไรจากเขาทั้งนั้น รีบถามว่า

"กลางวันคุณอยู่เสมอใช่ไหม?"

"ครับอยู่เสมอ" เอนกพูดแล้วยกกระเป๋าขึ้นประกอบการไหว้ เท่ากับไล่นิกรและนันทวัน "คุณกลับกันเถิด อย่าทรมานกายให้เป็นบาปแก่ผมเลย ขอให้พระโปรดคุณทั้งสองเถิด" พูดแล้วหันเดินข้ามสะพานนั้นไปอย่างไม่ยอมจะฟังอะไรอีก ทั้งนิกรและนันทวันมองเห็นเอนกหายไปในความมืดของตรอกจึงจนใจสั่งคนรถขับกลับบ้าน พอขึ้นตัวตึกคนใช้ก็รายงานว่า เมื่อตอนหัวค่ำมีชายแก่ ๆ กับหญิงแก่มาหาบอกว่าชื่อนายประสบและนางมณี สุนทรกิจ นันทวันสะดุ้ง นั่นคือพ่อแม่ของเอนก

"เอ๊ะ เขามาว่าอะไรบ้าง? คุณนิกรคะ สองคนที่ว่านี้คือพ่อแม่ของเอนก"

"อุบ๊ะ! บทจะพบก็พบกันหมดทั้งสองทาง เขาสั่งอะไรไว้บ้าง" นิกรพูดแล้วถามคนใช้

"เขาพูดว่ามีเรื่องแปลก และมีจดหมายแปลกมาถึงเขา ทั้งกล่าวชื่อของท่านและคุณนายไว้ในจดหมายนั้นด้วย เขาไม่พบท่านเขาเลยเอาจดหมายกลับไปด้วยครับผม" คนใช้ว่า

"เอ! อะไรนี่แฮะ นี่จนใจว่าดึกแล้ว" นิกรงุ่นง่าน
"พรุ่งนี้เช้าค่ะ คุณหยุดราชการด้วย" นันทวันพูด
"จริงซิ ต้องไปแต่เช้าเลย นันท์รู้จักบ้านใช่ไหม?"
"รู้จักค่ะ"
พอรุ่งเช้านิกรและนันทวันก็มาถึงบ้านพักของบิดามารดาเอนก เป็นบ้านใหญ่แต่ชราภาพจวนพัง มีบริเวณบ้านที่ปลูกกระต๊อบให้เจ๊กขายของหาบเช่าอยู่รุงรัง พอเป็นรายได้จุนเจือฐานะ นายประสบและนางมณี สุนทรกิจออกต้อนรับ เมื่อพูดกันรู้เรื่องแล้ว นายประสบยื่นจดหมายนั้นให้กับนิกรพร้อมกับรายงานว่าจดหมายนั้นได้มาถึงตัวแกตอนบ่าย ๆ เมื่อวานนี้

จดหมายนั้นเป็นจดหมายของเอนกนั่นเอง ประหลาดที่ว่าเป็นจดหมายลาตายของเขา เขาลงโทษตัวเองว่าเป็นคนที่ไม่ทำตนให้เป็นที่พึ่งของบิดามารดาได้ และขอลาตาย ทั้งจะตายโดยไม่ให้ใครลำบากแก่ซากศพของเขา โดยเขามีที่เก็บศพของเขาแล้วเป็นอย่างดี ขอให้ทราบว่ากว่าจดหมายนี้จะมาถึง เขาได้ไปตายแล้วยังที่ที่หนึ่ง ขอให้บิดามารดาเขียนชื่อของเขาใส่กระดาษแล้วทำการบังสุกุล พร้อมทั้งเผาไฟไปอย่างเผาศพของเขาจริง ๆ และข้อสำคัญที่ยิ่งใหญ่จงเร่งไปบอกกับคุณนันทวันและคุณนิกรว่าถ้าทั้งสองประสงค์จะช่วยเหลือตัวเขา ก็ช่วยทำบุญกรวดน้ำไปให้เถิด เพราะตามที่คุณนันทวันและคุณนิกรได้พบกับเขาและอยากจะช่วยเขานั้นไม่มีทางใดจะช่วยได้ จงช่วยทำบุญร่วมกับพ่อแม่เถิด กว่าจดหมายนี้จะมาถึง เขาได้ตายไปแล้วหลายวัน คุณนิกรไม่มีทางจะช่วยเขาให้พ้นนรกได้

"บ้า! บ้าสิ้นดี" นิกรร้องอย่างโกรธ "เล่นพิเรนทร์อะไรกันนี่ ผมพบเขาเมื่อคืนนี้"

"ถูกแล้ว เราพบกันค่ะ เมื่อคืนนี้ที่ปากตรอกบ้านเขา" นันทวันว่า

นิกรพลิกซองจดหมายดูเห็นเป็นไปรษณีย์มาจากภูเก็ตทำให้เขาอ้ำอึ้งไปหน่อยหนึ่ง สอบปากคำอีกก็แน่นอนว่า จดหมายนั้นได้รับตอนบ่าย ๆ วานนี้ เป็นเวลาก่อนหน้าที่เขากับนันทวันจะพบกับเอนก แต่ที่น่าปวดหัวที่สุด ในจดหมายนั้นพูดว่าตัวเอนกได้พบกับนิกรและนันทวันแล้ว และเขาทั้งสองตั้งใจจะช่วยเอนก และซ้ำยังย้ำว่าจะช่วยเขาให้พ้นนรกนั้นไม่มีทาง นั่นมันคำพูดของเอนกเมื่อคืนนี้ยามดึกแท้ ๆ แต่แล้วจดหมายมาถึงบิดามารดาก่อนนั้นอย่างไร

"วุ่นเสียแล้ว!" นิกรร้อง "กรุณาแต่งตัวครับไปกับผมเดี๋ยวนี้"

บิดามารดาเอนกร้องไห้ แต่นิกรกับนันทวันหน้าเหี้ยมเพราะเชื่อว่าเอนกเล่นพิเรนทร์ ถึงจะสงสัยใจในความอลเวงคำในจดหมายและเวลารับจดหมายก็ตาม แต่เขาเชื่อว่าเอนกทำกลลวง นิกรบึ่งรถพากันมาหยุดปากตรอกเมื่อคืนนี้รีบพากันตรงเข้าตรอก และถามตามห้องเจ๊กห้องจีนในตรอกที่สกปรกนั้นหาไม่ยากจริง ๆ อย่างเอนกพูดเมื่อคืน พวกลูกเจ๊กอาม่วยอาตี๋รู้จักดี พวกอาซิ้มชี้ให้ดูและว่า น่ารำคาญเมียด่าทุกวัน ผัวดีจริงไม่เคยเถียงเลย ดึก ๆ ดื่น ๆ ดึงดัง เมียขว้างของอะไรต่ออะไรเปรี้ยงปร้างเสมอ ถามเจ๊กถามแขกก็เล่าให้ฟังดังนี้ ทั้งหมดที่ไปถามหาต่างหน้าสลดตาม ๆ กันด้วยความสังเวช

ทั้งหมดได้มายืนอยู่หน้าห้องชั้นเดียวเก่า ๆ ห้องหนึ่ง สังเกตว่าเดิมจะเป็นห้องเก็บของของพ่อค้าจีนแล้วให้ผัวเมียคู่นี้อยู่ ห้องนี้ไม่ติดกับห้องใด ๆ อยู่โดด ๆ นิกร นันทวัน และบิดามารดาเอนกได้รับการต้อนรับอย่างมีนชาของแม่เมียกลางเมืองของเอนก แม่นั่นเชิญให้นั่งอย่างเสียมิได้ เมื่อรู้ว่าทุกคนไปหาเอนก แม่เจ้าของห้องไม่พูดอะไร เดินไปหยิบซองจดหมายจากในตู้มาส่งให้นิกร แล้วจุดบุหรี่สูบอย่างไม่แยแสกับใครทั้งนั้น

นิกรอ่านจดหมายนั้นจนจบ มันก็เป็นจดหมายลาเมียไปตายแบบเดียวกับที่มีไปลาพ่อแม่

"เป็นไปไม่ได้!" นันทวันร้อง "เราพบกันเมื่อคืนนี้ที่ปากตรอก คุยกันหลายนาที"

"ห๋ะ?" แม่ฟองสวาทผู้ไม่ต้องการมารยาทตวัดเสียงถามนันทวัน

"ต้องปดฉันทำไม" นิกรว่า "ฉันมาดี ไม่ได้มาร้าย จะมาช่วยเขา"

"ก็นั่นแหละ อ่านจดหมายไม่รู้เรอะ ไม่ได้พบกันมาตั้งสองอาทิตย์แล้ว" แม่ฟองสวาทพูดอย่างหน้าตาขึงขัง ดวงตาเบิกโพลง "เมื่อคืนว่าพบเรอะ เอ๊ะพ่อเวรนี่จะเล่นลูกไม้อะไรกะฉันล่ะ เหอ! เป็นผัวเป็นเมียกันมา ฉันต้องทำเงินส่งให้มันบำรุงพ่อแม่ ยังไม่หนำใจเรอะ คิดทิ้งขว้างกันแบบนี้เรอะ ก็ตามใจซิ ผัวเวร ๆ อย่างนี้" แม่นางกลางเมืองด่าส่ง และลำเลิกเบิกประจานพ่อผัวแม่ผัวไปด้วย ไม่เกรงใจใครว่าจะเป็นอะไรกับผัวตัวบ้าง ทุกคนถอนใจแล้วมองหน้ากัน

"ให้ฉันตายโหงตายห่าซิเอ้า" แม่ฟองสวาทสบถสาบานอย่างสบายปาก "พูดจริง ๆ นะเอ้า เขาหนีหน้าไปหลายวันแล้ว ผัวทั้งคนใครไม่รัก ถ้าตายจริงอย่างว่าก็จะอโหสิให้ กลัวว่าจะไม่ตายจริงน่ะซิ มาหาทางทิ้งกันแบบนี้ อ๋อ! ตกใจนี่พ่อเอ้ยแม่เอ้ย ผัวคนทำไมหาไม่ได้เรอะ"

"เอาเถอะ! ถ้าจริงอย่างว่า ฉันก็จะเที่ยวตามเขาต่อไป ลาละ" นิกรว่าแล้วก็ชวนกันออกจากห้อง

"ฉันหามาหลายวันแล้ว" ฟองสวาทว่า ทุกคนไม่อยากจะฟังเสียงออกมายืนนอกห้อง แต่ออกจะเชื่อว่าที่แม่คนนั้นแกพูดต้องจริงแน่ ๆ เพราะคนปากกล้าอย่างนี้ ไม่เคยกลัวใคร มีอะไร ๆ ก็พูดจริง ๆ ทั้งนั้น

"ไม่เชื่อก็มาดูข้าวของซิ อยู่ทั้งนั้น แต่งไปชุดเดียวหายเลย อ้ายแทมเป็ดแทมปั๊ตนั่นก็ทิ้งอยู่" แม่ฟองสวาทร้องตะโกนส่งท้ายมาอีก

กลับมาบ้านนายประสบอีกครั้ง นิกรพลิกจดหมายดูแล้วดูอีก และอ่านทบทวนข้อความอยู่ด้วยความสุขุม และพูดช้า ๆ ด้วยดวงหน้าหมองคล้ำ

"คุณเอนกตายแล้วแน่ ๆ เมื่อคืนนี้เราพบกับวิญญาณเขาน่ะเอง" นิกรว่า

พ่อแม่เอนกร้องไห้ นันทวันก็น้ำตาไหล นิกรนั้นถอนใจรู้สึกว่าเอนกมิได้พ่ายแพ้ในเรื่องรักเลยแม้เขาจะมิได้ตัวนันทวันไปครอง แต่เขาก็ยังชนะใจ จัดว่าเขาเป็นฝ่ายชนะอย่างเด็ดขาด

เรื่องเก่าไม่พูดถึง แต่เมื่อรู้ตัวว่าตัวเองหมดหนทางก็ไม่เคยจะคิดอะไร ๆ ในทางที่ผิดให้เกิดด้วงเกิดแมงแก่คนรัก เขาชนะอย่างราบคาบ นิกรขอเป็นผู้ส่งเสียเงินทองพ่อแม่เอนกแทนตัวไปกว่าจะสิ้นชีวิต

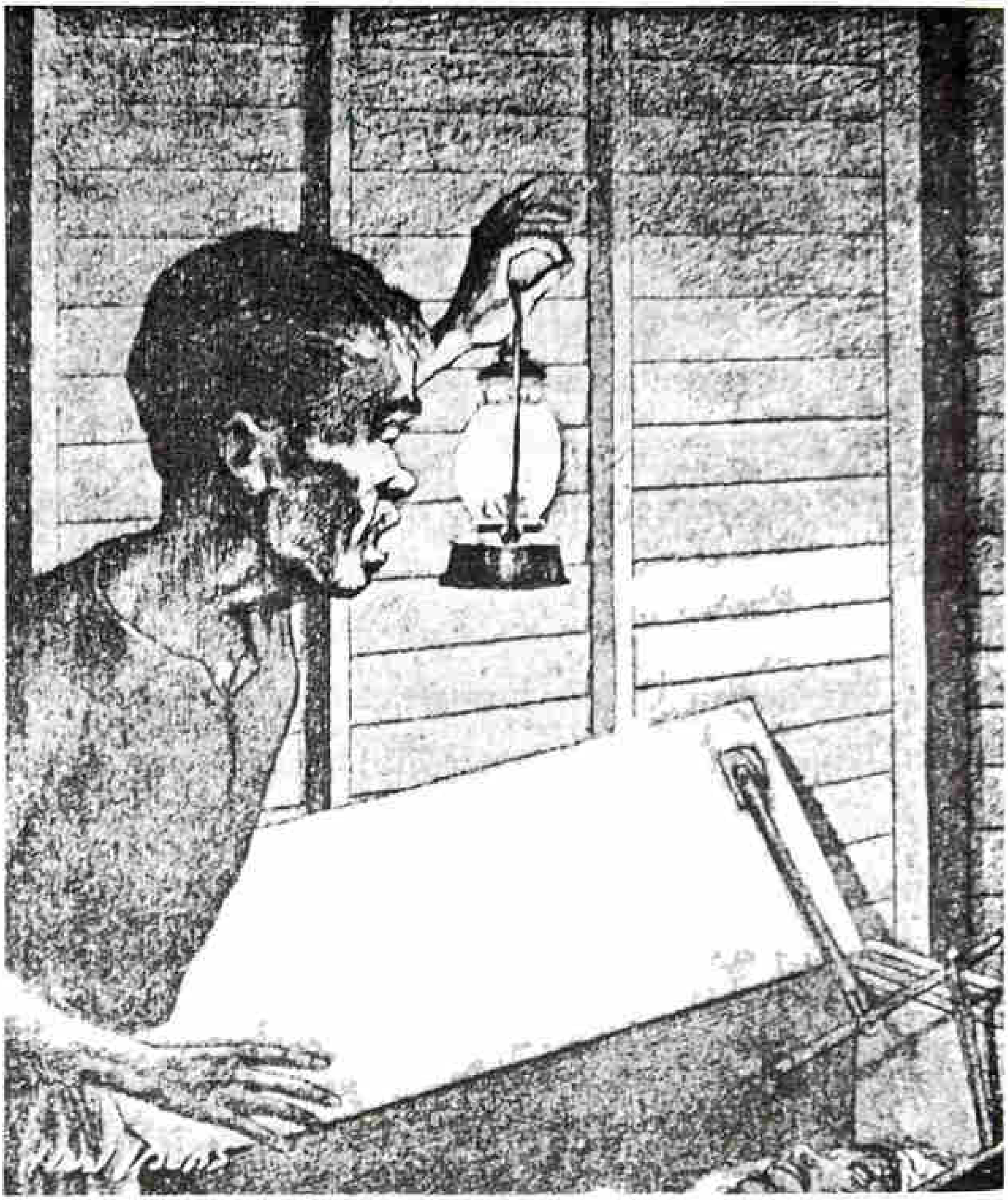

ยามรักษาซ่อง

เจ้านักพนันที่ถูกฆ่าและไปตายที่โรงพักตำรวจ มานอนอยู่ในโลงนั้น นัยน์ตาถลนกำลังขึ้นอืด

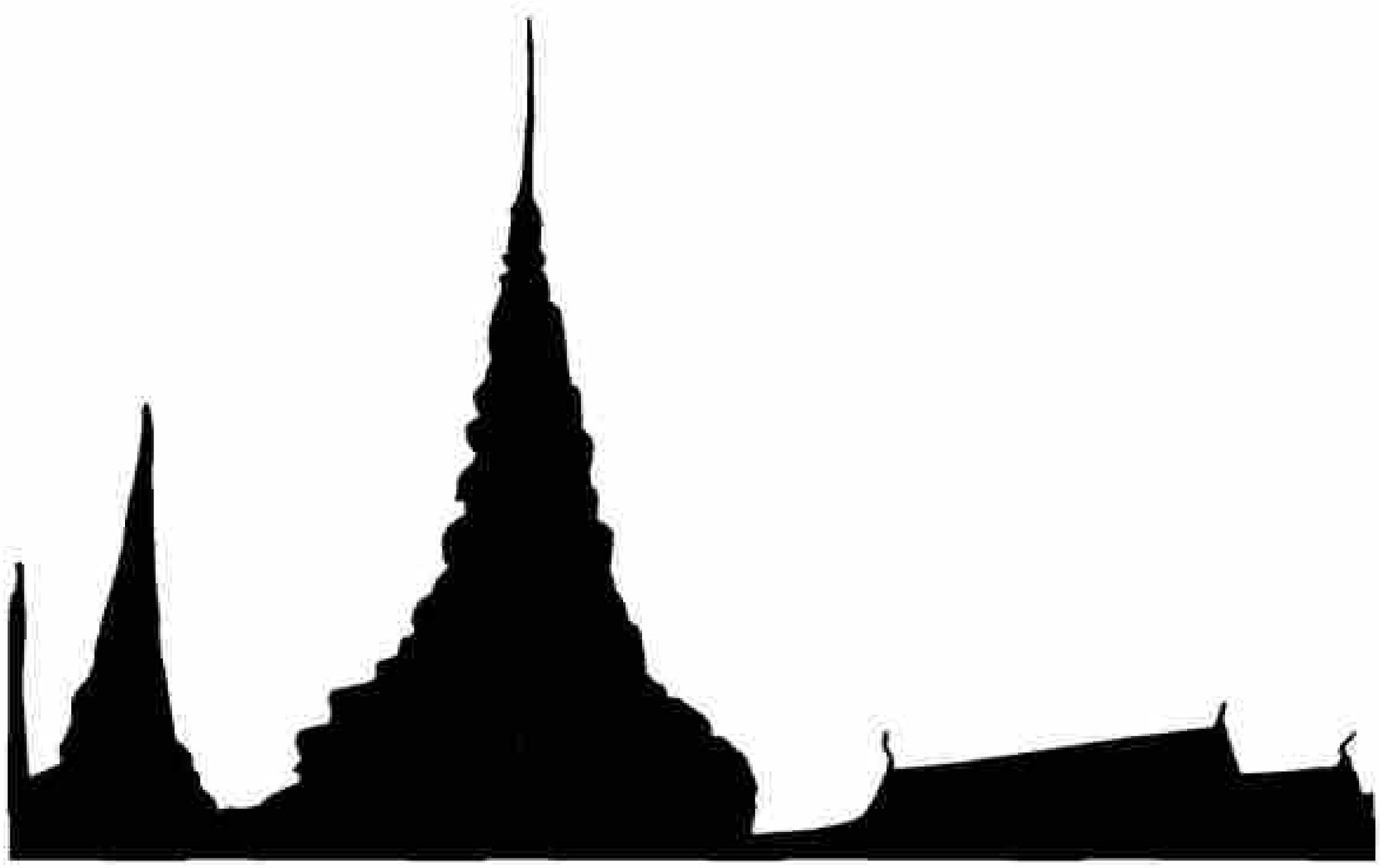

ยามรักษาช่อง

เป็นอีกตอนหนึ่งของการผจญปีศาจ ในชุดอ้ายเรืองพเนจร

ผมกะพี่ใหญ่และน้าเกื้อเข็ดขยาดการเล่นกะภูตผี ปีศาจเหลือประมาณ ตกลงกันว่าแม้แต่จะเมามายเท่าใดก็ไม่แสดงอีกแล้ว ไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้นมา จะหาคำชมเชยว่ากล้าผี ก็ไม่ทราบว่าจะเกิดประโยชน์อะไรขึ้น น้าเกื้อแจ้งกับนายด่อนช่างมักกะสันเด็ดขาดว่าขอเลิกสิ่งที่ประพฤติมาแล้ว และขอพักการชุมนุมชั่วคราว เนื่องจากการสร้างถนนเร่งให้แล้วเร็ว ๆ จะต้องทำกลางคืนกันด้วย และความจริงก็เป็นดังนั้น ทางผู้รับเหมาเขากำหนดมาแล้ว มีเวรมีกะเข้าทำงานกัน ใครสมัครทำกลางคืนกลางวันก็พักได้ ใครทำกลางวันกลางคืนก็พักตามธรรมดา ผมกะพี่ใหญ่ขออยู่ทำกลางวัน พักกลางคืน ส่วนน้าเกื้อเมื่อเกิดเร่งงานดังนั้นแกก็สั่งสร้างเพิงพักข้างถนนให้คนงานนอน เวรน้าเกื้อนั้นคุมงานกลางคืน กลางวันกลับบ้านพัก การประชุมเมาเหล้าจึงต้องงดกันไปเอง ถนนแถวสนามเป้านั้นทำเสร็จไปแล้ว กำลังทำต่อไปไกลอีกมาก เพิงพักคนงานก็ไปอยู่ใกล้ ๆ แถวงานนั่นเอง ผมกับพี่ใหญ่บางคืนก็นอนที่เพิงคนงานบางคืนก็ไม่ได้นอน เพราะว่าพอมีที่จะพักพิงได้อีกแถวสนามเป้าที่เก่า

ที่ตลาดที่ตรงข้ามสนามเป้านี้อยู่ซ้ายมือ สนามยิงเป้าของทหารอยู่ขวามือ เดินเข้าไปลึกหน่อยในย่านนี้มีหมู่บ้านอยู่มากหลังพอควร เพราะเป็นแหล่งที่ทำการของทหารแห่งหนึ่ง เมื่อเข้าไปถึงทุ่งนาก็จะมีโรงพักร่มให้ทหาร ต่อนั้นไปเป็นทุ่งกว้างและไกลแค่ระยะปืนเป้า มีเชิงเนินดินและติดป้ายเป้าให้ยิง และมีทหารซ่อนตัวอยู่ในคูสนามหน้าเชิงเทินเป็นผู้ชี้เป้าผิดและถูก เมื่อการยิงเป้าของทหารต้องเป็นงานประจำทั้งชั้นนายและพล การติดตลาดก็ต้องมีขึ้น เมื่อมีอาหารขายชาวบ้านแถวนั้นก็ค่อยมากขึ้นตามตัว กลางคืนมีขนมขายบ้างร้านสองร้านเพื่อชาวบ้านและเจ้าหน้าที่แถวนั้น ทั้งยังมีโรงลิเกเสียอีกด้วย แต่ไม่ได้เล่นทุกคืนตามแต่เหมาะแก่ชาวบ้านแถวนั้น บางทีก็ห่างการแสดงไป บางทีก็ถี่ สองสามคืนติดกัน อยู่ที่คนดูจะน้อยจะมาก ก็เป็นการครึกครื้นของหมู่บ้านชานเมืองพอดู มีทั้งของหวานของคาวขายหน้าโรง

ตลาดนี้ได้เป็นที่พึ่งของชาวบ้านแถวนั้น มีอาหารดี ๆ พอควร ชาวบ้านแถววัดมะกอกและพญาไท มักกะสัน ได้พึ่งเป็นส่วนใหญ่ ถ้าใครไม่ขี้เกียจก็ไปจ่ายไกลถึงตลาดประตูน้ำสระปทุม แต่พวกพญาไทไปไม่ไหวจ่ายกันเอาใกล้ ๆ นั่นเป็นการสะดวก อีกประการหนึ่ง หลังตลาดออกไปมีเล้าเป็ด เล้าไก่และเล้าหมูมาก อาหารจึงอุดม และไร่ผักก็อยู่ในย่านนั้น พวกปลาน้ำจืดหาง่าย มีบึงมีบ่อและหนองแอ่งมากมาย ปลาก็ชุมได้การ จึงมีพวกหามาขายให้ตลาดไม่ขาดเหลือ อาหารจึงอุดมดี

มีห้องแถวในตลาดอยู่หลายแถว และห้องหนึ่งเป็นร้านขายข้าวแกง เจ้าของเป็นหญิงกลางคน พวกชาวตลาดมักเรียกกันติดปากทุกคน อายุเท่าไหนก็เรียกแกว่า 'เจ๊เน้ย' แกมีผัวเจ๊กแต่ก็ตายไปแล้ว เจ๊เน้ยของเราก็เป็นม่าย ผมกับพี่ใหญ่กินข้าวแกงกลางวันที่ร้านแกจนคุ้นเคยกันดีพอใช้ บางคราวถึงกับนอนค้างที่ร้านแกเลย โดยนอนที่แผงลอยหน้าร้านแก ซึ่งแกอนุเคราะห์กางมุ้งปูเสื่อให้ทั้งผ้ากั้นบังถ้าวันใดเราขี้เกียจกลับไปนอนเพิงพัก เจ๊เน้ยนี้ความจริงอายุแค่ผมนี่ก็ไม่น่าจะไปเรียกแกว่าเจ๊ แต่ก็เรียกตามคนอื่นในย่านนั้น อายุแกก็คราวน้าของผม แต่ใคร ๆ ก็เรียกเจ๊กัน เราจะไปเรียกน้าก็ดูขัดกับคนอื่น ๆ เพราะพี่ใหญ่เพื่อนผู้พี่ของผมเขาเรียกแกเจ๊ ผมไม่เจ๊มันจะดีที่ไหน ตามที่ผมจับสังเกตดูก็รู้ว่าแกรักพี่ใหญ่ในฐานะชู้สาว แต่พี่ใหญ่นั้นทำเฉยเพราะรู้สึกว่าเจ๊แกแก่กว่ามาก ทั้งแกก็ไม่ใช่คนสวยด้วย ร่างท้วม ๆ หน้าตาก็ธรรมดา ๆ ลูกเต้าไม่มีตายหมด ครองตัวอยู่คนเดียวในตลาดนั้น ความจริงผมสงสารแก ถ้าพี่ใหญ่จะรักตอบแกบ้างก็จะดี ถึงแกไม่สวยแต่ก็ใจดี อาหารการกินที่ขายให้เราเป็นกันเอง คิดเงินบ้างไม่คิดบ้าง บางคราวยังมีแถมซื้อเหล้าเลี้ยงเราเสียด้วย ซึ่งเราสองคนมักจะกินเหล้าที่ร้านแกตอนเย็น ๆ เสมอ ๆ แกมักจะดื่มกับเราบ้างเล็กน้อยก่อนอาหาร

เจ๊ของเราชอบลิเกนัก เป็นขาประจำทีเดียว ถ้ามาแสดงเมื่อไหร่ พวกลิเกมักจะมากินข้าวแกงที่แก ถ้าถึงคราวมาแสดงบังเอิญพี่ใหญ่ของผมก็เป็นลิเกเก่า เมื่อพบกับพวกลิเกก็คุยกันดื่มเหล้ากัน เมื่อรู้ว่าพี่ใหญ่เล่นลิเกได้ ก็เกิดชวนกันไปร่วมแสดง

เป็นตัวประกอบ ครั้นพี่ใหญ่ได้ไปร่วมแสดงกับเขาก็พยายามไว้ลวดลายของตัวประกอบเป็นที่ถูกใจคนดูนัก เจ๊เน้ยเราก็ยิ่งบูชาหนักขึ้น ข้าวปลาอาหารชักจะกินเปล่ากันขึ้น ผมเป็นคนดูดายไม่ได้ เมื่อกินเปล่าก็คิดตอบแทน ผมล้างถ้วยชามและหม้อไหกระทะกะทิงให้เรียบร้อย แถมช่วยตำน้ำพริกที่จะแกงขายให้ด้วยตักน้ำตักท่าผมทำเสร็จ เรื่องของคนทำงานหนักน่ะหรือ ทำให้แกแค่นั้นไม่สะเทือนกำลังเลย

ตรอกข้างตลาดนี้มีคนเดินเข้าออกกันไม่ขาด เพราะหลังตลาดมีหมู่บ้านไปไกล มีทั้งโรงเลี้ยงเป็ด โรงเลี้ยงไก่ โรงเลี้ยงหมู จึงมีถนนดินบ้าง เป็นสะพานไม้บ้าง ถ้าถึงแอ่งน้ำผมเคยเดินเข้าไปเที่ยวบ้างบางวัน และทางเดินของบ้านชาวไร่ที่เลี้ยงเป็ดเลี้ยงหมูก็เป็นไปตามธรรมเนียม แฉะบ้างแห้งบ้าง ตรงไหนน้ำก็มีสะพาน ตรงไหนแห้งก็เดินดิน หนอง แอ่ง คู บึงเยอะแยะ มีทั้งจอกแหนและดงบอน ในถิ่นนั้นมีโรงหมูเก่า ๆ อยู่โรงหนึ่ง เจ้าของตายลงก็ให้ลูกทำต่อ แต่เลี้ยงหมูมาได้หน่อยก็เลิกลาไป เพราะลูกชายเป็นหนุ่มเจ้าสำราญ เอาแต่เที่ยวเตร่เป็นเกณฑ์ บางทีกลับบ้านบ้างไม่กลับบ้าง ลั่นกุญแจไว้แล้วฝากเพื่อนบ้านให้ช่วยดูแล คนถิ่นนั้นลือกันนักว่า ที่โรงหมูร้างนั้นผีดุที่สุด เป็นโรงหมูใหญ่และมีบริเวณบ้านใหญ่เอาการ เป็นธรรมดาโรงเลี้ยงหมูต้องอยู่ห่างผู้อื่น เพราะกลิ่นสกปรกแรงนักความห่างบ้านอื่นนั่นเอง เมื่อเจ้าของไม่ค่อยอยู่ เวลากลางคืนมืดทึมทั้งดงไม้ช่วยปกคลุมอีก ก็เกิดผีดุขึ้นจนเลื่องลือไปทั้งถิ่นนั้น

พูดถึงเรื่องผี ๆ สาง ๆ ผมกับพี่ใหญ่ละเข็ดขยาดเหลือทน วันหนึ่งเราทั้งสองเลิกงานตอนเย็น อาบน้ำตามลำคูแล้วก็มากินเหล้ากันที่ร้านเจ๊ของเรา กินกันไปคุยกันไป กับข้าวที่เป็นผัด ๆ ยำ ๆ เจ๊ก็เอามาเลี้ยงกัน เจ๊ก็ดื่มบ้างเล็กน้อยตามเคย ขณะนั้นก็มีเจ๊กหนุ่มคนหนึ่งเอาผักต่าง ๆ มาส่งร้านเจ๊ตามเคย แล้วเลยกินข้าวที่นั่นเลย เป็นเจ๊กชอบน้ำพริกผักต้ม นิสัยเจ๊กไร่ผักก็ไม่ผิดอะไรกับคนไทย ชอบเผ็ดเขามักเรียกกันว่าเจ๊กน้ำพริก ถ้าอายุแก่หน่อยก็กินหมาก พวกนี้พูดไทยชัดทุกคน เพราะสังคมกับคนไทย

"เจอะน้ำพริกเข้าอดไม่ได้" เขากินไปพูดไป สูดปากอย่างอร่อย "กินอิ่มแล้วต้องรีบกลับ มัวช้าอยู่ค่ำลงจะลำบาก ผีมันดุจริงอ้ายโรงหมูนั่น ทางกลับของเราต้องเดินใกล้มันเสียด้วย บ้านอื่นเขาเดินห่างก็ได้ เพราะอยู่คนละทาง" เขากินข้าวไปพูดกับเจ๊เน้ยไป

"เคยถูกบ้างไหม?" พี่ใหญ่วางแก้วเหล้าแล้วถาม

"ถูกแล้วซิ! อั๊วก็ถูก เพื่อนอั๊วก็ถูก" เขาหันมาพูดตาลุกวาวตามนิสัย

"มันทำยังไงมั่ง?"

"มันเดินอยู่ข้างโรงหมู ห่มผ้าขาว"

"คนละมั้ง" พี่ใหญ่ท้วงแล้วหัวเราะ

"คนอะไรกัน!" เขาพูดตาลุกตาชัน "มันสูงเท่า ๆ หลังคาแน่ะ มีผ้าขาวคลุมหัวเดินช้า ๆ แหมอั๊วแย่ มันเดินกลับไปกลับมาเพื่อนอั๊วเขาถูก เขาเห็นลูกอะไรขาว ๆ เท่าลูกมะพร้าวกลิ้งไป

กลางดิน ไปหยุดนิ่งแล้วกลิ้งกลับเข้าต้นไม้ไป เขาตกใจยืนดู อ้ายลูกนั่นมันก็กลิ้งมาหาเขา อั๊วถูกอย่างเขาอั๊วร้องตายเลย" หนุ่มจีนเกิดในเมืองไทยเล่าไปทำท่าทำทางหูตาลุก

"ลองถูกอย่างนั้นกลางวันไม่ลองเข้าไปดูมั่งเรอะ?" พี่ใหญ่ถามอย่างเกิดความสนใจ แต่เจ๊เน้ยนั่งเงียบอยู่แต่ต้นไม่เคยถามเลยว่าเรื่องมันเป็นอย่างไร ถ้าแกจะขินหู เพราะใคร ๆ ที่มากินข้าวที่ร้านต้องพูดกันเสมอ ๆ เรื่องผีดุโรงหมูร้าง

"มีคนเขาเข้าไปดูกัน" พ่อหนุ่มนั้นเล่าต่อ "เขาเปิดโรงหมูเข้าไปกันหลายคนกลางวัน เขาว่าไม่เห็นมีอะไรพื้นดินเรียบ ๆ มีห้องใส่กุญแจอยู่สองห้อง แต่อยู่กันคนละด้าน เขาว่าเป็นห้องนอนของเจ้าของ ใครจะกล้าไปเปิดของเขาดูได้ เขาใส่กุญแจ"

พี่ใหญ่รินเหล้ากินแล้วนิ่งเงียบ ผมน่ะไม่พูดอะไรเลย เพราะเข็ดขยาดจริง ๆ เจ๊เน้ยก็คงนั่งหั่นผักนิ่ง ๆ คล้ายไม่สนใจ

"เจ๊เน้ยคงขินหูเต็มที ผีที่โรงหมูนี่?" พี่ใหญ่ถาม

"โฮ้ย! มันบ่อยละ ผีบ้านนี้ เดี๋ยวคนนั้นถูก เดี๋ยวคนนี้ถูก หลอกเสียมากราย คนแทงปลาแทงกบแหละถูกบ่อย เพราะบุกข้ามรั้วเข้าไปแทงปลาในแอ่งในคูน้ำเขา ก็โดนดีเข้าน่ะซี คนเดินทางห่างบ้านน่ะไม่ค่อยจะโดนหรอก" เจ๊เน้ยพูดแล้วมองเจ๊กน้ำพริกนั่น เป็นเชิงถามว่าที่พูดอย่างนั้นจริงหรือไม่

"จริงแล้ว!" เจ๊กหนุ่มนั้นว่า "พวกขโมยปลาถูกบ่อย อั๊วกับเพื่อนโดนหลอกห่าง ๆ เพราะทางเดินติดรั้วเขา บางวันฝนตกถนนลื่นก็ต้องเกาะรั้วนั่น คราวหลังไม่เอาแล้ว ไปเดินอีกทางดีกว่า ไกลนิดหน่อยสบายใจดี"

"ดีแล้ว ไปเดินห่าง ๆ ดีกว่า เล่นกะผีกะสางมันไม่มีอะไรดีขึ้นมา" เจ๊พูดเตือนสติ

"ว้า! อั๊วน่ะไม่เล่นกะเขานา แต่เขาเล่นกะอั๊ว" พ่อหนุ่มพูดแล้วหัวเราะก๊ากพลางคิดสตางค์ค่าผัก และหักลบจ่ายค่าข้าวแกง เมื่อเรียบร้อยก็บอกลาพวกเราและเจ๊ โดยกล่าวว่ากลัวค่ำจะกลับไม่ได้

"ก็แปลกนะ คนแถวนี้ทนเดินให้ผีหลอกกันอยู่ได้" ผมว่า

"อ๊าว! และจะทำยังไงล่ะพ่อเรือง" เจ๊ลากเสียงยาว "บ้านมันอยู่ที่นั่นก็ต้องทน จะไม่เดินเข้าเดินออกมันจะได้เรอะ"

"ถูกของเจ๊แก จะย้ายบ้านย้ายช่องก็ไม่ได้ มันก็ต้องทนให้หลอก จะไปเจรจาอะไรกันได้ล่ะ เรื่องผีน่ะ" พี่ใหญ่พูดตามเหตุผล

"มันเกิดมีผีขึ้น ก็อย่าไปกล้ำกรายแหละดีกว่า" เจ๊พูด "เราจะเข้าออกก็ออกเสียแต่วัน ๆ ทำอะไรก็ทำเสีย ค่ำแล้วอย่าไปไหน พักเดียวมันก็เงียบไปเอง ผีน่ะไม่มีคนไปใกล้มันจะบ้าหลอกใครก็ช่างมัน"

พี่ใหญ่กะผมเห็นจริง การจะไปเอาชนะผีไม่เห็นดีตรงไหน ลงท้ายจะเข้าตัวเรา ดูแต่ที่พวกเราคะนองฤทธิ์กันเมื่อเร็ว ๆ นี้ โดนผีวัดตะพานลองดีเข้าให้แย่มา และมาโดนนายวรรณเข้าอีกแทบจะสิ้นใจ เจ๊มองดูกับแกล้มที่พวกเราแล้วร้องว่า

"เอ๊ะ ยังไง ต้มแกง ผัดและยำมีทั้งนั้น ทำไมไม่ตักเติมเล่า กักเอาไว้ทำไมอีรังแต่จะบูดเน่า เอามากินเสียให้หมดจะได้ล้างได้ทำของมันจะต้องทำใหม่อยู่แล้ว" เจ๊พูดแล้วรีบไปตักมาเพิ่มเติม

"ดีแล้ว ไปเดินห่าง ๆ ดีกว่า เล่นกะผีกะสางมันไม่มีอะไรดีขึ้นมา" เจ๊พูดเตือนสติ

"ว้า! อั๊วน่ะไม่เล่นกะเขานา แต่เขาเล่นกะอั๊ว" พ่อหนุ่มพูดแล้วหัวเราะก๊ากพลางคิดสตางค์ค่าผัก และหักลบจ่ายค่าข้าวแกง เมื่อเรียบร้อยก็บอกลาพวกเราและเจ๊ โดยกล่าวว่ากลัวค่ำจะกลับไม่ได้

"ก็แปลกนะ คนแถวนี้ทนเดินให้ผีหลอกกันอยู่ได้" ผมว่า

"อ๊าว! และจะทำยังไงล่ะพ่อเรือง" เจ๊ลากเสียงยาว "บ้านมันอยู่ที่นั่นก็ต้องทน จะไม่เดินเข้าเดินออกมันจะได้เรอะ"

"ถูกของเจ๊แก จะย้ายบ้านย้ายช่องก็ไม่ได้ มันก็ต้องทนให้หลอก จะไปเจรจาอะไรกันได้ล่ะ เรื่องผีน่ะ" พี่ใหญ่พูดตามเหตุผล

"มันเกิดมีผีขึ้น ก็อย่าไปกล้ำกรายแหละดีกว่า" เจ๊พูด "เราจะเข้าออกก็ออกเสียแต่วัน ๆ ทำอะไรก็ทำเสีย ค่ำแล้วอย่าไปไหน พักเดียวมันก็เงียบไปเอง ผีน่ะไม่มีคนไปใกล้มันจะบ้าหลอกใครก็ช่างมัน"

พี่ใหญ่กะผมเห็นจริง การจะไปเอาชนะผีไม่เห็นดีตรงไหน ลงท้ายจะเข้าตัวเรา ดูแต่ที่พวกเราคะนองฤทธิ์กันเมื่อเร็ว ๆ นี้ โดนผีวัดตะพานลองดีเข้าให้แย่มา และมาโดนนายวรรณเข้าอีกแทบจะสิ้นใจ เจ๊มองดูกับแกล้มที่พวกเราแล้วร้องว่า

"เอ๊ะ ยังไง ต้มแกง ผัดและยำมีทั้งนั้น ทำไมไม่ตักเติมเล่า กักเอาไว้ทำไมอีรังแต่จะบูดเน่า เอามากินเสียให้หมดจะได้ล้างได้ทำ ของมันจะต้องทำใหม่อยู่แล้ว" เจ๊พูดแล้วรีบไปตักมาเพิ่มเติม

"เรื่องเก็บเรื่องล้างน่ะอย่าห่วง พวกฉันจัดการเอง เดี๋ยวเถอะขอกินเหล้าให้อร่อยสักหน่อย พอกินข้าวอิ่มแล้วก็ลงมือละ ว่าแต่ว่าลงมือปรุงน้ำพริกแกงไว้เถอะ ประเดี๋ยวฉันกะอ้ายเรืองจะเสกคาถาให้ละเอียดเลย" พี่ใหญ่พูดแล้วดื่มเหล้าเข้ากร๊วบใหญ่

"คืนนี้จะค้างนี่ใช่ไหม?" เจ๊ของเราถาม "ไปทำไมกันนะอ้ายแถวที่ทำถนนน่ะ หมดกะหมดเวรแล้วอยู่เสียสบาย ๆ ที่นี่ไม่ดีเรอะ ไปนอนที่นั่นมันก็หนวกหู ทั้งทุบดินและรถบดดังลั่น นอนกินเหล้าบ้านเราดีกว่า" เจ๊พูดเอาใจเพื่ออยากให้ค้างอยู่เป็นเพื่อน เพราะแกต้องตื่นตั้งแต่ดึกขึ้นมาทำกับข้าวคนเดียว

"แต่เอ๊ะ! เขาว่ามีแม่พวกสาว ๆ ไปขายขนมกลางคืนกันนั่นไม่ใช่เรอะ ถ้าจะยังไงเสียละมั้ง"

เจ๊เน้ยแกพูดแล้วมองหน้าเราสองคน พี่ใหญ่รีบโบกมือขวักไขว่

"โอย! โอย! เปล่าเลยเจ๊ ไม่เคยสนุกเรื่องพรรค์นั้น เราไปก็ไปคุยกะน้าเกื้อแก แล้วก็ล้อเลียนเพื่อนขุดดินโรยกรวดสนุก ๆ ไป เรื่องขนมน่ะเรอะเจ๊น่าจะรู้ พวกนั้นถูกกันเมื่อไหร่ ถ้ามีของคาวกินกะเหล้าละว่าไม่ถูก สู้ตลาดเราได้เรอะ ก๋วยเตี๋ยวผัดเอย เนื้อต้มเอย วิเศษทั้งนั้น"

พี่ใหญ่รีบพูดเบี่ยงบ่ายความจริงไปเสีย หากตามไปดูเราจริง ๆ ก็จะพบว่าเฮอยู่กะพวกแม่ค้าขนมนั่นแหละ มีหลายเจ้าด้วยกัน นิสัยของคนงานเร่ร่อนน่ะ สนุกไปวันหนึ่ง ปากเปาะเลาะร้ายพอน้ำลายแตกคอ เรื่องจะจริงจังน่ะสำหรับผมไม่เคยคิด ยังสงสารตัวเองอยู่เลย ร่อนเร่พเนจรไม่มีที่จะมุดหัวนอน ตัวคนเดียว ทำงานสร้างถนนได้ค่าแรงวันละสองบาท ยังกระเดือก ๆ

มีเมียเข้าก็งามละ จริงอยู่! บางคนเขามีเมียโก้ ค่าแรงเพียงวันละหกสลึง แต่เขามีบ้านมีช่องอยู่ก็ทำได้ อ้ายอย่างผมนี่น่ะจะพาเมียไปมุดหัวอยู่ที่ไหน

ให้ตายซิครับ ท่านที่เคารพ ตั้งแต่พเนจรจากบ้านเกิดที่มาบโพธิ์มา เพิ่งจะมีเสื่อมีมุ้ง ส่วนผ้าห่มนอนเพิ่งจะมีเมื่อสองสามวันนี่เอง ยังงี้น่ะเรอะจะมีเมีย ส่วนพี่ใหญ่เขาอาจจะได้เขากลับบ้านเขาได้ เพราะเขาไม่ได้หนีบ้าน เป็นแต่ออกมาหางานทำ โอ! คุณที่เคารพครับ คนทำงานรายวันน่ะมีความหมายอะไร วันไหนทำก็ได้เงิน ถ้าไม่ทำก็ไม่ได้ เดชะบุญที่น้าเกื้อแกจ่ายงาน เราจะไปช้าบ้างเล็กน้อยแกก็จ่ายให้เต็ม มิเช่นนั้นก็ถูกตัดไปตามชั่วโมง

ในขณะนั้นมีชายแก่คนหนึ่งร่างผอม ๆ เดินหนีบขวดเหล้าเข้ามาในร้าน แกก็คือคนผูกขาดข้าวแกงที่นี่ทั้งเช้าทั้งเย็นนั่นเอง น่าประหลาดนัก แก่ป่านนี้ยังไม่มีครอบครัวจะอยู่กิน ชายนั้นวางขวดเหล้าแล้วโคลงหัวไปมา

"เป็นไงล่ะน้าอ่ำ โคลงหัวมาเชียว ข้าวปลาก็เตรียมไว้แล้ว จะเอาหรือยังล่ะ" เจ๊ของเราทักและเดินเข้าไปหา

"แย่! ฉัน" ตาอ่ำโคลงหัวแล้วหัวเราะหึ ๆ "อ้ายลูกน้องสองคนมันลาออกไปแล้วเมื่อกี้ คืนนี้ฉันก็โขลกอยู่คนเดียว แต่อะไร ๆ ไม่สำคัญ ถ้ามีอะไรขึ้นปะทะไหวเรอะ" ตาอ่ำพูดแค่นี้แล้วหยุดชะงัก คล้ายนึกอะไรขึ้นได้ ค่อย ๆ เหลียวมาดูเราสองคน

"อ๋อ! สองคนนี่น่ะพวกเราเองไว้ใจได้ นิสัยดีเด็ดขาดเลย" เจ๊ของเราพูดกะตาอ่ำ เราสองคนต่างมองหน้ากันเพราะไม่รู้ต้น

สายปลายเหตุว่ามาอย่างไรไปอย่างไร ได้แต่มองดูเจ๊กะตาอ่ำพูดกันเบา ๆ

"มันมีอะไรล่ะ เจ้าสองคนนั่นถึงลาออก?" เจ๊เน้ยถามอย่างสนใจ

"ติดผู้หญิงละมั้ง" ตาอ่ำว่า

"ก็ต้องรักษาคนเดียวซี" เจ๊ถาม

"อะไรเสียอีกล่ะ เรามันแก่แล้วจะทำอะไร ๆ อย่างมัน โอยแข้งขามันจะพับ เพราะมันต้องโยงโย่โยงหยก" แกรีบหยุดอีกเพราะคิดได้ว่าพูดอะไร ๆ ในเวลาไม่บังควร

เราทั้งสองก็ได้ยินชัดหู แต่ก็ไม่รู้ว่าเขาพูดอะไรกัน มันหมายถึงอะไร เราก็ก้มหน้ากินเหล้าไป กินแกล้มเนื้อผัดพริกขี้ฟ้าอร่อยไป

"เอาเถอะ! เรื่องคนแทนชั่วคราวฉันจะหาให้และพูดให้" เจ๊ว่า

"เอ๊ะ! อย่าทำเล่น ๆ นะ มันสำคัญนะ มันยังไงกันขึ้นฉันต้องหนีละ" ตาอ่ำพูดเรื่องไม่ไว้ใจหรือยังไม่เห็นด้วยตามที่เจ๊พูด "ฉันว่าคอย ๆ ไปก่อน เหนื่อยก็ทนเอา อย่าเพิ่งดีกว่า" ตาอ่ำพูดตัดบทแล้วแอบชำเลืองดูเรา

"พุทโธ่!" เจ๊ร้อง "เอาเถอะน่ะไม่ดีจริงไม่รับรองน่ะ มีอะไรขึ้นก็อีเน้ยยังอยู่ทั้งคนนี่นา เชื่อซิ" เสียงเจ๊เราพูดอย่างผิดหูกว่าที่เคยคบกันมา เป็นเสียงเด็ดขาดและรู้สึกว่าตาอ่ำจะเงียบเสียงแต่ก็อดจะเหลียวดูเราระแวงอะไรเราสองคนไม่ได้ เราจึงทำท่าจะหยุดกินเหล้าจะออกไปเดินเล่นเสียนอกร้านเขาจะได้พูดอะไร ๆ กันเต็มปาก

"เดี๋ยวก่อน! ไม่ต้องไปไหนหรอก นั่งเถอะ ฉันจะพูดอะไรด้วย" เจ๊ร้องห้ามเราและกวักมือให้เราเข้าไปใกล้

"นี่น้าอ่ำ" เจ๊เรียกตาอ่ำแล้วชี้เราสองคนให้ตาอ่ำรู้จัก "นี่พ่อใหญ่ นี่พ่อเรือง เป็นคนงานทำถนนหน้าบ้านเรานี่แหละ เขากะฉันชอบพอและรู้ใจกันมาก จะพูดอะไรหารืออะไรกันได้ทุกอย่าง"

เราสองคนนิ่งอึ้ง ตาอ่ำก็นิ่ง ยกเหล้าดื่มรวดเดียวหมดแก้ว

"นี่! พ่อใหญ่ พ่อเรือง" เจ๊เน้ยเรียกเรา เราก็มองหน้าแกอยู่ "เจ๊ขอร้องให้ช่วยเหลือเจ๊สักครั้งจะได้ไหม ถ้ารับปากว่าจะช่วยได้โดยเต็มใจ เจ๊จึงจะบอกว่าเจ๊จะให้ช่วยอะไร" เจ๊เน้ยมาแบบพิกลกะเรา พี่ใหญ่มองหน้าผมอย่างหนักใจในคำพูดของเจ๊เน้ย

"เจ๊!" พี่ใหญ่เรียก "ถ้าฉันรับปากไปแล้ว ถ้าสิ่งที่เจ๊ขอร้องนั้นเลยกว่ากำลังฉันจะทำได้ ฉันจะทำยังไงล่ะ?"

"อ้ายหนักน่ะไม่หนักอะไร ทำงานหนักกว่า" เจ๊เน้ยพูดท่าทางหน้าตาขรึม ซึ่งเราทั้งสองไม่เคยเห็นอาการอย่างนี้มาก่อน

"เอ้า! ถ้าต้องการเรื่องที่ฉันจะบอกให้ ก็ตกลงกันก่อนว่า จะต้องมีการสาบานกับฉันก่อนเมื่อฉันพูดอะไรออกไปแล้ว พ่อใหญ่ พ่อเรืองจะนำคำของฉันไปพูดกะใครไม่ได้ ถ้าพ่อทั้งสองผิดคำสัญญาเราก็ผิดใจกัน ฉันจะเสียใจที่สุดที่ฉันหลงรักคนผิด เสียใจจริง ๆ คนอย่างฉันรักใครแล้วก็ซื่อต่อกันจนตาย เราจะมีการสาบานกันก่อน ถ้าเมื่อฉันพูดอะไรออกไปแล้ว พ่อใหญ่ พ่อเรืองไม่เห็นด้วยก็บอกได้อย่างซื่อ ๆ ว่าไม่ยอมตามที่ฉันขอร้องก็หยุดกันไป ฉันจะไม่โกรธเคืองอะไรเลย แต่มีอยู่ว่าจะ

ต้องปิดปากตามคำสาบาน แล้วเราทั้งสามก็คบและรักกันต่อไปเช่นเดิม ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง"

เราทั้งสองคนถึงกับอ้ำอึ้งเมื่อจบคำของเจ๊เน้ยลง ฟังดูก็ไม่มีอะไรจะร้ายนัก แม้จะมีการสาบานซึ่งดูเป็นเรื่องใหญ่ แต่เมื่อเราไม่เอาด้วยก็ไม่มีอะไรเพียงแต่ขอให้เราปิดปากเท่านั้น พี่ใหญ่มองผมคล้ายจะถามว่าเราจะตกลงไหม ผมก็พยักหน้าส่งเดชออกไป

"ฉันยอมเจ๊ ฉันยอมสาบาน น้ำเกลือน้ำปลาร้าก็เคยราดหัวฉันมาทั้งสองคน" พี่ใหญ่รับปาก

เจ๊เน้ยมองดูหน้าเราด้วยสีหน้าเครียด แล้วหันไปทางอื่นพร้อมกับพูดช้า ๆ ชัดถ้อยชัดคำ

"การเอาน้ำเกลือน้ำปลาร้าพูดกันในที่นี้ นั่นไม่ใช่รักกันพูดอย่างว่าจำใจเพราะทดแทนคุณ คนอย่างเจ๊ไม่เคยคิดอะไรกะน้องสองคนในด้านนั้น ทำทุกอย่างทำด้วยรัก รักใจกันเสมอญาติ"

แม่เจ๊ข้าวแกงคนนี้ แต่ก่อนเราไม่เคยกลัวถ้อยคำหรือเกรงอะไรแกเลย ไม่คิดว่าจะได้ยินคำพูดอะไร ๆ ออกมาด้วยถ้อยคำที่น่าเกรงขามและเป็นนักเลง เท่ากับชายอกสามศอกสมแล้วที่ครองตัวอยู่ได้ในตลาดนี้แต่ผู้เดียว ผมกลืนน้ำลายเอ๊อก

"ฉันยอมล่ะเจ๊ ฉันยอมโดยเต็มใจ ฉันขอโทษด้วยที่พูดอะไร ๆ ไป" พี่ใหญ่พูดออกไปอย่างจริงใจ แต่แหบเครือด้วยความเสียใจที่มาเจอเอานักเลงเข้าแล้ว "จะให้ฉันทั้งสองสาบานว่าอย่างไรบอกมาเลย"

"สาบานว่า จะช่วยฉันด้วยใจจริงเป็นสัตย์ ถ้าเห็นช่วยไม่ได้ก็จงเงียบปิดปากตายเลย ถ้าสองคนไม่ทำตามคำสาบานขอให้มีอันเป็นต่าง ๆ เดินทางทำงานเรื่อย ๆ ไปอยู่เดี๋ยวนี้จงมีภัยตลอดทาง หากอยู่ในคำสาบานแล้วขอจงมีแต่ความเจริญ" เจ๊ว่า

"เอา!" พี่ใหญ่รับปากเสียงหนักแน่น เจ๊หัวเราะก๊ากเมื่อได้ยินคำที่หนักแน่นของพี่ใหญ่

"ขอบคุณมากพ่อคุณเอ๋ย มิเสียแรงที่คบกัน" เจ๊พูด

พี่ใหญ่จัดแจงเทเหล้าใส่ถ้วย เป็นการสาบานที่จะเอาเหล้าเข้าเกี่ยวข้องด้วย แบบสาบานต่อหน้าน้ำเหล้าให้ดูหนักแน่นเข้า เจ๊ก็รินของแกบ้าง เราสองคนก็พูดคำสาบานออกไปพอได้ยินแล้วก็ดื่มเหล้า และเจ๊ก็ดื่มพร้อมกับเรา ที่น่าแปลกใจ ดาอ่ำก็ดื่มไปด้วยเช่นกัน เจ๊ของเราหัวเราะอย่างเบิกบานแล้วจัดร่วมวงเหล้า ดื่มและกินเหล่าร่วมกันทั้งสี่คน

ผมนึกอยู่ในใจว่าโลกนี้ยังกว้างนัก ผมยังเด็กเกินไปสำหรับโลก ยังไม่รู้อะไรทั่ว ดูแค่ผู้หญิงกลางคนคนนี้ ก็ดูไม่ทั่ว มีความรู้สึกว่าแกเพียงยายแม่ค้าข้าวแกงกลางตลาดคนหนึ่งเท่านั้น มาบัดนี้ก็พบความจริงในตัวแกเข้ามาหน่อยหนึ่งว่าเป็นนักเลงคนหนึ่งเท่ากับชายอกสามศอก ทุกคำที่แกพูดอะไรมามันมีน้ำหนักที่เราต้องเกรงใจ ดาอ่ำนั้นอายุมากแล้ว คราวแรกเราดูไม่ออกคิดว่าแกเป็นผู้ใหญ่ที่เจ๊เน้ยต้องเคารพแต่ลงท้ายจึงเห็นว่า ดาอ่ำเองก็เกรง ๆ เจ๊แม่ม่ายคนนี้อยู่เสียอีก

"คือยังงี้!" เจ๊เริ่มต้นเรื่องที่เป็นจุดประสงค์ของแก "คนแถวนี้กลัวผีดุ ที่โรงหมูนั้นน้องทั้งสองก็รู้อยู่แล้ว ความจริงน่ะมันไม่มีผีสางอะไรหรอก" พูดแล้วชี้มือไปที่ตาอ่ำ "นี่ละ หัวหน้าผีที่โรงหมูนั้นเขาตั้งซ่องบ่อนการพนันกันกลางคืน น้าอ่ำและลูกน้องเป็นยามเฝ้าและคุ้มกัน ถ้าเห็นใครกล้ำกรายมาใกล้ความลับจะแตกจึงทำผีหลอกไล่มันไป ถ้าไม่มีใครมายามก็เฝ้าอยู่เฉย ๆ" เจ๊เน้ยหยุดพูดแล้วหัวเราะ

เราทั้งสองถึงกับเบิกตาโพลง ผมนั้นตัวชาไม่คิดว่าอะไร ๆ มันเป็นไปดังนั้น ขั้นแรกผมก็แปลกใจอยู่แล้วที่เวลาใคร ๆ มาเล่าว่าถูกผีหลอกที่โรงหมูนั้น เจ๊เน้ยทำเฉย ๆ ดูไม่สนใจ ถ้ามองเผิน ๆ ก็ว่าแกเบื่อหูชินหู เพราะฟังกันบ่อย ๆ ที่แท้เรื่องมันเป็นอย่างนี้น่ะเอง

"เจ๊จะให้ฉันสองคนช่วยอะไรล่ะ?" พี่ใหญ่ถาม

"ช่วยทำงานแทนคนที่ขาดไปนั้นชั่วคราว คงหลายวันหน่อยกว่าจะหาคนใหม่ได้ ถ้าน้องทั้งสองรับช่วย เจ๊นี่แหละจะจ่ายค่าจ้างให้ล่วงหน้าทุกคืน คือคนละห้าบาท แล้วเจ๊จะคิดเอาที่นายบ่อนเขาคราวหลัง"

เมื่ออะไร ๆ มันก็แจ้งออกมาแล้ว มันก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่เรื่องโตอะไรนัก แต่ผิดกฎหมายหน่อย แต่ถ้าเพียงเราแทนชั่วคราวกว่าเขาจะหาคนได้ก็ดูจะไม่เป็นไร แม้แต่เราจะไม่ชอบการผิดกฎหมายแต่ก็เกรงใจเจ๊เน้ยผู้ที่มีพระคุณต่อเรา

"ถ้าเราทำผีหลอกแล้วมันไม่กลัว และยังบุกเข้ามาล่ะจะทำประการใด" พี่ใหญ่ตั้งปัญหาถามตาอ่ำ

"อ๋อ! นั่นมันขั้นสุดท้าย เราก็ต้องใช้ปะทะด้วยกำลังและทำเสียงเอะอะว่าขโมยเข้าปล้น ทำเสียงให้ดัง ๆ ในฐานะเราเป็นคนเฝ้าบ้านนั้นอยู่ เมื่อเราทำเสียงดังขึ้น ทางพวกการพนันที่อยู่ข้างในได้ยินจะพากันรีบหนีออกประตูหลัง ไปทางด้านสวนฝรั่งและไร่ผักที่เป็นบ้านของพวกเล่นการพนันด้วยกันเท่านั้นเอง" ตาอ่ำอธิบาย

"อ้อ ทางทุ่งนาและไร่ผักไร่ฝรั่งนั้น เป็นบ้านพวกที่มาเล่นทั้งนั้นหรือ?"

"ทั้งนั้นแหละ ใครตามเข้าไปก็สนุกซิ"

"ลองน่ะ สนุกดี!" ผมร้องขึ้น เจ๊ของเราหัวเราะก้าก

"สนุกด้วยได้เงินด้วย" เจ๊ว่า "กลางคืนเอาเสียห้าบาทเพียงครึ่งคืนก็กลับมานอนได้ พวกเล่นน่ะเล่นกันอย่างเก่งก็ห้าทุ่ม เพราะเช้าขึ้นจะต้องทำงานไร่ทั้งนั้น ตกลงเอาคืนนี้เลยพี่จะจ่ายเงินล่วงหน้าให้เลย แล้ววิธีและแผนต่าง ๆ น้าอ่ำจะสอนให้เอง อาวุธยุทธภัณฑ์มีพร้อมทุกอย่าง"

เราสองคนเลยโมเมรับทำงานตามนั้น คิดว่าทำสนุก ๆ สองสามคืน พอหาคนได้ก็เลิกกัน เจ๊เน้ยจ่ายเงินให้เราเลยทั้งสองคน เมื่อเราอิ่มข้าวแล้วช่วยล้างถ้วยชามและหม้อให้เรียบร้อยออกจากร้านจวนค่ำมิค่ำแหล่ ตาอ่ำบอกว่าเราจะเดินทางตรอกหลังตลาดนี่ไม่ได้หรอก ต้องรักษาความลับ ต้องออกถนนใหญ่ไปเข้าทางบ้านไร่ผักไร่ฝรั่งโน่น แล้วจึงเข้าหลังโรงหมูได้ เพราะทางนั้นมืดดีและลับตาคน ชาวไร่หลังโรงหมูนั้นพวกเดียวกะเราการพนันทั้งนั้น พวกพ่อค้าในตลาดนี่ก็หลายร้านจะไปร่วมกลุ่มกันตอนค่ำ

ผมรู้สึกตื่นเต้นพิลึก เมื่อเดินตามตาอ่ำเข้าไปโน่นออกนี่ เสียงชาวไร่ร้องถามออกมาจากที่มืดว่า

"ลุงอ่ำเรอะ?"

"ใช่ซิ อ่ำนั่นแหละ"

เสียงผู้ถามที่เรามองไม่เห็นตัว เขาบังเงามืดทางโรงเตี๊ย ๆ ของเขาหัวเราะหึ ๆ เราได้เข้าประตูโรงหมูอย่างมืด ปิดประตูแล้วก็จุดตะเกียงก็เกิดความสว่างขึ้น ครั้นแล้วตาอ่ำก็ไขกุญแจห้องหนึ่งที่เจ้าหนุ่มเจ๊กน้ำพริกเล่าให้ฟังเมื่อเย็นนี้ว่า ในโรงหมูนี้มีห้องใส่กุญแจอยู่สองห้อง เราเข้าไปในห้องนั้นไม่มีของอื่น ๆ เลยมีแต่เสื่อหลายผืน และหมอนเยอะแยะ ตาอ่ำให้เราช่วยแบกม้วนเสื่อมาปูที่กลางโรงหมูที่มีพื้นดินราบเรียบ ทางด้านโน้นมีห้องใส่กุญแจอีกห้องหนึ่ง แต่ตาอ่ำยังไม่ได้พาเราไปดูว่าเป็นห้องอะไร

"เราจุดไฟอย่างนี้ ข้างนอกจะไม่เห็นแสงเรอะ" ผมถาม

"ไม่หรอก" ตาอ่ำตอบ "ฉันอุดช่องอย่างทั่วไม่มีแสงลอดประเดี๋ยวออกไปตรวจดูได้ แต่ส่วนทางด้านหลังติดกับไร่ของนักพนัน เราปล่อยแสงออกไปบ้างเพื่อบอกให้เขารู้ว่าทางเราพร้อมแล้ว เขาจะได้มากัน"

เมื่อเราออกมานอกโรงหมูแล้ว เราค่อย ๆ บังซุ้มไม้ที่ยืนต้นบ้างและทำเป็นรั้วกั้นล้อมโรงหมู ดูออกไปทุกด้านที่มีแอ่งน้ำที่กบเขียดกำลังร้องกันขรม เป็นความจริงที่นี้อยู่ห่างบ้านคนมาก พวกจับปลาจึงหาโอกาสลักลอบเข้ามาจับปลา เราแอบดูอยู่ครู่หนึ่งไม่เห็นใครเข้ามาวี่แวว เพราะยังกลัวเดชผีปลอมของตาอ่ำอยู่

เมื่อเห็นไม่มีอะไรเราก็ตรวจแสงไฟข้างในว่าจะลอดออกมาหรือไม่ แต่ก็เรียบร้อยดีมืดทึบน่ากลัวดี แล้วจึงกลับเข้าในโรงหมูอีก ยืนคุยกันเพราะขาพนันยังมาไม่พร้อม

"ผมสงสัยจริง ๆ นะคุณตา" พี่ใหญ่พูดกับตาอ่ำ "เจ๊เน้ยแกชอบพอกะนายบ่อนนี้มากเรอะ จึงจ่ายเงินค่าจ้างแทนเขามาก่อน?"

"อ้าว!" ตาอ่ำร้องและมองหน้าเรา "ก็แม่เน้ยนั่นแหละเขาเป็นหุ้นส่วนใหญ่ในบ่อนนี้และโรงหมูนี้ แม่เน้ยก็เช่าจากเจ้าของเขาไว้" ตาอ่ำพูดแล้วหัวเราะ ผมสะดุ้งวาบ โอยคุณพระช่วยไม่คิดเลยว่าจะเป็นไปได้ เจ๊เน้ยแม่ค้าข้าวแกงหน้าตาโง่ ๆ ไม่เอาเรื่องเอาราวกะใคร ขายข้าวแกงตัวเป็นเกรียว ชอบดูลิเกและรักคนหนุ่ม ๆ อย่างพี่ใหญ่ ก็คือตัวเจ๊หัวหน้าบ่อนการพนันอย่างลับ ๆ พี่ใหญ่ตกตะลึงงงงันเลย ผมมองหน้าตาอ่ำแล้วถามอะไร ๆ อีกที่อยากรู้

"เวลาเราจะทำผีหลอกเขา จะเอาอะไรทำกันบ้าง?" ผมถาม

"อ๋อ! ตามแต่จะมี บางคราวทำเสียงอะไรแปลก ๆ ก็ได้ อ้ายพวกนั้นก็วิ่งกันอ้าวไป ของประกอบก็มุ้งในห้องนั่นแหละเอาหมอนหนุนนี่แหละผูกปลายไม้เข้าแล้วเอามุ้งคลุมอีกที เมื่อเรายกไม้ชูให้สูงก็จะเห็นว่าคนร่างสูงมีผ้าขาวคลุมหัว บางทีเอาลูกมะพร้าวห้าวมาผูกเชือกให้ดีแล้วเอาปูนขาวทาทิ้งไว้ให้แห้ง ถ้าจะทำผีก็ผลักลูกมะพร้าวออกไปจากที่ซ่อนแรง ๆ แล้วหยุดนิ่งสักครู่จึงค่อยดึงเชือกให้มันกลิ้งกลับมา แล้วก็โยนไปยังทิศอื่นบ้างยังงี้แหละ"

ตาอ่ำอธิบาย พี่ใหญ่อ้าปากแล้วหงายหน้ารับว่าเข้าใจดี ผมรู้สึกว่างานนี้ไม่ยากอะไร ระวังพวกหาปลาตอนโพล้เพล้หรือหัวค่ำหน่อย และตอนสามสี่ทุ่มอีกที ส่วนพวกเดินทางจะไม่มีใครกล้ามาเดินเฉียดแน่ ๆ เราจะไม่มีอะไรที่ต้องระวัง พอสี่ห้าทุ่มนักพนันเลิกแล้วเราก็กลับไปนอนกัน เช้าขึ้นเราก็ไปทำงานสร้างถนนกันตามเคย

"คุณตาครับ" ผมเรียก "เรามีอาวุธบ้างไหม ถ้าใครมันดื้อดึง

"ปัดโธ่" ตาอ่ำร้อง "ใครจะมาดื้อดันกับผีเล่า อีกอย่างที่นี่ก็เป็นที่มีเจ้าของ ใครจะกล้าดื้อเข้ามาหาตะรางทำไม อาวุธน่ะมีและอยู่ในห้องนั่นแหละ มีทั้งดาบ—กระบอง—สามง่าม"

"ถ้าตำรวจล่ะ" พี่ใหญ่ถาม

"อ๋อ! ตำรวจ กองสอดแนมของแม่เน้ยเขามาก ตำรวจจะมาก็รู้ก่อนแล้ว วันนั้นเราจะไม่ติดบ่อน และเราก็รู้อยู่ว่าตำรวจจะมาก็มาทางเดียว คือทางข้างหน้านี่แหละ ส่วนทางด้านหลังก็เป็นบ้านของพวกการพนันทั้งนั้น ตำรวจจะเข้าบ้านเขาก็ต้องบอกให้เขารู้ตัว จะเดินผ่านบ้านเขาเฉย ๆ ได้เมื่อไหร่มันมีรั้วบ้านนี่นา" ตาอ่ำว่า

"ถ้ามาทางทุ่งล่ะ มันโล่งนี่?" ผมถาม

"ทางทุ่งน่ะมาได้จริง แต่ก่อนจะใกล้โรงหมูเข้ามาก็มีบ้านพวกเราอยู่ต้นทาง หมาก็จะเห่ากันขรมเลย เขามีหมามากเขาฟังผิดหูก็เลิกเล่นรีบหนีเข้าไร่ผักสวนฝรั่งแล้ว ตำรวจมาก็พบแต่เราผู้นอนเฝ้าโรงหมูเขาเท่านั้น" ตาอ่ำอธิบายตลอดทุกข้อเราสองคนก็เบาใจได้

"เราเข้าไปดูในโรงหมูกันเถอะ ป่านนี้ลูกค้าคงมากันบ้างแล้ว" ตาอ่ำว่า

เราพากันเข้าไปข้างในก็พบลูกค้าหลายคนมีทั้งเจ๊กทั้งไทย ตาอ่ำจึงชวนเราทั้งสองเข้าไปอีกห้องหนึ่งที่ใส่กุญแจอยู่ ตาอ่ำบอกว่าห้องนี้เก็บเครื่องมือเล่นทั้งหมด เราจะต้องไปเอามาให้เจ้ามือและผู้เล่น ตาอ่ำไขกุญแจแล้วหิ้วตะเกียงนำเข้าไป เราก็ตามเข้าไปพร้อม ๆ กัน พอแสงสว่างเต็มห้อง ผมกับพี่ใหญ่ถึงกับเซถอยหลังเพราะตกใจ เพราะมุมห้องนั้นมีโลงศพวางอยู่บนเตียงเตี้ย ๆ และมีกระถางธูปวางอยู่ ทั้งมีธูปที่จุดดับแล้วอยู่มากก้าน แสดงว่ามีคนบูชาศพอยู่เสมอ

"ไม่มีอะไรหรอก" ตาอ่ำว่าแล้วก็เดินไปที่โลงศพ แกเอามือลูบ ๆ ที่ฝาโลง แล้วฝาโลงก็กระดกเปิดขึ้น ผมสะดุ้งผงะ ตาอ่ำพยักหน้าให้เราเข้าไปดู เอ๊ะ! ธุระอะไรกันล่ะจะให้ไปดูศพ บ้าเสียแล้ว

"มีศพเมื่อไหร่เล่า" ตาอ่ำว่า "มาช่วยกันยกลังเครื่องมือเล่นไปเถอะ"

เราสองคนยังอึดอัดลังเล แต่ก็อายใจที่จะว่าเหมือนขลาดสิ้นดี จึงแข็งใจเดินเข้าไป เมื่อชะโงกหน้าเข้าไปดูก็เห็นเป็นความจริง มีลังใส่เครื่องมือการพนันเท่านั้น เป็นโลงเปล่า

"โลงผีนี่น่ะ แม่เน้ยเขาบงการให้ฉันซื้อไม้มาต่อเองที่นี่ ครั้นจะซื้อโลงที่เขาทำไว้แล้ว หามกันมาก็จะเกิดถามกันว่าใครตายกัน เราเอาเป็นที่ลวงตาเพื่อเก็บของกลาง ถ้าตำรวจมาก็ไม่อยากดู ธุระอะไรจะเปิดโลงศพเล่น ทั้งกระถางธูปก็มีธูปจุดเห็น ๆ อยู่ บอกอยู่แล้วว่ามีคนมาบูชาศพ"

ผมกับพี่ใหญ่โล่งอกไป แต่หวนคิดไปถึงแม่ค้าข้าวแกงผู้น่ากลัว โอ้โฮ! แกมีหัวหลักแหลมจริง กลายเป็นคนที่น่ากลัวเสียแล้ว ที่ผมคิดว่าแกรักพี่ใหญ่อย่างชู้สาวน่ะผิดเสียแล้ว แกก็คือตั๊วเจ๊ แกจะรักกะใคร แกก็ต้องมีคนรักแกในจำพวกนักเลงด้วยกัน แกจะมารักอะไรกับพวกสวะ ๆ อย่างเรา ที่ทำไปทุกอย่างก็เป็นนิสัยของนักเลงใหญ่ที่จะมีลูกน้องเวลานี้ ผมกับพี่ใหญ่ก็ตกเข้ามาเป็นลูกน้องแกเข้าแล้วเช่นเดียวกับตาอ๋า ที่ผมว่านี้มิใช่จะเกิดกลัวและเกลียดเจ๊เน้ยก็หาไม่ เป็นแต่ทำให้เกิดเกรงในตัวแกเท่านั้น เลิกมีความรู้สึกว่าแม่ค้ากลางตลาดกลับนับถือแกเป็นผู้ใหญ่ที่ควรนับถือ หรือนักเลงที่ควรนับถือ

ในคืนนั้นไม่มีอะไรเกิดขึ้น เราก็ไม่ได้แสดงเป็นผีกันเลย เกร่กันอยู่เฉย ๆ จนพวกการพนันเห็นดึกพอควรก็เลิกกันไป พวกเราจัดการเก็บอะไรต่ออะไรแล้วก็กลับพร้อมกับพวกชาวไร่จีนวนกลับมาร้านเจ๊ เป็นครั้งแรกที่ผมรู้สึกเกรง ๆ เจ๊ ทั้งแกก็ดีอย่างเคยเอาอกเอาใจเราเสมือนว่าเราสองคนนี่ละจะเป็นผู้คุ้มกันแก โอย! แม่เสือหญิง คนอย่างนี้ถ้าจะฆ่าเราเมื่อใดก็ตาย เพราะเราไปคิดว่า แกบ้าลิเก บ้าคนหนุ่ม ๆ เราก็ดูถูกแกในใจ มันเกิดจากไก่อ่อนอย่างผมและพี่ใหญ่ เพราะไม่เคยมีเลือดนักเลง ถ้าเป็นได้ก็นักเลงชั้นเลว ไม่ใช่ชั้นใหญ่

การเป็นยามเฝ้าโรงบ่อนของเราเป็นไปหลายคืน โดยไม่มีอะไรเกิดขึ้น จนคืนหนึ่งได้เกิดอลวนกันขึ้น แต่ไม่ใช่เหตุข้างนอกเกี่ยวแก่พวกเรา กลับเป็นเหตุภายในของพวกเล่นการพนัน คือเจ้าของไร่ฝรั่งไปชวนเพื่อนนักเลงการพนันใหม่มาสองคน อีกคน

หนึ่งเกิดขอเป็นหัวเบี้ยหรือเจ้ามือ คืนนั้นเจ้ามือกินใครต่อใครหลายคนเรียบวุธไปเลย เจ้าเพื่อนอีกคนที่มาด้วยกันก็เกิดทะเลาะกับเพื่อนเขาเองว่า เจ้ามือโกง จึงเกิดวางมวยกันขึ้น แต่นักพนันทั้งหลายได้ห้ามปรามกันไว้ได้ก็เลยบ่อนแตก จึงเลิกกันแต่หัวค่ำ ครั้นเลิกไปแล้วพอออกพ้นรั้วชาวไร่ออกสู่ถนน เพื่อนนักพนันนั้นก็เกิดทุ่มเถียงกันอีกและลงมือท้าทายซึ่งกันและกัน อีกคนหนึ่งถูกแทงเข้ายอดอกล้มลง แต่ร้องขึ้นสุดเสียง พวกในไร่ปลูกบ้านอยู่ใกล้รั้วได้ยินเสียงก็เฮกันออกมาดู แต่คนทำร้ายหนีไปแล้ว เสียงเอะอะนี้เองตำรวจก็วิ่งมาดูด้วยจึงช่วยกันพยุงคนเจ็บที่ร่อแร่ไปสถานีตำรวจแต่ให้การไม่ได้ ก็สอบสวนพวกที่เห็นเหตุการณ์ทั่วไป ก็เห็นห่าง ๆ ว่าการต่อสู้เพียงตัวต่อตัว และผู้ทำร้ายวิ่งไปแล้วจึงยังไม่ได้ความอะไรออกมาในเดี๋ยวนั้น ทั้งผู้บาดเจ็บก็ได้ขาดใจตายไปเสียด้วยที่สถานีนั่นเอง

โรงบ่อนของเราต้องหยุดพักชั่วคราว ถือเอาว่าฤกษ์ไม่ดีต้องพักก่อน เราเลยนั่งคุยนอนคุยกันที่บ้านเจ๊ในเวลาเย็นและกลางคืน ผมกะพี่ใหญ่ช่วยเจ๊ทำทุกอย่าง พี่ใหญ่ล้างชาม ผมตำน้ำพริกและตักน้ำใส่โอ่ง ก็คือน้ำที่ลำกระโดงข้างถนนนั่นแหละ แกว่งสารส้มแล้วก็ใช้ทั้งอาบทั้งกินในสมัยโน้น

"นี่! พ่อน้องของฉัน ทำอย่างนี้แล้วอย่าพูดนะว่าทำเพื่อแลกน้ำเกลือน้ำปลาร้า" เจ๊เน้ยพูดขึ้นมาอย่างล้อเลียน แต่ผมเสียวใจร้องตอบไปว่า

"ทำอย่างญาติ" ผมว่า เจ๊ของเราหัวเราะก๊าก

คืนหนึ่งเรากินข้าวกันแล้วที่ร้าน ก็บอกเจ๊ว่าขอไปเยี่ยมและคุยกะน้าเกื้อสักหน่อย ประเดี๋ยวจะกลับแล้วเราสองคนก็ไปคุยกับน้าเกื้อ แต่เราไม่คุยเรื่องอาชีพยามเฝ้าซ่องเลยปิดเงียบตามคำสาบาน ล้อเลียนเพื่อนฝูงและแม่ค้าขนมเล่นพอควรแล้วกลับพอกลับเข้าร้านก็ผิดตาผิดใจ เห็นตาอ่ำนั่งตัวสั่นเทา มีพวกขาการพนันชาวไร่อยู่สองคน และชาวร้านค้าในตลาดนั่งสองคนได้ความว่าตาอ่ำถูกผีหลอกที่โรงหมู ผมเกือบหัวเราะเหมือนเขาพูดเล่นกัน ก็ตาอ่ำคือตัวผีทีเดียวกับถูกผีหลอก มาทำตลกกันเล่น

เรื่องนั้นมีว่าชาวไร่ฝรั่งสองคนซึ่งเขายังไม่กลับบ้านยังคงตรวจดูสถานที่ไร่ของเขาในตอนโพล้เพล้ ได้ยินเสียงตาอ่ำร้องอยู่ในโรงหมู จึงพากันวิ่งเข้าไปดู เห็นตาอ่ำล้มคว่ำหน้าอยู่หน้าห้องที่มีโลงผีเก็บเครื่องมือการพนัน ตาอ่ำตัวสั่นพูดอะไรไม่ออกจึงได้พยุงตัวมาที่ร้านเจ๊นี่ เมื่อคนมากแล้วตาอ่ำจึงเล่าเหตุการณ์ที่ถูกผีหลอกในโรงหมู คือว่าโรงบ่อนจะต้องหยุดพักอย่างไม่มีกำหนดกว่าขาพนันจะใจคอดีขึ้น ตาอ่ำจึงไปตรวจดูให้เรียบร้อยเมื่อใส่กุญแจห้องเก็บเครื่องมือแล้วทั้งใส่กุญแจเรียบร้อย แกได้ยินเสียงเหมือนใครอยู่ในห้องนั้น แกจึงสงสัยวิ่งมาหยิบดาบแล้วกลับไขกุญแจเข้าไปอีกก็ไม่เห็นอะไร แต่เกิดมีเสียงดิ้นอยู่ในโรงผีปลอมนั้นขลุกขลัก แกชักนิ่งงัน ถ้าจะเป็นหนูเสียแล้ว แต่ทำไมเสียงมันหนัก ๆ แกก็ไหวไปว่าหรืองูเหลือมจะแอบเลื้อยไปตอนเปิดฝาโลงทิ้งไว้ แกจึงเงื้อดาบคุมเชิงแล้วลูบสปิงฝาโลงเมื่อแกเอาดาบแงะให้ฝาโลงเปิดเต็มที่ แกก็ต้องร้องสุดเสียงแล้ว

เผ่นมาคว่ำอยู่หน้าห้อง เพราะในโรงนั้นเจ้านักพนันที่ถูกฆ่าและไปตายที่โรงพักตำรวจมานอนอยู่ในโรงนั้น นัยน์ตาถลนกำลังขึ้นอืด ผมกับพี่ใหญ่ไม่ได้ถูกหลอกด้วย แต่ก็ขาสั่นปากสั่นไปด้วยทั้งลูกค้าการพนันและเจ๊เน้ยหรือตั้วเจ๊ของเราต่างหน้าซีดไปตาม ๆ กัน

ที่ปลายตีนนอกมุ้งของยายแป้นมีภาพอ้ายต่อมนั่งร้องไห้อยู่เบา ๆ และรำพันความหลังครั้งเก่าและก็เหมือนอำนาจความเศร้ากำสรดของอ้ายต่อมได้ปลุกให้ยายแป้นตื่นและนิ่งฟังคำพิลาปรำพันของมัน

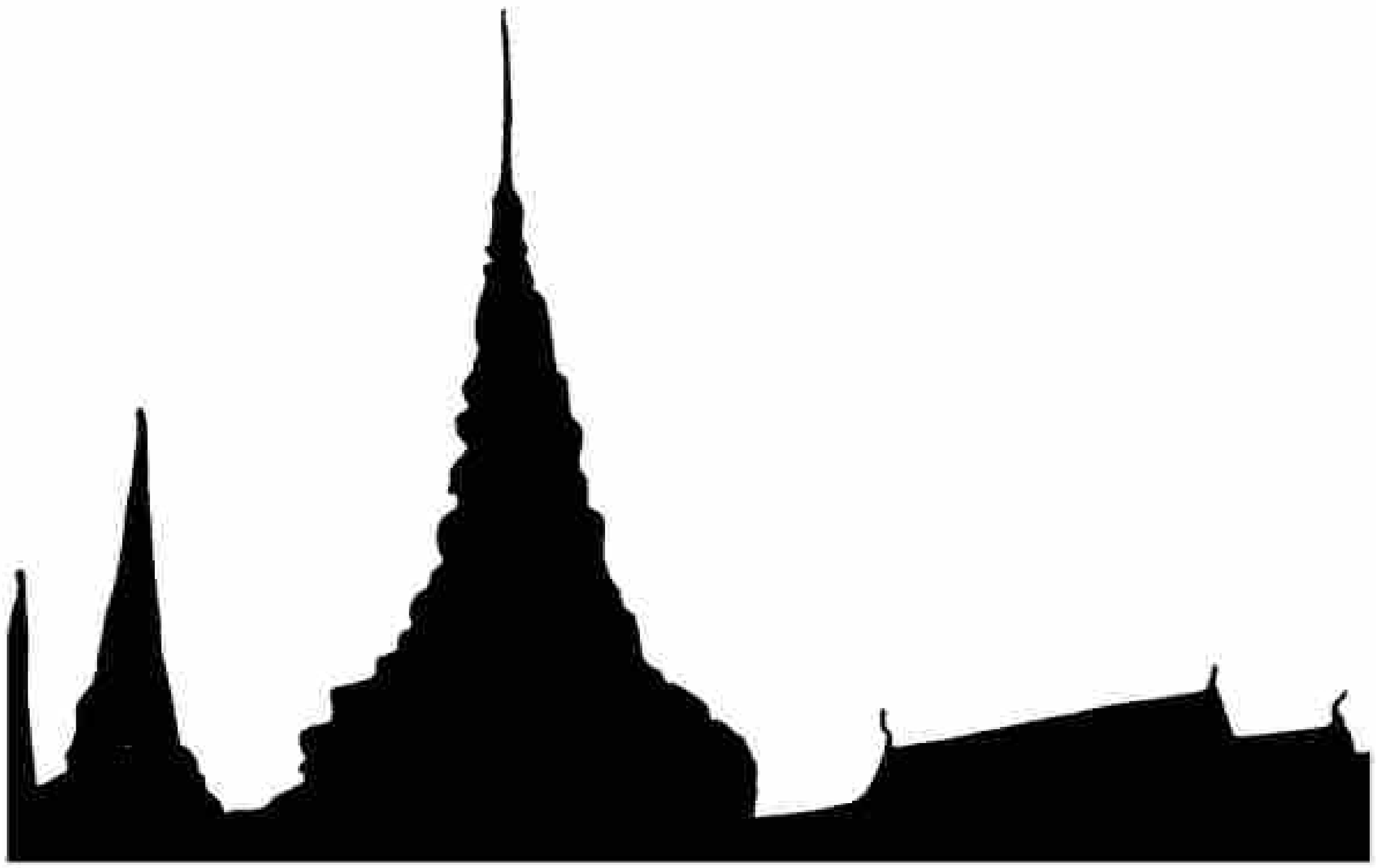

อ้ายไพร่พิลาป

เรื่องของความวิปโยคนั้นย่อมมีอยู่เสมอไปและทุกหนทุกแห่ง แต่น่าแปลกประหลาดอยู่ที่ว่า ภายในรั้วบ้านหนึ่งเป็นบ้านของคุณพระผู้หนึ่ง ที่ไม่ขอกล่าวนาม เพราะเป็นขุนนางผู้ใหญ่คนหนึ่งในสมัยเมืองไทยเมื่อห้าสิบกว่าปีมาแล้ว กรุงเทพฯ กับกรุงธนบุรีมีแม่น้ำเจ้าพระยาขวางกั้น ที่ทำให้การติดต่อไปมาหาสู่กันเชื่องช้า จะไปมาหาสู่กันก็ต้องอาศัยเรือจ้างเป็นผู้พาให้ติดต่อกันได้ ขุนนางจะเข้าวังจะต้องนั่งเรือเก๋งแจวสี่คนหัวท้ายข้ามมา ขุนนางผู้นี้ก็มีเคหาสน์อยู่ริมคลองบ้านสมเด็จฯ และในบ้านมีผู้คนอยู่มาก ทั้งวงศ์ญาติและไพร่พล แสดงถึงฐานะมั่งคั่ง แต่ความวิปโยคนี้ถ้าลงจะเกิดจะมีก็ไม่ไว้ใครจะเป็นผู้ดีเข็ญใจ ฉะนั้นความวิปโยคก็เพียงสู่ท่านเจ้าบ้านบ้างพอควร ในที่สุดก็ทุ่มตัวลงโถมใส่หญิงชราผู้หนึ่งซึ่งเป็นไพร่ในบ้านนั้น

เช้าหนึ่งมีนางไพร่คนหนึ่งชื่อนางโอวิ่งเข้าไปในครัวใหญ่ของบ้านนั้น พูดกระซิบกระซาบหึดหอบกะยายแป้นหัวหน้าแม่ครัวผู้เก่าแก่

"เมื่อคืนยายได้ยินเสียงปืนที่คุณเจตน์ยิงหรือเปล่า" นางโอ อายุเลยสาวถามยายแป้น

"ได้ยิน" แม่ครัวผู้เฒ่าตอบแล้วมองดูนางโอ "ทำไมวะ เสียงปืนของคุณเจตน์ข้าได้ยินแทบจะทุกคืน แกยิงอ้ายตัวตะกวดที่มาขโมยลูกหมาฝรั่งของแกไปกิน" ยายแป้นพูดแล้วก็หั่นหมูหั่นไก่เตรียมอาหารเช้าของท่านบนเรือนใหญ่

"ไม่ยังงั้นหรอกยาย" นางโอยื่นหน้าเข้ากระซิบใกล้ยายแป้น "เมื่อคืนคุณเจตน์ท่านยิงอ้ายต่อมที่กำลังปีนรั้วหลังบ้านเข้ามา"

คำบอกเล่านี้ยังจะจริงไม่จริงแค่ไหนตามที่ปากนางโอพูด แต่คำว่า "อ้ายต่อม" นั่นซิยายแป้นถึงกับมีดที่หั่นหมูหลุดมือ ผงะหลังเอาสองมือยันพื้น

"มึงพูดอะไรอีโอ?" ยายแป้นพูดออกมาอย่างตกใจ

"จ้ะยาย อ้ายต่อมเราถูกยิงแน่ ๆ ฉันเห็นกะตา โธ่ ฉันเห็นกะตา" นางโอพูดแกมสะอื้น

"แน่รึอีโอ?" ยายแป้นเกือบตะโกน "เป็นไงมั่งอ้ายต่อม?"

"ตายจ้ะ ฉันเข้าไปดูศพ" นางโอพูดแล้วร้องไห้

"โอย! มึงเรียกอีจั่นมาทำกับข้าวแทนกู" แล้วยายแป้นก็เรอเอิ้ก ๆ หน้ามืดหงายหลัง นางโอร้องโวยวายโดดเข้าประคอง ปากก็ตะโกนเรียกนางจั่นที่กำลังเช็ดจานเช็ดชาม

อ้ายต่อมเป็นลูกขอมาเลี้ยงจากพัทลุง ไม่มีพ่อมีแม่ คุณพระเลี้ยงไว้แต่อายุเจ็ดแปดขวบจนโตเป็นหนุ่ม แต่ได้มาออกจากบ้านไปด้วยเหตุบางประการที่ไม่มีใครรู้ และก็มาขัดเอาเมื่อแม่หน่อยสาวน้อยที่คุณพระเลี้ยงไว้แต่เด็กในฐานะหลาน ทุกคนใน

บ้านจึงลั่นปากว่า "อ้ายต่อมเนรคุณ" เป็นเสียงเดียว แม้แต่ยายแป้นแม่ครัวก็ว่าอย่างนั้น คุณนายประนอมภรรยาที่สองของคุณพระด่าประดับความชั่วของอ้ายต่อมอย่างไม่มีชิ้นดี ส่วนคุณเจตน์ลูกชายคุณพระโกรธถึงขั้นกัดฟันเข่นเขี้ยว และผลสุดท้ายอ้ายต่อมก็กลับมาให้เขายิงตายคาบ้าน คุณเจตน์รู้ว่ายิงผิดคิดว่าเป็นตัวตะกวด แต่กลับมาเป็นอ้ายต่อมก็หาทางจะคิดทางแก้ไขให้พ้นผิด จะให้การตำรวจว่าอ้ายต้อมปีนรั้วมาขโมย คุณพระไม่เห็นด้วยเพราะใคร ๆ ก็รู้ว่าอ้ายต่อมเป็นคนในบ้านมาแต่เด็ก เหตุใดจะว่าปีนเข้ามา จงให้การไปตามข้อเท็จจริง ว่ายิงปืนไปโดยตั้งใจคนละอย่าง จะยิงตะกวดที่มาขโมยลูกหมาแต่ว่ายิงปืนเข้าที่มืดมันก็มากลายเป็นอ้ายต่อมไป คนในบ้านที่จากบ้านไปสองสามปี คุณพระลั่นปากว่าฉันจะทำศพอ้ายต่อมเอง ในครั้งนั้นทั้งคุณพระและคุณเจตน์ลูกชายก็มีน้ำตาไหลด้วยกัน นับว่าเป็นการตายของอ้ายต่อมนั้นก็ไม่ใช่เรื่องลึกลับก็รู้กันอยู่แจ่มแจ้ง แต่การปีนรั้วกลับเข้ามานั่นแหละเป็นความลับว่าเข้ามาทำไม และคุณพระกลับเสียใจในการตายของอ้ายต่อมมากมาย ทั้ง ๆ ที่เรียกชื่อของอ้ายต่อมว่า "อ้ายเนรคุณ"

การตั้งศพสวดอภิธรรมได้เกิดขึ้นที่เพิงใกล้รั้วหลังบ้าน ผู้ที่นั่งสดับฟังเป็นที่แน่วแน่คือ คุณพระเป็นตัวตั้งแนวที่หนึ่ง คุณเจตน์ลูกชายผู้เป็นนักเรียนนอกเป็นแนวที่สอง ยายแป้นแม่ครัวผู้เฒ่าผู้มีหน้าที่เลี้ยงและควบคุมอ้ายต่อมมาตั้งแต่เล็กเป็นแนวที่สาม นอกนั้นไม่มีใครมาเกี่ยวข้องด้วยเลย โดยเกิดจากการกลัวผีบ้าง เกลียดผู้ตายบ้างสุดแต่อารมณ์ ผู้เป็นประมุขของบ้าน

ไม่บังคับใคร จึงดูน่าวังเวงนัก จะว่าอ้ายต่อมไม่มีเกียรติเสียเลยก็ไม่ใช่ คุณพระและลูกชายนั่นก็จัดว่ายิ่งใหญ่อยู่ในบ้านได้มานั่งพับเพียบอยู่เป็นประธานของงานศพ ที่เป็นไปอย่างซังกะตายนี้เห็นกันอยู่ชัดแจ้ง

ฝ่ายบนเรือนใหญ่นั้นกลัวผีครึ่งหนึ่ง เกลียดชังครึ่งหนึ่ง ปัญหาที่คุณประนอมไขไม่ออก เหตุใดคุณพระเป็นขุนนางใหญ่จึงไปประคับประคองศพอ้ายไพร่สถุล ซึ่งทั้งคุณพระเอง ทั้งลูกชายเอง และคนในบ้านทั้งหมดเรียกอ้ายต่อมคนตายว่า อ้ายมนุษย์เนรคุณข้าวแดงแกงร้อน มันหลู่ทั้งเกียรติและอำนาจ ซึ่งถ้าใครรู้ไปสุดเมืองหลวงก็แสนจะอับอายไปทั่วเมืองหลวง สวดอ้ายต่อมสามคืนแล้วก็นำศพไปวัดโดยเอาศพออกประตูสวนหลังบ้าน รุ่งขึ้นรีบเลี้ยงพระทำบุญเจ็ดวัด ซึ่งดูมีฐานะเลยอ้ายไพร่ เพราะการสวดมนต์และเลี้ยงพระนั้นคุณนายประนอมยินดีนัก นอกจากจะเป็นการกุศลของผู้ทำแล้วยังเป็นความมงคลแก่บ้านด้วยเสียงของพระสงฆ์แล้ว ยังเป็นการไล่ผีอ้ายต่อมให้พ้นขอบเขตบ้านไป

ในตอนพระฉันเช้าแล้ว ต่างคนก็ทำการกรวดน้ำให้อ้ายต่อม ยายแป้นของเราก้มหน้าหยดน้ำในขันลงแผ่นดินอย่างเงียบแสนเงียบ แววของความวิปโยคได้เริ่มก่อตัวขึ้นแล้ว ณ บัดนี้ น้ำตาของยายแป้นไหลลงอาบหน้า 'อ้ายต่อมเอ๋ย นับแต่คุณพระท่านขอเอ็งมาเลี้ยงจากพัทลุง หน้าที่เลี้ยงดูเอ็งก็คือข้า เอ็งมีอายุเจ็ดแปดขวบ ข้าต้องอาบน้ำขัดสีลอกคราบเอ็งให้เข้าสีกับคนทางเมืองหลวง สอนเอ็งหัดเอ็งทุกอย่าง แม้แต่คอยดัดเสียงพูดของ

เอ็งให้พ้นคนเมืองใต้ เอ็งมีสภาพไม่ผิดอะไรกับลูกข้าแท้ ๆ อ้ายต่อมเอ๋ย เอ็งมีความจงรักภักดีเหมือนหมาที่เลี้ยง เวลาเอ็งผิดคุณนายท่านโวยวายมา ข้าก็ต้องตีเอ็งเฆี่ยนเอ็ง บางครั้งก็หนักมือไปกระทั่งแตกเป็นแผลทั้งตัว ครั้นเลิกแล้วข้าเรียกเอ็งมาใกล้เอ็งก็มาดี ๆ ข้าใส่ยาให้เอ็งก็พูดจ้อเหมือนไม่ได้ตีเอ็งเจ็บปวด อ้ายต่อมเอ๋ย เราเป็นไพร่ในบ้านท่าน ข้าต้องตีเอ็งทั้งไม่สมัครใจท่านดุมาสั่งมาให้ตี ข้าก็ต้องตีด้วยจำใจ บางคราวเสียใจแทบเป็นลม อ้ายต่อมเอ๋ย เอ็งทำไมจึงก่ออะไร ๆ ขึ้นต้องให้ข้าตีเอ็งด้วยน้ำตาทุกคราว'

นี่ความในใจของหญิงชราที่กำลังนั่งกรวดน้ำให้อ้ายต่อม และน้ำทุกหยดก็เหมือนน้ำตาแกที่ร่วงลงแผ่นดิน อาการของแกบางคนเห็นเข้าก็สลดใจเมื่อเห็นภาพของแก แต่บางคนก็สมน้ำหน้าแกที่หลงรักอ้ายมนุษย์เนรคุณ เรื่องของคนแก่มักจะเมตตาอ้ายคนชั่ว ๆ แต่ใครจะนึกจะคิดอะไรก็เพียงนึกในใจไม่กล้ากล่าวอะไรออกมาเป็นคำได้ คุณพระนั้นแม้แต่จะเป็นนายของยายแป้น แต่ก็ยังเกรงใจแกอยู่บ้าง เพราะเป็นคนเก่าแก่และมีอายุมากกว่าคุณพระ ฉะนั้นยายแป้นจึงทำอะไรตามใจตัวเองเสมอ ถ้าเรื่องนั้นไม่ผิดร้ายไม่มีใครกล้าจะติเตียนได้ยายแป้นเป็นคนไม่เคยทำอะไรผิด เกิดมาเป็นสาวจนแก่จนจะลาโลกยายแป้นไม่เคยแต่งงานเป็นสาวทึนทึกมาและแก่ลงทุกวันตามธรรมชาติที่ไม่หยุดยั้งให้ใคร แต่กลับมาพบความวิปโยคเมื่อแก่

คืนหนึ่งที่เรือนหลังเล็ก ๆ ข้างโรงครัวของบ้านคุณพระแห่งตำบลคลองบ้านสมเด็จฯ ฝั่งธนบุรี ในเรือนหลังน้อยนั้นมียาย

แป้นของเรานอนหลับอยู่ในมุ้งอย่างมีอาการหายใจสะท้อนเหมือนสะอื้น และบัดนั้นก็เกิดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นอย่างไม่มีใครจะคาดถึง ที่ปลายตีนนอกมุ้งของยายแป้นมีภาพอ้ายต่อมนั่งร้องไห้อยู่เบา ๆ และรำพันความหลังครั้งเก่า และก็เหมือนอำนาจความเศร้ากำสรดของอ้ายต่อมได้ปลุกให้ยายแป้นตื่นและนิ่งฟังคำพิลาปรำพันของมัน

"คุณยายแม่ขอรับ ผมคืออ้ายต่อมลูกของคุณยายแม่ ผมมาแจ้งความแท้จริงที่ไม่มีใครรู้อะไรเลยในบ้านนี้ และผู้ที่ควรรู้ที่สุดก็คือคุณยายแม่ของผม ขอแจ้งว่าอ้ายต่อมของคุณยายแม่ไม่เคยมีความผิดเลย แต่ถูกคนในบ้านเรียกว่าอ้ายเนรคุณ มีใจบังอาจอหังการริรักคุณหน่อย แล้วพาคุณหน่อยหนีไป อนิจจาคุณหน่อยกะผมมีฐานะคนละชั้น ที่ใคร ๆ เรียกแม่หน่อยนั้นอยู่แต่บนเรือนใหญ่เสมอ ๆ หรือประจำ ส่วนอ้ายต่อมของคุณยายแม่ก็คืออ้ายไพร่พื้นดิน กินข้าวในครัวนอนในครัว แต่คุณหน่อยซึ่งแม้แต่จะเป็นเด็กกำพร้าพ่อแม่เหมือนอ้ายต้อม แต่คุณหน่อยก็ยกชั้นเสมอหลาน อ้ายต่อมหรือจะหาญพอคิดอะไร ๆ กะคุณหน่อย แต่ถูกเรียกว่าอ้ายเนรคุณพาคุณหน่อยหนีไปจากบ้าน อนิจจา ชะตากรรมของอ้ายต่อม ใครเล่าจะรู้ว่า ผมต้องจากบ้านที่คุ้มกะลาหัวมาแต่น้อยไปด้วยเหตุใด นับตั้งแต่คุณพระผู้มีพระคุณล้นกระหม่อมอ้ายต่อม เลี้ยงดูอ้ายต่อมตั้งแต่เล็กจนหนุ่ม อ้ายต่อมชาวตะลุงลูกกำพร้ายังไม่เคยจะได้ทดแทนบุญคุณท่านเลย

"วันหนึ่งคุณพระท่านเรียกผมให้ไปพบที่ในสวนหลังบ้าน ท่านกระซิบขอให้อ้ายต่อมช่วยท่านสักครั้งเป็นคราวสำคัญ นึกว่าทดแทนคุณท่าน ช่วยท่านในคราวอับจน ท่านทำการผิดพลาดไปแล้ว คือท่านแอบได้เสียกะคุณหน่อยเป็นผัวเมียกันมาหลายเดือนแล้วเป็นความลับ แต่บัดนี้คุณหน่อยได้ตั้งท้องขึ้นอ่อน ๆ ท่านจะเลี้ยงคุณหน่อยอยู่บ้านนี้อีกไม่ได้ มีภัยคือข้อครหา เพราะคุณหน่อยมีฐานะเป็นหลาน แต่ร้ายที่สุดคือภัยจากคุณนายประนอม ถ้ารู้วันใดก็บ้านช่องแตก ก็จะเกิดเป็นโทษแก่คุณหน่อยด้วย ท่านจึงให้ผมออกไปหาห้องเช่าลับ ๆ ตาคน อย่าให้คนในบ้านนี่ไปพบได้ เมื่อหาที่พักได้แล้วจงแอบพาเอาคุณหน่อยหนีไปจากบ้านในฐานะเป็นชู้สาว เรื่องเงินทองไม่ต้องห่วง ท่านจะจัดให้อย่างเพียงพอ

"นี่แหละคุณยายแม่ของอ้ายต่อม ทูนหัวอ้ายต่อม อ้ายต่อมหลีกเลี่ยงได้หรือ มันเป็นครั้งแรกและครั้งใหญ่ที่ผมทดแทนคุณท่าน ผมแอบเช่าห้องได้ฝั่งกรุงเทพฯ ในตรอกวัดเชิงเลน แอบพาคุณหน่อยลงเรือจ้างข้ามฟากไปอยู่ยังห้องนั้น นับว่าเป็นการผจญกรรมครั้งแรกในชีวิต ด้วยผมเคยเป็นข้าในบ้านใหญ่ คุณหน่อยเคยมีฐานะเทียบเท่าหลานสาวในบ้าน แต่ต้องไปอยู่ในห้องแถวซึ่งไม่คุ้นเคยกับใครเลย ต่อหน้าคนผมทำท่าเป็นสามีเพื่อเป็นการคุ้มกัน โอย! คุณยายแม่มันช่างทรมานใจอะไรอย่างนั้น เวลาอยู่สองคนในห้อง อ้ายต่อมก็คือข้าช่วงใช้คุณหน่อยซึ่งเดี๋ยวนี้เป็นคุณนายของคุณพระท่านคนที่สาม ที่นอนของเราผมกางมุ้งนอนอยู่ปลายตีนมุ้งคุณหน่อยตามแบบอย่างนายกับบ่าว

ตอนนั้นคุณเจตน์ไปนอก ผมแอบปีนรั้วมาหาคุณพระเสมอ ส่งข่าวการอยู่ดีกินดีทุกอย่าง และมารับเงินที่ท่านส่งเลี้ยงดูคุณหน่อย ครั้นอยู่ต่อมาคุณนายหน่อยได้คลอดลูกออกมาเป็นชาย ผมกับคุณนายหน่อยได้เลี้ยงดูกันมาด้วยเงินทองของคุณพระท่าน ผมตั้งชื่อเรียกเล่น ๆ ว่าคุณเล็ก อุตส่าห์ประคบประหงมกันมาจนคุณเล็กอายุขวบกว่า จะมาส่งข่าวอะไรอีกก็ยาก เพราะคุณเจตน์กลับจากนอกซื้อหมาฝรั่งมาเลี้ยงด้วย มันดุทั้งตัวผู้ตัวเมีย ผมหมดทางส่งข่าวได้ จะปีนรั้วเข้ามาไม่ได้อีก แต่ก่อนมีแต่หมาไทย ๆ มันรู้จักผมดี พอผมมามันก็จำได้ แต่หมาฝรั่งนี่มันไม่รู้จักผม คุณยายแม่ของอ้ายต่อมขอรับ มันถึงชะตากรรมจริง ๆ คุณนายหน่อยเกิดเป็นไข้หนัก จะมาส่งข่าวก็ไม่ได้ หยูกยาดี ๆ ที่ไหนจะมี เล่นยาพระบ้าง ชาวบ้านบ้าง รักษากันสุ่ม ๆ คุณนายหน่อยก็เกิดตายลง เจ้าประคุณเอ๋ย อ้ายต่อมอยากจะผูกคอตายสงสารคุณหน่อยและกลัวคุณพระท่านจะลงโทษว่าผมดูแลเมียท่านไม่ดี เงินทองมีอยู่ได้จัดการเผาศพคุณนายหน่อยไปอย่างไม่มีญาติ แต่ร้ายที่สุดก็คือคุณเล็ก ผมจะเลี้ยงดูแกได้อย่างไร แต่วาสนาผมราศีมันไม่พอกันเลย ถ้าเลี้ยงไปคนอย่างอ้ายต่อมก็พาคุณเล็กเป็นเด็กสารเลวไปเท่านั้น ผมปวดหัวไม่รู้จะคิดประการใด

"ต่อมาผมสืบรู้ว่าเพื่อนคุณเจตน์ขอยืมหมาฝรั่งสองตัวไปทำพันธุ์ ผมก็โล่งใจที่มีโอกาสจะมาส่งข่าวคุณพระได้ ผมจึงพยายามเขียนจดหมายถึงคุณพระนะคุณยายแม่ ผมเขียนว่า

"เรียนพระเดชพระคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอ้ายต่อม บุตรของพระเดชพระคุณเป็นชายน่ารัก อุตส่าห์เลี้ยงกันมาจนอายุ

ขวบกว่าแล้ว แต่คุณนายหน่อยได้จับไข้ตายลง ถ้าผมไม่ห่วงคุณเล็กบุตรชายท่าน ผมต้องผูกคอตายเพราะกลุ้มใจ ผมคิดแล้วว่าคุณเล็กควรจะต้องมาอยู่กับพระเดชพระคุณ วาสนาแค่ผมเลี้ยงแกไม่ได้ มีแต่จะชั่วช้าเลวทรามไปตามฐานะ ศพคุณนายหน่อยผมได้เผาไปแล้วอย่างน่าสงสาร คือไม่มีญาติ ผมมาแจ้งเพื่อขอให้พระเดชพระคุณคิดอ่านเอาคุณเล็กมาเลี้ยงไว้ เวลานี้ผมฝากยายแก่เลี้ยงไว้ก่อน กลับไปผมก็เลี้ยงเอง

"นี่แหละครับคุณยายแม่ ผมกำจดหมายไว้ในมือแล้วก็ปีนรั้วเข้ามา เพื่อจะเอาจดหมายไปสอดไว้ที่ที่คุณพระกะผมเคยรู้กันเงินทองท่านเคยใส่ไว้ที่นั่น คุณยายแม่ขอรับ ผมทำไม่สำเร็จครับพอปีนรั้วเข้ามายังไม่ถึงดินก็ถูกยิง ต่อเมื่อผมตายแล้วคุณเจตน์เห็นว่าเป็นศพผมไม่ใช่ตัวตะกวดที่คิดไว้ บังเอิญคุณพระเกิดสังหรณ์ใจวิ่งมาดูก็พบศพผม ก็ตะโกนเรียกผมอย่างตกใจ แล้วเข้าประคองศพผม เมื่อเห็นจดหมายในมือผม ท่านยังห่วงอาการผมจึงยังไม่ได้อ่าน ส่งให้กะคุณเจตน์ลูกชาย เมื่อคุณเจตน์อ่านแล้วก็รู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างคิดผิดไปหมด จึงเข้าประคองศพผมอีกคน แล้วคุณพระจึงได้อ่านจดหมายที่ว่าแล้วก็ร้องไห้ต่อหน้าศพผม นี่แหละคุณยายแม่ของอ้ายต่อม เกิดมายังไม่มีโอกาสได้ทดแทนคุณคุณยายแม่ก็มาตายเสียดังนี้ โปรดทราบข้อเท็จจริงไว้ด้วย"

มันเป็นเหตุการณ์ในยามดึกที่ยายแป้นได้รับ และจวนเวลาค่อนรุ่ง ร่างกายอ้ายต่อมจึงได้หายไปจากที่นั้น เสียงร้องไห้ของมันก็ดังห่างออกไปจนเงียบลง แต่แล้วเสียงร้องไห้เข้ามาแทนที่ก็

คือยายแป้นแม่ครัวผู้ต้องตื่นแต่เช้าตรู่ยังคงร้องไห้อยู่ ทำครัวไปร้องไห้ไป นางโอผู้ช่วยหุงข้าวอยู่ใกล้ ๆ ก็อดจะร้องไห้ตามไม่ได้เมื่อเห็นยายแป้นร้อง มันเป็นเสียงสะอึกสะอื้นในยามตรู่ ๆ วังเวงปนไปกับเสียงแมลงภู่และผึ้ง เวรกรรมใดเล่าที่แม่ครัวเฒ่าต้องผจญ บังเกิดให้มาอยู่ในสายวิถีเดียวกัน จะต้องรับรู้รับเห็นในชะตากรรมของอ้ายต่อมลูกกำพร้า อุตส่าห์เลี้ยงมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วได้รับสิ่งตอบแทนคือศพของอ้ายต่อม เรื่องที่มันมาพิลาปรำพันยายแป้นก็เก็บรู้ไว้แต่ผู้เดียว ไม่พูดให้ใครฟัง ตกเย็นตกค่ำที่เคยเห็นอ้ายต่อมกินข้าวเหลือจากบนเรือน ยายแป้นก็ร้องไห้รับเวลาชิงพลบเยือกหัวใจนัก

ในคืนต่อมาเหตุการณ์อันเป็นวิปโยคก็ได้มาครอบครองในห้องน้อยของยายแป้นอีก ที่ปลายตีนมุ้งของยายแป้นก็เกิดร่างกายขึ้นราง ๆ เป็นร่างกายของแม่หน่อยหรือคุณนายหน่อยและก็มาในทำนองเดียวกันอ้ายต่อม คือนั่งร้องไห้พิลาปร่ำ

"ยายที่รักขา ฉันเองเป็นผู้พ่วงกรรมให้แก่ 'พ่อต่อม' อย่างหนัก 'พ่อต่อม' ต้องมารับกรรมด้วยฉันตลอดมา ในเมื่อชีวิตฉันได้ผันแปรไป โดยเลื่อนจากฐานะหลานคุณพระขึ้นเป็นเมียคุณพระอย่างที่ไม่เคยจะคิดเลยว่าจะเป็นไปได้ เดิมทีเดียวคุณพระก็รักฉันอย่างหลาน แต่เกิดเหตุการณ์พิเศษขึ้นเรื่องหนึ่ง คือท่านเจ้าคุณผู้เป็นนายของคุณพระอีกทีหนึ่งจะมีการสนุก มีการประกวดการจัดอาหารและเครื่องประดับอาหารให้แปลก ๆ ตาสุดแต่ขุนนางที่ร่วมงานทุกคนจะประดิษฐ์คิดประกวดกันขึ้น ทั้งนี้ทำเพื่อเป็นการซ้อมไปก่อน เผื่อว่าพระเจ้าแผ่นดินจะทรงให้ขุนนางประกวดกันจะได้ไม่ลำบากแก่การจะคิดจะประดิษฐ์

"คุณพระท่านจำเป็นจริง ๆ จะต้องทำไปตามที่ท่านเจ้าคุณผู้ใหญ่คิดและนัดให้มี บังเอิญคุณนายประนอมไม่ค่อยถนัดในเรื่องนี้เหมือนอย่างคุณนายเก่าคือคุณนายปราณี แต่คุณนายประนอมจำต้องประดิษฐ์ไปตามแต่จะได้ เพื่อรักษาหน้าคุณพระไว้ว่าไม่ได้ขาดในงานนัดนี้ คุณนายประนอมแอบคิดประดิษฐ์คนเดียวในค่ำคืน เพราะวันรุ่งขึ้นเป็นวันนัดประกวด คุณนายประนอมจะเกิดกระดากอายในความคิดของท่านหรือว่าหวงวิชาก็เป็นได้ จึงแอบทำเงียบ ๆ ในห้องท่าน ส่วนฉันนะยาย ฉันก็แอบทำบ้าง แต่ความมุ่งหมายไม่ใช่ไปประกวด ฉันห่วงคุณพระและคุณนายท่าน จะต้องนั่งเรือเก๋งแจวไปอีกนาน ถ้าเกิดหิวก่อนจะได้เอาของนั้นขึ้นกินรองท้องไปก่อนกว่าจะถึงบ้านเจ้าคุณ

"ฉันรู้ว่ายายทำกับข้าวมีแกงจืด กะปิคั่ว และผักต่าง ๆ ฉันก็ลองประดิษฐ์ภาชนะที่ใส่อาหารเหล่านี้ ฉันก็เอามะพร้าวอ่อนลูกเล็กมาเฉาะปากทำฝาดีแล้ว ก็ปอกเปลือกอ่อนทิ้งเหลือแต่กะโหลก อันนี้ฉันใส่กะปิคั่ว แล้วฉันจึงคิดรองนอก คือมะละกอลูกใหญ่มาคว้านจนลูกมะพร้าวเล็กลงไปได้ แล้วฉันก็แกะประดิษฐ์ปากรองเป็นกลีบ และปอกเปลือกมะละกอออกพอบาง ๆ สีเขียวออกไปบ้าง ติดอยู่บ้างบาง ๆ มันก็ดูคล้ายหินอ่อนสวยดาดี เป็นรองถ้วยกะปิคั่วอีกที ส่วนแกงจืดฉันก็เอามะพร้าวที่ค่อนข้างแก่มาเฉาะทำฝาปิดเปิด แล้วเอาผลไม้อื่น ๆ มาแกะเป็นดอกบ้างใบบ้างติดไปรอบ ๆ ลูกมะพร้าวด้วยไม้กลัด ส่วนที่ใส่ผักนั้นฉันก็เอามะละกออีกนั่นแหละมาทำแจกัน และทำให้เป็นหินอ่อนเช่นกัน แล้วเอาผักสดต่าง ๆ เสียบประดับดูสวยดี

แต่ที่รอบ ๆ ถ้วยกะปิคั่ว ถ้าไม่เอาอะไรประดับปิดบังเสียก็จะเห็นเปลือกมะพร้าว จึงเอากระชายที่ประดิษฐ์เป็นดอกจำปีปัก ๆ และหัวหอมบ้าง ชมพู่สาแหลกแกะเป็นดอกต่าง ๆ ปักลง ใช้ใบสะระแหน่บ้าง ใบโหระพาบ้างแซมจนสวย พริกชี้ฟ้าทั้งเขียวทั้งแดงทำกลีบแล้วแซมไว้ด้วย

"เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้วฉันใส่กระเช้าใหญ่ แล้วเอาผ้าห่อผูกหิ้วเรียบร้อย ฉันได้เรียนกับคุณพระและคุณนายว่าเป็นอาหารรองท้องถ้าหิวก่อนเวลา แต่ถึงคราวอะไรไม่ทราบจะว่าโชคดีหรือโชคร้ายก็ไม่อยากจะพูด คุณพระกับคุณนายเกิดไปเปิดดูขึ้นในเรือ เลยเปลี่ยนเอาของคุณนายประนอมเป็นของกินแก้หิว และเก็บเอาของฉันเข้าประกวด และก็เกิดประกวดชนะเสียด้วย ตั้งแต่วันนั้นมาคุณพระก็มองตาฉันผิดไปจากที่เคยลูกตาอย่างนี้ฉันดูออก เพราะคุณเจตน์ก็มองตาฉันอย่างนี้ ถ้าฉันมีสิทธิ์จะเลือกอะไรก็เลือกได้ ฉันก็ขอเลือกเอาคุณเจตน์ เพราะเราอาจจะรักกันได้ อายุไร่เรี่ยกัน แต่คุณพระกับฉันนั้นวัยเลยกันไปเสียแล้ว

"คุณเจตน์ไม่กล้าจะทำอะไรได้ เพราะจะต้องไปเรียนเมืองนอก ครั้นคุณเจตน์ไปนอกแล้วฉันก็เปลี่ยนชะตาชีวิต คุณพระเฝ้าขอความสมัครใจจากฉัน ท่านว่าฉันนี้มีราศีสมกับเมียขุนนางแต่อะไร ๆ ไม่สำคัญเลยยายจ๋า เรื่องของกตัญญูรู้คุณเป็นเรื่องใหญ่ ชะตาของฉันมันเกิดมากำพร้าพ่อแม่ ขอทดแทนคุณแก่ผู้มีพระคุณไป ฉันได้เป็นเมียคุณพระอย่างลับ ๆ จนเกิดท้องขึ้นมาคุณพระตกใจมากได้อธิบายกับฉันว่า ภัยของฉันมีมาก ชั้นแรก

อยู่ที่คุณนายประนอม แล้วก็เรื่องอับอายขายหน้าจึงจัดการให้พ่อต่อมผู้ยอดแห่งความซื่อสัตย์ของคน ให้พาฉันออกจากบ้านไปซุ่มซ่อนตัวที่อื่น

"ยายจ๋า 'พ่อต่อม' เป็นยอดชายหาใครไม่มีอีกแล้ว ลับตาคนเขาก็คือบ่าวผู้ซื่อสัตย์ ไม่เคยวางตัวเสมอขึ้นมาเลย แม้แต่ต้องไปอยู่อย่างกระยาจก ก็ยังทำกับฉันอย่างนายกับบ่าว กลางคืนกางมุ้งนอนทางด้านปลายเท้า อนิจจาเอ๋ย ความดีที่ตอบแทนเขาคือความตาย และได้รับชื่อจากในบ้านว่า 'อ้ายเนรคุณ' คุณเจตน์กลับมาจากนอกรู้ข่าวว่า 'พ่อต่อม' พาฉันหนีไปในฐานชู้สาว คุณเจตน์ทั้งโกรธทั้งเสียใจ

"เรื่องของ 'พ่อต่อม' นั้นมีอยู่มาก ครั้งหนึ่งยายจ๋าจำได้ไหม ตอนนั้นฉันยังเด็ก คุณเจตน์ยังเด็ก 'พ่อต่อม' ยังเด็ก เกิดเงินหายขึ้นในบ้าน คุณนายประนอมก็สงสัยฉัน เฆี่ยนตีฉันเสียแทบจะตายระบมทั้งตัว เฆี่ยนเช้าเฆี่ยนเย็นเพื่อรีดให้รับปาก ยายจ๋าฉันจะรับได้อย่างไร เพราะไม่เคยแตะต้อง เขาก็กระหน่ำต่อไป 'พ่อต่อม' ทนดูไม่ไหว ร้องไห้คลานขึ้นเรือนไปรับกับคุณนายว่าเขาเองขโมยเอาไป คุณพระสอบแล้วฟังเลอะเทอะ จำนวนไม่ถูก และอีกประการ 'พ่อต่อม' ไม่เคยขึ้นเรือนเลยตั้งแต่เป็นไพร่มาในบ้าน เมื่อความไม่สมจริง ฉันก็ถูกเฆี่ยนซ้ำรอยเก่าต่อไป คุณเจตน์ยังเด็ก ๆ เรียกกันว่าคุณแดง ทนไม่ไหวจึงสารภาพว่าขโมยเอาไปเพื่อจะซื้อของเล่น แล้วก็เอาเงินมาคืนให้ครบตามจำนวน เรื่องจบลง ฉันก็ถูกตีเปล่า ๆ ยายจ๋า คิดถึงความหลังแล้วฉันอยากจะร้องไห้ให้น้ำตาท่วมแผ่นดิน"

คุณหน่อยหรือคุณนายหน่อยเล่าไปก็ร้องไห้ไป สงสารตัวเอง และสงสารอ้ายต่อมที่คุณหน่อยยกย่องว่า 'พ่อต่อม' เสียงร้องไห้ได้จางหายไปเมื่อจวนรุ่งพร้อมกับร่างกาย วิปโยคก็ตกทอดมาที่ยายแป้นต่อไปตามเคย ร้องไห้เบา ๆ ไปจนเช้าตรู่ และผู้ที่พลอยไปด้วยนั้นก็คือนางโอผู้ใกล้ชิดยายแป้น ปรนนิบัติยายแป้น ยายแป้นร้องไห้เมื่อใดก็ร้องด้วย ในบ้านนั้นคุณพระและคุณเจตน์คงจะคลายความวิปโยคลงแล้ว คุณนายประนอมไม่เคยจะเสียใจอะไรเลย การตายของอ้ายต่อมคือความดีใจสาสมแล้วที่ล้างอำนาจคุณพระ หลู่เกียรติคุณพระ แต่ความวิปโยคก็ไปจับอยู่เป็นคนคนในบ้านนี้ วิญญาณอ้ายต่อมยังคงผูกพันอยู่ที่ยายแป้น ผู้เคยเลี้ยงเคยสั่งสอนมันมา เฆี่ยนตีมาอย่างลูก วิญญาณอ้ายต่อมก็สุดจะลอยจากไปได้ มันเป็นคนเมืองไกล ไม่รู้จักใคร ไม่มีญาติที่ไหน มันก็เป็นผีไม่มีญาติ อ้ายต่อมก็วนเวียนอยู่กับคุณยายแม่ที่มันเรียกแทนแม่บังเกิดเกล้า ค่ำคืนเข้ามันก็เวียนพิลาปอยู่ที่แก ยายแป้นก็มีจิตใจอยู่ว่าตัวแกเองก็เป็นไพรในบ้านนี้ ญาติโกโหติกาก็หามีไม่ หวังเอาอ้ายต่อมพอกันความว้าเหว่ อ้ายต่อมจะมาหาแกในลักษณะวิญญาณปิศาจ แต่แกก็ยินดีฟังคำพิลาปร่ำของมันอย่างยินดี

"คุณยายแม่ของผม ทุก ๆ ครั้งที่คุณยายแม่เฆี่ยนผมผมก็ผิดจริง ๆ สมควรกับการถูกเฆี่ยน และบางคราวมันจำเป็นต้องผิดและถูกเฆี่ยน ผมเป็นลูกกำพร้า เมื่อมาอยู่บ้านนี้ก็ได้เพื่อนคือคุณเจตน์ เวลานั้นมีชื่อว่าคุณแดง โดยคุณพระท่านยอมให้เล่นกะผม ซึ่งคุณนายประนอมปึงปังเหมือนไฟไหม้ ที่ปล่อยให้ลูกขุนนางมาเล่นสมาคมกะอ้ายไพร่ แต่คุณนายปราณียังมีชีวิตอยู่

พูดว่าช่างปะไรจะได้ไม่เหงา มิฉะนั้นก็จะแอบหนีไปเล่นนอกบ้าน ความปึงปังของคุณนายประนอมก็เงียบลง คุณยายแม่ขอรับ ยิ่งกว่านั้นคุณแดงยังแอบเรียกผมว่าพี่ต่อม โอย! คุณพระคุณเจ้า ผมดีใจจนตัวลอย คุณแดงจะต้องการอะไร อ้ายต่อมต้องพยายามหามาให้ได้ตามใจทุกอย่าง เพราะอ้ายต่อมต้องเป็นพี่ต่อมแล้ว และผู้ที่เรียกผมคือลูกขุนนาง และวันหนึ่งที่คุณยายแม่เฆี่ยนผมลายไปทั้งตัวนั้นความจริงมันดังนี้

"อ้ายต่อมของคุณยายแม่กะคุณแดงนั่งเล่นที่ท่าน้ำหน้าบ้าน ก็พอดีมันมีลูกอะไรกลม ๆ ลอยน้ำผลุบ ๆ โผล่ ๆ มา คุณแดงบ่นกับผมอย่างน่าสงสารว่า อยากได้เหลือเกิน อ้ายต่อมผู้วางตนว่าเป็นพี่ชายของคุณแดงจะต้องทำทุกอย่างเพื่อน้องชาย ผมได้หาไม้เขี่ยอ้ายลูกกลม ๆ นั้นเข้ามา แต่มันกลมก็กลิ้งห่างออกไปนอกลูกกรงศาลาท่าน้ำ และเอื้อมไปสุดตัว ผมจึงตกน้ำ ใจวูบเหมือนขาดใจ โอยตายแล้วผมยังว่ายน้ำไม่เป็น เรื่องธรรมดาของสัตว์โลก ผมตะกายน้ำช่วยตัวเอง จมบ้าง โผล่บ้าง สำลักน้ำจวนจะขาดใจตาย คุณแดงร้องไห้โฮ ๆ อยู่บนฝั่ง ผมก็กลับจมลงไปอีก ก็พอดีคนในบ้านโดดน้ำไปช่วยทัน คุณพระเอะอะดุผมว่าหาที่ตาย คุณนายปราณีร้องว่า สิ้นเคราะห์มึงมาจากเมืองใต้แล้วจะมาตายเสียเมืองหลวง คุณนายประนอมชิครับคุณยายแม่แกร้องว่าลงปล่อยให้เล่นกับอ้ายลูกไพร่ก็มีแต่เรื่องร้าย ดีแต่คุณแดงไม่ตกลงไป ซุกซนสิ้นดี ตัวมันตายน่ะจะมีค่าราคาอะไร แต่นี่หลานกูจะตายด้วย แล้วเขาก็ฉุดตัวผมมาส่งคุณยายแม่

"คุณยายแม่กำลังเสียใจว่าผมจะตายก็เฆี่ยนผมอย่างระดมเลย ไม่เลือกที่ เท่ากับว่าถ้าผมตายด้วยน้ำมือคุณยายแม่จะดี

กว่าผมไปตายในน้ำ อุตส่าห์ชุบเลี้ยงมาด้วยความรักและเมตตา กลับจะมาตายเสีย จะว่าตีผมเชิงประชดก็ไม่ใช่ ไม่รู้จะประชดใคร คุณยายแม่ประชดใจของคุณยายแม่เองที่คิดว่าจะมีลูกนอกอุทรสักคนก็มาชนจนแทบตาย วันนั้นผมถูกตีหนักมากจนคุณพระต้องลงมาขอให้คุณยายแม่หยุดตีผม คุณยายแม่ร้องไห้ไปทายาผมไป ผมมีเลือดออกหลายแห่ง หัวคิ้วแตก โหนกแก้มแตก ตามตัวระบมไปหมด ตอนเย็นผมกินข้าวไม่ได้เพราะปากแตกบวม คุณยายแม่ร้องไห้สงสารผม ผมเลิกเจ็บเลิกร้องไห้ ผมก็นั่งพูดคุยอะไร ๆ อยู่ข้างคุณยายแม่

"อีกครั้งหนึ่งที่ผมถูกตีอย่างหนักเทียบด้วยนักโทษฉกรรจ์ ผมกับคุณแดงไปหาเบ็ดสองคันมาตกปลาเล่นชายคลอง เบ็ดนั้นคนใช้ในบ้านจัดให้ ปลามันกินเหยื่อหมดทุกที เราวัดมันไม่ทัน มันก็หลุดไปทั้งปลาทั้งเหยื่อ คุณแดงวัดเบ็ดพลาดตัวเบ็ดมาเฉี่ยวหัวไหล่ผมได้เลือด ผมรีบเช็ดเสียก่อน คอยหาคำแก้ตัวถ้าคุณยายแม่ถามจะบอกว่าถูกหนามไผ่ขูด แต่บัดนั้นเองพอทุ่นเบ็ดจมน้ำ คนใช้ในบ้านเขาสอนว่า พอทุ่นจมอย่าให้นาน ผมก็รีบวัดเต็มเหนี่ยว คุณพระคุณเจ้าผมตายแล้ว เบ็ดของผมไปเกี่ยวคิ้วคุณแดงผิดตาไปนิดเดียว คิ้วเลยขาดเลือดอาบ คุณแดงร้องไห้เอ็ด ผมอยากจะตายลงเดี๋ยวนั้น ผมผิด ผมทำคุณแดงเจ็บ

"วันนั้นถูกลงโทษหนักคล้ายนักโทษฉกรรจ์ คุณนายประนอมมายืนคุมการเฆี่ยน คุณยายแม่ต้องเฆี่ยนผมทั้งน้ำตา เฆี่ยนเบาไม่ได้ คุณนายท่านยืนคุม ผมถูกอย่างหนักถึงกับฟุบอยู่กับพื้นครัว คุณนายประนอมเห็นผมฟุบไปก็สั่งให้ลากตัวเข้า

ขังในคุกใต้ถุนเรือน ใต้ถุนเรือนเตี้ยทำฝาปิดใต้ถุนทุกด้าน มีประตูเข้าออก ใต้ถุนมีดินแข็งเป็นพื้น ผมถูกนำตัวยัดเข้าไปโดยมีผ้าห่มบาง ๆ ให้หนึ่งผืน แล้วปิดประตูใส่กุญแจ ผมระบมแผลแดกทั้งตัวนอนไม่ได้ พื้นดินแข็ง ผมต้องนั่งพิงเสาหลับบ้างตื่นบ้าง และจับไข้หนาวสั่นทั้งคืน รุ่งเช้าคุณยายแม่เอาข้าวไปให้ผมกิน ผมกินไม่ได้เพราะเป็นไข้ ผมไม่ได้บอกคุณยายแม่เลยว่าผมจับไข้ตลอดคืน ระบมแผลตลอดคืน เพราะมันสัญชาติไพร่ทนไม่ได้ก็ตายไปเอง ต่อมาผมหายไข้ก็พอจะนอนได้ โดยเอาผ้าห่มปูปิดดินที่แข็งจึงพอได้หลับได้บ้าง รำคาญแต่พวกคางคกและอึ่งอ่างเข้าไปพันพัว บางทีมีงูเล็กเข้าไปบ้าง แต่มันต้องทนทนทุก ๆ อย่างเมื่อผิดแล้ว เวลาผมจะถ่ายต้องเรียกคุณยายแม่ คุณยายแม่เอาไปถ่ายแล้วแอบให้ขนมกินและใส่ยาแผลให้ ผมร้องไห้เมื่อเห็นคุณยายแม่ร้องไห้ ผมได้ข่าวว่าคุณแดงเจ็บแผลระบมเป็นไข้อยู่บนเรือน ผมอยากจะตายเสียเหลือเกิน เพราะคุณแดงเหมือนน้อง ผมเหมือนพี่

"คุณยายแม่ผู้เมตตาลูกแต่ผู้เดียว อ้ายต่อมเพิ่งเคยร้องไห้คิดถึงตัวกับสงสารตัวที่ทรมานอยู่ในที่คุมขัง สงสารคุณยายแม่นัก ไปส่งข้าวคราวไรก็ร้องไห้ทุกคราว สงสารคุณแดงก็สงสารเสียงคนบนเรือนเงียบ ผมคลานสี่เท้าแหงนดูตามร่องหาคุณแดงรู้ว่านอนบนเตียง ผมลองเคาะพื้นกระดานสองสามครั้ง คุณแดงคงได้ยินแอบคลานลงมาจากเตียง เที่ยวมองดูหาผมตามร่องเอาปากแนบกับร่องถามผมลงมาอย่างพอจะเข้าใจว่า พี่ต่อมเป็นอย่างไรบ้าง ถูกตีเจ็บมากไหม กลัวผีหรือเปล่า? ผมร้องไห้

ตอบขึ้นไปว่า พี่ต่อมไม่เป็นไร ขอให้คุณแดงหายเร็ว ๆ เถิด ต่อมาผมก็ได้ติดต่อกับคุณแดงอย่างนี้เมื่อคนบนเรือนเผลอ

"ผมถูกขังกี่วันไม่ได้จำไว้ จำได้ว่าพอคุณแดงหายเจ็บผมก็พ้นโทษออกจากใต้ถุนได้ คุณยายแม่ผู้ประเสริฐของลูก ลูกขอภาวนาให้เทพยดาทั้งหลายจงรับเอาแม่ผู้ประเสริฐไปบนสวรรค์เถิด ส่วนลูกนี้จะไปยังสารทิศใดก็สุดแต่กรรมเถิด ลูกเกิดมาก็ผจญกรรมมาอย่างหนักเอาการ เกิดมาห่างพ่อห่างแม่ มาเป็นบ่าวของท่านตามสัญชาติแห่งตน หากว่ามาพบคุณยายแม่ของลูกเข้าดอกจึงพออบอุ่นถือว่าเป็นบุญนัก แต่ก็สุดทางเสียแล้ว อ้ายต่อมต้องตายจากไป อ้ายต่อมผู้พลัดถิ่นมาแต่น้อย อ้ายลูกชาวตะลุงของแม่ ยังไม่ได้แทนคุณของแม่เลย"

นี่คือคำพิลาปของอ้ายไพร่ และความวิปโยคของยายแป้นแม่ครัวเก่าแก่เป็นครั้งสุดท้าย จนเมื่อเวลาจวนรุ่ง จึงมีภาพจาง ๆ อีกภาพเกิดขึ้น คือภาพของคุณนายหน่อยผู้อาภัพมานั่งอยู่ข้าง ๆ อ้ายต่อม และบัดนั้นเองก็บังเกิดภาพขึ้นอีกภาพหนึ่งเลือน ๆ ราง ๆ รวมเป็นสามภาพ แล้วต่างประคองซึ่งกันและกันหายไปก่อนพระอาทิตย์ขึ้น แล้วในบ้านนั้นก็เกิดโวยวายขึ้นอีกวาระหนึ่ง คือยายแป้นคนเก่าแก่ของบ้านคุณพระได้สิ้นลมนอนตัวแข็งอยู่ในมุ้ง และผู้ร้องไห้โวยวายอยู่ข้างร่างของยายแป้นก็คือนางโอผู้ใกล้ชิด

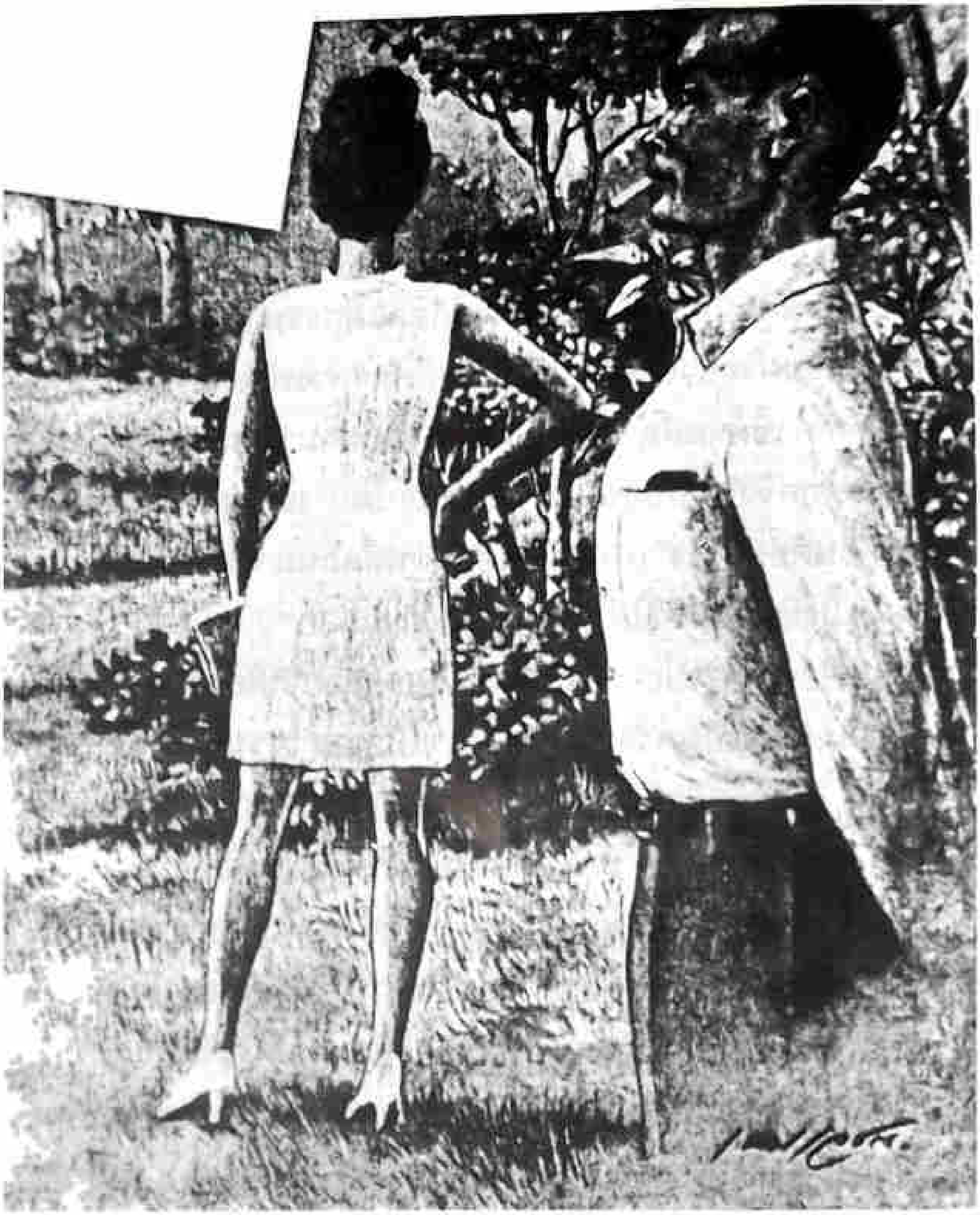

เรื่องส่วนตัวกลั้วการเมือง

คืนนั้นไม่ทราบว่าใครใส่
น้ำอบปรุงเจ้าคุณเดินผ่าน
หน้าต่างผมไป หรือไม่บ้าน
ใกล้ ๆ อาจจะประโปรย
น้ำอบไทย กลิ่นมันจึงฟุ้ง
และอบอวลเข้าห้องผม

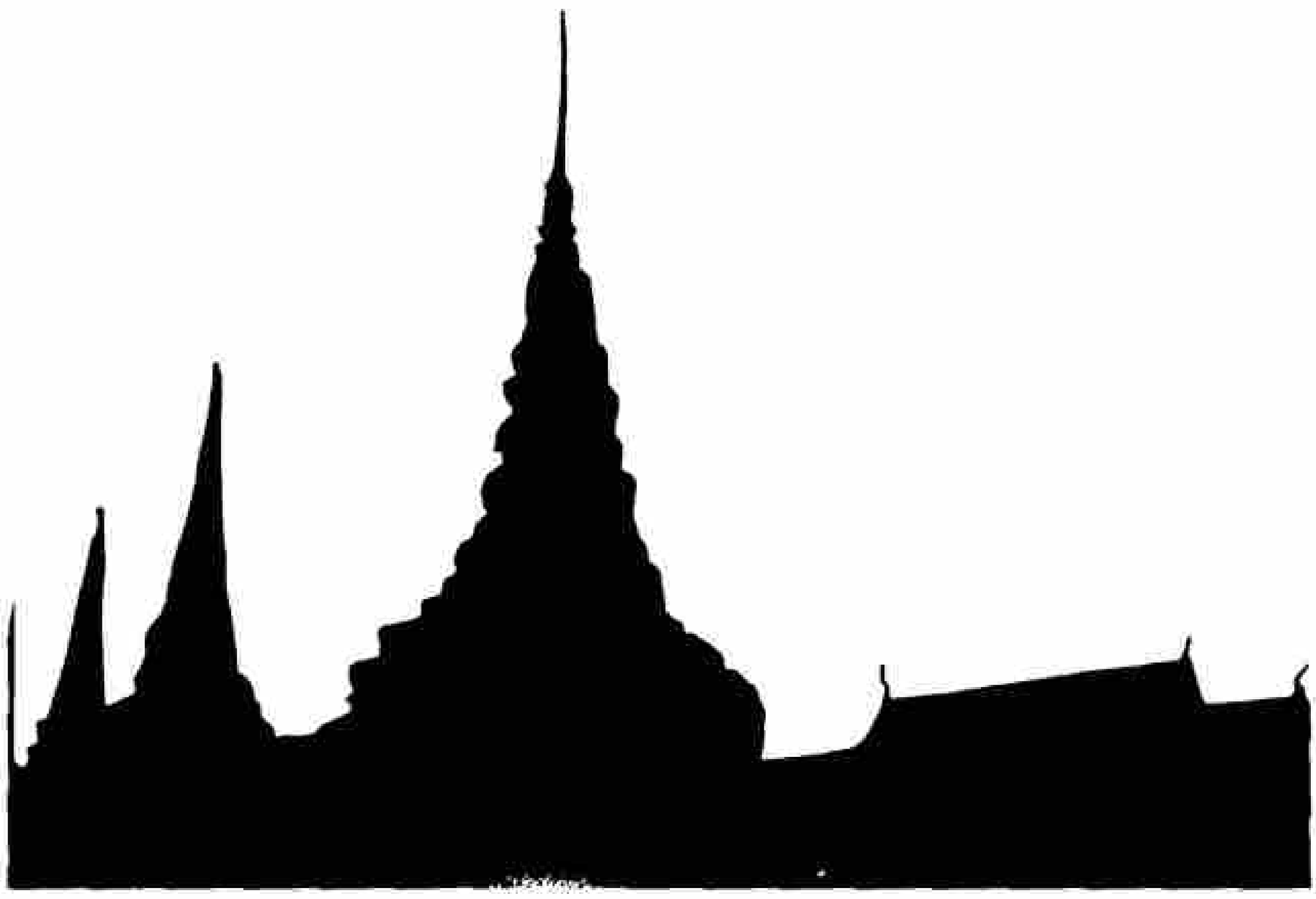

เรื่องส่วนตัว กล้วการเมือง

ท่านคงยังจำกันได้ถึงคนคนหนึ่งชื่ออุทิศ ที่เคยไปเที่ยวเมืองแม่วันทอง ขากลับกรุงเทพฯ ตอนค่ำโดนดีเข้าที่ถนนสายขึ้นล่องระหว่างกรุงเทพฯ—สุพรรณฯ เรื่องนั้นอยู่ในเล่ม 'ผู้ที่ไม่มีร่างกาย' สำหรับเล่มที่ว่า นายอุทิศไปเมืองแม่วันทองไปด้วยอารมณ์รักอารมณ์เศร้า แต่เล่มนี้นายอุทิศไปอยุธยาเพื่อเป็นทนายแก้ต่างให้กับเจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์ที่ถูกกล่าวหาว่าเอาเรื่องรักเข้าพันพัวการเมือง จนถึงกับกล้าทำลายเลือดในอกของตัวเพื่อบำเรอกามารมณ์

"คุณอุทิศจะไปสร้างอารมณ์เรื่องรักที่อยุธยา จะเป็นได้อย่างไร เพราะที่นั่นมีแต่วิญญาณของผู้เคียดแค้นที่รอคอยจะแก้แค้นลอยอยู่ทั่ว ๆ ไป เกรงว่าจะทำอารมณ์ยาก" คุณนพท่านพูดกับผม

"ผมจะพยายามอยู่ในอารมณ์รักครับ" ผมตอบท่าน

"ฉันเห็นมีอยู่ก็ตอนแม่วันทองไปส่งพลายแก้วไปทัพ แล้วก็ตอนพระพันวษาสั่งตัดหัวแม่วันทองเท่านั้น โดยเฉพาะอารมณ์รักอารมณ์เศร้าจริง ๆ ถ้าพ้นแม่วันทองไปแล้วก็ไม่พ้นการจะ

เข้าไปพัวพันการรบพุ่งชิงชัยเป็นการบ้านการเมือง เจ้านายอีกหลายพระองค์ทั้งหญิงชายที่ต้องขมขื่นและเป็นนิยายรักชั้นดี แต่ก็ไม่วายเรื่องการเมืองปะปน" คุณนพท่านพูดไปเรื่อย ๆ

"ยังครับ ยังไม่ถึงจะลงมือเขียนทีเดียว ขอลองไปทำอารมณ์ดูก่อนขอรับ ถ้าทำได้ผมจะเป็นทนายแก้ข้อกล่าวหาที่เจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์กำลังถูกกล่าวหาว่าชั่วช้า" ผมบอกท่านไปท่านหัวเราะ

"มันก็ยังนุง ๆ อยู่กับประวัติศาสตร์ตรงตัว" คุณนพถอนใจเหมือนจะบอกว่าทำยาก

"ผมจะพาดพิงเข้าไปบ้างนิดหน่อยพอจะเดินเรื่องเท่านั้น จะพยายามให้ห่างเรื่องเก่าให้มาก มิฉะนั้นจะไม่มีทางแก้ต่างให้เจ้าแม่หลุดพ้นมาได้" ผมว่า

"ฉันรู้สึกยากจริง ๆ ถ้าคุณอุทิศจูงเรื่องเขาออกห่างความเก่ามากมายนัก ประวัติของเก่าที่เขาทำไว้และของเราใหม่เกิดแย้งกันก็จะทำให้ยุ่งยากใจแก่ผู้อ่านภายหลัง ขอให้พยายามหน่อย อย่าให้เป็นการไปเหยียดของเก่าให้เสียหาย มันก็มีอยู่ว่าถ้าคนเก่าไม่เสีย เราก็เสีย และจะเสียอย่างย่อยยับฐานทำลายของอันควรจะรักษา" คุณนพพูดอย่างตรึกตรอง "ความจริงเราก็รู้กันอยู่ทุกคนว่า การเขียนบันทึกเป็นการเขียนของฝ่ายมีอำนาจ คือผู้ชนะ การเหยียดย่ำให้เสียหายเป็นเรื่องจำเป็นจะต้องทำ เรื่องจะจริงหรือไม่จริงนั้นเอามานึกคิดไม่ได้ พูดอะไรกันไม่ได้ทั้ง ๆ รู้ ๆ พวกเราเป็นพวกชอบพูดอะไรจริง ๆ เอาดำเอาแดงกันเลย แต่ให้นึกถ่วงไว้ว่า การพูดจริงบางทีเกิดเป็นร้าย

สู้พูดไม่จริงดีกว่า เอาตัวรอด" คุณนพพูดหลีกออกเป็นสนุกแล้วหัวเราะกลบไปเลย "เอาเถอะ ถ้าคุณอุทิศต้องการบ้านพักใกล้ ๆ วังโบราณ ฉันไม่รู้จักใครเลย บ้านใกล้ ๆ วังมีแต่วัดเท่านั้นที่ช่วยได้ คือวัดธรรมมิกราช อยู่ปากทางเข้าพระราชวังโบราณทีเดียว ทั้งยังมีพระอยู่องค์หนึ่งที่มักคุ้นกันดี และมีนิสัยชอบ ๆ ค้น ๆ คว้า ๆ อย่างคุณอุทิศนี่แหละ เป็นคนเจ้าเหตุเจ้าผลอยู่ทีเดียวละ ไม่ยอมงมงายในเรื่องอะไร ๆ ที่ฟังมาแล้วอย่างง่าย ๆ ท่านชื่อคุณเกรียง และจำพรรษาอยู่ที่วัดธรรมมิกราชนั่นเอง ฉันจะจดหมายให้คุณถือไปส่งกับมือท่านเองเลย

อีกสองสามวันผมเตรียมตัวเรียบร้อยดีแล้วก็เดินทางไปอยุธยาทันที และได้พบภิกษุเกรียงโดยสะดวก ทั้งเรื่องอะไร ๆ ก็พูดกันไม่ยากนัก เพราะคุณนพอธิบายไว้บ้างแล้วในจดหมาย ในตอนเย็นวันหนึ่งคุณเกรียงก็ชวนผมเดินเล่นอยู่ในที่ที่ล้อมรอบไปด้วยกองอิฐหัก ล้วนเป็นซากของวัดบ้างปราสาทบ้าง

"บางทีเราก็ต้องยกเมฆเอาบ้าง เรื่องจะรู้ละเอียดว่าตรงไหนคืออะไร" คุณเกรียงว่า "คุณอุทิศประสงค์จะตั้งอารมณ์ให้ย้อนหลังไปเกิดในสมัยพ่อขุนวรวงศาธิราช เพื่อจะเคลิ้มเห็นเจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์กำลังออกมาจากกำแพงชั้นในพร้อมกับข้าหลวงที่ติดตาม แล้วเห็นขุนวรวงศ์ฯ เมื่อยังมีตำแหน่งพันบุตรศรีเทพ พนักงานคุมหอพระกำลังหมอบกราบอยู่ ก็ต้องอาศัยสมาธิของคุณเองก่อรูปเอา" คุณเกรียงมีหัวใจอย่างผมจึงพูดตรงใจผมแทบทุกคำ

"ถ้ารู้ว่าตรงไหน และอิฐกองไหนคือหอพระ การตั้งสมาธิก็จะง่ายเข้าหน่อย" ผมพูด

"เอาอย่างนี้ซิคุณอุทิศ ลองเล่นแบบไสยศาสตร์ เดินไปอย่างเงียบและสมาธิให้แน่วแน่ บางทีอาจจะดลใจให้แผ่นดินตรงนั้นสะเทือนบอกได้ว่าเป็นที่เดียวกับที่กำลังตั้งใจไว้หรือไม่ ถ้าคลาดเคลื่อนก็ทำต่อไปจนกว่าจะพบตามที่มุ่งไว้ แล้วกลับไปสู่กุฏิเริ่มร่างเรื่องฉากแรกทีเดียว" คุณเกรียงแนะนำทาง ผมชอบใจเหลือเกินที่มาพบที่ปรึกษาขนาดปราดเปรื่อง เหมาะแก่อารมณ์นักฝัน

"ถ้าคุณอุทิศจะฝันเอาให้หยดย้อยในเรื่องรัก โดยไม่ห่วงทางประวัติศาสตร์ คุณอุทิศคงจำสภาพของวัดพระแก้วในกรุงเทพฯ ได้ดี การจะออกมาจากกำแพงฝ่ายในแล้วจะมาที่โบสถ์ ก็ต้องมองเห็นภาพได้โปร่งดี จงฝันไปให้เต็มที่เถิด เราเกี่ยวกับเรื่องรักที่ประกอบพระราชประวัติเท่านั้น ใครจะมาชี้ว่าตรงนั้นใช่ไม่ใช่ ก็ล้วนแต่เกิดไม่ทันด้วยกันทั้งนั้น ถึงจะเกิดทันก็ใครเล่าจะสามารถเข้าไปยังที่ที่หวงห้ามนั้นได้ ฉันว่าคนเก่าก็ยกเมฆกันมาเช่นเดียวกับเราก็ได้" คุณเกรียงพูดแล้วหัวเราะ ผมชักมีใจเข้มแข็งขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนของพระภิกษุเกรียง

ผมต้องการให้ความรักระหว่างพ่อขุนวรวงศ์ฯ กับเจ้าแม่นั้นเป็นความรักที่แท้จริงและบริสุทธิ์ผุดผ่อง มิใช่เป็นเรื่องของคนที่ถูกครอบคลุมด้วยตัณหาราคะ อย่างเรื่องเก่าที่ใคร ๆ เข้าใจและสาปแช่งกันอยู่ กฎแห่งธรรมชาติมีอยู่เสมอไม่เลือกว่าเจ้าแม่จะยิ่งใหญ่แล้วจะรักคนธรรมดาไม่ได้ ฝ่ายชายก็คือลูกบ้านเดียวกันจากทุ่งมหาโลกแล้วมาเป็นใหญ่ในประเทศ เมื่อฝ่ายชายเป็นลูกมหาโลกเช่นกันขอร้องขอให้ช่วยทางราชการบ้าง ใครเล่า

จะลืมตัวจนไม่ช่วยคนบ้านเดียวกัน จะเป็นไปได้อย่างไร มีบารมีก็ย่อมจะให้บารมีแห่งตนปกหัวไอ้ลูกบ้านเดียวกันบ้าง เรื่องของความรักนั้นเป็นเรื่องมาคราวหลัง มันอาจจะเกิดขึ้นตอนใดตอนหนึ่งก็ได้เมื่อกฎธรรมชาติมันห้อมล้อมมนุษย์อยู่ทุกโมงยาม

เรื่องการช่วยเหลือมนุษย์นี้ก็เป็นจุดหนึ่งของสื่อรักได้ ทุกคนที่ช่วยใครได้พ้นทุกข์ไปทั้งได้มีความสุข ความสุขใจหาได้เกิดแต่ผู้รับคนเดียวหาไม่ ผู้ให้ก็สุขใจเป็นที่สุด เรารักลูกเรา เพราะได้อุตส่าห์ทะนุถนอมอุ้มชูกอดรัดมา เรื่องของกฎธรรมชาติความเมตตาปรานีก็กลายเป็นรัก จนในที่สุดตัดสินใจตายแทนลูกได้ด้วยความรัก ถ้าเราค่อย ๆ หาเหตุหาแจ้งให้เห็นอกเห็นใจกัน ความผิดความชั่วที่ถูกประณามก็จะคลายลง ความเมตตาปรานีและความให้อภัยเท่านั้นที่จะทำให้ความจริงชิดความจริงเพราะปราศจากการหักเอาโหมเอาด้วยความไม่ชอบใจ อะไร ๆ มันก็หนักลงได้ทุกแง่ทุกมุมไป ขาดความเมตตาปรานีเสียอย่างเดียว ความลดหย่อนผ่อนผันจะไม่มีเลยในโลก

กระผมนายอุทิศขอจุดธูปเทียนบูชาท่านผู้บันทึกเหตุการณ์เก่าไว้ และขอให้อภัยด้วย ด้วยดวงวิญญาณที่เห็นแจ้งว่ากระผมมิได้ทำขึ้นโดยคิดจะลบล้างความดีของท่านเลยแม้แต่น้อย เนื้อแท้ด้วยความสัตย์จริง ขอเพียงจะยกเอาคนสองคนที่กล่าวนี้เป็นต้นนิยายแห่งเรื่องรักที่แสนจะสะเทือนใจ โดยพร้อมด้วยคนทุกสมัยจะเห็นใจแก่คู่กรรมที่เกิดมาใช้กรรมเท่านั้นเองเป็นที่ตั้ง ถ้าจะเกิดถามว่า ก็คนธรรมดามีก่ายกอง เหตุใดไม่ยกเอามาทำนิยายรักสะเทือนใจเล่า คำนี้กระผมนายอุทิศไม่ต้องเรียนตอบก็

ย่อมรู้อยู่แล้วว่า ถ้ามีข่าวว่า 'มีอีกามาเกาะหลังคาบ้านเรา กับมีข่าวว่านกยูงมาเกาะ' ท่านจะเลือกตื่นใจข่าวไหน

คุณเกรียงกับผมเดินออกกำลังขาไปตามพระราชสถานจนรู้สึกตึงขาจึงชวนกันกลับวัด แล้วก็อาบน้ำอาบท่ากัน สบายดีแล้วก็คุยกันอีกที่กุฏิ บังเอิญโดยแท้ที่กุฏิคุณเกรียงอยู่ด้านที่ชิดตัวพระราชสถาน เปิดหน้าต่างก็เห็นภาพของพระราชวังเก่าหักพังได้ดีเท่ากับลงไปเดินอยู่ข้างล่าง ผมเลยยึดเอาตรงหน้าต่างเป็นที่นอน ลมพัดเย็น ยุงไม่มีเลย นอนโดยไม่กางมุ้งเย็นสบายตลอดคืน ส่วนคุณเกรียงท่านนอนตามที่ของท่านตามระเบียบ เราส่งเสียงคุยกัน วิพากษ์วิจารณ์ชีวิตรักของพ่อขุนวรวงศ์ฯ และเจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์ไม่ขาดปาก จนเสียงคุณเกรียงเงียบไป อีกครู่ต่อมาผมก็เข้าภวังค์ตามไปด้วย แล้วรู้สึกในภวังค์ก็เกิดขึ้นดังนี้ ผมได้ยินคล้ายกับใครกำลังพูด และตั้งปัญหาถามผมอยู่ข้างหลังผม เพราะผมนอนตะแคง ผมนิ่งฟังทั้ง ๆ หลับตาด้วยความง่วงมีน้ำหนักสูงกว่าทุก ๆ อย่าง ผมจำได้ว่าไม่ใช่เสียงของคุณเกรียงพูดแน่ แต่จะเป็นเสียงใครพูดก็ยากจะบอกได้เพราะเป็นเสียงที่ไม่คุ้นหูเลย

"เธอเชื่อรึ ว่าฉันจะเอาเรื่องการเมืองเข้ามาพัวพันกับเรื่องรัก เรารักกันปานจะกลืน เหตุใดจะเอาเรื่องทางอื่นเช่นโชคและอำนาจเข้ามาสุมหัว หรือเข้ามาทำลายและประหารตัวเองและคู่รักให้จบลง"

ผมนิ่งฟังปัญหาที่ตั้งขึ้นมาลอย ๆ ไม่นึกอยากจะตอบ และก็ยังไม่นึกอยากจะถาม แต่ก็นึกเห็นจริงตามที่เสียงพูดนั้นลอยมา

รู้สึกเห็นใจเป็นที่สุดที่เกิดไปมีความรักกันขึ้นในที่อันตรายรอบด้าน ซึ่งอาจน่าจะเชื่อว่า เวลาเผลอใจคงมีบ้าง เมื่อความรักมันรุนแรงอยู่ เมื่อถูกใครมาขัดขวางความรัก อาจจะวืดว้ายไปชั่ววูบตามอารมณ์ที่ขุ่นมัว เกิดให้ใช้อำนาจเท่าที่มีอยู่ออกมาใช้พัวพันเข้ากับความรักที่บริสุทธิ์ได้ เลยกลายเป็นเรื่องส่วนตัวกลั้วการเมือง จะผละจากการเมืองก็ตาย จะผละรักก็ตายเช่นกัน เลยอีกฝ่ายหนึ่งช่วยบันทึกชีวิตให้เป็นประวัติที่น่าเกลียดกลัว เรื่องของการจะล้มอำนาจและบัลลังก์จำเป็นนักจะต้องหาอะไร ๆ ใส่ให้จนเสื่อมความเกลียดชังเข้าจับใจประชาชนแล้ว ก็ยากบุกเดินไปได้ไม่ว่าทางใด ทางจะถูกล้มล้างก็ง่ายขึ้น ใส่โทษเสียให้พอที่จะทำการล้มได้ง่ายดาย โดยไม่มีใครยื่นมือเข้าทัดทานหรือขัดขวางช่วยเหลือ ความเห็นแก่ตัณหาจนถึงกับจะยอมฆ่าลูกที่เป็นเลือดในอกของตัวเอง

เมื่อถูกปักลงไปว่าเป็นมนุษย์ชนิดนี้ แล้วยังจะมีใครในแผ่นดินไทยจะเมตตาและให้อภัยได้ ความถูกเกลียดและขยะแขยงไปทั่วแผ่นดิน นั่นก็หมายถึงทางจบฉาก

"เธอย่อมรู้จักคำว่า 'กรรม' ย่อมรู้ความหมายของคำนี้ดี กรรมบังเกิดแก่เราทั้งสอง ซึ่งไม่คิดว่าจะมีขึ้น แม้แต่จะรู้ว่ากรรม แต่ก็หนีกรรมไม่ได้ มันเป็นรักที่อยู่กลางกรรม อกไหม้ไส้ขม มันเป็นรักที่ต้องฝืนรัก จะเลิกรักน่ะรึ ใครทำได้? นอกจากเพียงแต่ความใคร่ก็เลิกได้ง่าย ๆ แต่เรารักกัน และเป็นรักชนิดใครมาแยกเราไม่ได้ นอกจากความตายเท่านั้นที่จะแยกเราได้เฉพาะร่างกาย แต่ใจน่ะ ใครเล่าจะเป็นผู้มาแยกเราได้ แต่มัน

ไม่มีราคาเสียแล้ว ความรักของเราเขาพากันป้ายสีลงไปว่ามันเป็นรักที่แสนจะชั่วร้าย เพียงได้ยินเรื่องเท่านั้นก็พากันเอามืออุดหูเสียแล้ว"

ถ้อยคำที่แว่วมาจากทางหน้าต่างตอนหลังนี้เป็นเสียงของผู้หญิงที่พูดอย่างน้อยอกน้อยใจในชะตากรรมของตัว แต่น้ำเสียงนั้นมีกระแสกังวานบอกอำนาจวาสนา เธอโยนเอาว่ากรรมนั่นเองเป็นผู้นำผล

"แต่ยังดีใจอยู่ว่า ยังมีบางคนที่เห็นใจฉัน โดยวิเคราะห์ในเหตุผล ขอให้ช่วยวิเคราะห์ด้วยดีเถิด ฉันลาก่อน"

เสียงแว่วได้หยุดแค่นี้ มีเสียงใบไม้เกรียวกราวด้วยลมยามดึก มีกลิ่นเครื่องประทินหอมจรุงใจลอยเข้ามาอบอวลในกุฏิ ผมเกิดมีความกล้วและวังเวงใจ ทำนอนนิ่งเหมือนว่าหลับจริง ๆ ไม่ได้ยินว่าใครมาพูดอะไร ๆ ทั้งนั้น แล้วค่อยระงับใจอยู่นานเอาการจึงได้หลับลงไปได้

ผมตื่นขึ้นตอนเช้า ขอตัวคุณเกรียงไปธุระที่หัวรอสักหน่อยและจะหาอาหารเช้าที่นั่นด้วย ผมนั่งดื่มสุราอยู่ที่ร้านอาหารร้านหนึ่ง นั่งคิดถึงเรื่องเมื่อคืนนี้ เหตุการณ์นั้นจะเกิดจากจิตแห่งตนวนเวียนไป หรือว่าฝันในยามดึก ถ้าไม่ใช่จากวิญญาณของหนุ่มโบราณสาวโบราณผู้เป็นเจ้าของนิยายมาอธิบายความจริง ผมไม่กล้าพูดว่าเรื่องเมื่อคืนคืออะไรกันแน่ อิ่มข้าวแล้วออกมายืนเล่นที่ทางเท้าดูรถวิ่งไปมาก็พอดีพบเพื่อนเข้าคนหนึ่ง เขามาจากกรุงเทพฯ โดยรถส่วนตัว ขับเองมีธุระด่วนจะเลยไปอ่างทอง เมื่อพบผมเข้าเลยขอร้องผมให้นั่งไปเป็นเพื่อนด้วยที่อ่างทอง ผมก็รับปากกับเขา แต่ขอแวะบอกข่าวกับคุณเกรียงให้รู้เสียก่อน

สุธีร์เพื่อนผมเขาไปธุระหลายแห่งที่อ่างทอง กว่าจะจาก เพื่อนฝูงและกินอยู่เลี้ยงดูกัน กว่าจะถึงอยุธยาก็เกือบสองทุ่ม เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ย่างเข้าเขตวังโบราณแห่งอยุธยาในเวลาค่ำคืน เกิดใจหายวังเวงเหมือนตังมีความในใจอยู่แต่ทนหลัง กลิ่นหอมจากดอกไม้นานาชนิดจากบ้านใกล้ทางระรื่นเข้าจมูก เป็นการต้อนรับ สุธีร์บ่นว่าอยากหาที่นอนที่อยุธยาจะขับกลับกรุงเทพฯ เกรงจะดึกมาก และเหงาใจที่กลับคนเดียว ผมรับรองในเรื่องที่นอนถ้าอยากจะนอนที่วัดดูบ้าง เลยตกลงนอนกันที่วัดธรรมมิกราชนั่นเอง

รุ่งเช้าสุธีร์รีบกลับกรุงเทพฯ แต่เช้า ผมไปส่งเขาที่หัวรอ ตอนสาย ๆ จึงได้กลับวัด ครั้นฉันเพลแล้วคุณเกรียงก็เกิดติดโรคไปจากผม ท่านชวนผมเข้าเดินเล่นในวังโบราณทั้ง ๆ ท่านเองก็อยู่ที่นั่นมาแต่ไหนแต่ไร โผล่หน้าต่างกุฏิก็เห็นทุกเมื่อ แต่เกิดรับเชื้อโรคชอบคิดชอบฝันถึงเจ้าของที่เก่าแก่ เราทั้งสองเดินกันไปทุก ๆ แห่งในเขตวัง คุณเกรียงแม่นทางประวัติศาสตร์ก็คุยไปชี้ไปว่าตรงนั้นเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ผมฟังแล้วก็เอาเข้ามาปะติดปะต่อกับเรื่องรักของผม

"บ้านขุนแผนน่ะ ความจริงไม่มีในอยุธยา แต่ที่ทำคุ้มขุนแผนขึ้นนี้ก็เพียงขอนิยายขึ้นเป็นจุด เพื่อจะหาทางสร้างบ้านแบบไทยเก่าขึ้น ความจริงตำบลที่ตั้งคุ้มขุนแผนนี้สืบค้นได้ว่าที่นั้นเป็นคุกเก่า และครั้งขุนแผนติดคุกอยู่เคยได้รับอนุญาตให้ปลูกบ้านอยู่กับแก้วกิริยาได้ในเขตคุก ครั้นจะทำรูปร่างบ้านเป็นกระท่อมทับก็ดูกระไรอยู่ จึงปลูกเป็นคุ้มที่สวยงาม เพื่อผดุง

ศิลปะการก่อสร้างของไทยให้มีคงรูปไว้" ผมฟังคุณเกรียงอธิบายเรื่องไปรู้สึกสบายใจ

"แก้วกิริยานี้เป็นยอดหญิงจริง ๆ ถือรักเป็นหลักแห่งชีวิต" ผมพูดอ้อมแอ้มไปกะคุณเกรียง

"เดี๋ยวนี้ยังจะพบหรือไม่ ใจคนที่ควรบูชาอย่างนั้น" คุณเกรียงพูดโดยไม่เหลียวหน้ามาดูผมเลย ตาคงจับดูไปที่เกาะกลางที่ตั้งคุ้มขุนแผน

ผมเห็นจริงตามที่คุณเกรียงพูด แก้วกิริยาเป็นหญิงตัวอย่างในชีวิตรักที่มั่นคง และเป็นมนุษย์ปรัชญาที่มีความรู้สึกว่าจะเป็นที่ใดก็ตามในแผ่นดิน ลงพอใจจะอยู่ตรงไหนชี้เอาว่าตรงนั้นก็คือวัง ก็เป็นวังแห่งความรู้สึกของเรา ความเสียใจน้อยใจจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเราเชื่อว่าดินตรงที่เรานั่งอยู่นอนอยู่คือที่ต่ำต้อย ใจมันก็ต่ำไปตาม แก้วกิริยาเธอมั่นเอาว่าที่ตรงที่เธออยู่ร่วมกับขุนแผนนั้นคือหอห้องชั้นดี ที่ใคร ๆ เรียกว่า 'คุก' นั่นก็เป็นเรื่องของคนอื่นเรียกและนึก ความสุขของแก้วกิริยานั้นยึดมั่นว่า ขุนแผนอยู่ ณ ที่ใดที่นั้นคือวิมานของเธอ เธอเป็นคนรู้จบรู้พอ พอแล้วก็พอกันที มนุษย์เราถ้าคิดว่าอะไร ๆ ยังไม่พอ มันก็ไม่รู้จบ

นอนคุยกับคุณเกรียงอีกหนึ่งคืน แล้วจึงกราบลาท่านกลับกรุงเทพฯ การวางโครงเรื่องขุนวรวงศ์ฯ และเจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์ยังไม่แนบเนียนนัก ยังเป็นทนายแก้ความคิดให้กับเธอยังไม่หลุดตัว รู้สึกว่าคนเขียนบันทึกครั้งกระโน้นหาแง่มุมไว้ดีมาก หยิบมาใส่เข้าแต่ละแง่เจ้าแม่ของผมเข้าร้ายอย่างยิ่ง ฉะนั้นการวางเค้าโครงจึงชักช้ากว่าเรื่องธรรมดา ผมเองก็ตำหนิตัวเองว่าอุตริ

จะเอาคดีเจ้าแม่มาแก้ แต่เมื่อจดลงไปแล้วต้องไปให้ตลอด ไม่ยอมถอยหลัง ผมมักใช้ห้องของผมเป็นอิสระ ตั้งโต๊ะข้างหน้าต่างเขียนหนังสือมานานแล้ว เคราะห์ดีไม่มีใครจะมายุ่งกับผม พี่ป้าน้าอาผมไม่มีใครอยากจะมาจุกจิกกะผม ทำราว ๆ กับว่าตัดหางปล่อยวัด ผมก็เลยสบายใจ

คืนหนึ่งผมนั่งอยู่ริมหน้าต่างเวลาค่ำคืน ผมก้มหน้าอ่านเค้าโครงที่วางไว้ บางแห่งมีขีดฆ่านุงถุงไปหมด คืนนั้นไม่ทราบว่าใครใส่น้ำอบปรุงเจ้าคุณเดินผ่านหน้าต่างผมไป หรือไม่บ้านใกล้ ๆ อาจจะประโปรยน้ำอบไทย กลิ่นมันจึงมาฟุ้งและอบอวลเข้าห้องผม กลิ่นนั้นคือกลิ่นของไทยและไทยเก่า ผมจำได้ว่ากลิ่นนี้ลอยเข้ามาทางหน้าต่างวัดธรรมมิกราชที่ผมอาศัยอยู่กับพระถ้าได้กลิ่นนี้ตัวผมลดเป็นคนสมัยใหม่ลงไปตั้งครึ่งค่อน มีความรำลึกถึงสภาพตัวเอง สัญชาติตัวเอง แล้วก็สงสารคนเก่า ๆ ที่ตายไปแล้วในสมัยที่ความเจริญของโลกยังไม่เกิดขึ้นอย่างเดี๋ยวนี้ ความสุขของคนสมัยนั้นก็สุขเพียงใจที่สะอาดเอี่ยมผ่องแผ้ว จึงมีความสุขขึ้น หาได้มีความสุขอย่างคนเดี๋ยวนี้ที่มีสิ่งวัตถุประกอบช่วยความสุขทุก ๆ ประการ

คนอย่างผมนี้เหมือนคนที่ตัวหนักหรืออะไรแบบทำนองถ่วงโลก ยังชอบสนุกชอบสุขแบบเก่า ๆ ชอบเห็นใจใคร ๆ ชอบรับฟังความทุกข์ของคนอื่น ก็เช่นในเวลานี้ที่ผมมีทุกข์ใจอยากจะแก้ไขความผิดให้คนเก่า ๆ ที่ผิดพลาดโดยตรงหรือผิดไปโดยถูกทับถมจากปากคน พูดกันแล้วก็น่าขันผมย้อนกลับไปเกิดอีกสิบหนก็ไม่ทันกะพ่อขุนวรวงศ์ฯ และเจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์ แต่ใจชิ

มันยอมรับรู้ในชีวิตเขาเมื่อครั้งนั้น แม้ว่าเขาทั้งสองอาจจะมาเกิดแล้วหลายหนในชาติใหม่นี้ ผมก็ยังอดจะนึกจะคิดไม่ได้ถึงเคราะห์กรรมของเขา ถ้าผมมีความรู้ทางไสยศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ อาจจะรู้ได้ว่าตัวเองกำลังถูกอำนาจจิตของคนโบราณหรือวิญญาณคนโบราณกำลังครอบคลุมจิตใจผมอยู่ภายใต้อำนาจ

ผมลุกจากโต๊ะไปจุดธูปเทียนไว้ที่หน้าโต๊ะหมู่บูชา และกล่าวคำเคารพแด่เจ้าแม่ศรีสุดาจันทร์ และพ่อขุนวรวงศ์ฯ บอกกล่าวว่ามิได้ตั้งใจเขียนเรื่องประวัติของท่านทั้งสองให้เกิดความเสียหาย แต่จะเขียนให้เห็นชีวิตรักที่น่าสะเทือนใจ พยายามจะชี้แจงให้คนทั้งปวงเห็นใจบ้างว่าที่ถูกกล่าวหาไว้ต่าง ๆ นานานั้นก็เป็นความผิดพลาดของผู้บันทึกประวัติอยากให้เห็นว่า ความจริงแล้วควรจะเป็นอย่างไร ฉะนั้นถ้าข้าพเจ้านึกคิดขีดเขียนไปผิดพลาดด้วยประการใด โปรดได้กรุณาเข้าฝันแนะนำตักเตือนข้าพเจ้าด้วย กลิ่นกระแจะจันทน์หอมฟุ้งมาอีก พร้อมกับสายลมพลิ้ว เสียงยอดไม้ไหวตัวเกรียวกราวเบา ๆ มันเป็นการเคลื่อนไหวที่ผมจำได้ ที่หน้าต่างวัดธรรมมิกราชซึ่งตั้งอยู่ในเขตแดนพระราชฐานวังโบราณ ผมนั่งนิ่งอยู่กับที่คล้ายถูกสะกด

บัดนั้นเหมือนมีมือใครผ่านหน้าผมไป และชี้ลงที่แผ่นกระดาษที่ผมวางบนโต๊ะตรงหน้าผม ซึ่งกระดาษนั้นผมเขียนข้อความไว้เป็นวรรคเพื่อค้นคว้าหาทางแก้คดี เช่นว่าตอนที่คิดบั่นทอนลูกของตัวแท้ ๆ เพราะลูกมีสิทธิ์จะรับความยิ่งใหญ่แทนพระราชบิดา และความยิ่งใหญ่ของลูกตัวนี่เองจะเป็นเครื่อง

บั่นทอนความรักใหม่นี้ให้สลายไป ความตอนนี้ช่างบ่งไปในทางฆ่าลูกเพื่อเห็นแก่ทางบำรุงบำเรอตัณหาแห่งตนเท่านั้น ความในวรรคนี้ผมขีดเส้นแดงล้อมไว้เพื่อรู้ว่าเป็นตอนหนึ่งที่จะต้องแก้คดีและอีกตอนหนึ่งเป็นตอนที่ทั้งสองท่านนี้พยายามก่อสมัครพรรคพวกเพื่อยึดราชบัลลังก์ ท่อนแขนและมือที่เลือนรางคล้ายฝันนั้นได้ชี้ลงไปยังข้อความเหล่านี้ของผม

"เชื่อหรือว่าใจคนเราจะทำได้อย่างนี้?" เป็นเสียงแว่ว ๆ ที่ถามผมอย่างใกล้ชิด

"ที่ขีดฆ่าไว้นี้ก็โดยไม่เชื่อ และจะคิดแก้ไขด้วยเหตุผลที่รัดกุม" ผมตอบออกไปส่ง จะโดยเป็นคำพูดหรือเป็นเพียงใจคิดก็ตอบไม่ถูก ผมก้มดูข้อความตรงนั้นอย่างใช้ความคิด คนเก่าสร้างเหตุการณ์ไว้สำคัญมาก ด้วยอาศัยเหตุการณ์แวดล้อมและกาลเวลา เขาวางไว้อย่างแน่นแฟ้น คงเป็นการกระทำสองครั้งครั้งแรกทำเพื่อแฉความชั่วร้ายแก่ประชาชนคนทั่วไปทั้งประเทศครั้นเขาล้มล้างอำนาจลงได้สำเร็จก็ทำอีกเป็นครั้งหลังเหมือนปิดรายการ พูดถึงความชั่วช้านั้นให้คนจงเกลียดจงชัง ไม่มีใครจะเมตตาปรานีได้ แม้แต่จะมีใครก่อต่อเพื่อจะทำการแก้แค้นให้ก็ระอาในความชั่วร้ายนั้น รายการปิดหลังนี้ร้ายกาจมาก บันทึกไว้เพื่อกันการแก้แค้น แต่นานเข้าก็เป็นการประจานกันตลอดโลกสลาย

การจะแก้คดีล้มล้างนั้นจะต้องหาเหตุผลให้เพียงพอ หาพยานอ้างอิงให้เพียงพอ มีข้อยืนยันได้เพียงพอ เราจึงจะพูดได้แก้ได้ จะพูดเอาง่าย ๆ ตามใจที่เราคิด มันมีทางพลาด เสียตัวเราเอง

"เลือดในอกใครจะฆ่าลง ฆ่าเพื่อจะสำราญทางกามตัณหา" เสียงนี้เบาแผ่วเหมือนบ่งด้วยความเสียใจที่ถูกประณาม "เอาละ! ถ้าฉันต้องการทางตัณหาจริง ๆ ฉันจะฆ่าลูกทำไม จะมาบ้าอะไรกับอำนาจ ฉันก็เอาลูกขึ้นโล่บังเพราะลูกยิ่งใหญ่ แล้วฉันกับชู้จะหนีไปเสียเมื่อไหร่ก็ได้ ไปแอบตัวอยู่อย่างธรรมดา เพราะเดิมเราก็คือคนธรรมดา ขอให้คิดดูเถิดชาติคนเลวแล้ว ไม่มีบุญใดกุศลใดจะส่งให้ขึ้นสู่ที่สูงสุดของบ้านเมืองเป็นที่เคารพบูชาแก่ปวงชนได้"

คำนี้ผมเห็นจริงถึงกับโค้งหัวรับคำจริงแล้ว ไม่มีใครจะอุ้มเอาคนที่ไม่มีบุญวาสนาแท้ ๆ ขึ้นไปสูงสุดอย่างนั้นได้ คนสัญชาตินรกจะช่วยกันยกขึ้นเป็นคนสวรรค์ได้หรือ ทั้งเทพเจ้าผู้รักษาเศวตฉัตรก็มีอยู่จะปล่อยให้มนุษย์ทำกันเล่นดังนั้นหรือ ในขณะที่เหตุการณ์นี้กำลังเกิดแก่ผม ความรู้สึกของผมเหมือนกำลังเป็นมนุษย์ของอยุธยาสมัยนั้น ตาผมเห็นพระราชนิเวศน์สะอาดสะอ้านเรียบร้อย มีอาคารเรียงรายพร้อมทั้งชาวสนมกำนัลอยู่สลอน ผมถอนใจยาวราวกับว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เห็นนั้นเป็นสมบัติของผมเอง ข้างหอพระมีสระน้ำบัวชูดอกออกสะพรั่งเลยไปก็มีสวนดอกไม้หอมต่าง ๆ มองแล้วอดคิดไม่ได้ว่า ทุก ๆ อย่างที่เห็นนี่หรือคือสื่อรักที่ทำให้พันบุตรศรีเทพฯ กับเจ้าแม่อยู่หัวต้องจมลงในเหวลึกเพราะเรื่องรัก

ผมพูดคุยกับเจ้าของเสียงนี้คงหลายนาที เพิ่งคิดอยากจะมองหน้าเมื่อตอนหลัง เมื่อมองเข้าจริงก็เห็นว่าเป็นหญิงสาวที่เลยสาวไปหน่อยแล้ว และก็ไม่ใช่สวยอย่างดารา แต่เป็นหญิง

ผู้มีท่าทีมีอำนาจ สวยอย่างเย็น ๆ อย่างสมัยโน้น ความมีสติเลื่อนเปื้อนของผมไม่ยักนึกเฉลียวใจว่าเธอคือใคร เลวจริง ๆ ผมควรจะรู้จักเธอมาหลายนาทีแล้ว แต่แล้วผมก็สะดุ้งทั้งตัว เมื่อกลิ่นกระแจะจันทน์ฟุ้งมาอีกที เจ้าประคุณนี่คือกลิ่นในราชสำนักโบราณ แล้วผมก็ฟุบหัวลงกับโต๊ะไม่รู้เรื่องอะไรอีกเลย

น่าแปลกใจนักที่ผมไม่เคยวางโครงเรื่องใดชักช้าและวนเวียนเหมือนเรื่องนี้ เขียนไปแก้ไป ขีดฆ่าและเขียนใหม่จนมองเปรอะไปทั้งแผ่น วันหนึ่งคุณสุธีร์เพื่อนเก่าผมได้มาหาแล้วว่ามีธุระไปอ่างทองอีก และขอชวนผมไปด้วยอีกครั้ง เพื่อจะชวนกันนอนค้างที่วัดธรรมมิกราชอีกที่อยู่ในเขตพระราชฐานกษัตริย์โบราณ เขาว่าเย็นสบายจิตใจแจ่มใสดีนัก ผมกำลังอยากไปอยุธยาอยู่แล้วก็เลยติดรถไปกับเขา ไปเร่ร่อนอยู่อ่างทองไม่นานนักในเที่ยวนี้ ขากลับถึงอยุธยาก่อนจะเข้าวัดธรรมมิกราชเราขับรถเลยเข้าวังโบราณก่อน ไปหาที่จอดตรงคุ้มขุนแผน แล้วผมกับสุธีร์ก็ลงเดินเล่นตามหมู่ไม้แถวนั้น ในขณะนั้นมีหญิงชายคู่หนึ่งเดินข้างหน้าเรา

"เราเดิน ๆ อย่างนี้เกิดเคราะห์ดีได้พบกับเจ้านายสมัยอยุธยามาเกิดใหม่ และมาเดินปะปนอยู่กับเราก็วิเศษเลย" สุธีร์พูดแล้วหัวเราะ ผมก็หัวเราะเพราะไม่คิดว่าสุธีร์จะคิดอะไรแปลก ๆ และพูดขึ้นอย่างแปลก ๆ จนหญิงชายสองคนที่เดินอยู่ข้างหน้าเราถึงกับหยุดเดินแล้วหันมาหัวเราะกับเรา

"แต่เราก็ไม่รู้อีกนั่นแหละครับ ว่าใครคนไหนคือคนอยุธยาสมัยโน้น" คนผู้ชายเป็นผู้พูด "แม้ผมเองก็ไม่กล้าจะพูดว่าคุณ

สองคนนี้ก็น่าจะเป็นคนสมัยโน้นมาเกิด คนเราถ้าลงมาชอบเดินเกร่ในที่นี้ก็อาจจะเคยเป็นเจ้าของที่สถานนี้แต่สมัยโน้นก็ได้- เขาพูดก็ไม่น่าขบขัน แต่ผมกับสุธีร์ก็ต้องหัวเราะ แม่หญิงนั้นยังสาวรุ่น ๆ เรียกชายนั้นว่าอา ชายที่ถูกเรียกว่าอานี่แหละพูดอะไร ๆ แปลก ๆ ดี ก็น่าคิดอยู่ที่ว่าที่ผมกับสุธีร์อาจจะเป็นชาวอยุธยาสมัยโน้น จึงมาเดินวนเวียนอยู่ในหมู่อิฐหักพัง ชายที่ว่านั้นมีร่างกายสูงใหญ่ ดวงหน้าสี่เหลี่ยม แม่หญิงหลานสาวนั้นค่อนข้างสวย ยืนเท้าเอว เบือนหน้าดูไปซ้ายไปขวา กิริยาคล้ายเจ้าหญิงอะไรสักองค์ที่กำลังมองดูสวนดอกไม้ หรือกำลังมองดูข้าทาสของตัว ลักษณะมีอำนาจอยู่อย่างลึกลับ

ส่วนคุณอาของเธอนั้นไม่มีราศีว่าเป็นผู้ยิ่งใหญ่แต่ประการใด แต่ก็มีแววว่านั่นคือทหารเอกของเจ้านายสมัยโน้นองค์ใดองค์หนึ่ง ความสูงใหญ่และท่าทางนั้นแกร่งสมทหารดาบนัก

"อยากจะรู้จริง ๆ ว่า หอพระที่พันบุตรศรีเทพฯ นั้นอยู่ตรงไหน และสวนดอกไม้อยู่แถวไหน"

แม่หลานสาวอยู่ดี ๆ พูดขึ้นมาได้ อาของเธอมองหน้าหลานสาวนิ่งอยู่ ส่วนผมนั้นสะดุ้งและใจหายพิลึก เท่าที่มาอยุธยาก็เพราะเรื่องนี้

"รู้ได้ยาก" อาของเธอพูด "สมัยนี้ใคร ๆ ก็เปลี่ยนกันไปเอาง้ี้ซิ! ถ้าอยากรู้อยากคิดเจอดอกไม้อะไรก็เก็บไว้ และนึกเอาว่านั่นแหละคือดอกไม้ในสวนหลวงตอนข้างหอพระ" อาเธอพูดแล้วหันมาหัวเราะกับเราสองคน

"ผมเองน่ะอยากรู้ทั้งหมดว่า ตรงไหนเป็นอะไร ตำหนักนั้นอยู่ที่ไหน ปราสาทนั้น ๆ อยู่ยังที่ใด และเขตไหนเป็นพระราชฐานเขตใน" ผมพลอยพูดไปบ้าง

"เอ๊ะ ๆ! จะไปกันใหญ่ละมั้ง?" คุณอาพูดเบา ๆ

"มันเป็นธรรมดาครับ" ผมรีบพูด "คนหลายคนที่มาอยุธยาและเข้ามาในพระราชฐานที่ผมว่าแทบทุกคนมีหัวใจผูกพันอยู่กับใครและอะไร ๆ อีกมาก ก็แล้วแต่ละใจที่ตั้งมา คงไม่ได้มาเดินชมความงามอะไรที่นี่หรอกครับ ใครตั้งอะไรมาก็ว่าไปตามอารมณ์เถอะครับวิเศษนัก" ผมสรุป

"จริงของคุณแน่" คุณอานั่นว่า "แต่ละคนต้องมีอะไรซ่อนอยู่ทุกคนที่มาเหยียบพื้นที่พระราชฐานนี่ แต่สำหรับผมน่ะพอเหยียบมาคราวไร ใจมันอยากจะหักคออ้ายคนขายชาติทุกทีเลย อยุธยาแตกเพราะอ้ายคนขายชาติ เสียดายเกิดไม่ทัน ผมจะหักคอมันเสีย" คุณอาผู้มีราศีทหาร มีแววดุดันเหี้ยมเกรียมเมื่อเวลาพูด แต่เมื่อพูดจบแล้วกลับยิ้มอย่างสุภาพอ่อนโยน ผมมีความรู้สึกว่ากำลังฝันและกำลังพบกับผู้เป็นเจ้าของอยุธยาสมัยโน้น พื้นแผ่นดินนี้เป็นของเรา และต้องทิ้งร้างไปเพราะศัตรูมาย่ำ วิญญาณชาวเราจะไปไหนก็ต้องวนเวียนมาดูด้วยความเสียดายและเคียดแค้น ทุกคนที่เดินอยู่ในเวลานี้ใครเล่าจะรู้ว่าเขาไม่ใช่เจ้าของแผ่นดินนี้เมื่อสมัยโน้น ผมคิดดังนี้แล้วเล่นเอาไม่กล้ามองสบตากับใคร กลัวไปพบตาที่เต็มไปด้วยความเคียดแค้น ทุกคนได้สูญเสียของรักเขาไปแล้ว คงเหลือไว้แต่องค์หลวงพ่อมงคลบพิตรไว้ให้ชาวเรารวมตัวและมากราบไหว้ ผมคิดแล้วก็น้ำตาไหล

แม่หญิงสาวสวยผู้มีราศีดังเจ้าหญิงนั้นยังคงเบิ่งหน้าและกวาดตาไปทุกแห่ง ๆ ด้วยการวางกิริยาท่าทางว่าเคยเป็นผู้มีอำนาจมาในครั้งหนึ่ง ยืนมือไพล่หลังบ้าง เท้าเอวบ้าง เหมือนเจ้าหญิงองค์หนึ่งกำลังจับฟังว่า ตำหนักไหนเล่าฝึกซ้อมมโหรีกันบ้าง บางทีก็กวาดพระเนตรไปยังพงหญ้าที่รกที่พนักงานชายที่ไม่จัดทำให้งามตา ส่วนคุณอาของเธอนั้นนิ่งเงียบคล้ายจะเงี่ยหูฟังเสียงของการจัดทหารหรือตำรวจวังที่กำลังเดินมาเปลี่ยนเวรพวกเก่า แต่แล้วอาการเงียบของแกได้เปลี่ยนไปเป็นเดือดดาลใจ "เจ้าคุณทหารผู้ทรยศชาติ แต่บังเอิญได้เป็นผู้ยิ่งใหญ่ในการรักษาพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้ห้ามมิให้ใครยิงปืนต่อสู้ข้าศึกเลยโดยอ้างว่าสนมกำนัลแห่งพระเจ้าแผ่นดินทนเสียงปืนไม่ไหว" คุณอาผู้นั้นตบขาตัวเองอย่างแรง แล้วถุยน้ำลายลงดินอย่างเผลอตัว ผมเองก็เกิดเดือดดาลขึ้นบ้างเตะลมแก้คันหัวใจดังวิ้ดแต่มันไม่ยักเป็นดังนั้น ผมเตะเอาพนักพิงในรถด้านหน้าเข้า ซึ่งความจริงผมหลับอยู่ในรถนอนพิงพนักหลัง หลับแล้วละเมอเตะเอาพนักหน้าเข้า ตกใจตื่นมองหาสุธีร์ก็พบว่าสุธีร์ไปนอนอยู่สนามหญ้าใต้ต้นรำเพย โดยมีเสื่อปูและหนุนหมอนสบาย ผมจึงรีบไปปลุกให้ตื่นแล้วออกรถวิ่งไปรอบเกาะตัวเมือง เวียนมาหัวรอดื่มสุรากันพักใหญ่ เมื่อเสร็จอาหารแล้วก็ไปนอนกันที่วัดธรรมมิกราช อาบน้ำอาบท่าสบายแล้วผมกับสุธีร์ก็ยืดตรงหน้าต่างเป็นที่นอนตามเคย

"มันมีเรื่องแปลกขึ้นคุณอุทิศ" คุณเกรียงพูดขึ้น ขณะที่เรานอนคุยกัน "อาตมาฝันเมื่อสองสามคืนก่อนหน้านี้ ฝันว่าพบชายกลางคนรูปร่างสูงใหญ่สมทหารกับหญิงผู้มีร่างแน่งน้อย"

เมื่อคุณเกรียงพูดแค่นั้นผมสะดุ้งใจนัก ที่ท่านพูดนั้นก็คือหญิงชายที่ผมเคยพบกับเขาที่วังโบราณเมื่อกลางวันนี้

"สองคนที่พบกับอาตมานั้น" คุณเกรียงพูดต่อ "เขาพูดถึงคุณอุทิศ เขารู้ว่ากำลังมายุ่งอยู่กับชีวิตเจ้านายอยุธยาโบราณอยู่ เขาบอกให้อาตมาเตือนคุณอุทิศว่า อย่าได้เอาวิญญาณมาจมอยู่ที่อยุธยานี่เลย ขอให้ดูตัวเขาเถิด เขาเป็นทหารเอกของเจ้านายองค์หนึ่งในสมัยกรุงแตก และรบราฆ่าฟันกันจนวาระสุดท้าย เขาได้ควบคุมรักษาหญิงผู้เป็นราชวงศ์ไว้คนหนึ่งจนนาทีสุดท้าย เขาฆ่าศัตรูผู้มาชิงกรุงและฆ่าอ้ายตัวทรยศประเทศ ไม่รู้เท่าไรเป็นเท่าไร และวิญญาณเขาก็จบและวนเวียนอยู่ในพระราชฐานนี้เอง รอคอยอยู่ด้วยความเคียดแค้นทุกเวลากว่าจะสิ้นเวรกรรม เขาบอกว่าถ้าไม่ควรอย่างไรล่ะก็ให้คุณอุทิศจงถอนตัวเสียก่อน ขอเตือนว่าจิตจะไม่สงบ จะมีแต่ความเคียดแค้นอยู่ตลอดเวลา"

ผมนอนฟังคุณเกรียงพูดโดยไม่ออกความเห็นใด ๆ เพราะท่านว่าท่านฝันถึงชายผู้มีลักษณะเป็นทหาร และหญิงผู้มีลักษณะเจ้าหญิง ซึ่งผมก็พบกับเขาแล้วชักจะสงสัยว่าการพบของผมก็น่าจะเป็นความฝัน เพราะมารู้ตัวคราวหลังว่าพิงรถหลับอยู่ และสุธีร์ก็หลับอยู่ที่สนามหญ้า ตามที่คุณเกรียงว่า ชายที่เป็นทหารโบราณนั้นให้เตือนผมว่า อย่าเอาวิญญาณมาจมอยู่ในอยุธยานี้ด้วยความเคียดแค้นเลย ก็น่าคิดอยู่ เขาว่าวิญญาณของเขาเองก็ยังเร่ร่อนอยู่ในพระราชฐานนั่นเอง เพื่อรอคอยการแก้แค้น ฟังแล้วก็น่าสยองใจ ชายชาติทหารนั้นจะคือ ออกขุนออกหลวงใดก็ไม่รู้ หญิงนั้นจะเป็นเจ้าหญิงองค์ใดก็ยากจะรู้ ทุกสิ่งทุกอย่าง

ที่ผ่านมานี้ทำให้เป็นเรื่องใหม่ที่สิงใจผมให้เกิดยุ่งเหยิง ทำให้เค้าโครงเรื่องพ่อขุนวรวงศ์ฯ ยังแนบเนียนมิได้ แต่จะอย่างไร ๆ ผมก็จะพยายามแก้คดีให้แก่ผู้ที่ถูกสาปแช่งนั้นกลับแจ่มใสขึ้นได้ในวันหนึ่ง

ครูดาวนอนวาดภาพความตั้งใจไว้อย่างผาสุก หูจึงเกิดได้ยินเสียงซอด้วงของใครคนหนึ่ง กำลังท่องเพลงอยู่ข้างที่นอนของครูดาวนั่นเอง

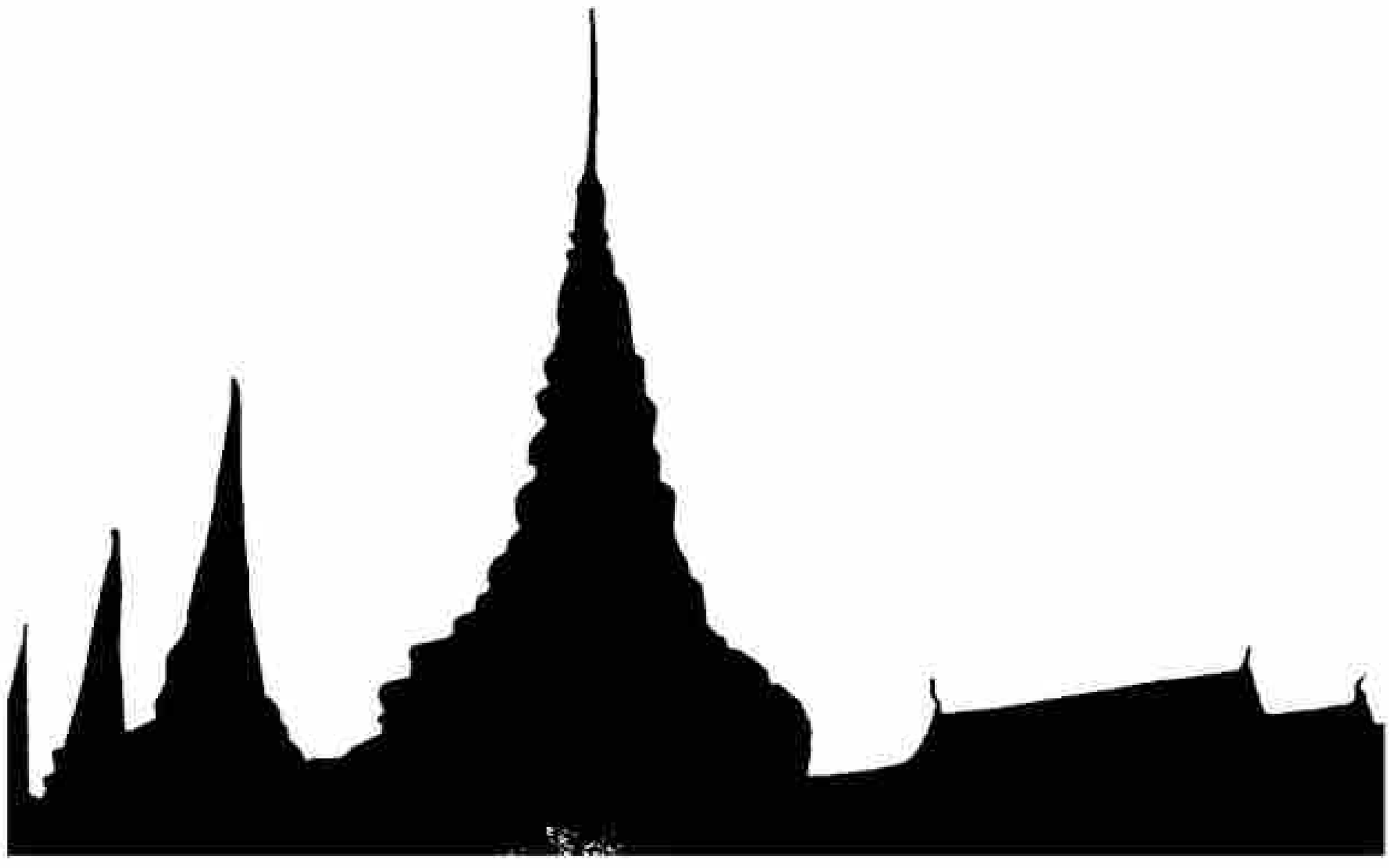

ใครจะกางกั้น

นายดาว ช่วงสีสด นักดนตรีไทยผู้มีอายุเลยปลดราชการแล้ว เป็นผู้มีร่างกายซูบซีดเพราะโรคประจำกายหลายอย่าง แต่ก็คงดำรงอาชีพทางเป็นครูสอนดนตรีไทยอยู่อย่างดั้งเดิม ด้วยความนิยมดนตรีไทยของหนุ่มสาวนักศึกษาที่ยังติดตามร่ำเรียนกับครูดาว จึงเสมือนเป็นการเอื้ออารีแก่ชายชราในทางอ้อม เพราะครูดาวนอกจากจะชราภาพแล้วยังมีโรคาพยาธิเบียดเบียนอยู่ประจำ หากแต่ยังดูขึงขังกระชุ่มกระชวยผิดกับคนชราทั้งหลาย ก็เนื่องจากครูดาวมีเคล็ดลับในทางหล่อเลี้ยงหัวใจตัวเองให้แกร่งกร้าวไม่ผิดไปจากหนุ่มทั้งหลาย ครูดาวก็คล้ายจะมีอายุในรุ่นราวคราวเดียวกับศิษย์ที่ล้อมหน้าล้อมหลังอยู่โดยได้วิชาความรู้ทางดนตรีไทยไปด้วย และก็เหมือนช่วยพยุงครูดาวที่เปรียบด้วยเรือรั่วจวนจะจมไปในวันในพรุ่งให้คงลอยลำอยู่ เวลาใดที่ครูดาวอยู่คนเดียว ครูดาวจะอดจ้องมองดูบทกวีบทหนึ่งของศิษย์ดนตรีหญิงคนหนึ่งที่พยายามเขียนอักษรตัวโต ๆ และใส่กรอบแขวนไว้ข้างฝาบ้านครูเป็นการเตือนสติของตนเองให้มั่นคง ด้วยคำว่า

แม้เป็นศิษย์ขอผูกจิตเป็นมิตรใจ หามิได้ภักดีแค่คำที่ร่ำสอน
ครูของเรานั้นก็เท่ากับบิดร ทุกวี่วันไหว้วอนขอแทนคุณ

ครูดาวอ่านคำเหล่านี้ โดยมิใช่คะนองใจตนว่า เรานี่คือครูสำคัญ เหล่าศิษย์จึงเคารพบูชา แต่ครูดาวอ่านข้อความนั้นด้วยความตอบขอบคุณสนองน้ำใจศิษย์ที่ผุดผ่องมีกตัญญูอย่างสูงนั้น เด็กสาวผู้มีนามว่า แสงเดือน ที่สวยสุภาพผู้นี้จะไม่ตกต่ำด้วยแรงกตัญญูเป็นแม่นมั่น จะเป็นคนที่บ่ายใจขึ้นสูงผิดธรรมดา แต่อนิจจา เด็กน้อยเอ๋ย ความคิดและความกตัญญูของเธอนั้นสูงจริง แต่มีอีกอย่างหนึ่งที่แฝงเงียบอยู่ในใจเธอนั้นเองกำลังถ่วงเธอให้จมดิ่งลงมา แทนที่จะลอยสูงเด่นขึ้นไป แสงเดือนคิดเองค้นเองในเรื่องอานุภาพแห่งวิญญาณ และก็พบเองว่าดวงวิญญาณของมนุษย์นี้มีอานุภาพอันแท้จริงย่อมทำอะไรทำได้ จะไม่มีผู้ใดที่เก่งกล้าสามารถมากางกั้นได้ ถ้าวิญญาณดวงหนึ่งจดจ้องและผูกมัดอยู่กับวิญาณใครอีกดวงหนึ่งที่แสนจะชื่นชม ก็ย่อมจะนำวิญญาณตนเองติดตามวิญญาณดวงนั้นไปได้ทุกหนทุกแห่งทุกมุมโลก แม้แต่ดวงวิญาณที่ตนชอบและบูชานั้นจะทิ้งเรือนร่างเก่า ลอยหายเข้าไปสู่ความว่างเปล่าแห่งโลกแล้วก็ตาม วิญญาณของเธอจะสามารถติดตามจนพบ แม้แต่จะล่าช้าผิดช่วงเวลากันนานเท่าใด ก็จะต้องพบจนได้

ด้วยความมั่นอันนี้ที่แสงเดือนมั่นว่า วิญญาณของเธอคือวิญญาณที่ติดตามครูดาวมา ความคิดอันนี้จะผิดถูกแค่ใดก็หามีใครจะชี้แจงคัดค้านเธอให้แยกไปในทางหนึ่งทางใดได้ และ

สำหรับครูดาวเล่า? ครูดาวผู้มีอายุรุ่นพ่อแสงเดือนเคยได้ยินเธอพูดกับเขาบ่อยครั้งเมื่อลับหลังคน ทั้งเคยประสานตากับครูดาวในขณะพูดอย่างใกล้ชิด แต่เปล่าเลย อ้ายแก่ที่แก่รุ่นพ่อไม่เคยจะพูดจาปลอบโยนและชี้แจงห้ามปรามแต่อย่างใด ไม่ได้ทำอะไรให้สมกับความแก่ที่ควร ใครจะน่านับถือก็เปล่าทั้งสิ้น คงเป็นคนแก่ที่เห็นแก่ตัว หลงตัวเอง ความแก่ที่มีมากกว่าเขาน่าจะเห็นอยู่ชัดว่าเขากำลังเดินทางผิดคิดผิด จงรีบชี้แจงให้เดินเสียให้ถูกทาง คิดเสียให้เหมาะแก่ทางที่จะคิดเพื่อความรุ่งเรืองของตัวเองที่ยังมีชีวิตน้อย มีเวลาจะไปอีกไกล กลับนิ่งเฉยหลงไปนิยมว่า สิ่งใดถ้าผู้ประเคนถวายจะไม่รับถวายนั้นจะผิดความศรัทธา เมื่อตัวเองมิใช่พระไปถือเอาอย่างพระ เราย่อมไม่รับประเคนได้ในสิ่งที่ไม่ควรจะรับ คนแก่อย่างครูดาวที่ขาดที่พึ่งหัวใจ ขาดคู่ชีวิตมาแล้ว มีอยู่แต่ความว้าเหว่วังเวงก็เกิดนิยมยินดีเห็นแก่ตนจนมองไม่เห็นความขาวสะอาดผุดผ่อง

แสงเดือนยังกำลังศึกษาชั้นสูง และแอบมาเรียนดนตรีซุ่มไว้โอ้อวดเมื่อถึงคราว แต่ศิษย์อื่น ๆ ของครูดาวนั้นเสร็จการศึกษาแล้วออกทำงานทำการเป็นอาชีพ มีเวลามาเรียนดนตรีตอนเย็นและกลางคืน ส่วนแสงเดือนเรียนกลางวันจึงไม่มีโอกาสจะพบปะมักคุ้นกับศิษย์อีกมากคน วันไหนแสงเดือนมาเรียนไม่ได้ จะมีเด็กคนใช้ถือหนังสือมาบอกเล่าและล่ำลาแก่ครู ซึ่งรักษาระเบียบนี้มาเป็นอันดี และในขณะนี้ครูดาวกำลังนั่งอ่านจดหมายของแสงเดือนอยู่อย่างหน้าตาเศร้าหมอง ในจดหมายนั้นแจ้งให้ทราบว่า แสงเดือนล้มเจ็บ ซึ่งตามปกติแสงเดือนมี

โรคอะไรเงียบ ๆ แฝงอยู่ ซึ่งหมอยังตรวจไม่พบ และบัดนี้หมอเห็นว่าจะต้องยึดตัวไว้ยังโรงพยาบาลเลยทีเดียว

แม้ว่าครูดาวจะไม่รู้ว่าแสงเดือนเป็นโรคอะไร และมีอาการหนักแค่ใดก็ห่วงใยและหนักใจที่สุด การไปนอนโรงพยาบาลนั้นถ้าใครไม่มีโรคหนัก เหตุไฉนหมอจะยึดตัวไว้ ครั้นจะไปเยี่ยมแสงเดือนก็ห้ามไว้เด็ดขาดว่าอย่าไปเยี่ยมเธอจนกว่าเธอจะหายและมาเยี่ยมครูเอง ทั้งยังสั่งเสียมาทางจดหมายอีกว่าขอให้ครูเร่งรักษาตัวเป็นการใหญ่ เงินทองอย่าห่วงเลย เธอจะเป็นผู้จัดจ่ายให้ทั้งสิ้น ครูดาวถือจดหมายมือสั่นอยู่ผู้เดียว แสงเดือนเป็นที่พึ่งที่ยิ่งใหญ่ของครูดาว ซึ่งในชีวิตของครูดาวจะหาใครอีกเหมือนแสงเดือนนั้นไม่มีอีกแล้ว แสงเดือนให้ทั้งการครองชีพธรรมดาและให้ทั้งการปลุกปั้นเป็นกำลังใจมหาศาล ครูดาวมีความแกร่งกล้าหนุ่มแน่นอยู่ได้ผิดกว่าคนชราใด ๆ มีอานุภาพเกรียงไกร ต่อสู้โรคาพยาธิอยู่ได้อย่างประหลาด รวมความว่าแสงเดือนมีความสำคัญในตัวของเธอเองที่จะชุบเลี้ยงและให้ความอบอุ่นแก่ครูผู้ชราของเธอได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ มิใช่เกิดแต่เพียงกำลังทรัพย์อย่างเดียวที่มาจุนเจือครูดาวอยู่ ซึ่งจะชี้โทษครูดาวไปในทางปลิ้นปล้อนเด็กสาวนั้นก็ไม่ถนัดนัก ครูดาวมีชีวิตอยู่ได้อย่างแข็งแรง เพราะความเป็นแก้วตาแก้วใจของแสงเดือน เป็นเด็กสาวที่มีอะไร ๆ ทุกอย่างให้แก่ครูดาวเทียบเท่าด้วยเธอคือแม่พระผู้ต่อชีวิต และบำรุงหล่อเลี้ยงหัวใจของครูชราได้เป็นอย่างเลิศ ทั้ง ๆ ที่ครูดาวมีโรคประจำร่างกายอยู่ถึงสองโรคซ้อนกันอยู่ เช่น โรคปอด ที่ชอบการบำรุงเป็น

อย่างดีจากยาดี อาหารดี แต่โรคเบาหวานขนาดหนักที่ไม่ชอบการบำรุงทางอาหารนัก จึงเป็นการยุ่งยากแก่การเยียวยายิ่งนัก

เท่าที่ครูดาวคงชีวิตอยู่ได้มาทุกวันก็เป็นการประหลาดแก่คนทั่วไป ครูดาวมีกำลังลึกลับช่วยให้รุ่งโรจน์โชติช่วงกระชุ่มกระชวยดังหนุ่มแน่น ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าคนอย่างนี้ตายยาก พญามัจจุราชไม่มีทางจะเยี่ยมกรายเข้ามาได้ แต่ครูดาวรู้ว่าถ้าขาดแสงเดือนเมื่อใด เมื่อนั้นครูเฒ่าก็ลงหลุม

ข่าวความเจ็บไข้แห่งแม่พระของครูดาว ทำให้ครูดาวมีอาการทรุดลงเป็นขั้นแรก คือความประปรี้กระเปร่าหมดไป ยังคงเหลือแต่ความคงทนประคองตัวอยู่ได้ไม่ถึงแก่ทรุดหนัก แต่การยิ้มแย้มสดใสหมดไป มีแต่แข็งขึงไม่ร่าเริงตลกคะนองดังเก่าก่อน ทั้งเวลาซ้อมดนตรีลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดจะรู้ว่าครูดาวทำสำนวนเพลงอ่อนลง การเคลื่อนไหวเพราะพริ้งความมีชีวิตชีวาอ่อนลง นายประสารศิษย์ใกล้ชิดอีกคนหนึ่งที่แอบรอบรู้ทันน้ำใจครู เขาให้อภัยครู เห็นใจครู เขาภาวนาขอให้แม่พระของครูดาวจงปลอดภัย และหายเจ็บป่วยมาเป็นที่ตั้งแห่งกำลังใจแก่ครูต่อไป

ในระยะเวลาผ่านไปเกือบสองเดือนที่ครูดาวรอคอยข่าวของศิษย์แม่พระอยู่อย่างใจหดห่อ ก็เกิดสายฟ้าฟาดเปรี้ยงลงกลางใจของครูดาว โดยเด็กคนใช้ของแสงเดือนมาบอกข่าวที่บ้านด้วยน้ำตานองหน้าว่า คุณแสงเดือนสิ้นชีวิตเสียแล้วด้วยโรคมะเร็งร้ายแรงในลำไส้และกระเพาะ ครูดาวผู้เคยแกร่งของเหล่าศิษย์ได้ล้มลงหมดความรู้สึกไปชั่วระยะ พวกศิษย์เข้าแก้ไข

พยาบาลกันและตามหมอมาแก้ไขจนฟื้นคืนตัวอย่างเดิม และลั่นปากว่าครูจะต้องไปเยี่ยมศพให้ได้ในคืนนี้ แล้วศิษย์ชายสามคนก็จัดการเอาครูที่รักไปถึงวัดมกุฎฯ จนได้ในตอนค่ำ ศพแสงเดือนตั้งอยู่ที่ศาลาใหม่โอ่อ่า ศิษย์ทั้งสามประคองครูไปคำนับศพจุดธูปบูชาขมาศพแล้วก็ประคองครูผู้มีอาการกะปลกกะเปลี้ยน่าสงสารออกมานั่งพักอยู่ที่ศาลาเล็กมีหลังคาบังน้ำค้าง

ขณะที่ครูดาวจุดธูปคำนับศพที่นอนอยู่ในโรงทองนั้น ครูดาวนิ่งอั้นพูดอะไรอยู่ในใจก็สุดที่ใครจะรู้ว่าครูดาวพูดอะไรรำพันอะไรไปบ้างแก่ศิษย์สุดที่รัก น้ำตาครูดาวไม่มีเลย ตกในเสียหมดแล้ว มีเค้าอยู่เพียงที่ดวงหน้าเท่านั้น คือหน้าของครูดาวคล้ายคนตายแล้ว สำแดงความชราออกมาอย่างชัดแจ้ง ครูดาวนั่งสงบฟังเสียงพระสวดเหมือนคนหัวใจไม่อยู่กับตัว ไม่ได้พูดอะไรคุยอะไรกับศิษย์สามคนเลย ทุกคนไม่มีใครทายใจครูดาวออกว่าเขากำลังมีหัวใจไปไกลถึงไหน อีกครู่เดียวศาลาเล็กที่มีหลังคานั้นก็มีคนเพิ่มขึ้นมาอีกหลายคน ส่วนมากเป็นหญิงเข้ามานั่งรวมอยู่กับครูดาวและหมู่ศิษย์ ในครู่นั้นเองก็เกิดปฏิกิริยาแปลก ๆ ขึ้นในหมู่หญิงที่มาใหม่และเก่า คือพวกเขาต่างมองหน้าซึ่งกันและกันคล้ายสงสัยอะไร บางคนยกแขนยกมือตนเองขึ้นดมแล้วสั่นหน้า บ้างก็กระซิบถามอะไรกัน บางคนเหลียวหน้าเหลียวหลังอย่างระแวงสงสัยเหมือนหวาดหวั่น พฤติการณ์ทั้งหมดนี้แม้แต่ครูดาวจะนั่งนิ่งเหมือนคนตายแล้วก็มองเห็นถนัด และครูดาวก็หรี่ตาดูอากัปกิริยาหญิงเหล่านั้นอย่างใคร่ครวญ

เวลายิ่งนานเข้า กิริยาของหญิงเหล่านั้นดูกระวนกระวายไม่จบ ครูดาวจึงเอียงหน้ากระซิบกับหมู่ศิษย์อย่างเบา ๆ ว่า ให้ช่วยประคองครูไปเสียให้พ้นที่เก่านี่เถิด ไปหาที่นั่งโปร่ง ๆ หน่อย ศิษย์ทั้งหลายก็ประคองครูย้ายที่มาที่หมู่เก้าอี้ที่ตั้งเรียงรายทางด้านใต้ต้นไม้ใหญ่ เป็นที่โปร่งไม่มีหลังคา เมื่อนั่งเรียบร้อยแล้ว ครูจึงกระซิบกับศิษย์ว่า

"เราย้ายมาจากที่เก่านั่นดีแล้ว ถ้าขืนอยู่ครูจะกลายเป็นผีหลอกเขาพวกนั้น"

ศิษย์สามคนฟังครูพูดแล้ว ยังไม่รู้ว่าครูหมายถึงอะไร ก็มองครูนิ่งอยู่

"แม่หญิงเหล่านั้นกำลังเข้าใจว่า คุณแสงเดือนออกจากโลงมารวมอยู่กับพวกเขา" ครูดาวหยุดพูดหน่อยหนึ่ง ถ้าเป็นสมัยก่อนจะหัวเราะกันตายถ้ามีแง่ขบขันอย่างนี้ แต่บัดนี้ครูดาวเป็นอีกคนไปเสียแล้ว

"ทำไมครับ?" ศิษย์อีกคนถามต่อ

"แม่พวกนั้นแกได้กลิ่นน้ำอบไทยที่อาบศพกันตอนเย็นน่ะซิ พวกเราทุกคนก็รู้ว่าผมเป็นคนชอบใส่น้ำอบปรุงเจ้าคุณ ใส่ทั้งบนศีรษะและผ้าเช็ดหน้า กลิ่นก็ฟุ้งตลบ แม่พวกนั้นได้กลิ่นเข้ามันก็เป็นกลิ่นน้ำอบไทยที่มีกระแจะจันทน์เช่นเดียวกับขวดน้ำอบที่รดมือผู้ตาย จึงเหมาเอาว่าแสงเดือนกำลังมาอยู่ใกล้ ๆ กลิ่นฟุ้งตลบอยู่รอบข้าง เขากระวนกระวายกันหนักขึ้น ครูจึงขอออกมาเสียให้พ้น ขืนอยู่ก็เท่ากับเป็นผีหลอกพวกเขา" ครูดาวไม่หัวเราะแต่พวกศิษย์หัวเราะคิกคัก ครูดาวพูดจบแล้วก็นั่งขรึมต่อไป

คณะของครูดาวนั่งอยู่ในงานนั้นอีกคะเนว่าจวนจะปิดศพ จึงได้คิดกลับและการกลับของคณะครูดาวก็จะต้องกลับเฉย ๆ โดยไม่รู้ว่าจะลาใคร เปล่าเลย ครูดาวมิใช่แขกเถื่อน เป็นแขกโดยตรงทีเดียว แต่วงศ์ญาติพวกของแสงเดือนไม่รู้จัก เพราะแสงเดือนแอบมาเรียนดนตรีกับครูดาวเงียบ ๆ ฉะนั้นการมาเยี่ยมศพจึงเหมือนแขกนอกเชิญ ครูดาวลุกขึ้นยืนด้วยหัวใจวาบหวิว เพราะเป็นครั้งสุดท้ายที่จะได้อยู่ใกล้เรือนร่างของแสงเดือน แม้แต่เธอจะนอนสงบอยู่ในหีบทองก็จัดว่าใกล้ ๆ กัน นับแต่ก้าวพ้นไปนี้แล้วก็ถือว่าไกลสุดไกลแล้ว แม่พระของครูเอ๋ยหัวใจเหมือนจะแตกดับลงไป มีเซนิดหน่อยแต่พวกศิษย์ประคองอยู่ ค่อยพากันผ่านเมรุและผ่านศาลาดินทั้งหลายสองข้างจะออกสู่ประตูกำแพงเขตเมรุ ศิษย์เอารถจอดคอยอยู่ที่นั่น มีแขกบางรายกลับบ้านแต่ไม่มากนัก

"ขอบคุณค่ะ คุณครูคะ" เป็นเสียงหญิงหนึ่งที่ยืนอยู่ข้างประตูจะออก เธอแต่งชุดดำ พวกศิษย์ทุกคนก็เดาเอาว่าคงเป็นเจ้าภาพคนใดคนหนึ่งจึงต่างยกมือไหว้ แล้วเดินล่ำหน้าครูดาวออกไปก่อน ครูดาวยกมือไหว้หญิงนั้นด้วยกิริยาอิดโรย

"ผมไม่สบายจริง ๆ ครับ เลยแอบหลบกลับก่อน กราบลาละครับ" ครูดาวพูด

"ขอบคุณค่ะ โถอุตส่าห์มา" หญิงนั้นพูด ครูดาวยิ้มแห้ง ๆ แล้วยกมือไหว้ลาอีกครั้งแล้วก้าวเท้าตามลูกศิษย์พ้นประตูมาที่ถนนรถจอด ก็พอดีกับสติที่เฟือน ๆ เลือน ๆ ราง ๆ เนื่องจากเศร้าโศกได้กลับตวัดตัวเป็นสติที่เต็มสมบูรณ์ แล้วครูดาวก็ร้อง

โวยวายขึ้นอย่างไม่เป็นเสียงมนุษย์ เพราะเมื่อกี้ไม่รู้ว่าพูดกับใคร แต่เดี๋ยวนี้รู้แล้วว่าตะกี้นี้พูดกับใคร ก็เสียใจและตกใจสุดขีด เซแซด ๆ ไป พวกศิษย์โดดเข้าประคองขึ้นรถเลย ต่างแก้ไขกันทั้งยาดมต่าง ๆ

"ออกรถไปเถอะ" ประสารออกคำสั่ง "ไปข้างหน้าอาจจะพบหมอพบยาบ้าง อยู่ที่วัดจะมีหมอที่ไหน" ครูแน่นิ่งไปทุกคนไม่รู้ว่าครูเป็นอะไร แต่ก็พยาบาลกันตามมีตามเกิด รถก็วิ่งเรื่อยไป

"ครูเป็นไงบ้างครับ?" ศิษย์อีกคนถาม

"ไม่เป็นไรแล้ว" ครูดาวตอบ "ครูตกใจ"

"ครูเดินมาดี ๆ ผมก็คอยครูจะขึ้นรถ" ประสารว่า

"ถูกแล้ว ครูจำไม่ได้จริง ๆ" ครูดาวพูดอย่างเสียใจ

"ใครครับ? คนนั้นน่ะ?" ประสารถาม

"แสงเดือน!" ครูดาวว่า พอได้ยินดังนั้นศิษย์ทุกคนก็หนาวสะท้านตาม ๆ กัน

เป็นเวลาหลายชั่วโมงนับแต่ครูดาวได้รับข่าวตายของศิษย์ยอดดวงใจ และจนมาค่ำนับศพและนั่งฟังพระสวด ครูดาวไม่ได้ร้องไห้เลย น้ำตามันหายไปไหนหมด มีแต่กิริยาของผู้เฒ่าที่ใจรู้เท่าถึงการเป็นการตาย จบด้วยทางธรรมะจิตสงบด้วยการปลง แต่บัดนี้ครูดาวร้องไห้หนัก เสียใจว่าไม่ควรจะโวยวายเมื่อจำได้ว่าผู้นั้นคือ แสงเดือน ควรที่ครูดาวจะโผเข้าไปหาจึงจะถูก การเป็นไปดังนั้นเท่ากับครูดาวรังเกียจเธอและกลัวเธอหรือ ปกติรักแทบจะกลืน ยังไม่ทันไรก็เปลี่ยนไปดังนั้นหรือ ครูดาวจึงอยากร้องไห้ให้มันสิ้นใจไปเสียเลย

น่าเห็นใจครูดาวที่แกพบกับเหตุการณ์อย่างนั้น ยืนคุยกันหลายคำ ตรงหน้ากันทั้งใกล้ชิดเพียงแค่คืบ แต่สติกับดวงตาไม่ประสานงานกันจึงไม่รู้ว่ากำลังพูดกับใคร ครั้นพอลากันแล้วสติกับดวงตาเกิดประสานงานกันขึ้น จึงรู้ว่าเมื่ออึดใจนี้กำลังพูดอยู่กับผู้ตายที่นอนอยู่ในโลงทองนั่นเอง จึงร้องโวยวายขึ้นโดยไม่รู้ว่าจะพูดอะไรได้ถูก แท้จริงแล้วศิษย์รักและสงสารครูของตัวเองว่ามาเยี่ยมศพของตัวโดยไม่มีใครรู้จัก จึงมีสภาพเป็นแขกเถื่อน จะเดินจะเหินก็ไม่ค่อยจะไหว สงสารจับใจจึงเดินมาส่งถึงประตูกำแพงเมรุ แต่ครูก็จำศิษย์ไม่ได้ เพราะสติหลงไปเสียแล้วเพราะความเสียใจ และก็น่าจะเป็นเช่นนั้น ใครเล่าในโลกจะคิดว่าผู้ตายที่นอนในโลงจะมาส่งแขกที่มาเยี่ยมด้วยตนเอง

ต่อมาครูดาวได้ล้มเจ็บลง และมีสภาพเหมือนคนครึ่งคนนอนแช่วไม่พูดจาอะไรนัก เป็นคนที่ไม่ต้องการอะไรอีกแล้ว พวกศิษย์ผลัดเวรเปลี่ยนกันพยาบาล หมอก็มีประจำไม่ขาด แต่จะแก้ไขโดยรวดเร็วนั้นยาก เพราะสองโรคที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันย่อมต้องใช้เวลารักษานานกว่าธรรมดา หมอได้พยายามเต็มที่ทุกคนจึงมีหวังว่าครูดาวจะดำรงชีวิตไปได้อีกนาน

แม้เป็นศิษย์ก็ผูกจิตเป็นมิตรใจ หามิได้ภักดีแค่คำที่ร่ำสอน
ครูของเราต้องนับเอาเป็นบิดร ทุกวี่วันไหว้วอนขอแทนคุณ

คำเตือนใจของแสงเดือนที่ใส่กรอบติดข้างฝา ปรากฏแก่สายตาทุกคน อ่านแล้วก็ถอนใจ กลางวันไปทำงาน จ้างผู้หญิง

แก่ ๆ มาดูแลพยาบาลครูแทนตัว ตกเย็นค่ำตัวเองก็มาพร้อมกัน ทุกคนไม่มีใครทอดทิ้ง ครูดาวเป็นคนเจ้าเหตุเจ้าผล ย่อมระงับสติได้เป็นอย่างดี ความเศร้าที่เป็นส่วนตัวเก็บไว้ในอก ไม่เผยอะไรออกมาอวดใคร ความมีอายุของครูดาวรู้จักเรื่องการเกิดการตายดีมาก ไม่ทำให้ใครวุ่นใจนัก กลางคืนศิษย์ทุกคนนอนห้องเดียวกับครูทั้งหมด แต่ห่างออกไป กางมุ้งใหญ่นอนกันหลายคน เปิดไฟสว่างเพื่อทันการถ้าครูต้องการอะไร หรือเป็นอะไรขึ้นปุบปับจะได้ขึ้นรับใช้ทันการ ครูดาวเป็นคนที่มีความรู้สึกสูง ไม่ยอมให้มีอะไรเกิดการรบกวนแก่ศิษย์เลยถ้าไม่จำเป็นโดยแท้

มีอยู่คืนหนึ่งพวกศิษย์หลับกันหมดแล้ว ครูดาวยังคงนอนหลับตาเฉยอยู่คล้ายคนหลับแต่เปล่าเลย ครูดาวยังไม่หลับนอน คิดอะไรต่ออะไรอย่างเป็นอิสระ ครูดาวจะไปเยี่ยมศพแสงเดือนอย่างเป็นอิสระที่สุสาน จะหาดอกไม้ที่แสงเดือนชอบไปคำนับศพ จะไปนั่งอยู่ด้วยนาน ๆ ตามใจ ไม่มีใครจะห้าม ที่นั่นเองที่ครูจะใกล้ศิษย์ได้เสมอ แสงเดือนเป็นอิสระแล้ว ทุกคนแม้แต่พี่น้องพ่อแม่จะมานั่งอยู่กับแสงเดือนอย่างครูดาวจะมีหรือหาไม่ ทั้ง ๆ ทุกคนไม่ต้องการแล้วในแสงเดือน ทั้งรังเกียจและทั้งกลัว แต่ครูดาวต้องการ แม้แต่วิญญาณของแสงเดือนจะลอยล่องไปแห่งใดแล้วก็ตาม แสงเดือนเอ๋ย ครูดาวจะยึดเอาร่างกายอันผุพังของศิษย์นั้นเป็นที่ตั้ง จะอยู่ใกล้ ๆ จนกว่าตัวครูจะหมดลมไปตาม

ครูดาวนอนวาดภาพความตั้งใจไว้อย่างผาสุก หูจึงเกิดได้ยินเสียงซอด้วงของใครคนหนึ่ง กำลังท่องเพลงอยู่ข้างที่นอนของ

ครูดาวนั่นเอง แต่เสียงซอนั้นแสดงว่าทำการระงับเสียงไว้ คือเอาแท่งดินสอขัดหน้าซอแทนหย่องที่แท้จริง แบบนี้เป็นการระงับเสียงดัง เอาเพียงได้ยินเฉพาะตัวว่าเพลงที่ท่องนั้นจะถูกหรือผิด ครูดาวนิ่งฟังอยู่นาน หัวใจที่ระโหยโรยแรงดูค่อยพลุ่งโพลงขึ้นจึงลืมตามองตามเสียงที่ข้างมุ้ง

ไม่ผิดหูไปเลย เสียงซอนั้นจำได้และก็ใช่จริง ๆ คนสีคือแสงเดือน ความดีใจทำให้ไหวตัวยวบ

"ศิษย์ทิ้งครูไม่ได้เลย ครูอย่ารังเกียจศิษย์เลยครูขา" แสงเดือนพูดเบา ๆ แล้ววางซอลงข้างตัวพลางค่อย ๆ เผยอชายมุ้งเอื้อมมือจับแขนครูของเธอ ครูดาวเอามือของตัวจับทับมือศิษย์อีกทีแล้วร้องไห้

"แสงเดือนเอ๋ย ในที่สุดก็มีกรรม วิญญาณต้องมาวนเวียนอยู่กับครู" ครูดาวพูดทั้งร้องไห้

"ศิษย์ยอมทุกอย่าง ขอติดตามทุกมุมโลก" แสงเดือนก็ร้องไห้ "ครูสบายใจเถิด แสงเดือนจะอยู่ใกล้ครูตลอดเวลา แต่ก่อนนี้แสงเดือนเข้าใจผิด คิดว่าความตายเท่านั้นจะมาแยกเราได้ ที่แท้ความตายไม่สามารถจะแยกเราได้ วิญญาณของเรามีสิทธิ์เต็มสมบูรณ์ ใครเล่า? ใครจะกางกั้น ที่สุดศิษย์ก็มาอยู่ใกล้ครูจนได้" ครูดาวฟังพูดแล้วค่อย ๆ ดึงมือของแสงเดือนขึ้นแนบหน้าแล้วค่อย ๆ จูบ

"ครูขา ศิษย์สงสารครูเหลือเกินในวันที่ไปเยี่ยมศพของศิษย์ที่สุด ครูไปโดยมีร่างกายกะปลกกะเปลี้ย และไปคล้ายกับเป็นแขกนอกเชิญ แต่ความจริงครูเป็นแขกที่ยิ่งใหญ่ของศิษย์ และ

ศิษย์เชิญครูของศิษย์อย่างจริงจัง ศิษย์คอยรับรองครูตั้งแต่ครูย่างเท้าเข้าเขตวัด เมื่อครูจุดธูปขมาศพศิษย์แล้วพากันหลบแขกอื่น ๆ ไปนั่งที่ศาลาเล็ก ศิษย์ก็ตามไปอยู่ด้วยใกล้ ๆ แต่แล้วครูก็ย้ายไปนั่งยังที่ใหม่ คือที่โคนต้นไม้ใหญ่ศิษย์ก็ตามไปอีก แต่ครูของศิษย์เสมือนคนสติฟั่นเฟือนไปจากเดิม ราวกับหมดความรู้สึก ตอนขากลับครูยืนล่ำลาศิษย์อยู่ในใจ ความจริงศิษย์ก็ยืนอยู่ใกล้ ๆ ครู แต่ครูมองไปทางโลงที่ใส่ร่างกายของศิษย์ที่ในศาลา แล้วพวกศิษย์ชายได้ประคองครูเดินกลับ ศิษย์สงสารครูถึงขั้วหัวใจ ครูเหมือนคนไม่มีวิญญาณเสียแล้ว มีแต่ร่างกายก็เดินตามเขาไป ตอนสุดเขตเมรุที่ประตูกำแพงนั้น ศิษย์ได้สำแดงร่างกายให้เห็น แต่ครูจำศิษย์ไม่ได้เพราะสติลอย ครั้นลาแยกกันครูเกิดจำศิษย์ได้และร้องโวยวายขึ้น ศิษย์เสียใจที่สุดที่เป็นไปดังนั้น ครูขา ศิษย์ตามครูมาแล้ว และจะตามจนสุดหนทาง" แสงเดือนพูดไปตามความมั่นใจแห่งวิญญาณตน แน่วแน่ตามที่คาดหมาย ครูดาวนอนฟังเธอด้วยใจอันผาสุก และเป็นคืนที่ครูดาวมีความสุขใจที่สุดในชีวิตที่เคย

ต่อตอนรุ่งเช้าได้มีการอลเวงขึ้นในหมู่ศิษย์อย่างยิ่งยวด คือครูดาวนอนสิ้นลมตัวแข็งเสียแล้ว ประสารร้องไห้ดัง ๆ เหมือนกับเด็ก และบ่นว่าพวกเราไม่ได้ทิ้งครูเลย แต่เอาครูไว้ไม่อยู่และครูก็ทิ้งศิษย์ไปเสียแล้ว

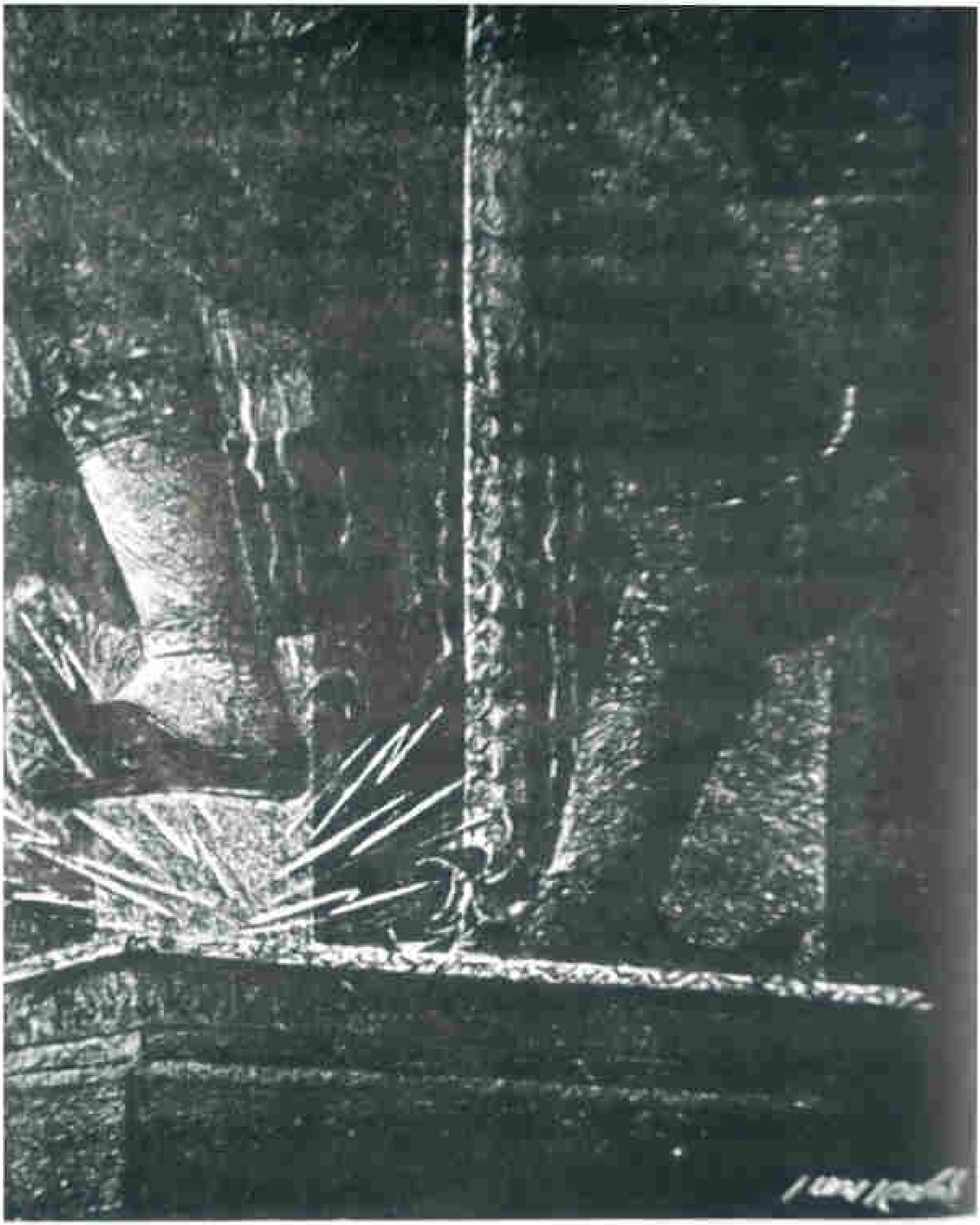

ยักษ์วัดแจ้ง

มีการยื้อยุดฉุดกันเล็กน้อย ก็บังเกิดเสียงประหลาดขึ้นในขณะนั้น คือเสียงเหมือนของหนักตกลงกับพื้นดิน มีความกระเทือนเยือก ทุกคนชะงักนิ่ง เสียงมันคล้ายว่าใครที่มีเท้าใหญ่ ๆ กระทืบดิน

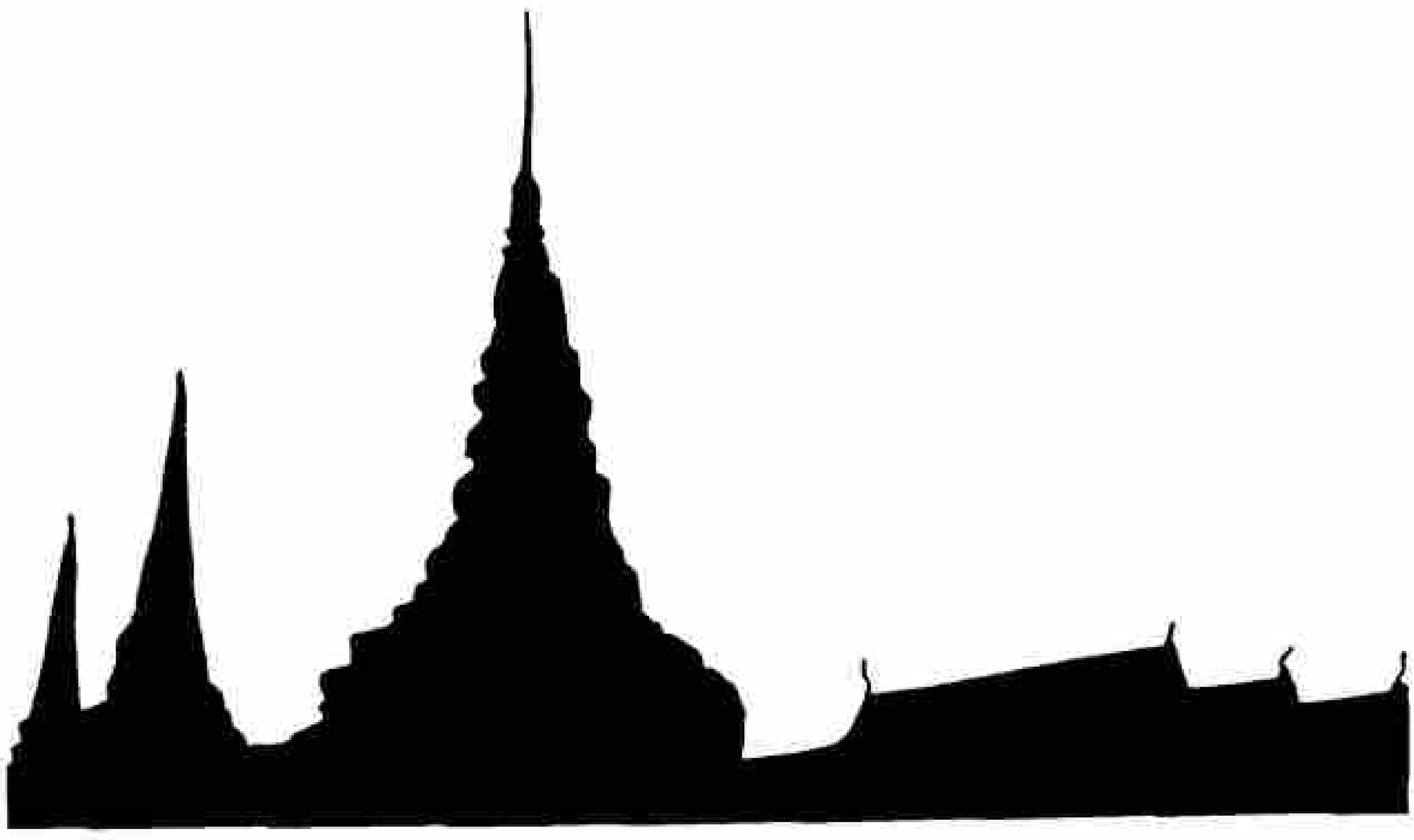

ยักษ์วัดแจ้ง

ย้อนหลังไปอีกสามสิบปี สำหรับกรุงเทพฯ ของเรา นิสัยของคนไทยสมัยนั้นยังไม่ถึงสมัยนี้ ทุกคนจะรู้จักฐานะของตัวดีเสมอว่า ทุกคนไม่เท่าเทียมกัน ไม่ยอมกระทำตัวที่ต่ำอยู่ให้สูงหรือพองลมอย่างอึ่งอ่างให้โตจะทัดเทียมสัตว์อื่น คนสมัยหลังนี้คล้ายไม่รู้มีรู้จน มีรายได้เดือนละห้าหกร้อยก็ดำเนินตัวเองเท่ากับคนที่มีรายได้เดือนละสองพันบาทสามพันบาท ทั้ง ๆ ตัวเองก็ยากแค้นอยู่ เมื่อสามสิบปีโน้นนักดื่มสุราของไทยเรารู้จักลดค่าตัวของตัวเอง ประมาณฐานะตัว ดื่มเพียงแค่เหล้าโรงของบางยี่ขันก็เป็นอย่างดีแล้ว คนหนึ่งสักสองสามบาทก็พอจะทำให้เลือดลมวิ่ง พอจะรับประทานข้าวได้ เช่นนั้นตามร้านเหล้าโรงจึงมีลูกค้ามากกว่าร้านเหล้าดี ๆ

พูดถึงร้านเหล้าในย่านท่าเตียนแล้ว มีมากร้านด้วยกันทั้งร้านไทยและจีน ท่าเตียนจัดว่าเป็นย่านสำคัญสองฝั่ง ทั้งฝั่งกรุงเทพฯ และกรุงธนบุรีจะมาประสานกันที่ท่าเตียน คนอยู่ฝั่งวัดแจ้งทั้งข้ามมาและข้ามกลับ คนฝั่งกรุงเทพฯ จะไปฝั่งธนบุรีข้ามกันที่นี่ และถ้าย้อนหลังไปอีกเมื่อสมัยคนไทยยังนิยมการเดินทางไปอยุธยาด้วยทางเรือเมล์แล้ว ท่าเตียนนี่แหละเป็น

ชุมทางทีเดียว ใครจะไปอยุธยา—บ้านแพน—ผักไห่—อ่างทอง—เมืองสิงห์—เมืองสุพรรณบุรี ต้องมารวมที่นี่สมัยหนึ่ง เรือเมล์แดงของบริษัทฝรั่งฝีเท้าเร็วนัก จอดอยู่ท่ากลางตลาด เรือเขียวจอดอยู่ท่าประตูนกยูงเป็นของบริษัทไทย

มาคราวหลังท่าเรือนี้จะลา ๆ ข้อไปกว่าแต่ก่อน ผู้คนก็ยังข้ามฟากไปมากันมากอยู่ ความคึกคักจึงไม่น้อยลงไปกว่าเก่าเท่าใดนัก ผิดกับร้านเหล้ากับร้านอาหารสองข้างทางลงเรือนั้นน้อยลงไปกว่าก่อน จะเหลือร้านเหล้าเก่า ๆ เหลืออยู่บ้างที่ลูกค้าประจำร้านนี้แต่ก่อนใหญ่โต แต่มาสมัยที่ว่านี้เล็กลงไปกว่าเก่า ใครดื่มเหล้าแล้วแก้วสองแก้วจากไปก็มี ยังนั่งดื่มคาร้านอยู่ก็มี โต๊ะหนึ่งมีคนหนุ่มอยู่หลายคนนั่งอยู่ และก็ดื่มเหล้าโรงตามฐานะตน

"เออนี่! เมื่อสมัยเก่าเขาว่าใครกินเหล้าตั้งหนึ่งบาทนี่เมาแย่ทีเดียว แต่สมัยเรานี่สามสี่บาทยังไม่ค่อยรู้เรื่องเลย" หนุ่มคนหนึ่งพูดขึ้น ก็มีท่านผู้เฒ่าอีกโต๊ะหนึ่งหันมองดูผู้พูด

"สมัยโน้น เหล้าหนึ่งบาท เมาซิคุณเอ๋ย" ท่านผู้เฒ่าพูดแล้วยิ้มพลางหันไปทางเจ๊กแก่ ๆ เจ้าของร้านนั้น

"พ่อคุณเถอะน่ะ หยิบถ้วยเหล้าสมัยเก่าให้เขาดูหน่อย"

เจ้าของร้านได้ยินผู้เฒ่าพูดดังนั้นก็ยิ้ม แล้วก้มลงค้นหาที่บาร์เหล้าของเขาหน่อยหนึ่งก็หยิบเอาแก้วหนา ๆ ทำเป็นเฟือง ๆ รอบตัวขึ้นมาใบหนึ่ง ท่านผู้เฒ่ารับมาดูแล้วส่งให้พวกหนุ่ม ๆ พวกหนุ่มรับเอาไปดูเห็นเป็นแก้วอย่างเก่าและใหญ่ จึงขอไม้ฟุตวัดดู แก้วนั้นสูงสี่นิ้วฟุต ปากกว้างสามนิ้วฟุตครึ่ง

"เอ้า! คุณลองตวงน้ำวัดเทียบดูกับแก้วที่คุณกำลังดื่มดูเถอะว่าน้ำเหล้ามันผิดกันแค่ไหน" ผู้เฒ่าให้สอบดู พวกหนุ่มก็ทำตาม ก็พบว่าแก้วที่กำลังดื่มนั้นราคาเหล้าหนึ่งบาทเมื่อตวงเทียบแล้วสามแก้วจึงจะเต็มแก้วเก่า

"เห็นไหมล่ะ มันผิดกัน แก้วแบบเก่าราคาเหล้าก็เฟื้อง (สิบสองสตางค์) แล้วดูซิว่าหนึ่งบาทน้ำเหล้ามันจะมากแค่ไหนล่ะ"

"แหม! จริงครับ เมาแน่หนึ่งบาทแต่ก่อน" ชายหนุ่มรับรองเห็นจริง

"คุณเอ้ย! อะไร ๆ เดี๋ยวนี้กะแต่ก่อนน่ะมันผิดกัน อย่าไปคิดว่าคนเก่ากินเหล้าแค่หนึ่งบาทเมาเสียแล้ว คุณวัดดูน้ำเหล้าเห็นแล้ว" ผู้เฒ่าพูดแล้วหัวเราะ "คนเก่าน่ะคุณ ถ้วยแรกเขาจะดื่มเต็มเฟื้องเลย เป็นการเตือนตัว พอถ้วยหลังทยอยเป็นถ้วยละสองไพ (หกสตางค์) การดื่มของคนเก่าน่ะถึงกับผูกกลอนไว้ทีเดียวเป็นการเตือนสตินักดื่มมิให้ลืมตัว"

"กลอนว่าไงครับ?" พวกหนุ่มถาม

"กลอนน่ะฉันก็จำมาอย่างหลง ๆ ลืม ๆ นะ อย่าเอาผิดเลย"

"เอาเถอะครับ ขอพอเป็นทางรู้ไว้บ้าง"

"กลอนเขาว่ายังงี้ ถ้วยหนึ่งนงนุชสองถ้วยพุทธวาจา" พอพูดเขาแค่นี้พวกหนุ่มก็หัวเราะเฮฮากัน

"คุณตาครับ อ้อ! ถ้วยหนึ่งนงนุชหรือครับ อ้อ! ยังสุภาพอยู่"

"ยังงั้นซิ ยังสงบเสงี่ยม เช็ดปากเช็ดคอนั่งเงียบ พอเข้าถ้วยสองพุทธวาจา"

"โอ๋ยโย่" ชายหนุ่มร้อง "พูดทางธรรมหรือครับ?"

"ยังงั้น! จะไม่พูดทางพุทธเดี๋ยวจะไม่รู้ว่าบวชเรียนมาแล้ว"

"อ้อ!" หนุ่มหัวเราะ "พอเข้าถ้วยสองทางธรรมชักจะปราชญ์เปรื่อง

"ยังงั้นซิ กำลังคล่องเชียวละทางธรรม เดี๋ยวจะว่าเมาเสียหาย เมาน่ะเมาจริง แต่เมามีหลัก" พวกหนุ่มก็ฮากันอย่างสนุกสนานผิดที่เคย

"ถ้วยที่สามล่ะครับ?"

"อ๋อ! สามถ้วย แกล้วกล้า พูดองอาจ"

"นั่นแน่ มีบู๊เสียด้วย"

"ยัง! ยังหร้อกเพียงแต่บอกให้รู้ว่าเลือดชายต้องเป็นชาย"

เลยฮากันเสียงหนักกว่าเก่า พอใครยกแก้วขึ้นดื่มก็ร้องถามกันว่าแก้วที่เท่าไหร่

"คุณตาครับ ผมขอจดกลอนเสียเลย ตั้งแต่ถ้วยหนึ่ง"

"เอาเลย! จดตาม ถ้วยหนึ่งนงนุช สองถ้วยพุทธวาจา สามถ้วยแกล้วกล้าพูดจาองอาจ สี่ถ้วยเก่งกาจผ้าขาดไม่รู้ตัว ห้าถ้วยเมามัวพูดไม่กลัวความผิด หกถ้วยมีฤทธิ์พูดผิดทุกคำ เจ็ดถ้วยมืดคล้ำมือคลำหนทาง แปดถ้วยเอวบางพี่เห็นช้างเท่าหมู เก้าถ้วยโอ้ว่าโฉมตรูสุดรู้สุดคิด สิบถ้วยมืดมิดสิ้นฤทธิ์พี่แล้วเจ้าแก้วเอย—"

"แหม! คุณตาครับ ถ้วยหกนี่มีฤทธิ์พูดผิดทุกคำ"

"อ๋อ แน่ซิ ก็ถ้วยห้า พูดไม่กลัวความผิดแล้วนี่จะไปกลัวอะไรอีกล่ะ พูดผิดก็ได้ทุกคำไป"

พวกหนุ่มฮากันน้ำหูน้ำตาไหล ทุกคนรู้อยู่แก่ตัวว่า เป็นจริงตามกลอนเก่าประมาณไว้ เรื่องของเหล้านี่ ยิ่งมากถ้วยมากแก้วเข้าไป ฤทธิ์มากขึ้น โดยทุกคนเคยผ่านมาแล้ว เฉพาะเรื่องธรรมละชอบจะพูดนัก ทั้งเมาจนกลิ้นฟุ้งยังรักจะพูดว่าจะไปนิพพาน แต่ลงท้ายก็เลือดนักเลงออก

"ปู้โธ่ เรื่องคนกินเหล้าละพ่อคุณเอ๋ย คนไหนรับว่าเมาอย่า ๆ เมาจริงแต่ยังมีหลักนัก อย่าเข้าใจผิดว่าเลอะเทอะ เขาเมาชั้นมีหลักอยู่" ท่านผู้เฒ่าว่า

"แหม! ราคาเงินมันมีค่ากว่ากันจริง ๆ แต่ก่อนกะเดี๋ยวนี้" หนุ่มว่า

"อ๋อ แน่ละผิดกันไกล มีอัฐสลึงเดียว (ยี่สิบห้าสตางค์) เมาพอสบาย สองเฟื้องนี่กำลังพุทธวาจาเชียว น่านับถือ นี่พ่อหนุ่มเอ๋ย เฉพาะห้องสองข้างทางลงเรือนี่น่ะ แต่ก่อนร้านข้าวแกงเต็มไปเลย ร้านกาแฟน่ะไม่มีหรอก คนแก่ ๆ ไม่ชอบกาแฟนัก น่าแปลกไหมล่ะ คนติดฝิ่นรู้จักดื่มกาแฟมากกว่าคนธรรมดา หน้าโรงยาฝิ่นทุกแห่งจะมีร้านกาแฟอยู่เสมอ พวกฝิ่นที่ยังหาสตางค์ซื้อฝิ่นสูบไม่ได้ มักจะหันเข้าหากาแฟดับความอยากไว้ก่อน สีมันดำ ๆ คล้ายกัน กลิ่นก็คล้ายกัน ภาษาเก่า ๆ เขาเรียกว่าเล่นกาแฟพออู้ไปก่อน

"เรื่องกาแฟกะฉันนี่น่ะบอกตรง ๆ มากินเป็นเอาตอนแก่นี่เมื่อหนุ่ม ๆ น่ะเล่นแต่เหล้าอย่างเดียว เย็นค่ำละเป็นข้ามจากวัดแจ้งมาท่าเตียนละ มันสารพัดเลยของกิน จะกินอะไรมีทั้งนั้น พ่อครัวจีนมีวิธีเรียกลูกค้านัก จะเอามีดหมูตีกับเขียงใหญ่ของเขา

ดังเสียงเพร้ง ๆ แล้วสับเขียงเปล่า ๆ ฟังเหมือนกำลังสับเป็ดสับไก่ คนหน้าเตาก็ผัดอะไรต่ออะไรกลิ่นกระเทียมหอมฟุ้งไปหมด คนเดินไปเดินมาอดจะแวะเข้าไปไม่ได้ พ่อครัวจะร้องตะโกนบอกรายนามอาหารไปว่ามีอะไรบ้าง มือก็ผัดอะไรดังฉี่ ๆ ฉ่า ๆ ชวนน้ำลายไหล

"ตอนฉันยังเด็กน่ะพ่อหนุ่มเอ๋ย เคยตามผู้ใหญ่ไปเมืองกรุงก็อยุธยานี่แหละแต่เขาเรียกเมืองกรุง ถ้าเรียกเต็มก็ว่ากรุงเก่า พ่อเอ๋ยคำว่าเมืองกรุงนี่ดูมันไกลจริง เรือจะออกหนึ่งโมงเช้า แต่มาคอยกันที่ท่าเรือนี่ตั้งแต่ตีสี่ พอตีห้าผู้ใหญ่บังคับให้เรากินข้าวเช้าแล้ว โอ้โฮมันยังเช้านัก หิวไม่หิวเขาให้กินก็ต้องกิน กับข้าวก็มี เช่น แกงเนื้อ–แกงปลาดุก น้ำพริกผักดองปลาดุกย่างไตปลาผักสดจิ้ม ให้ตายซิเอ้า ฉันยังจำกลิ่นและรสได้ดี มันก็อร่อยดีอย่างไทย เรื่องเป็ดไก่น่ะเด็ก ๆ ไม่ได้แอ้มกับเขาหรอก พวกขี้เหล้าเขากินกัน เป็ดพะโล้–หมูย่าง ไก่ต้ม หมูต้ม หมูตั้ง กุนเชียงย่างหอมแล้วยำ โอ้เด็กเล่นแกงเนื้อเป็นแดนกระเทียมดอง"

"คุณตาครับ ใครนะเป็นคนพูดว่า ท่าเตียนที่เตียนเพราะยักษ์วัดโพธิ์กะยักษ์วัดแจ้งรบกัน แถวนี้เลยเตียนไปเลย" พวกหนุ่ม ๆ หาเรื่องคุยสนุก

"อ๋อ! ผู้ใหญ่เขาเล่ากันสนุกดี เกิดให้ยักษ์หินมามีฤทธิ์ออกมารบกันได้"

"คุณตากลับบ้านดึก ๆ ไม่พบยักษ์หรือครับ?"

"ปัดโธ่ ยักษ์หินจะไปทำไมใคร ก็ยืนแข็งทื่ออยู่ทั้งวันทั้งคืน" ผู้เฒ่าว่า "มีอยู่คราวหนึ่งนะ ฉันยังเด็กอยู่ตามน้าชอบเขาข้ามมากินขนมหอยแมงภู่ทอดที่นี่ พอข้ามกลับไปก็โดนดี"

"พบยักษ์เรอะครับ?"

"อะไรก็ไม่รู้ซิ จนบัดนี้ยังไม่รู้เลยว่าพบอะไร" ผู้เฒ่าหยุดดื่มเหล้า "ฉันตามน้าชอบกลับ พอขึ้นท่าวัดก็แวะถ่ายปัสสาวะกัน มันมืดและไม่มีคน ว่ากันสบายไปเลย ก็พอดีมีเสียงอะไรไม่รู้คล้ายซุงต้นใหญ่ ๆ ที่ตั้งไว้แล้วล้มลง ดั่งสนั่นแผ่นดินกระเทือน ฉันตกใจตัวสั่นไม่รู้ว่าอะไรดัง แต่น้าชอบนั้นเขาจ้องมองยักษ์หินสองตัวนั้นคล้าย ๆ จะสงสัยว่ายักษ์นั้นยกขากระทืบแท่นที่ยืนอยู่ดังสะเทือน น้าชอบกับฉันยืนตะลึงอยู่หน่อยแล้วนึกอย่างไรไม่รู้รีบฉุดมือฉันเดินอ้าว ออกข้างวัด ประตูที่มีสะพานข้ามคลองเล็กเข้าสู่หมู่บ้านของชาววัดแจ้ง

"รุ่งเช้าออกสืบดูว่าเสียงเมื่อคืนนั้นเกิดจากอะไร พระท่านว่ายักษ์จะมาเกี่ยวข้องอะไรกะใคร เขาสร้างไว้เป็นศิลปะ จะมาหลอกหลอนใครได้ เรานึกกันเอาเอง เสียงดังอย่างนั้นไม่มีอะไรล้มหรือโค่นทั้งนั้น ก็เลยเหมาเอายักษ์เข้าไว้ก่อน สมัยนั้นฝั่งธนบุรีมันแสนจะเปลี่ยว มีแต่สวนและป่า พ้นกำแพงวัดออกไปแล้วก็เป็นตรอกเดินกันไป เลี้ยวขวาก็สู่ตลาดวัดแจ้งก่อน แล้วก็ไปถึงวัดหมื่นรักษ์ วัดระฆัง บ้านขมิ้น วังหลัง กลางคืนน่ากลัวทั้งคนร้ายภูตผีปีศาจแถวฝั่งธนฯ น่ะ คนที่จะเดินเที่ยวก็มีพวกนักเลงพวกขี้เหล้าเมายา พวกชาวบ้านธรรมดาไม่ยืดหัวออกไปหรอก ถ้าจะเที่ยวก็ข้ามมาหาอะไรกินที่ท่าเตียนนี่เลย และก็วนเวียน

กันแค่ท่าเตียนนี่เองไม่เลยไปอื่น เพราะเวลากลางคืนมีจุดสนุกที่สุดก็ตำบลโรงหวย หรือตำบลสามยอดนั่นแหละ

"ที่นั่นเป็นจุดสนุกของกลางเมืองทีเดียว แต่กว่าจะพ้นจากท่าเตียนไปได้นี่ซิยากนัก เพราะเราจะต้องเดินถนนเล็กตัดวัดโพธิ์ไป มีสามทาง ทางหนึ่งเวลากลางคืนก็น่ากลัวทั้งผีและคนร้าย เช่นทางที่ด้านขวาเป็นวัดโพธิ์ในบริเวณโบสถ์พระนอนเงียบน่ากลัว ซีกข้างซ้ายเป็นกำแพงวังหลวงที่แสนจะเงียบ พอพ้นสายนี้ไปได้ก็ไปเจอเอาสวนเจ้าเชตุเข้าอีก ทางผ่านอีกทางก็คือ ถนนเล็กผ่านวัด ซีกซ้ายเป็นบริเวณโบสถ์และวิหารไม่มีคนอยู่ ซีกขวาเป็นบริเวณของพระสงฆ์อยู่ แต่ก็เงียบอีก แถวนี้วิ่งราวกันเก่งเอาการ คนร้ายจะโดดกำแพงของบริเวณโบสถ์มาวิ่งราวแล้วก็โดดกำแพงกลับไปอีก ใครล่ะจะตาม แต่รวมความว่าเมื่อพ้นไปได้ก็ไปเจอสวนเจ้าเชตุอีก ส่วนอีกทางหนึ่งถนนเล็กกว่านี้ ผ่านวังเจ้าแต่กลางคืนก็มืดและเงียบ คือถนนเล็กผ่านวังกรมอดิสร แต่ซีกหนึ่งก็เป็นวัดบริเวณสงฆ์ ตรอกนี้มีต้นไม้ครึ้มมืด ทอดกิ่งก้านแทบจะข้ามตรอกเลย ส่วนมากพวกจะเที่ยวไปทางโรงหวยนั้นมักจะเป็นพวกคนในวังแถวนั้น ซึ่งมีมากวังด้วยกัน หรือไม่ก็ทหารเรือเก่าที่เป็นนักเลง ที่แขนมีลายสักมังกรพันแขนละเป็นได้การ

"สวนเจ้าเชตุที่เป็นกรมรักษาดินแดนเดี๋ยวนี้นั่นแหละ แต่ก่อนเปลี่ยวมาก มีรั้วเป็นก่อปูนตอนล่าง ตอนบนเป็นลูกกรงเหล็ก ข้างในสวนมืดทึบด้วยต้นไม้ มีหอกลองตั้งอยู่เด่น หอกลองนี้มีสามชั้น มีกลองแขวนประจำทุกชั้น พวกคุณเกิดไม่ทัน

เขาเอาเก็บแล้ว และหอก็รื้อ เขาทำกรมทหาร ของเก่าก็รื้อทิ้งไป"

"แหม! เสียดายจริง เกิดไม่ทันหอกลองนี้ ได้ยินแต่ชื่อ" พวกหนุ่มว่า

"กลองทั้งสามชั้นน่ะ มีชื่อทั้งนั้นนะ" ผู้เฒ่าว่า

"ชื่ออะไรบ้างครับ โปรดกรุณาบอกบ้าง ถ้าจำได้" หนุ่มว่า

"อ๋อ! ชั้นล่าง 'ย่ำพระสุรศรี' ชั้นกลาง 'อัคคีพินาศ' ชั้นบน 'พิฆาตไพรี'"

"โอ้โฮ! ชื่อคล้องกันหมด" หนุ่มร้อง "อ้อ! ชั้นล่างก็ตีเป็นปกติทุกเย็นค่ำซินะครับ ตีบอกเวลาย่ำค่ำ ส่วนชั้นกลาง ถ้าเกิดไฟจึงจะตี แต่ชั้นบนทีเดียว มาสมัยกรุงเทพฯ นี้ ไม่ได้ตีแน่ แต่เอ๊ะ! คุณตาครับ คนอยู่ไกล ๆ ทำไมจะรู้ล่ะว่าเสียงกลองที่ได้ยินนั้นเป็นกลองชั้นไหน จะได้รู้ว่าเกิดอะไรกันแน่" หนุ่มถาม

"อ้าว! เขามีจังหวะตี มีเพลงตี ชาวเมืองเก่าฟังกันรู้ ว่าตีแบบนั้นเกิดเหตุอะไรขึ้น ไม่ใช่ตีแบบกลองเพลพระฉันข้าวนี่คุณ"

"อ้อ!"

"เอาล่ะ! ฉันจะเล่าเรื่องเที่ยวโรงหวยก่อน พวกที่ไม่ได้กินเหล้าน่ะใจไม่กล้า เดินก้มหน้าอยู่กลางถนน ไม่กล้ามองเข้าไปในสวนหรอก กลัวจะเจอเอาภูตผีปีศาจเข้า พอพ้นไปได้ก็ข้ามสะพานมอญเข้าสู่ตัวถนนเจริญกรุง ผ่านสี่กั๊กพระยาศรีก่อน แล้วมาผ่านสนามน้ำจืดที่เป็นโรงหนังเฉลิมกรุงเดี๋ยวนี้ ด้านตรงข้ามเป็นวังเก่า คือที่เป็นตลาดบำเพ็ญบุญนั่นแหละ พอเลยนี่ไปจนถึงสี่แยก ก็คือโรงหวยละ อยู่ด้านซ้ายมือ ตึกแถวอยู่ริมถนน

ตัวโรงหวยอยู่ข้างใน เป็นเวิ้งใหญ่ มีโรงที่ออกหวย เจ้าหน้าที่มากมายมีลูกกรงเหล็กกั้น ใครเข้าไปยุ่งไม่ได้ พวกที่ต้องไปแทงกันถึงโรงหวยน่ะมักจะเป็นพวกที่รู้จักวิธีแทงยอกแทงย้อนอะไรของเขา ฉันเป็นเด็กไม่รู้อะไรของเขาหรอก ตามเขาไปเที่ยว แหมคุณเอ๋ย ที่นั่นมันครึกโครมจริง ข้าวปลาอาหารอุดม เป็นแหล่งชู่ช่าทีเดียว พูดง่าย ๆ ความสนุกของกรุงเทพฯ ก็มีที่นั่นล่ะเป็นใจกลางเมืองหลวงล่ะ แต่ก็เป็นที่รวมของพวกนักเลงแหละมากคนสุภาพไม่ค่อยจะมีเที่ยวกันที่นั่น"

"แหม! ถ้าไปเที่ยวโรงหวยแล้วจะกลับวัดแจ้งไหวหรือครับคุณตา?"

"โอ๊ย ไม่มีใครกลับหรอก กว่าหวยจะออกก็ดึกมาก หวยออกแล้วก็เปะปะกินเหล้ากินอะไร ๆ กันที่นั่นจนสว่างกลับจนเช้า ขึ้นเดินกลับกันมากลางดึกซิ ดีไม่ดีแย่งชิงหมดตัว พวกที่เขามาแทงหวยมาจากหัวเมืองก็นอนข้างถนนนั่นแหละเยอะแยะเหมือนงานพระบาท ไม่มีใครห้าม คุ้มตัวเอาเอง ของขายก็มีตลอดรุ่ง การเที่ยวสนุกนัก เป็นอิสระ ใครเที่ยวผู้หญิงเที่ยวเพราะสะพานเหล็กคือแดนแม่นกราดรี ใครใคร่กินกิน ใครใคร่นอนนอน ตามทางเท้าหน้าตึกแถวน่ะ นอนกันเป็นกลุ่ม ๆ ไปเลยถนนแต่ก่อนน่ะพอสามทุ่มก็หมดรถแล้ว เงียบดี ฉันนี่แหละเคยนอนตามถนนกะผู้ใหญ่เขาหลายหน สนุกดี พื้นแข็งหน่อยแต่ง่วง ๆ เข้านอนได้ดีเลย นาน ๆ จะมีลมพัดมาอย่างแรง ๆ ฝุ่นเต็มตัวไปเลย ปัดมันเอา กลัวอะไร ถนนโรยกรวดโรยหินนี่คุณ ฝุ่นมันก็จมละ เช้า ๆ กลางวันเขาจะใช้เจ็กหาบน้ำรดถนน

กันฝุ่น กลางคืนต้องทนฝุ่นเอาไม่ต้องกลัวอะไร คนนอนกันเป็นร้อย ๆ นั่งคุยก็มีนอนก็มีคริกครึ้นนัก

"เมื่อก่อนไปไหนก็เดินกัน ไม่เห็นมีใครบ่นว่าเมื่อย นาน ๆ จะขึ้นรถเจ๊ก (รถลาก) กันสักที ส่วนเจ้านายน่ะท่านไปไหนก็ไปรถม้า ใคร ๆ ก็ยกย่องท่านแล้ว นอกนั้นมันก็เสมอ ๆ กัน ไม่เหมือนเดี๋ยวนี้ คนเท่า ๆ กันมันข้ามหัวกันได้ ถ้ามีเงินมันทำตัวเทียมเจ้าเทียมนาย เมื่อก่อนใครทำตัวเลยฐานะเลยชั้นวรรณะไปก็ด่ากันแหลกคาปากไปเลย"

"คุณตาเคยพบยักษ์วัดโพธิ์สำแดงเดชอะไรบ้างไหมครับ?"

"โอ้ย! ยักษ์หินเจ๊กน่ะเรอะ มันก็ยืนอยู่ตามประตูกำแพงในวัดซิ กลางคืนใครจะเข้าไปหามันล่ะ เพียงเดินอยู่ข้างนอกวัดยังระวังคนวิ่งราวจะตายไป พวกนักเลงชอบใส่หมวกสาน ไหมสับปะรดและไหมต้นมะลิลาที่ทำมาจากคลองปานามาทางอเมริกาโน่น เรียกกันว่าหมวกปานามา ใบหนึ่งราคาก็ไม่เท่าไหร่ อย่างดีแพงหน่อยสี่ห้าบาท แต่ที่ใส่กันมากน่ะใบละสองบาทห้าสิบสตางค์ พวกนักวิ่งราวก็ชอบวิ่งราวกันเพราะมันขายได้ง่าย คนชอบซื้อใส่กัน นักวิ่งราวบางพวกใช้ตุ๊กแกผูกเชือกปล่อยลงมาเกาะหมวก แล้วก็ดึงขึ้นต้นไม้ การทำแบบนี้มักจะเป็นตรอกมืด ๆ ที่มีต้นไม้ใหญ่ ๆ มาก และมักจะกะคนที่นั่งเมาเหล้าหลับ ๆ ตื่น ๆ มาบนรถเจ๊กก็ทำได้ง่าย เจ๊กที่ลากรถน่ะไม่ค่อยอยากจะหยุดรถหรอก ทั้ง ๆ ได้ยินว่ามีการวิ่งราวหมวกกัน เจ๊กก็อยากจะวิ่งไปเสียให้พ้น ๆ ที่จะหยุดให้ลงจับผู้ร้ายน่ะเจ๊กไม่ค่อยเอา พอดีพอร้ายตนเองจะเจ็บตัวไปด้วย ฉะนั้นการจับผู้ร้ายจึงยากอยู่ด้วยประการฉะนี้"

"ทำไมครับ สมัยโน้นไม่มีหมวกอื่นใส่กันเรอะ?"

"มี!" ผู้เฒ่าว่า "มีหมวกสักหลาด หมวกกะโล่ที่ฝรั่งว่าซันแฮตหมวกกันแดด แต่หมวกเหล่านี้ ข้าราชการเขาใช้กัน ฉันน่ะว่าหมวกกะโล่กะหมวกสานนี่น่ะเหมาะกะเมืองไทยที่เป็นเมืองร้อน หมวกกะโลใส่เย็นหัวดี มีลมเดินได้ ไม่อบหัว แต่หมวกสักหลาดนี่ซิ ดูมันขัด ๆ อยู่ ชื่อมันก็บอกอยู่แล้วหมวกเมืองหนาว พอเราเอามาใส่ไม่กี่เดือนก็อบเหงื่อ เหม็นสาบเหม็นเปรี้ยวรำคาญจมูก พวกนักเลงเที่ยวไม่ชอบซื้อใส่เพราะมันเป็นหมวกงานหมวกหลักฐาน พวกวิ่งราวก็ไม่ชอบวิ่งราว เพราะขายยาก ภัยต่าง ๆ จึงมาอยู่ที่หมวกสาน นักเลงเที่ยวใส่สบายหัวมันเบา และไม่อบหัว แต่การแต่งตัวน่ะมิใช่ว่าแต่งถูกแบบถูกแผนอย่างข้าราชการก็หาไม่ นุ่งโสร่งไหมก็ใส่กัน นุ่งผ้าลอยชายก็ใส่กัน ดูเป็นการใส่อย่างกวน ๆ ตาเล่นยังงั้นเอง สีมันขาวหรือเหลืองอ่อนนวล ๆ มีผ้าไหมสีสวย ๆ พันหมวก ผู้ใส่แสดงถึงกระเป๋าหนัก นิยมกันแต่พื้นนักเลงเป็นส่วนมาก

"นี่! พวกเราอย่าดื่มเพลิน เผลอเข้าไปแก้วที่เท่าไหร่แล้วคอยนึกไว้บ้างเน้อ ไปโดนแก้วที่สิบเข้าละหามกันแย่" หนุ่มคนหนึ่งเตือนสติ

"เฮ่ย เหล้าแก้วเล็ก ๆ อย่างนี้ ยี่สิบแก้วยังพอไหวน่ะ" ผู้เฒ่าว่า

"ผมชอบแค่สามแก้ว แกล้วกล้า พูดจาองอาจ" หนุ่มหนึ่งว่า แต่อีกหนุ่มหนึ่งค้าน

"บ้านผมอยู่ตรอกลึก ผ่านวัดผ่านวามาก ถ้าขนาดแปดแก้วเอวบางเห็นช้างเท่าหมู จะค่อยปะทังกลัวผึกลัวสางไปได้นะ"

"โอ๊ย! ถ้าเที่ยวอย่างสมัยเก่า กี่แก้วก็ไม่ไหว บางแห่งมันน่ากลัวจริง ๆ สวนเจ้าเชตุนี่น่ะ ทั้งผีจริงผีเล่นเอาการอยู่ พวกเจ็กที่เอาเป็ดไก่มาแก้บนเจ้าพ่อหอกลองโดนเสียนักละ เอาเป็ดไก่วางไว้ จุดธูปเทียนแวม ๆ วับ ๆ แวม ๆ เจ้าพวกเหล่าร้ายแสดงเป็นลูกช้างเจ้าพ่อ คอยแอบดูว่าเมื่อไหร่เจ็กจะเผลอจะได้แอบหยิบเป็ดไปกิน เห็นไม่เผลอแน่ก็วางแผนการกัน ถกโสร่งเปิดก้นให้เพื่อนเอาดินหม้อเขียนลูกตาโต ๆ ลงที่แก้มก้นทั้งสองข้าง แล้วโก้งโค้งเดินถอยหลังไปหาถาดเป็ดไก่ ฝ่ายเจ็กก็จ้องมองแล้วมองอีก แสงสว่างก็มืดบ้างสว่างบ้าง ดูไม่ออกว่ามันเป็นสัตว์อะไร เดินมาช้า ๆ ตาโต หน้าใหญ่ผิดสัตว์ธรรมดา ดูหนักเข้า ๆ ใกล้เข้ามาไม่ไว้ใจก็เลยวิ่งหนีทิ้งเป็ดไก่ไป"

พวกหนุ่มฟังแล้วก็หัวเราะกัน นึกถึงภาพแล้วมันขัน เขียนตาโต ๆ เข้าที่แก้มก้นแล้วโก้งโค้งถอยหลังไป จะดูว่าสัตว์อะไรก็ดูยาก ยิ่งคิดไปนึกอะไรมันก็ยิ่งขัน หัวเราะกันงอไปงอมา

"เออคุณตาครับ ผมสงสัยนักว่า เสียงกลองที่หอนั่นน่ะ จะได้ยินทั่วกรุงหรือครับ?"

"ทำไมจะไม่ได้ยิน ก็เมืองหลวงสมัยนั้นแคบนิดเดียว อีกประการเงียบก็เงียบ ไม่ดึงดังโครมครามเหมือนเดี๋ยวนี้ เสียงกลองต้องได้ยินไปไกล หนทางแค่วัดสระเกศนี่ก็เป็นชานเมืองแล้ว ขี้เกียจจะได้ยินเสียอีก ก้องกังวาลหูแทบจะแตกไปละมั้ง สมัยกำแพงเมืองยังไม่ได้รื้อทิ้ง รถเจ็กวิ่งได้รอบกำแพงอย่างสบาย ๆ เมื่อสมัยยังยิงปืนตอนเที่ยงวัน ยังได้ยินกึกก้องไปทั้งเมือง จนพูดกันว่า ถ้าใครอยู่ไกลจนไม่ได้ยินปืนเที่ยงเรียกว่า

ป่าเถื่อนไกลปืนเที่ยง ถ้าพวกชาวกรุงต้องได้ยินปืนเที่ยงทุกคน บ้านเมืองมันเงียบจริง ๆ ตอนนั้น ในแม่น้ำนาน ๆ จะมีเรือกลไฟแล่นมาสักลำ ตามถนนหลวงวันหนึ่ง ๆ บางทีจะมีเสียงรถม้าวิ่งมาสักคัน รถยนต์น่ะ ถ้าเจ้าใหญ่นายโตไม่วิ่งมาก็ไม่มี รถยนต์มาจอดที่ใดก็มีคนไปยืนมุงดูกันไม่ค่อยเคยเห็น ลงมันเป็นดังนี้ความเงียบทำไมจะไม่เงียบเล่า เมื่อตอนฉันยังเด็กมีรถรางใช้เหมือนกัน แต่ไม่ได้มีเครื่องยนต์กลไกอะไรก็หามิได้ มีล้อวิ่งในรางเหล็กจริง แต่ว่าใช้ม้าหลายตัวลากวิ่งไป พอข้ามสะพานทีละสนุกนักละคุณเอ๋ย เจ้าหน้าที่รถรางจะตะโกนขอร้องผู้โดยสารให้ลงช่วยเข็นรถ เป็นการช่วยกำลังม้าที่ลาก ไม่มีใครรังเกียจหรอกคุณ สนุกกัน สมัยนั้นเรียกว่ารถเมล์ เด็ก ๆ จะร้องเล่นกันว่า 'ใครมีอัฐสองไพจะได้ไปรถเมล์' สองไพเท่านั้นละ หกสตางค์ ขี่ได้รอบเมือง ออกกำลังหน่อยตอนขึ้นสะพาน"

ในขณะที่คุยกันกำลังออกรส ก็มีเด็กชายคนหนึ่งอายุประมาณเจ็ดแปดขวบวิ่งเข้ามาในร้านร้องเรียกตาจ๋า ๆ เจ๊กเจ้าของร้านก็ชี้ให้เด็กนั้นดูว่า ตากำลังคุยอยู่ และผู้ที่ถูกเรียกตาก็คือท่านผู้เฒ่านั่นเอง พอเด็กวิ่งเข้าไปเกาะแขน ผู้เฒ่าก็ก้มหน้ามองเด็กอึ้งอยู่ คล้ายจะกำลังรวบรวมความจำว่าเด็กนั้นมันลูกเต้าเหล่าใคร

"ตาจ๋า กลับบ้านเถอะ แม่เขาไม่สบายมาก ให้ฉันมาตามตาจ้ะ" เด็กว่า ท่านผู้เป็นตาได้สติขึ้น

"หะ! ไอ้อ่อนรึมึง?" เสียงท่านตาอ้อแอ้ตามลำดับแก้วและลำดับฤทธิ์ของมันที่ดื่มแต่เย็น

"มายังไงนี่ห่ะ?"

"ฉันมาเรือจ้าง แม่ไม่สบายมาก เขาคอยกินยาที่ตามาซื้อจ้ะ" เด็กว่า

"ห่ะ? บ๊ะ! ยาเรอะ? เอ๊ะ!" ผู้เฒ่าร้องอย่างตกใจ แล้วงง ๆ งัน ๆ คล้ายจะนึกไม่ออกว่ายาที่เด็กว่านั่นน่ะซื้อแล้วหรือยัง แต่เด็กชายนั้นดูจะเคยกันดี โดดเข้าเกาะตัวตาแล้วล้วงดูทุกกระเป๋าตา ล้วงจนพบห่อยาแล้วควักออกมาและร้องว่า

"อยู่นี่แล้วตา เรากลับกันเถอะตา"

"เออ! กลับซิวะ" แล้วผู้เฒ่าก็ลุกขึ้นยืน แต่แล้วกลับล้มไปกับพื้น โดยฤทธิ์แก้วที่เท่าไหร่ยังไม่มีใครรู้ พวกหนุ่มมองหน้ากัน

"ไม่ได้ละพวกเรา เราจะปล่อยแกกลับกะเด็กตัวนิดเดียวไม่เหมาะแน่" หนุ่มคนหนึ่งพูด "ต้องไปส่งซิ" อีกคนสนับสนุนรับคำ เพราะมันเป็นธรรมดาของพวกกินเหล้าทั้งหลาย เรื่องกินกันอยู่ ถึงเวลาจะแยกกันกลับจะต้องห่วงซึ่งกันและกันนัก

"กินด้วยกัน สนุกด้วยกัน พอเวลาทุกข์ไม่เอาด้วยมันจะได้เรอะ" หนุ่มคนหนึ่งพูดดัง ๆ แล้วในที่สุดหนุ่มทั้งหมดก็เข้าประคองผู้เฒ่า ด้วยความมากคนด้วยกัน ก็นำผู้เฒ่าข้ามเรือมาฝั่งวัดแจ้งได้เรียบร้อยและพาส่งถึงบ้านโดยสวัสดิภาพ ถามอาการของคนเจ็บพอรู้เรื่อง มอบหยูกมอบยาแล้วก็ลากลับ พอจะลงเรือจ้าง บางคนเกิดปวดปัสสาวะก็เลี้ยวเข้าไปทางที่ยักษ์สองตัวยืนอยู่ บางคนไม่เห็นด้วยจึงฉุดมือไว้

"ไม่ดีน่า! ไปทางอื่นดีกว่า"

"โอ๊ย! จะมีอะไรกันนะ มืด ๆ ก็ว่าไปตามสบาย ใครจะห้ามเรา"

มีการยื้อยุดฉุดกันเล็กน้อย ก็บังเกิดเสียงประหลาดขึ้นในขณะนั้น คือเสียงเหมือนของหนักตกลงกับพื้นดิน มีความกระเทือนเยือก ทุกคนชะงักยืนนิ่ง เสียงมันคล้ายว่าใครที่มีเท้าใหญ่ ๆ กระทืบดิน แล้วทุกคนก็เงยหน้ามองยักษ์สองตัวนั้น เพราะผู้เฒ่าเคยเล่าว่าพบเหตุอย่างนี้มาก่อนเกี่ยวกับเรื่องจะทำความสกปรกแถวนี้ พอได้สติก็พากันจ้ำอ้าวลงเรือที่จอดอยู่ที่โป๊ะ

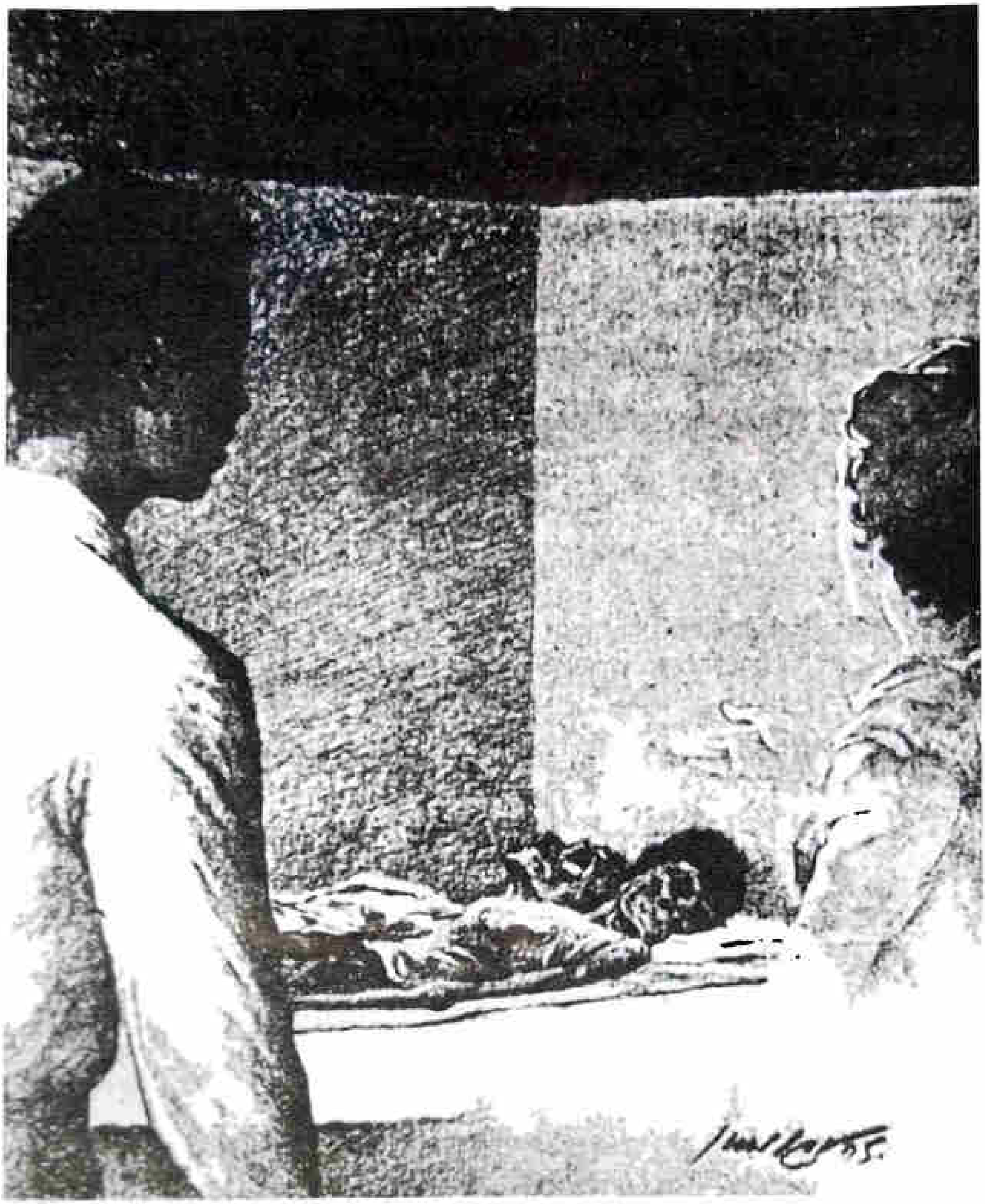

โรงเรียนครูพยุง

ภาพข้างหน้ามีเตียงเตี้ย ๆ วางอยู่ และมีซากศพนอนเคียงกันสองศพ เป็นชายหนึ่งหญิงหนึ่ง รู้ได้โดยเครื่องแต่งกาย ผมยืนตะลึงไม่รู้ตัวว่ากำลังอยู่ที่ไหน

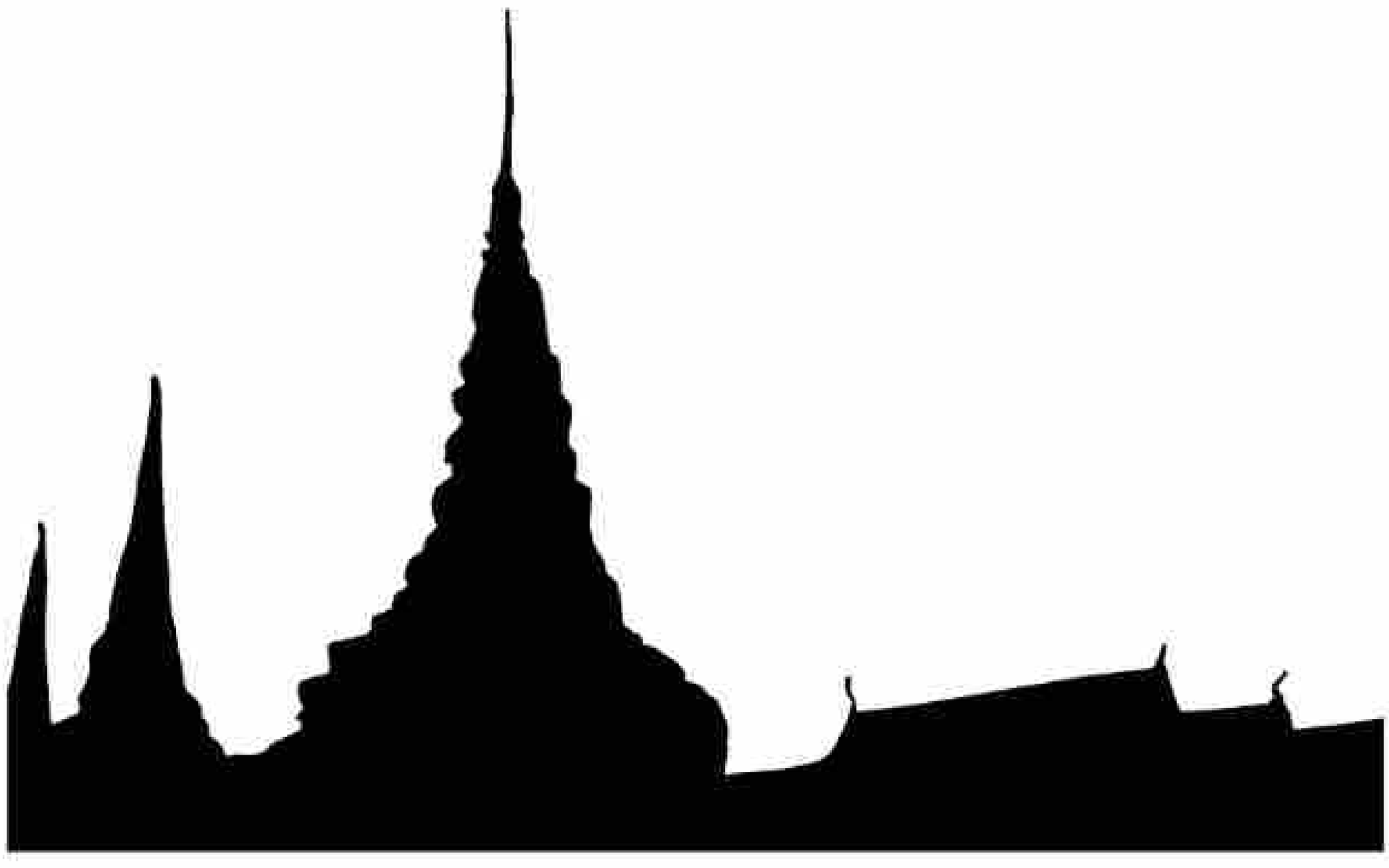

โรงเรียนครูพยุง

เรื่องนี้เป็นการผจญภัยปีศาจอีกตอนหนึ่งของนายสมัย จากที่เคยผ่านมาแล้วเช่นในศึกใหญ่ของเศรษฐีที่ได้ชื่อว่า 'มนุษย์ไม่สังคมโลก' แต่ต่อมาก็โดนประปรายเรื่อยมา ดังท่านเคยพบชีวิตของเขามาแล้วแต่ตอนก่อน ๆ ในเล่ม 'ผู้ที่ไม่มีร่างกาย'

ผมยังไม่พ้นชีวิตเป็นผู้ที่เกาะวัดอยู่เดี๋ยวนี้ทั้ง ๆ ที่ ไม่ใช่เป็นพระเป็นสงฆ์ ยังไม่ได้ทำอะไรเป็นหลักเป็นแหล่ง มีเงินทุนนอนกิน ก็อยู่กับคุณนพภิกษุที่ผมเคารพรักอยู่เรื่อยมา วัดระฆังนี้เป็นที่ชุมนุมของผมและพวกเพื่อนเรื่อยมา เช่นขาประจำคือนายมั่นช่างหล่อพระบ้านขมิ้นและครูพยุง ผู้ที่ยังหาที่เช่าทำโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษไม่ได้ ผมเองก็ไม่ได้นิ่งนอนใจเหมือนกันช่วยแกหา แต่ยังไม่เหมาะใจมาหลายที่ ผมเกรงใจครูพยุงแกกลัวแกจะคิดว่าผมนิ่งเฉย เพราะผมมีเงินทุนจะช่วยแกตั้งโรงเรียนได้ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษน่ะอย่าพูดถึงเลย ไม่มีทางจะเป็นครูใครได้ นอกจากจะเป็นหุ้นส่วนและอยู่หน้าที่ธุรการให้เท่านั้น ในขณะที่ผมกำลังทำหน้าที่ชงน้ำชาให้คุณนพอยู่ก็ได้ยินเสียงคนขึ้นบันไดกุฏิมา เหลียวไปดูก็เป็นครูพยุงนั่นเอง

"คุณสมัย!" แกเรียกขึ้นมาก่อนที่ตัวแกจะขึ้นมาข้างบน "สำเร็จแล้วตึกที่จะทำโรงเรียนของเรา"

"อ้าว! ก็ดีน่ะซี" คุณพตอบไปก่อนผม

ครูพยุงขึ้นมาข้างบนแล้วก็กราบคุณพ และนั่งลงตามเคยอย่างขาประจำคุย ที่เป็นไปอย่างเกือบไม่เว้นแต่ละวันแต่ละคืน

"ได้แถวไหนล่ะ" คุณพถาม

"แถวหลังตึกตรอกไก่บางรักครับ" ครูพยุงตอบ "มันก็เป็นตึกของเพื่อนเก่าผมเอง"

"อ้อ! ดีนักละ ค่าเช่าค่าช้ำอะไรคงจะเบาบางกันได้" คุณพว่า

"ครับ! เรื่องนั้นไม่หนักหนา แต่มันมีอะไรบางอย่างที่ต้องมาหารือท่านก่อน"

"งั้นเรอะ เอ้าว่าไป"

ครูพยุงยังไม่พูดอะไร ดูอึกอักพิกลกว่าจะพูดได้ ผมเองก็อยากจะฟัง แต่แกยังไม่พูด

"จะดีจะชั่วอย่างไร ท่านฟังดูแล้วค่อยให้คำตัดสินว่าควรไม่ควรนะครับ" ครูพยุงเริ่ม "ตึกนี้เป็นตึกของคุณสุวิทย์และนางสาวจรี ทั้งคู่เป็นนักเรียนต่างประเทศรุ่นเดียวกับผม เขาเป็นพี่น้องคลานตามกันมา แต่ชีวิตเขาเกิดผิดพลาดขึ้นอย่างหนัก" ครูพยุงหยุดแค่นี้ดังว่ามีอะไรติดคอ คุณพและผมก็ตั้งใจฟังอยู่

"เขาผิดพลาดไปอย่างรุนแรง" ครูพยุงพูดต่อ "คือไม่ยับยั้งใจยับยั้งตัว ปล่อยตามอารมณ์ สุวิทย์เอาจรีน้องสาวทำเมีย" ครูพยุงหยุดโคลงหัวนิดหน่อย

"อ้าว! ลำบาก" คุณพครางออกมา

"เอ๊ะ! แล้วทำไงกันล่ะ?" ผมถามส่งออกไปโดยไม่ตั้งใจ เพราะเรื่องที่ครูพยุงพูดมานั้น ผมไม่เคยคิดว่ามันจะมีอย่างนั้น ความจริงมันก็ไม่น่าจะแปลก เรื่องมันย่อมเป็นไปได้ แต่ทำไมมนุษย์หนอมนุษย์ปล่อยตัวถึงอย่างนั้นเทียวหรือ

"นั่นน่ะซิครับ ลำบาก" ครูพยุงอ้อมแอ้ม

"เอาเถอะ เล่าไป" คุณนพเตือน

"เมื่อตอนแรกมันก็เป็นความลับอยู่ แต่ลงท้ายมันก็ลับไม่ได้ คนใช้รู้ เพื่อนรู้ แล้วในที่สุดก็รู้กันหมดในวงการเพื่อนและไม่เพื่อน งานการที่ทำก็ต้องลาออกทั้งคู่ ซ่อนตัวอยู่กับบ้านไม่ยอมสู้หน้าใครเลย แม้แต่ผมผู้เป็นที่รักใคร่กันที่สุดก็พบไม่ได้ เป็นตัวที่เขาต้องกลัวผมเป็นที่สุด เมื่อรู้เรื่องผมเสียใจที่สุด ตัดใจเลยสำหรับมนุษย์สองคนนี่ ผมพยายามลืมแต่ลืมยากที่สุด ผมไม่ยอมไปเหยียบบ้านมัน" ครูพยุงเล่าถึงพี่น้องคู่นั้นตอนแรกเศร้า ๆ แต่ต่อมาดูมีอาการดุเดือดขึ้นคล้ายโกรธแค้นนัก คุณนพฟังนิ่งอยู่

"ถ้าครูเล่าให้สว่างกว่านี้ก็จะดี ปิดบังทำไม!" คุณนพพูดขึ้นเฉย ๆ ซึ่งผมไม่คิดว่าคุณนพจะพูดดังนั้น ผมมองดูหน้าครูพยุงเห็นแกก้มหน้านิ่ง ผมชักมองออกว่า พี่น้องคู่นั้นคงมีอะไร ๆ เกี่ยวข้องกับครูพยุงอยู่อย่างมาก มิฉะนั้นครูพยุงจะก้มหน้าทำไมเมื่อเสียงพูดของคุณนพแปลกหูดังนั้น คงจะจี้ใจอะไรสักอย่าง

"ถูกแล้ว! ผมยังปิดบังความสำคัญท่านอยู่ แต่กำลังจะพูดอยู่แล้ว" ครูพยุงสารภาพ

"ผมเคยรักกับจรีเมื่ออยู่ต่างประเทศ" ครูพยุงพูดทั้ง ๆ ก้มหน้า "เราเคยสัญญากันไว้ว่ากลับเมืองไทยแล้วจะพยายามตั้งตัวให้เร็วที่สุด เพื่อให้สมเกียรติที่จรีเขามีหลักฐานกว่าผม แต่ครั้นมาถึงประเทศไทยหน่อยเดียวก็มาเป็นไปดังนี้ ผมสาปส่งเลย ไม่ยอมติดต่อด้วย และก็ตัดสินใจตัวเองขอเป็นม่ายรักตลอดไป" ครูพยุงหยุดสูบบุหรี่

"คราวนี้ฟังแจ่มแจ้งดี" คุณนพว่า "แต่เกิดยังไงล่ะจึงจะไปเช่าตึกนี้?"

"มันบังเอิญจริง ๆ ครับ" ครูพยุงว่า "เมื่อสองสามวันนี้ผมเกิดมีธุระไปพบเพื่อนผมอีกคนหนึ่ง บ้านอยู่ใกล้กับบ้านพี่น้องคู่นี้ และเพื่อนคนนี้ก็รู้เรื่องพี่น้องคู่นี้ดี แต่ยังไงไม่รู้ซิครับ เขาเกิดพูดถึงพี่น้องคู่นี้ขึ้นมาในตอนที่เขาหันหน้าไปที่หน้าต่าง ซึ่งมันตรงกับตึกนั้น ความจริงผมก็ไม่อยากจะนึกจะฝันถึงมันเลย

"'นี่! พยุง' เพื่อนเรียกชื่อผม 'นี่! อ้ายสุวิทย์กะจรีมันก็แอบอยู่ในตึกนั่นเอง แต่มันปล่อยข่าวว่ามันหนีใคร ๆ ไปต่างประเทศ ที่แท้มันอยู่ ให้ตายซิ เมื่อหลายวันมานี่ฉันเห็นกะตาเลย' เพื่อนว่า

"จริง ๆ นาท่านนา ใจผมไม่อยากจะเอาเรื่องกะมันพี่น้องคู่นี้ แต่ก็อดมองหน้าเพื่อนไม่ได้ เมื่อเขาพูดขึ้นมา" ครูพยุงพูดกะคุณนพต่อไป

"'จริง!' เพื่อนย้ำอีก 'ฉันอยู่ตรงหน้าต่าง มันสองคนเผลอเดินผ่านหน้าต่างบ้านมัน พอมันเห็นฉันเข้า มันตกใจวิ่งหนีเห็นชัด ๆ แล้วต่อไปก็ไม่เห็นอีก จนคืนหนึ่งอ้ายสุวิทย์แอบมาหาฉัน

เงียบ ๆ มากราบไหว้ขอให้ฉันปิดปากเสียด้วยที่เห็นเขากับน้อง แล้วต่อไปก็กระซิบว่าเขามีเรื่องคอขาดบาดตายขอให้ฉันบอกกับพยุงด้วยว่า เขาขอพบพยุง โปรดเมตตาเขาด้วย ให้นึกว่าเป็นการโปรดสัตว์ผู้ยากเถิด"

"อ้อ! เลยไปพบกัน?" คุณนพดักคอเชิงถามไปในตัวเสร็จ

"ครับ" ครูพยุงรับปาก

"แล้วครูก็เลยพูดเช่าตึกเขาเลยใช่ไหม?" ผมถามบ้าง

"เปล่า!" ครูพยุงโบกมือประกอบ เป็นการห้าม ด้วยจะขอพูดต่อไปให้รู้เรื่องก่อน

"วันที่ผมไปหาเขาที่ตึก คนใช้ชายแก่ ๆ ออกปะทะบอกกะผมว่านายทั้งสองไปต่างประเทศยังไม่กลับ ผมก็ว่าอย่าพูดเลย ฉันรู้ดี เขานัดฉันมาหา ไปบอกเขาเถิดว่านายพยุงมาหาตามนัด"

"บ๊ะ! คนใช้โดนแบบนั้นเข้า หน้าตื่นซิ?" ผมอดก็อดไม่ได้

"ถูกแล้ว! หน้าตื่น เมื่อจนด้วยถ้อยก็ทำตามฉันสั่ง เมื่อเข้าไปในตึกแล้ว เขาไม่เปิดประตูหน้าต่างเลย เขาใช้ไฟฟ้าแทนแสงอาทิตย์ กลัวร้อนก็เปิดพัดลมให้ ในขณะที่คอยอยู่ในห้องรับแขก ผมก็ปลงอนิจจังว่าคนเรานี่ อยู่สว่าง ๆ เปิดเผยไม่ดีชอบอยู่อย่างมหาโจรซ่อนตัว คนที่โผล่เข้ามาคนแรกคือจรี มีหน้าตาซีดเซียวเพราะอาย เดินก้มหน้าเข้ามา โดยผมนึกไม่ทันว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น แม่จรีเกิดคุกเข่าลงกะพื้นห้องแล้วกราบผมที่เท้า ผมตกตะลึง จรีร้องไห้ ยังไม่ทันพูดอะไรพ่อสุวิทย์ก็โผล่ตามเข้ามา ยืนก้มหัวอย่างต่ำยกมือไหว้อย่างนอบน้อม แล้วเขาทั้งสองก็ขอโทษอย่างยืดยาวเกี่ยวกะความหลังทั้งสารภาพผิดตลอด

อย่าให้ผมเล่าให้ฟังเลย จะขอเล่าตัดถึงการงานเลย เขาบอกว่าเขากำลังอดเป็นสุนัขท้องแห้ง เพราะไม่มีทางได้อะไรเลย ขายของเก่าไปจนหมดตัว ขอความกรุณาจากผมได้โปรดสัตว์ผู้ยากด้วย"

"ขอเงินเรอะ?" ผมถาม

"เปล่า! ไม่ได้พูดเรื่องเงิน เป็นแต่ขอให้หาทางช่วยเขาเหมือนช่วยสัตว์เลี้ยงไว้เถิด ผมมันใจอ่อนครับ แต่ก็ยังไม่ได้รับปากอะไรกะเขา เพียงพูดว่าจะพยายามช่วยในวันสองวันนี้ แล้วผมก็มาหาท่านนี่แหละครับ เพื่อขอความเห็นรวมทั้งคุณสมัยด้วย ถ้าจะเช่าตึกเขาทำโรงเรียนจะเหมาะไหม?"

"ครูติดขัดอะไรล่ะ เรื่องจะเช่า?" คุณนพนั่งฟังอยู่นานแล้วได้ถามขึ้น

"มันอึกอักอยู่ตรงที่ว่า เราจะเอาตึกของผู้ที่เสียชื่อมาเป็นโรงเรียนจะดีหรือไม่ ผมยังคลางแคลงใจ"

"มันเกี่ยวอะไรกันล่ะ" คุณนพว่า "ครูแจ้งขออนุญาตตั้งโดยชื่อครูต่างหาก จะไปเกี่ยวกับเขาทำไม และพวกนักเรียนก็คงไม่รู้ประวัติเขา เพราะมันนานมาแล้ว ทั้งก็คงไม่รู้ว่าตึกใครเป็นตึกใคร การเสียชื่อของเขาก็เป็นไปเพียงวงการสังคมเพื่อนฝูงและญาติเท่านั้น เราให้เขาซ่อนตัวตามเคย เมื่อนักเรียนกลับแล้วก็ออกมาได้" คุณนพแนะ

"แล้วการเซ็นสัญญาเช่าละครับ?" ครูพยุงถาม

"พุโธ่ พูดกันเองตามสบายซิ คนสองคนน่ะจะมีหน้าไปสู้หน้าใคร หากจะมีการฟ้องร้องอะไรกัน และเราก็ไม่ได้โกงเขา เช่า

เขาก็ให้เขาตามกำหนด สัญญาไม่สัญญาก็เท่ากัน เสียเวลาเขียนสัญญา" คุณนพพูดแล้วหัวเราะ "เราตั้งใจจะช่วยเขาโปรดสัตว์ต่อเขา"

อีกหลายเดือนโรงเรียนของเราถึงได้ดำเนินการได้ ครูพยุงออกวิ่งโฆษณาตามเพื่อนฝูง และที่รู้จักมักคุ้น พอมีนักเรียนหญิงทั้งชายมาบ้างพอควร ต่อเมื่อโรงเรียนเป็นรูปขึ้นแล้วจึงได้โฆษณาเป็นเรื่องเป็นราว ครูพยุงเรียกครูเก่า ๆ ที่เคยร่วมงานกันเมื่อครั้งเก่ามาสอนกันอีกในชั้นต่ำ ๆ ชั้นสูงครูพยุงสอนเอง ธุรการเป็นของคนที่ไม่ถนัดการสอนคือผม นับแต่ตั้งโรงเรียนนี้ผมยังไม่เคยรู้จักกับเจ้าของตึกเลย รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรไม่รู้เลย ลงท้ายก็คิดว่าธุระไม่ใช่ จะรู้จักไม่รู้จักก็ไม่จำเป็น ผมเป็นผู้จัดการโรงเรียนคิดจะจ้างภารโรงอีก เพราะเห็นว่าคนใช้ชายแก่ที่อยู่มาดั้งเดิมจะหนักแรง แต่ทราบจากครูพยุงว่าเจ้าของตึกขอให้งด เพราะเกรงว่าภารโรงใหม่มาจะต้องกินอยู่หลับนอนที่โรงเรียน อาจจะรู้อะไร ๆ ของเจ้าของตึก ขอให้มอบแก่ชายแก่คนเก่าเป็นภารโรงไปพลาง ๆ ก่อน ก็เลยโขลกตาแก่นั่นคนเดียว เป็นทั้งคนใช้ย่อย ๆ และภารโรงด้วย

นานเดือนเข้าโรงเรียนก็เจริญขึ้น นักเรียนมีมากขึ้น ครูพยุงหารือผมว่าอยากจะให้สองคนเจ้าของตึกนั้นช่วยสอนด้วยเพราะความรู้เขาดี และทั้งก็เป็นการช่วยอาชีพเขาอีกด้วย ผมท้วงว่า เขาทั้งสองจะกล้าสู้หน้าใครต่อใครหรือ กลัวว่าเขาจะไม่เอากะเรา ครูพยุงว่าจะลองดูก่อน ขั้นแรกจะต้องนำผมให้รู้จักคุ้นเคยกับเจ้าของตึกเสียก่อน เมื่อนักเรียนกลับหมดแล้ว

ครูพยุงได้พาผมเข้าไปในห้องเก็บของ และมีประตูลับต่อไปอีกที เมื่อเข้าไปแล้วเดินตามซอกเล็ก ๆ ก็เข้าประตูไปในตึกเล็กชั้นเดียว ที่นี้ถ้ามองข้างนอกคล้ายคนละบ้าน

เราพบกับเจ้าของตึกที่ห้องนั่งเล่นหรือห้องกินข้าวอะไรของเขาก็ได้ เพราะดูมันรวม ๆ กันอยู่ที่ห้องนั้นทั้งนั้น ยังแต่ไม่มีเตียงนอนเท่านั้นเอง ทั้งสองไม่กล้าสู้หน้าผม ก้มหน้าทั้งสองคน ผมมองดูคุณจรีก็เห็นว่าเป็นหญิงสวยเอาการ และหนักไปในท่วงทียั่วยวนกวนสวาท แม้แต่ไม่ได้แสดงกิริยาอะไรเลย แต่ส่วนสัดของเธอนั้นมันบอกแก่ตาผู้พบเห็น เมื่อรู้ว่าครั้งโน้นเคยเป็นที่รักของครูพยุงในต่างประเทศ มันเทียบกันไม่ได้เลย ครูของเรามีร่างกายผอมบาง และมีนิสัยเป็นคนเจ้าระเบียบทั้งสุภาพเกินกว่าจะทาบกันติด ส่วนคุณสุวิทย์นั้นเป็นหนุ่มผู้ร่างกายสง่าผ่าเผยน่านับถือ ไม่สวยแต่ไม่ขี้ริ้ว มีลักษณะเป็นลูกผู้ชายเต็มสมบูรณ์ น่าเสียดายที่ผิดพลาดจนเข้าหน้าไม่ได้ รอดตัวอยู่ที่ป้องกันมิให้เกิดบุตรขึ้น มิฉะนั้นจะวุ่นวายเอาการอยู่

เรื่องที่เราขอให้ทั้งสองช่วยสอนภาษานั้น ทางเขาทั้งสองเกี่ยงว่าจะไม่สอนคนที่อายุไล่เลี่ยกับเขา ไม่ว่าหญิงหรือชาย เพราะไม่แน่ว่าจะรู้จักเขาหรือไม่ ขอสอนแต่ชายรุ่น ๆ หญิงรุ่น ๆ หากว่าเป็นลูกจีนก็อีกอย่างพอสอนได้ เพราะไม่รู้จักเขาแน่ ๆ เรื่องนี้เราเห็นใจเขาดี น่าสงสารอยู่เป็นอันมากที่เกิดมาขังตัวเองโดยไม่ได้เปิดหูเปิดตาที่ไหน เสื้อผ้าก็ใช้ธรรมดาไม่มีของดีสวยงามแต่อย่างใด ถ้าหากจะออกไปไหนก็ต้องหลบ ๆ หลีกเดินปะปนไปกับชาวถนนเท่านั้น ที่สว่างอย่างสังคมไม่ได้น่ารำคาญตัวเอง

การออกสอนของสองคนพี่น้องนี่แรก ๆ ยังอาย ๆ โดยเป็นไปเองเช่นวัวสันหลังหวะ คุณจรีแกจะกลัวนักเรียนหญิงมากกว่าชาย คงไปนึกเทียบเอาความดีความเลวของตัวนักเรียน น้อยใจไปเองลงโทษตัวไปเอง นักเรียนทุกคนเรียกคุณสุวิทย์ว่า ครูอำนวย และคุณจรีว่า ครูประภา ซึ่งเป็นชื่อใหม่ของทั้งสอง การสอนได้เป็นไปอย่างดี เพราะทั้งสองถนัดภาษามาก สอนทางพูดได้ดี มีอาม่วยสาวรุ่นคนหนึ่งชอบครูอำนวยนัก นิยมว่าสอนดี สอนสำนวนให้พูดกับฝรั่งได้ง่าย รู้เรื่องดี และครูอำนวยเราก็มักจะสอนให้เป็นพิเศษเสมอ ผมจับตาดูด้วยความหนักใจ แม่ม่วยคนนี้แกสวยเอาการ ชื่อกรุณา แซ่รั้ง ผมกลัวว่าวันหนึ่งความแตกร้าวระหว่างคุณจรีจะระเบิดขึ้น สมมุติว่าครูประภาเราเกิดเปรี้ยงปร้างขึ้นจะทำอย่างไรกัน มิเกิดอับอายกันเป็นการใหญ่ และความลับของแกทั้งสองที่พยายามซ่อนเร้นก็จะแดงขึ้น

ผมได้หารือครูพยุง แกเองก็หนักใจ เราสองคนจึงกลับไปหาคุณนพ รายงานให้ท่านฟัง คุณนพฟังแล้วไม่ออกความเห็นอะไร เพียงแต่พูดเป็นทางโลกควบทางธรรมไปเท่านั้น

"มันอย่างนั้นเอง โลกเรามันจะอยู่นิ่งไม่ได้ มันต้องผันแปรไปทั้งทางดีและทางชั่ว"

ข้อนี้ผมกับครูพยุงก็รู้ว่าโลกมันย่อมผันแปรไปตามธรรมดา แต่ที่นี้ดันมาผันแปรในโรงเรียนเราน่ะซิ มันร้าย บางคราวผมแอบเห็นแววตาครูประภาของเรามีแววโกรธและเกลียดชังแม่ม่วยกรุณาเป็นไปอย่างน่าหนักใจ และที่ร้าย แววตาเมื่อมองดูครู

อำนวยก็มีแววน้อยใจและเคียดแค้น หากแต่ไม่แสดงกิริยาอะไรออกมาเท่านั้น แต่เวลาอยู่กันลำพังสองคนจะมีอะไรเกิดขึ้นแค่ไหนก็สุดจะรู้ได้ เรื่องนี้เวลาผมกลับไปนอนวัดก็รายงานให้คุณนพทราบ ท่านถอนใจ แต่ไม่พูดอะไร ถือว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์ ครูพยุงนั้นหมดปัญญาจะแก้ไข จะพูดอะไรออกไปหรือจะห้ามปรามครูอำนวยและม่วยกรุณาก็ยากยิ่ง ครูอำนวยคือเจ้าของตึก ม่วยกรุณาคือนักเรียน เพียงกิริยาเขาติดต่อใกล้ชิดกันฐานศิษย์กับครูเท่านั้น จะเอื้อมไปห้ามก็รุนแรงไป

ความหนักใจทั้งหลาย ทำให้ผมออกสืบประวัติของ น.ส. กรุณาว่าใครเป็นใคร ก็ได้ความว่าเป็นเด็กของเสี่ยพ่อค้าใหญ่ที่ทำการค้าติดต่อต่างประเทศ ม่วยกรุณาก็เหมือนลูกหรือหลานเป็นเด็กที่เลี้ยงไว้หลายคนด้วยกัน แต่แม่กรุณานี้เฉลียวฉลาดกว่าเพื่อน จึงหวังเอาเป็นผู้ติดต่อชาวต่างประเทศ จึงส่งมาเรียนภาษาให้ปราชญ์เปรื่อง เมื่อสืบรู้มาแล้วก็เท่านั้นเอง ผมก็เงียบคอยแต่จับกิริยาอาการอยู่เรื่อย ๆ มาวันหนึ่งแม่กรุณาคนสวยที่เคยมาเรียน เคยร่าเริงแจ่มใส แต่วันนี้ดูมัวหมองคล้ายมีอะไรในใจขึ้นแล้ว เคยหวานจ๋อยมาแต่ก่อนเดี๋ยวนี้ดูหงุดหงิด เหม่อ ๆ ก้ม ๆ หน้า ครูประภายิ่งมองแม่ม่วยอย่างเกลียดชังหนักเข้าถึงกับคราวหลังพยายามห่างไกลและไม่ยอมมองเลย ส่วนครูอำนวยของเราเห็นแม่ม่วยมีกิริยาหงอยเหงาก็พยายามเอาใจอยู่บ้าง แต่ครั้นนานวันเข้าทำห่างแม่ม่วย มันคงจะเกิดอะไรขึ้นแล้ว ระหว่างครูอำนวยและครูประภา เมื่อเขาอยู่กันสองต่อสอง อาจจะเกิด

บาดหมางกันขนาดหนัก แต่ด้วยมารยาทของนักศึกษาสูงจึงไม่สำแดงให้ใครรู้ใครเห็นความเป็นอยู่ของเขา

ต่อมาอีกหน่อยเรื่องยุ่งก็เกิดขึ้น แม้แต่จะเป็นเรื่องธรรมดาคือแม่ม่วยกรุณาของเราอยู่ ๆ ก็ลาออกจากโรงเรียนไป แต่มันมีเรื่องอีกที่ไม่เป็นธรรมดา คือครูอำนวยกับครูประภาไม่ออกมาสอน ครูพยุงก็ไม่กล้าจะเข้าไปที่ห้องพักเขาได้ เกรงว่าจะเป็นการรบกวน เขาอาจไม่สบายทั้งสองคน หรืออาจจะเกิดอะไรกันขึ้นก็ต้องดูเขาไปก่อน ครูพยุงก็สอนแทนไปพลาง ๆ

"ต่อไปอีกมันก็จะแปลก ๆ ขึ้นทีละอย่างสองอย่าง" คุณนพพูดเป็นนัย ๆ เมื่อเรากลับวัดก็รายงานข่าวแก่ท่าน

"นี่ครูเข้าไปดูหรือเปล่าละว่า คุณสุวิทย์อยู่หรือไปไหน?" คุณนพถามครูพยุง

พอคำถามคุณนพออกมาดังนั้น เราทั้งสองก็สะดุ้งใจ ถ้าคุณสุวิทย์จะทำบ้าบัดซบพาเอาแม่ม่วยกรุณาแอบไปอยู่เสียยังที่ใด ถ้ามันอาจจะเป็นดังนี้ ตามนิสัยของเขาที่ตามใจตัวเอง มิฉะนั้นจะเป็นไปกับน้องสาวตัวหรือ โอย! น่ารำคาญใจ คิดว่าจะเลิกนิสัยได้แล้ว จนต้องขังตัวเองก็เพราะรุนแรงแต่ในกามารมณ์ เมื่อนักเรียนกลับหมดแล้วเราทั้งสองก็รีบตรงเข้าไปยังที่ซ่อนของเขา เราได้พบสิ่งสะดุดตา คุณจรีกำลังร้องไห้หน้าตาหมองคล้ำและเป็นความจริงดังที่เราคิดกัน คือพ่อสุวิทย์ มนุษย์ไม่เลิกชั่วได้หนีคุณจรีไปกับแม่ม่วยนั่น คุณจรีร้องไห้อย่างไม่อยากจะพูดอะไรกับเรา เราเห็นใจมาก คนที่ชั่วช้ามาด้วยกันแล้วยังมาทิ้งกัน โดนกับอกใครเข้าก็เหมือนกันทุกคน

ครูพยุงนิ่งอั้นไม่แสดงอาการใด ๆ ผมสงสัยว่าครูพยุงยังเก็บความเจ็บช้ำน้ำใจอยู่ อาจจะมีการสมน้ำหน้าคุณจรีอยู่ก็ได้ ครูพยุงต้องรักคุณจรีมาก แต่เมื่อมามีอันเป็นก็เสียใจหนักถึงแก่ประกาศขอเป็นม่ายรัก ผมเพิ่งจะแจ่มแจ้งในใจ ชั้นแรกคิดว่าคุณจรีผู้มีร่างกายส่วนสัดเย้ายวนร้อนแรงเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียขึ้น แต่ที่พ่อสุวิทย์นี่เองเป็นผู้ไม่รู้จักอิ่มในเรื่องนี้

ครูจรีหรือครูประภาของเราเสียใจมาก ไม่ยอมออกมาสอนอีกคนหนึ่ง ทำให้ครูอื่น ๆ หนักแรงขึ้นอีกเท่าตัว ทั้งครูพยุงเองก็หนักใจจนไม่มีเวลานั่งพักเลย นักเรียนหลายคนบ่นว่า ครูประภาของเขาช่างพูดในเวลาสอน พูดคำอังกฤษใหม่ ๆ ที่พวกเขาไม่รู้เลย จำสำเนียงได้แต่ไม่รู้ความหมายพอแล้วครูประภาก็อธิบายคราวหลังจึงเข้าใจดี ผมพลอยหนักใจและเสียดายตามนักเรียนไปด้วย จึงเกิดลองเสี่ยงดูโดยไม่ขอร้องครูพยุงละ ผมเข้าทางลับแล้วออกซอกตึกที่เหมือนตรอกพอเดินไปก็ได้ยินเสียงเหมือนคนอาบน้ำ ผมสงสัยว่าในนี้มีใครอีก จึงมาอาบน้ำแถวนั้น เกิดใจมันสงสัยอย่างไรบอกไม่ถูก จะว่าสัปดนก็ไม่ใช่ คิดไปว่าถ้าเป็นคุณสุวิทย์กลับมาจะดีไม่น้อยเลย บังเอิญตรงนั้นมีช่องพอลอดตาดูไปทางเสียงนั้นได้

พอภาพเจ้าของเสียงปรากฏกับตา ผมใจหายวูบถึงแก่ตะลึง ภาพนั้นคุณจรีเปลือยกายอาบน้ำอยู่ในที่ที่ไม่น่าจะอาบ คงจะขอไปทีก่อน ถ้าจะอาบในห้องน้ำโรงเรียนก็กลัวจะพบนักเรียนทั่วไป ท่านที่เคารพ ร่างกายของคุณจรีที่ผมเคยพูดไว้ว่ามีส่วนสัดที่

มองไม่ได้เต็มไปด้วยความยวนตานัก ครั้นได้เห็นร่างกายที่กำลังโชว์ส่วนสัดอย่างเต็มภาคภูมิที่ไม่มีอะไรปิดบังถึงกับตะลึงงัน ผมเซผละจากช่องที่แอบมองมาพิงกำแพงอีกด้าน ใจเต้นแรง อย่างนี้นี่เล่า คุณสุวิทย์จึงเสียคนไปเพราะอดใจไม่อยู่ ผมย้อนกลับมาโรงเรียนแอบยืนสงบใจเสียนานพอดู เมื่อรู้สึกบรรเทาการตื่นเต้นแล้วจึงกลับเข้าไปอีก คราวนี้เลยถึงประตูเลย พอเคาะสองสามครั้งแกก็มาเปิดประตูรับ แกแต่งตัวเรียบร้อยแล้ว แต่ผมยังประหม่าอยู่เล็กน้อย อ้ายส่วนสัดของแกมันยังติดตา อนิจจาคนสวยต้องมาย่อยยับอับจน แกรับรองผมเป็นการดี ผมได้กราบไหว้ขอร้องให้แกออกไปสอนอีก เพื่อเห็นแก่นักเรียนด้วย

ในที่สุดครูประภาก็ได้ออกมาปรากฏตัวต่อนักเรียนอีก ครูพยุงดีอกดีใจชมว่าผมเก่ง สมกับตำแหน่งผู้จัดการ ต่อมาครูประภาก็สนิทสนมกับผมมาก รู้สึกว่าแกค่อยแช่มชื่นขึ้น แต่ครูพยุงนั้นคงยืนกรานเป็นพ่อนักบวชเคร่งวินัยตามเคย ไม่ค่อยจะได้พูดคุยกันเลย ผู้หญิงที่ผัวทิ้งไปมีเมียใหม่ ถ้าไม่มีใครปลอบใจมันก็หนัก ผมเห็นในข้อนี้จึงยอมสนิทกับแก เพื่อปรนนิบัติหัวใจของแกตามแต่ควร แต่ไม่ยอมให้ใจฝ่ายต่ำเข้าครอบงำ ข้อหักใจคือ หนึ่ง คุณจรีคือภรรยาคุณสุวิทย์ และครั้งหนึ่งเคยเป็นขวัญใจของครูพยุง บางคราวเคยหลับตาเอาทางธรรมเข้าข่มหลับตาให้ร่างของคุณจรีเป็นโครงกระดูกแบบปลงสังขาร แต่เปล่า! ปลงอย่างไรเจ้าส่วนสัดที่อวบอัดนั้นมาลอยเด่น ไม่ยอมเป็นกระดูกอย่างตั้งใจไว้

ผมได้กลับไปนอนวัดตามเคยและรายงานคุณพทุกเรื่อง เว้นเรื่องเดียวคือ เรื่องแอบดูคุณจรีอาบน้ำนอกนั้นรายงานหมด

"เรื่อย ๆ ไปเถิด! แล้วมันจะต้องมีอะไร ๆ อีกตามโลกที่หมุนไป" คุณพพูดเป็นปัญหาเสมอ ๆ จะถามต่อก็เกรงใจท่าน บางคราวท่านก็พูดทางโลก แต่บางคราวก็เอาทางธรรมเข้ามาพูด คำที่ท่านพูดฟังดูเป็นธรรมดา แต่มันมีอะไร ๆ น่าหนักใจอยู่ที่ว่า "มันจะต้องมีอะไรอีก" ผมคิดมากไปว่าถ้าขืนสนิทชิดเชยกับคุณจรีต่อไป คำที่ว่า "มันจะต้องมีอะไร ๆ อีก" มันจะต้องเกิดขึ้น รีบตัดทางลมเสียก่อนไฟจะเกิดเป็นดีกว่า คุณจรีคงเกิดว้าเหว่และเสียใจมากที่ผมตีตัวห่างโดยอ้างเอางานเข้าบังหน้า แกจะพึ่งครูพยุง รายนั้นก็กัมหน้ากัมตาอยู่กับงาน หน้าที่ผู้จัดการหนักใจเรื่องการปกครองจริง ๆ คอยแต่จะประสานครูทุก ๆ คนให้กลมกลืนกัน

วันหนึ่งผมเห็นแกเดินแวบ ๆ อยู่ ตั้งใจจะเข้าไปหาพูดจาเอาใจบ้าง แต่ไม่ทันเสียแล้ว แกหายไปทางไหนก็ไม่รู้ ผมเห็นนักเรียนหญิงคนหนึ่งแถวหน้าห้องน้ำ ถามว่า "เห็นครูประภาไหม?" นักเรียนคนนั้นก็บอกว่าเดินสวนกับท่านตะกี้นี้ ท่านเดินไปทางไหนไม่ได้สังเกต ผมเลยกลับมานั่งทำงาน การจะตามเข้าไปในห้องส่วนตัวนั้นขอเลิกที ประเดี๋ยวอะไรต่ออะไรจะมาสุมหัวผมเข้า การทำห่างเหินของผมอาจทำให้คุณจรีน้อยใจหรืออย่างไร ตั้งแต่วันนั้นเลยหายหน้าไปเลยไม่ออกมาสอนอีก ผมไปเข็นครูพยุงให้เข้าไปเยี่ยมเยียนแก ครูพยุงบอกว่าไม่กล้า ลูกผัว

เขาไม่อยู่การเข้าไปหาเมียเขาเป็นการไม่เหมาะ เมื่อได้ยินอย่างนั้นผมก็เลยไม่กล้าไปด้วย แต่กลุ้มใจเหลือประมาณ

วันหนึ่งเป็นวันเสาร์ นักเรียนจะหยุดในตอนกลางคืน ตอนกลางวันผมกับครูพยุงจึงไปเร่งงานที่คั่งค้างให้เสร็จ ครูพยุงทำตารางสอน ผมทำบัญชีตั้งแต่เช้าจนกลางวัน พอเสร็จก็เอนกายลงนอนเล่นที่เตียงนอนเล่น ความอ่อนเพลียแอบหลับไปเมื่อใดไม่รู้ มาสะดุ้งตื่นเมื่อรู้สึกว่าใครสะกิดเท้า จึงลืมตาขึ้นก็พบตาน่วมภารโรงแก่

"คุณนายจรือยากพบคุณ ขอให้เข้าไปพบในห้อง" ตาน่วมพูดเบา ๆ คล้ายกลัวใครได้ยิน

ผมนิ่งงันอยู่เป็นนาน นึกไว้ว่าจะไม่เข้าไปหาอีก แต่มาโดนเข้ารูปนี้เลยอึดอัดใจ

"ไปด้วยกันซิลุง" ผมว่า ตาน่วมยิ้มและก้มหัวนอบน้อมตามเคย แล้วเดินนำหน้าไป จนถึงห้องคุณจรีแต่ไม่พบตัวที่นั่น ตาภารโรงชี้ให้ดูที่ห้องนอน อัปรีย์ละซี! แต่เพียงจะมาพบที่นี่ยังไม่กล้ามา ไฉนจะดันทะลึ่งเข้าไปในห้องนอนเขาอีกล่ะ ผมส่ายหัวให้รู้ว่าไม่ยอมเข้าไป ตาน่วมจึงไปเปิดประตูห้องนั้น ผมมองเข้าไปก็ไม่เห็นว่ามีเตียงนอนสมกับที่เรียกว่าห้องนอน เป็นห้องโล่ง แต่มีหญิงคนหนึ่งที่ผมไม่รู้จักยืนอยู่ ผมไม่เคยรู้จักหญิงมาก่อนเลย เมื่อมาจังหน้ากันเข้าผมก็ยืนงง ครั้นเหลียวดูตาภารโรงก็กลับไปเสียแล้ว

"คุณจรี ให้ฉันพาคุณเข้าไปหา" หญิงนั้นพูดด้วยกิริยาขึง ๆ และวางท่า

"ไปทางไหนครับ?" ผมพูดแล้วมองดูทางจะไป เพราะเห็นมีแต่ทางลงอุโมงค์ไปใต้ดิน "ผมไปไม่ถูก" ผมพูดแล้วยืนเฉย

"ฉันจะพาไป" หญิงนั้นพูดแล้วกวักมือผมให้ตามไป กิริยาอย่างผู้ไว้อำนาจ และผมก็เหมือนเกรง ๆ แกต้องเดินตามลงไปทางบันไดห้องนั้น นึกในใจว่าคุณจรีช่างมีทางซ่อนตัวมากจริง พอสุดบันไดมีประตูห้องอีก หญิงนั้นเปิดออกมีไฟสว่าง กวักมือให้ผมเข้าไป พอภาพที่เห็นข้างหน้าสะดุดตา ผมก็ตัวแข็ง เซผงะหลัง รู้ว่าผมกำลังเข้าค้ายเข้าเข็ม ภาพข้างหน้ามีเตียงเตี้ย ๆ วางอยู่ และมีซากศพนอนเคียงกันสองศพ เป็นชายหนึ่งหญิงหนึ่ง รู้ได้โดยเครื่องแต่งกาย ผมยืนตะลึงไม่รู้ตัวว่ากำลังอยู่ที่ไหน และศพนั้นมาเกี่ยวข้องอะไรกะผม

"นั่นคือคุณสุวิทย์ และคุณจรี" หญิงนั้นบอกผมด้วยเสียงชาเย็น ผมนิ่งไม่พูดอะไรเลย ยืนตัวแข็ง มันบ้าสิ้นดี! คุณสุวิทย์หายไปราว ๆ หนึ่งเดือน และคุณจรีขาดการสอนไปเพียงสองอาทิตย์ ทำไมมาอ้างว่าศพทั้งสองที่ตายซากแล้วว่าเป็นคนทั้งสอง

"เขาไปเกิดแล้วทั้งคู่" หญิงนั้นพูดต่อ "ทั้งคู่นี้กินยาตายเมื่อหลายปีมาแล้ว เมื่อข่าวการผิดพลาดของเขาแดงขึ้น ผู้ชายไปเกิดก่อน ไปเกิดในท้องอาม่วยสาวเมียลับ ๆ ของอาเสี่ย แต่ผู้หญิงเพิ่งไปเกิดไม่กี่วันนี้ เขาไปเกิดในท้องนักเรียนหญิงที่สวนกันหน้าห้องน้ำ" หญิงนั้นพูดแล้วยิ้ม ผมตัวแข็งและตกใจ เพิ่งจะรู้ว่าอะไรมันเป็นอะไร แล้วถูกเขย่าตัว ผมสะบัดมือเพราะ

ตกใจ และผู้เขย่าตัวผมคือครูพยุง ผมโดดโหยงยืนตัวสั่นเทาเอะนี่! ผมฝันไปเรอะ? ผมงงงันไม่รู้ต้นรู้ปลายมองดูครูพยุงอย่างเซ่อ ๆ

"บ่ายแล้วไปหาข้าวกินกันเถอะ" ครูพยุงพูด "ผมเองก็เผลอหลับไปพอตื่นขึ้น โอ้โฮ! ตะวันบ่าย มาดูคุณเห็นหลับปลุกอยู่ตั้งนาน คงเพลียมาก ปลุกไม่ค่อยตื่นเลยเขย่า"

"อ้อ! หลับไป" ผมอ้อมแอ้ม สงสัยตัวเองและสงสัยทั่ว ๆ ไป ครูพยุงเกรงจะช้าเรื่องเลยเดินนำผมออกจากที่ ผมสะดุ้งเหลียวไปข้างหลังด้วยความหวาดหวั่นพรั่นพรึง ผมมีสติเกือบ ๆ จะคล้ายบ้า

"ผมมีเรื่องร้าย!" ผมโพล่งออกมาเมื่ออยู่ที่ถนนแล้ว "ไปวัดกันเถอะ"

"หาอะไรกินก่อนเถอะน่า" ครูพยุงท้วง

"ไม่!" ผมร้อง "ถ้าไม่ไปวัดผมเป็นบ้าแน่" ผมพูดดัง ครูพยุงมองหน้าผมอย่างตื่น ๆ แล้วรีบเรียกรถมานั่งสั่งข้ามฟากไปวัดระฆัง ผมคงมีกิริยาผิดแผกไปมาก ปกติครูพยุงเป็นคนเกรงใจคน มีความสุภาพ ตามแบบคนมีความรู้สูง ตลอดเวลานั่งรถมาไม่ถามและไม่ซักอะไรเลย จนรถเข้าถึงวัด

พอถึงวัดผมลงกราบคุณพและรีบรายงานเล่าเรื่องคุณจรีหายไป จนผมฝันไปพบทั้งคุณจรีและคุณสุวิทย์เป็นศพ กลางวันแท้ ๆ ผมฝันไป คุณพนิ่งงัน ครูพยุงตกใจทุก ๆ ตอนที่ผมเล่าความฝันให้ฟังในที่นั้น

"ไปหาเหล้ากินก่อนไป๊ และกินข้าวกินปลามาเลย คืนนี้ครูพยุงนอนกับสมัยเขาเถิด อย่ากลับบ้านเลย" คุณนพบงการโดยยังไม่อธิบายเรื่องใด ๆ เลย เราก็เลยออกจากวัดเข้าร้านเจ๊กร่ำสุราเสียไม่หยุดยั้ง แก้ใจที่อ่อนและหวาดหวั่น ถ้าจริงอย่างที่ฝัน เราก็หลงอยู่กับปีศาจแท้ ๆ ทีเดียว ผมกับครูพยุงดื่มจนรู้สึกว่าชักใจกล้าแข็ง พอกินข้าวแล้วก็กลับเข้าวัด

"ฉันคอยฟังเรื่องนี้อยู่แล้ว" คุณนพพูดขึ้นเมื่อเราทั้งสองคนมานั่งพับเพียบอยู่ต่อหน้าท่าน

"ฉันฟังเรื่องอยู่ทุกระยะ ก็รู้อยู่ว่าเธอทั้งสองกำลังอยู่กับใครที่ตึกนั้น แต่ยังไม่ชัดลงไปนัก แต่พอมาตอนเจ้าของตึกฝ่ายชายริติดผู้หญิงลูกจีนนั้น แล้วหายไปทั้งคู่ ฉันก็รู้เลยว่าอะไรเป็นอะไร เพราะมันเข้ากรอบของฉันหมดแล้ว สมัยเคยเล่าให้ฉันฟังว่า อาม่วยสาวนั้นเป็นเด็กของอาเสี่ยพ่อค้าใหญ่ส่งมาเรียนภาษา ฉันก็ไหว ๆ อยู่ว่า แม่ม่วยสาวคงจะไม่แคล้วอาเสี่ยนั่นเรื่องชู้สาว โดยทางมันบังอยู่แล้ว พอมารู้ว่าแม่ม่วยกับคุณสุวิทย์หายไปทั้งคู่ ฉันก็รู้เรื่องเลย แม่ม่วยนั้นตั้งท้องกะอาเสี่ยอย่างลับ ๆ จนจะเกิดแดงขึ้นมา สมัยเคยเล่าให้ฉันฟังว่า ตอนหนึ่งแม่ม่วยสาวเกิดมีกิริยาหงุดหงิด ไม่ผ่องใส นั่นเกิดท้องขึ้นแล้ว เลยคิดมาก เสียใจที่ต้องเสียตัวไปกับคนแก่ที่มีภรรยามาก ความจริงแม่ม่วยเกิดมารักคุณสุวิทย์ขึ้นด้วยใจจริง แต่มันไม่มีทางจะเป็นไปได้ เพราะคุณสุวิทย์ก็มีเมียอยู่แล้ว แม่ม่วยก็เลยตัดสินใจลาออกก่อนที่จะมีคนรู้ว่าท้อง แต่คุณสุวิทย์ของเราก็

จุดไปเกิดไปเป็นลูกแม่ม่วยไปเสียแล้ว พอเห็นหายไปพวกเราก็เลยเหมาว่าหนีตามผู้หญิงไป" คุณนพหยุดแค่นี้โดยอยากบุหรี่เต็มทน ผมกระวนกระวายใจอยากจะรู้ต่อไปอีก

"แล้วคุณจรีล่ะครับ?" ผมถาม

"ก็ไปเช้าท้องนักเรียนหญิงที่หน้าห้องน้ำ ตามที่มีสมาชิกสโมสรพวกกายทิพย์พาไปดูศพและเล่าให้สมัยฟังนั่นแหละ เพื่อให้สมัยกะครูพยุงได้ทำบุญจริง ๆ แก่เจ้าของตึกทั้งสอง ซึ่งเป็นบุญกุศลที่แท้จริงกว่าที่เราไปเช่าตึกเขา เพื่อให้เขามีรายได้ ขอให้สอนภาษาเพื่อช่วยเงินเดือนเขา มันเพียงเรื่องเหลว ๆ เขาทั้งสองไม่ได้อะไรทั้งนั้น ถ้าทำบุญให้เขาจึงจะได้โดยแท้

"ถ้ามันเกิดเป็นจริงขึ้นตามที่ท่านว่าแล้ว ต่อไปจะทำอย่างไรกับโรงเรียนและศพล่ะครับ? ครูพยุงถามคุณนพถึงว่าเรื่องเป็นจริงไปแล้ว

"อ๋อ! ในระหว่างที่ครูกะสมัยไปกินข้าวกันนั้น ฉันได้ตกลงกะสัปเหร่อที่วัดเรานี่แล้ว พรุ่งนี้วันอาทิตย์โรงเรียนหยุด เราจะไปดูกัน ฉันไปด้วย ไปค้นศพตามที่เธอฝัน เพราะฉันเชื่ออย่างแน่ว่าศพนั้นมีจริงตามที่เธอฝัน และฉันเชื่อว่าเธอไม่ได้ฝันเลย มันเป็นจริงต่างหาก หญิงที่นำไปดูศพทั้งสองก็คือวิญญาณดวงหนึ่งของพวกสมาคมกายทิพย์ นำไปให้เธอรู้ความจริงกันเสียที เพราะทั้งสองคนได้ไปเกิดแล้ว เพราะที่เขาต้องไปเกิดนี้เพราะเธอสองคนพาเอาผู้คนเข้าไปมากมายในที่ซ่อนตัว จึงมีการเกิดขึ้น สิ่งพัวพันคือต้องจัดการทำบุญส่งวิญญาณเขาไปสู่ที่ดีมีสุขในภพใหม่ของเขา คือในท้องที่เขาทั้งสองไปเกิด

"เอาละครับ!" ผมเริ่มท้วงด้วยความหนักใจ "แล้วศพนั่นเราจะทำอย่างไร?"

"เมื่อพบจริงก็เอามาวัดนี่น่ะซิ แต่เราต้องไปแจ้งตำรวจให้ถูกเรื่องก่อน เมื่อหมดเรื่องทางกฎหมายแล้วจึงบอกแก่วงศ์ญาติเขา ว่าวงศ์ญาติเขาจะว่าอย่างไรกัน เพื่อให้หมดปัญหาอะไรทั้งสิ้น ถ้าเขาไม่เอาเรื่อง เราก็จัดการเผากันแต่เฉพาะพวกเราเงียบ ๆ ต่อไปจึงตกลงเรื่องตึกนั้น เพราะมันเป็นสมบัติของผู้ตาย เมื่อใครจะยึดเอาโดยประการใดก็แล้วแต่เขา ถ้าเราจะทำโรงเรียนต่อไปก็ขอเช่าเขาต่อไป"

"ผมกลัวว่านักเรียนของเราจะเกิดกลัวผีขึ้นเพราะต้องเรียนกลางคืน" ครูพยุงหนักใจ

"อ้าว! ปิดข่าวอย่างมากหน่อยซิ ตามแต่จะโฆษณาว่าอย่างไร ว่าครูอำนวยกะครูประภามีเรื่องหมางใจกัน ต่างได้ไปอยู่ต่างจังหวัด โดยแยกทางกัน" คุณนพว่า

"ก็ถ้าข่าวว่ามีศพอยู่ที่ตึกนั้นรั่วเข้าหูนักเรียนล่ะครับ?" ผมถาม

"จะรู้ได้อย่างไรว่าศพใคร เราก็บอกว่าเป็นศพปู่ย่าตายายอะไรเขาก็ได้เก็บทิ้งไว้อีกตึกหนึ่ง และก็ได้นำไปเผาแล้ว"

"แหมเวลาจะเอาศพไป คนแถวใกล้เคียงก็จะเห็น" ครูพยุงว่า

"ฉันพูดกับสัปเหร่อเรียบร้อยแล้ว ถ้าจะย้ายศพให้เอาลังหรือถังใส่อย่างเรียบร้อย เอารถขนส่งธรรมดาไปขนมา ไม่ใช่เอารถศพไปรับ"

"แหม! อย่างไร ๆ ผมก็ชักกลัว มันสนิทกันเสียด้วย" ผมว่าอย่างครั่นคร้าม

"พุโธ่! กลัวอะไรเล่า เขาไปเกิดแล้ว ใครจะมาอีกล่ะ อยู่ในท้องคนแล้ว กำลังเป็นเด็ก" คุณนพว่า

"แต่อ้อ! มีอีกคน คือตาภารโรงนั่นแหละ หน้าที่ฉันเองจะช่วยบอกเล่าเขา นายเขาไปเกิดแล้ว ถ้าเขาไม่ต้องการเกิดก็จงไปหาที่หลบหนีเสียที่อื่นเถิด ที่โรงเรียนคนมันมากอย่ากลัวเขาเลยเรื่องนี้" คุณนพรับรอง

"เอ๊ะ!" ครูพยุงร้องขึ้นอย่างตกอกตกใจ "เราทิ้งโรงเรียนมาตำรับตำราอยู่ทั้งนั้น ใครมิเข้าไปขโมยหมดหรือ"

"เข้าไปซิ ตาภารโรงแกยังอยู่ อย่าห่วงเลยนอนให้สบายเสียที่นี่ พรุ่งนี้เช้าไปกัน เรื่องภารโรงน่ะพอขอให้พวกสัปเหร่อล้นงานวัดเราไปเป็นแทนได้ หาที่อยู่ให้เขาทั้งลูกทั้งเมียก็หมดเรื่อง"

คุณนพรับรองและพูดอะไร ๆ รู้ล่วงไปหมดยังกะว่าเป็นนายผีเลยทีเดียว แต่ผมเองยังไม่แน่ใจอะไรลงไปทั้งนั้น เพราะเท่าที่มารายงานคุณนพมันก็แค่ความฝันเท่านั้น ยังไม่แน่ว่ามันจะจริง คืนนั้นบังเอิญนายมั่นมาเยี่ยมเลยคุยกันถึงเรื่องของเรา นายมั่นตื่นเต้นและขอกะพวกเราว่า พรุ่งนี้ขอร่วมท่างไปดูเหตุการณ์ด้วย เพราะเขาเป็นคนรักพวกพ้องมีอะไรขึ้นเป็นขอร่วมมือด้วย

ในที่สุดเรื่องมหัศจรรย์ในชีวิตก็เกิดขึ้นจริง ๆ เรื่องที่คุณนพพูดได้เป็นจริงทุกประการ ผมหนาวสะท้าน ทั้งดื่มเข้าไปบ้างพอ

กล้า ๆ ในตอนเช้า แต่ก็หนาวใจที่สุด ครูพยุงนั้นหน้าซีดขาว และหัวเราะแห้ง ๆ เมื่อคุณนพพูดขึ้นว่า

"นี่ล่ะโรงเรียนของครูพยุง"

เรื่องต่อไปเราก็ทำตามแผนการของคุณนพทุกประการ ศพจัดการเผาเงียบอย่างไม่มีญาติ เพราะถ้าทำใหญ่ก็คือประจานความชั่วของศพนั่นเอง จึงต้องทำอย่างศพไม่มีญาติไป วงศ์ญาติเขาก็มีแต่คนแก่ ๆ มาเผา และคนที่ยื่นมือเข้ามารับเป็นเจ้าของตึกอย่างชุบมือเปิบ ได้ไปเผากันอย่างเต็มใจนอกนั้นรู้แล้วแต่ไม่มา อ้างมีธุระสำคัญบ้างตามอัธยาศัย มันก็ธุระไม่ใช่ของเรา เราก็เช่าตึกนั้นเป็นโรงเรียนต่อมา พวกเราหนุนเจ้าของตึกใหม่ว่าให้เจาะกำแพงเปิดติดต่อกับตึกเล็กซึ่งเคยเป็นที่ซ่อนตัวและนอนตายของคุณสุวิทย์และคุณจรีเสีย ให้หมดความน่าหวาดกลัว แต่เจ้าของใหม่ไม่กล้ามาอยู่ที่ตึกนั้นเลย คงเฝ้าอยู่แต่ภารโรงใหม่กับครอบครัวเขาเท่านั้น

ผมยืนตัวเบาหวิวอยู่นาน
แล้ว พอรู้ว่าอ้ายปุ๊ยตาย
แล้ว พอมันบอกลาแล้ว
มันหายไปกะตา ผมก็เช

หงายหลัง...

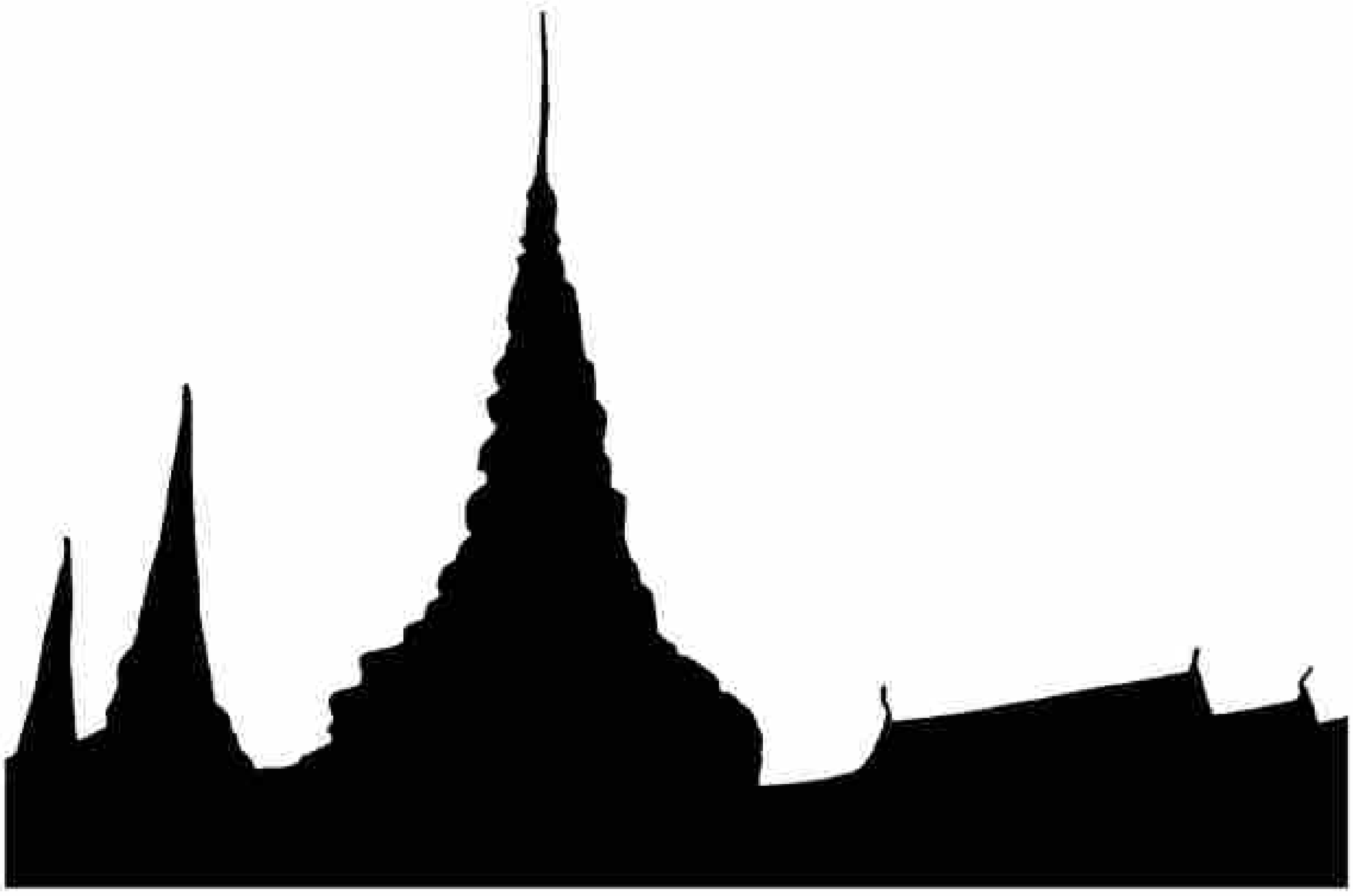

ไม่มีใครใจหมา

เรื่องนี้เป็นอีกตอนหนึ่งของชุด อ้ายเรืองพเนจร นับแต่หนีความอกหักจากบ้านมาบโพธิ์เขตภาชีโน้นจนมาได้เพื่อนฝูงชื่น

เพื่อนคนแรกคือ นายปุ๋ย คนที่สองคือ นายใหญ่ ทั้งสองนายนี้เป็นคนอยุธยาบ้านเดียวกัน และมาได้เพื่อนรุ่นพี่ป้าน้าอาอีก คือนายเกื้อคนกรุงเทพฯ หางานให้ทำ พอมีข้าวใส่กระเพาะ จัดว่าพอมีทางสบายไปแค่คนยาก แต่มาเกิดเหตุบางอย่างขึ้นจะทำให้ไม่มีสุขเสียอีกแล้ว อ้ายเรืองผู้พลัดที่นาคาที่อยู่ก็กำลังกระวนกระวายนัก

ผมกะพี่ใหญ่นั่งดื่มเหล้ากันอยู่ในเย็นวันหนึ่งที่ร้านชายทุ่งหลักสี่ เพราะการทำถนนของกรุงเทพฯ สู่เหนือได้รีบรุดรวดเร็ว จากสี่แยกสนามเป้ามาถึงหลักสี่แล้ว น้าเกื้อที่นับถือของเราเกิดเป็นเจ้าชู้ตอนแก่ ๆ คือมาได้เสียกะแม่ค้าขายข้าวแกงและขายเหล้า แม่เหรียญคนนี้เป็นแม่ม่ายลูกติด มีลูกสาวสองคนเริ่มเป็นสาว นายผันสามีแม่เหรียญผู้ชอบพอคุ้นเคยกะน้าเกื้อเกิดมาตายจากไป แม่เหรียญผู้ไม่มีญาติก็ว้าเหว่นัก พออาศัยน้าเกื้อคนชอบพอกันนี้ช่วยดูแลป้องกันไว้ให้แทนสามีที่ตาย ในที่สุดได้เกิดรักและ

ฝากผีฝากไข้กันขึ้นโดยออกหน้าออกตา ลูกสาวสองคนก็มิได้ขัดขวางแม่ของตัวแต่ประการใด ถ้าพูดกันตามที่ถูกที่ควรแล้ว ถ้าลูกของแม่เหรียญเป็นชาย น้าเกื้อก็จะไม่มีทางดีอะไรเลย โบราณว่าลูกติดที่เป็นชายนั้น เสมือนหอกข้างแคร่ ไว้ใจยาก ตายเมื่อไหร่ไม่รู้ตัว แต่นี่ลูกแม่เหรียญเป็นหญิง แม่เหรียญก็ไม่มีทางดีอะไรนัก มีแต่ทางจะเสียฝ่ายเดียว ถ้าเกิดว่าน้าเกื้อจะเป็นพระยาเทครัวขึ้นมา แม่เหรียญก็มีแต่ทางจะน้ำตาเช็ดหัวเข่าถ่ายเดียว คิดดูก็น่าสงสารแม่เหรียญอยู่ไม่น้อย สามีตายขาดญาติจะพึ่งพิง ก็มีแต่น้าเกื้อเท่านั้นที่เคยเห็นใจกันมา น้าเกื้อเป็นนายงานทำถนน แม่เหรียญกะนายผันสามีที่ตายก็ติดตามตั้งร้านค้าขายข้าวแกง และสุราตามกันมา ผมกะพี่ใหญ่น่ะไม่มีความเห็นอะไรก้าวก่ายไปในทางของผู้ใหญ่ได้ รู้สึกเพียงว่าน้าไปล่เมียเก่าน้าเกื้อที่มักกะสันก็เป็นผู้หญิงดีควรนับถือ และแม่เหรียญคนใหม่นี่ก็สุภาพดีพอ ๆ กัน และน้าเกื้อก็ทำตัวเป็นผู้ชายที่ดีคนหนึ่ง คงไปมาหาสู่น้าไปล่ไม่ขาดตกบกพร่อง แต่ทางนี้มีการค้าขายด้วย น้าเกื้อก็ต้องช่วยอยู่ทางนี้มากหน่อย แต่ข้อใหญ่มันอยู่ที่ว่า ลูกแม่เหรียญกำลังเป็นสาว น้าเกื้อย่อมหนักใจต้องอ้าแขนเข้าอารักขาด้วยตามระเบียบของพ่อเลี้ยง แต่ใจผมนั้นรู้สึกว่า น้าเกื้อลำบากมาก การเลี้ยงหญิงสาว ๆ ถ้าเลี้ยงช้างเลี้ยงเสือยังผูกได้ใส่กรงได้ แต่นี่คนแท้ ๆ จะไปกักขังอย่างสัตว์ก็ไม่ได้ ย่อมยากแก่การปกครองอยู่บ้าง สายตาต้องยาวควบคุมทั้งมืดทั้งสว่าง

"เฮ้ย! หมู่นี้ข้าดูหน้าเอ็งบอกบุญไม่รับเชียววะอ้ายเรือง" พี่ใหญ่พูดขึ้นลอย ๆ ผมยังไม่ตอบคำพี่ใหญ่ หยิบมะขามสดจิ้มเกลือแกล้มเหล้า

"ข้าเองมันก็ไม่สบายใจเหมือนกัน แต่จะตรงกะเอ็งหรือเปล่า?" พี่ใหญ่พูดอีกและทิ้งท้ายให้เป็นแง่คิดไว้กะผม

"เรื่องอ้ายคนงานเข้าใหม่ที่มีหนวดเคราครุงรังใช่ไหมล่ะ?" ผมเป็นคนขวานผ่าซาก ก็ว่าเข้าไปให้นั่น พี่ใหญ่วางแก้วเหล้ากะโต๊ะดังโก๊ก แต่ไม่มองดูหน้าผม เขาเบือนไปดูคนงานที่กำลังเตรียมจะทำงานถนนภาคค่ำ

"ยังงั้นพี่ใหญ่ก็คิดอะไร ๆ ตรงกะฉันน่ะซี" ผมพูดแล้วรินเหล้าอีก

"อือ!!" พี่ใหญ่ตอบรับอยู่ในคออย่างครั่น ๆ ครึ่งหัวเราะครึ่งคำราม "อ้ายปุ๋ยคิดว่าเราจำมันไม่ได้" พี่ใหญ่พูดแล้วรินเหล้า

"อ้ายปุ๋ยคิดว่าเราจำมันไม่ได้ ก็แล้วไปเถอะ ทีนี้มันจะคิดว่าเราสองคนจำมันได้ดี แต่ทำเป็นจำไม่ได้ แล้วเราก็แอบไปบอกตำรวจมารวบตัวมัน และมันก็สัญชาติเสือ จะต้องคิดแว้งกัดเรา" ผมพูดอย่างไม่อ้อมไม่ค้อมละ

"ถูกของมึง อ้ายเรือง" พี่ใหญ่พูด "แต่เราสองคนนี่น่ะรับรองไม่มีใครใจหมา"

พี่ใหญ่พูดแล้วถ่มน้ำลายออกไปนอกร้าน ในครู่นั้นน้าเกื้อหมดธุระที่ช่วยหยิบของขายก็มาร่วมดื่มทางเรา เราสองคนก็เล่าความจริงความเดิมให้น้าเกื้อฟัง ตั้งแต่ในคืนวันเกิดเหตุที่หน้าวัดพนัญเชิงตลอดเรื่อง น้าเกื้อฟังแล้วต้องก้มหน้าคิดอยู่เป็นครู่

"มันก็เสือร้าย แต่มันก็เคยดีกะเอ็ง ข้าว่าถ้าเอ็งสองคนจะหาความสงบ ทำไม่รู้ไม่ชี้จำไม่ได้ไปเลยดีกว่าไปก่อเวร" น่าเกื้อว่า "เรื่องของตำรวจก็ให้เป็นของเขาไป"

"แต่ชาติเสือเราไว้ใจมันไม่ได้ มันทำเฉย เราก็ไม่รู้ใจมัน อ้ายนี่อำมหิต มือก็ไวทายาด ผมเห็นแก่ตาเชียวน้า มันโดดเข้าไปหาอ้ายจ่างแวบเดียว อ้ายจ่างล้มลง มันก็โดดหนีไป ไม่มีใครจะสนใจติดตามมัน ต่างมาห่วงอ้ายจ่าง แต่อ้ายจ่างตายเสียแล้ว" พี่ใหญ่พูดอย่างหนักใจ

ผมเห็นจริงตามที่พี่ใหญ่พูด ไม่ใช่พูดว่ากลัวอ้ายปุ๋ย คนด้วยกันกลัวกันทำไม แต่เมื่อพูดถึงสันดานอ้ายปุ๋ยก็น่าจะระวัง ไว้ใจมันยาก รูปร่างมันก็พระเอกลิเกนั่นแหละ แต่ใจมันเป็นเสือ ตายใจมันไม่ได้ ปุบปับมันเกิดใจสัตว์ขึ้นมาเราก็เสียท่า ปกติมันก็เคยเป็นเพื่อนเรา แต่ถ้ามันเกิดระแวงเราว่าเป็นศัตรูมัน มันก็ย่อมใช้อารมณ์เสือกับเรา ครั้นจะรีบทำกับมันก่อนกลับดูว่าเรานี่เองเป็นคนใจสัตว์ เพราะเรื่องของมันที่ฆ่าเขาก็เกิดจากเหลืออดโดยแท้ เป็นไปชั่ววูบก็กลายเป็นเสือไปดังนี้

"เราใกล้เสือ ก็ระวังเอาวะ" น้าเกื้อให้กำลังใจ

อ้ายปุ๋ยเป็นวัวสันหลังหวะ มันมาทำงานกะกลางคืน ไม่กล้าเอาเนื้อสันหลังอวดเหยี่ยวอวดกากลางวัน กลางคืนก็มืดอยู่แล้ว แถมยังใส่หมวกเสียอีกใครจะจำหน้ามันได้ นอกจากเราที่เคยกินเคยนอนมาด้วยกัน อ้ายปุ๋ยเป็นคนงานมาสมัครใหม่ ทำอะไรไม่เป็นก็อยู่แผนกขนดิน ส่วนผมกะพี่ใหญ่ชำนาญงานแล้วก็เข้ากะกลางวัน หน้าที่สาดกรวดละเอียดให้รถบดทับ กลางคืน

เราขอเป็นเวลากินเหล้าบ้างเที่ยวบ้าง แต่หมู่นี้ไม่ได้ย้อนกลับไปเยี่ยมเจ๊เน้ยที่ตลาดสี่แยกสนามเป้าเลย ช่วยหยิบ ๆ จับ ๆ อะไรช่วยน้าเกื้อแกไป พอปิดร้านก็นอนเฝ้าขโมยให้

เช้าวันหนึ่งน้าเกื้อกำลังจ่ายงานอยู่ที่กองอำนวยการ ได้แอบพูดเบา ๆ กะเราสองคนว่า

"เฮ้ย! แม่เหรียญเขาบอกว่า สองสามคืนมาแล้วมีใครมาแอบด้อม ๆ มอง ๆ แถวข้างร้านเรา แม่เหรียญเขาอยู่ข้างบน ไม่ได้จุดไฟก็แอบดูลงไปข้างล่างได้สบาย" เราฟังน้าเกื้อพูดแล้วต่างนิ่งงัน เพราะยังทายไม่ออกว่ามันเกิดจากอะไรที่เป็นดังนี้ ถ้าจะคิดก็เป็นไปได้หลายสถาน สถานหนึ่งน้าเกื้ออาจจะเกิดศัตรูในด้านชู้สาว บางคนที่คิดจะฮุบเหยื่อแม่ม่าย แต่เกิดมาแพ้เชิงชายนายเกื้อ ก็อาจจะคิดมิดีมา สถานที่สองหรืออ้ายหนุ่มที่ไหนแอบมาด้อมมองคอยเชิงจะเริงสวาทกะลูกสาวแม่เหรียญก็ได้ เหตุผลมันมีอยู่ทั้งนั้น แต่สถานที่สามจะว่าอ้ายปุ๋ยแอบมาด้อม ๆ ดูผมกะพี่ใหญ่ มันจะมาทำอย่างนั้นทำไมกัน มันก็ชาติเสือย่อมชอบแจ้ง ๆ และซึ่งหน้ามากกว่า เห็นจะไม่ใช่มัน การที่มีคนมาด้อมมามองในยามค่ำคืนแถวร้านแม่เหรียญจึงยังเป็นปริศนาอยู่ คิดไม่ออก ทายไม่ออก แต่เราก็ระวังไว้ก่อน ไม่ยอมให้มีที่ไหวทางไหน ที่จะมางัดแงะขโมยขโจร หรือว่าจะบุกเข้ามาทำร้ายได้

ส่วนเจ้าปุ๋ยเวลาเราพบมัน เราพยายามไม่มองมัน และมันก็ไม่มองเรา หลีกกันไปหลีกกันมา อ้ายนี่ไม่มีวิชาจะหากินอะไรทางอื่นได้อย่างกะเราสองคน จึงดันมาตกคลักอยู่ที่พวกหนุมานจองถนน ทำให้เราเกิดความวุ่นใจอย่างมาก การที่ทำไม่รู้จัก

ทั้ง ๆ ที่เคยอยู่เคยกินมาด้วยกัน ทั้งก็รักใคร่เห็นอกเห็นใจกันดี แต่ต้องมาทำเป็นไม่รู้จักกัน เพราะเกรงอะไรต่ออะไรอยู่หลายประการ อ้ายปุ๋ยเป็นคนร้ายมาซ่อนตัวปะปนกะคนอื่น ถ้ามันกะเราเกิดทักทายและรวมกลุ่มกันอย่างแต่ก่อน ถ้าใครที่รู้ว่าอ้ายปุ๋ยคือใคร แล้วเราสองคนจะเป็นอย่างไรเล่า ความร้ายก็จะวิ่งหาอ้ายปุ๋ยเร็วกว่าเก่า เพราะอย่างไรเสียใคร ๆ ก็จะต้องถามเราว่า อ้ายปุ๋ยคือใคร มาจากไหน เราพลั้งปากไปอ้ายปุ๋ยก็ตาย เรื่องนี้อ้ายเสือคงคิดไว้แล้ว จึงแกล้งห่างเราทั้งสองอยู่เสมอ

เย็นวันหนึ่งร้านแม่เหรียญมากหน้าหลายตาด้วยลูกค้าที่เข้ามาแออัด น้าเกื้อช่วยแม่เหรียญตัวเป็นเกลียว ส่วนผมสองคนช่วยเขาบ้าง ช่วยตัวเองบ้าง คือหยิบเหล้ากินเอง เย็นนี้สังเกตมีคนหน้าแปลกมาสามสี่คน หน้าตาเป็นผู้ใหญ่ คนสี่คนนี้นั่งดื่มเหล้าอยู่โต๊ะหนึ่ง และแอบชำเลืองดูผมกับพี่ใหญ่ตลอดเวลา ผมกะพี่ใหญ่ชักกลุ้มใจ ไม่รู้ว่าจะมาดีมาร้ายอะไรกะเรา พอชายสี่คนนี้ออกจากร้านเราไป เห็นคนงานทำถนนที่นั่งอยู่ทางประตูยกมือไหว้และยิ้มย่อง

"กลับหรือครับหมู่?" คนงานทัก

พอสี่คนนั้นลับตาไปแล้ว พี่ใหญ่จึงถามคนงานนั้นว่า

"ถ้าจะเป็นทหารกระมัง?"

"อ๋อ! ตำรวจทั้งสี่คนนั่นแหละ ตำรวจหลักสี่นี่เอง" คนงานตอบ

พี่ใหญ่ชำเลืองตาดูผมแวบหนึ่ง ผมรู้สึกหายใจติดขัด อ้ายปุ๋ยเอาแล้ว พอมึงมารุมมาดุ้มอยู่ด้วย ตำรวจเกิดมาสนใจพวก

ข้าเข้าด้วย มันจะวุ่นละซิ กลางคืนมีคนแอบมาด้อม ๆ มอง ๆ กลางวันมีตำรวจมานั่งสังเกตการณ์ อ้ายปุ๋ยเป็นเหตุ ก็เราสองคนนี่ไม่เกี่ยวกะการเป็นเสือร้ายหรืออะไรกะเขา ทำไมถูกตำรวจจ้องด้วย และอ้ายตัวการซิมันลอยนวลทำงานอยู่ทุกคืน ตำรวจกลับไม่เห็นไม่รู้จัก พอน้าเกื้อว่างงานแอบมาร่วมมือกะเรา พี่ใหญ่กะผมก็เล่าให้ฟังว่า เราสองคนถูกตำรวจมาแอบจ้องมองเพิ่งออกไปจากร้านตะกี้นี้เองสี่คน น้าเกื้อโบกมือแล้วพูดว่า

"เรื่องของตำรวจ เขาต้องละเอียดลออในการสืบสวน คงมีใครบอกมาจากไหนว่าอ้ายเสือร้ายที่ฆ่าอ้ายจ่างหลบมาทำงานที่นี่ ตำรวจเขาก็ต้องสืบดูว่าคนงานที่นี่ใครเป็นคนอยุธยาบ้าง และแกสองคนก็เป็นคนอยุธยามาก่อน เขาก็มาดูลาดเลาละ ทั้งเขาก็ยังไม่รู้ว่าอ้ายปุ๋ยตัวการน่ะรูปร่างมันเป็นอย่างไร จะสมคบกะใครบ้าง ถ้าคนนั้นเป็นคนอยุธยาด้วย เขาก็จะควานใกล้เข้าไปอีก" น้าเกื้อชี้แจง ผมใจหาย อุบ๊ะไปอยู่กะลิเกพักเดียวกลายเป็นลิเกไปแล้วหรือเรา

"เอ๊ะ! น้า ถ้าตำรวจเกิดมาถามฉันว่า เคยอยู่กะลิเกมาหรือเปล่า ฉันมิต้องบอกเขาเรอะ?" ผมถาม

"ต้องบอกไปตามจริงซิ" น้าเกื้อว่า

"แล้วกัน! ฉันพยายามไม่เกี่ยวข้องด้วย ไปพูดจริง ๆ เข้าเรื่องมันก็แตก" ผมพูดอย่างตกใจ

"อุบ๊ะ!" น้าเกื้อร้อง "ก็มึงอยู่ที่นี่มึงไม่เคยเห็นอ้ายปุ๋ยเลย เขาจะมาทำไมมึง" น้าเกื้อดุ ผมได้สติ จริงทีเดียว เราทั้งสองไม่รู้จักอ้ายปุ๋ยอยู่แล้วเดี๋ยวนี้ จะไปบอกทำไมว่าเห็นล่ะ

"เราบอกปัดเสียเลยไม่ได้หรือน้า?" พี่ใหญ่พูด "ว่าฉันไม่ใช่คนอยุธยา ไม่เคยรู้จักกะพวกลิเกเลย"

"อ้ายใหญ่ มึงหาตะรางใส่ปากมึงละ และโดนกูด้วย ก็เขามาสอบกะกูก่อนแล้วว่ามึงสองคนเป็นใคร และเคยอยู่ที่ไหนมาก่อน ข้าจะรับคนงานเถื่อนจรจัดไว้ทำงานได้เรอะ ข้าบอกเขาไปแล้วว่าเอ็งสองคนเป็นคนอยุธยามาก่อน แต่เรื่องจะรู้จักกะลิเกหรือไม่นั้นแล้วแต่เอ็ง แต่จะไปบอกเขาว่ามาจากอื่นละก็จรจัดแน่ ๆ จะเข้าลึกฐานพยายามจะปกปิดคนร้าย" น้าเกื้อดุเราทั้งสองอย่างไม่สบายใจ

"มึงทั้งสองมีความรู้อยู่อย่างเดียวคือ ไม่เคยเห็นอ้ายปุ๋ยเลยไม่พบเลย อย่าดันพูดว่าไม่เคยรู้จักนะมึง เข้าปิ้งเลย" น้าเกื้อหยุดดื่มเหล้า "ตำรวจน่ะเว้ย ลงเขาถามปากคำละก็ เขามีมูลมาแล้ว เขาไม่ถามอะไรมึงอย่างส่งเดชหรอก เขาอาจจะไม่ถามเอ็งก็ได้ กลัวเอ็งสองคนจะแอบบอกกะอ้ายปุ๋ยให้รู้ตัว เขาก็เสียการ เพียงแต่คอยสังเกตว่ามึงชอบพอกะใครมั่งก็พอแล้ว" น้าเกื้อพูดไปสั่นหัวไปอย่างยุ่งยากใจ "ถ้ากูไม่คิดละเอียดลออ กูฟังมึงเล่าชีวิตอ้ายปุ๋ยให้ฟัง กูกลัวจะยุ่งปลดมันออกจากงานโดยบอกมันให้รู้ตัว ให้มันไป ๆ เสียให้พ้น ตำรวจก็สงสัยกู กูเลยต้องทนเลี้ยงเสือไว้อย่างนี้ กลุ้มใจจะตายไป"

"อ้ายปุ๋ยมันบอกกะน้าว่ามันเป็นคนที่ไหน?" พี่ใหญ่ถาม

"มันบอกว่ามันคนสุพรรณฯ กูก็ลงบัญชีไป แล้วก็ให้ตำรวจเขาดู" น้าเกื้อว่า

"เขาเชื่อน้าไหมล่ะ?" ผมถาม

"กูจะรู้เขาเรอะว่าเขาจะเชื่อไม่เชื่อ จะเอาอะไรกะกูล่ะสมุดนั่น บอกมาไงก็ลงไปตามนั้น"

พี่ใหญ่เอามือตบท้ายทอยตนเองเป็นการคลายความมึนหัว เหตุการณ์ยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น อ้ายปุ๋ยเข้ามาซื้อเหล้าไปกินเป็นขวด ๆ ไม่ยอมกินที่ในร้าน พออ้ายปุ๋ยออกไปตำรวจก็เข้ามากินเหล้า และก็เป็นตำรวจพวกเก่านั่นแหละ ผมใจหายวูบ ๆ วาบ ๆ เจ้าประคุณเอ๋ย จะไปกันที่ไหนก็ไม่ไป ดันมาสุมหัวกันอยู่ที่ร้านนี่แหละ ครั้นเราสองคนจะหลบไปเสียที่อื่น ไม่อยากรู้ไม่อยากเห็นก็ห่วงน้าเกื้อว่าหนักแรงอยู่คนเดียว วันต่อ ๆ มาตำรวจชักจะมาที่ร้านถี่เข้า และอ้ายปุ๋ยก็เข้าร้านถี่เข้า หากแต่ไม่เจอกะตำรวจเท่านั้น หลีกกันไปหลีกกันมา อ้ายปุ๋ยคงคิดว่าใครไม่รู้จักมัน มันเดินอย่างผ่าเผยมีทีนักเลง มีพรรคพวกติดตามสามคน ซึ่งแต่ละคนมีรอยเหี้ยมอยู่ทั้งนั้น บางวันทำลิเกเล่นกลอนสดขอซื้อเหล้าน้าเกื้อด้วยกลอนลิเก น้าเกื้อทำไม่รู้ไม่ชี้ขายเหล้าตามหน้าที่ แต่ผมนั้นหัวใจเต้นถี่ยิบ อ้ายปุ๋ยชักชะล่าใจลงสำแดงเป็นลิเกละก็ อวสานของมึงก็ใกล้แล้ว เพราะเรื่องของมึงที่ติดตัวอยู่ก็คือลิเกฆ่าลิเกด้วยกัน อ้ายปุ๋ยหิ้วเหล้าออกไปแล้ว น้าเกื้อชายตาดูผมกะพี่ใหญ่ พี่ใหญ่ทำหน้าคล้ายอยากจะร้องไห้

พออ้ายปุ๋ยพ้นร้านออกไปยังแทบว่าไม่สุดหาง ตำรวจพวกนั้นก็เข้ามาสั่งเหล้ากิน ผมสะท้อนใจอยากจะหลบเข้าส้วมไปเสียเลย ปัดโธ่ ดันมาเดินสวนกันเล่นได้ น้าเกื้อรับรองตำรวจพวกนั้นดีแล้ว ก็ขอตัวไปที่กองอำนวยการเพื่อสั่งงาน ร้องบอกผมกะพี่ใหญ่ให้ช่วยแม่เหรียญกะลูกสาวขายของด้วย แม่เหรียญ

ขายเหล้า ลูกสาวขายของอื่น ๆ น้าเกื้อหายไปสักครู่อ้ายปุ๋ยเดินกลับเข้ามาอีกคนเดียว ผ่านตำรวจกลุ่มนั้นเข้ามา ผมแทบจะจับไข้ อ้ายปุ๋ยทำเหตุแล้ว มันเดินอย่างสบายใจ เที่ยวดูของต่าง ๆ คล้ายจะหาแกล้มกินกะเหล้า มันไม่สนใจกะตำรวจ และตำรวจกลุ่มนั้นก็ไม่ได้มองดูมัน อาจจะไม่รู้จักหรือไม่เห็น

"แม่หนู!" อ้ายปุ๋ยเรียกลูกสาวแม่เหรียญ "ขอกุ้งแห้งสักห่อเถอะน่ะ กินแต่เหล้าไม่มีแกล้มมันฝืด ๆ คอหน่อย" มันพูดแล้วควักสตางค์เตรียมจะจ่ายแล้วหันไปหาแม่เหรียญที่นั่งขายเหล้า "ทำงานหนักไม่ดื่มเหล้าช่วยไม่ไหวครับคุณนาย" มันว่า ผมกะพี่ใหญ่ทำเป็นเลี่ยงไปทางอื่นหากเกิดตะลุมบอนกันขึ้นจะได้พ้นลูกหลงไป

อ้ายปุ๋ยได้กุ้งแห้งแล้วก็ไม่ยักไปง่าย ๆ ยังเที่ยวเดินดูของกินอะไร ๆ อีก ใจมันเย็นนัก จะว่ามันไม่รู้จักตำรวจพวกนั้นก็ไม่แน่นัก คนสันหลังหวะไม่รู้จักว่าใครเป็นใครมึงจะครองตัวอยู่ได้อย่างไร มันต้องรู้จักตำรวจพวกนี้ดีเสียกว่าอะไรอีก แต่ดันมาทำใจเย็นในร้านนี้น่ะซี ผมแทบจะจับไข้ ตำรวจก็ใจเย็นทายาดทำไม่รู้ไม่ชี้กินแล้วพากันออกจากร้านไป อาจจะไปตั้งท่าดูทีที่ใดที่หนึ่งโดยไม่ต้องการมายุ่งในร้านนี้ ผมหายใจโล่งอกฉากตะลุมบอนไม่มีแน่ ๆ ในร้านนี้

ในร้านนั้นก็เหลือเพียงเสือตัวเดียววางสง่าผ่าเผยอยู่ และดูท่าจะกรุ้มกริ่มกะลูกสาวแม่เหรียญ ผมเกิดใจไม่สบายขึ้นมาอีกแต่ไม่ใช่เกี่ยวข้องกับการชิงรักดอกนะครับ แต่เราสองคนนี่ แม่เหรียญก็หวังพึ่งเราเป็นที่คุ้มกันแทนน้าเกื้อ ทั้ง ๆ ที่เราไม่อยาก

จะยุ่งกะอ้ายปุ๋ยเลย แต่ก็ต้องยุ่งเสียแล้ว มันลูบกบาลกันอย่างนี้ก็ไม่ไหว เสือก็เสือ เพื่อนก็เพื่อนเถอะ มันทำอะไรไม่คิดหน้าคิดหลังอย่างเรา เรายังคิดว่ามันเป็นเพื่อน เราไม่ฆ่ามัน แต่มันจะทำให้เสียหาย คิดดูเถอะครับ เราอาศัยข้าวสุกเขากิน เขาจะได้พึ่งความเป็นผู้ชายของเราบ้าง ถ้าพึ่งไม่ได้มันก็สิ้นคนละ ชักละอายใจ คราวนี้กูยอมเป็นคนใจหมาละวะ ผมปราดเข้าไปหยิบของต่าง ๆ จัดเสียใหม่ ขวางไม่ให้มึงมาทำกรุ้มกริ่มกะเด็กสาวได้ สังเกตว่าแม่เหรียญจะขอบใจผมอยู่ในที พี่ใหญ่ยักคิ้วให้ผมลงท้ายกูก็เป็นเพื่อนมึง ทั้งมึงเคยช่วยกูเมื่อครั้งโน้น จะต้องสังหารมึงเสียแล้ว เสือก็เสือเถอะ กูจะหักคอมึงละ ลูกผู้ชายหลู่ชายด้วยกัน อ้ายปุ๋ยดูจะรู้ทีทำดู ๆ อะไรนิดหน่อยแล้วเดินออกจากร้านไป ผมดื่มเหล้าแล้วถ่มน้ำลายด้วยความกลัดกลุ้ม

น้าเกื้อกลับจากงานแล้ว ผมได้พูดให้ฟังถึงท่าทางกิริยายิ่งใหญ่ของอ้ายปุ๋ย จนทำให้ผมอดใจจะสงบไม่ไหวแล้ว

"มันจะจำเอ็งกะอ้ายใหญ่ไม่ได้ละมั้ง?" น้าเกื้อว่า

"ปัดโธ่! มันหยก ๆ นี่เอง จากกันมาสองสามเดือนนี่เอง แล้วผมกะพี่ใหญ่ก็อยู่ธรรมดาไม่ได้ไว้หนวดไว้เคราที่ไหน ทำไมจะจำไม่ได้ ส่วนมันไว้หนวดไว้เคราผมยังจำมันได้" ผมว่า

"อือ! จริงของมึง" น้าเกื้อพูด "กูพูดไม่ถูก เอ็งมันเคยอยู่เคยกินกันมาก็แล้วแต่เอ็ง จะเลี้ยงมันไว้หรือจะฆ่ามันก็ตามใจ แต่ขอเตือนว่าทำอะไรอย่าโมโห ต้องใจเย็นโว้ย"

พี่ใหญ่เอาก้นแก้วกระทุ้งโต๊ะเล่นดังโก๊ก ๆ อย่างกลุ้มใจ เห็นว่าจะไม่มีคนมาซื้อของอีกแล้วก็ช่วยกันปิดร้าน น้าเกื้อต้อง

กลับไปที่ทำการอีกคุมงานกว่าจะสว่าง ในร้านจึงเหลือแต่พวกเรา แม่เหรียญกะลูกสาวอาบน้ำแล้วขึ้นข้างบน ผมเตรียมที่นอนทางหน้าร้าน พี่ใหญ่เตรียมนอนทางด้านครัวและห้องน้ำ เฝ้ากันคนละด้าน ในครู่นั้นเองเสียงเอะอะกันที่ด้านถนนที่กำลังทำงาน เสียงเอะอะผิดหู ผมจึงเปิดหน้าต่างด้านข้างร้านมองไปบนถนนที่คนงานขวักไขว่ ได้ยินเสียงพูดกันว่าเรื่องเด็ก ๆ แอบมาเกาะรถบดเล่นตามเคย แต่เกาะไม่ดีหลุดมือไป ดีแต่คนขับว่องไวห้ามล้อทัน เกือบทับแหลกไปทั้งตัวเลย ผมรู้เรื่องแล้วถอนใจยาว เด็กซน ๆ เหล่านี้จะมาตายและให้คนงานต้องติดคุกโดยใช่เหตุ

เห็นไม่มีเหตุอะไรอีกแล้ว ผมจึงจะปิดหน้าต่าง แต่ใครไม่รู้ยืนอยู่มืดใกล้หน้าต่างร้องเรียกชื่อผมเบา ๆ ผมจึงชะงักยังไม่ได้ปิดหน้าต่าง

"อ้ายเรือง! อ้ายเรือง!" เสียงนั้นเรียกเบา ๆ

"ใครวะ?" ผมถามไปเบา ๆ เหมือนกัน

"กูเอง! ปุ๋ย! ปุ๋ยไงล่ะหว่า" เสียงตอบมาได้ยินถนัด ทั้ง ๆ ที่ผมกำลังเดือดแค้นอ้ายปุ๋ยอยู่ แต่พอรู้ว่าคนเรียกคืออ้ายปุ๋ย ผมถึงแก่สะดุ้งและใจหาย เพราะไม่คิดว่าจะถูกจู่โจมดังนี้ ประจันหน้ากันเพียงตัวต่อตัว พี่ใหญ่เขาไปนอนเสียทางด้านหลัง แต่อ้ายปุ๋ยอยู่ที่พื้นดิน ผมอยู่บนร้าน ระยะห่างกันเพียงสามเมตร

"เอ็งอย่าตกใจเลยอ้ายเรือง ข้ามาเยี่ยมเอ็งกะอ้ายใหญ่หรอก ข้าไม่มาก่อกรรมทำเข็ญอะไรที่นี่หรอก งานการข้าก็มาสมัครทำเล่น ๆ" มันพูดข้างเดียว ผมยืนฟังมันพูดอยู่อย่างระวังตัว

"เอ็งจะเอาอะไรที่ข้า?" ผมถามมัน

"เปล้า!" มันตอบ "ก็บอกแล้วว่ามาเยี่ยม" มันตอบอย่างเสียงไม่พอใจ

"แต่เอ็งมีผิดติดตัวอยู่ มันมีภัยนี่หว่า มาวนเวียนทำไม" ผมว่าไป

"ใครจะมาทำไมอ้ายปุ๋ยวะ?" มันถามแล้วหัวเราะ "ไม่มีใครทำไมกูได้หรอกอ้ายเรือง ข้ารู้ดีว่าเอ็งกะอ้ายใหญ่แกล้งทำเป็นจำข้าไม่ได้ เอ็งสองคนกลัวตำรวจน่ะข้ารู้ แต่อย่าตกใจเลย ไม่มีใครทำอะไรอ้ายปุ๋ยได้หรอก ข้าตายมานานแล้ว"

"หะ?" ผมเกือบตะโกน

"จริง! ข้าก็ตายตั้งแต่เมื่อคืนนั้นแหละ พอฆ่าอ้ายจ่างตายแล้ว ข้าโดดน้ำหนี แต่ว่าน้ำหน้าวัดมันแรง พัดเอาตัวข้าเข้ากระแทกกับเขื่อนปูน หัวฟาดเต็มแรง ข้าก็หมดสติจมลงก้นน้ำ แล้วก็ขาดใจตายก้นน้ำ แล้วก็ลอยไปใต้น้ำ ข้าเป็นคนตายแล้ว มีแต่ชื่อ ใครจะมาทำไมข้าวะ ตำรวจเรอะ เขาจะเอาข้าไปทำอะไรคนตายแล้ว เอ็งกะอ้ายใหญ่จงอยู่เป็นสุขเถิด ข้ามาเยี่ยมเท่านั้นเอง ลาก่อน"

ผมยืนตัวเบาหวิวอยู่นานแล้ว พอรู้ว่าอ้ายปุ๋ยตายแล้ว พอมันบอกลา แล้วมันก็หายไปกะตา ผมก็เซหงายหลังแต่ไม่ยักหงายไปจริง ๆ มารู้คราวหลังว่าพี่ใหญ่รับไว้ทัน เขาแอบมาข้างหลังเมื่อไหร่ไม่รู้ พอตอนเช้าพี่ใหญ่ น้าเกื้อ และผมรวมกันแล้ว ผมก็เล่าเหตุการณ์ให้ฟังทั้งหมด

"กูสงสัยเหมือนกันว่าทำไมอ้ายปุ๋ยดูกล้าหาญไม่กลัวตำรวจเลย" พี่ใหญ่ว่า

"อือ!" น้าเกื้อคราง "มันตายแล้ว ตำรวจจะเห็นมันได้ยังไง"

"แต่เอ๊ะ! เราสองคนเห็นมันนี่" ผมว่า

"ถูกละ! อ้ายปุ๋ยต้องการให้เอ็งเห็นกันก็เห็นน่ะซี แต่มันไม่ให้ตำรวจเห็นนี่"

น้าเกื้อพูดให้เราฟังอีกว่า เรื่องของผีไม่ใช่จะเห็นกันได้ทุกคน ถ้าผีไม่ต้องการให้เห็น บางทีเดินไปสองคนเห็นคนเดียวเท่านั้น นี่ก็แสดงว่าตำรวจไม่เคยเห็นตัวอ้ายปุ๋ยเลย เป็นแต่ได้รับใบแจ้งมาอย่างเงา ๆ เหมือนกันว่า อ้ายปุ๋ยมาทางนี้ ครั้นมาเข้าจริงก็ไม่เห็นตัวมัน ก็เลยคอยดูท่าทางจากเจ้าเรืองกะเจ้าใหญ่ เพราะเป็นคนอยุธยาด้วยกัน ถ้าพบกันเข้าจะต้องทักทายกัน เขาก็จะแกะรอยมันจนเอาตัวได้ แต่นี่มันเป็นผีไปแล้ว

"เอ๊ะ!" พี่ใหญ่ร้อง "ตำรวจทางอยุธยาจะไม่รู้เรอะว่าอ้ายปุ๋ยตายลอยน้ำแล้ว?"

"ไม่แน่โว้ย มันเน่าแล้ว ลอยไปติดที่ไหนปลาแอบตอดแทะหน้าตากินเสียก่อน จะไปรู้ได้อย่างไรว่าใครเป็นใคร คนตกน้ำตายกันบ่อย ๆ" น้าเกื้อว่า

“เรือบางลำบอกว่า บางคืน
คล้ายใครมาโคลงเรือเล่น
พอมองไปก็เห็นคุณปู่ตัว
ขาวโพลนยืนขย่มเรือเล่น
พอรู้ว่ามีคนมองเห็น คุณ
ปู่ก็โดดน้ำหายไป...”

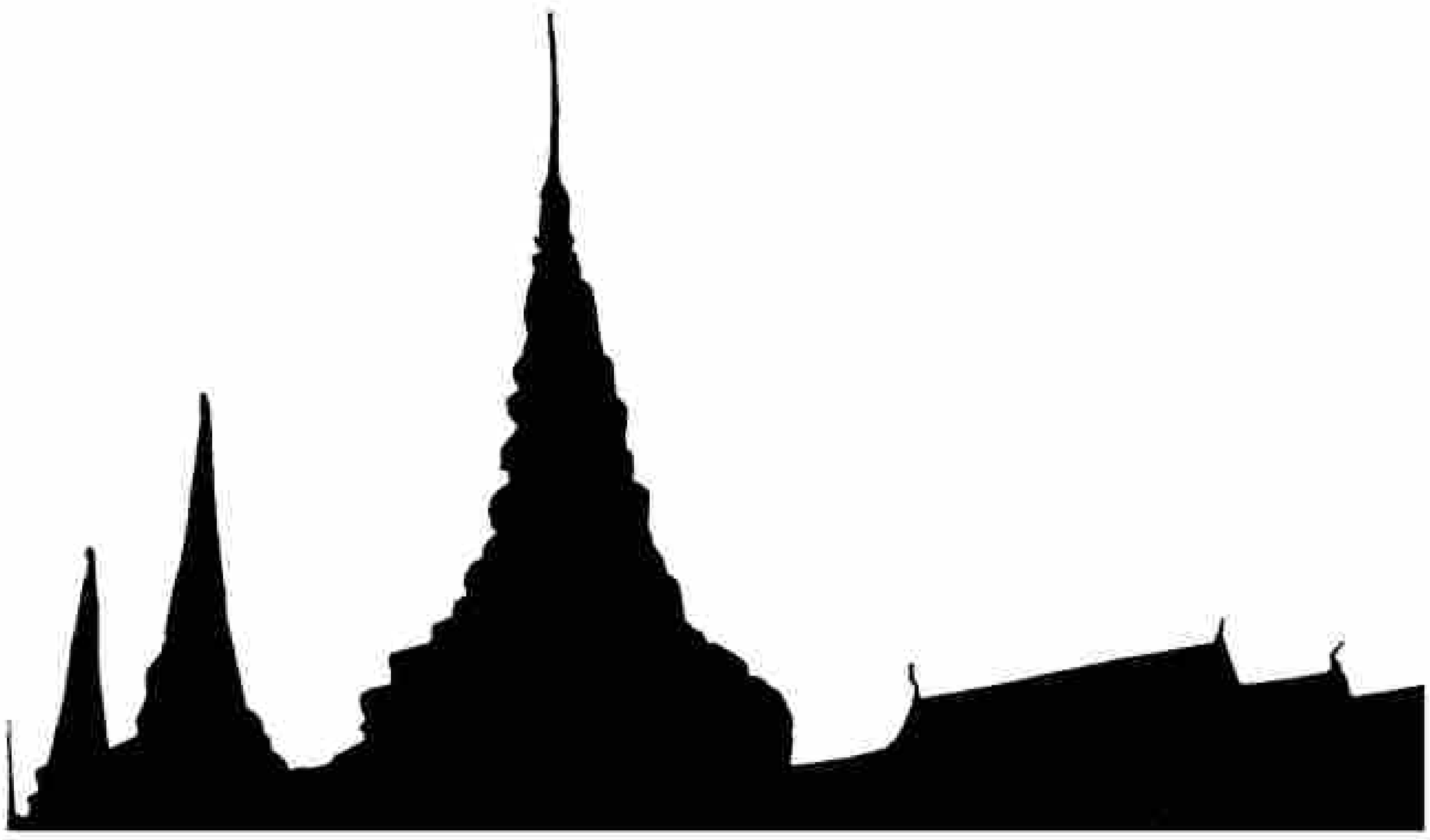

คุณปู่อาละวาด

คุณปู่อาละวาด

เรื่องนี้เป็นอีกตอนหนึ่งของภาพปั้นเป็นเหตุ เป็นพฤติการณ์ของเศรษฐีบ้านหนึ่ง ที่นายมั่นช่างหล่อพระเข้าไปเกี่ยวข้อง และทุกคราวที่บ้านนั้นมีเหตุอะไรเกิดขึ้น นายมั่นเป็นต้องวิ่งโร่มาที่คุณนพ พระภิกษุที่วัดระฆัง ซึ่งเรื่องตอนต้นอยู่ในเล่มผู้ที่ไม่มีร่างกาย ที่ปรึกษาของนายมั่นมีคือ พระภิกษุนพ นายสมัย ครูพยุง ตอนนี้บ้านที่ว่านั้นได้มีเรื่องขึ้นอีก นายมั่นก็วิ่งมาหาที่ปรึกษาตามเคย

ในคืนวันหนึ่ง ผมกะครูพยุงเสร็จเรื่องทางโรงเรียน ตอนหัวค่ำแล้วก็กลับมาหาคุณนพที่วัดอีก เพื่อหารือเรื่องของโรงเรียนให้ก้าวหน้าไปอีก คืนนั้นก็พอดีนายมั่นของเราโผล่หน้ามาพอดี หลังจากที่ไม่ได้พบกันหลายวัน

"แหม! หมู่นี้นายมั่นห่างพวกเราไปเลย" ผมทักขึ้นก่อน

"มัวหล่อพระเสียซิ ไม่ได้มาเสียนาน" นายมั่นตอบ

"ถ้าจะองค์ใหญ่?" คุณนพถาม

"ไม่ใหญ่ครับ ขนาดสูงสักหนึ่งฟุตเท่านั้น เป็นพระบูชาที่วางบนโต๊ะหมู่บูชา" นายมั่นตอบ

"เสร็จแล้วกระมัง" คุณนพดักเชิงถาม

"ครับ! เสร็จแล้ว เป็นพระยืนครับ พระวันศุกร์" นายมั่น

ว่า "เป็นพระของคุณนายนิ่มนวลนั่นแหละครับ แก่เกิดจะสร้างพระประจำวันของแกขึ้น"

"อ้อ! คุณนายเจ้าของภาพปั้นน่ะเอง" คุณนพร้องขึ้น พวกเราเลยหัวเราะกันขึ้น เพราะบ้านนี้นายมั่นจะทิ้งเสียมิได้ ติดต่อกันเสมอ และก็มักมีเรื่องใส่ตัวมาทุกที

"คุณนายนิ่มนวลไม่มีอะไรเรอะคราวนี้?" คุณนพถามอย่างสัพยอก

"มีซิครับ!" นายมั่นตอบเสียงดัง "มีทีเดียว"

"เอาอีกแล้ว!" ครูพยุงร้อง เราทั้งหมดหัวเราะกันอีก

"เรื่องไม่ขาดหรอก บ้านนี้น่ะ" คุณนพว่า

"ครับ!" นายมั่นรับคำอย่างเอือมระอา "ถ้าไม่เกี่ยวกับเอาพระที่หล่อแล้วไปส่ง ก็คงไม่รู้อะไรมาหรอก" นายมั่นพูดแล้วสั่นหัว

"คุณพ่อ หรือคุณปู่นั่นเรอะ?" คุณนพถาม

"ใช่ครับ เอาอีก" นายมั่นรับคำ

"อย่าไปยุ่งกะเขาเลยน่า" คุณนพพูดเชิงห้ามเพราะรำคาญแทน

"มันยังไงอีกล่ะ?" ผมอดไม่ได้ก็ถามไป

"มาเข้าฝันคุณนาย บอกว่ารู้ข่าวมีผู้ว่าจ้างประดาน้ำจะงมเอาภาพปั้นของแกไปทำของขลังที่ไหนไม่รู้ แกโกรธนักว่ามันถือสิทธิ์อะไร ภาพปั้นนี้เป็นของประจำบ้าน และก็จมอยู่หน้าบ้านแท้ ๆ ใครจะมาทำเล่นดังนั้นก็คือไม่เคารพสิทธิ์ของคุณนาย ถ้าคุณนายปล่อยเฉย แกจะอาละวาดให้ป่นเลย"

นายมั่นเล่าให้ฟังแค่นี้แล้วหยุดถอนหายใจ

"จริงหรือเปล่าก็ไม่รู้ คุณนายแกฝันไปเท่านั้น" คุณนพว่า "เรื่องมันจะไปอย่างนั้นหรือเปล่า"

"นั่นน่ะซี!" นายมั่นพูดตามที่เคยปาก "แกว่าแกฝันยังงั้น"

"เอาละ! แกว่าแกฝันอย่างนั้น ถ้ามันเกิดเป็นจริงแกจะว่าอย่างไร" คุณนพว่า

"แกว่ากะผมว่า ถ้าจริงได้ก็ดี เอาไปเสียดีนัก เพราะอยู่ใต้น้ำก็อาละวาดชาวเรือที่มาเสียเงินค่าเช่าท่าหมด จะไม่มีใครจอดอีก" นายมั่นว่า

"เอ๊ย! อาละวาดยังงั้นเชียวเรอะ" คุณนพถาม

"ครับ!" นายมั่นตอบ "คุณปู่ลงมืออาละวาดชาวเรือแล้วละซิ"

"ขึ้นไปหลอกเขาบนเรือเรอะ?" ผมถาม

"ไม่ใช่" นายมั่นส่ายหัว "คุณปู่แกเอาเพียงเบา ๆ ก่อน แกทำเป็นปลาหนุนเรือนูนขึ้น ยุบลง คนเรือก็ตกใจ ชั้นแรกคิดว่าคลื่นเรือไฟวิ่งมา แต่ดูไปแล้วก็ไม่มีเรือไฟสักลำ"

"เอ๊ะ! ทำปลาใหญ่หนุนเรือดีก ๆ ก็น่ากลัว ใครจะรู้ว่าอะไรอยู่ใต้น้ำมาหนุนเรือ" ครูพยุงว่า

"จริงครับ น่ากลัว! อยู่ ๆ เรือใหญ่ ๆ จะล่มจมน้ำ ใคร ๆ ก็ไม่สบายใจ" ผมสนับสนุน

"เรือบางลำบอกว่า บางคืนคล้ายใครมาโคลงเรือเล่น พอมองไปก็เห็นคุณปู่ตัวขาวโพลนยืนขย่มเรือเล่น พอรู้ว่ามีคนมองเห็นคุณปู่ก็โดดน้ำหายไป พอเช้าขึ้นเรือทุกลำก็ถอยไปหมด และ

บอกคุณนายว่าจะไม่มาจอดอีก" นายมั่นว่า

"ทำไมไประรานเขาอย่างนั้น เขามาจอดเขาก็ให้รายได้แก่ลูกหลานตัวเอง" คุณนพว่า

"แกเข้าฝันว่า พวกชาวเรือดูหมิ่นแก มาจอดเรือบนหัวแก" นายมั่นว่า

"อ้าว! ก็แกสมัครลงไปอยู่เองนี่นา ที่ตรงนั้นน่ะ" คุณนพว่า

"โฮ้ย! พูดยากกะคุณปู่" นายมั่นร้องอย่างเอือม "คุณนาย แกขอร้องให้ผมช่วยสืบ ๆ ดูว่า เรื่องที่มาเข้าฝันน่ะจะจริงไหม ผมก็แอบไปถามประดาน้ำอิสลาม เขาก็ว่ามีประดาน้ำอื่น ๆ มาชวนเขาให้ช่วยกันงมภาพปั้นนั้นหลาย ๆ แรง เพราะมีเจ๊กคนหนึ่งอยากได้จะเอาภาพไปเข้าพิธีอะไรไม่รู้"

"เอ๊ะ! มันหน้าบ้านเขานะ และภาพปั้นนั้นก็เป็นของบ้านนั้น ทำผิดกฎหมายนะ" คุณนพพูดอย่างห่วงเกรงเรื่องจะไปกันข้างหน้าอีก

"ผมก็เตือนประดาน้ำแล้ว เราชอบพอกันก็ให้สติไว้แล้ว พวกเขาก็ว่า เขายังไม่รับปากตกลงอะไรด้วยเลย เพราะเกรงภาพปั้นรายนี้เหลือเกิน แต่คุณนายซิครับ แกบอกให้ผมหนุนประดาน้ำให้ทำเถิด จะได้ไป ๆ เสีย แกจะแอบแถมเงินให้ แล้วตัวแกจะทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้"

"แกหาเรื่องใส่ตัวละซี แกจะทำไม่รู้ไม่ชี้ได้อย่างไร ภาพปั้นนั้นเป็นปีศาจก็รู้ใจคุณนายอยู่เต็มอก จะหาว่าลูกสะใภ้ไม่รักใคร่เคารพพ่อผัว จะอาละวาดหนักเข้าน่ะนา แล้วนายมั่นจะพลอยรำคาญด้วย"

"บอกว่า!" นายมั่นร้องออกมาคล้ายอยากจะร้องไห้ "เดี๋ยวนี้เรือแพถอยไปหมดแล้ว ดูเวิ้งว้างพิลึก ชาวเรือว่าจอดอยู่จะลงอาบน้ำบ้างก็กลัว จะทำอะไรอื่น ๆ ก็เกรง"

"ปล่อยเขาดีกว่า อย่าไปยุ่งด้วย" คุณนพห้ามตัดบท นายมั่นจึงหันคุยเรื่องอื่น ๆ พอสมควรเวลาก็ลากลับไปบ้าน จนต่อมาอีกหลายคืนนายมั่นจึงมาที่กุฏิ แต่คืนนั้นครูพยุงไม่ได้มา มีแต่ผมเตรียมจะนอนอยู่แล้ว เลยประชุมกันแค่สามคน คุณนพ ผม นายมั่น

"มีอะไรคืบหน้าอีกไหม?" คุณนพถาม ตั้งใจฟังกันเล่นสนุก ๆ

"มีครับ! มีคนมารับทำการแก้อาถรรพณ์ มาตั้งศาลเพียงตาที่ชายน้ำ นัยว่าจะเป็นพิธีอันเชิญหรือขับไล่ ผมก็ไม่ทราบเขาเห็นลงมือเมื่อเช้านี้ ผมหลบมาเสีย คิดว่าพรุ่งนี้จะย่องไปดู ว่าพิธีเขาจะได้ผลอย่างไรบ้าง"

"มันจะวุ่นนา" คุณนพพูดอย่างหนักใจ

"นั่นน่ะซี!" นายมั่นว่า "แกไปเชื่อใครก็ไม่รู้ การแก้อาถรรพณ์แก้อย่างไรก็ไม่รู้กัน ผู้ทำเท่านั้นเขารู้ของเขา"

"อาจจะสำเร็จละมั้ง" คุณนพว่า "แต่วันหน้ามันจะยุ่งอะไรอีกใครจะรู้ คุณนายแกไม่ควรจะหนักใจเรื่องเรือแพถอยไปจนโล่งโถง ฉันว่าปล่อยสักพักหนึ่ง พอการอาละวาดซาลงก็กลับมาจอดได้อย่างเก่า แล้วมาคิดทำอะไร ๆ ให้ถูกตามแบบแผนเสียก็จะเงียบไป"

"นี่ได้ข่าวว่าพวกลูก ๆ หญิงลูกชายจะขอไปพักบ้านญาติที่อื่นก่อน เขาว่าเขาต้องดูหนังสือ ถ้าเกิดความหวาดกลัวอย่างนี้เห็นจะสอบตก ลงท้ายคุณนายจะต้องอยู่บ้านกะคนใช้ทั้งนั้น"

นายมั่นพูดแล้วมือตบท้ายทอยอย่างแก้มินหัว

"พวกลูกน่ะทำไม่ถูกหรอก อย่างไร ๆ ก็ควรห่วงแม่ให้มาก" คุณนพว่า

"มันกลัวนี่ครับ พูดอะไรกันได้" นายมั่นร้อง "วุ่นกันไปทั้งบ้าน"

"ถ้าทำไม่ดีจะวุ่นอีก" คุณนพว่า นายมั่นจุ๊ปากอย่างระอา

คืนนั้นหมดเรื่องบ้านคุณนายนิ่มนวลแค่นี้ นายมั่นลากลับ ผมก็เข้านอน พอรุ่งเช้าคุณนพฉันจังหัน ผมก็เกร่ออกนอกวัดหาของชอบดื่มเล่นครึ้ม ๆ ตอนเช้า แล้วเลยหาอาหารเช้าเลย ก็พอดีเห็นนายมั่นเดินเหย่า ๆ มาตามถนน ผมเลยเรียกให้แวะและดื่มด้วยกัน

"ฉิบหายแล้ว บ้านนั้น" นายมั่นพูดยกมือยกไม้

"ทำไม?" ผมถาม

"ศาลเพียงตานั่นน่ะมีโคลนก้อนใหญ่ ๆ ประเคนเต็มเลย ศาลล้มเอียงไปแล้วเมื่อกี้ คนในบ้านกำลังมุงดูกัน"

"คนในบ้านแกล้งหรือไง?" ผมสงสัย

"โฮ้ย! ไม่หรอก มีเรอะคนในบ้าน ตาขาวยังกะอะไร จะกล้าทำ" นายมั่นโบกมือ "จะมีใครเสียอีกล่ะ ก็ท่านที่ใต้น้ำน่ะแหละ ผมว่ายังงั้น"

"คุณนายว่าไงบ้าง?" ผมถาม

"ก็หน้าจืดไปเท่านั้น หมอทำพิธีก็ยังไม่เห็นมา" นายมั่นพูดแล้วระบายลมออกทางจมูกแรง ๆ

นายมั่นกินข้าวเช้ากะผมเลย พอกินอิ่มก็รีบแยกกลับไปเพราะมีงานค้างอยู่ ผมกลับเข้าวัดแล้วเล่าเรื่องที่รู้จากนายมั่นให้คุณนพฟัง

"นั่น!" คุณนพร้อง "ลงยังงั้นจะไปทำอะไรกัน ไม่มีความขลังเสียเลย ท่านเจ้าพิธีลงกดเขาไม่ลงละมันก็ต้องเลิก ขืนทำไปก็บ้าเปล่า ๆ"

"เห็นนายมั่นบอกว่าไม่เห็นหน้าอาจารย์ผู้นั้นเลย" ผมว่า

พอตกบ่ายผมไปโรงเรียน พอกลางคืนผมกลับวัดก็พบกะนายมั่นมาคุยกะคุณนพอยู่ก่อนแล้ว เรื่องภาพปั้นอาละวาด

"สงสารคุณนายนิ่มนวล เที่ยวเชื่อใครต่อใครจะลำบากคราวหลัง นายมั่นชอบกะแกดีช่วยเตือนแกเสียว่าควรทำอะไรให้ถูกแบบเสียที อย่าเอาง่าย ๆ อย่างนั้นจะวุ่นวาย" คุณนพว่า

"จะทำแบบใดดี ท่านช่วยกรุณาแนะนำด้วยเถอะครับ" นายมั่นขอร้อง

"ฉันเองก็ไม่ใช่เจ้าตำราหรอกนะ แต่พอจะแนะนำได้บ้างตามที่เคยรู้เคยเห็นมา" คุณนพว่า "ต้องให้คุณนายเสียเป็ดไก่หมูและไข่ต้ม จัดการเซ่นไหว้เสียและบอกกล่าวอะไร ๆ อีกหลายคำกะคุณปู่เด็ก ๆ เสียว่าจะพยายามต่อต้านพวกที่จะมางมภาพปั้นนั้นไป เอายังงี้เถอะ นายมั่นเอากระดาษมาจดไป เดี๋ยวจะลืมไปบ้าง ต้องใช้เรื่องเกี่ยวกับตั้งศาลเล็ก ๆ ขึ้นที่ชายน้ำ อัญเชิญคุณปู่ขึ้นสถิตเสียที่ศาล"

ผมหยิบกระดาษให้นายมั่น นายมั่นก็จดไปตามที่คุณนพบอกอีกมากมาย เมื่อจดไปแล้วเรียบร้อยก็ลากลับไป แต่ตัวผมคุณนพยังเรียกเอาไว้ว่าจะพูดอะไร ๆ ให้ฟัง ผมจึงยังคงนั่งอยู่ "คนอื่นไม่ให้เข้าไปยุ่งกับคุณนายนิ่มนวล แต่ตัวฉันเองกลับเข้าไปเกี่ยวข้องเอง"

"ก็เพียงให้คำแนะนำ เพราะสงสารเท่านั้นเอง" ผมว่า

"มันยิ่งกว่านั้น" คุณนพว่า "รู้ไหมว่าที่ฉันแนะนำคุณนายให้สร้างศาลเล็ก ๆ ขึ้นชายน้ำหน้าบ้านนั่นแหละเป็นแผนการของฉัน"

ผมมองหน้าท่าน เพราะยังไม่รู้เหตุผลว่าแผนอะไรของท่าน

"รู้ไหม? ที่พ่อผัวคุณนายสำแดงเดชไล่ชาวเรือชาวแพไม่ให้จอดน่ะเพราะอะไร"

"เพราะถือว่ามาจอดบนหัวแกกระมัง?"

"โฮ้ย! ไม่ใช่ถือเนื้อถือตัวอะไร" คุณนพอธิบาย "ผู้อาละวาดน่ะไม่อยากให้ใครมาอยู่แถวนั้น ก็เพราะชาวเรือมีผู้หญิง และคนไหนจะตั้งท้องใครจะทราบ แกกลัวจะต้องถูกดึงดูดไปเกิดนั่นแหละเป็นข้อใหญ่ แกยังไม่อยากเกิดแกหวงทรัพย์สินที่ทั้ง ๆ ก็เอาไปไม่ได้"

"โอ! จริงครับ" ผมร้อง แต่แรกไม่ได้คิดเรื่องนี้เลย "แต่เอ๊ะก็ถ้าเชิญแกขึ้นมาบนฝั่ง แกจะเอาเรอะ เพราะแกกลัวจะต้องเกิดนี่ครับ" ผมมีปัญหาถามขึ้น คุณนพพยักหน้าเห็นด้วย

"แต่การเชิญที่เป็นโดยการบวงสรวง จะทนอยู่ไม่ได้ จะต้องรับ และต้องขึ้นมาอยู่" คุณนพว่า

"อ้อ!" ผมร้อง "แต่ก็ต้องเกิดอยู่ดี เพราะผ่านกะผู้หญิงในบ้านมามากคน"

"นั่นแผนของฉันที่จะให้สงบละ" คุณนพพูดแล้วหัวเราะ ผมนึกขึ้นได้เลยหัวเราะไปด้วย ที่แท้ก็เป็นแผนที่จะล่อผู้อาละวาดให้มาเกิดเสียนั่นเอง

"แต่ก็ไม่แน่นะสมัย ถ้าคำเชื้อเชิญนั้นดีมากคุณปู่อาจกลายเป็นเจ้าพ่อไป ไม่ใช่ผีอย่างเก่า ถ้าเป็นได้ก็ดีไป" คุณนพพูดอย่างตรึกตรอง

คืนนั้นพอคุณนพพูดอะไร ๆ ให้ผมรู้เรื่องดีแล้ว ผมก็ลาท่านกลับไปนอน ในวันรุ่งขึ้นผมคอยดูนายมั่นจะมาหรือยัง เพื่อให้แน่ว่าคุณนายจะยอมทำตามคำแนะนำของคุณนพหรือไม่ นายมั่นไม่มาตอนเช้า ต่อเมื่อจวนเพลจึงมาวัดและมากับคุณนายด้วย มีคนใช้หญิงหิ้วปิ่นโตมาด้วย

คุณนพวุ่นละคราวนี้ ต้องเอาธุระกะคุณนายแกเรื่อย ลงแกมารู้จักกุฏิอย่างนี้ แกก็วิ่งมาเรื่อย ผมนึกสงสารคุณนพท่านคุณนายมากราบและนั่งเรียบร้อยและเอาอาหารในปิ่นโตออกจัดเรียกเด็กเอาถ้วยเอาชามมาเตรียมอาหารเพล ผมกะนายมั่นเลยช่วยกันจัดการ พอกลองเพลลั่นคุณนพลงมือฉันจังหัน

"ดิฉันจะเรียนกะพระคุณท่านล่ะค่ะ ว่าดิฉันกลัวที่จะเอาคุณปู่เด็ก ๆ ขึ้นมาอยู่ข้างบน" คุณนายเริ่มต้น คุณนพหันดูคุณนายแล้วสั่นหัว

"อย่ากลัวเลย" คุณนพว่า "อาตมาวางแผนไว้ดีแล้ว คุณนายมีแต่จะรุ่งเรืองขึ้นอีก ถ้าทำตามที่อาตมาวางแผนไว้ให้ การ

ทำครั้งนี้จะไม่มีอะไรน่ากลัว ศาลนั้นจะเป็นที่พึ่งและคุ้มกันให้" คุณนพว่า

"ถ้าไม่มีอะไรน่ากลัวก็เอาซิค้ะ" คุณนายว่า

"เราทำศาลเล็ก ๆ จะน่ากลัวอะไร แล้วผู้ที่มาสถิตก็จะเป็นจ้าว ไม่ใช่ผีอย่างเก่า เราทำพิธีให้ถูกต้อง จ้าวนั้นก็จะคุ้มครองเรา ผีสางอะไร ๆ ก็เลิกกันไป" คุณนพว่า

"โอ้โฮ! พระคุณท่านทำให้แก่ดิฉันอย่างนั้นก็วิเศษ" คุณนายนิ่มนวลยกมือท่วมหัว

"ไม่ใช่อาตมาทำเองหรอก อาตมาจะจัดคนชำนาญมาทำให้เอง เพราะอาตมาเป็นพระทำเองไม่ได้ การบวงสรวงนั้นจะต้องไหว้เทวดาไหว้ผี พระสงฆ์น่ะไหว้ใครไม่ได้ นอกจากพระพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้น เรื่องพรรค์นี้ จึงต้องใช้ฆราวาสทำ เพื่อนของอาตมามีจะทำให้ ขอยืมรถยนต์สักคันพอไปตามผู้ที่อยู่หัวเมืองมาให้" คุณนพอธิบาย

"โอ๊ย! ไม่ขัดข้องค่ะ จะเอากี่คันก็ได้" คุณนายว่า "จะต้องเงินทองค่าอะไร ๆ อีกเชิญค่ะดิฉันไม่อั้น" คุณนายรีบรับปาก

"นายมั่นรีบวางแบบศาลให้คุณนายเร็ว และรีบสร้างให้เสร็จภายในห้าหกวันนี่แหละ แต่ว่าไม่ใช่ศาลพระภูมินะ เป็นศาลเจ้าธรรมดา" คุณนพสั่งนายมั่น "ถ้าคุณนายกลัวอายว่าศาลเจ้าอยู่หน้าบ้าน นายมั่นก็หาทางทำเสียให้มิดชิด และน่าดูเถอะนะ"

คุณนพตกลงจะไปศรีราชา นายมั่นก็เอารถที่คุณนายได้รถจีปมาเหมาะใจที่จะวิ่งเข้าทางโขลกเขลก ส่วนเงินทองค่าใช้จ่าย

ต่าง ๆ นายมั่นเบิกคุณนายมาเรียบร้อย การไปครั้งนี้ผมห่วงทางโรงเรียนไปไม่ได้ คุณนพก็ไปกะนายมั่นสองคน พร้อมกะคนขับของคุณนาย เสียเวลาสองวัน คุณนพก็ได้ตัวนายชิต เพื่อนเก่ามาจากป่าหลังศรีราชาแล้วมอบตัวให้ไปหาคุณนายกะนายมั่นเพื่อแจ้งสิ่งของต่าง ๆ ที่จะต้องซื้อจ่ายสุดแต่พิธีนี้จะมีอะไรบ้าง คุณนายนิ่มนวลไม่ลืมที่จะต้องให้มีการเลี้ยงพระด้วยตามธรรมเนียม การตั้งบวงสรวงเป็นพิธีใหญ่และน่าเลื่อมใสทางไสยศาสตร์อยู่ทีเดียว ทั้งอ่านคำโองการและว่ามนต์เป็นไปด้วย เวลานานพอใช้ จนมีกลิ่นหอมเหมือนดอกไม้สดและน้ำอบไทยฟุ้งมากลบบริเวณนั้น นายชิตหยุดพิธีกระซิบกะพวกเราว่า มาแล้ว และมาในฐานะเสด็จเป็นจ้าวไม่ใช่ผี ทุกคนดีใจเป็นที่สุด เรื่องนี้ก็เป็นไปโดยคุณนพทั้งสิ้น ผมรู้สึกว่าพระองค์นี้สมเป็นพระจริง ๆ ช่วยทุกข์ช่วยสุขทั้งนั้น ไม่ว่าใครจะมาขอร้องเป็นรับช่วย ไม่ว่าหนักและเบา เลยกลายเป็นพระที่กุฏิไม่แห้ง แขกเหรื่อมากมายทั้งเก่าและใหม่ ผมเองก็ยังพ้นคุณนพไปไม่ได้ ถ้าไม่มีครอบครัวก็ขออยู่กะท่านไปก่อนสนุกดี

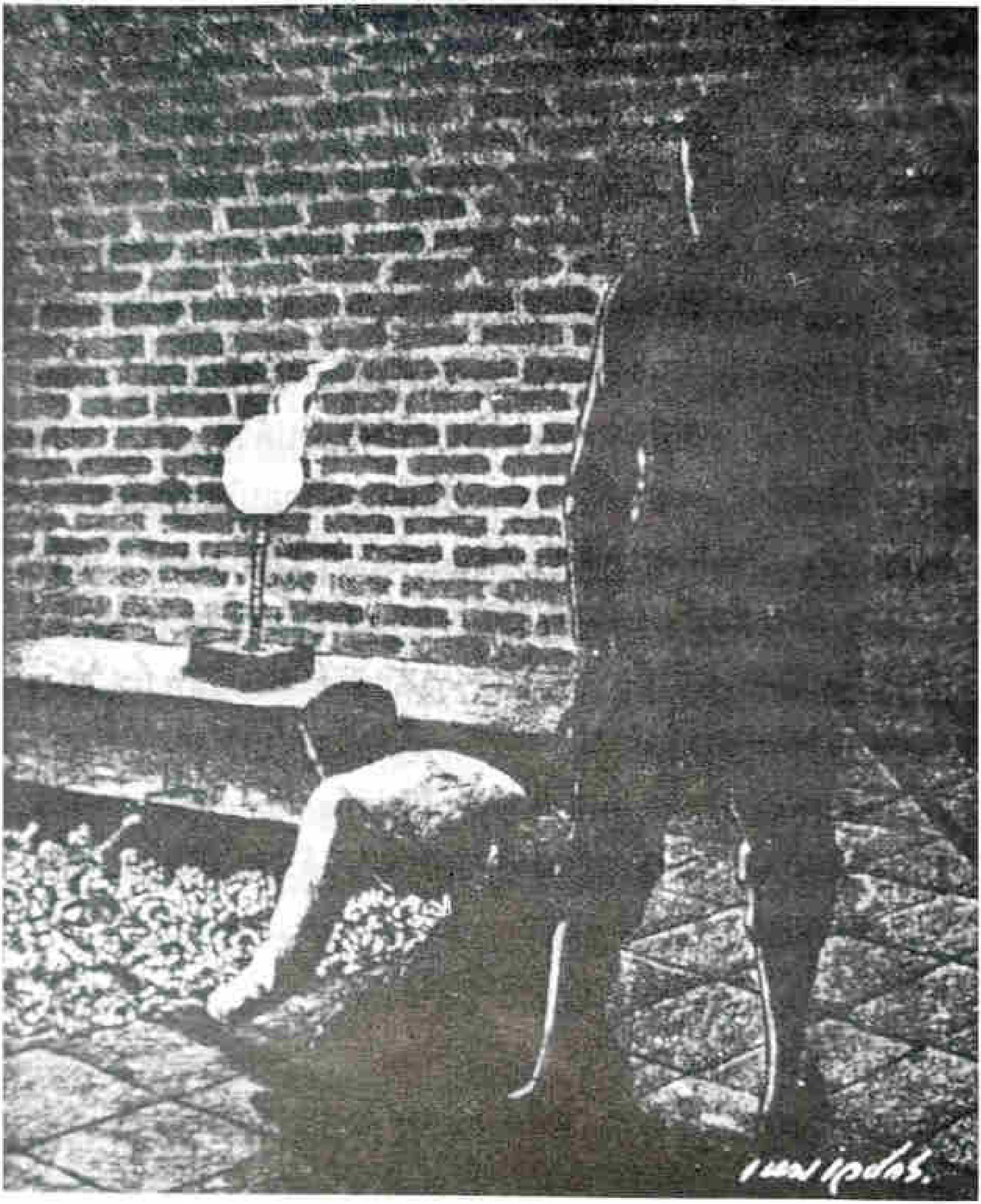

วิญญาณทรมาน

ท่านที่เคารพ คนเราในโลก
นี้มีคนเหมือนกันได้คล้าย
พิมพ์เดียวกัน หญิงคนหนึ่ง
ซึ่งกำลังจัดการผูกมั้งให้แก่
เราทั้งสอง แกช่างเหมือน
พี่สินวลของสุธีร์คนหนึ่ง...

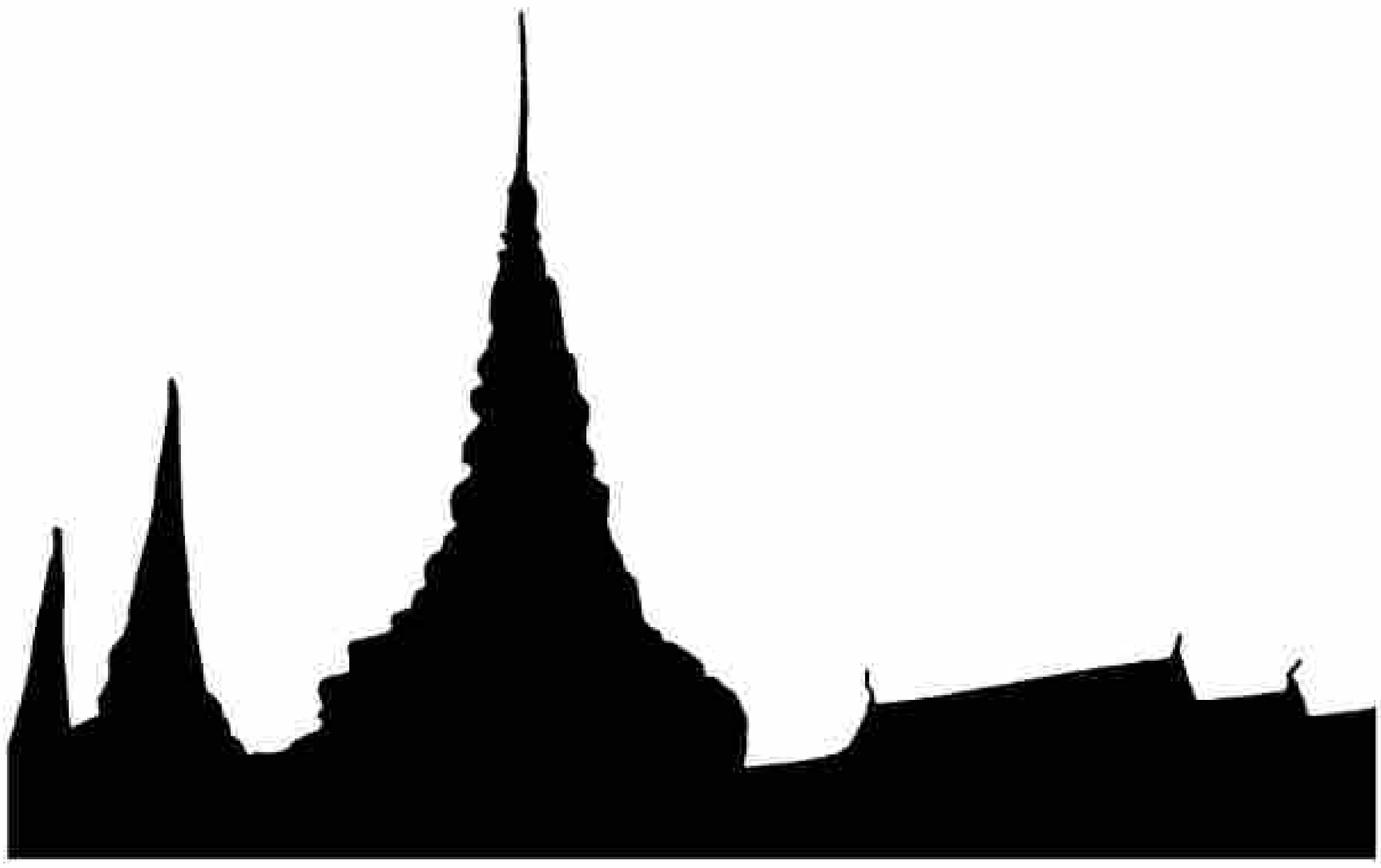

วิญญาณทรมาน

เรื่องนี้เป็นตอนหนึ่งของนายอุทิศ นักเขียนเรื่องรักที่ชอบค้นหาเรื่องรักชนิดแสลงใจ หรือเป็นเรื่องของความรักที่มิใช่ขึ้นต้นด้วยความใคร่เป็นผู้นำจึงจะยอมเขียน

นายอุทิศถือว่าความรักทั่ว ๆ ไปนั้นเป็นธรรมดา สามัญ มิใช่รักที่แสลงใจหรือที่เรียกว่ารักอันยิ่งใหญ่ อันควรถือว่าเป็นรักประวัติศาสตร์ ควรที่หนุ่มสาวรุ่นหลังจะยึดเป็นบรรทัดฐานหรือตำรารักที่ควรรู้จักคำว่ารักนั้นมีกำหนดแค่ไหนจะเรียกกันว่ารัก ไม่ใช่สักแต่ว่าโตเป็นหนุ่มสาวละจะต้องมีความรักเยี่ยงเดียวกับสัตว์ทั่ว ๆ ไปในโลกจะรู้จักรักในเมื่อถึงฤดูกาลอันพึงจะต้องทำการสืบพันธุ์เท่านั้น ซึ่งตอนแรกนายอุทิศจะสร้างเรื่องรักของหญิงชายคู่หนึ่ง ผู้มีประวัติศาสตร์คือ ท้าวศรีสุดาจันทร์และขุนวรวงศ์ฯ คู่ที่ควรจะมีความรักอันเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ แต่บังเอิญนายอุทิศยังวางเค้าโครงไม่ถึงขั้น เพราะเกิดปัญหาที่จะขัดกับการบันทึกประวัติของนักเขียนรุ่นเก่าที่ทำไว้แต่เดิม จึงยังค้างเติ่งอยู่ เรื่องส่วนตัวกลั้วการเมืองที่แท้จริงจึงไม่บรรลุผล

แต่ในตอนนี้เกิดพบเอาความรักอีกแห่งหนึ่งที่น่าสนใจ และความรักที่พบใหม่นี้เกือบ ๆ จะเป็นนิยาย แต่ที่แท้มันเป็นความจริงที่มีตัวมีตนอยู่ ท่านผู้อ่านยังคงจำชื่อนายสุธีร์ได้ ที่เป็นผู้เข้ามาพัวพันอยู่ในเรื่อง เรื่องส่วนตัวกลั้วการเมือง นายสุธีร์ผู้นิ้วนเวียนขับรถส่วนตัวจากกรุงเทพฯ ไปอ่างทองเสมอ ๆ และมักมาชวนนายอุทิศของเรานั่งรถไปเป็นเพื่อนด้วยทุกครั้ง ในตอนต่อไปนี้ท่านจะพบว่า นายสุธีร์เกิดมีความรักขึ้น และจะเป็นความรักชั้นไหน นายอุทิศผู้ดูหมิ่นเรื่องรักทั้งหลายได้เกิดสนใจขึ้น

"ถามจริง ๆ เถอะสุธีร์ แกมีธุระอะไรบ่อย ๆ ที่อ่างทอง?" ผมถามขึ้นเมื่อวันหนึ่งสุธีร์มาชวนผมไปเที่ยวอ่างทองอีก "ถ้าแกบอกฉันไม่ได้ก็ไม่ต้องบอกนะ เดี๋ยวจะว่าฉันอยากรู้อยากเห็นเรื่องคนอื่น" ผมว่า

ที่ผมถามขึ้นนี้ก็ถามกันในฐานะเพื่อน เพราะมีสงสัยอะไร ๆ บางอย่าง สุธีร์ไปอ่างทองคราวไรจะไปเพียงคนเดียวทุกคราว และก็มาชวนผมไปด้วยเสมอ การไปของเขานั้นเท่าที่ไปด้วยกะเขาทุกคราว ก็ไม่เห็นว่าเขามีธุระอะไรสำคัญนัก เมื่อเขาฝากรถไว้ที่จังหวัดแล้ว ชวนผมลงนั่งเรือต่อไปอีกยังหมู่บ้านฝั่งซ้ายก่อนจะถึงตำบลไชโย หรือวัดไชโย เขาจะแวะที่บ้านหนึ่งที่ค่อนข้างใหญ่โตและแสดงฐานะดี มีผู้คนมากมายทั้งหญิงชาย เขาจะแวะพักราว ๆ ชั่วโมงหรือกว่านั้น แล้วจะชวนผมสองคนออกเดินเลาะชายแม่น้ำไปที่วัดนก ชื่อวัดนี้เรียกกันติดปากมาแต่กาลก่อน วัดนกนี้มีบริเวณร่มเย็นดีน่าสบาย ครั้นถึงวัดแล้วแทนที่จะไปหาพระหาเจ้าก็เปล่าทั้งสิ้น เขาจะขอตัวผมเดินรอบ ๆ องค์พระเจดีย์

องค์หนึ่งอย่างเงียบ ๆ และสงบสักสองสามรอบ แล้วก็ชวนผมเดินต่อไปยังวัดหลวงพ่อโต วัดไชโยที่มีองค์พระใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เขาไปเดินรอบ ๆ พระเจดีย์วัดนกแล้วก็กลับมาบ้านก็มี จะคุยกันที่บ้านนั้นสักชั่วโมงสองชั่วโมงก็ลงเรือกลับจังหวัด ขับรถกลับอยุธยา นอนค้างกันที่วัดธรรมมิกราช ผมไม่เคยเอ่ยถามในการกระทำของเขาเลยทุกเที่ยว ครั้นครั้งนี้ผมตั้งปัญหาถามขึ้น สุธีร์นิ่งอึ้งอยู่ครู่หนึ่ง

"การที่ฉันไปอ่างทองเสมอ ๆ นั้น" สุธีร์เริ่มพูดแต่หยุดกลืนน้ำลาย "ฉันเคยอยากจะเล่าเรื่องให้แกฟังเหมือนกัน แต่ยังไม่แน่ใจว่าเรื่องของฉันจะเป็นสาระอะไรกะแกหรือเปล่า ฉันจึงยังคงไม่ได้เล่าให้ฟังจนบัดนี้" เขาหยุดพูด

"อ้าว! แล้วกัน เรื่องของแกฉันย่อมฟังได้ และก็อยากจะฟังด้วยซิ" ผมว่า เขามองหน้าผมอย่างดีใจและยิ้มออกมา

"มันก็เรื่องรัก ๆ นี่แหละ" เขาเริ่มเรื่อง "แต่มันเป็นรักเก่าที่เลยมาแล้ว แต่ฉันลืมไม่ได้" สุธีร์พูดช้า ๆ ขัดถ้อยขัดคำ แต่มีดวงหน้าเศร้า ๆ

"บ๊ะ!" ผมร้อง "พุทโธ่ มีเรื่องดังนั้นแล้วนิ่งเสียได้" ผมพูดด้วยใจจริง เพราะผมเองก็เป็นนักค้นคว้าความหาเรื่องรักอยู่แล้ว "เอ้า! เล่าไปเถอะพ่อคุณ อยากฟังจริง ๆ"

"บ้านที่เราไปกันทุกคราวนั้นแหละ บ้านเกิดของฉัน ฉันมีชีวิตขึ้นมาที่บ้านนั้นทีเดียว" สุธีร์หยุดกลืนน้ำลายอีก มีหน้าหมองคล้ำ "ฉันเป็นญาติแบบกาฝากของบ้านนั้น มีหญิงคนหนึ่งที่ฉันเรียกว่ายายเป็นผู้อุปการะฉัน และยายที่ว่านี้มีหลานสาว

คนหนึ่งซึ่งเป็นน้ำเนื้อเชื้อไขทีเดียวของแก ฉันเรียกหญิงนั้นตามศักดิ์ว่าพี่ เขาชื่อสินวล เมื่อเล็ก ๆ ฉันก็เรียนหนังสืออยู่ที่ต่างจังหวัดนั่นแหละ ต่อมาคุณยายผู้มีคุณเหลือล้นของฉันได้ส่งฉันเข้ามาเรียนต่อที่กรุงเทพฯ เวลาหยุดเรียนฉันเป็นมาเยี่ยมกราบเท้าท่านเสมอมา ส่วนพี่สินวลนั้นก็รักใคร่กันมาก พี่สินวลเรียนอยู่แค่จังหวัดนั่นเอง แกไม่ยอมมาเรียนต่อโดยอ้างว่าไม่เป็นประโยชน์อะไรสำหรับคนอย่างแก แต่ความจริงแล้วพี่สินวลเป็นหญิงที่มีหลักฐาน เป็นผู้ได้รับมรดกหลายทอดมา จะเรียนต่อให้สูงอย่างไรก็เรียนได้ แต่แกไม่ต้องการจะให้เลยฐานะของหญิงบ้านนอกที่ควรจะเป็นไปโดยไม่เกิดประโยชน์อะไรนัก เท่าที่อ่านออกเขียนได้นั้นก็เพียงพอจะครองบ้านได้อยู่แล้ว ส่วนฉันนั้นเรียนจวนจะจบโรงเรียนธรรมดา คุณยายผู้เป็นหลักก็เกิดมาสิ้นอายุลง ฉันเหมือนจะเป็นบ้าที่จะเรียนไม่จบ แต่พี่สินวลผู้ประเสริฐได้บอกให้ฉันเรียนจนจบ โดยส่งเสียค่าเล่าเรียนเอง ฉันจึงได้เรียนจนจบ ครั้นจบดีแล้วพี่สินวลกลับบอกกะฉันว่าลงตั้งใจทะนุบำรุงฉันแล้ว ก็จะขอบำรุงให้สุดที่แกขอร้องให้ฉันเรียนต่อขั้นมหาวิทยาลัย โดยทุก ๆ อย่างแกเป็นหลักให้ อุทิศเอ๋ยฉันได้พระโปรดต่อจากยายอีก อยู่ไป ๆ ฉันก็เกิดรักพี่สินวลเข้าแล้ว" เขาหยุดนิดหนึ่ง มีสีหน้าอาย ๆ "รักอย่างชู้สาวนะ ไม่ใช่รักอย่างพี่อย่างน้องธรรมดา"

"พี่สินวลรักแกหรือเปล่า ในด้านรักประเภทนี้?" ผมถาม

"ฉันรู้ว่าแกก็รักฉันในแบบเดียวกัน ฉันเห็นแกมีความสุขและเปล่งปลั่งมาก แต่อุทิศเอ๋ย ถ้าแกจะค้นหาคนขั่วใจสัตว์ในยุคละก็ แกจะไม่พบใครเท่าฉันหรอก" อุทิศหยุดพูดคล้ายมี

อะไรจุกคอหอย การที่ฉันได้เรียนชั้นสูงก็เพราะพี่สินวล และฉันชวนแก่รักประเภทชู้สาว แกก็รักด้วย แล้วฉันก็ทำใจสัตว์รักหญิงเข้าอีกคนซึ่งเป็นนักศึกษาด้วยกัน ซึ่งแต่เดิมฉันเคยให้คำมั่นสัญญากะพี่สินวลว่า พอเสร็จการศึกษาและได้ทำงานทำการแล้ว เราจะแต่งงานกันอย่างมีความสุข แต่แล้วฉันเองก็มามีใจเป็นสัตว์ป่า ลืมรักลืมบุญคุณของผู้ประเสริฐ ข่าวการเปลี่ยนใจของฉันได้รั่วมาถึงหูของพี่สินวล ฉันจึงได้รับจดหมายจากแก ซึ่งโอดครวญในเรื่องรักของเรามากอย่างยืดยาว และลงท้ายว่า ถ้าฉันเห็นว่าการมีรักใหม่เป็นสุขใจฉัน พี่สินวลเป็นมีความมั่นในรัก ถ้าสิ่งใดที่ฉันจะมีสุข พี่สินวลเห็นด้วยและยอมให้ฉันมีรักใหม่ได้ตามใจ อุทิศเพื่อนรัก ทั้ง ๆ ที่ฉันกำลังมีใจเป็นสัตว์แต่ก็ต้องร้องไห้ด้วยความสงสาร พอดีฉันเรียนจบได้ปริญญา ฉันจึงระเริงหรูหราอยู่ในกรุง ไม่ได้ออกไปหาพี่สินวลเลย จนฉันได้รับจดหมายอีกฉบับว่า การจะแยกทางกันเดินแล้วขอได้พบฉันสักคราวเถิดเป็นครั้งสุดท้าย ฉันใจอ่อนรีบไปหาพี่สินวลทันที" สุธีร์หยุดร้องไห้สักครู่ เช็ดน้ำตาแล้วเล่าต่อ "ฉันกลับมาเยี่ยมแกตามคำร้องเรียก แกแอบร้องไห้กะฉันเหมือนจะสิ้นใจ ฉันก็เกิดใจรวนเรอีก" สุธีร์หยุดพูดกัดฟันตนเองอย่างโกรธแค้นความเลวแห่งตน "ฉันกลับพูดกับพี่สินวลว่าที่คิดไปแล้วนั้นเป็นการคิดผิดขอลุแก่โทษตัว กราบไหว้วอนขอเลิกใจสัตว์ ขอรักพี่สินวลอย่างเดิม ขอหนุนตักพี่สินวลจนตลอดชีวิต แล้วในที่สุด อ้ายสัตว์ป่าสุธีร์ก็ได้พี่สินวลเป็นเมียอย่างลับ ๆ แต่อ้ายสัตว์ป่ากำลังสมัครงานไว้ รอฟังผลอยู่จึงลากลับกรุงเทพฯ อีก

และใจสัตว์ก็คงครอบครองสิงอยู่ ดำเนินรักกะแม่สาวคนเก่าอีกนานเดือน ไม่เคยส่งข่าวคราวไปหาพี่สินวลเลย จนกระทั่งมามีเหตุเกิดขึ้น คือแม่นักศึกษาคู่รักของฉันได้เบนรักไปยังชายอีกคนหนึ่งที่ร่ำรวยกว่าฉัน หล่อกว่าฉัน จิตใจฉันแทบจะเป็นฆาตกรแล้วฟ้าได้ฟาดเปรี้ยงลงหัวฉัน คือจดหมายมาจากอ่างทองบอกข่าวพี่สินวลตายโดยกินยาตาย ทางบ้านถือเป็นตายโหง สวดศพแล้วรีบเผาโดยวงศ์ญาติจัดการ และนำกระดูกบรรจุไว้ในพระเจดีย์วัดนก อุทิศเอ๋ย ฉันเป็นบ้าแน่ ฉันร้องไห้แทบน้ำตาจะเป็นเลือด พี่สินวลหนีอ้ายคนใจสัตว์ไปแล้ว ความวัวยังไม่ทันหายความควายเข้ามาแทรก ฉันถูกหักอกอย่างเลือดเย็นแล้วซ้ำร้ายที่พึ่งอันใหญ่ยิ่งของฉันมาตายจากไปอีก ฉันร้องไห้กระเซอะกระเซิงไปบ้านอ่างทอง พอตกค่ำฉันไปที่พระเจดีย์ที่บรรจุกระดูก ฉันไปร่ำไห้ที่นั่นจนดึกจนดื่น ฉันอยากขาดใจตายอยู่ตรงนั้น ฉันร้องไห้สารภาพผิด ฉันรู้ว่าพี่สินวลจะอยู่เป็นตัวเป็นตนได้อย่างไร แกคงจะตั้งครรภ์ขึ้นมาและฉันก็หายไม่เยี่ยมไม่กราย ทุกคนทางบ้านร้องว่าพี่สินวลตายอย่างลึกลับ แต่ฉันซิรู้แก่ใจว่าไม่เป็นความลับอะไร ตายเพราะคนใจสัตว์ อุทิศเพื่อนรัก ฉันจะไม่ไปอ่างทองได้อย่างไร ฉันจะต้องไปวนเวียนที่วัดนกตลอดชีวิตกว่าจะตายไป"

สุธีร์หยุดร้องไห้เป็นการใหญ่ ผมนิ่งอั้นด้วยความเศร้าใจในชีวิตของพี่สินวล และรู้สึกเกลียดสุธีร์เป็นกำลัง มองเขาอย่างหมั่นไส้ เลยเป็นการนิ่งกันไปนานหลายนาที "แกไปที่พระเจดีย์นั่นเคยพบกับวิญญาณพี่สินวลบ้างไหม?" ผมถาม

"ตอนแรกเคยพบ ฉันกราบแกกะพื้นดินและร้องไห้ขอลุแก่โทษอยู่จนดึก แต่มาตอนหลัง ๆ พี่สินวลไม่ยอมออกมาพบเลย แต่ฉันก็จะเวียนไปอยู่เรื่อย ๆ ตลอดชีวิต จะทรมานใจตนเองให้สิ้นซากของอ้ายคนชั่วไป" เขาพูดแล้วหยุดร้องไห้อีก ผมมองด้วยความสังเวช ขั้นแรกคิดจะเกลียดให้หนักแต่มาคิดอีกทีก็เป็นเรื่องของเขาก็เลยมาแล้ว จะไปโกรธเกลียดก็ไม่เกิดผลอะไรขึ้น

"แกเคยไปกะฉัน แกไม่เคยค้างคืนเลย แกจะพบกับเธอได้อย่างไร" ผมว่า

"ตามทีเถิด ฉันจะไปเรื่อย ๆ ไม่ไปอกมันจะแตก แม้แต่จะทรมานใจปานใด ฉันจะยอมทนใช้หนี้กรรมที่ทำไว้"

ผมตกลงไปอ่างทองกะสุธีร์อีกอย่างเห็นใจ ขับรถวิ่งถึงอยุธยาแล้วเข้าในวังโบราณ แล้วลัดออกด้านโน้นข้ามสะพานไปสู่ทุ่งภูเขาทอง หัวใจผมก็มุ่งถึงเรื่องความรักที่แท้จริงของเจ้าแม่สุริโยทัย ที่ถูกข้าศึกฟันขาดสะพายแล่งที่ท้องทุ่งนี้เพราะความรักพระสวามี ปลอมเป็นชายติดตามไปต้านทานข้าศึก เมื่อเห็นพระสวามีเสียที พระองค์เองก็เลยสรรคตแทนไป ผมมองท้องทุ่งแล้วสะท้อนใจ สุธีร์ไม่รู้ใจผมว่าผมกำลังคิดอะไร ผมขอให้เขาหักรถเข้าสู่องค์ภูเขาทอง แล้วจอดที่เนินข้างองค์เจดีย์

"ฉันสงสัยจริง เนินภูเขาทองก็มีที่แค่นี้ พม่ามาตั้งทัพได้อย่างไร" ผมพูดออกมา

"ทำไมกัน?" สุธีร์ถามผม

"บางครั้งพม่าเคยยึดภูเขาทองนี้ตั้งฐานทัพ แกลองคิดดูซิพม่ายกทัพมาแต่ละคราว จะมีพลมาราว ๆ สี่แสนห้าแสน แล้วที่เท่านี้จะพออยู่เรอะ" ผมว่า

"อ้าว! ก็ท้องทุ่งอีกสุดลูกตา" สุธีร์ออกความเห็นคัดค้าน

"ไม่ใช่ยังงั้นหรอก บางคราวพม่ามาล้อมไทยอยู่จนถึงหน้าน้ำ พม่าจะเอาที่นี่เป็นที่ตั้งทัพเพราะมีเนินสูง ท้องทุ่งทั้งหมดน้ำก็ท่วมเป็นทะเลไปหมด แล้วพม่าจะเอาช้างม้ายืนแช่น้ำยังงั้นเรอะ"

"เออจริง! ฉันลืมคิดเรื่องช้างเรื่องม้าไป จริงซิ ทั้งสัตว์ทั้งคนมิยัดเยียดกันแย่ เนินรอบภูเขานี่ก็ไม่ใหญ่โตเท่าไรนัก"

"ก็นั่นน่ะซี!" ผมรับคำ "ถ้าหน้าแล้งก็สบายล่ะ ช้างม้าอยู่ที่ทุ่ง คนอยู่บนเนิน ตัวชั้นนายอยู่บนฐานพระเจดีย์ แต่ยังไงไม่รู้นะ เขาว่ากันยังงั้นก็พูดไปบ้าง เฮอ! ท้องทุ่งนี้ละสุธีร์เอ๋ย ทั้งไทยทั้งพม่าตายกันเป็นเบือเลย" ผมพูดแล้วกัดกรามแน่น

เราอยู่ที่ภูเขาทองอีกครู่หนึ่งเป็นการพักรถแล้วออกจากที่นั่นวิ่งผ่านวัดตูม เข้าเขตทุ่งบางปะหันแล้วทุ่งป่าโมก เข้าอ่างทอง พอสุธีร์ฝากรถแล้ว ผมถามเขาว่า

"ที่บ้านที่จะไปนี่มีรูปของพี่สินวลบ้างไหม อยากจะเห็นรูปร่างบ้าง"

"อ๋อ! มีซิ รูปใหญ่ ๆ แต่รูปเล็ก ๆ ที่ตัวฉันนี่ก็มีติดมาเสมอ" เขาพูดแล้วล้วงกระเป๋าเสื้อ แกะเข็มกลัดซ่อนปลาย เขาว่ารูปนั้นมีล็อกเกตห้อยติดอยู่ด้านในกระเป๋า ครู่นั้นเขาก็ส่งล็อกเกตทองเล็ก ๆ ให้ผม ผมรับมาแกะดูภาพข้างในเป็นหญิงผมยาว หน้าตาเรียบ ๆ ไม่สวยแต่ไม่ขี้ริ้ว หน้าอมยิ้มแสดงลักษณะใจดี แม่คุณเอ๋ย แม่หญิงผู้มีแต่รักอันบริสุทธิ์ล้นเปี่ยม และก็ตายด้วยรักที่สดใส ผมมองดูด้วยความสะท้อนใจ ช่างเป็นภาพติดตาเสีย

จริง ๆ ผมส่งคืนเขา และเขาก็รีบนำเข้าเก็บที่เดิมกลัดติดอย่างเก่า

"ฉันเอาติดตัวไปทุกหนทุกแห่ง เพราะถือว่าเธอเป็นเมีย–เป็นพี่–เป็นแม่ ทั้งสามอย่าง อุทิศเพื่อนเอ๋ย ฉันจะไม่มาอ่างทองไม่ได้เลย ฉันต้องเห็นห้องนอนเธอ เห็นหลังคาบ้าน เห็นองค์พระเจดีย์ที่กระดูกเธออยู่ ถ้าไม่มาใจมันจะขาด" เขาว่า

"ฉันว่าวันนี้เราอย่ากลับไปอยุธยาดีกว่า ค้างที่นี่สักคืนหนึ่งแกจะได้มีโอกาสได้พบกะเธอพอชื่น ๆ ใจบ้าง" ผมแนะนำเขาด้วยความเห็นใจ

"งั้นเรอะ!" เขาร้องหน้าตาตื่น "ความจริงฉันอยากทำอย่างนั้น แต่เกรงใจแกที่ต้องมาแอ้งแม้งเพราะฉัน" เขาว่า

"โอ! ฉันยินดี นักค้นคว้าเรื่องรักต้องการกลิ่นอายของความรักนัก เชิญตามสบายเถิด ฉันเองสบายใจจริง ๆ สุธีร์" ผมพูดจบสุธีร์โดดเข้าจับมือผมราวกับรู้จักกันใหม่ ๆ

เราลงเรือยนต์ครู่เดียวก็ถึงบ้านของสุธีร์ พอขึ้นตลิ่ง สุธีร์แหงนหน้ามองหลังคาบ้าน และยอดไม้สูง ๆ แล้วถอนใจยาว

"นี่คือบ้านเกิด และที่เกิดรัก เกิดเศร้า เกิดทรมานใจ" เขาพูดคล้ายคนเหนื่อย เสียงวงศ์ญาติสุธีร์โวยวายดีอกดีใจที่เห็นมาบ้าน เขาช่างต้อนรับสุธีร์อย่างอบอุ่น น่าชื่นใจ ผมมาบ้านนี้สองหนสามหน ญาติผู้ใหญ่รู้จักดี ผมเที่ยวกราบเที่ยวไหว้จนทั่ว เว้นแต่ญาติผู้หญิงเท่านั้น เพียงไหว้และทักทายพอเป็นระเบียบ จึงยังรู้จักกันไม่ทั่วดี

พอเขารู้ว่าเราสองคนจะค้างที่นั่น เขาต่างดีใจ ผู้ใหญ่บอกว่าให้พวกหญิงมาจัดห้องจัดหับให้เรา บ้านนี้มีหลายหลังคาเรือนแต่มีนอกชานแล่นกลางถึงกันหมด ห้องหนึ่งติดภาพถ่ายพี่สินวลอยู่ ผมก็รู้ว่าห้องนั้นคือห้องพี่สินวล และญาติสาว ๆ ของสุธีร์ก็จัดห้องนั้นให้เรานอน ภาพถ่ายพี่สินวลมีดวงหน้ายิ้มและมองตามผม ผมจำภาพแกได้ติดตาเลย แม้แต่เพิ่งจะเคยเห็นภาพที่ล็อกเกตของสุธีร์มาแล้ว ครั้นมาเห็นภาพใหญ่ก็จำได้เลย ไม่ต้องมีใครมาบอก

เราลงอาบน้ำกันที่แม่น้ำอย่างเย็นสบาย พอกลับขึ้นบนบ้านก็มีพวกเหล้ายาปลาปิ้งเตรียมไว้พร้อม โดยเพื่อนรุ่น ๆ เดียวกะสุธีร์จัดการ แล้วฝ่ายพี่ป้าน้าอาผู้ชายก็มาร่วมดื่มกัน สุธีร์ดื่มสองแก้วแล้วกระซิบกะผมว่าขอเขาไปวัดสักประเดี๋ยว ให้ผมนั่งดื่มอยู่กับพวกทางบ้านพลาง ๆ ก่อน ผมรู้ใจดีว่าเขาจะไปทำไม ก็พยักหน้าตกลง สุธีร์หายไปครู่ใหญ่ ๆ ก็กลับมามีผลไม้ชนิดเปรี้ยว ๆ มาด้วย เช่น มะม่วง มะยม มะเฟือง เขาส่งเข้าครัวให้ผู้หญิง อีกครู่เดียวก็กลับมาให้เราเป็นเครื่องแกล้มเหล้า โดยมีน้ำปลาหวานและกะปิหวานมาด้วย สุธีร์หยิบจิ้มแกล้มเหล้าเข้าไป เหมือนคล้ายจะเผ็ดมีน้ำตาไหล แต่ผมรู้ว่าไม่ใช่ ของเหล่านี้พี่สินวลคงเคยทำให้เขากิน เมื่อยังมีชีวิตอยู่

ตอนเย็นถึงเวลาอาหาร วงเราออกจะเสียงดังกันหน่อยด้วยฤทธิ์สุรา อาหารบ้านนี้ช่างสมกับเป็นบ้านชาวแม่น้ำโดยแท้ มีทั้งปลาสด ปลาแห้งเค็ม ปลากรอบ ต้มยำบ้าง น้ำพริกบ้าง ผัดปลาสดบ้าง มีรสอร่อยตามแบบชาวบ้านที่มีสายน้ำไหล

ผ่านบ้าน มีต้นไม้เขียว ๆ หลังบ้านมีทุ่งข้าว รสชาติไปอย่างไทยแท้ มีเผ็ดและเปรี้ยวเค็ม ต้มยำแบบเก่าคือ ต้มยำกะทิละลายน้ำพริกเผา และมีกระเทียมเจียวน้ำมันพอกรอบหอมโรยหน้า มันทั้งอร่อยและโล่งคอ ผมชดเสียขุ่มคอ บังเอิญเงยหน้าตรงเข้าไปในห้องที่เขาจะจัดให้เราทั้งสองนอน ให้ตายไปเถิดครับ ท่านที่เคารพ คนเราในโลกนี้มีคนเหมือนกันได้คล้ายพิมพ์เดียวกัน หญิงคนหนึ่งซึ่งกำลังจัดการผูกมุ้งให้แก่เราทั้งสองแกช่างเหมือนพี่สินวลของสุธีร์คนหนึ่ง ต้องเป็นน้องสาวหรือพี่สาวของพี่สินวลแน่ ๆ ผมจ้องมองดูเขาหน่อยหนึ่งแล้วกลับก้มหน้ารับประทานอาหารต่อไป ผมไม่ถามสุธีร์เลยว่าหญิงคนนั้นเป็นพี่หรือเป็นน้อง แบบคนช่างซักช่างถามอยากรู้อยากเห็น เอาไว้ค่อยรู้ไปเองดีกว่า แต่นึกอยู่ในใจว่า ถ้าผมเป็นสุธีร์ ผมจะสะเทือนใจไม่น้อย ที่บ้านเดียวกันมีคนสองคนเหมือนกัน อีกคนหนึ่งจากไป แต่ยังมีเงาอีกคนหนึ่งหลอกหลอนอยู่ในทรมานใจนัก

ในบ้านนี้มีสาว ๆ หลายคนที่ค่อนข้างสวยทั้งนั้น แต่สุธีร์ไม่ได้รัก กลับไปรักพี่สินวลที่มีคุณให้การศึกษาแก่เขา แล้วลงท้ายก็ทดแทนคุณด้วยประการที่รู้มาแล้ว ผมใช้สมองวิพากษ์วิจารณ์ไปในขณะที่รับประทานอาหาร เมื่ออิ่มแล้วเราก็ตั้งวงสนทนากันอีก หาแต่เรื่องสนุก ๆ มาระบายอารมณ์สู่กันจนเวลาย่างเข้าสี่ทุ่ม ความสบายของอากาศและฤทธิ์สุราทำให้อยากหาที่นอนตอนค่ำคืนอย่างนี้ฝ่ายหญิงทั้งหมดไม่กล้ำกรายมาทางเรา เขานอนอยู่เรือนหลังหนึ่งต่างหาก เพื่อน ๆ ของสุธีร์ต่างแยกย้ายกันไปยังที่นอนแห่งตน เราสองคนก็หมุนเข้าห้องที่เขาจัดที่นอนไว้

ให้แล้ว ของสุธีร์ที่หนึ่ง ของผมที่หนึ่ง ผมได้ยึดเอาที่หนึ่งที่ใกล้หน้าต่าง เมื่อเข้านอนแล้วก็ยังอดนึกถึงหญิงอีกคนที่มีรูปร่างเหมือนพี่สินวลของสุธีร์ อยากเห็นใกล้ ๆ สักทีก็ไม่ได้พบอีก เพราะฝ่ายหญิงไม่มาร่วมกับฝ่ายเราที่เมามายกันเสียงลั่นบ้าน คืนนี้ผมหลับสบายจริง ๆ เพราะฤทธิ์สุรามากหน่อยทั้งอิ่มเอมในรสอาหารด้วย หลับสนิทรวดเดียว ตื่นเอาเช้าค่อนข้างสายผิดกว่าคนในบ้านนั้น

ผมมองเห็นหน้าตาของสุธีร์ช่างชื่นบานกว่าเมื่อวานนี้ เขาคงหลับอย่างสบายเหมือนกัน เราต่างเก็บที่นอนหมอนมุ้งกันเอง แล้วจึงต่างไปล้างหน้า และลงเรือนไปหาที่ทำกิจที่เคยของทุกคน แล้วลงอาบน้ำในแม่น้ำกันอีกอย่างสบายสดชื่น กลับขึ้นมาแต่งกายกันตามระเบียบ พวกเพื่อนหนุ่มของสุธีร์ก็มาชุมนุมกันอีกเพราะเป็นวันหยุดงาน ส่วนมากเป็นครูบ้าง ข้าราชการที่จังหวัดบ้าง เมื่อเพื่อนเก่ามาในวันหยุด วงสุราก็เปิดขึ้นในตอนเช้าอีกพร้อมด้วยผู้ใหญ่ชุดเก่าเมื่อวาน ตอนเช้านี้มีต้มโคล้งหัวปลาช่อนแห้งกับใบมะขามสด มีหมูยำกะมะม่วงสด อาหารเหล่านี้มันเข้ากับบรรยากาศและสถานที่นัก ลมเย็นพลิ้วผ่านแม่น้ำเสียงนกเสียงการ้องกันแซ่ว สุนัขวิ่งเล่นฟัดกันใต้ถุน ซึ่งเป็นธรรมดาของบ้านนั้น แต่มันปลุกประสาทผมให้แจ่มใสที่สุด มันเป็นบรรยากาศที่แสดงความเป็นอิสระแห่งหัวใจ หมดความกังวล ผิดกว่าอยู่ในกรุงเทพฯ

ค่อย ๆ ส่ายตาหาแม่หญิงคนที่เหมือนพี่สินวล แต่ตอนเช้านี้ไม่เห็นอีกเลย พบแต่สาว ๆ คนอื่น ๆ ที่ทั้งยิ้มและทิ้งสายตาให้

ผมกะสุธีร์เป็นกันเอง สำหรับผมน่ะบอกตรง ๆ เรื่องนี้กะผมยังห่างนัก ไม่ใช่เป็นโยคีหรือแก่วัดอะไรทั้งนั้น หนุ่มก็ยังหนุ่ม แต่ปลงอนิจจังตัวเอง มันยังไม่มีฐานะจะคิดเรื่องนี้กะเขาได้ ตัวเองยังร่องแร่งไม่มีแก่นสารพอ ก็ยิ้มส่งไปยังเธอในมารยาทแขกกับเจ้าบ้าน

เราอยู่ที่บ้านนั้นเกือบเที่ยง จึงล่ำลากันเป็นการใหญ่ แม่พวกผู้หญิงมีสีหน้าสลดที่รู้ว่าเราจะกลับ ผมเองก็พลอยสลดไปด้วยอย่างประหลาด ทั้ง ๆ ที่ไม่มีจิตใจอะไรกะเขาในทางอื่น ๆ สภาพของที่อยู่อาศัยและจิตใจต้อนรับของชาวชนบทย่อมมีอำนาจกับคนช่างคิดช่างฝันอย่างผมที่สุด รู้สึกอาลัยอาวรณ์จริง ๆ เรากราบลาท่านผู้ใหญ่ทั้งหมด และลาแม่พวกสาว ๆ และรับปากว่าจะมาเยี่ยมอีก พวกหนุ่ม ๆ ตามไปส่งเราที่จังหวัดด้วย

เราลากันอีกครั้งที่จังหวัด พอรถวิ่งออกไปอ่างทองแล้ว ผมก็เริ่มเรื่องผู้หญิงที่บ้านสุธีร์ว่าเหมือนกะพี่สินวลของเขา สงสัยว่าเป็นพี่หรือเป็นน้องกันแน่

"เอ๊ะ!?" สุธีร์ร้องและมองหน้าผมอย่างประหลาดใจ "ไม่มีใครเหมือนเธอเลย และเธอก็เป็นลูกโทนสำหรับท้องเดียวกะเธอนั้นแหละพวกหญิงก็มีเท่าที่แกเห็นนั้นแหละไม่มีอีก" เขาว่า

"โอ! ถ้ายังงั้นฉันตาฝาดไปเสียแล้ว" ผมพูดอย่างงง ๆ เพราะเห็นจริง ๆ และชัดตา

"แกเห็นที่ไหน?" เขาถามอย่างสนใจ

"เห็นในห้องนั่นแหละ ตอนกินข้าวเย็น ฉันเห็นเธอมาจัดที่นอนให้พวกเรา" ผมพูดอย่างท่าทางขึงขัง สุธีร์มองผมอย่างไม่เชื่อว่าจะเป็นจริง

"ฉันก็พบเธอ!" สุธีร์พูดอ้อมแอ้ม "แต่พบตอนดึก"

"แกได้พบเรอะ?" ผมถามอย่างเร็ว

"ตลอดคืนเลย" เขาตอบด้วยสีหน้าชื่นบาน

"มิน่าเล่า ดูแกสดใสนัก" ผมว่า "ยังงั้นคนที่ฉันเห็นกางมุ้งให้พวกเราก็คือพี่สินวลนั่นเอง ฉันเข้าใจผิดไปว่ามีคนเหมือนกันอีกคน" ความจริงเมื่อไม่มีใครอีกคน คนที่ผมเห็นก็คือเธอนั่นเอง ผมนึกแล้วใจหายวูบ ภาพนั้นผมจำได้ติดตา เธอยังหันหน้ามาพบกะผมแท้ ๆ

"เที่ยวนี้ทำไมแกไปที่วัดหนเดียวเท่านั้น" ผมถาม

"เพราะฉันได้ตัวเธอมาแล้ว" สุธีร์ตอบอย่างยิ้มกริ่ม แต่คงระวังพวงมาลัยรถตลอดเวลา ผมหันมองหน้าเขาว่าทำไมเขาพูดอย่างนั้น

"เมื่อวานนี้ฉันไปหาพระที่วัด และขอร้องให้ท่านวานลูกศิษย์ช่วยงัดฝาพระเจดีย์ตอนที่เก็บกระดูกเธอ และฉันหยิบมาหนึ่งชิ้นใส่ถุงพลาสติกเล็ก ๆ ที่ฉันเตรียมมา และเดี๋ยวนี้ฉันกลัดรวมไว้กะล็อกเกตภาพอยู่ในกระเป๋า ต่อไปฉันจะไม่ห่างเธอเลย" เขาพูดให้ฟังอย่างสบายใจ ผมสะดุ้งใจเพราะคนผู้ใหญ่พูดว่าการกระทำอย่างนี้เป็นการเอาวิญญาณเขามากดไว้ไม่ให้ไปผุดไปเกิด แต่ท่านที่เคารพ น้ำกำลังเชี่ยวก็ขวางเรือไม่ได้ ผมเลยนิ่งเสีย ดีกว่าจะพูดอะไร ๆ ออกไปคล้าย ๆ กะเห็นดีด้วย เวลานี้ดูเขาช่างมีสุขจริง ๆ ออกรู้สึกสงสารและเห็นใจเขาจริง ๆ ในครั้งหลังนี่ คนเราถ้าต้นร้ายปลายดีก็คบกันได้

"ฉันบอกกะเธอเมื่อคืนนี้ว่า" สุธีร์พูดอีก เสียงหนักแน่น ผมมองดูเขาพูด "ฉันสัญญากะเธอ ฉันจะไม่มีเมียตลอดชีวิต ฉันจะอยู่กะเธอคนเดียวเท่านั้น" เขาพูดแล้วเอามือตบกระเป๋าที่มีกระดูกของเธออยู่ในนั้น ผมพยักหน้าตอบเพราะเขากำลังมีสุขที่สุด ก็สุขไปเถิดเพื่อนเอ๋ย ผ่านมาทั้งอกหักในหญิงหนึ่ง แล้วต้องมาเศร้าโศกกับอีกหญิงหนึ่งที่ตายจากไป ความเสียใจเศร้าใจมันถึงที่สุด แต่บัดนี้กำลังสร่างโศกพบกับดวงวิญญาณของผู้ที่เขาติดตามแล้ว เขาก็ตั้งใจใช้กรรมไปกว่าจะตาย เรื่องนี้มันจะถูกหรือจะผิดอย่างไรก็ตาม แต่มันก็เป็นความสุขของเขาอย่างสุดยอด

"อุทิศ!" อยู่ ๆ สุธีร์เรียกผมขึ้นมาเฉย ๆ ผมจึงหันมองดูหน้าเขา แต่เขาคงระวังพวงมาลัยอย่าระมัดระวังนิ่งอยู่

"ฉันอยากจะค้างที่วังโบราณอีกสักคืนจะได้ไหม?" เขาพูดขึ้นหลังจากนิ่งไปครู่หนึ่ง

"อ้าว! จะเป็นไรไปล่ะ ฉันยังอยู่กะแกเสมอ ยังไม่รีบไปไหนเลย" ผมรีบตอบเขา เพราะตัวผมเองก็อยากจะพบคุยกะคุณเกรียงที่วัดธรรมมิกราชอยู่แล้ว ยังอยากได้กลิ่นดอกไม้ข้างทางในซุ้มป่ารก ๆ ของวังโบราณในยามค่ำคืนที่เคยได้กลิ่นไปตามสายลมถึงในกุฏิพระ

"แต่คราวนี้อาจจะมีอะไรผิดไปกว่าเดิมหน่อย" สุธีร์ว่า "คราวนี้แกรู้อยู่แล้วว่าฉันมีใครมาด้วย จะนำเอาเข้าไปนอนในกุฏิพระนั้นไม่เหมาะ" เขาอธิบาย ผมรู้ทันความคิดเขาทันที เขาต้องการจะนอนในรถ เพื่อสุขสบายกะดวงวิญญาณที่เขาได้มา

ถ้าเข้านอนกะคุณเกรียง เขาจะต้องคุยกะคุณเกรียงและกะผม ก็ไม่มีเวลาจะคิดจะนึกอะไรกะเรื่องของเขาที่เขามีสุข โดยเขามั่นว่าเขากำลังอยู่กับใคร

"ตกลงแกนอนในรถได้ไหม?" ผมแกล้งถามทั้ง ๆ รู้ว่าเขาประสงค์ดังนั้น คนเราถ้าลงมั่นใจในสิ่งใดอย่างแน่วแน่ เขาจะมีสุขของเขา "ฉันจะนอนคุยกะคุณเกรียงหน่อย ถ้าฉันอยู่กะแกในรถ ฉันก็คือตัวมารของแก" ผมพูดแล้วหัวเราะ เขาก็หัวเราะด้วย ความจริงมันควรจะเป็นดังนั้น เพราะสุธีร์ไม่กลัวพี่สินวลว่าเป็นผีเลย เขาต้องการใกล้เธอตลอดเวลา อย่าไปขวางเขาเลย

พอเข้าถึงเกาะเมืองเก่าของเรา สุธีร์ก็ขับรถเข้าวังโบราณและหยุดรถที่หน้าโบสถ์หลวงพ่อ เข้านั่งพักในร้านอาหารแถวนั้น สุธีร์กำลังอิ่มอกอิ่มใจของเขา ก็ต้องการดื่มสุราทั้งวัน เขาสั่งสุรามาอีกพร้อมกะกับแกล้มพอควร ดื่มแล้วคุยกัน และมองดูพวกรถยนต์ที่เพิ่งเข้ามาบ้าง และวิ่งออกไปบ้าง เขาคงกลับกรุงเทพฯ กัน แต่เรายังไม่กลับก็ดื่มกันให้สนุกใจ ข้างโต๊ะเรามีพวกท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ทั้งหญิงชาย แต่ล้วนมีอายุเลยหนุ่มเลยสาวแล้วทั้งนั้น กำลังคุยกันอย่างสนุกสนาน

"รีบกิน ๆ กันเถอะ จะแอบไปดูที่ท่าบึงพระรามไว้ เผื่อจะมาขุดทรัพย์เก่า ๆ ที่จมอยู่ในบึง" หญิงคนหนึ่งพูดแล้วหัวเราะ

"แต่ผมว่าจะขุดได้ปลิงมาเต็มเลย" ชายอีกคนหนึ่งต่อ

"จริงแฮะ ถ้ามันชุมแน่ ๆ เรื่องปลิงน่ะ" หญิงนั้นว่า "แต่ทรัพย์สินแก้วแหวนของโบราณเมื่อกรุงแตกจะยังหลงอยู่บ้างหรือหาไม่"

"ถ้ายังจะมีเหลือก็นับว่าคนอยุธยาหลังกรุงแตกโง่เง่าเอาการที่ทิ้งไว้ไม่ขุดเอาเสีย ปล่อยให้คนสมัยเรามาขุดกัน" ชายว่า

"อ้าว! ว่าไม่ได้นะ เพราะต่างเสียอกเสียใจว่าเสียกรุง เลยไม่มีใครคิดถึงเรื่องทรัพย์ก็ได้" หญิงว่าแล้วยักไหล่

"โง่น่ะซิ ถึงเอาไฟสุมลอกทองพระไปหมด" ชายอีกคนว่า เลยฮากันครืน

"นั่นพม่าละ เป็นผู้ทำ" อีกชายหนึ่งว่า

"ไม่แน่นะว่าจะเป็นพม่าทำคนเดียว คนไทยที่ทรยศต่อชาติยังมีชีวิตอยู่นี่ จะปล่อยให้พม่าทำคนเดียวเรอะ" หญิงอีกคนที่ค่อนข้างสาวหน่อยพูด

"เออ! จริงแฮะ แต่ชาติของตัวยังทรยศได้ ทำไมจะไม่ทรยศศาสนาบ้างเชียวเรอะ ถึงคราวได้แล้วนี่" ฝ่ายชายว่า

"แต่น่าอนาถนะ ทั้งคนไทยคนพม่าก็ชาวพุทธด้วยกันไม่น่าจะทำอย่างนั้นเลย" ชายอีกคนพูดแล้วถอนใจอย่างสลด

"อย่าลืมนะคะว่า คนไทยอยุธยาไม่มีแต่ชาวพุทธอย่างเดียว ชาวอะไรต่อมิอะไรก็มีทั้งนั้น มากศาสนาด้วยกัน" ฝ่ายหญิงท้วง

"จริงของเขา" ฝ่ายชายรับคำหญิงที่พูด "อาจจะจ้างจะวานคนนอกศาสนาพุทธทำก็ได้ บาปบุญคุณโทษนั้นอยู่ไกล เอาได้เข้าว่าก่อน"

ผมกับสุธีร์ฟังเขาพูดกันสนุกดี แม้มันจะไม่เป็นสาระอะไร พูดกันสนุก ๆ แต่มันก็มีแง่ให้คิดเหมือนกัน อยุธยาแตกเพราะเจ้าของเมืองทรยศ แล้วสันดานของคนทรยศย่อมทำอะไรได้ทุก ๆ อย่าง ผมคิดแล้วถึงกับกัดกรามแน่น เพราะเคียดแค้นมึงจงลงนรกทุกคนเลย

"ทรัพย์แก้วแหวนที่แท้ ๆ ยังอยู่ใต้ดินนี่แหละ" ชายอีกคนที่แก่กว่าเพื่อนพูดขึ้น "แต่ไม่มีใครรู้ทางที่จะเข้าถึงอุโมงค์ใต้ดินได้ ผู้เฒ่าผู้แก่เคยพูดให้ฟังว่า มีช่องทางจะเข้าได้หลายทาง แต่มีบางคราวพอมีคนรู้เข้า ก็บังเอิญให้ฟ้าผ่าสิ่งก่อสร้างพังปิดทางเสียเลยก็มี"

"โอ้โฮ!" หญิงร้อง "ถ้ารู้ทางเข้าก็เป็นเศรษฐีเลย" พูดอย่างสนุกกันแล้วหัวเราะคิกคัก

"เมื่อสักสามปีมาแล้ว ผมมาเที่ยวที่นี่ พอดีกะเขามีเรื่องกันทีเดียว มีพวกรู้ทางเข้าอุโมงค์ขโมยขุดเข้าไปเอาทรัพย์มาได้บ้าง" ชายนั้นพูดต่อ

"ได้อะไรบ้างครับ?" ชายอีกคนถาม

"เขาว่ากันว่าได้ไปหลายอย่าง แต่ตำรวจรู้เรื่องจับได้ใส่คุกเลย คุกเมืองนี้แหละ"

"ตำรวจได้ของกลางบ้างไหม?"

"ได้บ้างเหมือนกัน ถึงมีคดีจับตัวได้ แต่ก่อนจะจับได้คงเอาไปมากแล้ว"

"อ้าว!"

"แต่การทำลายปูชนียสถานนี่ก็อยู่ในกฎหมาย แม้จะได้ของกลางไม่ได้มันก็ผิดอยู่แล้ว เขาว่าอ้ายหมอขโมยคนนี้มันเก่ง นัยน์ตายังกะเป็นเรดาร์ มองดูตามพระเจดีย์ทั่ว ๆ ไป ตรงไหนมีทรัพย์มันชี้ลงไป พอเจาะและขุดก็พบทุกที โดยมากเป็นพระทองคำ แต่การขโมยขุดของมันแห่งสุดท้ายทำให้จับได้ คือมาขุดที่พระเจดีย์ใหญ่สองสามองค์นั้นแหละ เจดีย์

พระศรีสรรเพชญ คือระหว่างพระเจดีย์สามองค์นั้นมีช่องห่างกันเห็นไหม?" ชายแก่ชี้ให้ทุกคนดู "ตรงช่องว่างนั่นแหละมันขโมยขุด ตำรวจเล่าให้ฟังว่า มันขุดเป็นช่องตรงลงไปแล้วไต่เชือกลงข้างล่างมีทางอุโมงค์เดินได้ตลอดองค์เจดีย์ทั้งสาม ข่าวว่าได้โพธิ์เงินโพธิ์ทองมาหลายต้น และสร้อยเพชรก็เคยได้ เรื่องนี้มันก็หลายปากพูดกัน อาจจะเลยจริงไปบ้างก็คงมี ตอนผมมาเที่ยวเกิดฝนตกใหญ่ก่อนหน้าสองวัน น้ำฝนเลยเต็มช่องทางที่มันขุดไว้ มีส่วนกว้างขนาดด้านและเมตรกว่า ๆ ตำรวจว่าถ้าอยากจะลงไปดู ต้องอึดใจดำน้ำ แล้วไปมุดอุโมงค์ข้างใต้ก็จะมีที่หายใจ ใครล่ะคุณเอ๋ยจะอุตริดำลงไป เอาละว่ามีทางเดินในใต้นั้น ก็ถ้าน้ำท่วมไปถึงหมดมิตายอยู่ใต้นั้นเรอะ แต่ตำรวจล้อมเรียงรายเฝ้าพระเจดีย์สามองค์นั้นหมด กลางวันเที่ยวได้แต่พลบค่ำแล้วห้ามขาด ตำรวจตั้งกองรักษาเลย"

"ทางตำรวจรู้อะไรอีกบ้างคะ?"

"เขาว่าตัวนักโทษไม่ยอมพูดอะไรมาก พูดเพียงว่ายังไม่พบแหล่งทรัพย์ใหญ่ เท่าที่ได้ขึ้นมาก็เพียงของที่ตกเรี่ยราดอยู่ ซ้ำยังถูกหักหลังกันเองอีก คือนำของมาใส่กระเช้าทางข้างบนก็ชักเชือกขึ้นมา และพาของหนีไปก็มีบ้าง แต่ถามอะไรหมอนัก หมอก็นิ่งเสีย จะไปทำอะไรหมอได้"

"เรื่องทรัพย์นี่ไม่เกี่ยวกะปู่โสมบ้างหรือคะ เพราะโบราณว่าทรัพย์ทั้งหมดในนี้ ปู่โสมเฝ้าอยู่ทั้งนั้น"

"ก็อาจจะเป็นได้ ที่พวกขโมยได้ทรัพย์ไปอาจจะไม่ใช่ทรัพย์ที่ปู่โสมเฝ้าก็ได้ หรือว่าปู่โสมจะทำให้บังเกิดจับได้เสียอย่างไรก็

ไม่รู้นะ เขาเล่าว่า มีพระบางองค์อยากรู้อยากเห็น เคยรู้ว่ามีช่องทางทางหนึ่งใต้ปราสาทพระศรีสรรเพชญ เขาว่าทางนั้นมีอุโมงค์ลงไปได้ พระท่านก็ลองเข้าไปสองสามองค์ เดินเข้าไปลึกอยู่ แต่เกิดมีงูใหญ่นอนขดตัวขวางทางอยู่ ทั้งชูคอขึ้นขู่เสียด้วย พระเลยวิ่งออกมาไม่กล้าจะเข้าไปอีก เพราะงูนั้นใหญ่มาก ช่องทางที่ปราสาทพระศรีสรรเพชญนี้ก็น่าสนใจอยู่ ข่าวก็ชักจะลือกันมาก เลยเกิดฟ้าผ่าอิฐปูนพังลงปิดทางหมด นี่เรื่องมันยังงี้แหละ ผมจึงว่าทรัพย์ที่แท้จริงนั้นยังอยู่ใต้ดินนี้ แต่ไม่รู้ว่าตรงไหนเท่านั้น"

"น่าเสียดาย!" เสียงอีกหลายคนร้อง

"เสียดายอะไรกัน ทรัพย์เหล่านั้นใช่ของเรา เราจะไปยุ่งกะเขาได้อย่างไร ดีไม่ดีปู่โสมจะตีตาย"

เสียงหัวเราะกันอย่างสนุก เราเพลินอยู่ที่นั่นจนเย็นจึงเคลื่อนที่ไปหัวรอ และรับประทานอาหารกันที่นั่นจนอิ่มหนำสำราญแล้วจึงย้อนมาวัดธรรมมิกราช อาบน้ำกันสบายแล้วผมก็เข้านอนกะพระ สุธีร์นอนในรถตามที่ตกลงกัน หลาย ๆ วันได้คุยกะคุณเกรียงสนุกนัก มีเรื่องคุยกันเยอะ ลงท้ายนอนคุยกันผมพูดไป คุณเกรียงฟังบ้างตอบบ้าง ผมแอบหลับเมื่อไหร่ไม่รู้ตัว และจะเป็นกี่ทุ่มไม่ทราบ ทั้งบริเวณนอกวัดในวัดเงียบสงัดดี ผมได้ยินใครเรียกเบา ๆ ที่หน้าต่างกุฏิ ผมคิดว่าเป็นสุธีร์จึงลุกไปดู เห็นใครคนหนึ่งยืนในท่ามกลางแสงเดือนสลัวไม่ใช่สุธีร์ ชายนั้นกวักมือเรียกผมและพูดขึ้นมาว่า ถ้าคุณอยากรู้อะไร ๆ เกี่ยวกะวังโบราณนี้อย่างมาก โปรดลงมาข้างล่างเถิด จะ

อธิบายให้ฟัง ผมนิ่งอยู่หน่อยหนึ่งแต่ไม่รู้ว่าเพราะอะไร ผมจึงกล้าลงไปพบกับชายผู้นั้น ซึ่งไม่เคยรู้จักกันเลย

ชายนั้นเป็นคนมีร่างกายสูง แต่งกายอย่างคนไทยแท้ ๆ อายุยังกลาง ๆ คน เราเดินคุยกันไปในเขตวังโบราณ ตรงไหนบ้างก็จำไม่ได้เลย

"ที่รวมทรัพย์สินใหญ่ของโบราณอยู่ตรงนี้" ชายผู้นั้นพูดขึ้นและเอามือชี้ตรงที่เขายืน "ตรงนี้แหละเป็นที่ใหญ่" เขาพูดแล้วเดินวนไปเวียนมา ผมไม่รู้จะพูดอะไรก็ได้แต่มองเขา

"คุณตามฉันมาซิ" เขากวักมือ ตอนแรกยังงง ๆ แต่มันคล้ายปาฏิหาริย์ ผมกะเขาเข้าไปเดินอยู่ในซอกแคบ ๆ แห่งหนึ่ง พื้นที่เดินปูด้วยแผ่นอิฐอย่างใหญ่ ฝาผนังก็ดาดด้วยอิฐแผ่นใหญ่เช่นกัน ชายผู้มีทีท่าเป็นขุนนางผู้นั้นถือคบเพลิงเดินนำผมไปหลายเลี้ยว จนไปหยุดยืนอยู่ที่แห่งหนึ่ง ข้างหน้าเรามีบ่อใหญ่สี่เหลี่ยมหนึ่งบ่อ ขุนนางผู้นั้นชี้ให้ผมดูบ่อนั้น แล้วชูคบเพลิงขึ้นสูง จึงมองเห็นแสงสะท้อนของสิ่งของต่าง ๆ ในนั้น แวว ๆ วาว ๆ พอตาคุ้นดีก็เห็นชัดว่าของแวว ๆ นั้นคือ เพชรนิลจินดาที่ประดับอยู่กับทองคำ เป็นกำไลบ้าง สร้อยบ้าง จี้บ้างต่าง ๆ กันแม่โว้ย สมบัติมหาศาล ผมระทึกใจ ครั้นแล้วขุนนางนั้นก็เบนคบไฟไปอีกทางหนึ่ง เป็นแท่นปูนเตี้ย ๆ และมีโครงกระดูกคนนอนเหยียดอยู่ ผ้าที่นุ่งห่มผุขาดไปแล้ว

"ใคร?" ผมหลุดปากถามออกไป

"เขาคือผู้ที่มีจิตใจนิยมทรัพย์สินทั้งหลายในบ่อนั้น เขาเป็นมหาดเล็กที่ใกล้ชิดพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง ทรงรักใคร่และไว้ใจ

มาก พระเจ้าเหนือหัวชวนเขามาดูทรัพย์มหาศาลเหล่านี้แล้วถามว่า

"'เอ็งชอบไหมวะของสิ่งนี้?' มหาดเล็กผู้ตื่นใจในสมบัติอันล้นฟ้านิ่งอั้น ตอบไม่ออก ด้วยอำนาจความนิยมชมชอบถึงแก่ไม่ได้ยินคำถามของเจ้าเหนือหัว ต่อเมื่อถูกถามซ้ำขึ้นอย่างดังจึงได้ยินและตอบว่า

"'ชอบมากพระเจ้าข้า! มีอย่างนี้แล้วข้าวไม่ต้องกินก็อิ่ม จะขออยู่แต่ตรงนี้เท่านั้น'

"'เอ็งจะรักษาไหวหรือ?' ทรงถาม

"'อ๋อ! ขอดาบเล่มเดียว ใครมาแตะต้องก็ตายเท่านั้น' มหาดเล็กคนนั้นตอบโดยไม่เงยหน้าดูพระองค์เลย พระเจ้าเหนือหัวถอนพระทัยอย่างปลงอนิจจังและสงสาร ซึ่งมหาดเล็กนั้นพูดอะไรไม่ออก คุกเข่าลงก้มดูทรัพย์นั้นอย่างตะลึงละลานใจ พระเจ้าแผ่นดินจึงดำรัสว่า

"'เอ้า! ข้ายกให้เอ็งทั้งหมด เอ็งจงรักษาไว้ให้ดีเถิด' ว่าแล้วพระองค์ก็แอบหยิบดาบที่ซ่อนไว้ฟาดฉับลงที่คอมหาดเล็กนั้นตายคาที่ พระเจ้าเหนือหัวชะงัก ประทับกรรแสงอยู่อย่างสมเพชและรักใคร่ แล้วจึงทรงลากศพมหาดเล็กผู้นั้นขึ้นนอนบนแท่น พร้อมกับหัวที่ขาดวางต่อไว้เรียบร้อยแล้วจึงเอาดาบวางไว้ข้างศพ แล้วทรงดำรัสกับศพว่า

"'เอ้า! เอ็งว่าดาบเล่มเดียวก็พอจะรักษาทรัพย์นี้ได้'

"นี่แหละคุณเอ๋ย คนที่นิยมอะไรต่ออะไรจนเกินไปแล้วก็กลายเป็นโลภ ที่สุดวิญญาณก็เป็นวิญญาณทรมาน นอนเฝ้าทรัพย์ที่จะเอาไปไหนไม่ได้แม้แต่ร่างกายของตนเอง"

ขุนนางผู้นั้นพูดแล้วถอนใจอย่างสลด เบิ่งหน้าขึ้นสูงนิ่งอยู่

"คนที่ตายน่ะคือใครครับ?" ผมถาม

"เขาชื่อนายโสม มหาดเล็กที่รัก" ขุนนางนั้นบอก

"อ้อ! ปู่โสม!" ผมร้องแล้วนิ่งอั้นไป จนนึกอะไรขึ้นจึงถามต่อ

"ขอประทานโทษ ได้โปรดกรุณา แล้วตัวท่านคือผู้ใดเล่าครับ"

"อ้าว! ก็นายโสมน่ะซิ" พอเขาบอกขาดคำผมถึงแก่ผงะสะดุ้งสุดตัว เสียงหัวเราะของผู้นั้นยังดังก้องติดหู ผมลืมตาเห็นคุณเกรียงกำลังครองผ้า มันเป็นเวลาเช้ามืดแล้ว

ครั้นหันมาดูเรือก็เห็นจาก
ไปเสียแล้วอย่างน่าประหลาด
ปากผมไวก็ร้องเรียกไปดัง ๆ
ในยามดึก ดังกึกก้องไป
ไกล แต่ไม่ยักจะได้ยินเสียง
ตอบหรือแจวกลับมา

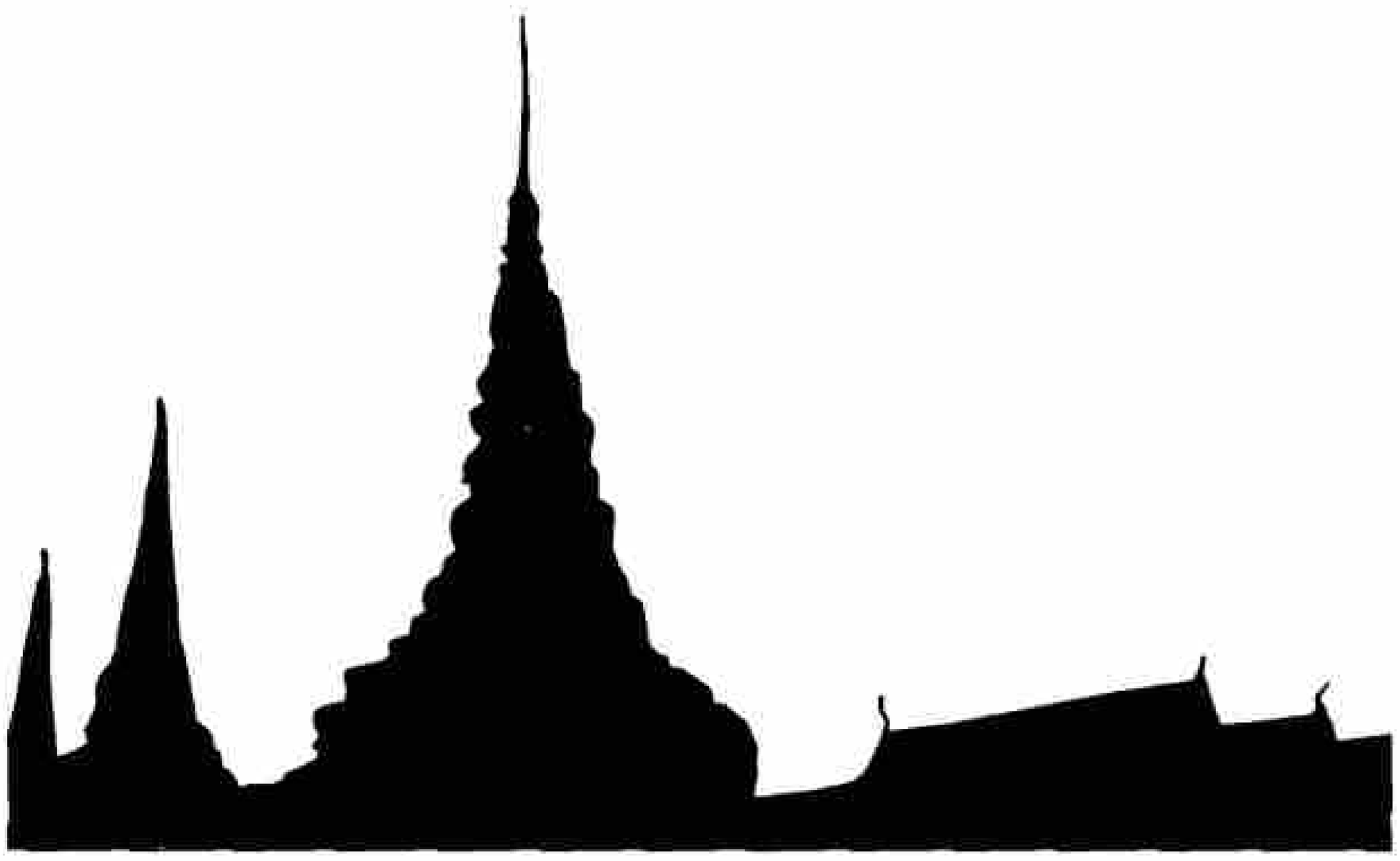

กรุงเทพฯ แช่น้ำ

ถอยหลังไปสักยี่สิบกว่าปี ในสมัยกรุงเทพฯ แช่น้ำ จัดว่าเป็นสมัยที่แสนลำเค็ญของชาวไทยกรุงเทพฯ ทั้ง ๆ ที่กรุงเทพฯ กำลังถูกสงครามโลกครั้งที่สองคลุมครอบประเทศไทยอยู่ แต่เคราะห์ดีนักพวกที่กำลังแช่น้ำอยู่ ฝ่ายฝรั่งที่เคยมาบอมส์เมืองไทย ถูกทางฝ่ายญี่ปุ่นตีแตกร่นไป การบอมส์จึงเกือบว่าไม่มีเพราะสนามบินที่จะมาบอมส์ห่างไป คนไทยจึงพอมีเวลาหายใจ แต่เจ้าประคุณเอ๋ย แม่พระคงคาเกรงชาวไทยจะร้อนจากฤทธิ์ระเบิด จึงประทานสายพระคงคาบ่าเข้าท่วมประเทศไทยตั้งแต่เหนือมาจดกลางให้เป็นแผ่นดินแช่น้ำ

แม่สายธาราค่อย ๆ เคลื่อนเข้ากรุงเทพฯ ตอนแรก ๆ ชาวกรุงเทพฯ หนุ่มสาวตื่นเต้นในของใหม่ที่นาน ๆ จะมีสักที ถนนที่รถวิ่งได้เป็นทางให้เรือเล็ก ๆ แล่นได้บ้าง เรือกับรถวิ่งหลีกกันจึงกลายเป็นสภาพที่แปลกและขบขันสนุกสนาน แต่อนิจจาความยากเข้าสู่ยังหารู้ตัวไม่ ทางเดินที่เคยแห้งก็มามีสายน้ำไหลแรงบ้างอ่อนบ้าง ใส่รองเท้าไปทำงานไม่ได้ บ้านที่เคยอยู่อย่างสำอางน้ำเริ่มเจิ่งขึ้นมา ต้นหมากรากไม้ค่อย ๆ จมลงใต้น้ำ การ

ไปทำงานหาเงินเลี้ยงท้องลำบากเข้า ที่ทำการท่วมน้ำ โรงงานท่วมน้ำ บางแห่งโรงงานต้องหยุด หมายถึงท้องของคนยากจนจะต้องท้องแห้งเพราะไม่มีที่ทำงาน ผม นายยอด แสวงธรรม ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ กับพวกเพื่อน ๆ ตอนแรกไม่คิดว่าความยากจะมาสุมกะลาหัวก็สนุกท่องน้ำเล่นกันที่หน้าพระบรมรูปทรงม้า ตื่นเต้นว่าน้ำไม่มากจริง ๆ ไม่เข้าถึงตำบลที่ว่านี้ได้ เคยมีอยู่ครั้งหนึ่งที่ท่วมถึงหน้าพระบรมรูปทรงม้านี้ ก็เป็นเวลาหลายสิบปีมาแล้ว

แต่แม่พระคงคาบ่าเข้าเมืองคราวนี้ ไม่ใช่เมื่อสมัยผมยังเป็นเด็กรุ่น ๆ ที่ท่วมอยู่ไม่กี่วันก็ลด และการท่วมครั้งนั้นก็ท่วมชั่วเวลาเท่านั้น และขึ้นบ้างลดบ้างตามเวลาของน้ำทะเล แต่ครั้งที่กำลังผจญอยู่นี้ ไม่มีการลดมีแต่เพิ่มระดับขึ้น จากการเดินลุยเล่นจะเป็นการลอยคออยู่แล้ว และก็หนักเข้าและนานวันนานเดือน ไม่มีกำหนดว่าจะจากไปเมื่อใด ถ้าผู้อยู่บนฟากฟ้ามองลงมาก็จะเห็นว่าพวกมนุษย์ที่พื้นดินมีสภาพไม่ผิดกับมดที่เกาะกิ่งไม้ลอยไปลอยมา ที่ใดแห้งเขินก็ไปชุลมุนวุ่นวายกันที่นั่น ถนนหนทางที่เคยเดินแต่ก่อนจะเดินลุยเล่นไม่สนุกเสียแล้ว บางแห่งท่วมครึ่งน่อง บางแห่งเลยเข่า บางแห่งก็ถึงแค่เอวเลย ไปไหนมาไหนต้องอาศัยเรือ พวกชาวต่างจังหวัดน้ำท่วมนาท่วมไร่ก็หมดทางหากิน จึงหาเรือทุกชนิดมาทำมาหากินในกรุงเทพฯ ชาวกรุงเทพฯ จึงได้พึ่งพิงเขา

ที่ทำการรัฐบาลได้ลดหย่อนเวลาเข้าทำงานให้ไปถึงที่ทำการล่าช้าได้ เพราะบางคนอยู่ใกล้ไกลไม่เหมือนกัน บางคนก็อยู่ใน

กรุง บางคนอยู่ชานกรุง กว่าจะไปถึงกระทรวงฯ ได้ก็ทุลักทุเล พวกอยู่ในกรุงใกล้ ๆ กระทรวงฯ เลือกถนนที่มีน้ำท่วมเพียงครึ่งแข้งเดินมาทำงาน การเดินจะต้องคิดเสต็ปขึ้นใหม่คือ ต้องก้าวขายกเข่าสูง แล้วจุ่มขาลงยกขึ้น ทำเสต็ปไปกว่าจะเดินได้ธรรมดา เพราะไม่ใช่เสต็ปใหม่ก็เมื่อยขา ถ้าจะลุยครึ่งให้ขาแข้งถ้าจะโมโหโทโสเดินเตะน้ำ ตัวเองก็เปียกโชก จึงมองดูการเดินไปในรูปต่าง ๆ แต่ละถนนช่างแปลกตาน่าทุเรศตาม ๆ กัน

บ้านผม นายยอด แสวงธรรม อยู่ฝั่งธนบุรี วงเวียนใหญ่ เข้าตรอก ชั้นแรกก็ท่องน้ำ แต่นานเข้า น้ำเลยระดับจะท่องก็มีเรือมารับจ้าง ตอนเช้า ตอนเย็น เป็นการพึ่งพาอาศัยกันอยู่บ้านนอกการทำมาหากินอยู่กับพื้นดิน เมื่อดินไม่มีก็เข้ามารับส่งพวกในกรุง ที่ต้องไปทำมาหากินตามตึก เรือเล็ก ๆ จะพายส่งผมแค่สะพานพุทธฯ เพราะไม่มีเรือเล็กเรือสำปั้นลำใดแม้แต่เรือมาตลำใดยอมเสี่ยงชีวิตข้ามแม่น้ำข้ามแม่น้ำ เจ้าพระยาเวลานั้นไหลแรงที่สุด เรือทุกลำจึงปล่อยเราแค่สะพานพุทธฯ ฝั่งธนบุรี แล้วเราก็เดินข้ามสะพานกันไปลงทางฟากกรุงเทพฯ ตอนแรก ๆ ยังพอลุยน้ำผ่านหน้าที่ทำการโรงไฟวัดเลียบไปขึ้นที่ตึก คือถนนสะพานหัน ข้างโรงไฟนั่นเอง มีรถรางจอดคอยคนอยู่หลายคันวิ่งสายรอบเมือง ผ่านมาหลายที่แล้วปล่อยเราลงที่สะพานผ่านฟ้า สุดเวรกรรมของเราจะไปตามที่ชอบ แรก ๆ ก็ลุยน้ำไปจนเข้ากระทรวงศึกษาธิการได้ แต่ตอนหลังหมดปัญญาลุย ต้องต่อโดยทางเรือเช่นกัน เพราะตึกกระทรวงฯ ของเราดูเหมือนท่าเรือไปเสียแล้ว

ในที่สุดความยากก็มาสู่ผมอีก เมื่อน้ำสูงขึ้นท่วมลูกล้อรถ รางไฟฟ้าก็รั่วขึ้นดูดคนบนรถได้ ถ้าเดินไฟฟ้าจะให้รถเดิน คนก็ถูกดูด เพราะน้ำเปียกรถไฟก็เดินทั่วไป เลยรถรางหยุดการเดิน พวกผมเปลี่ยนทิศทางการเดินทาง คือต้องทำเสด็ปมาถนนข้างวัดเลียบ หน้าโรงเรียนสวนกุหลาบผ่านโรงเรียนเพาะช่าง ผ่านพาหุรัด ผ่านเจริญกรุง เข้าข้างวัดสุทัศน์ออกโบสถ์พราหมณ์ ตัดตรงออกตึกเดินสู่ราชดำเนิน มีเรือเล็ก ๆ ส่งจนถึงกระทรวงศึกษาธิการ การแต่งกายของผมเวลานั้นมีสภาพเหมือนช่างไม้ ฝินนุ่งกางเกงขาสั้นมีผ้าขาวม้าคาดพุงเผื่อการคับขัน ถ้าเกิดต้องเดินเมื่อใดจะต้องเอากระเป๋าสตางค์ บุหรี่ไว้บนศีรษะ ผ้าขาวม้าโพกทับ น้ำจะสาดถูกไม่กลัวของเปียก น้ำที่ท่วมครั้งนี้ ถ้าตรงไหนไม่ตรงสายน้ำ แถวนั้นจะสกปรกขนาดหนัก น้ำชักจะดำ ของโสโครกลอยเกลื่อน ชาวตึกน้ำท่วมจนไม่รู้จะนั่งส้วมได้อย่างไร เมื่อนั่งลงแล้วก็เลยแค่หน้าอก ใครจะนั่งถ่ายได้อย่างไร ก็ใช้พิธีลอยกระทง เสี่ยงบุญเสี่ยงกรรมกัน ลอยแล้วก็โบกน้ำให้พ้นบ้านตัว ถ้าไปถูกสายน้ำก็ไหลไป ถ้าไปถูกน้ำซนหรือน้ำล้น กระทงเสี่ยงบุญก็ไปออกันแถวนั้น เหลืออาลัยเจ้าประคุณที่รัก

เรื่องรถยนต์นั้นถ้าไม่ใช่รถบรรทุกลูกล้อใหญ่ ๆ ก็วิ่งไม่ได้ ไม่มีความสูงพอจะพ้นน้ำเครื่องก็ดับ ถ้ารถบรรทุกคันใหญ่ ๆ วิ่งมาแต่ละคราวจะมีคลื่นแรง เรือพายก็เปียกกันไปตาม ๆ กัน บางทีก็ล่มมองดูคล้ายสนุก แต่ไม่สนุก ฝ่ายพวกที่ลุยน้ำมากลัวคลื่นจะเปียกก็เขย่งเท้าเดินให้ตัวสูง พอความแรงของคลื่นยอเข้า

ก็เซไป บางทีก็ล้ม ฉะนั้นการไม่เตรียมพร้อมย่อมเป็นความยากแก่ตัว ของที่จะเปียก ถ้าโพกไว้บนศีรษะก็ปลอดภัย มิฉะนั้นจะเปียกอยู่ในกระเป๋ากางเกงกระเป๋าเสื้อ การสวมกางเกงขาสั้นและสวมรองเท้ายางดีนักลุยไหนลุยได้

เรื่องของอาหารเวลานั้นอะไร ๆ ไม่เท่าน้ำดื่มยากยิ่งนัก ท่อประปาท่วมน้ำเสียเป็นส่วนมาก น้ำมันเลยก๊อกเสียแล้วก็ไม่รู้จะเปิดน้ำมาได้อย่างไร ต้องซื้อน้ำที่เรือเขาหามาขายเป็นน้ำดื่ม แต่จะใช้น้ำประปาหรือไม่นั้นก็ตอบไม่ได้ ถ้าคิดกันเผิน ๆ ก็จะถามว่า เหตุใดเมืองแช่น้ำจะกันดารน้ำเล่า ถ้าจะดื่มน้ำที่ท่วมก็คงตายกันเพราะเชื้อโรคเป็นแถวไปเลย เรื่องน้ำอาบพวกที่อยู่บ้านต่ำลำบากมาก จะต้องหาทางที่มีน้ำไหลแรงที่จะอาบกันได้ ถ้าอยู่ในที่น้ำอับจะพากันลุยน้ำไปหาที่น้ำไหลอาบ อาบแล้วก็ลุยกลับ เท่ากะว่ายน้ำไปอาบน้ำ พวกอยู่ตึกสูงไม่เป็นไร เขามีก๊อกขึ้นไปที่สูง ก็ใช้กินได้อาบได้ การทรมานน้อยไปหน่อย

บ้านผมเข้าตรอก ปกติเป็นถนนปูนเดินข้างริมคลองเล็ก ๆ พอน้ำท่วมระดับสูงเกือบบั้นเอว เดินกลางคืนน่าคิดอยู่ ทั้งงูและจระเข้ มันเป็นคลองที่มาจากแม่น้ำ สัตว์ร้ายย่อมเข้ามาหากินได้ ถ้าลงเรือก็หมดปัญหาไป เพื่อนผมคนหนึ่งบ้านอยู่วัดดอกไม้ เขาเป็นครูแล้วย้ายเข้ากระทรวงฯ เช่าบ้านอยู่ในตำบลนั้น ถ้าเดินลุยน้ำ ถนนจากสี่แยกบ้านแขกของธนบุรีถึงตำบลวัดดอกไม้มีระดับน้ำสูงเกือบยอดอก เรือต่อบรรทุกเข้าแจวได้สบาย บางทีแล่นไปเลย นี่แหละความยากของกรุงที่แช่น้ำ บ้านไหนเตี้ยน้ำเข้าไปครึ่งห้องก็ต้องต่อเตียงยกพื้นอาศัยนั่งนอนและทำครัวกัน

เหมือนพวกถูกลอยแพ เรื่องของส้วมใช้กันห้องเล็กเอาแทนส้วมจริงที่ใช้ไม่ได้ ใช้ลอยกระทงกันตามบุญบาป บางบ้านใช้โอ่งน้ำเป็นถังส้วม แก้ปัญหาดีมาก แม้แต่จะต้องเกิดปัญหาว่า เมื่อน้ำลดแล้วจะทำอย่างไรกะโอ่งน้ำนั้น ก็ไว้แก้กันคราวน้ำลด

จำพวกอาหารผักจีนเราขาดแคลนจริง ๆ ต่างจังหวัดก็ท่วมไม่มีดินปลูก แต่คนไทยมีผักไทยช่วยชีวิตได้ คือผักบุ้งเกิดในน้ำ ผักกะเฉดเกิดในน้ำ ผักใบสะระแหน่ ต่อแพลอยปลูกได้ ผักล้มลุกอื่น ๆ แก้ปัญหา ปลูกเป็นกระบะปักเสาในน้ำ งมดินใส่กระบะพอปลูกได้ แต่เจ้าประคุณปลาเล็ก ๆ นี่แหละมีคุณแก่มนุษย์นัก อุทิศเลือดเนื้อมาว่ายกันกล่นเกลื่อนใกล้ ๆ บ้านมนุษย์ก็ทำเบ็ดล่อกันที่หน้าต่างบ้างนอกชานบ้าง พอเป็นอาหารเลี้ยงชีวิต ส่วนข้าวสารนั้นยังมีเก็บมาก จึงมีเรือพายขายกันเหมือนแม่น้ำลำคลอง นานเดือนเข้าน้ำชักจะเสียลงลุยก็เกิดคันเป็นแผล ความสนุกตอนแรกหมดไปเหลือแต่ความทุกข์ยาก พระสงฆ์องค์เจ้าลำบากทุก ๆ วัด ที่พายเรือไม่เป็นท่านทนลุยน้ำยอมเปียกออกบิณฑบาตใกล้ ๆ ที่พายเรือเป็นก็ไปทางเรือ

พวกขโมยเป็นผู้เตรียมพร้อมดีจริง มีเรือเล็ก ๆ พายคล่อง ๆ เที่ยวพายขโมย เมื่อบ้านใดหลับไหลเผลอตัว การมิดชิดน่ะไม่มีในยามเมืองแช่น้ำเช่นนั้น จึงเป็นโอกาสเหมาะสำหรับพวกตัดช่องย่องเบา พวกเจ้าของทรัพย์นั้นแม้นรู้ตัวตื่นขึ้น การจะไล่ขโมยนั้นไม่ทันแน่ เพราะต้องลุยน้ำ ส่วนขโมยพายเรือหนีสบายผ่านบ้านใครก็ไม่มีเสียงดัง ส่วนผู้ไล่นั้นต้องลุยน้ำกันซู่ซ่า ผมเองเคยไล่ขโมยเหมือนกัน แต่ก็อย่างว่านั่นแหละ เสียเวลาเปล่า ๆ เปียกเปล่า ๆ เหม็นน้ำเน่าเปล่า ๆ

ใครจะเคยเห็นมนุษย์ประหลาดอย่างผมบ้างไหมเล่า ในโลกนี้อาจจะมีมนุษย์ประหลาดอย่างผมกะพวกเพื่อนเป็นบางคน ในยามคับขันอย่างนั้น ถ้ามุ่งหน้าไปทำงานแล้วเมื่อหมดเวลามุ่งกลับ มันก็ไม่มีอะไรยุ่งยากจะเกิดขึ้น ทำตัวเป็นเจ้าสำราญโดยไม่รู้กาลเทศะ เย็นค่ำยังแวะอยู่ตามร้านเหล้า ถ้ามีสตางค์มากก็ขึ้นร้านเหล้าเป็นตึกสูง ถ้ามีสตางค์น้อยก็แวะตามร้านเหล้าต่ำ ๆ ที่กินเหล้าเขายกร้านขาหยั่งให้นั่งกินคล้ายโขนนั่งราว ดีกว่ายืนแช่น้ำกินหน่อยหนึ่ง เจ้าของก็ทนแช่น้ำเดินตักเหล้าบ้าง ขึ้นนั่งราวบ้างเป็นบางคราว แถวร้านเหล้ามีเรือลอยลำคอยพวกขี้เหล้าอยู่มากลำ พอเมาหงำดีแล้วก็เรียกเรือมาส่งไปบ้าน ผมกะเพื่อนอีกสองคน คือ ครูแก้ว ครูคง อยู่ฝั่งธนบุรีด้วยกันก็กลับด้วยกัน นั่งเรือผ่านมาหลายถนน พอถึงสะพานพุทธฯ ก็ลงเดินข้ามสะพานลงเรือต่ออีกที ในระหว่างสามทุ่มสี่ทุ่มมีเรือเสมอไม่ขาดแคลน ใครอยู่ทิศไหนก็ว่าไปทิศนั้น

อีกวันหนึ่งผมเกิดฉายเดี่ยว พวกเพื่อน ๆ มีธุระกลับก่อนหมด แต่ผมถูกลูกศิษย์เชิญกินเลี้ยงขึ้นบ้านใหม่ แต่ไม่ใช่ขึ้นบ้านใหม่นัก เพราะบ้านตัวเองน้ำท่วมไปอาศัยบ้านเพื่อนอยู่จึงมีการเลี้ยงกัน ผมถูกเชิญไปเป็นประธาน บ้านนั้นเข้าไปหลังตึกแถวคล้าย ๆ สวน เลี้ยงกันจนเผลอตัวจนดึก ผมจึงลากลับ ศิษย์คนหนึ่งออกปากจะนั่งเรือไปส่ง เขาจึงลุยน้ำจะไปตามเรือ ครั้นไปตามเรือได้แล้วแทนที่จะนั่งเรือมา กลับเดินนำเรือมา พวกบนบ้านก็มองดูอยู่ในขณะนั้นเอง ผู้เดินนำเรือก็ผลุบหายจมน้ำลงไปสุดหัว พวกเราตกใจกันทั้งบ้าน ผู้นำเรือตะกุยน้ำโผล่ขึ้นมาได้

และพวกเจ้าของเรือฉุดเอาขึ้นมาที่ตื้นได้ ลูกศิษย์ผู้จมน้ำด่าเอ็ดอึงว่าไม่รู้ว่าตรงนั้นมีช่องท่อลึกเลยผลุบลงไป ฉะนั้นการจะนั่งเรือไปส่งผมที่สะพานพุทธฯ ก็ล้มไป ผมนั่งเรือกลับคนเดียวนั่งไปสงสัยไปว่าเรือลำที่ผมนั่งมานั้นใหญ่มาก ถ้าบรรจุจนเต็มที่ก็จะสิบกว่าคน ทำอย่างไรก็ไปส่งผมถึงสะพานพุทธฯ ไม่ได้แน่ ๆ ท้องติดแห้ง ในที่สุดก็จริงดังคิด สุดทางน้ำลึกผมก็ต้องทรมานต่อไป

เรือส่งผมได้แค่ใกล้ ๆ โรงภาพยนตร์เฉลิมกรุง ผมเลยต้องเดินลุยน้ำต่อไปแต่ไม่ลึก มีน้ำเพียงแค่เลยตาตุ่มนิดหน่อย แต่ครั้นมาถึงถนนข้างวัดเลียบหน้าโรงเรียนเพาะช่างน้ำลึกแค่หัวเข่าเรือแถวนั้นไม่มี ผมก็ต้องทำเสด็ปย่ำไปในน้ำตามระเบียบ ย่ำไปท่องไปจ๋อม ๆ นาน ๆ ผมจะหยุดยืนนิ่ง เพื่อเงี่ยหูฟังว่าจะมีใครเป็นผู้ผจญเวรอย่างเดียวกะผมบ้าง ฟังเท่าไรก็ไม่มีเสียงจ๋อม ๆ ย่องเสด็ปอย่างผม เมื่อมันมีเวรแต่ผู้เดียวก็ย่องต่อไป แต่บัดนั้นเองมีเสียงรถยนต์แหวกน้ำดังซ่ามา ผมหยุดเหลียวดู รถนั้นใหญ่มาก พอเข้ามาในระยะใกล้ก็รู้ได้ว่ารถนั้นเป็นรถบรรทุกของเก่าที่เอาออกมาจากส้วมจะลงเรือไปทิ้งทะเล

"คุณคร้าบ! คุณคร้าบ! โปรดมาขึ้นรถเถอะครับอย่าทนทุกข์ย่ำน้ำอยู่เลย" เสียงคนขับตะโกนลงมา ผมเห็นเหมาะ ถ้าไม่ขึ้นไปกะเขาก็ย่ำอีกหลายร้อยเสด็ปกว่าจะถึงสะพาน จึงรีบลุยไปขึ้นข้างหน้ารถ พร้อมกับร้องขอบคุณความอารีของเขา ดีเหมือนกันนาน ๆ ขึ้นรถบรรทุกมูลเก่าเสียที ผมสารภาพกับคนขับรถว่ามัวหลงเพลินกินเลี้ยงเลยย่ำแย่ ถ้าคุณไม่ช่วยผมก็งอมเลย คุณ

จะไปแค่ไหนผมยังไม่ทราบเลย สุดทางแค่ไหนผมก็ลงแค่นั้น ความจริงผมก็รู้ว่ารถบรรทุกของชนิดนี้ก็ส่งผมได้แค่วงเวียนเล็ก เขาจะต้องเลี้ยวไปทางวัดอนงค์ตัดลงคลองสาน เพราะเรือบรรทุกมูลเก่าจอดอยู่ที่ท่าน้ำนั้น เมื่อสุดทางของผมแค่นั้นก็ล่ำลาผู้ขับรถ แล้วผมก็เดินข้ามสะพานวงเวียนเล็กลงสู่ทางทรมานต่อไป เพราะเรือรับจ้างเขากลับไปนอนกันหมดแล้ว ผมก็ลุยน้ำตอนที่ลึกแค่บั้นเอวไปแต่ผู้เดียว รู้สึกเหงาเศร้าใจเหมือนอยู่กลางทะเล ทำแข็งใจร้องเพลงหงิง ๆ ไปคนเดียวในน้ำที่เงียบอย่างสังเวชใจ ผ่านความกลัวไปร้อยแปดจนถึงบันไดบ้านพอย่างขึ้นนอกชานบ้านได้เสียงภรรยากล่าวปลงอนิจจังความประพฤติของผม เวร ๆ ผู้หลงอยู่แต่ความสนุกจนลืมทุกสิ่งที่ไม่ควรก็ลืมเสีย เห็นแก่ความสนุก

อีกคืนหนึ่งซิครับ ท่านที่เคารพ เป็นคืนที่เป็นโศกนาฏกรรมของคนชั่ว ที่น่าจะสมน้ำหน้ามากกว่าจะน่าสงสาร คือพอเลิกจากกระทรวงฯ ก็รับเลี้ยงจากเพื่อนคนหนึ่งที่กระเป๋าหนัก เลี้ยงกันที่ร้านสุราตึกสูง มีดนตรีฝรั่งด้วย ก็เลยสนุกเต้นแร้งเต้นกากันอยู่จนตีสาม จึงนึกถึงตัวได้ว่าจะต้องเดินทางกลับด้วยความยากมาก อีกประการหนึ่งรุ่งขึ้นยังไม่ใช่วันหยุดราชการ ผมสองคนกับครูแก้วจึงสะกิดกันเลี่ยงกลับ ว่าเรือที่จอดคอยอยู่แถวร้านเหล้าใหญ่นั้นพามาส่งถึงสะพานพุทธฯ เป็นขั้นสุดทางของชาวเรือฝั่งกรุงเทพฯ แล้วเราสองคนกะครูแก้วก็ทำเสด็ปบนบกคือย่ำข้ามสะพานพุทธฯ จากฝั่งกรุงเทพฯ ถึงฝั่งกรุงธนฯ กวาดตาหาเรือที่จะพาตัวไปพ้นการลุยน้ำ ไม่มีสักลำเดียว

เพราะเวลาดึกเกินกว่าจะมีเรือใดทนอดนอนอยู่ได้ ผมกับครูแก้วมองหน้ากันรู้ชะตากรรม จัดการเอาของจะเปียกขึ้นโพกบนศีรษะด้วยผ้าขาวม้าให้หมดห่วง ต่างยืนทอดสายตามองไปข้างหน้า ที่ชะตากรรมของสัตว์มนุษย์อย่างผมสองคนจะต้องผจญ แล้วทำเสียงฮึดปลุกใจตนเองอย่างว่าเราต้องสู้ ทุก ๆ คนถ้าได้เห็นเรายามนั้นจะพากันหัวเราะว่า ใครทำอะไรเจ้าเว้ย? เจ้าทำตัวของเจ้าเอง ถ้ามีงานการจะต้องทำในยามนี้จะพากันบ่นว่า ผู้อำนวยการโหดเหี้ยมใช้คนอย่างหน้าเลือด ทั้งเวลาดึกและลำบากยากเข็ญ เปล่าทั้งนั้น เวรของคน! อย่างนี้ไม่บ่น

เดินซิวะ! เสียงปลุกใจอย่างแข็งแกร่งของเราทั้งสอง แล้วก็ลงลุยน้ำกันมาอย่างแสนช้า ถึงสะพานวงเวียนเล็กเดินขึ้นสะพานยืนพักขานิดหนึ่ง นัยน์ตามองพื้นน้ำที่จะต้องฝ่าฟันไปข้างหน้าอีก พอเพียงแก่การพักแล้วก็ย่ำลงน้ำ ซึ่งความลึกของน้ำตอนนี้ลึกกว่าที่ผ่านมาแล้วมันลึกถึงแค่บั้นเอวจริง ๆ ตอนกลาง ๆ เป็นสายน้ำที่ยันกันนิ่ง เพราะแรงดันมาจากทางคลองบ้านสมเด็จฯ และแรงดันมาทางคลองบางหลวง ผ่านตำบลสะพานเจริญพาศน์ และแรงปะทะจากคลองสานบ้าง น้ำลึกและกว้างน่ากลัวของถนนนี้น่าคิด แต่ค่อยยังชั่วที่มีเพื่อนมาด้วยกันสองคนพอต่างพึ่งทางใจแก่กัน กัดฟันค่อย ๆ ลุยกันมาอย่างช้าจนถึงสี่แยกบ้านแขก ที่มีสายน้ำเป็นวังวน เพราะไหลมาชนกันจึงเกิดวน

ตอนเราสองคนจะแยกกันนี่ซิครับ ครูแก้วจะไปทางเจริญพาศน์เลี้ยวเข้าทางวัดดอกไม้ ถนนนั้นน้ำลึกแค่หน้าอก คุณขอรับ ถ้า

ใครเห็นภาพของผมกะครูแก้วในยามนี้จะทั้งปลงอนิจจังและสาปแช่งส่งไปเลย ดูสภาพไม่ผิดอะไรกับนักโทษประหาร ยืนล่ำลากันด้วยใจคอหายแทบจะร้องไห้ ต่างคนต่างสงสารกันที่สุดตามสันดานคนเมาเหล้า ซึ่งห่วงใยกันนักในยามจะแยกกันกลับยิ่งมองเห็นภัยอยู่รอบด้านเช่นนี้ก็ยิ่งห่วงกันเป็นการใหญ่ วันนี้ขาดครูคงบ้านข้างวัดลาวไป ถ้ารายนั้นมาด้วยจะต้องนอนบ้านผมแน่ ๆ เพราะสุดความสามารถจะกลับบ้านได้ อยู่เข้าไปในสวนลึกไกลถนนใหญ่ ระดับน้ำลึกขนาดต้องว่ายไป จะลุยไปไม่ได้เลย แต่แค่ผมกับครูแก้วนี่ก็เอาการอยู่แล้ว มองไปข้างหน้าใจคอหาย อนิจจา เพื่อนจะไปอย่างไรคนเดียว

เรายืนล่ำลากันนานโขอยู่ ครูแก้วเมามาก ร้องไห้ออกมาและว่า ห่วงเมียกะลูกจริง ๆ ไม่ยังงั้นจะไปเป็นเพื่อนผมและนอนกะผม แต่บังเอิญทางบ้านมีเมียและลูกสองคนเท่านั้น บ้านก็มาเช่าเขาอยู่ใหม่ ๆ จำใจต้องกลับไปบ้าน แม้แต่จะตายเสียตามทางก็สุดแต่กรรม ผมฟังเพื่อนรำพันแล้วใจแห้ง ที่สุดน้ำตาผมก็ไหลลงอาบหน้า อนิจจา ห่วงจริงเพื่อนเอ๋ย น้ำมันลึกสัตว์ร้ายอาจจะมีได้ เพราะฝั่งธนฯ มีคลองมาก สัตว์ร้ายย่อมจะเข้ามาหากิน เช่น จระเข้ จะเข้ามาหาทั้งแมวและหมามากมาย ส่วนงูใหญ่ก็มีชุกชุม เพราะบ้านคนยังห่าง ๆ กัน และมีสวนมากเป็นแหล่งอาศัยของงู ครูแก้วร้องไห้อยู่พักหนึ่งด้วยห่วงลูกห่วงเมียและห่วงผมผู้เป็นเพื่อน เมื่อจากกันแล้วผมยืนแช่น้ำดูครูแก้วจนห่างไป แล้วผมก็ก้มหน้าลุยน้ำต่อไป น้ำตาคงไหลอยู่เรื่อย ๆ สงสารตัวเองและสงสารเพื่อน เดินรำพึงรำพันไปจนถึงบ้าน

รุ่งขึ้นไปทำงานพบกัน และขากลับพร้อมกันทั้งครูแก้ว ครูคง ต่างคุยสู่กันฟังถึงความยากที่เมื่อเจ็บป่วยอยู่บ้านไม่ได้มาด้วยกัน เรื่องของเรามีอยู่ว่า ถ้าใครขาดไปจนไม่ได้กลับพร้อมกัน ก็ตัดใจไม่เถลไถล กลับบ้านตรงเวลาเสมอ อีกวันหนึ่งไม่พบครูคงเวลาขากลับ จึงสองคนกะครูแก้วซึ่งครูแก้วไม่ค่อยสบาย ดื่มเหล้าได้น้อยกว่าเคย จึงกลับไม่ดึกเกินไปนัก ขาดครูคงไปคนหนึ่ง ถ้าเขาจะมีธุระไม่มาทำงานจึงไม่พบกัน อยู่กระทรวงฯ เดียวกันก็จริงถ้าคนละกรมก็ห่างกัน ถ้ากรมใดอยู่ในตึกเดียวกันก็พบกันเสมอ ถ้าอยู่คนละตึกจะพบกันก็ต้องลุยน้ำไปหรือลอยคอไปหากันจึงจะพบกันได้

ในคืนนั้นอย่างที่คิดจะกลับหัวค่ำสองคนกะครูแก้ว แต่ก็จวนจะลอยคอกันอีกแล้ว เรือหมดจริง ๆ ยังไม่ดึกมากอย่างวันก่อน แต่เรือยังคงแจวพายไปส่งใครที่ไหนหมด จึงไม่มีเรือ เราสองคนกำลังตัดสินชะตากรรมจะลุยน้ำอยู่แล้ว ก็พอดีได้ยินเสียงเรียกชื่อเราเอะอะมาทางด้านตรอกข้างวัดประยูรฯ มีเรือแจวมาลำหนึ่ง มีผู้นั่งมาคนเดียว และก็เป็นครูคงนั่นเอง ผมกะครูแก้วใจมาสักกระบุง ครูคงเร่งให้ลงเรือ เขาแจ้งกะเราว่าเขาไปยุ่งอยู่กับเรื่องการตายของญาติกันที่วัดกัลยาฯ ที่จะเร่งกลับบ้านเพราะมีอะไรจะต้องทำด่วน ขอให้เรือส่งเขาก่อนที่บ้านวัดลาว แล้วจะให้เรือนั้นไปส่งเราตามที่อยู่โดยเรียบร้อย การเดินทางกลางคืนโดยที่บ้านเมืองมาผันแปรไปดังนี้ยากยิ่งนักปกติเคยเดินบนแผ่นดิน ถ้าจะไปวัดลาวอย่างง่าย ๆ โดยไม่เข้าตรอกเข้าซอก แม้แต่จะไกลหน่อยก็ยังดี คือเดินทางถนนที่จาก

สี่แยกบ้านแขกตรงไปทางเจริญพาศน์ จะพบสะพานหนึ่งก่อนที่มีคลองผ่านตลาดบ้านสมเด็จฯ แล้วตรงไปโรงเรียนบ้านสมเด็จฯ แล้วคลองนี้จะไปออกคลองบางหลวง ถ้าเดินทางเท้าจะเข้าซอยข้างสะพานนั้นตรงไปยังโรงเรียนบ้านสมเด็จฯ แต่เลี้ยวเสียก่อนเข้าวัดลาว ก็จะถึงบ้านครูคงได้ง่าย ๆ หลับตาเดินก็ถูก แต่ในครั้งนี้ครูคงอ้างถึงธุระร้อน ขอให้เข้าทางลัดไปตามตรอกใกล้ ๆ สุเหร่าอิสลามทางสี่แยกบ้านแขก แต่จะเอาแน่อะไรกะการเดินทางน้ำที่ไม่ใช่ทางเก่าดั้งเดิม น้ำมันเพิ่งมาท่วม เข้าทางโน้นผิดเข้าทางนี้ผิด ทางตันบ้างอะไรบ้าง ก็เกิดวนเวียนกันอยู่จนดึก พ่อคนแจวเรือก็พึ่งอะไรไม่ได้ คล้ายคนบ้า จะพูดอะไรบ้างก็ไม่พูด ชี้ไปทางโน้นไปทางนี้ มันก็วุ่นวายวนเวียนเล่นจนดึกมาก จึงได้ถึงบ้านครูคงและส่งครูคงถึงบันไดบ้านที่ดับไฟนอนกันเงียบ แล้วครูคงก็ออกคำสั่งกะเรือลำนั้นให้กลับไปส่งเราจนถึงบ้าน เห็นทีท่าว่าเรือลำนี้อาจจะเป็นเรือของบ้านงานที่ไปส่งครูคง หรือเป็นเด็กของครูคงเราก็ไม่รู้ได้

พอออกจากบ้านครูคงแล้วก็วนเวียนหลงไปหลงมาหาทางออกไม่ถูก จนน่าเบื่อ ยิ่งเป็นหมู่ไม้มืด ๆ อย่างนั้นยิ่งยากใหญ่ทีเดียว ครูแก้วตัดสินใจว่าจะนอนบ้านผม เพราะเมียครูแก้วเคยอนุญาตว่า ถ้าดึกนักอย่าได้ทรมานกายเลย จงนอนเสียตามบ้านเพื่อนเถิด ดีกว่าเดินทางอย่างเสี่ยงอันตราย แล้วเราก็พูดกันว่า ถ้าหลงออกไม่ถูก จอดเรือนอนกันเสียไม่ดีหรือ ไปเอาตอนเช้าจะคิดโดยสารให้สมใจ แต่คนเรือไม่พูดกะเรา แจวสุ่มไปเรื่อยคล้ายจะไม่พอใจเรา แจวเข้าโน่นติดเข้านี่ติดดงไม้มืด

ยิ่งมองทางไม่ออกสักครู่หนึ่งจึงเห็นเรือเล็ก ๆ มีคนพายอยู่ข้างหน้าเราคนเดียวลำหนึ่ง ผมก็มองดูอย่างสังเกตและนึกว่า เจ้าเรือแบบนี้กระมังที่เป็นเรือขโมย แต่จะเป็นเรืออะไรก็ตามเราควรถามถึงหนทางออกถนนใหญ่ จะได้เดินทางถูกและง่ายกว่ามาลัดทางที่ไม่เคย

"คุณครับ ๆ ทางออกไปถนนใหญ่ไปทางไหนครับ?" ผมร้องถาม คนเรือเล็กหันมาทางเรานิดหน่อย ไม่ตอบอะไรเราโบกมือชี้ทางให้ แล้วพายเลี้ยวเข้าดงไม้หายไป เราก็เบนหัวเรือไปตามทางที่เขาโบกมือให้ แต่ไป ๆ ก็ติด มีบ้านมากหลังขวางทาง หมูหมาเห่ากันเกรียว เสียงเด็ก ๆ ร้องว่าจะไปไหนกัน ถ้าจะออกถนนต้องหันหลังกลับไป เราก็หมุนเรือกลับ แจววนอีกหลีกบ้านไปหลายหลัง จนเข้าที่เวิ้ง เรือเราสะดุดหลักหรือตอใต้น้ำหลายกึก ผมมองเห็นตัวอาคารอยู่ข้างหน้าก็จำได้ นั่นคือตัวสุเหร่าอิสลาม และที่เรือเรากำลังอยู่ก็คือกลางสุสาน ที่เราถูกกึกกักบ่อย ๆ นั่นก็คือหลักไม้ที่ปักชื่อผู้ตายที่ปากหลุมศพ ผมก็ยกมือให้เลี้ยวออก เรือก็เบนออกตามบัญชาไม่โต้เถียงลัดโน่นลัดนี่อย่างคนไม่มีหัวใจ ครู่หนึ่งก็รู้อีกว่าผิดทาง เพราะเรือไปพบโกดังศพวัดน้อย แต่ผิดครั้งนี้ผมยังพอมีใจ เพราะลงใกล้โกดังผีดังนี้เลยไปอีกไม่กี่มากน้อยก็จะออกไปบ้านผมได้ นึกโกรธอยู่ในใจว่าการวนเวียนหลงทางเข้าป่าช้าแขกป่าช้าไทยนี่ไม่เจริญหัวใจเลย ในยามดึกเช่นนี้

เราวนอยู่อีกครู่เดียวก็ถึงบ้านผมได้อย่างปาฏิหาริย์ พอเรือเทียบบันได ผมและครูแก้วก็ก้าวขึ้นบันได ปากผมเรียกภรรยาไป

มือก็ค้นหาซองเงินในกระเป๋า พอหันจะถามราคาค่าจ้างเรือแต่ว่าเรือเจ้ากรรมหายไปเสียแล้วอย่างประหลาดเพราะลงเข้าบ้านผมแล้วไม่มีทางจะเลยไปได้ มีทั้งต้นไม้และบ้านอื่นขวางทางจะต้องกลับลำก่อน แล้วออกทางประตูรั้วที่ปิดตายอยู่ ไม่น่าจะแจวผละไปทางไหนได้ ผมถามครูแก้ว เขาก็บอกว่าตอนนั้นเขาเผลอตัว มัวมองดูผมเมื่อเรียกภรรยาให้เปิดประตูรั้วนอกชานรับครูแก้ว ก็มองลอดรั้วลูกกรงห่าง ๆ เข้าไปดูว่าภรรยาผมจะเปิดประตูห้องหรือยัง ครั้นหันมาดูเรือก็เห็นจากไปเสียแล้วอย่างน่าประหลาดใจ ปากผมไวก็ร้องเรียกไปดัง ๆ ในยามดึก ดังก็กก้องไปไกล แต่ไม่ยักจะได้ยินเสียงตอบหรือแจวกลับมา ผมกลุ้มใจเงินยังไม่ได้จ่ายเขาก็รีบไป หรือว่าครูคงสั่งไว้ไม่ให้รับเงินเรากระมัง แต่คนเราที่ดีที่ถูก จะอยู่จะไปก็ต้องล่ำลากันบ้างซิ ผมไปนึกด้านเดียวว่าคนแจวเรือคงโกรธเรา เพราะว่าถ้าไม่เกี่ยวกับเราสองคนเขาคงไม่เสียเวลาจนดึกอย่างนี้

เราเข้าประตูนอกชานได้แล้ว เมื่อภรรยาผมมาเปิด และถามอะไรกะผมสองสามคำ แต่ผมคิดว่าภรรยาคงจะสวดผมว่ากลับดึกเกินควร ผมเลยนิ่งไม่ได้ตอบอะไร เมื่อปิดและลงกลอนประตูรั้วแล้วเดินมาเข้าห้อง

"นี่มากันอย่างไรคะ?" ภรรยาถามผมอย่างสงสัยแปลกใจพร้อมทั้งมองดูเครื่องแต่งกายของเราทั้งสองที่ไม่เปียกน้ำเลย

"ฉันไม่รู้ว่ามากันได้อย่างไร" ผมตอบโพล่งออกไปอย่างงง ๆ

"เอ๊ะ! พูดแปลก" ภรรยาผมว่า "การกลับบ้านก็มีสองทางมาเรือก็ตัวไม่เปียก ถ้ามาเดินก็เปียก"

"นั่นน่ะซี!" ผมร้อง "ถ้าอ้ายเรือบ้าตะกี้มันไม่หายไป ฉันก็บอกได้ว่ามาเรือ แต่นี่มัน มันหายไปอย่างประหลาดเลยไม่รู้จะตอบอย่างไร ถามครูแก้วดูซิ" ผมพูดอย่างเลอะเลือน

"เอ! พิลึกจริง" ภรรยาผมบ่นงึมงำ

"ไม่รู้ซิครับ ก็มาด้วยกัน" ครูแก้วพูดแล้วนั่งยองกอดเข่าอย่างหนาวใจ ภรรยาผมมองดูคนโน้นทีคนนี้ทีอย่างสงสัยและโกรธหน่อย ๆ

"มาเรือน่ะมาแน่ละทับทิม แต่ทำไมพอก้าวขึ้นบ้านเรือก็หายไป" ผมอธิบายกับภรรยา

"ค่าเรือคงให้เขาไว้แล้วซิ เขาถึงได้รีบออกไป?" ทับทิมถาม

"ยังไม่ได้ให้เขาน่ะซิ ถึงแปลกใจ" ผมว่า

"พอขึ้นเรือนแล้ว ผมม้วมองลอดรั้วเข้ามาดูว่าคุณเปิดประตูห้องหรือยัง เจ้าเรือนั่นก็มาหายไปราวกับหายตัวแน่ะครับ" ครูแก้วว่า

"ฉันมากะครูคงแท้ ๆ" ผมว่า

"เอ๊ะ! ครูคงไหนกันอีกล่ะ?" ทับทิมพูดเสียงดัง

"พุโธ่!" ผมร้อง "ฉันก็รู้จักครูคงคนเดียวเท่านั้น ครูคงวัดลาวน่ะซี"

"เฮ้!" ทับทิมร้อง "อะไรกัน" รีบผลักผมกะครูแก้วเข้าห้องปิดประตู

"ครูคงมาด้วยรึ?" ทับทิมถามอีก หูตาเบิกโพลงมีกิริยาตกใจมาก

"มาด้วยกันครับ" ครูแก้วว่า "เราไปส่งแกขึ้นบ้านแล้ว แกก็สั่งให้เรือมาส่งเราที่นี่"

"โอ้ยตายแล้ว!" ทับทิมร้อง "ผิดแล้ว"

"ปัดโธ่! ไม่ผิดครับ เรารู้จักกันดี" ครูแก้วว่า

"โธ่! ครูคงตายมาสองวันแล้ว" ทับทิมว่าเสียงคล้ายกระซิบ

"ฮะ?" ผมตะโกนบ้าง แต่คล้ายกระซิบเหมือนกัน เพราะเสียงแหบแห้ง

"จริง ๆ!" ทับทิมพูดทวนอีก "ญาติครูคงอยู่แถวนี้ เมียครูคงมาตามให้ไปดูศพครูคง แกอาบน้ำแล้วตายคาบันได แช่น้ำตาย"

"โว้ย!" ผมร้องคล้ายคนบ้า "ทำไมที่กระทรวงฯ ไม่รู้กันล่ะ"

"จะไปรู้เรอะ แต่ครูคงตาย! สองวันแล้ว" ทับทิมยืนยัน "ญาติเขาแถวนี้ไปฟังสวดกันที่วัดมาแล้วเป็นองค์พยาน"

ผมกะครูแก้วจะเชื่อหรือยังไม่เชื่อก็มิได้พูดโต้เถียงอะไรอีก จนรุ่งเช้าไปทำงานจึงรู้เรื่องครูคงตายจริง ๆ แต่ภรรยาของแกไปบอกทางกระทรวงฯ ช้าไป มัวตกใจและรีบจัดการกะศพครูคง ทางตำรวจและหมอบอกว่า แกตายโดยหัวใจวาย ร่างกายแกไม่ดีอยู่แล้ว แต่เมามากลงไปแช่น้ำเล่น หัวใจเลยไม่ทำการ อนิจจาครูคงยังห่วงเพื่อน อุตส่าห์นำเรือไปรับเราสองคนมาส่งบ้าน นับแต่วันนั้นผมกะครูแก้วนัดกันเลิกกินเหล้าดึก ๆ ผิดเวลา ต่างกลับกันตรงเวลาด้วยกัน ขืนโอ้เอ้ดึกไปจะโดนทั้งลุยน้ำและผีหลอกจะยิ่งร้ายใหญ่ขอกลับตัวเป็นคนดีเสียทีเถิด

ในขณะนั้นทางด้านซ้ายมือของผมและห่างออกไป มีคนคนหนึ่งออกจากแนวป่าชายลำธารฟากหนึ่งลงสู่ท้องธารแห้งขอด เขาแต่งตัวง่าย ๆ เหมือนจะนุ่งผ้าผืนเดียว ไม่ได้ใส่เสื้อ

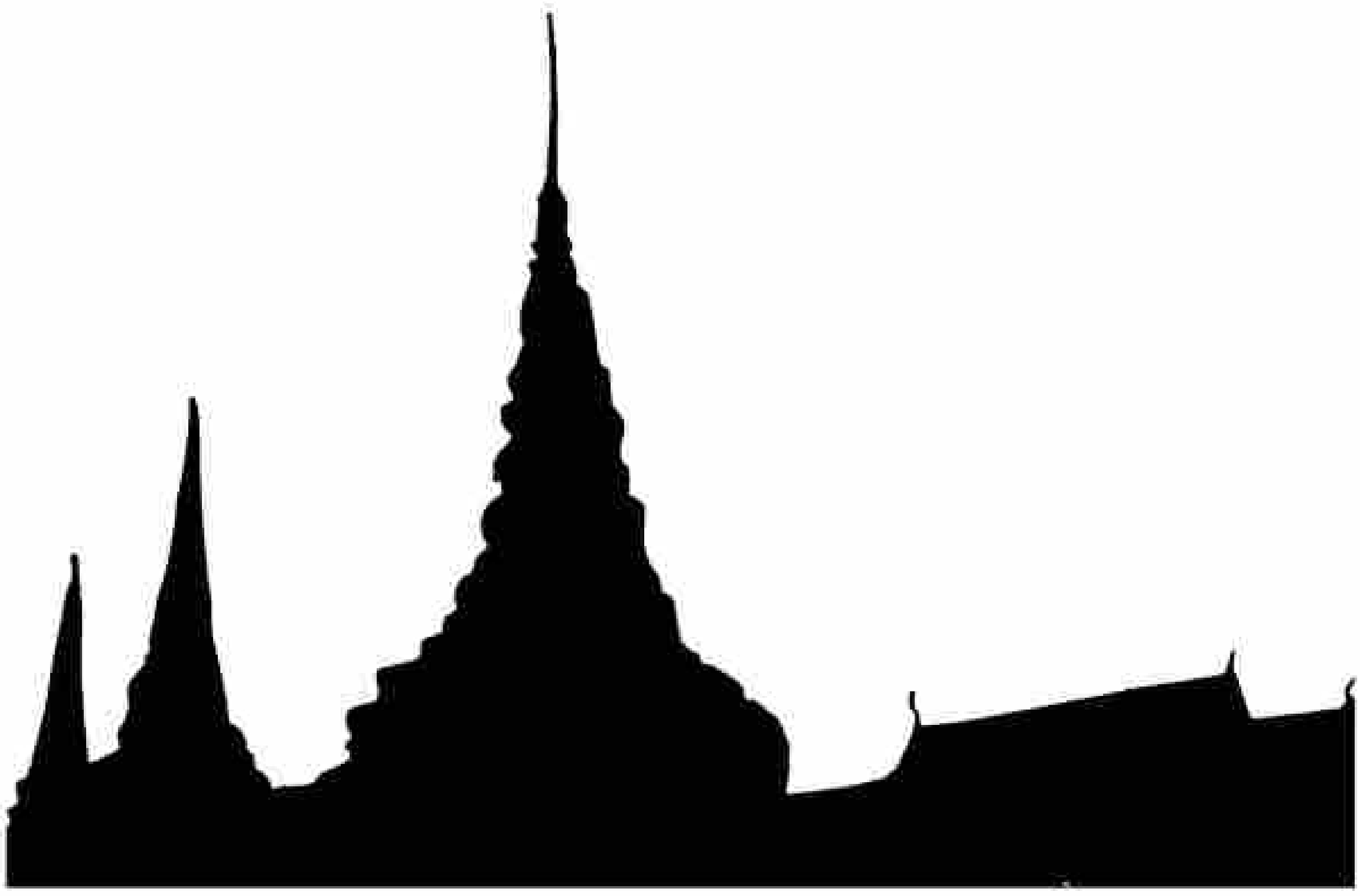

ฉันคอยรักที่นี่

เรื่องนี้เป็นตอนหนึ่งของนายอุทิศผู้มีใจนิยมในนิยายรักเยือกเย็นหรือสะท้อนใจ เป็นตอนที่เขาได้พบกับนิยายรักที่ถูกใจเข้าอีกนิยายหนึ่งในแดนน้ำตกนางรองแห่งนครนายก เขาได้หลบหน้าจากกรุงเทพฯ ไปฝังตัวอยู่ในป่าเขตน้ำตกนางรองที่ไร่ของเพื่อน เพื่อค้นคว้าเรื่องรักที่ได้พบเข้าอย่างสะเทือนใจ

ผมไม่คิดเลยว่าจะต้องมานอนกินอยู่ที่ในป่าของแดนน้ำตกนางรองแห่งนครนายก แต่ก็ได้พาตัวมาหมกอยู่แล้วกะพ่อยอดชายนายศักดิ์และคุณหวานภรรยาของเขา ที่ไร่ส้มไร่ขนุน ที่เขาตั้งชื่อไร่ของเขาอย่างเล่น ๆ ว่า 'ไร่แดนสร่างทุกข์' ผมลืมกรุงเทพฯ ชั่วคราว และมามีความสุขารมณ์อยู่กับการดื่มเหล้าตอนเช้าเล็ก ๆ น้อย ๆ กะกินอาหารอย่างดี ๆ อย่างชาวป่าจะมีกิน แล้วตอนเย็นก็ดื่มเหล้าขนาดพอสบายอีกด้วยอาหารที่ถูกคอพออร่อย ๆ กะเพื่อนและเมียเพื่อน และลูกเล็ก ๆ ของเขา ทั้งคนงานในไร่ของเขา

"ฉันมาพบกับชายที่มีนิยายรักเข้าที่นี่ และรู้ว่าแกชอบคนที่มีนิยายรักสะเทือนใจก็ชวนแกมาฟังดู" นายศักดิ์พูดแล้วยักคิ้วอย่างสบายอารมณ์พลางดื่มเหล้าป่าตามกาละของผู้ที่มีอาศัยป่า

"แกมาพบเจ้าของนิยายรักนี่เข้าตั้งแต่เมื่อไหร่ล่ะ?" ผมถาม

"สองปีเห็นจะได้ เสียดายที่ช้าไป เขามาตายจากไปเสียน่าสงสาร มีนิสัยดีน่าคบ แต่แกสมัครตายจริง ๆ" ศักดิ์พูดด้วยหน้าเศร้า ๆ คุณหวานภรรยาเขากำลังทำอาหารเล่น ๆ กินแกล้มเหล้า คือมะดันในไร่อ่อน ๆ มาผ่าสองทั้งเม็ดจิ้มกะปิหวานใส่พริกเผ็ด ๆ

"คุณขาวที่ว่านี่น่ะ ตอนแรกที่ฉันมาพบแกเข้าฉันก็แปลกใจที่ว่า ไร่ของแกมีที่สิบไร่ แต่เหตุใดจึงมีแต่ตัวแกเพียงคนเดียว กะหมาไทยตัวหนึ่งที่ติดตามเจ้าของตลอดเวลา ไร่ของฉันนี่ฉันมาซื้อมาจองคราวหลังแก และก็บังเอิญมาติดกะไร่ของคุณขาวเข้าพอดี ก็เลยรู้จักมักคุ้นกัน เราคบกันนานเข้าก็รู้ว่าแกเป็นคนมีความลับในใจอะไร ๆ อยู่ ตลอดเวลาจะเห็นว่าแกเศร้า ๆ ไม่รื่นเริงเลย ทำไร่คนเดียว ได้กล้วยได้อ้อยขนุนขายกินพอเลี้ยงชีวิตไปวัน ๆ โดยไม่คิดจะรุ่งเรืองไปข้างหน้าเลย เหมือนจะอยู่รอความตาย" ศักดิ์เล่าให้ฟังแล้วสั่นหัวโคลงหัวอย่างสงสารเวทนาเจ้าของนิยายรัก

"ชื่อไร่ของแกซิคะ ฟังแปลกหูแปลกใจ" คุณหวานภรรยาของศักดิ์พูดบ้าง

"ชื่ออะไรครับ?" ผมถาม

"ชื่อไร่คอยรักค่ะ" คุณหวานบอก "แต่ป้ายชื่อนั้นคุณศักดิ์เผาไฟเสียแล้วบอกว่าสะเทือนใจ"

"น่าเสียดาย" ผมว่า ฟังชื่อไร่ และเรื่องนิด ๆ หน่อย ๆ ของคุณขาวก็น่าสนใจดี

"กันอยากฟังนิยายรักของคุณขาวนั่นมากจริง ๆ" ผมบ่นอย่างเสียดาย

"ฉันฟังนิยายรักจากเขาไม่เท่าไหร่ เพราะเขาปิด ๆ แต่ฉันได้รู้จากหญิงคนหนึ่งที่มีวิธีติดต่อกับวิญญาณผีได้ หญิงนั้นช่วยเข้าทรงให้ฉันรู้นิยายของเขาเมื่อเขาได้ตายไปแล้ว" นายศักดิ์ว่า

"แหม! ทำไมจะได้พบกะหญิงคนที่ว่านี่นะ" ผมบ่นเสียดาย

"อ๋อ! แกจะได้พบกะหญิงที่ว่านี่อย่างแน่นอน แกอยู่แถวเขาอีโต้นี่เอง เวลานี้แกมีธุระอยู่ อีกสองวันจะว่าง ฉันกะไว้แล้วจะให้เด็กที่ไร่นี่ขับรถไปรับแกมาพบอุทิศที่นี่" ศักดิ์ว่า

"ขอบคุณแกล้นหัววะศักดิ์ที่ช่วยเป็นธุระ" ผมว่า

"เอาเถอะไหน ๆ แกก็มาแล้วฉันจะเล่าเรื่องต้น ๆ ที่ฉันพบกะคุณขาวให้ฟังก่อน" ศักดิ์ว่า

"เอาเลยวะศักดิ์ ฉันกราบตีนแกเลย" ผมพูดทันควัน เมื่อนายศักดิ์หัวเราะก๊าก

"เรื่องมันยังงี้" ศักดิ์เริ่มต้น "เมื่อฉันมาซื้อและจับจองที่ดินนี้ ก็บังเอิญสุดที่ของฉันก็มายันกับบ้านของคุณขาวจึงรู้จักกัน ฉันเห็นคุณขาวทำไร่เพียงคนเดียว และอยู่เอ้กาเพียงมีสุนัขคู่ยากอีกตัวหนึ่งเท่านั้น ฉันก็ถามเขาโดยอยากรู้เรื่อง ว่าทำไมคุณจึงไม่มีคนช่วยทำไร่บ้างเลย เขากลับตอบฉันว่าผมมีอยู่เท่านี้แหละครับ พูดแล้วเขาก็หันไปดูหมาตัวนั้น แล้วพูดต่อไปว่า ผมมีอีกคนหนึ่งที่จะมาร่วมงาน และผมก็คอยเขาอยู่ แต่เดี๋ยวนี้คนนั้นมาไม่ได้เสียแล้ว ผมก็เลยไม่ต้องการใครอีก อยู่ในไร่ผมเพียงแค่นี้เป็นความพอใจของผมแล้ว เมื่อตอนนั้นคุณขาวมีเรือน

เล็ก ๆ น่าอยู่อยู่หลังหนึ่ง แต่เดี๋ยวนี้เขาตายไปแล้วเรือนหลังนั้นก็ปล่อยทิ้ง เถาไม้เลื้อยขึ้นเต็มหลังคา และฝาก็เป็นแฝก จึงผุไปแล้ว เหลือแต่เสาคงอยู่ ยังมองรู้ว่าที่นั่นเป็นบ้าน แล้วฉันจะพาแกไปดูบ้านนั้น อ้อ! นี่อุทิศ แกจะต้องรู้ให้ละเอียดคือคุณขาวเขามีอะไรแปลก ๆ อีก เมื่อฉันไปนั่งคุยกะเขาบนเรือน ก็มองเห็นว่าเจ้าของบ้านอยู่อย่างง่าย ๆ ไม่ได้จัดตบแต่งอะไรให้เป็นระเบียบเลย คล้ายอยู่อย่างไม่ตั้งใจจะอยู่จริง ๆ ที่นอนของเขาก็ปูไว้ง่าย ๆ ตลบมุ้งขึ้นแล้วก็ทิ้งไว้อย่างนั้นเอง แต่ข้างที่นอนเขามีแผ่นกระดานไม้มะขามเลื่อยบาง ๆ และเขียนตัวอักษรไว้หลายคำ ฉันชักจะลืมข้อความเสียแล้ว อ่านเอาเองดีกว่า" ว่าแล้วศักดิ์ก็หยิบกระดานไม้มะขามมาสองแผ่นจากในห้อง ส่งมาให้ผมแผ่นหนึ่ง แต่อีกแผ่นถือไว้ก่อน

"เอ้า! แกอ่านเอาเองเถอะ!" เขาว่าแล้วส่งกระดานแผ่นนั้นให้ผม ผมรับมาอย่างกระหาย ตัวอักษรสีดำเขียนด้วยสีน้ำมันว่าดังนี้

'ฉันคอยรักที่นี่ ฉันไม่ต้องการใคร ต้องการเธอคนเดียว

ฉันจะคอยวิญญาณเธอ เมื่อใดเธอมา เมื่อนั้นฉันจะไปกับเธอ'

เขาเขียนไว้แค่นี้ด้วยตัวอักษรอ่านง่าย และลงชื่อท้าย 'ขาว' ข้อความนั้น เพียงฟังข้อความดูก็รู้ว่า เขามีความลับอยู่ เราไม่สามารถจะรู้เรื่องของเขาแจ่มแจ้งได้ และคำว่าเธอนั้นก็แปลได้ว่าหมายถึงผู้หญิงที่เป็นคู่รักเขา แต่ว่าเธอมาไม่ได้นั้นจะเกิดอะไรขึ้น เราไม่รู้ต่อไปได้อีก

"แหม! รู้แค่นี้เอง" ผมพูดอย่างเสียดาย

"ถึงว่าซิ!" ศักดิ์ว่า "กระดานแผ่นนี้เขาพิงไว้ข้างที่นอนเขา เข้าใจว่าพิงไว้ตลอดเวลา เรื่องอะไร ๆ ของคุณขาวนี่ ฉันเคยรู้จากหญิงคนหนึ่งที่มีวิธีทรงผีได้ ฉันเคยขอร้องหญิงนั้นให้ช่วยทรงผีให้สักคราว เพื่อรู้ความหลังของเขา ที่ฉันทำไปน่ะ คุณขาวก็ตายไปแล้วละ" ศักดิ์พูดให้ฟัง

"นั่นอะไรอีกแผ่นล่ะ?" ผมถามเขาเพราะยังเห็นถืออยู่อีกแผ่นหนึ่ง

"อ๋อ! แผ่นนี้คุณขาวเขียนถึงฉัน" ศักดิ์พูดแล้วส่งกระดานแผ่นนั้นมาให้ผม ข้อความในแผ่นนี้มีว่า

> คุณศักดิ์ที่รัก คุณพบศพผมแล้วได้โปรด
> กรุณาฝังศพผมไว้ใต้ถุนเรือนผมด้วย
> ต่อเมื่อคุณสบายใจเมื่อใด จะขุดศพผม
> ไปเผาก็จะเป็นกุศลแก่คุณ ที่ดินที่เป็น
> ไร่ของผมนี้ ผมขอยกให้คุณ โฉนดอยู่
> ในหีบเสื้อผ้าผม ขอมอบให้ด้วยความ
> สัตย์จริง
>
> ขาว เอี่ยมศิลา

"ประหลาดจริง!" ผมอุทานออกมาอย่างฉงนใจและเศร้าใจ

"คุณขาวตายอย่างไร" ผมถามคล้ายผู้สอบสวนนายศักดิ์

"ยาพิษ!" ศักดิ์บอก "กลางวันแสก ๆ นี่แหละอุทิศ ฉันและเมียฉันได้ยินเสียงปืนดังขึ้นสองนัดทางบ้านแก ฉันกะเมีย

ตกใจอย่างพูดไม่ถูก จริงอยู่ ฉันก็ทายออกว่าคุณขาวจะไม่มีชีวิตยืนยาว สังเกตดูตามความเป็นอยู่ของแก และทั้งคำของแกที่เขียนไว้ในกระดานไม้มะขาม แกคงตายด้วยโรคไข้เจ็บในด้านไม่บำรุงตัว ไม่คิดเลยว่าแกจะมาตายเพราะยิงตัวตาย ฉันกะเมียและเด็กไร่รีบวิ่งไปบ้านแก ก็พบแกนอนน้ำลายฟูมปากนัยน์ตาค้าง พูดอะไรไม่ได้แล้ว ปืนพกของแกวางอยู่ข้าง ๆ ตัว ฉันเพิ่งรู้ว่าแกไม่ได้ยิงตัวแกตาย เมื่อตรวจตัวแกแล้วไม่มีบาดแผลเลย กลับมีถ้วยยาวางอยู่ข้าง ๆ จึงรู้ว่าแกกินยาพิษ ส่วนปืนที่ยิงสองนัดนั้น แกยิงขึ้นหลังคา เพื่อทำเสียงให้ฉันกะเมียได้ยินเป็นสัญญาณนั่นเอง และก็เป็นเช่นนั้น คนยิงตัวตายจะยิงสองนัดได้อย่างไรล่ะ"

"แกรีบช่วยแก้ไขบ้างหรือเปล่า?" ผมถาม

"แก้อะไรล่ะ แกร่อแร่แล้ว หัวใจเต้นอ่อนแล้ว กันหมดปัญญาไม่เคยรู้เลยว่าการแก้ไขคนกินยาพิษน่ะทำอย่างไร ซ้ำมาเกิดในป่าอย่างนี้ หมอที่ไหนมี แต่ในครู่นั้นเองแกก็ขาดใจตาย ตาลืมโพลงอยู่ ฉันกะเมียมีหน้าที่อย่างเดียวคือจัดการฝังแกตามคำขอร้องที่แกเขียนไว้ก่อนจะทำลายตัวในกระดานแผ่นนั้นแหละ"

"อนิจจังทุกขัง" ผมร้องเบา ๆ

"เรื่องกระเทือนใจอีกอย่างหนึ่งซิ" คุณหวานพูดขึ้น "เจ้าหมาคู่ชีวิตของเขาน่ะแหละ ไม่ห่างศพนายเลย มันร้องลั่นตะกุยตะกายเราไม่ยอมให้ฝังนายมัน"

ผมถอนใจเฮือก คุณขาวตายไปแล้ว แต่สิ่งที่เหลืออยู่ซิทำให้เศร้าหนักไปอีก

"แต่เอ๊ะ!" ผมร้อง "ศักดิ์แกฝังศพเอาง่าย ๆ อย่างนั้นหรือ" ผมถามติดหมัดเพราะสงสัย

"ฮะ!" ศักดิ์ร้อง "ง่าย ๆ ได้เรอะ ฉันจะได้กลายเป็นคนร้ายฆ่าคุณขาวน่ะซิ ฉันรีบออกรถไปแจ้งตำรวจในเมือง และนำตำรวจมาพิสูจน์ ของทุกอย่างเราไม่แตะต้องเลย ปืนพกก็อยู่ที่เดิมไม่กล้าแตะต้อง เมื่อพิสูจน์เรียบร้อยแล้วจึงให้รถไปซื้อโลงมาใส่และฝังกัน"

ศักดิ์รีบอธิบายเพราะมันเป็นอย่างนั้น คนตายทั้งคนจะทำอะไรเอาเองตามสบายไม่ได้ ต้องแจ้งตำรวจให้มาดูและสอบสวนจนหมดมลทินไป

"นี่! ศักดิ์ แล้วหมาของคุณขาวแกเอามาเลี้ยงไว้หรือเปล่า?" ผมถาม

"โอย! เจ้าหมานี่ซิ อุทิศเอ๋ย มันทำกันย่ำแย่เลย มันไม่ยอมห่างหลุมศพนายมัน มันนอนเฝ้าปากหลุมตลอดเวลา กันกะเมียเรียกมันให้ตามไปบ้าน มันก็ไม่ยอมไป เอาอะไรต่ออะไรมาล่อ มันก็ไม่เอากะเราทั้งนั้น มันร้องหานายมันตลอดเวลา ฉันกะเมียต้องมาส่งข้าวมันทั้งเช้าทั้งเย็น แหม! รับตรง ๆ ฉันชักกลัวผีคุณขาว จะเอาข้าวมาให้หมา ต้องมากันหลายคน" นายศักดิ์ของผมเล่าต่อไปด้วยใบหน้าเศร้าหมอง

"แม่โว้ย! ตอนมันหอนซิแย่เลย" เมียนายศักดิ์พูดต่อ "หอนตอนโพล้เพล้และตอนค่ำ เราได้ยินถนัดหูเลย เราแย่ลูกเต้าเกาะกันเป็นพวงเลย กลัวกันทั้งบ้าน เจ้าหมานี่ทำพิษมาก ตอนเราเอาข้าวไปให้มัน มันจะร้องหงิงแล้ววิ่งมาหาเรา

แล้ววิ่งไปคุ้ย ๆ ที่ปากหลุม" คุณหวานหยุดเล่าคล้ายกับมีอะไรจุกคอ

"เรื่องการตายของคุณขาวน่ะ นานเข้าก็พอหักใจได้ เพราะรู้ว่าแกอยากตาย แต่เจ้าหมาผู้ซื่อสัตย์นี่ซิ ฉันกระเทือนใจนักตอนหลังซิอุทิศเอ๋ย ฉันต้องร้องไห้เลย พอห่างจากคุณขาวตายมาสักเดือนเห็นจะได้ เจ้าหมานั่นไม่ค่อยกินข้าว ที่ให้ไว้เหลือทุกวัน ลงท้ายเจ้าเพื่อนยากของคุณขาวแกก็ตายลงอยู่ใกล้ปากหลุมโฮย! ฉันร้องไห้ไม่อยากจะหยุด มันผอมท้องแห้งตายตามนายมัน" ศักดิ์เล่าน้ำตาเยิ้ม

"มันตายตามนาย" ผมย้ำคำคล้ายครางในคอ

"ถูกแล้วมันตาย ฉันเลยขุดหลุมฝังมันไว้ใกล้ ๆ ทางด้านปลายเท้าของนายมัน ฉันมองดูหลุมนายมันแล้วก็หลุมมัน ฉันก็อดร้องไห้ไม่ได้ทุกคราวไป" ศักดิ์หยุดพูดแล้วเช็ดน้ำตา

เย็นนั้นผมกินข้าวอย่างยากเย็น กินไม่ค่อยลงคอ ทั้ง ๆ กับข้าวอร่อย ๆ แบบชาวบ้านป่า มีอาหารแห้งรองรังไว้ตามแบบกันดารห่างเมือง ผมพานอิ่มแล้วลงเดินเล่นในไร่ ในสมองมันเหี่ยวแห้งนึกถึงแต่คุณขาวที่มีอะไรหนอจึงมานอนตายแต่ผู้เดียวในที่นี้ มีหมาผู้จงรักภักดีนอนตายอยู่ด้วย ผมค่อย ๆ เดินห่างตัวบ้าน พ้นรั้วไม้ไปสู่ลำธารที่แห้งขอดไม่มีน้ำ ศักดิ์เล่าว่าธารนี้จะมีน้ำเมื่อหน้าฝน น้ำนั้นจะไหลมาจากขุนเขาซับซ้อนทางด้านซ้ายมือ เวลานี้หน้าแล้งก้นธารมีแต่ทรายและก้อนกรวดใหญ่ ๆ เต็มท้องธาร ส่วนริมธารอีกฟากหนึ่งเป็นป่าทึบ แต่ฟากเราก็เป็นไร่ ธารนี้ทางด้านขวามือไกลออกไป ผมเห็นมีเฝือกกั้นและ

มีลอบดักปลายังคงทิ้งอยู่คาท้องธาร แสดงว่าหน้าฝนก็มีปลากินด้วย ผมชอบท้องธารนี้มาก จึงนั่งลงที่หมู่ก้อนกรวดน้อยใหญ่และหยิบขึ้นดู มันมีลักษณะกลมแต่แบน ๆ มีขนาดโตเท่าฝ่ามือ ศักดิ์เคยบอกว่าหน้าฝนน้ำใสเห็นก้อนกรวดหินนี้สวยนัก ผมนั่งรำพึงถึงความงามของสถานที่อยู่ผู้เดียว

ตรงนั้นคล้ายเป็นช่องลม ลมตกพัดเย็นสบายเฉื่อยฉิวปะทะป่าข้างโน้นมาเป็นช่องทางไม่ขาดสาย ยิ่งอากาศจวนจะค่ำเช่นนี้ช่างเย็นสบายใจนัก แล้วก็ย้อนคิดไปถึงตัวพระเอกคือคุณขาวเจ้าของนิยายรัก หากแต่ยังขาดนางเอกเพราะไม่รู้เรื่องเดิมว่าเป็นใคร ผมยังต้องรอคอยหญิงที่จะเข้าทรงเล่าให้ฟัง ผมจะได้ตั้งเรื่องก่อโครงขึ้น เวลาอากาศจวนจะค่ำเสียงสัตว์ป่าชักจะร้องเรียกกันวังเวงวิเวก ในขณะนั้นทางด้านซ้ายมือของผมและห่างออกไป มีคนคนหนึ่งออกจากแนวป่าชายลำธารฟากหนึ่งลงสู่ท้องธารแห้งขอด เขาแต่งตัวง่าย ๆ เหมือนจะนุ่งผ้าผืนเดียว ไม่ได้ใส่เสื้อ คนคนนั้นเป็นชายเดินก้มหน้าข้ามท้องธารไปช้า ๆ และยังมีสุนัขตัวหนึ่งเดินตามหลัง มีลักษณะคอดกหางดก เดินตามชายผู้นั้นไปอย่างช้า ๆ เช่นเดียวกัน ทันทีนั้นเมื่อดวงตาผมเห็นภาพนั้น ก็เกิดเตือนประสาทความจำให้เกิดขึ้น ภาพของใครเล่าที่มีสุนัขแสนซื่อติดตามเสมอ ประสาทความรู้สึกทั่ว ๆ ไปของผมก็บอกให้รู้ว่าผมกำลังเห็นใคร? ผมถึงแก่ผงะแทบหงายหลัง ตัวชาอยู่เป็นนานจึงได้ผุดขึ้นยืน จะอยู่ตรงนั้นอีกไม่ได้ ภาพนั้นไม่มีแล้ว ผมออกวิ่งจนมาถึงบ้านนายศักดิ์อย่างอกสั่นขวัญหาย สองผัวเมียเห็นกิริยาผมผิดไปก็ถามอะไรออกมา

หลายคำ แต่ผมพูดอะไรไม่ออก ต่อเมื่อขึ้นเรือนแล้วผมจึงค่อยเล่าให้ฟังถึงภาพที่เห็นในท้องธารเมื่อตอนโพล้เพล้

คุณหวานตกใจมากกว่านายศักดิ์ เพราะเธอไม่เคยจะพบอย่างผมเลย นับแต่คุณขาวตายไปแล้ว อะไร ๆ มันก็เงียบงอม มีแต่เจ้าหมาผู้ซื่อสัตย์มันหอนตอนพลบค่ำ ต่อเจ้าหมาผู้ซื่อสัตย์ตายไปแล้วก็ไม่มีอะไรอีกที่จะทำให้เกิดกลัว ส่วนผมนั้นนอกจากจะได้เรื่องสะเทือนใจแล้วยังจะได้พบกับภาพของผู้ที่ตายลงด้วยความทรมานรัก มาปรากฏให้เห็นพร้อมกะทาสผู้ซื่อสัตย์ด้วย เหตุครั้งนี้จะค่อยยังชั่วอยู่ที่ว่า ความเศร้าสลดมาควบหัวใจ จึงทำให้ความกลัวลดน้อยลงไปหน่อย ความสงสารมานำหน้าเสียมากกว่า

ครั้นอีกสองวันผ่านไปนายศักดิ์ของเราคะเนว่าหญิงคนทรงจะว่างธุระแล้ว จึงใช้เด็กในไร่ออกรถไปรับตัวแกที่เขาอีโต้ ครั้นได้ตัวแกมาแล้ว ผมก็เห็นว่าแกยังไม่แก่เท่าไรนัก อายุราว ๆ มารดาผมหรือป้าของผม แกบอกกะผมว่าเรื่องราวของคุณขาวนั้นแกลืมหมดแล้ว เพราะปีหนึ่ง ๆ แกเข้าทรงตั้งหลายต่อหลายราย จึงจำเรื่องสับสนไปหมด จะต้องเข้าทรงกันใหม่ และขอพักสักหนึ่งคืนก่อนต่อรุ่งขึ้นจะทำการเข้าทรงให้ แกสั่งปลูกเพิงให้กลางแจ้งในไร่นั้น ส่วนเครื่องประกอบพิธีคุณป้าพุกคนทรงแกจัดของแกมาพร้อมแล้ว ในตอนกลางวันนั้นแกนั่งเข้าพิธีของแกคนเดียวที่เพิงนั้น ห้ามใคร ๆ เข้าไปรบกวนแก

รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง คุณป้าพุกจึงได้เล่าเรื่องที่รู้มาให้เราฟังอย่างละเอียด และผมได้เป็นผู้จดบันทึกตามปากคำของแก

สำหรับชีวิตของคุณขาวพระเอกและคุณสมพรนางเอก เป็นเรื่องราวที่เรียบเรียงได้ดังนี้

ที่บ้านกำนันกล่อมผู้มั่งคั่งแห่งอรัญประเทศ กำนันกล่อมเป็นผู้มั่งคั่งเทียบด้วยเจ้าเมือง มีทั้งเงินทองและที่ดินมากมาย มีอำนาจใหญ่โตเท่ากะความมั่งคั่งของแก ทั้งยังเป็นนักเลงใหญ่ มีลูกน้องและข้าทาสล้นหลาม บัดนั้นกำนันกล่อมนั่งอยู่ในบ้าน กำลังสอบสวนหนุ่มหนึ่งที่หมอบอยู่ตรงหน้า หนุ่มนั้นก็คือหนุ่มขาวของเรานั่นเอง กำนันกล่อมกำลังมีกิริยาและสีหน้าเหี้ยมเกรียม

"อ้ายขาว!" กำนันกล่อมเรียกอย่างตะคอก หนุ่มขาวยกมือไหว้รับคำเรียก

"ทุกวันนี้มึงรู้หรือเปล่าว่ากูรักมึงแค่ไหน?" กำนันตั้งคำถาม

"กระผมรู้ครับ" หนุ่มขาวตอบอย่างฉาดฉาน "ท่านรักกระผมเท่าลูกชายคนหนึ่ง"

"ถูกแล้ว!" กำนันว่า "กูรักเพราะมึงเฉลียวฉลาด เลขผานาทีมึงเก่ง ทำบัญชีทรัพย์สินไร่นาสาโทของกูได้เรียบร้อย จึงยกย่องมึงเหมือนลูกกู แต่อ้ายขาว! มึงกำแหงทะนงใจ ตอบแทนคุณของกูด้วยความระยำ"

หนุ่มขาวหมอบนิ่งไม่ตอบอะไร

"มึงระยำหรือเปล่า?" ตะคอกถาม

"กระผมไม่ทราบว่าได้กระทำอะไรลงไป ที่ท่านเรียกผมว่าระยำ ท่านได้โปรดชี้แจงแก่กระผมด้วย"

"สำบัดสำนวนนักนะมึงนะ" กำนันกัดฟัน "ก็มึงริรักลูกสาวกูน่ะ ยังไม่เรียกว่าระยำเรอะ?" กำนันถลึงตาคอยฟังคำตอบ

"เรื่องนั้นสำหรับใจท่านว่าผมระยำ" หนุ่มขาวตอบช้า ๆ "แต่ใจกระผมว่ากระผมทำไปด้วยความสัตย์ซื่อและด้วยความเคารพ กระผมรักคุณสมพรด้วยเหตุสองประการ ประการหนึ่งเทียบด้วยแม่อันควรเคารพ ประการสองสมควรอย่างยิ่งจะเป็นคู่ชีวิตอันยิ่งใหญ่"

"อ้ายขาว!" กำนันตวาดตาถลน และขยับตัวด้วยความโทสะ "มึงไม่ดูกะลาหัวมึง"

"สมพรลูกกูเหมาะแก่เจ้าเมือง ไม่ใช่คนอย่างมึงอ้ายไพร่" ตวาดลั่น

"แต่มันเป็นความรักนี่ครับ ถึงจะตัดหัวผมทิ้ง แต่ใจมันก็รักนี่ครับ" หนุ่มขาวตอบ กำนันถึงแก่ฮึดฮัด

"อ้ายขาว! มึงตอบคำเดียว กูจะถามมึงคำเดียว มึงเลิกรักลูกกูได้ไหม?" กำนันถาม

"เลิกไม่ได้ครับผม!" หนุ่มขาวตอบ

"อ้ายสัตว์!" กำนันกระทืบเท้าดังสนั่น "เฮ้ย อ้ายว่องเกณฑ์คนคุมอ้ายขาวไปป่าไม้ บอกอ้ายกลั่นใช้งานป่าไม้ บอกกูสั่งใช้งานทรมาน หมดพยศเมื่อใดบอกกู" กำนันเรียกขี้ข้าอีกคนมาสั่ง

ต่อนั้นหนุ่มขาวก็ถูกคุมตัวเข้าป่าไม้ซุง ทำงานหนักตามคำบัญชาท่านกำนัน โดยนายกลั่นเป็นผู้ควบคุมใช้งานที่หนุ่มขาวไม่เคยทำ หนุ่มขาวต้องจากรักไปทำงานหนักที่ไม่เคยทำมาก่อนอย่างข้าทาส แต่ก็ก้มหน้าก้มตาทำงานอย่างลูกผู้ชายไม่บิดเบี่ยงหลีกเลี่ยงเลย ถือเอาความรักเป็นพลังใจ แม้แต่จะตายก็เรียกว่า

ได้ตายในระหว่างรัก ครั้นอยู่นานวันนานเดือนเข้า นายกลั่นนายงานคุมป่าไม้ของกำนันกล่อมก็ชักเมตตาเจ้าหนุ่มขาว ตามที่โทษของเจ้าหนุ่มมีว่าเป็นสันดานเจ้าชู้ รักลูกสาวนาย แต่นายกลั่นก็มีลูกอยู่ เหตุใดอ้ายหนุ่มขาวจึงไม่สำแดงอะไร ๆ ออกมาตามสันดานที่เคยมีเคยเห็น แต่อ้ายขาวเคารพต่อลูกสาวตัวเป็นอย่างดี จึงเกิดเมตตาแก่เจ้าหนุ่มขาวนัก

ต่อมามีผู้แอบมาส่งข่าวกะหนุ่มขาวว่า กำนันกล่อมส่งสมพรไปฝากไว้ที่กรุงเทพฯ หนุ่มขาวจึงหลบหนีนายกลั่นไปกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ที่มาตรวจงานในป่าเข้ากรุงเทพฯ และขออาศัยอยู่กะเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้นั้น จนสืบข่าวที่อยู่ของคุณสมพรและทำการพบตัวกันจนได้ คุณสมพรจึงให้เงินแก่หนุ่มขาวก้อนหนึ่ง เพื่อไปหาที่ตั้งตัวและเป็นที่มิดชิดดีด้วย เมื่อสำเร็จแล้วคุณสมพรจะได้หนีไปครองกันตามประสารัก หนุ่มขาวได้เงินมาแล้วจึงได้มาคิดสร้างไร่ขึ้นที่นางรองตามคำแนะนำจากเพื่อน เมื่อเรียบร้อยดีแล้วจึงย้อนไปส่งข่าวกะคุณสมพร พอเหมาะโอกาสดีคุณสมพรกับหนุ่มขาวก็หนีจากบ้านนั้นมุ่งตรงไปยังไร่นางรอง โดยหาเส้นทางเดินให้มิดชิด ออกจากกรุงเทพฯ ไปทางอำเภอองครักษ์พักอยู่ที่นั่นสองวันจึงเดินทางต่อไปในป่าตัดเข้าสู่นครนายก

แต่สัญชาติกำนันกล่อมเสือเก่ามีพวกมาก นัยน์ตาจึงมีรอบตัว รู้ทางหนีของลูกสาวและหนุ่มขาวดี จึงมาดักทางเดินได้ถูกต้อง ซึ่งหนุ่มขาวกับคุณสมพรคิดว่าปลอดภัยดีแล้ว

"หยุด! อ้ายขาว" เสียงกำนันตวาดดังลั่น "สมพรมาหาพ่อนี่"

เสียงนี้เหมือนฟ้าผ่า ทั้งหนุ่มขาวและคุณสมพรจำได้ดีต่างหยุดและพะว้าพะวัง

"อ้ายขาว! กูบอกแล้ว ถ้าไม่ทิ้งพยศ มึงตาย!" กำนันกล่อมคำรามแล้วเล็งปืนพก คุณสมพรเห็นดังนั้นจึงโดดเข้าขวางทางปืนไว้ ก็พอดีกำนันลั่นไกปืน ลูกปืนจึงถูกคุณสมพรตรงที่สำคัญพอดี กำนันตกใจและเสียใจในความผิดพลาด หนุ่มขาวกอดศพคู่รักร้องไห้และตะโกนให้กำนันสังหารตัวเสียอีกคนเพื่อตายตามกันไป แต่กำนันยังนิ่งเพราะความตกใจ พวกไพร่ที่ตามมาจึงโผเข้าดึงตัวหนุ่มขาวให้พ้นร่างกายคุณสมพรแล้วทุบตี หนุ่มขาวกำลังมีจิตใจเป็นบ้าอยู่แล้ว ๆ ก็เข้าต่อสู้ด้วยมือเปล่า สมุนของกำนันเจ็บตัวไปตาม ๆ กัน แต่คนเดียวกับมากคน หนุ่มขาวก็ถูกตีสลบไป กำนันยกปืนจะยิงหนุ่มขาวให้ตายเลย แต่กลับชะงักหยุดเก็บปืน โดยเข้าอุ้มลูกสาวแล้วร้องไห้ ตะโกนบอกพวกให้พากันถอยเข้าไปในป่า ตัวกำนันอุ้มศพลูกสาวซัดเซไป ทิ้งร่างกายของหนุ่มขาวสลบโดยไม่เหลียวหลังดูเลย

หนุ่มขาวฟื้นขึ้นไม่เห็นศพคู่ชีวิตที่หายไปก็ร้องไห้เดินกระเซอะกระเซิงไปตามกรรม จนวันหนึ่งก็มาถึงไร่ของตนที่แดนนางรอง แล้วเขียนชื่อไร่ของเขาว่า 'ไร่คอยรัก' หนุ่มขาวก็ซุ่มตัวคอยวันตายอยู่ ตั้งใจไว้ว่าวันใดวิญญาณของคุณสมพรมาบอกเมื่อใดว่าเธอได้ตายไปแล้วจริง หนุ่มขาวก็จะทำลายตัวเองตาม ในขณะที่คอยวิญญาณนั้นบังเอิญเขาได้สุนัขไทยตัวหนึ่งไปเป็นคู่ยากอยู่ด้วยกันเพียงสอง จนในที่สุดก็มาตายด้วยกันทั้งคู่

นาน ๆ ผมจะได้พบเรื่องรักที่ไม่ใช่นิยายขนาดกระเทือนใจอย่างนี้สักที สมกับที่ดั้นด้นค้นหาเรื่องรักที่ยิ่งใหญ่มีรากฐานแห่งรักแท้ แม้แต่จะกระเทือนใจตัวเอง แต่ก็เป็นอาหารใจที่อิ่มเอมและมีสุข นิยายรักของคนผ่านไปแล้ว แต่นิยายรักของสัตว์ที่จงรักภักดีต่อเจ้าของยังต่อท้ายอีกที 'ไร่คอยรัก' นิยายของมันผู้ซื่อสัตย์ก็ได้จบลงโดยตายตามนายไป และนอนในหลุมใกล้นายของมันอย่างสมหวังที่ตั้งใจติดตามนายไปทุกหนทุกแห่ง

ผมได้ขอร้องให้นายศักดิ์ของผมนำผมไปดูสุสานรักของคุณขาว เมื่อเห็นแล้วก็หยุดมองอย่างสลดใจ นายศักดิ์ได้ชี้ให้ดูเถาไม้เลื้อยเหล่านั้นที่เกาะรัดเสาผุ ๆ อยู่บนเนินดิน น่าประหลาดนักที่คล้าย ๆ ใครจงใจมาปลูกไม้นั้นให้ มันเป็นต้นไม้ที่ชาวกรุงเทพฯ ให้ชื่อว่า 'ช่อม่วง' เพราะดอกมีสีม่วงไปทางน้ำเงิน แต่ชาวบ้านป่าทั่ว ๆ ไปเรียกต้นไม้นี้ว่า 'ต้นชู้รัก' เรียกตามลักษณะของดอกที่เป็นช่อใหญ่และมีดอกเล็ก ๆ มากมายรวมเป็นช่อ ดอกเล็กนั้นมีลักษณะเหมือนดอกพุดเล็ก มีสีม่วงอ่อน แต่มันมีไส้ในซึ่งไม่ใช่เกสรอีก มีลักษณะเป็นดอกเล็กลงไปอีกทอดหนึ่ง เสียบสอดอยู่กลางดอกใหญ่ เจ้าใจกลางนี้มีสีม่วงแก่กว่าดอกใหญ่ที่ยืนพื้น แต่ดอกเล็กสีแก่นี้ไม่มีความทนทานเท่าดอกใหญ่ที่ยืนพื้น ดอกเล็กนี่พอหมดอายุถูกลมเข้าก็ร่วงโรยทิ้งดอกใหญ่ให้คงยืนพื้นอยู่ต่อไป ชาวบ้านจึงเรียกมันว่า 'ดอกชู้รัก' โดยเอาธรรมชาติของมันเป็นชื่อ ดอกเล็กนั้นร่วงแล้วก็แห้งเหี่ยวไป แต่ดอกใหญ่นั้นไม่เหี่ยวแห้งเช่นเดียวกับดอกบานไม่รู้โรย แม้แต่จะแห้งแล้วก็ไม่ยอมให้ใครรู้มองเมื่อไหร่จะเห็นว่าบานแฉ่งอยู่อย่างนั้น สีสัน

ไม่ตกเสียด้วย ชาวป่าช่างให้ชื่อสมเหลือเกิน จนบัดนี้ซุ้มเถาไม้เลื้อย 'ชู้รัก' ที่คลุมเรือนหอรอรักของคุณขาวยังติดตาผม นายอุทิศอยู่ตลอดเวลา อย่างไม่มีเวลาลืมเลือน อีกทั้งภาพการเดินของคุณขาวเจ้าของนิยายที่เดินอยู่ในลำธารน้ำแห้งขอด พร้อมด้วยสุนัขเพื่อนยากเดินตามหลังด้วยความภักดีเป็นภาพที่สลักใจนัก

อนิจจา 'ฉันคอยรักที่นี่'

มรดกบังคับ

เรื่องนี้เป็นอีกตอนหนึ่งของชุด 'อ้ายเรืองพเนจร'

ตอนที่เจ๊เน้ยแม่ค้าข้าวแกงผู้เคยมีบุญคุณแก่นายใหญ่นายเรืองมาขอร้องให้นายใหญ่นายเรืองไปเป็นเพื่อนในการรับมรดกที่มีสัญญาบังคับโดยมีแผนการที่เมืองระยอง ซึ่งพอดีทางร้านค้าข้าวแกงของนายเกื้อมีคนมาช่วยเหลือทำงานในร้านค้าแล้ว นายใหญ่กะนายเรืองก็พอมีเวลาหยุดงานทั้งของตัวเองและของนายเกื้อไปกะเจ๊เน้ยได้

ผม อ้ายเรืองของคุณทั้งหลาย ไม่อยากจะยุ่งและเกี่ยวข้องอะไรกับมรดกพิเรนทร์ของเจ๊เน้ย หากแต่เกรงใจและเคารพในบุญคุณของแกที่เคยมีมาแก่ผม ก็ต้องไปกะแกด้วย เมื่อพี่ใหญ่เขาไปผมก็ต้องไปตามสัญญาระหว่างกันว่าเราจะทิ้งกันไม่ได้ แต่สังเกตว่าพี่ใหญ่ก็ไม่ได้เต็มใจจะไปเหมือนกัน เท่าที่ไปก็ไปอย่างจำยอม

"ฉันจำเป็นจริง ๆ ที่ต้องเอาน้องชายสองคนมาเป็นเพื่อน" เจ๊เน้ยพูดในขณะที่รับประทานอาหารอยู่ที่เมืองชลบุรี ตอนรถเมล์พักให้ผู้โดยสารรับประทานอาหาร

"เพราะเจ้ามรดกสัญญาบังคับสัปดนนี่ ฉันไม่ชอบใจ ครั้นจะไม่รับก็เสียดายในสิทธิ์ของเราที่จะได้ ถ้าเราไม่มาฟังเรื่องดูมันก็จะกลายเป็นของคนอื่นไปเปล่า ๆ เท่ากะสละสิทธิ์" เจ๊เน้ยผู้มีอายุคราวน้าผมพูดอธิบายถึงข้อเท็จจริงของเรื่อง

การมากะเจ๊เน้ยคราวนี้พี่ใหญ่หนักอกกว่าเพื่อน เพราะเขากะผมก็รู้กันอยู่ว่า เจ๊เน้ยแม่ม่ายที่มีอายุผิดกันเป็นคราวน้าสาวแต่แกหลงรักพี่ใหญ่อยู่ การเดินทางครั้งนี้พี่ใหญ่กะเจ๊เน้ยจะต้องแสดงละครทำทีว่าเป็นสามีภรรยากัน ซึ่งเรื่องร้ายมันก็มีอยู่ที่ว่ามรดกบ้า ๆ รายนี้มีผู้รับมรดกร่วมกันอีกคนคือนายกิมเฮงพี่ชายห่าง ๆ ของเจ๊เน้ย เมื่อทางเจ้าของมรดกรู้ว่าสามีที่เป็นจีนของแกตายไปแล้ว จึงทำมรดกบังคับไว้ว่านายกิมเฮงและเจ๊เน้ยจะต้องแต่งงานกันเมื่อรับมรดกแล้ว ทั้งนี้โดยเป็นแผนการของนายจ๊อหรือก๋งจ๊อของเจ๊เน้ยเพื่อขยายฐานะวงศ์ตระกูลให้กว้างใหญ่ออกไปไม่ยอมให้ใครอื่นเข้ามาแทรก เป็นการย่อยให้ตระกูลค่อย ๆ เล็กลง เพราะมรดกที่ให้ ๆ ไว้แล้วนั้นกะลูกหลาน ถ้ารวมกันเข้าแล้วมีวงศ์วานและพื้นดินตั้งสองสามอำเภอทีเดียว

แต่เมื่อก๋งจ๊อได้ตายไปแล้ว เจ๊เน้ยผู้ที่จะได้รับมรดกก็วางแผนการว่าตัวแกได้แอบมีสามีใหม่เสียแล้ว การจะทำตามสัญญานั้นจะเป็นไปได้อย่างไร ขอให้วงศ์ญาติจงคิดแก้ไขใหม่เถิด เจ๊เน้ยกะนายกิมเฮงผู้มีสัญญาร่วมกันนั้นไม่เคยเห็นหน้ากันเลย จากกันไปตั้งแต่เล็ก ๆ แต่สืบข่าวคราวดูก็รู้ว่านายกิมเฮงเป็นนักเลงหัวไม้ กินเหล้าสูบฝิ่น เจ๊เน้ยก็ไม่สมัครใจ หากแต่ยังไม่ถึงเวลาก็นิ่งเฉยมา แต่บัดนี้ได้ถึงเวลาแล้วก็ขอความเห็นของวงศ์ญาติผู้ใหญ่จะช่วยแก้ไขกันได้อย่างใดบ้าง

เรื่องนี้ฟังเผิน ๆ ก็ไม่มีอะไรจะน่าวิตก แต่ถ้าว่านายกิมเฮงผู้เป็นนักเลงเกิดมีความโลภจะครองทรัพย์สินทั้งหมดขึ้นมา จะยอมทำตามสัญญา รับมรดกแล้วแต่งงานกะเจ๊เน้ย เมื่อสมบัติทั้งหมดตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสามีแล้ว นายกิมเฮงจะหาเรื่องดีมิดีใส่เจ๊เน้ยเข้าแล้วก็ขับไล่ไสส่งคราวหลัง ครอบครองทรัพย์แต่ผู้เดียวจะเป็นอย่างไรบ้าง ครั้นเจ๊เน้ยเอาพี่ใหญ่มาทำทีว่าเป็นสามีใหม่ ก็ย่อมจะไม่สมแผนการของนายกิมเฮง คราวนี้ฐานะของพี่ใหญ่ก็ไม่ดี เราแปลกถิ่นมาจะไปสู้รบตบมืออะไรกะเขา ผมกะพี่ใหญ่ชักหนักใจ เพราะเราสองคนสมองยังดื้นนัก ถ้าน้าเกื้อแกมาด้วยจะได้หารือกัน เพราะแกมีอายุและผ่านนักเลงมาพอ ๆ กัน ส่วนเจ๊เน้ยนั้นจริงอยู่ในทางนักเลงแกก็จัดว่าชายอกสามศอกอยู่เหมือนกัน แต่เมื่อมาถึงหัวเมืองและเข้าป่าดงแกจะทานเขาติดหรือ เจ๊เน้ยแกก็กว้างอยู่แค่สี่แยกสนามเป้ากรุงเทพฯ เท่านั้นกระมัง ผมนั่งนึกนั่งคิดหนักใจมาตลอดทางที่รถเมล์วิ่ง

เรามาถึงระยองแล้ว แต่บ้านที่จะมานั้นไม่ได้อยู่ในเมืองบ้านนั้นอยู่หลังตลาดหนึ่งและลึกเข้าไปทางไร่ทางป่าอีก เราทั้งสามจึงหิ้วกระเป๋าเดินเข้าไปกว่าจะถึงก็ได้เหงื่อ พอไปถึงบ้านเท่านั้นเหตุการณ์ก็เปลี่ยนโอละพ่อไปหมดสิ้น คือก๋งจ๊อเจ้าของมรดกนั้นตายไปเพียงยี่สิบสี่ชั่วโมงก็กลับฟื้นขึ้นมาอีกแล้ว บัดนี้กำลังรักษาตัวบำรุงตัวให้แข็งแรงอยู่ หากแต่นิสัยเดิมของก๋งจ๊อเปลี่ยนไป เคยร่าเริงเปลี่ยนเป็นนิ่งขรึม เจ๊เน้ยรู้ข่าวว่าก๋งจ๊อฟื้นมาอีกก็ดีใจ เราเดินหลีกกะชายคนหนึ่งอายุคงจะไล่เลี่ยกะเจ๊เน้ย

ร่างผอม ๆ แต่มีลักษณะท่วงท่าราวกับจินแส มีญาติผู้ใหญ่แนะนำชายนั้นให้รู้จักเจ๊เน้ย เราจึงรู้สึกว่าชายคนนั้นก็คือนายกิมเฮงผู้ร่วมสัญญานั่นเอง ชายนั้นพอรู้จักเจ๊เน้ยตัวจริงเข้า รู้สึกว่ามีสีหน้าเผือด ๆ ลง รับไหว้แล้วทักทายนิดหน่อยแล้วเลี่ยงออกพ้นห้องนั้นไป ในครู่นั้นผมก็ได้ยินนายกิมเฮงหัวเราะกะพวกของเขาอย่างผิดหวังหรือหัวเราะเย้ยหยันตัวเขาเองอะไรทำนองนั้น แต่ก็ยังไม่แน่ว่าจะไม่ใช่หัวเราะเยาะคู่สัญญาแต่งงานของเขาที่เขาจะกลืนไม่ลง

เจ๊เน้ยผู้มีนิสัยนักเลงขนาดไม่ย่อย ก็เห็นกิริยาของนายกิมเฮง ทั้งก็ได้ยินเสียงหัวเราะนั้น แต่แทนที่เจ๊ของเราจะมีกิริยาสลดใจตนเองหรือแค้นเคืองที่มาหมิ่นเหยียดหยามกัน แกกลับยิ้มแย้มแจ่มใสดี คล้ายกับแกจะตัดสินอะไรของแก และสมหวังในแผนการอะไรของแก ซึ่งผมไม่ทราบได้ พี่ใหญ่นั้นหน้าตาหมอง ผมทายใจพี่ใหญ่ถูกว่าพี่ใหญ่ไม่ได้หมองเพราะมาพบเอาคู่แต่งงานของเจ๊เข้าแล้ว และเจ๊จะต้องตกไปเป็นสมบัติของเขาอื่น ความจริงพี่ใหญ่หน้าหมองเพราะทายเหตุการณ์ข้างหน้าไม่ออกว่าจะดีหรือร้ายแค่ไหน ผู้มีท่าทีท่าดั่งจินแสของเจ๊เน้ยพกปืนด้ามโผล่อยู่ตลอดเวลา ทั้งพวกของเขาก็ดูมีหน้าเหี้ยม ๆ เอาการอยู่

เมื่อเราจัดกระเป๋าเดินทางวางเข้าที่ที่จะพักดีแล้ว ก็มีญาติหญิงคนหนึ่งมาบอกเจ๊ของเราว่าจินแสกิมเฮงขอพบพูดจาอะไรเป็นส่วนตัวสักครู่หนึ่งเถิด เจ๊เน้ยสั่งเสียให้เราพักอยู่ก่อนแล้วก็จากไปอีกห้องหนึ่ง เราสองคนมองหน้ากันเงียบอยู่ พี่ใหญ่

ถอนใจหนักจนผมได้ยิน น่าเห็นใจแก เกือบจะชั่วโมงเจ๊เน้ยจึงกลับมาหาเรา และชวนเราอาบน้ำให้สบายเสียก่อนจะได้กินเหล้ากินข้าวกัน เมื่อเราไปอาบน้ำกันตามคำแนะนำและกลับมาแต่งตัวใหม่แล้วก็ตั้งวงอาหารกัน

"พี่ทำความเข้าใจกันเรียบร้อยแล้ว" เจ๊เน้ยพูดขึ้นเมื่อดื่มเหล้ารวดเดียวทั้งแก้ว ผมกะพี่ใหญ่ไม่ได้ถามแกว่าตกลงอะไรกันมา คงนั่งดื่มเหล้าเงียบ ๆ อยู่

"ตัวพี่เองกะพี่กิมเฮงต่างไม่เห็นด้วยกับสัญญามรดกนั้นด้วยกัน" เจ๊เน้ยอธิบาย ผมดูสีหน้าพี่ใหญ่จะชุ่มชื่นขึ้นเพราะภัยทางคิดแย่งนางจะไม่มีขึ้น ส่วนผมนั้นคิดทายใจดากิมเฮงออกว่าแกไม่ชอบสัญญามรดกนั้น เพราะแกไม่ยินดีจะต้องแต่งงานกะเจ๊ถ้าแกได้สมบัติแล้ว ไปหาสาว ๆ ไม่ดีหรือ ระยองทั้งระยอง

"แล้วจะทำยังไงกันต่อไป?" พี่ใหญ่ถาม

"ฉันกะพี่กิมเฮงจะคัดค้านสัญญาด้วยกัน" เจ๊ว่า "กินเหล้ากินข้าวให้สบายเสียก่อน เดี๋ยวจะเข้าเยี่ยมก๋งพร้อมกันและจะพูดเรื่องมรดกต่อหน้าผู้ใหญ่อีกหลายคนด้วยกัน"

ครั้นกินข้าวกันอิ่มดีแล้วเจ๊เน้ยกะนายกิมเฮงพร้อมทั้งญาติอีกหลายคนได้ขึ้นไปชั้นบนเยี่ยมก๋งจื๊อ กินเวลาตั้งเกือบสองชั่วโมงจึงกลับลงมาที่เก่า

"ฉันไม่เคยคิดเลยว่าพ่อจื๊อจะมีนิสัยดื้อไปได้" เสียงชายแก่คนหนึ่งพูดบ่นเมื่อกลับลงมาแล้ว

"ฉันก็แปลกใจ!" หญิงแก่อีกคนพูด "ธรรมดาพ่อจื๊อเป็นคนพูดง่าย พูดอะไรฟังกัน หารือกันได้ แต่กลับฟื้นมาใหม่ชีนิสัยแปลกไป เอาแต่ใจตัว"

"เรื่องมันก็รู้ก็เห็นกันอยู่ว่า แม่เน้ยเขาก็มีผัวไปแล้ว พ่อเฮงเขาก็กำลังจะขอเม็ยใหม่อยู่แล้ว เรื่องมันจะเป็นอยู่อย่างเดิมไม่ได้ ก็ยังจะขืนมนุษย์" ชายแก่พูดอีก "เรื่องยังงี้เมื่อเราตั้งใจจะให้ลูกหลานก็ควรผ่อนผันไปตามกาลสมัย ไม่ควรจะทำอย่างคนเสียสติ"

"เฮอะ! ลงท้ายจะปรับเอาว่าหลานชายหลานสาวผิดสัญญาตะพึด" ชายแก่พูด "พ่อจะล้มมรดกยกให้แต่เจ้าฮวดท่าเดียว"

"ทำไงได้!" นายกิมเฮงพูดอย่างเคืองใจ "มรดกของเขาจะให้ใครก็ได้ ฉันน่ะไม่แปลก จะล้มก็ล้มกันจริงนะกู๋"

"ฮะ! จะท้อถอยได้เรอะ อยู่ ๆ ให้คนอื่นมาชุบมือเปิบ" หญิงแก่ท้วงเสียงลั่น

"เรื่องก็เห็น ๆ อยู่นี่ ก๋งต้องการจะล้มสัญญามรดกเห็นกันชัด ๆ" นายกิมเฮงพูดอย่างเดือดดาล

"ฉันสงสัยว่าพ่อจื๊อกำลังสติไม่สมบูรณ์" ชายแก่พูด "แม่เน้ยกะพ่อกิมเฮงใจเย็น ๆ ไว้ก่อน อย่าด่วนได้ พวกฉันยังอยู่หัวโด่พอจะแก้ไข เป็นไงให้มันรู้ไป" ชายที่ถูกเรียกว่ากู๋ชักพูดเด็ดขาด

"ฉันก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่ใช่เด็ก จะมาบังคับกันเป็นเด็กอีก ฉันไม่ยอมเสียกบาลหรอก" นายกิมเฮงพูดแล้วหัวเราะเยาะความคิดก๋งจื๊อ ผมชักจะนับถือตาจินแสเราว่าสมนักเลงจริง ๆ

"ฉันว่าเรามาคิดซ้อนกลกันเถอะน่ะ" หญิงแก่ว่า

"ซ้อนกลยังไง?" ชายแก่ถาม หญิงแก่ก็ว่า

"ก็ให้พ่อเฮงกะแม่เน้ยยอมตามสัญญาเสียก่อน เมื่อเป็นกรรมสิทธิ์ในมรดกแล้ว เราจะทำอย่างไรก็ได้ ตกลงกันได้เป็นส่วนตัวนี่นา" แกว่า

"เอา เข้าทีเว้ย" ชายแก่เห็นด้วย "เอานะพ่อเฮง แม่เน้ย เมื่อเล่นไม่ดีกะเรา เราก็ไม่ซื่อเอามั่งละนิ เอาละพรุ่งนี้พูดกันใหม่ เราบอกเรายอมทุกประการละ ให้หมดเรื่องไป"

รุ่งขึ้นต่างพากันขึ้นไปชั้นบน พูดกะก๋งจื๊อกันอีก คราวนี้ขึ้นไปมากกว่าเก่า ล้วนแต่วงศ์ญาติทั้งนั้น เราสองคนไม่เกี่ยวข้องก็คอยกันอยู่ข้างล่างโรงดิน ใจผมนั้นอยากให้เขาเสร็จ ๆ เรื่องเสียที มาระยองคราวนี้อยากจะเลยไปเที่ยวน้ำตกพลิ้วที่จันทบุรีเสียด้วย เพราะเคยได้ยินแต่ชื่อไม่เคยจะเห็นเลยนับแต่เกิดมา แม้แต่ระยองเองก็เพิ่งเคยมาเป็นครั้งแรกในคราวนี้

พวกญาติที่ขึ้นไปพูดยอมตามสัญญามรดกกินเวลานานมาก จึงได้ค่อย ๆ ทยอยกันลงมา

"ฉันไม่เคยพบเคยเห็นอะไรอย่างนี้" หญิงแก่คนเดิมระเบิดออกมาก่อน "รวนกันเห็นชัด ๆ เลย"

"มีอย่างเรอะ เขาว่าตอนแรกคัดค้านสัญญาแล้วจะยอมตามคราวหลัง เขาได้ตัดสินใจไม่ให้ขึ้นละ ไม่คิดว่าจะกลายเป็นคนเสียผู้ใหญ่" ชายแก่พูดแล้วถุยน้ำลาย

"แบบนี้! ถ้าไม่คิดว่าเป็นโคตร มันควรฟ้องศาลขอความยุติธรรม หรือไงแม่เน้ย" ชายแก่อีกคนพูดสะบัด ๆ เจ๊เน้ยนิ่งอั้นมองหน้านายกิมเฮง แต่นายกิมเฮงนั้นโกรธจนไม่อยากพูดอะไร

"ฉันชักสงสัยอย่างมากทีเดียว ทิดจื๊อไม่บ้าก็เป็นอะไร ๆ สักอย่างละ พูดเหมือนเด็ก" ชายผู้สูงอายุที่มาร่วมใหม่พูดแล้วเดินไปเดินมา "ลองหารือทางกฎหมายดีกว่าจะทำอย่างไรกัน"

"ก็ถ้าศาลเขาช่วยไม่ได้ล่ะ ก๋งจ็อเขาจะว่าทรัพย์ของเขา เขาจะให้ใครก็สุดแล้วแต่เขา?" หญิงอีกคนถาม

"ลองถามทนายดูดีกว่า" นายกิมเฮงนั่งมานานแล้วเกิดฮึดฮัดขึ้นมา

"ฉันคิดว่าทิดจ็อไม่ใช่ก๋งจ็อเสียแล้ว ผ่าซีเอ้า! คบกันมาแต่หนุ่มจนแก่ เพิ่งมาผิดไปตอนฟื้นจากตายขึ้นมานี่แหละโว้ย" ผู้เฒ่าที่ถูกเรียกว่ากู๋พูดแล้วมองหน้าคนทั่ว ๆ ไป

"เอาน่ะ ขอเวลาสองวัน ฉันสงสัยอยู่ในใจ ฉันจะช่วยแก้ไขเอง ดูมันทีรึ" ผู้เฒ่าพูดอีก

ขณะนั้นมีแม่ชีสูงอายุอีกคนเข้ามาร่วมวงด้วย มองหน้าทุก ๆ คนไปจนทั่ว เพราะนี้รู้ดีว่ากำลังพูดอะไรกันอยู่ ทุก ๆ คนยกมือไหว้แล้วเชิญให้นั่งด้วยความเคารพนับถือ

"ค่อย ๆ คิดกันให้ดี!" แม่ชีสูงอายุพูด "อย่าให้มันรุนแรงถึงกะโกรธเคืองกันเลย ใคร ๆ นึกบ้างหรือเปล่าว่าพ่อจ็อน่ะไม่ใช่พ่อจ็อเสียแล้วนะ ดูนัยน์ตาเขาบ้างหรือเปล่า อ้ายใครมาสิงพ่อจ็ออยู่ คิดกันบ้างหรือเปล่า?"

ทุกคนเหมือนสะดุ้ง ต่างเฉลียวใจเมื่อแม่ชีเฒ่าพูดขึ้น ต่างจ้องหน้าแม่ชีทุกคน ตัวผมเองสะดุ้งใจ นึกว่าถ้าจะไม่เป็นการเสียแล้วละมัง? อาจจะผีสิง ที่แท้ตายแล้วแต่ผีสิงอยู่ ผมขนลุกเกรียว

"ท่านว่าอย่างไรล่ะครับ?" ชายที่ถูกเรียกว่ากู๋ถามแม่ชีแล้วยกมือไหว้ "ท่านคิดตรงกะผมหรือเปล่าก็ไม่ทราบ ผมน่ะว่าใครมาสิงร่างก๋งจ็ออยู่ มันไม่ใช่ก๋งจ็อนี่ขอรับ"

แม่ชีเคี้ยวหมากหยับ ๆ แล้วพยักหน้ารับคำผู้เฒ่า

"ฉันกะพ่อจื๊อก็สนิทกันมากเหมือนกัน แต่มันผิดไปหมด คำใดที่พ่อจื๊อไม่เคยกล่าวก็กล่าวออกมา" แม่ชีว่า "แต่ที่ฉันผิดใจก็คือ พ่อจื๊อกะฉันเลิกกินเนื้อสัตว์มาพร้อมกัน แต่ว่าเวลานี้ฉันเห็นพ่อจื๊อกินเนื้อสัตว์" แม่ชีพูดแล้วมองหน้าทุกคนเป็นคำถาม

"จริงซิแฮะ ข้อนี้ผมก็ลืมไป" ผู้เฒ่าร้อง "ใครล่ะเป็นคนจัดอาหาร?" พูดแล้วมองดูหมู่ญาติว่า ใครรู้บ้าง

"เรื่องอาหารน่ะยังงี้ย่ะ" หญิงอีกคนรับขึ้นมา "พอก๋งแกฟื้นขึ้นก็บ่นว่าหิวมากและบอกว่าขอหมูขอปลากิน ฉันกำลังดีใจว่าแกฟื้นก็หาอาหารให้ตามที่เรียกร้อง" หญิงนั้นว่า

"อ้อ! เราเป็นผู้จัดเนื้อสัตว์ให้เรอะ?" แม่ชีถาม

"เจ้าค่ะ ก็ก๋งแกจะเอาอย่างงั้นนี่เจ้าค่ะ" หญิงชื่อแก้วตอบ

"เออ—ก็ว่าซิ เราก็ว่าก๋งถือศีลอยู่ทำไมให้เขากลับกินอีก?" หญิงอีกคนว่า

"โธ่! ก็รู้กันอยู่ละย่ะ แต่ก๋งจะกินอย่างนั้น ฉันก็หมดปัญญา แล้วหมอที่รักษาเขาอยู่ เขาก็ว่าให้กินไปเถิดจะได้มีกำลัง ฟื้นใหม่ ๆ ไปอดเนื้อสัตว์ก็ไม่มีแรง" หญิงชื่อแก้วเถียง

"ชะช้า!" กู๋ร้อง "มันต้องไล่ผีกันเสียละมั้ง" กู๋เฒ่าหัวเราะ ผมกะพี่ใหญ่อยู่กับเขาตลอดเวลา ชักไม่สบายใจ มันจะเป็นผีสิงเสียแล้ว ชักหนาวใจขึ้นมา ไปไหนไม่ค่อยพ้นเรื่องภูตผีปีศาจ มาเรื่องมรดก มาโดนผีเข้าอีกแล้ว

"จริงนะ ผิดตาไปทุกอย่าง เมื่อพูดกันยังงี้ฉันก็นึกได้ ธรรมดาก๋งรักแมวมาก" หญิงอีกคนพูด "แต่เดี๋ยวนี้ก๋งเกลียดแมวที่สุด เข้าใกล้เป็นดีเลย"

แม่ชีเฒ่าฟังแล้วบ้วนน้ำหมาก แล้วจึงพูดว่า

"มันไม่ใช่พ่อจื๊อหรอก ไม่ใช่ทุกอย่าง" แม่ชีว่า "พูดก็ไม่ใช่ กินก็ไม่ใช่ นิสัยก็ไม่ใช่ เมื่อตอนที่ไม่ตายน่ะเขาพูดกะฉันว่าจะทำมรดกใหม่ เท่าที่ทำไปแล้วรุนแรงไป เกิดจากความอยากให้วงศ์ตระกูลเป็นปึกแผ่น ไม่อยากให้แตกแยกไป ให้เรือมันล่มในหนองทองมันจะได้อยู่ก้นหนองไม่หายไปไหน แต่ครั้นนานเข้าพ่อจื๊อก็ยังไม่ตายลูกหลานก็แก่ตัวลง ก็มีเมียมีผัวกันไป จะไปยืนตามความคิดเดิมได้อย่างไร พูดกะฉันอยู่ทีเดียวจะแก้ไขให้ความเป็นธรรมขึ้น แต่ไหงจะมาทำโมโหโทโส จะยกมรดกให้เจ้าฮวดหมด ดูมันก็ชัดอยู่ว่าไม่ใช่พ่อจื๊อแน่" แม่ชีหยุดพูด

ทุกคนฟังแม่ชีพูดแล้วสงบนิ่ง ต่างมองดูหน้าเจ๊เน้ยและนายกิมเฮงที่เคราะห์ถูกมรดกที่ยุ่งยาก ซ้ำจะถูกตัดเสียอีก จะยกให้กะนายฮวดคนเดียว ทั้ง ๆ นายฮวดเองก็ไม่รู้เรื่อง เขาทำราชการอยู่ที่ศาลและเปลี่ยนชื่อให้พ้นเชื้อจีนว่า นายประกวด และนายประกวดนี้เป็นบุตรนายฮะ ถ้านับกันแท้ ๆ ไม่เกี่ยวกะจะได้มรดกเลย เป็นเพียงชอบ ๆ รัก ๆ กันเท่านั้น ถ้าเกิดยกให้นายประกวดหรือนายฮวดก็ได้ลาภลอยมาอย่างไม่รู้ตัว ลูกหลานก็อีกหลายคน แม้จะแบ่งไปแล้วก็ให้อีกก็ยังได้ ถ้าหากว่าโกรธเจ๊เน้ยและนายกิมเฮงละก็ทำไมจะไปให้แก่คนนอกตระกูลไป ซึ่งเสียความตั้งใจเดิมไป

ผู้เฒ่าที่ถูกเรียกว่ากู๋นั้นชื่อเต็ก แกบอกให้ทุกคนรอแกก่อน แกจะดำเนินให้เด็ดขาด รุ่งขึ้นอีกวันแกมาที่บ้านก็เรียกประชุมวงศ์ญาติ พอพร้อมดีก็พูดขึ้นว่า

"ฉันเกิดความคิดใหม่แล้ว" แกว่า "เราต้องไล่ผีกันเสียก่อนแล้วละซี เมื่อวานนี้เองอ้ายเซ็งที่มันนอนเฝ้ากั๋งจี๊ออยู่ มันบอกว่าตอนดึกมันตื่นขึ้น มันเห็นกั๋งจี๊อนั่งสูบบุหรี่อยู่ แต่หน้าตามันไม่ใช่กั๋งจี๊อ หน้ามันกลายเป็นหน้าอ้ายฮะพ่ออ้ายฮวดที่ตายเมื่อเร็ว ๆ นี้ ศพยังไม่ได้เผาเลย ฉันเลยตัดสินใจไปหาหมอผีแล้วเมื่อคืนนี้เอง ใช่แล้ว อ้ายฮะมาสิงสู่จึงคิดแต่จะช่วยลูกชายมันตะพึด"

ผู้เฒ่าเต็กพูดแล้วมองหน้าทุกคนคล้ายจะฟังว่าใครจะค้านบ้าง

"จะได้ใครล่ะมาไล่ผี?" หญิงแก่คนหนึ่งถาม

"ฉันเตรียมแล้ว พอฟังอ้ายเซ็งเล่าเรื่องฉันก็เลยไปหาหมอเขาเลย เล่าอะไร ๆ ให้เขาฟังหมด หมอรับปากจะช่วยเต็มที่ ฉันจึงมาบอกพวกเราให้รู้ไว้"

พวกญาติที่ฟังอยู่ต่างพูดพร้อมกันว่าเห็นด้วย ว่าไล่ผีเสียก่อน อะไร ๆ มันจะง่ายขึ้น

"เมื่อไหร่หมอจะมาล่ะย่ะ?" หญิงผู้เฒ่าอีกคนถาม

"บ่าย ๆ นี่ละย่ะ" เฒ่าเต็กบอก หมอเขาบอกว่าเวลาเขาจะเข้าทำการ ขอให้คนไปดูกันมาก ๆ เพื่อเป็นพยานกันทุกคน"

คำนี้ผมชอบใจ จะได้ขึ้นไปดูกะเขาบ้าง อยากเห็นหน้ากั๋งจี๊อนัก ไม่เคยเห็นหน้าเลย จะได้ดูการไล่ผีที่ระยองเขาทำกันอย่างไรบ้าง ผมกะพี่ใหญ่นึกสนุกขึ้นบ้าง จึงกระซิบกันเลี่ยงออก

จากโรงดินที่อาศัยเพราะใกล้ ๆ นั้นมีร้านชำร้านหนึ่ง เลยถลุงเหล้าโรงปนเหล้าจีนเสียอร่อยไปเลย แกล้มด้วยมะม่วงจิ้มกะปิระยองที่มีชื่อโด่งดังของเมืองไทย ขอเอาเหล้าเป็นกำลังใจไว้ก่อน เพราะใจคอไม่แข็งพอจะดูการไล่ผีไล่สางได้เปล่า ๆ โดยไม่มีเหล้าเป็นประกัน ฝ่ายเจ๊เน้ยเห็นเราหายมาก็เลยมาตาม บอกให้ไปกินข้าวกลางวัน เจ๊ของเราจ่ายค่าเหล้าให้หมดทั้งยังซื้อหิ้วไปอีกหลายขวดไว้กินกลางคืน

"วันนี้จะสนุกแค่ไหนจะได้ดูกัน" เจ๊เน้ยว่า "บังเอิญหมอคนนี้เป็นหญิงเสียด้วย อายุก็พอ ๆ กะฉันนี่แหละ ฉันรู้ว่าแม่หมอคนนี้เคยเป็นคู่อริกะนายฮะเสียด้วย" เจ๊ของเราหัวเราะ

"หมอเคยรู้จักกะก๋งจ๊อหรือเปล่าล่ะ?" พี่ใหญ่ถาม

"โฮ้ย! คนบ้านนอกน่ะ เขารู้จักมักคุ้นกันทั้งนั้น เมืองแคบ ๆ รู้จักกันหมด" เจ๊ว่า

เมื่อเราเสร็จอาหารกลางวันได้สักประเดี๋ยว เฒ่าเต็กร้องเอะอะกะหญิงคนหนึ่งอายุราวเจ๊เน้ย ก๋งเต็กออกไปรับที่ประตูโรงดินที่เราอาศัยอยู่

"เชิญ ๆ แม่เติม เชิญข้างใน รับประทานอาหารแล้วยังล่ะ" กู๋เต็กเชิญ

"อาหารเรียบร้อยมาแล้ว" หญิงชื่อเติมพูด "ฉันช้าไปหน่อยเพราะไปเที่ยวนัดผู้ช่วยไว้ ถ้าวันนี้ยังแข็งข้อพรุ่งนี้ฉันจะเอาผู้ช่วยมาบีบบังคับ" แม่เติมพูดแล้วขึ้นนั่งบนเสื่อที่ร้านยกพื้น บ้านนี้เป็นบ้านจีนเก่า ๆ ชอบทำบ้านแบบโรงดิน คือทำหลังคาและฝาบ้านครอบดินลงไป ปลูกร้านยกพื้นเป็นที่นั่งนอน พื้น

บ้านเป็นดินเหนียวปรับเรียบ มีความเย็นผิดกว่าบ้านธรรมดา โอ่งน้ำที่ใช้กินฝังดินลงไปครึ่งหนึ่ง อาศัยความเย็นจากดิน พวกญาติจากทางอื่นก็มารวมกันหมด แม่เติมหรือหมอเติมถอดเสื้อนอกออกกองไว้ ขอน้ำเย็นหนึ่งขันทำน้ำมนต์ แล้วเอาแป้งมาละลายน้ำทาตัวทาหน้าประแป้ง พัดตัวแห้งแล้วใส่เสื้อนอกใหม่ นั่งพูดนั่งคุยกันสักครู่ จึงพูดว่า

"เอาละ! ไปหาพ่อตัวการได้แล้ว" หมอเติมว่า "ไปกันมาก ๆ เลย ไปดูเป็นพยานไว้ เรื่องอย่างนี้ต้องมีพยานด้วย"

กู๋เต็กขึ้นบันไดนำหน้า พวกอื่น ๆ ก็ตามขึ้นไป แต่หมอเติมยังไม่ขึ้นยืนอยู่ที่พื้นล่างยกมือแล้วพูดพอได้ยินกันว่า

"นี่พวกสาว ๆ หรือไม่สาวก็ตาม ถ้ารู้ตัวว่ากำลังจะตั้งท้องอย่าขึ้นไป ห้ามขาด"

พอขาดคำหมอเติม พวกหญิงสองคนก็ชะงักแล้วเร่ไปทางอื่นไม่ขึ้นไป นอกนั้นตามขึ้นไป หมอเติมยังคงยืนอยู่ตามเดิม เสียงแก่ ๆ ข้างบนเกรี้ยวกราดดุ ๆ ถามว่า

"เฮ้ย! จะมากวนใจเรื่องมรดกอีกเรอะ ไป ๆ ให้พ้น อย่ามากวนกู" เสียงดังลั่นลงมาข้างล่างแล้วก็ได้ยินเสียงกู๋เต็กตอบไปอย่างดุ ๆ เช่นกัน

"ไม่พูดหรอกวะเรื่องมรดก จะมาเรื่องอื่น" กู๋เต็กตอบ "เอาโว้ยพวกเราขึ้นมากันเถอะโว้ย" หมอเติมได้ยินก็ขึ้นไป ผมกะพี่ใหญ่ก็ตามขึ้นไป พอนั่งกันเรียบร้อยแล้วก๋งจื๊อนั่งอยู่บนที่นอนแบบคนเพิ่งรื้อไข้ ร่างกายผอมหนังหุ้มกระดูก แก้มตอบแกส่ายตาดูทุก ๆ คน

"อ้อ! นี่หมอผีก็มาด้วยรึวะ?" ก๋งจื๊อถามอย่างไม่พอใจ หมอเติมมองดูกิริยาก๋งจื๊ออยู่ครู่หนึ่งจึงถามว่า

"ทำไม? ฉันมาเยี่ยมไม่ได้เรอะ" หมอเติมตอบเสียงแข็ง ๆ

"อ้อ! เยี่ยมเรอะ นึกว่ามาไล่ผีไล่สางที่ไหน" ก๋งจื๊อพูดอย่างทีล้อทีเย้ย ๆ

"อ้าว!" หมอเติมร้อง "นี่ฉันมาเยี่ยมก๋งจื๊อนะ ถ้าใครไม่ใช่อย่าแสดงตัวนะ"

"นั่นแน่! อีนี่จะเก่งเสมอ" ก๋งจื๊อเปลี่ยนเสียงเป็นโกรธ

"อย่าขึ้นมึงขึ้นกูนะจะบอกให้ อ๋อ ไม่ดีก็ไม่มาหรอก" หมอเติมว่าเข้านั่น

"แน่! เก่งโว้ย" ก๋งจื๊อแดกดันแล้วหัวเราะเยาะ

"นี่ฉันมาดีนะ!" หมอเติมพูด "มาอย่างสงบ มาพูดกันอย่างรักหน้ากัน โต ๆ แล้วอย่าทำอะไรให้เสียชื่อไปถึงลูกเต้าเลย จะไปไหนก็ไปเสีย"

"อ้าว! นี่มึงไล่กูรึ?" ก๋งจื๊อตาถลนถาม

"เปล่า ไม่ไล่ มาเชิญโว้ย ถ้าไม่ไปก็จะสาปให้ไปเกิดเป็นลูกอี๋จ๋ายเลี้ยงหมู ถ้ารักเกียรติจะไปเกิดเป็นลูกเจ้าบ้านพานเมืองหรือลูกเจ้าสัวก็ไปเสีย ถ้าไม่ไปพรุ่งนี้เช้าอี๋จ๋ายจะมา" หมอเติมพูดอย่างเนือย ๆ แต่เล่นเอาฝ่ายฟังต้องขมวดคิ้วนึกตรึกตรองอ่อนเสียงลงเพราะคำว่าอี๋จ๋ายเลี้ยงหมู

"ถ้ากูไม่ไปล่ะ?" ถามอ่อนลง

"ก็เป็นไปตามที่พูด พรุ่งนี้เช้า และจะเที่ยวพูดประจานให้เสียชื่อเสียงเลย" หมอเติมว่า

"มึงนี่เสือกมาก มึงเคยนับถือกู เหตุใดมาทำยังงี้" คนไข้ผู้จะใช่กงจื๊อหรือมิใช่พูด

"อ๋อ! ก๋งจื๊อกูนับถือ แต่มึงไม่ใช่ มึงหวังในทรัพย์สินเขาอื่นเสือกมาสิงอยู่ ขายหน้าวงศ์วานมึงเอง" หมอเติมรุกเข้าให้ ผู้มาสิงสู่นิ่งไม่ตอบ

"กูพูดเท่านี้พอแล้ว คิดดูก็แล้วกัน กูจะนอนคอยดูมึงจนกว่าจะรุ่งเช้า" หมอเติมพูดแล้วก็ลุกกลับ โบกมือเรียกพวกให้กลับ ผมกะพี่ใหญ่อยู่ใกล้ทางออกก็ออกก่อน ได้ยินได้ฟังการโต้ตอบก็แจ่มแจ้งว่าอะไรเป็นอะไร เท่ากับคนไข้สารภาพอยู่ในตัวแล้ว

ผู้เฒ่าเต็กมีสีหน้าพอใจมากที่เห็นว่าความคาดคะเนไว้ไม่ผิดเป็นจริงตามนั้น ถ้าเป็นก๋งจื๊อโดยแท้จะพูดกันไปอีกอย่าง ไม่โต้เถียงกันแบบนี้ หากแต่ยังอาศัยเอาร่างกายของก๋งจื๊อเป็นที่อำพรางไว้ก่อน ใครจะกล้าดูหมิ่นก็ยากใจ เพราะไม่มีใครรู้ดีเท่าหมอเติมว่านั่นคือปีศาจนายฮะมาสิงอยู่จริง ๆ

ผมชักสังหรณ์ใจว่า ถ้าวิญญาณตาฮะมาสิงจริง กลางคืนวันนี้คงจะอาละวาดแน่ จึงซัดสุราเสียเป็นการใหญ่ตอนกินข้าวเย็น เมาแล้วจะได้หลับเสียไม่รู้เรื่องรู้ราว คืนนั้นหมอเติมก็นอนในโรงดินกับพวกเรา แต่เป็นคนละแคร่ พวกญาติหญิงหลายคนนอนใกล้ ๆ หมอเติม ส่วนทางผม พี่ใหญ่ เจ๊เน้ยมุ้งเดียวกัน พี่ใหญ่นอนกลาง ผมกะเจ๊เน้ยนอนคนละข้างขนาบอยู่ ฤทธิ์สุราทำให้ผมหลับจริง ๆ อย่างคิด แต่มันก็หลับตอนหัวค่ำ พอตกดึกชักหลับไม่สนิท แต่นอนหลับตาไปอย่างนั้นเอง ในโรงดินเราจุดไฟสว่างตลอดคืน โดยถือเป็นยามฉุกเฉิน เสียงหมานอกโรง

ของเราหอนเสียงยาวโหยหวน และนกแสกบินร้องไปมาแถวโรงดินเราหลายเที่ยว ในยามฉุกเฉินเช่นนี้ เสียงเหล่านั้นช่างเดือดร้อนแก่หัวใจผมเป็นอย่างยิ่ง คนอื่น ๆ จะได้ยินหรือไม่ผมไม่ทราบ คงนอนหลับตานิ่งฟังอยู่ด้วยใจเต้นระทึก และในขณะนั้นเอง เสียงอ้ายมอหมาของก๋งจื๊อที่มันนอนอยู่ใต้แคร่พวกเรามันคำรามฮื่อ ๆ คล้ายเห็นใครแปลกหน้าเข้ามาในที่เรา ผมจึงต้องลืมตาขึ้นดู ซึ่งในขณะนั้นผมนอนตะแคงหันหลังยันพี่ใหญ่อยู่ผมมองลอดมุ้งออกไป ไฟสว่างเห็นภาพคนคนหนึ่งยืนอยู่ตรงทางเข้าที่จะเข้ามายังห้องเรา ผมจำได้อย่างแม่นยำว่าภาพนั้นคือใคร ผมสะดุ้งตัวจนยันตัวพี่ใหญ่ ก๋งจื๊อยืนจังก้ากวาดตามองไปรอบ ๆ ผมแทบจะร้องตะโกนอยู่แล้ว ก็พอดีอ้ายมอที่มันฮื่อ ๆ อยู่แต่แรกได้เห่ากระโชกเสียงขรม พร้อมทั้งวิ่งเข้าใส่ก๋งจื๊อและงับผิด ๆ อยู่พัลวัน ก๋งจื๊อถอยหนีและโบกมือขู่ไว้ห่าง ๆ แต่อ้ายมอไม่หยุดยั้งงับผิด ๆ อยู่กระชั้นชิด

"ไงโว้ย!" เสียงหญิงร้องออกไปและก็เป็นเสียงของหมอเติมนั่นเอง "อย่าเลยเว้ย กูไม่เผลอหรอกเว้ย" ขาดคำหมอเติมลุกขึ้นเปิดมุ้งออกไป ก๋งจื๊อกำลังวิ่งหนีอ้ายมอขึ้นบันได เพราะมันงับผิด ๆ เสียงฟันกระทบกันดังกร๊บ ๆ

"หมามันไม่ยอมเรอะ?" หมอเติมร้องเย้ย "มันรู้นี่หว่าว่ามึงไม่ใช่นายของมัน ตบตามันไม่ได้หรอก" พูดแล้วหัวเราะก้าก ตอนนั้นทุกคนในโรงดินเราตื่นตกใจกันทุกคน ก๋งจื๊อหนีอ้ายมอขึ้นข้างบนแล้ว การนอนของคนอลเวงต่างโดดเข้ามาเกาะกันเป็นกลุ่ม ๆ พวกที่ใกล้แม่หมอก็เข้าเกาะหลังแม่หมอ เราสามคน

เกาะกันแน่น เจ๊เน้ยกอดพี่ใหญ่และพี่ใหญ่ก็โอบเจ๊และผมไว้ ทุกคนเห็นถนัดว่าหมารักหมาใคร่ของก๋งจื๊อเองไล่กัดก๋งจื๊อ มันชัดแจ้งแก่ตาทุกคน หมามันรู้ว่าใครเป็นใครจะตบตามันไม่ได้ ผมสงสารคนข้างบนที่นอนเป็นเพื่อนผีร้ายอยู่ บัดนี้จะเป็นอย่างไรบ้างเมื่อผีร้ายได้กลับขึ้นไปแล้ว อ้ายมอหอนเสียงลั่นโรงดินอยู่ประเดี๋ยวก็หยุดเงียบ

"แม่เติมยะ มันก็ชัดแล้วไม่ใช่หรือ หมามันชี้ให้เห็นชัดแล้วจะเอายังไงก็เอาเลย" กู๋เต็กพูด

"พรุ่งนี้เช้าละกู๋จะรู้กัน" หมอหญิงว่า "คนที่ฉันนัดไว้จะมาพร้อมกันหมด" แกพูดแล้วก้าวขาลงจากแคร่เดินไปเดินมาที่พื้นดิน ผมบูชาแกว่าช่างกล้าหาญผิดหญิงแท้ ๆ สมตำแหน่งหมอผี พี่ใหญ่ถือโอกาสควานหาขวดเหล้าที่หัวนอนมารินใส่แก้วแจกกันคนละกรวบสองกรวบ ทางกลุ่มอื่นก็เลยตามอย่างบ้าง ในยามคับขันนี้ถ้าไม่มีการย้อมใจถ้าจะไม่ไหว จะรู้ได้อย่างไรว่าก๋งปลอมจะไม่ย่องลงมาอีก ใจผมคิดว่าจะไม่นอนละ จะใช้หลับนกเอา คงจะไม่กี่ชั่วโมงก็จะสว่าง ดีกว่าหลับเผลอปล่อยให้พระพุทธก๋งลงมาถึง ตื่น ๆ อยู่จะได้เอะอะเรียกแม่หมอ แต่อุ่นใจทหารเอกที่ซุ่มอยู่ใต้แคร่คือพ่อเจ้าประคุณมอ แกค่อยจมูกไวหูไววิ่งปะทะไล่งับติด ๆ ไปเลย

ฤทธิ์เหล้าทำให้ผมผละพี่ใหญ่และเจ๊ออกมาได้ และกลุ่มอื่นก็มีท่าว่าจะนอนไม่ลง ส่วนแม่หมอนั้นแกใจแกร่งก็ล้มตัวลงนอนตามเดิม เราทุกคนคงนั่งเป็นยามเฝ้าอยู่ และเกือบทุกคนที่ต้องมองทางบันไดดูผู้อยู่ข้างบนจะก้าวลงมาอยู่เสมอ ต่างคนจึง

ทำความเสร็แก่ตัว คือใครใคร่กินเหล้ากิน ใครใคร่สูบบุหรี่สูบ ใครใคร่กินหมากกิน จนสว่างคาตา เสียงกาเหว่าร้องอยู่ทางป่าไม้เรียกแสงเงินแสงทอง ผมชักกล้าหาญขึ้นมาก กระแอมกระไออออก แต่อดนึกไม่ได้ว่า 'อ้ายเรืองเอ๋ย ทำไมชะตาของเจ้าจึงพบกับเหตุการณ์อย่างนี้ไม่หยุดหย่อน โรคประสาทจะกินตาย'

ความอลเวงได้เกิดขึ้นแก่บ้านนี้อีกใหญ่หลวงในตอนเช้าเกือบ ๆ สองโมง เสียงข้างบนร้องเอะอะให้ข้างล่างไปดูก๋งจ๊อ พวกข้างล่างตกใจจังงังอยู่ แม่หมอเติมนั่งเฉย ๆ กู๋เต็กรีบขึ้นไปก่อน สักครู่เดียวก็กลับลงมาบอกกะแม่หมอว่า

"คราวนี้ก๋งจ๊อตายแน่ไม่กระดิกเลย" กู๋บอก พวกเราได้ยินก็ตกใจตาม ๆ กัน

"ขอเวลาอีกครู่เถอะ อย่าเพิ่งแน่ใจนัก คนที่ฉันนัดมาเมื่อไรเมื่อนั้นเป็นเรื่องแน่" แม่หมอบอกเรื่อย ๆ เหมือนไม่มีอะไรตื่นเต้น พวกเราบางคนขึ้นไปดูก๋ง แต่ผมกะพี่ใหญ่หาเอาไม่ ธุระไม่ใช่จะทำเจ้ากี้เจ้าการอย่างไม่เข้าท่า เรื่องทำภักดีอย่างไม่จริงนั้นของด เท่าที่ทนอยู่นี่ก็เพราะเจ๊เน้ยแสนจะกลุ้มกบาลอยู่แล้ว

"พี่ใหญ่ไม่ขึ้นไปดูบ้างรึ?" ผมแกล้งถาม พี่ใหญ่นั่งนิ่งไม่หันดูผมและพูดว่า

"กลัวศพก๋งจะถามเอาว่า มึงเป็นอะไรกะกูวะจึงภักดีนัก" พี่ใหญ่ตอบแล้วก้มหน้า ผมแทบจะหัวเราะเสียให้ได้ แต่ไม่กล้าเพราะเขาตื่นเต้นตกใจเศร้าโศกกันทั้งนั้น ขณะนั้นมีเสียงหญิงร้องถามมาจากประตูโรงดินของเรา

"แม่หมอเติมอยู่ที่นี่หรือเปล่ายะ?" ผมสะดุ้งหันไปดู เห็นหญิงสาวทึนทึกคนหนึ่งร่างกายแข็งแรงยืนจด ๆ จ้อง ๆ อยู่

"อยู่จ้ะ อยู่ข้างบน" พี่ใหญ่ตอบ "เชิญข้างในก่อนซีจ้ะ"

"ช่วยบอกด้วยจ้ะ ว่าฉันชื่อจ๋ายมาตามที่แม่หมอสั่งไว้"

"อ้อ! จ้ะ" พี่ใหญ่รับปากแล้วรีบขึ้นบันไดไปโผล่แค่คอแล้วบอกขึ้นไป แต่คอยฟังว่าข้างบนจะว่าอย่างไร บัดนั้นเองพี่ใหญ่ก็หันมาบอกว่า แม่หมอเชิญให้ขึ้นไปข้างบน แม่หญิงทึนทึกก็ขึ้นไปข้างบนตามที่บอก

ผมเพิ่งจะรู้จักหญิงที่ชื่อจ๋ายเดี๋ยวนี้เอง ที่แม่หมอเติมแกพูดขู่ปีศาจตาฮะว่าจะสาปให้ไปเกิดเป็นลูกอีจ๋ายเลี้ยงหมู แต่จะเป็นไปในทางใด ผมก็ไม่เข้าใจความหมายของแม่หมอเติม ผมคงนั่งกล่อมใจด้วยสุราไปพลาง ๆ ก็พอดีมีชายมาอีกสองคน อ้างว่าเป็นหมอมาตรวจศพ ผมกะพี่ใหญ่อีกอัก แต่ก็รีบพาชายสองคนไปข้างบน แล้วเราสองคนก็เลยตามหมอขึ้นไปด้วย เพื่อจะรู้เรื่องบ้าง

"คุณหมอมาก็ดีแล้ว" หมอเติมว่า "ช่วยตรวจศพดูด้วยว่าตายสนิทแล้วหรือยัง พวก ๆ ลูกหลานจะได้เอาเข้าโลงเข้าหีบให้เรียบร้อยไป"

หมอสองคนเข้าตรวจร่างกายก้งจ๊อหน่อยก็บอกว่า

"ตายนานแล้วนี่ครับ จะเน่าเอาเสียซ้ำไป" หมอชายบอก

พอผมได้ยินเท่านั้น ผมก็รีบเลี่ยงลงมาก่อน แล้วพี่ใหญ่ก็ตามลงมาด้วย

"แหม! ฉันกลุ้มใจจริงพี่ใหญ่" ผมว่า "เราถ้าจะอยู่จนกว่าเขาสวดกันเสร็จ จะตอกเข้าหลายวัน น้าเกื้อจะบ่นอย่างไรบ้างก็ไม่รู้"

"อือ! ฉันก็ว่ายังงั้นแหละ ผิดนักอยู่อีกสองวันแล้วชวนเจ๊เน้ยกลับกันดีกว่า" พี่ใหญ่พูด

"เอ๊ะ! เจ๊แกจะกล้ากลับเรอะ ปู่ย่าตายายตายทั้งที่ไม่เอาเรื่อง มุ่งอย่างเดียวแต่มรดก มันจะเสียคนน่ะนา" ผมออกความเห็น

"ฮื่อ!" พี่ใหญ่ครางออกมา "แต่อ้ายเรานี่ก็มาโดยเปล่า ๆ ปลี้ ๆ ไม่ได้ไม่ดีอะไรกะเขา"

ทันใดนั้นเจ๊เน้ยก็ลงมาหาเรา และเข้ามาพูดอย่างหารือ

"นี่! พ่อใหญ่ พ่อเรือง" เจ๊เน้ยพูด "ตัวฉันถ้ามันจะต้องอยู่อีกหลายวัน จะรีบกลับก็จะกลายเป็นคนเสีย ฉันจะให้พ่อเรืองกลับก่อน และกะว่าราว ๆ สิบกว่าวันจงรีบมารับฉัน กะว่าจะเลยทำเรื่องมรดกให้เสร็จเสียเลย"

ผมค่อยสบายใจจะได้กลับ พี่ใหญ่คงห่วงเจ๊เน้ยขึ้นบ้างเห็นนั่งนิ่งอยู่ แต่คิดแล้วคนที่นี่ก็ญาติของเจ๊เน้ยแกทั้งนั้น ปล่อยแกไว้ก่อนก็ดี เรากลับไปทำงานสักพักค่อยมารับแก ตกลงเราอยู่เป็นเพื่อนแกอีกสองคืนจึงได้กลับ เจ๊เน้ยมาส่งที่รถ และมอบเงินให้พี่ใหญ่มาก้อนหนึ่ง เมื่อล่ำลากันแล้วพี่ใหญ่มองเจ๊อย่างห่วงใย เมื่อรถเมล์เคลื่อนรถวิ่งมาไกลมากแล้ว จึงได้ความว่าเจ๊เน้ยให้เงินมานั้นทั้งค่ารถค่ากิน และเงินที่เราขาดงานมาด้วย ผมขอบคุณแกที่รู้ว่าเรายากจนช่วยจัดเงินให้มาด้วย ไม่ยอมให้เราขาดทุน ตลอดเวลาที่อยู่การกินการอยู่ก็ฟูมฟายดีตลอดเวลา

อีกสิบกว่าวันผมกะพี่ใหญ่ก็ระเห็จมาระยองกันอีก งานศพได้เสร็จไปแล้ว กู๋เต็กได้ช่วยจัดการมรดกให้เสร็จไปอีกด้วยทั้งนายกิมเฮงและเจ๊ จำพวกเงินทองก๋งจื๊อแบ่งให้ลูกหลานที่อยู่ใกล้ชิดไปแล้วหมดสิ้น แต่เจ๊ของเรากะนายกิมเฮงได้เฉพาะที่ดินแต่ว่าใกล้เมืองดีมาก เจ๊เราได้ห้าสิบไร่ชิดตลาดเข้ามา ส่วนนายกิมเฮงได้ไปทางแม่น้ำ เขาก็เลยเหมาะกะทางโครงการของเขาเจ๊ของเราก็มีโครงการเหมือนกัน แต่ว่าขอให้พี่ใหญ่ร่วมมือร่วมชีวิตด้วย แกจะเซ้งร้านข้าวแกงสี่แยกสนามเป้าเอาเงินผสมกะที่มีอยู่สร้างห้องแถวให้เช่าชิดตลาด จะทำร้านข้าวแกงอีก และทำไร่ด้วยพอควร

ข้อใหญ่อยู่ว่าถ้าพี่ใหญ่ร่วมชีวิตกะแกจึงจะทำตามที่วางแผนไว้ได้ ส่วนผมนั้นเจ๊แกไม่คิดทิ้ง จะแบ่งที่ให้สิบไร่ทำกิน และโอนให้เป็นกรรมสิทธิ์เลย ผมมาคิดดูก็เข้าที เกิดอยุธยาแต่มามีที่ดินระยองอย่างไม่เคยฝันเลย ถ้าพี่ใหญ่ไม่โอนอ่อนตามที่เจ๊ตั้งใจ พี่ใหญ่จะโง่อย่างวายร้าย การมีหลักฐานขึ้นนี้อย่างพี่ใหญ่จะไปทำอะไรที่ไหนได้อย่างนี้ มีวิชาอะไรกัน เป็นกรรมกรออกแรงแลกเงิน เล่นลิเกแลกเงินน่ะรึ หัวหงอกอีกสิบหนก็เป็นหลักฐานไม่ได้ เพียงมีเมียแก่ไปหน่อยจะเป็นไร แลกกับชีวิตเป็นกรรมกร สวยน่ะไม่สำคัญ ตายายยังมีชีวิตต้องห่วงแอบไปดูแกบ้าง พเนจรไปบ้าง ถ้าพี่ใหญ่มีหลักฐานดี ผมก็พอจะพึ่งได้

เรื่องปีศาจนายฮะไม่กลับมาสิงร่างก๋งจื๊ออีกนั้น ผมเพิ่งมารู้แจ่มแจ้งคราวหลังว่า นายฮะเมื่อยังมีชีวิตเคยเป็นคนมีหลักฐานดีและไว้ตัวไว้เกียรตินัก ถือตระกูลอยู่มาก ที่หมอเติมขู่ว่าจะเอา

แม่จ่ายคนเลี้ยงหมูมานั้น ปิศาจนายฮะกลัวนัก กลัวจะถูกดูดไปเกิดในท้องหญิงชั้นนั้น จึงทิ้งร่างก๋งจื๊อหลบไป เท่าที่มาสิงอยู่กับร่างก๋งจื๊อก็เพื่อจะมาล้มมรดกของนายกิมเฮงและเจ๊เน้ยเสีย เพื่อช่วยนายฮวดลูกชายให้ได้สมบัติ แต่บังเอิญมีผู้รู้ทันมาขับไล่นายฮะให้พ้นไปจากการสิงคนตายไป หมอเติมแกละเอียดกะการไว้ถูกต้อง จึงทำการสำเร็จ

“ครูครับ!” คุณสมัยเรียกครูพยุง “วีนา! กวักมือเมื่อกี้ที่ซากรถพัง”

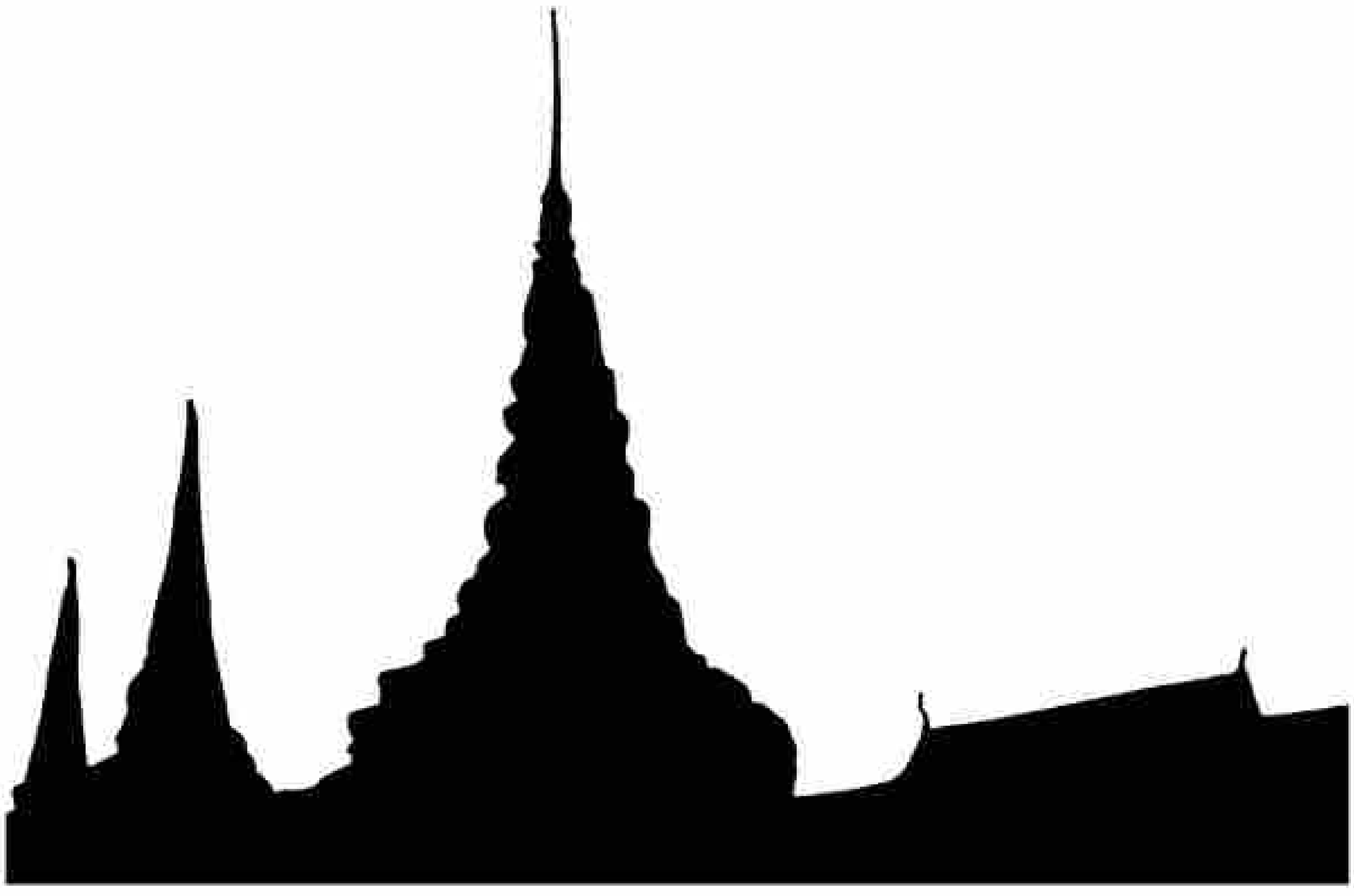

เรื่องยุ่งของมนุษย์

เรื่องนี้เป็นอีกตอนหนึ่งของชุดนายอุทิศ นักเขียนนิยายรัก เป็นตอนที่นายอุทิศได้รับความกระทบกระเทือนใจของเพื่อนซึ่งเหมือนเป็นเรื่องของตัวเอง ด้วยว่าเขาเป็นผู้รู้เห็นชีวิตของเพื่อนอยู่ตลอดเวลา ในสุดท้ายเพื่อนรักได้มานั่งน้ำตาไหลอาบหน้าอยู่ต่อหน้าเขา

ผมนั่งมองสุธีร์ที่นั่งร้องไห้อย่างน่าสังเวชอยู่ต่อหน้าผมภายในห้องของผม ซึ่งจัดว่าเป็นห้องทำงานและห้องนั่งเล่นหรือห้องนอนรวมกันไป เท่าที่ญาติได้แบ่งให้เป็นสัดส่วนของผม

"อย่าทรมานฉันเลย เธอร้องก้องหัวใจฉันตลอดเวลา" สุธีร์พูดแล้วร้องไห้ ผมไม่ได้พูดอะไรเลย เพราะพูดไม่ออก เพราะเห็นความอลเวงของเพื่อนน่าสงสารมาก เท่าที่เขาเอากระดูกคุณสินวลยอดสุดสวาทของเขามาตระเวนกรุงในกระเป๋าเสื้อของเขา ครั้นเมื่อเขาเข้าบ้านของเขาที่เช่ารวม ๆ กะเพื่อน และบ้านนั้นได้สร้างมาเก่าแล้วจึงมีผีบ้านผีเรือนคุ้มครองอยู่ เมื่อสุธีร์นำเอาผีนอกบ้านเข้ามาก็เกิดทะเลาะขัดแย้งกันขึ้นในระหว่างผีต่อผีซึ่งสุธีร์ไม่รู้เรื่อง เมื่อสุธีร์หลับแล้วคุณสินวลก็ต้องออกไปเร่ร่อนวนเวียนอยู่นอกบ้าน รอเวลากว่าสุธีร์ตื่นจึงจะเข้าบ้านได้ แต่

อุตส่าห์ทนมาหลายวันจนทนไม่ไหว จึงได้ร้องบอกกับสุธีร์ว่า อย่าทรมานฉันเลย ฉันต้องทรมานอยู่กลางหาวทุกคืน คุณสินวลร้องไห้ขอให้สุธีร์เอากระดูกเธอไปไว้ที่ดังเดิม ที่วัดนกอ่างทอง สุธีร์รู้เรื่องก็ตกใจและเสียใจที่สุด ที่จะต้องเอาของสุดที่รักของเขาไปไว้ยังที่ห่างไกล เมื่อหมดหนทางเขาจึงมาหาผมให้ช่วยแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งผมเองก็งงงันไม่ทราบว่าจะแก้ได้อย่างไร เพราะมันมีอยู่สองทางเท่านั้น ทางหนึ่ง สุธีร์จะต้องหาบ้านอยู่ใหม่ที่ยังไม่มีผีเรือนสิงอยู่ ทางสองจะต้องหาเงินปลูกบ้านใหม่ของตัวเอง แต่ทางสองนี้ผมรู้สึกว่าสุธีร์ยังไม่มีเงินจะทำได้

แต่ที่ดีที่สุดสะดวกที่สุด สุธีร์จงเอากระดูกคุณสินวลไปไว้ยังที่เดิมก่อนจนกว่าจะจัดการเรื่องที่อยู่ได้เรียบร้อย

"สุธีร์!" ผมเรียก "แกจงตัดสินใจเอากระดูกคุณสินวลไปไว้ที่เก่าเสียก่อน แล้วแกจะต้องหาบ้านใหม่ที่ยังไม่มีผีเรือนเก่าอาศัย" ผมออกความเห็นได้อย่างนี้

"ตกลงฉันต้องห่างกับสินวล" เขาพูดอย่างน้อยใจอาลัยอาวรณ์

"ให้แกทำอย่างเก่าไปก่อนชั่วคราว เอากระดูกไปไว้ที่เก่าแล้วแกก็ไปเยี่ยมเธอบ่อย ๆ และไปนอนค้างที่บ้านด้วยตามเคย การที่แกจะเอาเธอมาตระเวนและทรมานเมื่อเวลาเข้าบ้านไม่ได้เช่นนี้ สงสารเธอเถิด เธอเองไม่มีกรรมแต่อย่างใด แต่แกเองจะทำให้เธอมีกรรมทรมานเร่ร่อนอยู่ผู้เดียวอย่างนั้น กันสงสารเธอนัก กันเองอยากจะร้องไห้กับเธอเหลือเกิน อย่าทำเลยสุธีร์เอ๋ย เวทนาเธอเถิด"

สุธีร์เชื่อฟังผมดี เป็นอันตกลงจะเอากระดูกไปคืนที่เดิม แต่หน้าตาซีดเซียวเพราะความเสียดาย พอถึงวันเสาร์หยุดราชการผมก็ต้องร่อนไปอ่างทองกะเขาตามเคย เขาแอบไปวัดเอากระดูกไปเก็บที่เดิม โดยไม่มีใครรู้ว่าเขาทำอะไรแก่กระดูกคุณสินวล ทั้งแอบเอาติดตัวไปและแอบเอามาคืนที่เก่า นอกจากพระองค์หนึ่งที่ท่านช่วยอยู่ทางวัด เราได้นอนค้างกันที่บ้านเขาตามเคย พอถึงวันกลับหน้าตาเขาไม่ผ่องใสเลย ผมรู้ใจเขาดีแต่ก็ช่วยอะไรไม่ได้ ขากลับผ่านอยุธยาก็แวะเยี่ยมคุณเกรียงหน่อยหนึ่ง แล้วก็ลาท่านกลับกรุงเทพฯ

ผมมาถึงบ้านได้รับจดหมายหนึ่งฉบับ เป็นจดหมายมาจากนครนายก พอเปิดอ่านก็ได้รับคำบอกเล่าของนายศักดิ์ของผมเล่าว่าวิญญาณของคุณขาวและคุณสมพรที่ไร่คอยรักชักจะวุ่นวาย คือวิญญาณของคุณสมพรมาเข้าฝันนายศักดิ์ว่า วิญญาณคุณขาวหนีไปเกิดเสียแล้ว คุณสมพรจึงอยู่เดียวดาย แต่มีสุนัขซื่อสัตย์ของคุณขาวอยู่เป็นเพื่อนด้วย นายศักดิ์ว่าเธอมาเข้าฝันบ่อย ๆ และร้องไห้คิดถึงคุณขาว ผมอ่านจดหมายแล้วก็คิดว่ามนุษย์ในโลกนี้ช่างยุ่งยากหนักหนา ตายแล้วก็ยังวุ่นวายอีก วิญญาณมาร้องไห้คร่ำครวญแก่นายศักดิ์เสมอ ๆ นายศักดิ์ก็ช่วยอะไรไม่ได้ มีแต่ความกลัวสะทกสะท้านทุกคืน เรื่องนี้ถึงผมเองก็กลัว เพราะคุณสมพรไม่ใช่คู่รักผม ถ้ามาวนเวียนอย่างนายศักดิ์โดน เป็นผมผมก็แย่เหมือนกัน

วันหนึ่งผมได้ไปเยี่ยมพระภิกษุนพที่วัดระฆัง เพราะตั้งแต่ท่านแนะนำให้ผมรู้จักกับพระภิกษุเกรียงแห่งวัดธรรมมิกราช

อยุธยาแล้ว ผมก็ไม่ได้ไปเยี่ยมท่านเลย มัวยุ่งอยู่กะเรื่องของสุธีร์อยู่เป็นส่วนมาก เมื่อไปพบท่านแล้วท่านก็ถามทุกข์สุขและผลงานด้านการเขียนเรื่องของผม ผมจึงเล่าเรื่องของสุธีร์ให้ฟัง ท่านฟังแล้วก็พยักหน้าและพูดว่า

"มันยังงั้นแหละโลกมนุษย์เรา ไม่มีอะไรสงบลงได้ วนเวียนยุ่งเหยิงตลอดเวลา ทั้งมีชีวิตอยู่และทั้งตายไปแล้วก็ยังไม่จบ" คุณพพูดด้วยความจริงของโลกมนุษย์ ในวันนั้นบังเอิญได้รู้จักกับครูพยุงและคุณสมัยพอดี เพราะเขาทั้งสองมาชุมนุมกันที่กุฏิคุณพเป็นประจำ ก็เลยได้ฟังเรื่องของสุธีร์ที่ผมเล่าให้ฟัง

"ช่างเป็นรักที่มีอุปสรรคร้ายแรงจริง" คุณสมัยว่า "ไม่ใช่รักธรรมดาทั่ว ๆ ไป"

"ถูกแล้ว!" ผมว่า "รักกันแทบตาย แต่ก็จบลงอย่างน่าสลดใจ อีกคนตายไปแล้ว อีกคนที่อยู่ต้องทรมานต่อไป" ผมชี้ให้เห็นความอับเฉาเศร้าโศกของนายสุธีร์ว่าจะทรมานไปแค่ไหน

"มันยังไม่จบหรอก" คุณพพูด "หนุ่มสุธีร์เพื่อนของคุณอุทิศจะต้องเจออีกหลายเรื่อง เช่นว่า หนุ่มสุธีร์อาจจะเกิดรักใหม่ขึ้นอีก เพราะยังหนุ่มอยู่ ทางราชการก็อาจรุ่งเรืองข้างหน้า เหตุไฉนจะมารักวิญญาณนั้นอยู่ได้ จะยุ่งอีก หรือไม่ก็ตอนที่แม่ดวงวิญญาณนั้นไปเกิดเสีย หนุ่มสุธีร์จะตั้งสติไม่อยู่แทบจะเสียคนไปเลย ถ้าเราพยายามรู้จักโลกเสียว่าไม่มีความแน่นอนเลย ก็อาจจะตัดใจทำความแกร่งให้แก่หัวใจตนเองได้ แต่ถ้าหากใครไปยึดเอาเป็นจริงเป็นจัง นั่นก็คือความอ่อนแอของเราละ สัญญากันด้วยคำพูดอะไรกะมัน มันผันแปรได้ทุกเวลา" คุณพพูด

คาดล่วงหน้าเหมือนบ่นว่าโลกเราจะหาความแน่นอนที่ไหนไม่ได้เลย ผมฟังแล้วก็หนักใจแทนนายสุธีร์ของเรา

"ลงอยู่ในโลกนี้จะหนีความยุ่งไปไหนได้" คุณนพย้ำ

ผมเลยเล่าถึงชีวิตของคุณขาวและคุณสมพรให้ฟังตั้งแต่ต้นจนลงท้าย และเล่าถึงซุ้มไม้เลื้อยดอกซู้รักบนเรือนหอรอรัก ที่มีชื่อไร่ว่า 'ไร่คอยรัก' ทั้งเรื่องของสุนัขผู้ซื่อสัตย์ที่ติดตามอยู่ตลอดเวลา และได้รับจดหมายจากเพื่อนแจ้งมาว่า คุณขาวได้หนีไปเกิดเสียแล้ว วิญญาณคุณสมพรจึงมารบกวนเพื่อนผมอยู่แทบทุกคืนด้วยความโศกเศร้าร่ำหา

"มันก็ยุ่งอย่างฉันว่านั่นแหละ" คุณนพพูด

"รายนี้เหตุการณ์รุนแรงน่าสงสารหนักเข้าไปอีก" ครูพยุงพูด

"อะไรไม่ร้ายเท่าที่ว่า ฝ่ายชายทนรอวิญญาณหญิงอยู่ ครั้นวิญญาณหญิงมาแล้ว ฝ่ายชายก็ทำลายตนเองเพื่อจะให้สมสู่ครองรักกันเพียงสองวิญญาณ แต่ลงท้ายวิญญาณชายกลับหนีไปเกิด ปล่อยวิญญาณหญิงลอยเคว้งอยู่แต่ดวงเดียว" คุณสมัยพูดอย่างเห็นใจ

"มันยุ่ง" คุณนพพูด "เอ้าก็ลองซิ ใครเกิดกล้าเกิดศรัทธาสงสาร ยื่นใจเข้าไปรักแทนวิญญาณฝ่ายชายเข้าก็อาจจะได้ แต่มันจะจีรังยั่งยืนไปกี่มากน้อย เดี๋ยวแม่ไปเกิดเสียแล้วใครที่ลงทุนรักเข้าไปแล้วก็ย่ำแย่ตั้งตัวไม่ติด"

"ถ้าจะช่วยได้ก็ต้องแกล้งทำเป็นรักวิญญาณเธอ เพื่อลวงให้เธอมีสุขไปได้บ้าง" ครูพยุงออกความเห็น

"ครูจะลวงผีเรอะ?" คุณนพถาม "การลวงการหลอกน่ะ เราทำได้กับคนเท่านั้น เพราะไม่มีความรู้อะไรลึกซึ้งเท่าผี ก็ลวงล่อกันได้ แต่เกี่ยวกับวิญญาณน่ะ ต้องทำจริง ๆ ตามแนวของไสยศาสตร์ ทำด้วยใจจริง เป็นความจริงจึงจะเกิดความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ เรื่องทำหลอก ๆ เพียงกิริยานั้นไม่ได้ ถ้าใจไม่จริงก็ใช้อะไรไม่ได้ จะเกิดโทษอย่างมหันต์ทีเดียว" คุณนพอธิบาย

"ผมคิดว่าเท่าที่ทำก็เพื่อช่วยเธอนั่นเอง ก็มีหลอกลวงบ้าง" ครูพยุงค้าน

"ไม่ได้!" คุณนพร้อง "ความสำเร็จไม่เกิด การทำเล่น ๆ ไม่มีอะไรสำเร็จในโลก นี่เป็นทางไสยศาสตร์ต้องทำด้วยใจจริงประสงค์จริง จึงจะบรรลุผล การหลอกนั้นทำได้เฉพาะกะคนด้วยกันที่โง่กว่าก็หลงลิ้นกันได้ แต่นี่วิญญาณนะครู เพียงยื่นหน้าเข้าไปเท่านั้น วิญญาณนั้นก็รู้ทันเสียแล้ว และถ้าเขาโกรธหาว่าดูหมิ่นเขา เขาจะกลับซ้อนกลเอาบ้าง เราเองแหละจะตาย"

"กรรมของสัตว์มนุษย์" ผมว่าแล้วถอนใจยาว เราจะช่วยได้ก็แต่เพียงให้ความเห็นและสงสารเท่านั้น จะจริงจังอะไรเข้าก็จะลำบากคราวหลัง อย่างที่คุณนพพูดไว้แล้ว

"ถูกแล้ว!" คุณนพว่า "ก็ตัวคุณอุทิศเองก็มีกรรม เรื่องอะไรก็ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวยังอุตส่าห์เป็นทุกข์เป็นร้อนไปกะเขา แม้แต่จะไม่มีอะไร ก็เที่ยวแส่หาเรื่องเพื่อเอามาสร้างเรื่องรัก ตามหน้าที่อาชีพ แต่ไม่รู้หรอกว่าพลอยฝังใจเข้าไปกะกรรมของเขานั้น ๆ แล้ว น้ำตาเรี่ยน้ำตาราดไปด้วย" คุณนพพูดแล้วหัวเราะประกอบคำที่พูดไปแล้ว

"ท่านครับ!" คุณสมัยเอ่ยขึ้น "เช่นวิญญาณของคุณสมพรนั่นน่ะ จะต้องทรมานไม่มีวันเลิกวันจบหรือครับ?"

"โอ๋! เอาอะไรมาพูด วิญญาณนั้นจะไปเมื่อใดก็ได้ และวิญญาณทุกดวงย่อมรู้ดีว่าจะคอยกันไม่ได้ช้านานมาก เท่าที่วิญญาณของโยมหญิงนั้นยังไม่จากที่ไปก็เพราะยังมีความอาลัยอาวรณ์อยู่ ยังวนเวียนสิงสู่อยู่ก่อน จริง ๆ แล้วที่รวมวิญญาณของเขามีสโมสรแห่งพวกกายทิพย์ ฉันสงสัยว่าวิญญาณของคุณขาวจะเผลอตัวถูกดึงดูดไปเกิด และก็เกิดในที่ใกล้ ๆ นั่นเอง วิญญาณคุณสมพรจึงยังอาลัยอาวรณ์ไม่อยากจะจากไป" คุณนพว่า "ขอให้พวกเรารู้ไว้เสียด้วยว่า คำว่าตายแล้วนั่นน่ะ เป็นคำของคนเราเรียกคนที่หมดลมว่าตายแล้ว คือร่างกายตายนิ่งเน่าเปื่อย แต่ความจริงแล้วไม่มีใครตายเลย เพียงเปลี่ยนที่อาศัยใหม่เท่านั้น เรือนร่างเก่าเน่าเปื่อยก็ผละไปหาที่อาศัยใหม่ถ้ามีโอกาสเกิดก็เกิดไปเลย นั่นคือยึดที่อาศัยให้แก่ดวงวิญญาณได้แล้ว ถ้าหากว่าดวงวิญญาณนั้นยังไม่ยอมจะเกิด ก็คงลอยเร่ร่อนอยู่อย่างสบาย ๆ บรมสุข หมดกังวลโดยทุกประการ การที่ไปเกิดใหม่นั้นย่อมจะลืมเรื่องเก่า ๆ หมดเนื่องจากเป็นวิญญาณที่ประจำของร่างกายใหม่ ย่อมไม่มีของเก่าไปวุ่นวายในที่ใหม่ ถ้าวิญญาณดวงที่ยังอาลัยอาวรณ์เรื่องเก่า ๆ อยู่ก็ยังไม่ยอมไปเกิด"

คุณนพอธิบายแก่พวกเราอย่างแจ่มแจ้ง คุณสมัยฟังเรื่องราวแล้วเกิดอยากจะเห็นไร่คอยรักขึ้นมา พูดกะครูพยุงว่าโรงเรียนหยุดพักร้อนอยากจะหาโอกาสไปเที่ยวพระพุทธบาทที่ไม่ใช่หน้าเทศกาลไหว้ แล้วจะเลยไปเที่ยวลพบุรีด้วย ตอนท้ายจึงจะไปน้ำตกสาริกาและนางรองแล้วเลยไปไร่ที่ว่า จะจัดหารถเที่ยว

สักคันหนึ่งไปพร้อมกันได้หลายคน ผมฟังแล้วก็ยินดีด้วยบอกกะคุณสมัยว่าจะคอยฟังข่าวเรื่องรถที่จะหา ถ้าได้เมื่อใดผมจะเป็นผู้พาไปเองที่ไร่ป่าแห่งนางรองนครนายก

จากวันนั้นอีกหลายวันผมมาฟังข่าวเรื่องรถที่กุฏิคุณพอ็กก็ได้ความว่าคุณสมัยจัดการนำเที่ยวกันขึ้น มีนักเรียนหนุ่ม ๆ สาว ๆ ร่วมทางและจัดรถกันได้แล้ว แต่บังเอิญคุณสมัยนอนฝันมีใครมาเข้าฝันบอกว่า ในขบวนการเที่ยวนั้นมีคนที่ชะตาขาดถึงฆาตอยู่สองสามคน จงงดเสียมิฉะนั้นจะเกิดอันตราย คุณสมัยบอกครูพยุงให้บอกเลิกกะนักเรียนเสีย และขอร้องอย่าให้เขาไปเที่ยวเลย ส่วนทางคุณนพท่านก็ว่า ดีแล้วการงดนำเที่ยวเสียได้เพราะโบราณถือว่า ไม่ว่าจะทำอะไรถ้ามีผู้มาทักท้วงจงเลิกเสียเถิด ถือว่าความเป็นมงคลหมดไปเสียแล้ว ถ้าจะไปเที่ยวจริง ๆ ก็ไปกันเพียงน้อย ๆ คน ให้ไว้หน้าที่นายมั่นจัดรถให้จะดีกว่าเอาเมื่อเอาได้เลย

คุณสมัยและครูพยุงบอกว่า พวกนักเรียนชายหญิงและเพื่อน ๆ เขาที่อื่นไม่ยอมล้มเลิก การนัดเที่ยวครั้งนี้ถ้าหากครูและคุณสมัยจะถอนตัวเขาก็จะไปของเขา คุณนพจึงว่า ถ้าเช่นนั้นเราก็หมดปัญญาจะไปห้ามปรามเขาได้ เพราะเราหาเหตุผลและหลักฐานอะไรไม่ได้จะห้ามเขา จะนำเอาเพียงเรื่องฝันไปหาเป็นข้อห้าม เขาจะเกิดหัวเราะเยาะเราว่าคลั่งไคล้ไหลหลงโชคลางทั้ง ๆ เป็นเจ้าของโรงเรียนภาษาอังกฤษ การจะไปก็ควรไปแต่เฉพาะเรา แต่ออกรถเลื่อนวันเสีย ถือเอาเคล็ดทางโชคชะตาให้เขาไปก่อนหนึ่งวัน จึงเป็นอันตกลงเตรียมตัวจะเดินทางได้โดยมีกำหนดนัดตามเวลา

นายสุธีร์ขอตัวกะผมว่า ราชการเขาไม่หยุดอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเสาร์อาทิตย์เขาจะขาดไปอ่างทองเยี่ยมสืนวลของเขาไม่ได้ ผมก็เห็นใจเขาในเรื่องนี้ ตกลงผมก็ไปกะสโมสรวัดระฆัง มีคุณสมัย ครูพยุง นายมั่น และเพื่อนเขาอีกคนหนึ่ง คุณนพท่านขอตัวบอกว่าเรื่องสนุกอย่างนี้เป็นของฆราวาสไม่ใช่เรื่องของสงฆ์ ถ้าท่านไปจะทำให้คนอื่นสนุกน้อยลงไป เราได้นัดกันเช้ามืดที่หน้าโรงภาพยนตร์เฉลิมกรุงเป็นจุดรวม เมื่อเอาจริงเข้าก็มีแต่ผมคนเดียวที่มาคอยรถ นอกนั้นเขารวมพร้อมกันที่วัดระฆังและมาพร้อมกันหมด รถเราออกยังมีอากาศมืด ตั้งจุดไปกินกาแฟเอาที่รังสิต

รถเราเลยสี่แยกสนามเป้าไปหน่อยก็สว่าง คุณสมัยงัดเอาหนังสือพิมพ์เช้าขึ้นมาดู แล้วทำตาโตตกใจ

"เอ๊ะ!" คุณสมัยร้อง "ครูครับดูนี่" พูดแล้วแบหนังสือพิมพ์ให้ครูพยุงดู

"ถ้าจะพวกเราด้วยละมั้ง!" ครูพยุงร้องอย่างตกใจแล้วรีบพลิกอ่านหน้าหลังดูรายละเอียด

ผมทายว่าคงเกิดเหตุร้ายขึ้น เกี่ยวกะอุปัทวเหตุได้ความว่าพาดหัวหนังสือพิมพ์ว่ารถท่องเที่ยวชนกะรถบรรทุกหินอย่างประสานงา ผมไม่อยากฟัง มันสลดใจนัก ดูว่าข่าวการตายมันจะจำเป็นประจำวันของเมืองเรา เหมือนว่าเช้าขึ้นจะต้องกินกาแฟของประจำ

"พวกเรา! ตายคาที่สามคน บาดเจ็บอีกมาก" ครูพยุงพูดอย่างหน้าขาวซีด ผมเบือนหน้าไม่ฟัง ไม่ใช่ว่าไม่สนใจในทุกข์

ผู้อื่น แต่มันสลดใจนัก คุณสมัยยกมือพนมทั่วหัว คล้ายขอบคุณสวรรค์ หรือขอบคุณผู้ที่เข้าฝันให้รอดตายหรือบาดเจ็บ เราหยุดกินกาแฟกันที่รังสิต และบ่นปลงอนิจจังถึงรถท่องเที่ยวคันที่ไปก่อนเมื่อวานนี้ ผมกะนายมั่นสมัครใจดื่มสุรามากกว่ากาแฟ ใจนั้นนึกคิดถึงสุธีร์เหลือเกิน ผมมาเสียทางนี่เขาจะต้องไปอย่างทองแต่ผู้เดียว ออกสงสารมนุษย์ที่ระงมอยู่ในกองกรรม ไม่มีผมนั่งไปนั่งมาอย่างเคย ทั้งขากลับจะไม่มีวิญญาณสิ้นวลติดกลับมาด้วย

เราพบซากรถที่ประสานงากองอยู่ข้างถนนก่อนถึงหินกอง ดูยับเยินน่าเสียวไส้ ผมดูเพียงแวบเดียวแล้วก้มหน้ากลืนน้ำลายที่ตายคาที่ก็รู้แล้วรู้รอด ที่บาดเจ็บป่านนี้คงนอนร้องโอดโอยอยู่ที่โรงพยาบาล เราหยุดรถที่สระบุรี กินข้าวกลางวันกันที่นั่น ไม่ใช่หน้าเทศกาลพระพุทธบาท ทั้งรถทั้งคนก็เบาบางลงบ้าง แต่ยังมีน่ารำคาญแม่พวกขายกินแบ่งที่ยัดเยียดขายให้ ค่าอาหารย่อมเบาลงบ้างผิดกว่าเทศกาลไหว้พระ มันช่างเป็นเรื่องน่าคิดว่าในเวลาคึกคึ้นเช่นงานไหว้พระจะช่วยกันลดค่าอาหารให้เป็นราคาธรรมดาก็จะดี เท่ากับส่งเสริมให้คึกคึ้นขึ้น ไม่เกิดเข็ดขยาดในราคาแพง แทนที่จะทำให้ทุก ๆ คนติดใจจะไปไหม่ ความจริงไม่น่าเลย มิใช่ว่าหน้าเทศกาล ทางราชการจะคิดภาษีอะไรเพิ่มก็เปล่าทั้งสิ้น ร้านค้าตัวเคยอยู่ตึกแถวอย่างไรก็อย่างนั้น มิใช่ว่าไปปลูกใหม่ จะได้คิดค่าก่อสร้างบวกเข้าไปด้วย ถ้าเป็นอย่างนั้นผู้ซื้อก็เห็นใจไม่รังเกียจ แต่ที่นี่สระบุรีน่าเกลียดถือว่าเวลาจำเป็นของพวกที่ผ่านไปรีดขูดเอา ดูไม่เป็นกันเองกะลูกค้าบ้างเลย

เสร็จอาหารแล้วเรามาแวะสวนพฤษศาสตร์ทางผ่าน ลงเดินเล่นและล้างมือล้างหน้าที่ธารน้ำไหลริน ดูค่อยผ่องใสขึ้น เห็นเด็กหญิงชายท่องลำธารตามหมู่บัว เขาอ้างว่าหาฝักกิน มันเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของกอบัว ผมไม่ทราบ เขาว่าไปทำอาหารได้ มองดูสดชื่นรื่นรมย์ตามธรรมชาติของชาวป่า ตลอดลำห้วยเข้าไปลึก ๆ มีต้นโศกสาขาข้ามธาร มีดอกส่งกลิ่นหอมเย็นยะเยือกใจ ลมพัดมาดอกโศกจะร่วงโปรยลงบนผิวน้ำในห้วยที่ใสเย็น ปลาเล็ก ๆ ผุดปุ๋มป๋าวังเวงน่าสงบใจ ผมนึกไปว่าใครสักคู่เคยมาฝากรักกันที่นี่ แต่แล้วจะโดยเหตุใดก็ตามเกิดต้องแยกทางกันเดิน หรือว่าตายจากกันไปข้างหนึ่ง แต่อีกข้างหนึ่งยังเคยผ่านมาที่นี่ โดยขาดคู่ไป ใจคอจะเป็นอย่างไรบ้าง คงจะสลดเหี่ยวแห้งไม่เบ่งบาน ดอกโศกที่ร่วงลงน้ำค่อย ๆ ลอยไปตามกระแสน้ำไหลอย่างน่าใจหาย ทำให้นึกถึงพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่สองในเรื่องอิเหนาตอนหนึ่งที่เป็นเพลงร้องไทยเดิมว่า

เห็นเล็บนางเหมือนอย่างเล็บน้อง
พี่ประคองเนื้อนวลเจ้าข่วนพี่
เห็นโศกสาขาริมวารี
เหมือนทรงโสกีระกำใจฯ

เรามาถึงพระพุทธบาทเวลาบ่าย ๆ หน่อย เข้าเที่ยวตามที่ต่าง ๆ ที่ง่าย ๆ หน่อย มาเที่ยวไม่ใช่หน้างานก็เงียบเหงาหน่อย พวกที่มาสนุกกันดื่มไปชมอะไรไปพอควรไม่ถึงแก่จะทั่วทุกแห่งดีขึ้นบนเฉลียงพระพุทธบาท แล้วตีระฆังไปรอบคล้าย ๆ เวลางาน ใจมันแว่วว่าถ้าผมมีรักเคยเดินตีระฆังตามกันไปจนรอบ แต่ครั้งนี้ผมเดินตีอยู่คนเดียวเธอไปไหนเสียเล่า คิดแล้วก้มหน้าเดินลงจากที่นั้นออกรถดิ่วลพบุรีเลย เที่ยวตลาดนิดหน่อยแล้วก็เข้าพระราชฐานของพระนารายณ์มหาราช พวกที่สนใจทางประวัติ-ศาสตร์ก็ดูทั่ว ๆ ทุก ๆ แห่ง ตลอดจนตึกทิมแถวของนางห้ามแห่งองค์มหาราช ซึ่งติดตามมาบำเรอองค์จากอยุธยา เมื่อดูกันทั่วแล้วก็บ่ายรถกลับยังพระพุทธบาทอีก จะพักนอนกันที่นั่น ผมพอจะคุ้นเคยกะเจ้าหน้าที่กองบัญชาการนิคมสร้างตนเองอำเภอพระบาท พอจะอาศัยนอนได้ที่บ้านพักของกรมประชาสงเคราะห์เป็นบริเวณกว้างใหญ่ร่มเย็น บ้านพักมีห้องนอนห้องน้ำและส้วมทันสมัยดี ผมได้พาพวกไปดูซากอิฐปูนของพระตำหนักพระเจ้าทรงธรรมที่ชายน้ำธารเกษม ดูไว้เป็นความรู้ว่า เพราะพระองค์ท่านทรงสร้างพระบาทขึ้นจึงได้มีที่มาไหว้และมีที่เที่ยวกัน ที่ห้องพักเรามีห้องน้ำทันสมัย แต่ถ้าไม่ลงอาบน้ำในลำธารเกษม ก็เหมือนไม่ได้มาถึงธารเกษม ผมเลือกลำห้วยตอนหนึ่งที่มีทั้งโศกสาขาและไม้อื่นปกคลุมร่มเย็น ต่างพากันแน่ใจเอาว่า ที่ตรงนั้นคือที่ที่ท่านสุนทรภู่เคยมาอาบน้ำร่วมกับหญิงชายผู้ตามเสด็จฯ มาไหว้พระพุทธบาทตามที่ท่านสุนทรภู่นิราศไว้ว่า

๏ ต้นโศกทอดยอดขวางออกกลางห้วย
พี่ก็ช่วยผูกชิงช้าให้อาศัย
พวกผู้หญิงชิงขึ้นให้ช้าไกว
สนุกใจร้องเตือนให้เพื่อนโยน
ดูทำนองนางในไกวชิงช้า
ดังสีดาผูกคอที่โรงโขน
เถาวัลย์เปราะเคราะร้ายที่สายโยน
ก็ขาดโหนลงน้ำเสียงต่ำโครม
ผ้าห่มเปลื้องเครื่องเล่นอล่างฉ่าง
ทั้งสองข้างผู้คนเขาฮาโหม
พี่เหลียวแลธารหลวงเพียงทรวงโทรม
ให้แสนโทมนัสทัศนาฯ

ตรงที่เราลงอาบน้ำกันนั้น จะใช่ที่ไม่ใช่ที่ที่ท่านสุนทรภู่กล่าวไว้เราก็สุดจะรู้ เพราะห่างเวลากันตั้งร้อยปี แต่ก็แน่ใจเอาเองว่าตรงนั้นคือที่ท่านกล่าวก็สบายใจว่าได้อาบน้ำร่วมที่กะท่านแล้ว ลอยคอไปดื่มกันไปพอสบายดีก็เวลาเย็นย่ำ จึงขึ้นจากน้ำมาแต่งตัวที่พัก แล้วออกรถมาที่ตลาดข้างกองอำนวยการ หาอาหารกินกันอย่างสบาย กินไปมองดูมิ่งไม้และขุนเขาวิเวกใจ กลับมาที่พักเปิดไฟฟ้านั่งคุยนอนคุยกันตามสมัครใจ ใครชอบเรื่องพระก็ว่าไป ใครชอบมิ่งไม้ขุนเขาก็ว่าไป แต่ผมนักนิยมนิยายรักก็ย้อนคิดไปถึงสุนทรภู่ เมื่อท่านไปนิราศพระบาทท่านตามเสด็จฯไป ท่านก็จากรักไป ดูจะกำลังโกรธ ๆ กันอยู่เพราะทุกคำที่กล่าวไว้มักพูดถึงรักที่เศร้าสร้อย

ตำแหน่งที่ธารเกษมที่เราพักนั้น ห่างวังที่ลานพระบาทมาถ้าเดินเข้าไปกลับก็พอเมื่อยนิดหน่อย พระเจ้าทรงธรรมถือเอาว่าการไปสรงน้ำที่นั่นเป็นป่าลึกเข้าไป ห่างไกลวัยหน่อย ดู ๆ ก็น่าสนุก พวกสาวสรรกำนัลในตามกันวิ้ดว้ายกลัวเสือกลัวช้าง ฝ่ายชายก็กระหึมใจจะเป็นผู้คุ้มครอง เรื่องอย่างนี้มีผู้ตำหนิกษัตริย์โบราณว่าหาความเพลิดเพลินล้วนแต่เกี่ยวพันกะอิสตรี การตำหนินั้นไม่ถูก พูดแล้วปากเสียจะทำตนเป็นผู้ปราศจากโลกีย์ ก็จงไปบวชเป็นพระเสียเถิด การเที่ยวชมป่าชมเขานั่นเป็นการเที่ยวที่เปลี่ยนอารมณ์ เป็นการเที่ยวไกลบ้าน ถ้าไม่มีสตรีไปด้วยจะชี้ชวนให้ใครชมมิ่งไม้และโขดเขาเล่า จะชี้ให้ผู้ชายด้วยกันดูกระนั้นหรือ สำหรับชายนั้นจัดว่าผ่านโลกมามากกว่าหญิง จึงมีหน้าที่ชี้แจงและชวนให้หญิงชมจึงจะน่าชม ถ้าผู้ที่มีหนวดริมฝีปากด้วยกันมาทำอวดรู้เป็นผู้นำกันมันก็ลักเพศเท่านั้น ฉะนั้นที่กษัตริย์ท่านทำนั้นถูกต้องและงดงามสมกาลเทศะที่สุดแล้ว

พวกเราตื่นเช้าเบิกบานใจในการที่ได้เปลี่ยนอารมณ์มานอนค้างในเขตป่าดง ต่างเข้าห้องน้ำชำระกายแล้วแต่งกายเตรียมตัวกลับ ออกรถไปแวะร้านอาหารที่ตลาดดื่มเหล้าเล็กน้อยพอครึ้ม ๆ ใจ เสร็จอาหารแล้วก็ล่ำลาเพื่อนผู้จัดการให้เราได้พักพิงกันพอสมควร รถก็วิ่งกลับผ่านสวนพฤษศาสตร์ที่ร่มเย็น แล้วผ่านสระบุรี ผ่านทางเข้าพระพุทธฉาย จนมาถึงหินกองก็หักเลี้ยวทางซ้ายพุ่งเข้านครนายก ผ่านตำบลต่าง ๆ ไปโดยไม่แวะ พอเข้าตัวเมืองนครนายกจึงหยุดที่ตลาด ผมเคยแก่

การดีจึงซื้ออาหารแห้งเพื่อไว้เป็นอาหารมื้อต่อไปที่บ้านพักนายศักดิ์ รถวิ่งตรงสาริกา เราได้สนุกสนานกับการเล่นน้ำตกพอดู ดื่มสุราไปอาบน้ำไป ตามประสาคนหมกมุ่นอยู่แต่ในกรุงจะได้มาประสบ พอจุใจดีแล้วขึ้นรถย้อนทางมาแยกเข้าทางน้ำตกนางรอง แต่ไม่เลยไปน้ำตก เลี้ยวเข้าทางไร่ 'แดนสร่างทุกข์' ของนายศักดิ์เพื่อนของผม เขาเอะอะเป็นการใหญ่ที่ว่าเราไปโดยไม่ส่งข่าว ผมบอกเขาว่าเรื่องอาหารไม่ต้องเป็นทุกข์ ผมได้แวะตลาดเตรียมมาแล้วอย่างไม่เดือดร้อน

เราตกลงกันว่าวันนี้เราเล่นน้ำมาแล้วที่สาริกา จึงของดเล่นน้ำนางรองไว้พรุ่งนี้ก่อนจะเดินทางกลับ ตั้งวงคุยกันที่โคนมะม่วง บ้านนายศักดิ์เรา ชั้นล่างลาดปูนราบเรียบดี พวกเราเลยคิดจะนอนกันข้างล่างให้สบาย นายศักดิ์ของผมค้านว่าเตียงมีไม่พอ ถ้านอนข้างล่างจะต้องนอนเตียง การที่จะเอาเสื่อปูกะพื้นแล้วกางมุ้งครอบไม่เหมาะแก่การนอนตามไร่ตามป่า เกรงจะถูก–มด–งูเข้ามายุ่ง ตกลงการนอนของเราก็เปลี่ยนเป็นข้างบนตามคำบอกเจ้าของที่ เพราะข้างบนมีที่โปร่งหลายแห่งพอให้ลมโกรกได้

พวกเราทั้งหมดของเราเป็นที่สบายใจแก่เจ้าของบ้านทั้งเรื่องอาหารและการนอน ทำตัวได้ถูกแก่กาลเทศะ พอเห็นขุนเขาและป่าไร่ก็ถอดเสื้อกันทุกคน แสงแดดยังแข็งอยู่บ้างก็ไม่ร้อน ดื่มเหล้าอย่างสบาย บางคนทรงชุดอาบน้ำไทยเลยคือผ้าขาวม้าก็มี กางเกงแพรก็มี มะม่วงก็วิ่งเก็บไม่หล่นก็เอาไม้สอย จิ้มกับพริกกะเกลือบ้าง กะปิหวานบ้าง แกล้มเหล้าอร่อยไป คุณสมัย

ครูพยุงกระซิบกะผมอยากเห็นเนินคุณขาวและซุ้มชู้รัก นายศักดิ์ของเราก็พาไปดูยังที่นั้น บัดนี้รู้สึกว่าร่มรื่นกว่าครั้งที่ผมมา เพราะมีไม้อื่นช่วยบังแดดให้บ้างดูน่ารื่นเย็นดี พอมองเห็นเนินนั้นหูผมเหมือนได้ยินหมาเห่าออกมาจากใต้ซุ้มนั้นเบา ๆ แต่ไม่ใช่เห่าอย่างดุร้ายอะไร เป็นการเห่าทักทายและต้อนรับ ถ้าเห็นตัวมันก็จะเห็นว่าเจ้าของเสียงกำลังกระดิกหาง ผมชะงักหน่อยหนึ่ง แต่ว่าที่เนินนั้นก็โปร่งเตียนดี มีแต่ซุ้มชู้รักเท่านั้นที่ปกคลุมข้างบนทำให้ร่มรื่น เนินดินนั้นบางแห่งเห็นเป็นรูปคล้ายหลุมศพคุณขาว แต่มันก็ราบลงไปเกือบไม่เป็นรูปแล้ว ผมใจเศร้าพิกล เพราะรู้ว่าคุณขาวไปเกิดเสียแล้ว คงมีอยู่เฉพาะคุณสมพรเท่านั้นที่เวียนวนอยู่ พร้อมเจ้าหมาผู้สัตย์ซื่อ เมื่อกี้มันเห่าผมจริง ๆ เสียงเบา ๆ พอรู้ว่าเห็นแล้ว บนเนินนั้นร่มรื่นน่านั่งเล่น ถ้าไม่รู้ว่าที่นั้นมีอะไรสิงอยู่

คนอื่นที่ไม่ซาบซึ้งในชีวิตรัก เขาก็มอง ๆ ดูเนินนั้นและซุ้มชู้รักนิดหน่อยแล้วไม่เห็นเขามีกิริยาอะไรผิดแผก แต่ผมรู้ประวัติของเจ้าของเนินนี้มาก หัวใจจึงวิเวกนัก อนิจจา คุณสมพรยังวนเวียนอยู่ ป่านนี้คงแอบ ๆ และมองดูพวกเราอย่างยิ้มเศร้า ๆ อยู่ห่าง ๆ การพูดการคุยของผมเวลานี้ห่างลง เพราะใช้สมองหมกหมุ่นในเรื่องเจ้าของเนินและเจ้าหมาคู่ชีวิตของเจ้าของที่มากกว่าผมสะดุ้งใจวูบเมื่อได้สังเกตชัดแล้ว นั่นคุณหวานภรรยาพ่อศักดิ์ของผมกำลังท้องอ่อน ๆ เอ๊ะ! เช่นนั้นวิญญาณคุณขาวก็อยู่ในท้องคุณหวานนี่เอง ไม่ได้ไปเกิดไกลที่ไหน ผมมองแล้วคิดค้นแต่เหลือบตาไปพบตาของคุณสมัยว่ากำลังมองดูผม แล้วหันไป

มองดูท้องคุณหวาน คล้ายคุณสมัยจะรู้ทันผมว่ากำลังเห็นอะไร ผมเลยพยักหน้ากะแกเป็นการรู้กันนัย ๆ คุณขาวไม่ได้ไปไหน เข้าไปเกิดเป็นลูกคุณหวานเสียแล้ว วิญญาณคุณสมพรก็จากไปทางใดไม่ได้ ยังอาลัยอาวรอยู่ อนิจจาช่างเป็นคู่กรรมกันโดยแท้

ผมเป็นคนมีสันดานใจอ่อน พอนึกพอคิดอะไรสมเหตุผล น้ำตามันไหลออกมาเอง ผมรู้ตัวจึงรีบเช็ดเสียก่อน

"เฉพาะผู้ถึงในแก่นจริง ๆ จึงจะตื้นตัน" เสียงคุณสมัยพูดอยู่ข้าง ๆ ผมเบา ๆ ผมจึงรู้ว่าคุณสมัยเห็นอาการผม ผมจึงหันไปพยักหน้ารับ แล้วต่างชวนกันเดินกลับบ้าน แต่กลับชวนคนอื่น ๆ เดินเลยออกรั้วไปที่ที่ลำธารน้ำแห้งขอด ผมอธิบายเรื่องของลำธารนั้นให้ทุกคนฟัง ราวกะผมเป็นชาวไร่อยู่ที่นั่น ความสงบเงียบของลำธารแห้งขอดก็คงอยู่เช่นเดิม ผมมองไปทางต้นน้ำซ้ายมือที่เคยเห็นวิญญาณของคุณขาวกับสุนัขเดินช้า ๆ ในโพล้เพล้ครั้งโน้น ก็ใจหาย เพราะผู้นั้นไปเสียแล้ว ถ้าจะเห็นอีกเวลานี้ก็ต้องผู้หญิงเดินนำสุนัขแทนภาพเก่า ผมถอนใจสะท้อน เวลาค่อยเย็นย่ำลง เสียงสัตว์ต่าง ๆ ชักจะดังขึ้นทางด้านขุนเขาและดงป่าห่างออกไป นายมั่นดูดปากเจ๊ยบว่าชอบใจนัก เสียงนั้นมันกล่อมป่า ร่างกายมันเป็นอาภรณ์แห่งป่า เสียงมันเป็นดนตรีกล่อมวนา

เรามาชุมนุมกันที่ชั้นล่างของเรือน ตั้งล้อมวงที่พื้นปูน มีโต๊ะเก้าอี้พร้อม ครัวก็อยู่ชั้นล้างใกล้ ๆ กัน วิ่งเข้าวิ่งออกส่งอาหารกันสะดวกดี พวกเด็กทำไร่ก็สนุกไปกะเรา เขามีกระต๊อบเล็ก ๆ เรียงรายล้อมตัวเรือนของนาย ต่างจัดการจุดตะเกียง

หลายดวงให้สว่างเมื่อยามโพล้เพล้ค่ำลง ผมดื่มเหล้าแล้ววางแก้ว จะหยิบเนื้อเค็มจิ้มน้ำส้มก็พอดีเสียงสุนัขหอนไกล ๆ ด้านเนินซุ้มชู้รักโน้น มันหอนเสียงโหยยาว เจ้าพวกหมาสองตัวในบ้านเกิดสะดุ้งลุกขึ้นยืนหันหน้าไปทางทิศนั้น แล้วก็หอนรับกัน

"มันเป็นอย่างนี้ทุกย่ำค่ำ" ศักดิ์ของเราพูดขึ้นแล้วหัวเราะกะพวกเรา ให้เห็นว่าเป็นของธรรมดา ผมใจสะท้านนึกไปถึงแม่เจ้าประคุณเฝ้าเนินซุ้มชู้รัก เธออยู่เดียวดายวังเวงน่าสงสาร คุณสมัยมองผม เสียงสัตว์ป่าจอแจเมื่อใกล้ค่ำเงียบไปแล้ว คงเหลือแต่เสียงเรไรเจ้าของป่าหริ่งระงม พวกเสียงสัตว์ป่าตอนกลางคืน ถ้าจะมีก็คงไม่น่าฟัง เช่นเสียงเสือบ้าง ช้างป่าบ้าง แต่เวลานี้ยังไม่มีขึ้น เพราะเสียงพวกเราดังอยู่จึงเป็นที่ยำเกรงแก่พวกมัน

อิ่มข้าวกันแล้วก็ขึ้นบ้านชั้นบน เลือกที่จะนั่งคุยนอนคุยกัน ทุกคนเพิ่งจะรู้จักอากาศป่า แม้แต่จะเป็นหน้าร้อนก็ตาม ถ้าลงหมดแสงอาทิตย์แล้วก็มีความเย็นตามแบบของป่า ทุกคนใส่เสื้อนอนได้สบาย ไม่ต้องหาพัดมากระพือเหมือนอยู่ในกรุง สมาคมของเราหาเรื่องสนุก ๆ มาคุยกันเฮฮาลั่นป่า ทุกคนมีฤทธิ์สุราพอสบาย พอราว ๆ สี่ทุ่มหลับกันเงียบเสียง ผมกะคุณสมัยนอนมุ้งเดียวกันที่เฉลียงเรือน อากาศโปร่ง ดนตรีป่าเรไรระงมจนผมเพลินหลับไป เวลาที่เราไปกันนั้นเป็นข้างแรม เดือนขึ้นตอนดึกจะเป็นเวลากี่ทุ่มผมไม่ทราบ เสียงสุนัขในบ้านหอนเกรียวขึ้น ผมสะดุ้งตื่นลืมตาขึ้นเห็นแสงเดือนข้างแรมสว่างอย่างสลัว ๆ

ธรรมดาเท่าที่รู้อยู่ ถ้าเดือนหงายดึกสุนัขทั่ว ๆ ไปจะเกิดเหงาใจก็จะหอนขึ้น แต่ผมไม่สังหรณ์ใจนัก จึงค่อย ๆ แง้มมุ้งมองลงไปดูข้างล่างอย่างไม่ตั้งใจว่าจะดูอะไร แต่ทันใดนั้นผมสะดุ้งทั้งตัว ที่ห่างตัวบ้านออกไปตรงช่องทางเดินจะออกสู่ทางสัญจรทั่วไป มีหญิงหนึ่งยืนนิ่งดังรูปปั้น ห่มผ้าคลุมไหล่ ข้าง ๆ มีสุนัขตัวหนึ่งยืนอยู่ด้วย

ผมรู้ดีว่าผมกำลังเห็นอะไร และใครเล่า แต่ประหลาดตัวเองว่า ทำไมความกลัวผมเบาบาง ซึ่งธรรมดาผมเป็นคนกลัวผี คนเจ้าความคิดยิ่งกลัวมากกว่าคนธรรมดาที่ไม่ค่อยคิดอะไร แต่ผมจับได้ว่าที่มีความกลัวน้อยลงก็เพราะมีความสงสารเวทนาอยู่หนาแน่นกว่าความกลัว เป็นเพียงหนาว ๆ ใจในยามดึก หญิงนั้นยืนมองขึ้นมาข้างบน ผมสงสารสุดหัวใจ โธ่เอ๋ยทนไปกว่าจะหมดกรรมนะ เสียงสุนัขเงียบลง และภาพนั้นก็หายไป ผมได้ยินคุณสมัยถอนใจยาวหนัก ๆ ผมรู้ว่านั่นไม่ใช่เสียงคนหลับที่มักถอนใจยาว หรือว่าคนเมาเหล้ามักระบายลมของแอลกอฮอร์ออกมาเป็นธรรมดา เสียงคุณสมัยเป็นเสียงของคนตื่น ผมก็เลยนอนนิ่งแต่รู้สึกว่าน้ำตามันไหลออกชุ่มหมอน กว่าจะหลับลงไปอีกในทอดหลัง รู้สึกว่ายากเย็น ใจมันลอยไปยังซุ้มชู้รักโน่น ทั้งสงสารและห่วงใย ความรักหนอความรัก ความรักที่แท้จริงเป็นกระนี้หนอ

วิญญาณคุณขาวไม่ได้ไปไหนเลย คุณขาวก็อยู่ที่คุณหวานนั่นเอง เมื่อเข้าท้องไปแล้วก็ลืมเรื่องเดิมเสียสิ้น คุณขาวกำลังฝังวิญญาณในร่างใหม่และเป็นคนใหม่ไปแล้ว ไม่รู้จักคุณสมพรเลย

แต่คุณสมพรซิยังจำอะไร ๆ ทุกสิ่งได้ ยังเต็มไปด้วยความอาลัยอาวรณ์ จะห่างไปไหนมิได้ง่าย ๆ จึงยังเวียนวนอยู่แถวนี้ หวังและมุ่งอาลัยอยู่ข้างเดียว คุณสมพรเอ๋ย ผมช่วยอะไรคุณไม่ได้เลย เพราะผมเป็นมนุษย์ ได้แต่เพียงเห็นใจและสงสารคุณสุดหัวใจ ผมจะคิดอะไรไปอีกแค่ไหนจำไม่ได้ คงหลับไปอีกในตอนหลัง

ตื่นเช้าขึ้นพร้อมกับคนอื่น ๆ เสียงไก่ในบ้านพ่อศักดิ์เราขันกันกระจองอแง นกกาออกจากรังเซ็งแซ่ ชะนียามเช้านี้ร้องโหยหวนนัก เหมือนตื่นขึ้นผัวหายไปก็ร้องหาเสียงก้องขุนเขาแล้วสะท้อนไปในไพรกว้าง ผมรีบล้างหน้าแล้วสูบบุหรี่ อากาศเช้านี้สบายนัก เสียงผึ้งและแมลงภู่บินหึ่งหั่งไปตามซุ้มไม้ที่มีดอกไม้หอมหวน แมลงทับบินท่องเที่ยวสะเทื้อนดงจริง ๆ มันเป็นสัตว์เสียงหนักในเวลาบินร่อน เช้านั้นมีแมลงทับหลายตัว เสียงจึงกระหึ่มไปหมด สะเทื้อนดงจริง ๆ อย่างในบทกวีที่ปราชญ์ท่านแต่งไว้ และชื่อเสียงของมันนั่น เขาก็ตั้งให้มันตามสันดานของมันคือมันบินไล่ทับตัวเมียตลอดเวลา ฝ่ายตัวเมียนั้นพอตัวผู้บินมาทับก็ต้องหุบปีก เลยตกลงยอดหญ้าและพื้นดินด้วยกันทั้งคู่

นายมั่นดื่มเหล้ารับแสงอรุณนำคนอื่น ๆ ผมกะคุณสมัยก็ตามบ้าง เลยเป็นโรคติดต่อกันไปหมดด้วยกันแม้แต่เจ้าของบ้าน ดื่มแล้วนั่งฟังสิงสาราสัตว์ต่าง ๆ อย่างสบายอารมณ์ แต่ผมกลับนึกไปว่า ผึ้งจะไปตอมดอกชู้รักบ้างหรือเปล่า แต่ดอกชู้รักไม่มีกลิ่น ผึ้งจะตอมหรือไม่ก็ไม่ทราบ แต่ถ้าดอกชู้รักมีน้ำหวานในเกสร ผึ้งก็คงตอมแน่ คุณสมัยดื่มเหล้าแล้วพึมพำออกมาว่า

"เมื่อคืนผมเห็นเธอ" เขาพูดแล้วเบิ่งหน้าไปทางไกลโพ้น

"ครับ" ผมรับคำแกแค่นี่ และก็รู้แน่ชัดว่า เสียงถอนใจยาวของแกเมื่อคืนก็คือแกตื่นอยู่ ไม่ได้หลับ แล้วเราคุยเรื่องอื่น ๆ กันไปเพื่อคอยเวลาอาหารเช้าจะมาถึง ผมชวนพวกเราลงข้างล่างเพื่อจะได้ช่วยการครัวเขาบ้างตามแต่จะได้ ผมขอต้มโคล้งหัวปลาแห้ง แต่คุณหวานบอกว่าหัวปลาหมด มีแต่ปลาสลิดแห้งก็ตกลงกัน ผมโผนขึ้นต้นมะขามเตี้ย ๆ เก็บใบอ่อน ๆ มาให้คุณหวานทำต้มโคล้ง คุณหวานตำน้ำพริกป่าอีกชนิด คือใช้พริกขี้หนูแห้งตำกะปลากรอบ ปรุงเครื่องแล้วลงผัดน้ำมัน แล้วใช้ลูกอะไรผมเรียกไม่ถูก คือลูกมันคล้ายมะเขือเทศ แต่มีขนาดเล็กเท่าปลายนิ้วมือ ตำพอแตกแล้วคลุกผสมกันกะปลาและพริก มันอร่อยถึงใจจริง ๆ กินกะผักป่าต่าง ๆ เจ้าเนื้อกระป๋อง ปลากระป๋องทาบเข้ามาไม่ติดกะอาหารป่า น้ำพริกป่ากะต้มโคล้งปลาสลิดลอยร่อนเลย

ตอนสาย ๆ เราจึงพากันไปอาบน้ำตกนางรอง เราเตรียมนุ่งกางเกงอาบน้ำไทยสไตล์ไปเลย พอลงรถก็อาบได้เลย น้ำที่นี่น้อยกว่าสาริกา แต่ก็อาบเป็นที่ระลึก ผมลงลอยคอแล้วมองดูขุนเขาและมิ่งไม้ ใจตวัดไปถึงว่า ถ้าคุณสมพรและคุณขาวมาอยู่นี่เมื่อยังเป็นมนุษย์ ก็คงจะได้มาอาบมากินกันอย่างผาสุกในฐานะคู่ผัวตัวเมีย แต่ว่าเธอกลับมาเมื่อเป็นวิญญาณแล้ว ก็หมดโอกาสจะได้เล่นน้ำตกนี้ พอเราอาบเล่นกันพอควรแล้วก็กลับบ้านรับประทานอาหารกลางวันกัน แต่อาหารเปลี่ยนไปจากเช้า

คือเรากินข้าวเหนียวอย่างชาวอีสานกะเนื้อเค็ม แต่มีแกงชดแกงนี้ผมไม่ศรัทธานัก เพราะเชือดไก่ที่บ้าน ธรรมดาผมไปไหนมักขอร้องเจ้าบ้านไม่ให้รุกรานผู้อื่นมาบำรุงความสนุกของเรา แต่เจ้าบ้านทำไว้เสียก่อนแล้วเลยจำใจ

ทั้งกินทั้งคุยกันตกเข้าบ่ายมากจึงจัดแจงเก็บของลงกระเป๋าเตรียมกลับ เมื่อล่ำลากันเป็นการใหญ่แล้วก็ขึ้นรถ ผมมองไปทางเนินโน้นแล้วร้องบอกลาในใจอย่างมีอาลัยอาวรณ์ ผมขอลาก่อนคุณสมพรเอ๋ย ลาไปด้วยใจสงสารและห่วงใย อยู่เถิดคุณผู้มั่นในรักอย่างควรบูชา ผมจะพยายามเขียนเรื่องของคุณให้คนทั่ว ๆ ไปอ่าน เพื่อรู้จักรักอันแท้จริง ขอให้คุณจงมีสุขเถิด

ขากลับเราแวะโน่นแวะนี่แห่งละนิดละหน่อย พอเลี้ยวหินกองก็ตกเวลาโพล้เพล้ ท้องเรายังอิ่มข้าวเหนียวอยู่จึงกะจะไปกินอาหารเย็นที่ประตูน้ำพระอินทร์เลย รถเราได้วิ่งผ่านซากรถที่ชนกันยับเยินเมื่อขาไปอีกครั้ง ยังคงทิ้งอยู่อย่างเก่า แต่ค่ำแล้วก็เห็นแต่เพียงตะคุ่ม ๆ ทุกคนบนรถร้องเกือบพร้อมกันว่า

"ยังอยู่!" ผมมองไปแวบเดียวแล้วรีบเบือนหน้าไปเสียทางหนึ่ง ขณะนั้นเองคุณสมัยโดดลงจากที่นั่งข้าง ๆ ลงมานั่งที่พื้นวางกระเป๋า แล้วเอากระเป๋ารองก้นนั่ง คนที่นั่งข้างบนร้องเอะอะให้ขึ้นนั่งอย่างเดิม แต่คุณสมัยบอกว่าง่วงกลัวจะโงกตกลงมา ทุกคนก็หมดปัญหา แต่ผมสงสัยว่าคุณสมัยจะเห็นอะไรที่ซากรถนั่น พอแกเหลียวไปมองแล้วก็ผลุนผลันลงมาข้างล่าง แกใช้ความฉลาดพูดไปเสียอีกทาง รถเรามาจอดที่ร้านอาหารประตูน้ำพระอินทร์ พอดีก็เฮกันลงจากรถ

"ครูครับ!" คุณสมัยเรียกครูพยุง "วินา! กวักมือเมื่อกี้ที่ซากรถพัง"

"ฮะ?" ครูพยุงร้อง

ผมเกือบไม่ต้องถามอะไรเป็นอะไร "วินา" ต้องเป็นชื่อนักเรียนของโรงเรียนครูพยุง และตายไปในคราวรถชนกันยับเยินนั่นเอง

"แหม! ผมตกใจแน่ะครับ" คุณสมัยพูดแล้วเริ่มดื่มเหล้ารวดเดียวหมดแก้ว

ผมไม่อยากและไม่กล้าจะถามว่า ทางโรงเรียนของครูพยุงตายไปกี่คนในคราวนี้ เพราะถ้าถามแล้วก็มีแต่ความเศร้าใจทับถมกันเข้าอีก จริงอยู่คนชื่อวินาไม่ใช่ญาติแต่ก็เป็นลูกศิษย์ในโรงเรียน แต่ครูคนไหนเล่าจะไม่รักศิษย์ของตัว ฝ่ายคุณสมัยไม่ใช่ครูแต่ก็เป็นผู้จัดการ ก็เท่ากับเป็นอาจารย์ผู้ปกครอง จะไม่เสียใจเศร้าใจเสียเลยนั้นเป็นไปไม่ได้

พอดีเสียงนกแสกบินร้อง เสียงยาวกรีดหัวใจไปที่วัด ผมใจเย็นวาบ แล้วก็มีคล้ายเสียงนกเล็ก ๆ ร้อง แต่นกเล็ก ๆ บ้าอะไรจะมาร้องกลางดึก แต่ฟังไป ๆ มันก็เสียงผิวปาก ผมถึงกับชาไปทั้งตัว...

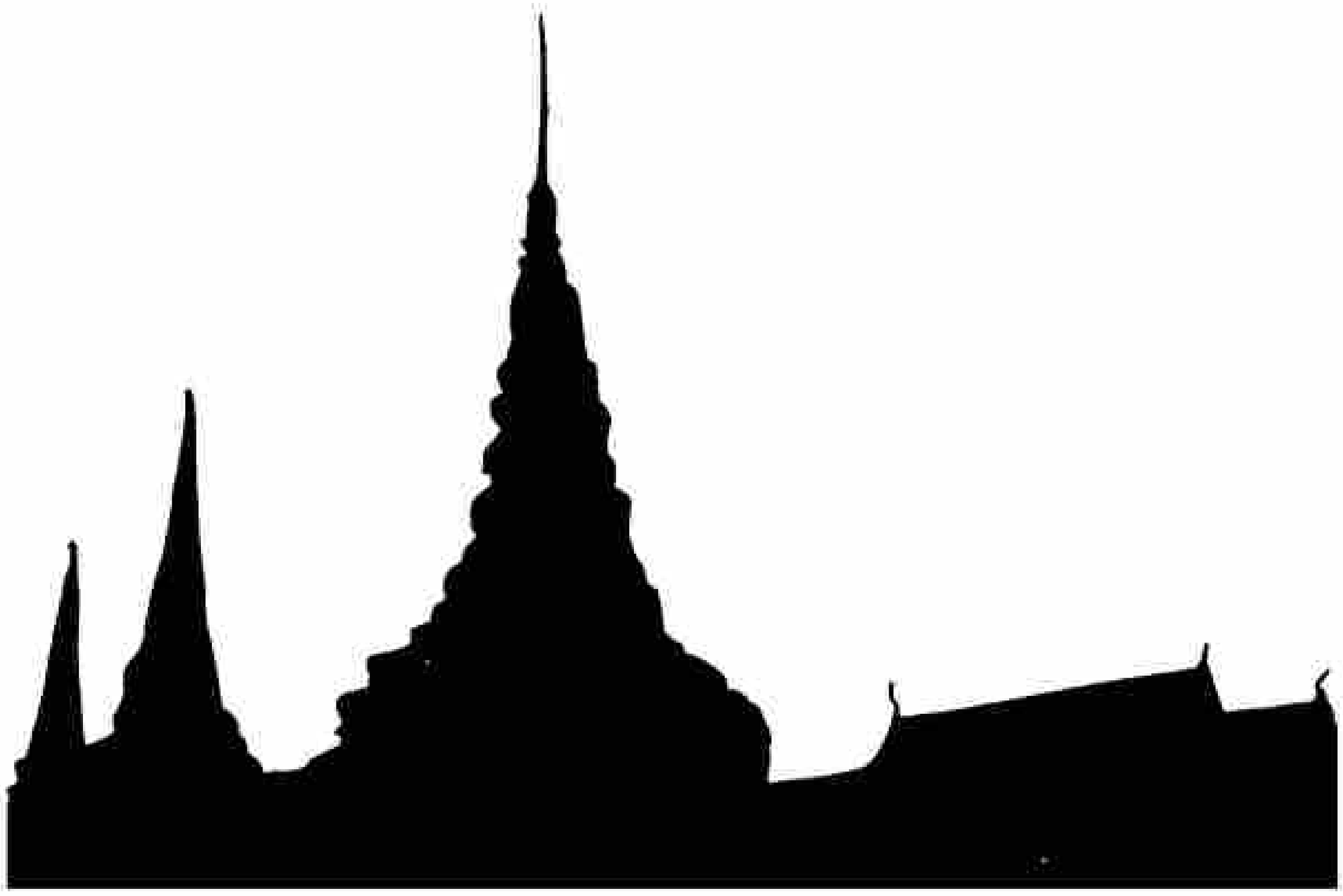

บ้านเกิดอ้ายเรือง

เรื่องนี้เป็นอีกตอนหนึ่งของชีวิตอ้ายเรืองพเนจร

ที่กลับไปเยี่ยมยายเจ็บหนักที่บ้านเกิด

การเที่ยวไปเที่ยวมาที่เมืองระยอง ทำให้ผมต้องไปขึ้นรถเมล์ที่หัวลำโพงบ่อย ๆ จึงได้พบกะคนอยุธยาที่เขารู้จักผมเข้าพอดี เขาบอกข่าวว่ายายผมเจ็บหนัก ผมใจหายวาบ ผู้มีพระคุณเจ็บหนักจะมัวทำงานอยู่อีกไม่ได้ จะต้องรีบไปเยี่ยมท่าน แม้แต่ว่าผมจะมีความขุ่นข้องหมองใจกะผู้หญิงบ้านนั้น ก็จำต้องไป จะทำไม่รู้ไม่ชี้เสียซักพักหนึ่ง ถือเอาว่าผู้ที่เลี้ยงเรามาแต่เล็กแต่น้อยสำคัญกว่า ทางนี้ก็มีพี่ใหญ่และน้าเกื้อเป็นห่วงเป็นใยและอาลัยผมอยู่มาก ผมเองก็อาลัยเขามากมายเช่นกัน เพราะเคยนอนเคยกินด้วยกันเสมอมา แต่มันจำเป็นจำใจจริง ๆ ต้องจากไปชั่วคราว หน้านี้เป็นหน้าแล้ง การเดินทางด้วยเรือจนถึงบ้านผมนั้นไม่ตลอด จะต้องเดินทางเรือไปสุดทางเท่าที่จะไปสุดแค่ไหน แล้วเดินทางบกต่ออีกที เรื่องการเดินในทุ่งก็คุ้นเคยมาแต่หัวเท่ากำปั้นจะกลัวอะไรอีก ผมจึงออกเดินทอดแรกไปรถไฟลงที่อยุธยา แล้วลงเรือต่อเข้าไปคลองบางสะแกสู่อำเภออุทัยต่อเข้าไปอีก จนสุดทางน้ำที่จะไปได้ที่ทุ่งนางชี เสียเวลากินอาหาร

เสียบ้างเรื่อย ๆ มาถึงทุ่งนางชีจึงบ่ายมาก กว่าจะถึงบ้านแม้จะค่ำก็เคยทางดี

พอย่างเท้าเหยียบทุ่งก็ถอนใจยาว แต่ไม่ใช่ถอนใจเพราะท้อถอยการจะต้องย่ำทุ่งอีกหลายทุ่งกว่าจะถึงบ้าน แต่มันถอนใจออกมาเองอย่างบอกไม่ถูกว่าเป็นเพราะอะไร อาจจะเกิดจากการทิ้งทุ่งไปเสียนาน ๆ พอมาได้กลิ่นซังข้าวแห้งกลางนา เสียงนกร้องและกลิ่นสาบควาย มันก็ถอนใจออกมาเฉย ๆ เวลานี้ได้มาเหยียบแดนเดิมบ้านเกิด เคยทุ่งมาแต่เล็กก็ย่ำทุ่งมันอีก การเดินทางแม้แต่จะไกลมากจะไปย่อท้ออะไรกะมัน ไปอยู่บางกอกใช่ว่าจะทำงานนั่งโต๊ะอย่างเขาอื่นเมื่อไหร่ มันก็ไปสู่งานหนักอย่างเคย งานทำถนนน่ะมันหนักกว่าการเดินเป็นไหน ๆ ผมเดินดุ่มไปคนเดียว ไม่ได้พบกะใคร ถึงจะพบก็ไม่รู้จัก เพราะว่าทุ่งแถวนี้นาน ๆ จะผ่านมาสักคราว เด็กเลี้ยงควายมันมองผมเพราะเห็นแต่งกายเรียบร้อยกว่าชาวบ้านนา ผมก็มองดูมันและยิ้มให้กะมัน เพราะงานที่มันทำอยู่น่ะ มันก็งานที่ผมเคยทำมาแล้ว นึก ๆ อยากจะเป็นอย่างเก่าอีก บนหลังควายมันก็เป็นที่รื่นรมย์ที่เคยมา พอนึกถึงควายก็ถอนใจออกมาอีกโดยไม่รู้ตัว หวนนึกไปถึงอีเด็กหญิงรุ่น ๆ กันที่เคยนั่งหลังควายมาด้วยกันแล้วมันสลัดรักไปรักคนอื่นอย่างใจดำ แต่คราวนี้จะต้องพบหน้ากัน ผมจะวางหน้าอย่างไร อ้ายคนแพ้รักจะทำหน้าด้านหน้าทนกะมันในท่าไหน นึกแล้วท้อใจ

ถึงหัวตะโกก็พอแดดร่มลมตก คิดถึงพี่ใหญ่จริง ๆ เราเคยดื่มเหล้าด้วยกันแล้วป่านนี้ เลยหยุดพักกลางทุ่ง งัดเอาขวด

เหล้าในกระเป๋าเดินทางออกมาดื่มเสียพอแก้กระหาย แล้วจึงเดินต่อไปอย่างสบาย เดินอย่างไม่เร่งร้อนนัก คิดว่าถึงบ้านค่ำมืดเสียก็ดี จะได้ไม่ต้องวางหน้าวางตาอะไรกันละอีสาวแฟง สักครู่ก็ผ่านเข้าทุ่งบ้านสนามทอง และแล้วก็ย่างเข้าบ้านโคกกรวด นับเวลาที่จากบ้านนี้ไปเกือบจะสองปีเพิ่งจะได้เคยไปไหนคนเดียว เคยไปไหนก็มีพี่ใหญ่ไปด้วยเสมอ เกิดมาร่อนเดี่ยวเลยวังเวงใจ พอถึงทุ่งหนองไอ้ด่าง ผมก็เดินชิดชายทุ่ง เหลือบไปชายหมู่ไม้ก็เห็นมีคนเดินบ้าง จูงควายกลับบ้านบ้าง ทำให้คิดถึงชีวิตเดิม ก้มหน้าเฉื่อยเรื่อยมาจนเย็นมากแล้วก็เข้าบ้านระเขน เห็นคนยืนอยู่โคนไม้ชายทุ่งคนหนึ่ง ผมก้มหน้าเดินผ่านไป

"พี่เรือง! พี่เรือง!" เสียงผู้หญิงเรียกผม จึงชะงักฝีเท้า แต่ยังไม่กล้าเหลียวไปดู เสียงนั้นทำไมมันเหมือนเสียงอีแฟงหญิงสองใจ แต่พอเรียกซ้ำอีก ผมจึงเหลียวไปเพราะคิดว่าคนเรานั้นเสียงมันอาจจะเหมือนกันได้ และที่นี่ไม่ใช่บ้านมาบโพธิ์ อีหญิงเห่อสมบัติจะมาทำไมที่นี่ แต่ครั้นเหลียวไปจริง ๆ กลับตกใจและเก้อเขินขึ้นมาทีเดียว ไม่รู้ว่าจะยิ้มดีหรือจะบึ้งดี มันก็อีแฟงจริง ๆ

"พี่เรืองกลับบ้านเรอะ?" มันถาม แต่ผมไม่ตอบใช้พยักหน้าแทน

"ฉันไม่ได้อยู่บ้านแล้วละ" มันพูดต่อ ผมมองมันนิ่งอยู่แล้วพยักหน้าว่ารับรู้ แล้วหมุนตัวจะออกเดินต่อ แต่คิดว่าควรจะถามอะไรดูบ้าง เพื่อรู้เรื่องอะไร ๆ

"ยายข้าเป็นไงบ้าง ข่าวว่าป่วยไข้?" ผมถามอย่างแข็ง ๆ

"ฉันไม่ได้อยู่บ้าน จะหนักเบาแค่ไหนไม่รู้ แต่รู้ว่าเจ็บป่วยอยู่" มันตอบ

"เอ๊ะ!" ผมร้องอย่างฉงนใจแล้วมองตามัน มันยังไงกันแน่ มันเป็นสะใภ้บ้านนั้นแล้วทำไมอยู่แถวนี้ หรือว่าพี่พุกเขาย้ายบ้านมาอยู่แถวนี้

"สงสัยเรอะ?" มันพูด ผมนิ่งเฉยมองหน้ามันเงียบ ๆ

"บอกให้ก็ได้" มันพูดเมื่อเห็นผมนิ่ง "ฉันเลิกกะพี่พุกแล้ว"

ผมได้ยินคำพูดนี้ก็ยิ่งงงใหญ่ แต่นึกไปอีกทีอีคนนี้คงจะเปลี่ยนใจไปอีกละมัง ชาติอีหญิงชอบเปลี่ยนใจมันก็อย่างนี้เอง แล้วผมก็พยักหน้ารับรู้ขยับจะเดินจากไป

"พี่เรืองหยุดฟังฉันหน่อยเถอะ ไม่เข้าใจพอจะว่าฉันผิดฉันเลว" มันขอร้องอีก ความจริงผมจากไปนานก็ควรรู้เรื่องไว้บ้างก็ดี

"ผัวของเราไปไหนล่ะ?" ผมถาม

"เขากะฉันเลิกกัน" มันตอบรวดเร็ว ผมยิ่งแน่ใจเลยว่าแม่เจ้าประคุณนี่คงจะรักใครซ้อนเข้าอีกละมัง มันถึงต้องเลิกกัน

"มีผัวใหม่ซิ?" ผมแดกดันเข้าไปนั่น อีแฟงยกมือไหว้ปลก ๆ

"อย่าเข้าใจผิดงั้นเลย ฟังก่อน" มันขอร้อง "พอมีลูกด้วยกันคนหนึ่ง เขาก็คิดมีเมียอีก คนนั้นร่ำรวยกว่าฉัน ส่วนฉันมันยากจนเหมือนขี้ข้าเขา"

ผมนึกสมน้ำหน้ามัน มันเห่อสมบัติ อีแฟงเอ๋ย สาแกใจมึงแล้ว อ้ายคนอย่างกูมันยากจนมึงจึงผละรัก บัดนี้สมแล้ว สมแก่อีคนใจเรรวนอย่างมึง

"แล้วลูกมึงล่ะ?" ผมถาม

"พ่อเขาเอาไว้ ฉันมาคนเดียว อาศัยน้าตุ้มอยู่"

"ก็ดีแล้วนี่" ผมพูดอย่างแดก ๆ

"อย่าแดกดันฉันเลยพี่เรือง ไม่เลวคนถึงกะทิ้งลูกได้หรอก เมื่อเรารักจะเลิกกันก็มามันแต่ตัว เวลาคิดถึงก็แอบไปเยี่ยมไปฟังเสียงมันอ้อ ๆ แอ้ ๆ บ้างร้องไห้บ้างก็พอสบายใจกลับได้ บางทีก็ค้างบ้านแม่"

มันพูดช้า ๆ ผมฟังเรื่องมาตอนนี้ชักคลายโกรธมันลงหน่อย หันไปนึกเกลียดพี่พุกที่ทะนงตัวว่ามีทรัพย์สมบัติและรูปสวย จะมีใหม่อีก ส่วนอีแฟงลูกลุงโนดป้ากะออมยากจนจะไปทำไมเขา

"เอ็งแอบไปบ่อย ๆ ไม่กลัวพบกะเขาเรอะ?" ผมถามส่ง ๆ ไปเพราะไม่รู้จะพูดอะไร

"กลัวทำไมกัน พ่อแม่ฉันก็อยู่นั่น ไปหามั่งไม่ได้เรอะ" มันตอบ

"เออ! ก็ดีแล้ว เอาละวะข้าจะไปละ วันหน้าพบกัน" ผมพูดส่งเดชออกไปอย่างนั้นเอง คอยเถอะอ้ายเรืองจะมาพบมึงกูเจ็บแล้วจำนัก เวลามึงผละกูก็ผละอย่างใจดำกูก็ใจดำเป็นวะ

"เชิญเถอะพี่ จะค่ำมาก ถ้าวันไหนฉันไปที่นั่นฉันจะผิวปากเป็นเสียงนกร้องละก็ แอบลงมาคุยกันบ้างเน้อ" มันร้องสั่งผม ผมก็ร้องตอบไปอย่างขอไปที แล้วหันหน้าเดินต่อไป เพราะเข้าถิ่นบ้านแล้ว อีกไม่กี่นาทีก็จะถึงมาบโพธิ์ ย่ำมาอีกครู่เดียวก็เข้าเขตบ้าน พอค่ำมืดพอดีหมาเห่ากันเกรียว ผมออกเสียงเรียกชื่อมัน มันจำเสียงผมได้ก็หยุดเห่าและร้องงี้ด ๆ เข้าหา ทันใดก็มี

ตะเกียงส่องมาจากบนเรือน ทั้งตาและพี่พุกร้องทักทายกันเอะอะ ขณะนั้นพอดีกะลุงโนดลงบันไดสวนมา

"แหมโว้ย อ้ายเรือง มึงทิ้งตายายและพวกกูไป นึกว่าไม่มาเสียแล้ว" ลุงโนดว่า ผมก็หัวเราะเก้อ ๆ ไป

"เมื่อกี้ฉันพบอีแฟงมัน" ผมพูดกะลุงโนด ลุงโนดจุ๊ปากแล้วเอานิ้วจี้ปากตัว ผมก็นึกขึ้นได้ว่าเผลอไป ผัวเมียเขาโกรธกันอยู่ ดันไปออกชื่อเมียเขา พี่พุกอาจจะไม่ทันได้ยิน คงชูตะเกียงให้แสงสว่างอยู่บนนอกชาน

"กูไปอาบน้ำเดี๋ยวเถอะว่ะ" ลุงโนดพูดแล้วรีบจากไป ผมขึ้นบ้านถอดรองเท้า วางกระเป๋า แล้วกราบตาที่เท้า ถามหายายรู้ว่าอยู่ข้างใน จึงไปกราบเท้าแกที่กำลังนอนอยู่ ยายแกว่าแกได้ยินว่าผมมา เพราะตาและพี่พุกร้องทัก แกพูดแล้วก็ร้องไห้ ผมใจแห้ง ยายกำลังนอนเจ็บอยู่แล้วมาร้องไห้เพราะผมมา ทายใจแกไม่ถูกว่าร้องไห้ด้วยดีใจหรือเสียใจ ผมคงนั่งพับเพียบและพนมมืออยู่ใกล้ ๆ รอว่าแกจะด่าจะว่าอะไรก็เชิญเต็มที่เลย ตามาเตือนให้ไปอาบน้ำ ถ้ายังไม่ได้กินข้าวมาก็ให้เข้าครัวหากินเลย ผมจัดแจงผลัดผ้าลงจากเรือนไปอาบน้ำที่โอ่งตามแบบเก่า อาบแล้วกลับขึ้นเรือน และบอกว่าเรื่องข้าวปลาอิ่มมาแล้ว แต่ความจริงเปล่าเลย คอมันตีบที่เห็นยายร้องไห้ เดี๋ยวนี้ผมเป็นคนติดเหล้าเสียแล้ว จึงเอาออกจากกระเป๋ามาดื่ม

ผมถามอาการของยายจากตาว่าหนักเบาแค่ไหน ตาบอกว่าค่อยยังชั่วมากแล้ว ถูกยาของหมอกล่ำเข้า ข้าวปลากินได้นอนหลับดี ผมยกมือท่วมหัว เจ้าประคุณเอ๋ย ขอให้หายวันหาย

คืนเถิด แล้วมีการถามทุกข์สุขกันตามธรรมเนียม ผมได้เล่าความเป็นอยู่ในบางกอกให้ฟังตามจริงว่า จากไปทำงานหนักแต่เงินดีกว่าอยู่ที่ทุ่งนา และซ้ำจะได้ที่จากผู้เมตตาที่ทางระยองจะให้ทำกินอีก ตายายก็ร้องว่าดีแล้ว ถ้าเงินดีก็พอจะได้มีเก็บส่วนบ้านนาน่ะ ถ้าไม่มีที่ดินมาก ๆ มันก็ไม่ค่อยจะพอกิน ผมบอกว่าจะลองบุกงานที่ระยองสักสองสามปีคงจะดีขึ้น คุยกันพอควรแล้วต่างก็นอนกัน

รุ่งเช้าผมเข้าครัวเลย เพราะเคยมาแต่เก่าก่อน ผมตั้งหม้อข้าว เมื่อข้าวสุกแล้วก็จัดแจงเอากับข้าวต่าง ๆ มาอุ่นไฟ เสร็จแล้วก็ไถลลงจากเรือนไปคุยกะลุงโนดป้ากะออม เพราะสงสัยว่าลูกอีแฟงมันอยู่ที่ไหน เพราะไม่เห็นมีที่พี่พุก คงจะให้ลุกโนดป้ากะออมเลี้ยง เพราะเป็นตายายของเด็ก

"เฮ้ย! เมื่อคืนดันออกชื่ออีแฟงได้ พูดเป็นเล่นไป" ลุงโนดพูดเมื่อขึ้นเรือนแกแล้ว

"แหม! ขอโทษเถิดลุง เผลอปากไปจริง ๆ" ผมขอโทษเป็นการใหญ่ เพราะไม่คิดว่าผัวเมียเขาจะโกรธกันมากมายอะไรนัก จึงได้เอ่ยชื่ออีแฟงขึ้น

"ที่นี่เขากลัวกัน ออกชื่อทำไม" ป้ากะออมว่า

"เอ๊ะ! ใครกลัวใครกันป้า?" ผมถาม

"กลัวอีแฟงน่ะซี" ลุงโนดว่า

"เอ๊ะ! อะไรกันแฮะ" ผมว่า "เมื่อค่ำวานนี้ฉันพบกับอีแฟงมัน"

"เฮ้ย!" ลุงโนดร้องตาขัน "วุ่นละโว้ย!"

"อย่าพูดเล่นไปน่ะไม่ดีเลย" ป้ากะออมพูดอย่างตาถลน

"เอ๋! ยังไง อีแฟงบอกฉันว่ามันเลิกกะพี่พุกแล้วไปอาศัยน้าตุ้มอยู่ พี่พุกเอาลูกไว้ มันบอกฉันเมื่อคืนนี้" ผมพูด

"โอ๊ย! ตายละวา" ป้ากะออมร้อง "อีแฟงมันตายแล้ว มันตายทั้งกลมทั้งแม่ทั้งลูก บ้านอ้ายตุ้มที่ไหน มันก็อยู่วัดนี่ละ"

ผมแทบจะร้องออกมาลั่นบ้าน และเล่าให้ฟังว่าผมพบกะมันที่ทุ่งโน้น คุยกันจนค่ำ มันยังบอกว่าผมจะมาหาที่นี่ ถ้าได้ยินมันผิวปากละจงลงไปคุยกะมันบ้าง

"โอ๋ย! อาละวาดอีกแล้วอีแฟง" ลุงโนดร้อง "มันจะดุใหญ่แล้ว"

ผมครางฮือไปเลย ไม่คิดเลยว่าเรื่องจะเป็นอย่างนี้ เมื่อคืนผมลงอาบน้ำข้างล่างอย่างสบายเพราะไม่รู้เรื่องชักหนาวขึ้นมาเลย ตอนแรกหลงเกลียดพี่พุกว่าริเจ้าชู้ไล่ลูกไล่เมีย ที่แท้อีแฟงเล่นผมเข้าแล้ว

"เมื่อก่อนมันมาทุกคืน" ลุงโนดพูด "มันมาผิวปาก อ้ายหมาแถวบ้านหอนกันขรมหมด มันหายไปนานแล้ว ยายเอ็งก็เจ็บหนักเพราะกลัวอีแฟง ชั้นแรกก็เสียใจเมื่อมันตายไป ลงท้ายมันชักแผลงฤทธิ์มาเรียกอ้ายพุกทุกคืน กูละชักสั่นสะท้าน มันเอาอะไรต่ออะไรโยนขึ้นบนเรือนโครมคราม"

ผมกลับมาเรือนตายายอีก สะกิดพี่พุกมาห่างยายและกระซิบพูดว่า

"โธ่ แฟงเขาตายก็ไม่บอกฉันบ้าง" ผมพูดขึ้น พี่พุกตาลุกวาวและจุ๊ปากห้าม

"รู้จากใคร?" เขาถามเร็ว

"ลุงโนดป้ากะออม" ผมว่า "เมื่อจวนค่ำวานนี้ฉันพบกะเขาที่ทุ่งบ้านระเขน และคุยกันตั้งนาน เขาว่าพี่พุกไล่เขาไปเพราะจะมีเมียใหม่"

"บ๊ะแย่โว้ย เมื่อตายใหม่ ๆ มาเรียกกูทุกคืน และผิวปากเรียกบ้าง"

ผมใจหาย อีแฟงบอกว่าจะมาผิวปากเรียกผมให้ลงไปหามัน ถ้าไม่รู้เรื่องเลยดันลงไปหามันตายแน่ มันเอาตายแน่ เรื่องที่อีแฟงบอกจะมาผิวปากเรียกผม ผมไม่ได้พูดให้พี่พุกฟัง เพราะมันกระดากใจ ถึงแม้มันจะตายไปแล้วก็ตาม เขาก็จะรู้ทันว่าผมมีความนัยอะไรกันอยู่กะอีแฟงตั้งแต่ก่อน พอตกตอนสาย ๆ ตาก็รู้ว่าผมได้ถูกอีแฟงหลอกเอาที่ทุ่งบ้านระเขน ตาก็มีสีหน้าไม่สบายใจ พี่พุกคงจะเล่าให้ตาฟัง ตาจึงมาถามผม ก็เลยเล่าให้ฟังหมดสิ้น ทั้งมันมานัดว่าจะขอพบ มันจะมาเรียกหรือผิวปากเป็นสัญญาณ ตาขมวดคิ้วนึกอยู่ในใจ

น่าประหลาดที่บ้านเราตกเย็นลงในวันนั้นกลับมีสภาพไม่ผิดอะไรกะสมัยที่ทิดกล้ามาตายแถวทุ่งเรา ตกเย็นเข้าเก็บของที่จะใช้ขึ้นบ้านหมด ค่ำแล้วไม่มีใครลงพื้นดินเลย ผมถามตาถึงศพอีแฟง ก็ได้ความว่ารีบเผาไปแล้วทั้งสด ๆ ธรรมดาตาผมไม่เคยเกรงกลัวปีศาจอย่างคนอื่น ๆ ทีกะอีแฟงดูตาชักจะเกรง ๆ มัน พี่พุกเองแต่ก่อนก็ดูเขากล้าหาญดี สมัยทิดกล้าเขาดูไม่ค่อยกลัวเท่าใดนัก แต่มาโดนเมียของตัวเองกลับดูหวาด ๆ เกรง ๆ ตามกิริยาที่แสดงออกมา แม้แต่จะทำไม่กลัวเท่าไร แต่ก็เห็นชัด

ว่าทั้งกลัวทั้งเกรงมันมาก จิตมันคงฝังอยู่จึงวนเวียนมาบ่อย ผมภาวนาขอให้มันลืมผมเสียอย่างเก่า อย่าเกิดมาพิศวาสผมเข้าอีกเลย ขอให้มันเกลียดผมเถิด ผมจะค้างที่นี่พอยายสบายดีก็จะรีบกลับ หนักใจมันจะมาผิวปากเรียกผม ตาพูดกะผมเบา ๆ

"อย่าไปขานรับมันเข้าเชียวนา ถ้ามันเรียกชื่อ" ตาแกเตือนผม เรื่องแบบนี้เคยได้ยินคนแก่ ๆ พูดกันว่า ถ้ามีเสียงใครมาเรียกชื่อเราในยามค่ำคืนดึกดื่นอย่าออกปากขานรับ ต้องฟังให้แน่ว่าเป็นเสียงใคร ถ้าผลุนผลันขานรับ ถ้าเป็นเสียงผีเรียกก็เจ็บตายเลย ผมกลัวตัวเองจะเผลอปากขานรับไปง่าย ๆ โดยปากไวก็แย่กันเท่านั้นเอง อย่างไร ๆ จะต้องเอาเหล้าเป็นที่พึ่ง ผมจึงบอกกะพี่พุกว่าจะแอบไปซื้อเหล้ามาดื่มกลางคืน พี่พุกก็ฝากซื้อบ้าง ผมผิดใจจริง ๆ ธรรมดาพี่พุกไม่ใช่คนดื่มเหล้า เกิดมาชอบเหล้าก็เห็นจะเพราะความกลัวนั่นเอง แต่ตาของผมจะกลัวไม่กลัวแค่ไหนก็ไม่ยอมแตะต้องเหล้าเลย แต่ครั้งก่อนทราบว่าแกก็หนักมาอย่างมากเรื่องของเมาทั้งหลายจึงมาหยุดเสียเมื่อแก่ ส่วนผมน่ะอย่าพูดเลย ถึงจะเคยถูกมาหลายคราวที่บางกอกแต่ก็ไม่เคยผ่านผีชนิดตายท้องกลมที่เขาว่ากันว่าดุนักร้ายนัก

พอกินข้าวเย็นเสร็จ ผมรีบอาบน้ำแต่ยังมีแสงอาทิตย์ คิดไว้ว่าพอสิ้นแสงอาทิตย์แล้วอย่าหวังว่าอ้ายเรืองจะลงมาที่ข้างล่างให้เจอเอาพระมารดาเข้า พี่พุกก็ทำอย่างเดียวกับผม คือเตรียมพร้อมไม่ยอมลงจากเรือน นึกถึงเมื่อคืนนี้ลุงโนดรีบกลับบ้าน อ้างว่าจะรีบไปอาบน้ำ ที่แท้ก็กลัวกลับเรือนไม่ได้ ทำทีว่าคล้ายจะกลับมาคุยกะผมอีก เปล่าหาย่ไปตลอดคืน อ้อ มันยังงี้

นี่เล่า คิดแล้วก็เห็นว่าเป็นเวรของผมเองดันมาเยี่ยมบ้านเกิดเวลานี้ เสียงระฆังวัดย่ำรัวเมื่อชิงพลบช่างสะท้านใจ หมาที่วัดหอนรับเสียงกันระงม แล้วอ้ายปินกับอีด่างใต้ถุนดันหอนรับต่อเข้าให้อีก เล่นเอาผมต้องเหลียวลงข้างล่างด้วยความระแวงแล้วกะโครงการว่าคืนนี้จะนอนที่ไหน ครั้นจะนอนกะพี่พุกก็เผื่ออีแฟงมันจะมาหาผัวมันล่ะ ไม่ได้การ ผมจะนอนห้องกลางคนเดียว ตายายนอนห้องในเป็นเพื่อนกันสองคน

ค่ำลงประเดี๋ยวเดียวมองไปทางบ้านลุงโนด เห็นปิดประตูเงียบ มีแสงไฟลอดออกมาจากข้างในเท่านั้น เขาเตรียมพร้อมเหมือนกัน ทางผมเล่าเตรียมพร้อมเช่นกัน พี่พุกปิดประตูนานแล้วและพากันไปคุยกันในห้องยาย ผมหาเรื่องสนุก ๆ คุยกันยายนั้นไม่เคยไปบางกอกเลยก็ถามอะไรต่ออะไรที่เคยเห็นแต่ที่เมืองอยุธยา ผมก็อธิบายกะแกว่าทางบางกอกไม่มีของใช้อย่างอยุธยาแล้ว และคนที่นั่นเขาจะเป็นฝรั่งที่ในภาพยนตร์เสียแล้ว เจ้านกกู๊กบนคบไม้สูงพอมันเห็นพวกมนุษย์ดับไฟมืด มันก็ร้องขึ้นมา "กู๊ก!" เสียงลึก ๆ ในกลางความเงียบ คล้าย ๆ มันเห็นใครมาที่พื้นดิน และร้องเตือนว่าระวังนะโว้ย! คนที่พวกแกไม่ต้องการพบกำลังมาแล้ว ผมนึกแล้วหมั่นไส้ตัวเองนัก เป็นอ้ายลูกบ้านนอกท้องนาป่าดงมาทำขวัญอ่อน นกอย่างนี้ก็มีทั่ว ๆ ไปตามต้นไม้ใหญ่ เวลาเงียบ ๆ มันจะร้องเป็นธรรมดา คิดอายตัวเองเลยแกล้งคุยอะไรต่ออะไรเป็นคนกล้าไปเลย ยายก็ถามอะไร ๆ ที่น่าขัน เช่นถามว่าที่บางกอกเขาเห็นจะใช้ตะเกียงวอชิงตันอย่างงานวัดกันทั้งนั้น ผมจะหัวเราะก็ไม่กล้า ผมเกิด

มาก็เคยเห็นไม่กี่ครั้งก็เลิกใช้กันไปแล้วที่บ้านนอก ทำไมจะไปมีที่บางกอก ยายแกเคยได้ยินว่าชาวบางกอกเล่นม้าแข่งกันจนหมดเนื้อหมดตัว แกถามว่า บางกอกก็ยังมีทุ่งนาให้ม้าวิ่งหรือ ผมบอกแกว่าทางบางกอกเขาทำสนามใหญ่เกือบเท่าเมืองกรุงนี่ละเป็นที่วิ่งม้า ยายตกใจและฉงนใจ เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง แต่แกก็นิ่งฟังเพราะแกไม่เคยไปบางกอก

เราคุยกันสักสามทุ่มกว่า ๆ ก็นอนกัน ตาจุดตะเกียงเล็กไว้ตลอดคืน กางมุ้งนอนอยู่ข้าง ๆ ยาย ผมนอนห้องกลางคนเดียว แต่ก็มิดชิดดี นอนคิดอะไรต่ออะไรไปจนหลับไม่รู้ตัว แต่จะกี่ทุ่มก็ไม่ทราบ ผมตกใจตื่น เพราะอะไรไม่รู้เหมือนของหนักตกที่พื้นดิน ผมนิ่งฟังและคิดว่าลูกตาล บ้านเราไม่มีต้นตาลต้นมะพร้าวทั้งนั้น อะไรมันหล่นเล่า อ้ายปินอีด่างเห่าแล้วนกกู๊กก็ร้องอยู่อีกอย่างหัวค่ำ พอดีเสียงนกแสกบินร้องเสียงยาวกรีดหัวใจไปที่วัด ผมใจเย็นวาบ แล้วก็มีคล้ายเสียงนกเล็ก ๆ ร้อง แต่นกเล็ก ๆ บ้าอะไรจะมาร้องกลางดึก แต่ฟังไป ๆ มันก็เป็นเสียงผิวปาก ผมถึงกับชาไปทั้งตัว อ้ายปินอีด่างหอนเกรียว เจ้าประคุณเอ๋ย ผมแทบขาดใจ อีแฟงมาแน่ ๆ โอ๊ย! มันบอกให้ผมแอบไปคุยกะมัน ผมหนาวเหมือนจับไข้ ไม่มีเสียงใครในบ้านเลยเงียบดังกับป่า เสียงผิวปากเรียกอีกดังสลับกะเสียงหมาหอน ลงท้ายก็มีเสียงแหลมดังขึ้น

"พี่พุก! พี่พุก!" อีแฟงเรียก แต่อย่างไรเสียพี่พุกก็ไม่ขานอย่างแน่ละ ผมถึงงอตัวขดเกือบจะเป็นวงกลมอย่างงูอยู่แล้ว

"พี่เรือง! พี่เรือง!" มันวกกลับมาเรียกผม โอ๊ย! ผมจะขาดใจเสียให้ได้แล้ว รีบพลิกหน้าลงกดกับหมอนกลัวปากเจ้ากรรมจะดันขานรับลงไป หมาหอนสำทับอีก เจ้านกแสกบินร้องกลับไปทางวัดอีก เสียงเสียดยอดอก บนเรือนเงียบทั้งเรือนเงียบจริง ๆ จนได้ยินหัวใจตัวเองเต้น ผมอาจจะครางออกมาบ้างโดยไม่รู้ตัว ทนนอนขดตัวทรมานใจ ก็มีเสียงเด็กเล็ก ๆ ร้องแว้ ๆ อยู่ข้างล่าง ผมแทบตะโกนขึ้นด้วยความจะเป็นบ้าอยู่แล้วทรมานอยู่ในความกลัวจนสว่างคาตา ยังไม่กล้าจะลุกขึ้นจากที่นอนได้ จนได้ยินตากะพี่พุกตื่นขึ้นพร้อมกันแล้ว จึงแกล้งทำเป็นตื่นขึ้นบ้างคล้ายกับไม่รู้เรื่องอะไรเลย เสียงพี่พุกถอนใจอย่างหงุดหงิด ตาไม่พูดอะไร รีบล้างหน้าแล้วนำเอาน้ำไปให้ยายล้างบ้าง มีกะละมังรองรับ ผมโดดเข้าครัวติดไฟหุงข้าว เสร็จแล้วออกมาล้างหน้า ต่างคนต่างไม่พูดเรื่องเมื่อคืนกันเลย คล้ายว่าต่างคนหลับสนิทไม่ได้ยินอะไรเลย แต่ดูสีหน้าก็เห็นว่าไม่มีสุขเลยทุกคน ผมแอบไปเรือนลุงโนด

"หายไปนานแล้ว อ้ายเรืองมาบ้านเลยเอาเข้าอีก" ลุงโนดพูดอย่างสะทกสะท้าน ฟังไปแล้วตามที่ลุงโนดพูด มันก็เป็นผมนี่เองจูงเอาอีแฟงมาอาละวาด

"ฉันก็ไม่รู้จะทำยังไงล่ะลุง ฉันก็กลัว" ผมสารภาพ

"บนบ้านเอ็ง เขาพูดว่าไงกันมั่งล่ะ?" ป้ากะออมถาม

"ไม่มีใครพูดอะไรเลย ดูมึน ๆ ยังไงพิกล" ผมพูดไปตามที่สังเกตเห็น

"เขาก็คิดว่าเอ็งพาเอาอีแฟงมาน่ะซี มันหายไปนานแล้ว" ลุงโนดว่า

ผมได้ฟังคำนี้ถึงนิ่งอั้น มันเวรของผมใช่ว่าจะชอบอย่างนี้หรือ กลัวแทบจะมุดเข้าขวดเข้าไหอยู่แล้ว กลับจะเป็นผู้นำความยุ่งยากมาสู่บ้าน ผมกลับขึ้นไปร่วมวงรับประทานข้าวกะพี่พุกและตาด้วยความหงอยเหงา อาหารยายนั้นตาจัดไปให้แล้ว ในระหว่างกำลังรับประทานกันนั้นพี่พุกเป็นผู้พูดขึ้นก่อน

"เรืองโว้ย ที่ดินที่เอ็งว่าใครจะยกให้น่ะ เขาจะให้เมื่อไหร่วะ?" พี่พุกพูดแต่ตานิ่งเฉยเปิบข้าวกินเฉย

"ถ้าไม่มานี่เสีย ก็คงจะจัดการแล้ว" ผมว่า

"มันควรรีบรัดกระวีกระวาด ช้าไปเกิดไม่ให้จะอดโว้ย" พี่พุกว่า ผมชักสงสัยใจ พี่พุกเริ่มเรื่องนี้ขึ้นทำไม คล้าย ๆ จะเร่งให้ผมไปจากบ้านเสียเร็ว ๆ ความจริงน่ะ ผมก็อยากไปอยู่แล้ว หากเกรงชาวบ้านจะนินทามาคืนเดียวกลับแล้ว

"ฉันก็อยากได้ที่นั้น แต่บังเอิญยายเจ็บเลยต้องมา" ผมพูดเข้านั่นก่อนเพื่อลองเชิงดูว่าเขาจะมาไม้ไหน

"ยายเอ็งก็ไม่เป็นอะไรนักหรอก" ตาพูดขึ้นบ้าง ผมรู้ทันเลยว่าตากะพี่พุกตกลงกันไว้แล้วว่าจะพูดอย่างไรกะผมดี ที่จะรีบให้ผมไปให้พ้นบ้าน

"เรื่องเมื่อคืนยายเอ็งจะกลับหนักลงอีก" ตาโพล่งออกมาแดงแจ๋เลย "ยายเอ็งเจ็บก็เพราะเรื่องนี้ พอจะหายก็มามีอีก"

"ที่พูดกันนี่น่ะเรืองเอ๋ย ไม่อยากให้เอ็งคิดว่าเราไล่เอ็งนะ ห่วงยายจะทรุดลงอีกว่ะ"

พี่พุกพูดอย่างตรงไปตรงมาเลย ก็ดีเหมือนกันจะได้พูดกันอย่างตรง ๆ ไปเลย

"ฉันคิดจะไปอยู่วันนี้เลยเชียว ถ้ายายค่อยยังชั่วแล้วฉันก็เปิดแน่ ทนไม่ไหวอย่างเมื่อคืน ฉันจะเลยไปเสียตอนเช้านี่แหละ บ่ายเย็นฉันไม่กล้าจะเดินเสียแล้วซิ" ผมเอาเข้าตรง ๆ เลย ไม่พูดอย่างยักย้ายอะไรกันละ

"เอ็งก็มีงานมีธุระอยู่ ไม่เป็นไรหรอกวะ ยายเอ็งก็ค่อยยังชั่วแล้ว" ตาพูดอย่างหมดเปลือกเหมือนกัน

ตกลงผมอิ่มข้าวแล้วแต่งตัวเลยแล้วเข้าไปกราบลายาย อ้างว่าต้องรีบกลับเพราะทิ้งงานเขามาจะมีผิด แล้วพูดอะไร ๆ หลายคำพอไม่ให้ยายเสียใจ พอลายายแล้วก็เลยไปหาลุงโนดป้ากะออม ผมหิ้วกระเป๋าออกทุ่ง นึกปลงอนิจจังตัวเอง กลับมาบ้านจะได้ดีอกดีใจกลับเป็นถูกไล่กลับเพราะความจำเป็นเกิดขึ้น ก้าวขาพ้นเขตบ้านน้ำตาก็ไหลเหมือนจากครั้งแรกที่เริ่มพเนจร

ผมไม่ยอมเดินกลับทุ่งเดิม ผมวกไปทุ่งหนองตาโร่แล้วจะตัดออกภาชีโน่น ขึ้นรถไฟที่นั่น กลับทางเก่าใจมันไม่ดี แต่ก็คิดเหมือนว่าเรื่องผีละก็ไปทางไหน ถ้าลงจะตามไปก็ได้ทั้งนั้น แต่ก็สบายใจที่ว่ามันกลางวันแสก ๆ พอจะสู้หรอก ใจสังเวชตัวเองวาสนาอ้ายเรืองนะอ้ายเรือง จะต้องจรไปอีกกี่ร้อยตำบล ลาละโว้ยอีแฟง วาสนากูมันต้องเร่ร่อน ขณะนั้นเหมือนกลิ่นอะไรเน่า ๆ ลอยมา เล่นเอาชะงัก แต่มองไปข้างหน้าโน้นมีพวกเลี้ยงควายอยู่หลายคนก็ใจชื้น ก้มหน้าเดินต่อไปกว่าจะถึงบ้านภาชี

เสียงหมาในวัดหอนกันขึ้น อีกอย่างขนานใหญ่ ขนาดขนลุกเกรียวเลย ผมกะนายมั่นนั่งมองหน้ากัน มีสิ่งประหลาดเกิดขึ้น ด้วยเห็นแสงไฟคล้าย ๆ จะออกไปจากใต้ถุนศาลาเราเห็นได้ถนัด

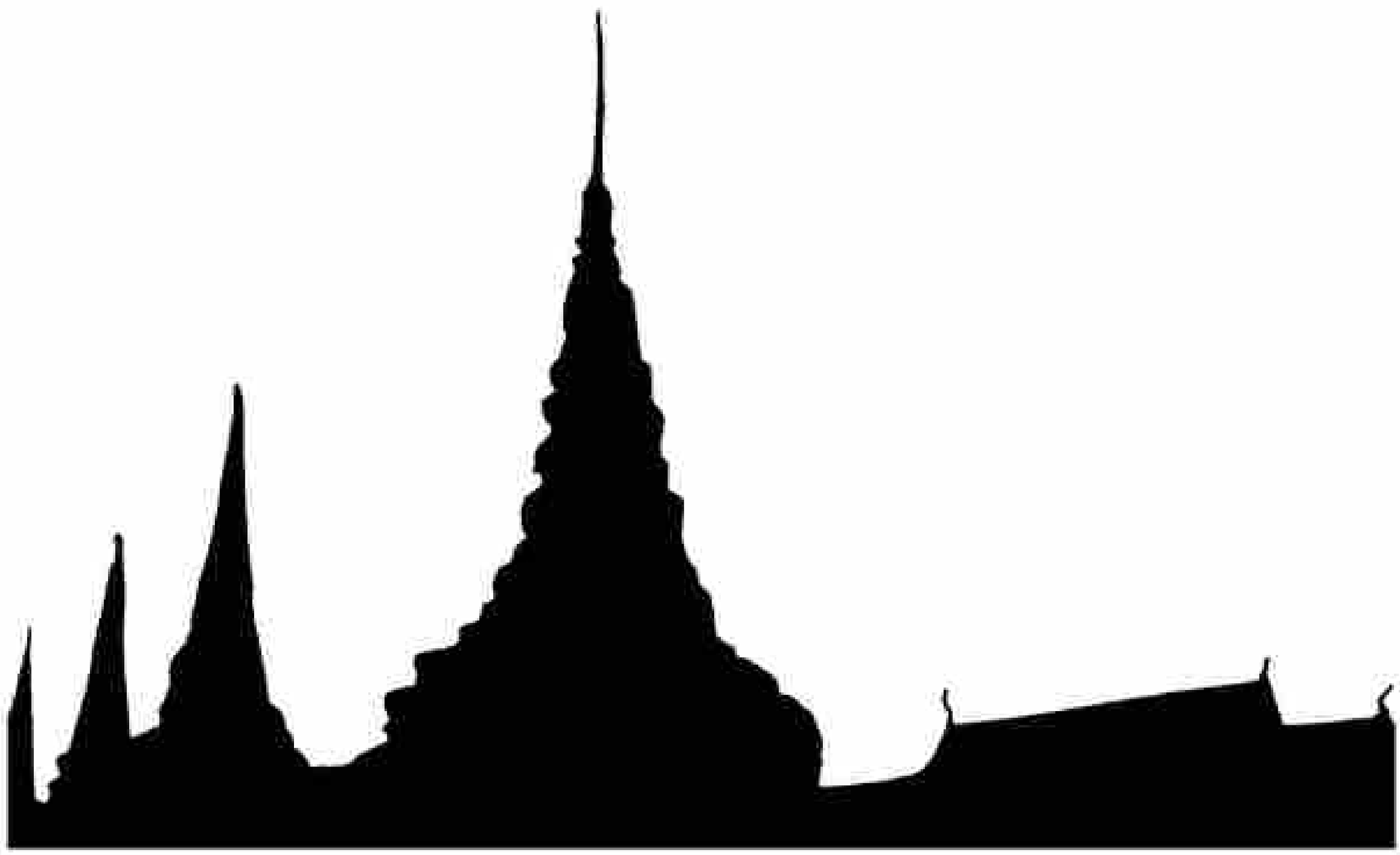

ผู้วิเศษ

เรื่องนี้เป็นตอนหนึ่งของนายสมัยและนายมั่น ที่เรียกตัวเองว่าพวกสโมสรคุณนพวัดระฆัง ได้ไปทอดกฐินกับคณะสามัคคีของนายช่างปั้นพระหล่อพระ ตำบลบ้านขมิ้น ธนบุรี ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผมถอนใจยาวอย่างทุกข์ใจและรำคาญใจที่ยืนอยู่ ในศาลาท่าน้ำของวัดที่ตำบลบางไทร อยุธยา ด้วยการปลงอนิจจังตัวเองเกือบแทบทุกคราวไปทีเดียว โดยร่วมทางกะนายมั่นช่างหล่อพระ พูดได้เลยว่าจะต้องมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นเสมอ ขนาดแทบเอาตัวไม่รอด แต่ผมกะนายมั่นก็รักจะไปไหนในถิ่นที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ด้วยกัน เพราะนายมั่นเป็นคนน่าคบค้าสมาคมคนหนึ่ง มีนิสัยเปิดเผยและไม่น้อยไม่มาก ทั้งยังมีอารมณ์ขันอยู่ตลอดเวลา ในคราวนี้ได้มาร่วมกันทอดกฐินสามัคคีของพวกช่างปั้นช่างหล่อพระของบ้านขมิ้น เจ้าประคุณเอ๋ย ทั้งหนุ่มสาวเฒ่าแก่มากเหลือกำลัง เรือเพียบแประไปทุกลำ แต่เขาก็พอประคองกันไปจนถึงวัดที่จะทอดได้ แต่ขากลับซิ เกิดความวุ่นวายที่ไม่น่าจะเกิด ถึงแก่ความอลเวงแทบถึงแก่ชีวิตกันทีเดียว เข้าแบบรักสนุก ทุกข์ถนัด ลงว่ากูจะไปสนุกละก็ไม่คิดหน้าคิดหลัง ไม่มองดูว่าเรือที่จะบรรทุกเราไปนั้นจะทานกำลังพวก

เราไหวหรือไม่ พอดื่มเหล้าเข้าไปก็คะนองใจ มีเท่าไหร่ก็ขวนกันไป เป็นตายไม่นึกถึง ผู้จัดงานก็พูดไม่ออก เพราะงานสามัคคีนั้นย่อมมีสิทธิ์และอำนาจด้วยกันทุกคน

ความหนักใจได้เป็นไปแต่ขาไปแล้ว ผมมองดูพวกที่ขนเอาลูกเด็กเล็กแดงไปด้วยนั้น ชักหมั่นไส้ในความรู้สึกของทุกคนที่เอาลูกเอาหลานไปเที่ยวทางเรือและไกลแสนไกล จะถือเอาแต่ความรักจะไปไหนก็อยากให้ลูกให้หลานได้สนุกด้วย อนิจจังมันกาลเทศะไหนเล่าควรทำอย่างนั้น เรื่องเดินทางด้วยเรือละก็ควรคิดให้รอบคอบก่อน ความสนุกที่มีลูกเด็กเล็กแดง มันควรแก่ทางบกเท่านั้น ระวังอันตรายน้อยกว่าทางเรือ ลำพังแต่ตนเองก็คุ้มกะลาหัวตัวเองให้รอดเสียก่อน แม่น้ำกว้าง ๆ และไหลแรงตามฤดูกาลหน้าน้ำหลากแรง จริงอยู่เรื่องของกฐิน มีเรือล่มบ้างก็สนุกดี นั่นมันหมายถึงเฉพาะเดินทางไปในคลองที่แคบ ๆ และมีความลึกของน้ำไม่มากนัก และเรือที่ไปก็เป็นเรือพายเรือแจวอันตรายน้อยหน่อย แต่ทางน้ำลึกและกว้างและเป็นเรือยนต์เรือกลไฟนั้น ถ้าล่มลงไปก็เสียหายเท่าไหร่ ราคาค่าเรือแต่ละลำมากมาย และอันตรายจากเรือใหญ่ล่มลงน้ำจะดูดคนจมและหลงน้ำตะเกียกตะกายจนขาดใจตายอยู่ใต้น้ำ และทั้งเรือยนต์เรือไฟล่มแล้วต้องจมลงก้นแม่น้ำ จะอาศัยเกาะพยุงกายอย่างเรือพายเรือแจวได้เมื่อไหร่

จะไปถึงวัดได้ก็ใจหายใจคว่ำ พอเรือด้านไหนถูกแดด แม่พวกสาว ๆ หนุ่ม ๆ ก็เฮกันหลบแดดไปข้างที่ร่มแดด มิไยเรือจะเอียงก็ช่างมึง ทุกคนไม่มีอดทนสมถะที่จะไปไหนร่วมกะมนุษย์

อื่นเขาเลย เห็นแต่แก่ตัวเท่านั้น ทีนี้พอเรือจะออกที่กว้าง คือตอนลานเท ถ้าลมตกมาก ๆ ก็คล้ายทะเล มีคลื่นลูกโต ๆ กระแทกเรือ น้ำก็สาดเข้ามาเปียก ทุกคนก็เฮหลบน้ำ โดยไม่นึกถึงว่าเรือจะคว่ำเอาง่าย ๆ ที่คนจำนวนมากเฮไปข้างใด ความเห็นแต่ตัวเองทำให้หมดมนุษยธรรม เพราะในเรือมีเด็กอยู่มาก ถ้าจะคิดว่าตัวใครตัวมัน ฉันไม่มีเด็กมาหมดห่วง ก็หมดมนุษยธรรมเท่านั้น นายท้ายเรือหน้าเมื่อยพูดไม่ออก รับจ้างเหมาก็พูดไม่ได้

วันนั้นบังเอิญทางการได้ประกาศเรื่องพายุได้ฝุ่นทางทะเล และบอกว่าควรระวังหางพายุ อาจจะเข้ามาได้เวลาใดเวลาหนึ่ง ฉะนั้นพอออกสู่ลานเทที่กว้าง ก็มีเค้าน่ากลัว ท้องฟ้ามืดครึ้มมีพายุพัดมาอย่างอ่อน ๆ ที่พอทำความป่วนปั่นให้แก่น้ำที่กว้างขวางก็ทำให้น่าหนักใจได้ พวกผู้หญิงหรือพวกที่พาเด็กไปด้วยเริ่มได้คิดกังวลใจไม่มีสุข ส่วนพวกที่เมาเหล้าก็สนุกสนานไปไม่ห่วงผู้ใด ถ้าบังเอิญได้ฝุ่นหรือหางได้ฝุ่นโหมเข้ามาก็น่าคิดทีเดียว ท้องฟ้าไม่สว่างสมกับเวลากลางวัน ฉ่ำชื้นครึ้มด้วยหมอกเมฆลานเทนี้ ถ้าโดนลมเต็มแรงหนักเข้า ก็เท่ากับทะเลเลยทีเดียว แม่น้ำกว้างผิดปกติ และสองฟากก็เป็นทุ่งโล่งสุดลูกหูลูกตา ทำไมจะไม่เท่าทะเล ผมกะนายมั่นแม้แต่จะดื่มเหล้าไม่น้อย แต่มิได้หมดกังวลและห่วงใย

ยังจัดว่าเป็นบุญอยู่มากมาย ที่พายุได้ระงับลงชั่วคราว เรือทุกลำจึงข้ามถิ่นกว้างนั้นไปได้ น้ำตรงปากทางที่บางไทรตรงจะแยกเข้าสู่บ้านแพน ผักไห่นั้นแรงเกิดวังวน แม้แต่เรือเบา ๆ ถึง

ตรงนั้นยังปั่นป่วน ถ้าเป็นเรือหนัก ๆ และมีความยุ่งยากในเรือก็น่ากลัวมากทีเดียว บังเอิญพายุมาสงบ เรือเราก็ประคองข้ามวนน้ำปะทะที่พุ่งมาจากบางปะอินและน้ำที่มาจากบ้านแพน เข้าเทียบฝั่งวัดที่จะไปทอด ได้มีการอลเวงกันอีกพักหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวแต่ละคน คือแย่งกันขึ้นเป็นการใหญ่ เข้าแบบว่าเรือจะล่มเมื่อจอด ผมใจไม่ดีห่วงพวกดนตรีไทย เพราะผมไปขอร้องกราบไหว้เขามา โดยเราคุ้นเคยกันมา เคยเล่นเคยซ้อมกันมาแต่ก่อน ๆ จึงขอแรงมาในงานกุศล ถ้าเครื่องมือของเขามาเกิดตกน้ำละผมแย่กว่าใคร ๆ เครื่องมือดนตรีเป็นของสำคัญของนักดนตรี มิใช่เราจะซื้อใหม่เอาไปแทนของเก่า เขาไม่ยินดีเท่าของเก่าที่เขาใช้มาเคยมือ

แต่ทุก ๆ อย่างก็เรียบร้อยกันไปได้ เพียงรอคอยลำหลัง ๆ ที่ติดได้ฝุ่นอยู่ตามลำน้ำกว่าจะมาถึง เพราะต้องลอยลำโต้พายุอยู่ห่างฝั่ง จะเข้าใกล้ฝั่งอาจจะถูกคลื่นโยนเข้าฟัดกับตลิ่งถึงแตกหรือคว่ำเสียหายทั้งเรือและชีวิตคน ครั้นมาได้พร้อมกันแล้วการกุศลของเราก็ดำเนินไปได้ดี เลี้ยงดูกันสนุกสนานพอใช้ แต่ขากลับซิครับยุ่งยากวุ่นวายนัก ในวันนั้นพอทอดกฐินจวนเสร็จท้องฟ้าก็มืดครึ้มขึ้นอีก บอกเหตุว่าพายุได้ฝุ่นจะเริ่มอีกแล้ว พวกเรือที่มาช่วยงานเราก็มองเห็นภัยที่จะมีแก่เขา ถ้ารอคอยถึงเลิกงานคนทั้งหมดจะลงกันเต็มอย่างขามามีหวังเรือคว่ำ นายท้ายจึงกระซิบบอกคนใกล้ ๆ จะหนีกลับโดยมีคนพอเหมาะ ๆ ถ้าใครสมัครใจจะไปก็รีบลงเรือโดยเร็ว ด้วยเหตุนี้จึงมีเรือหนีกลับก่อนโดยเอาคนติดไปพอควร ลำหลังเห็นตัวอย่างก็ทำตาม

หนีไป คงเหลืออยู่อีกหนึ่งลำที่ใหญ่กว่าเพื่อนที่ยังคอยการเสร็จงานอยู่

พวกที่ยังเหลืออยู่นั้นโดยมากคิดว่าจะไม่มีอะไรร้ายแรงอีก จึงโอ้เอ้จนบ่ายมากเกือบจะเย็นค่ำลง อากาศก็มืดมิดไปด้วยกลุ่มเมฆหมอก พอไหวตัวก็รู้ว่าทั้งของทั้งคนจะไปไม่หมด เพราะเรือหนีไปก่อนบ้างแล้วว่างพอจะเอาคนไปได้อีก ลำที่เหลืออยู่แม้จะใหญ่กว่าก็รับทั้งคนทั้งของไม่หมดแน่ ๆ พวกคนที่กลัวจะไม่ได้ไปก็รีบแย่งลงเรือไปก่อนจวนจะแน่น พวกเราอยู่บนศาลาท่าน้ำยังเหลือทั้งคนและของไม่ได้ลง จึงมีการโวยวายขึ้นทั้งสั่งงานบ้าง ต่อว่ากันบ้างสนั่นหวั่นไหว เรือก็ไม่กล้าจะรับอีกได้ เพราะคนจากลำอื่นมาเต็มลำนี้ทั้งนั้น พอดีกับพายุมาพอดีและรุนแรงเสียด้วย เรือจึงจำใจลอยออกห่างตลิ่งโดยเกรงจะฟัดกับตลิ่ง สายฝนก็เริ่มมากับลมที่อาละวาด เรือโยนไปโยนมาเอียงซ้ายเอียงขวาทำท่าจะอับปางเอา คนในเรือร้องกันวุ่นวายกรีดกราดโวยวายน่ากลัว คนที่มาด้วยกันยังไม่ได้ลงเรือ คนลงแล้วก็ห่วงใยเรียกกันโวยวาย คนบนฝั่งเรียกลงไป คนในเรือเรียกขึ้นมา

ผมใจหายใจคว่ำคอยดูพวกดนตรีไว้ ต้อนให้เข้าไปในศาลาท่าน้ำพ้นสายฝน กลัวเครื่องมือเปียก ส่วนในเรือนั้นร้องกันโหยหวนไปหมด เพราะเรือมีท่าจะล่มคว่ำอยู่แล้วเพราะแรงพายุบางคราวเรือเซเข้ามากระแทกกับตลิ่งอย่างแรง แล้วทำท่าจะคว่ำ คนในเรือก็ร้องกันแซ่ พวกอยู่บนบกก็หมดหนทางจะช่วยได้ เรือถูกน้ำจากตลิ่งกระท้อนเซออกไปแต่กลับถูกคลื่นกลางน้ำ

กระแทกเข้ามาอีก บนชั้นดาดฟ้าเห็นหญิงสาวคนหนึ่งเกาะอยู่ริมหน้าซีดขาวอย่างกระดาษ แกร้องไห้เพราะความกลัว ผมโบกมือให้แกหลบเข้าข้างในเพราะกลัวแกจะร่วงน้ำที่กำลังร้าย มันจะกลืนแกลงสู่ก้นแม่น้ำตาย พอดีเรือถูกกระแทกมาอีกอย่างแรงพายุกำลังคลั่งไม่ปรานีปราศรัย พอเรือกระแทกเข้าที่ศาลาท่าน้ำแล้วเอียงตักน้ำเข้าโครมใหญ่ร้องกันระเบ็งเซ็งแซ่ แม่หญิงสาวที่เกาะอยู่ที่ริมชั้นดาดฟ้าเรือก็เผ่นเกาะเสาศาลาแล้วรูดตัวลงมาหงายอยู่ที่พื้นท่าน้ำ ผมมองอยู่กลัวใครจะร่วงลงมาอีกและทับแกคอหัก ผมจึงวิ่งไปดึงแกพ้นมาจากที่นั้น แกร้องไห้โฮเพราะความกลัว เรือเซออกไปได้อีกแล้วเลยเร่งเครื่องอย่างแรงออกวิ่งฝ่าคลื่นไป มองคล้ายว่าจะจมเพราะคลื่นบังตาพวกเราให้เห็นไป แต่ความจริงไม่ได้ล่ม เรือลำใหญ่ได้พยายามฟันคลื่นวิ่งไปได้และหายลับไปในหมู่หมอกของฟองน้ำฝ้าบังตา

พวกเราเลยถูกเรือลำหลังทอดทิ้งเราอีก หมดหวังจะได้ลงเรือกลับ กลายเป็นคนถูกปล่อยเกาะกันไป ฝนก็กระหน่ำอย่างหนัก ฟ้าคะนองเปรี้ยง ๆ หูดับตับไหม้ น่ากลัวจะผ่าลงมาแต่บังเอิญเป็นการผ่าเฉียง ๆ ไม่ลงดิน แต่มันก็ไม่สูงนัก ผ่าเฉียงก็จริง แต่ดูมันเพียงสูงกว่าหลังคาศาลาที่เราอาศัยเพียงวาสองวา หูเราแทบแตก แม่หญิงที่โดดหนีเรือมานั้นยังเคราะห์ดีที่กระเป๋าถือไม่หาย แกเอาหูมันคล้องแขนแน่น แต่รองเท้าไม่มีเสียแล้วหายเลย

"คุณมากันกี่คนครับ?" ผมถามแก เพราะความเวทนา

"หลายคนค่ะ แต่ไม่รู้เขาไปอยู่ลำไหนหมด" แกตอบแล้วร้องไห้

"สงบใจเถอะครับ" ผมปลอบ "พวกเรายังมีอีกเยอะแยะอยู่ด้วยกันเถอะ การกลับน่ะหมดโอกาสแล้ว ต้องคอยพรุ่งนี้พายุหมดแล้ว ถ้ามีพายุอย่างนี้ ไม่มีเรือลำใดจะออกมาแน่ ๆ"

พอดีฟ้าผ่าเฉียงไปอีกสนั่นหวั่นไหว แสงสว่างจ้าบาดตาทุกคนผงะด้วยตกใจ

"เอาน่ะพวกเราทั้งหมดครับ คืนนี้อาศัยนั่งนอนกันบนศาลาการเปรียญนี่แหละ" ผมตะโกน

"อ้ายนั่งหลับนกน่ะพอหลับได้ แต่เย็นนี้เรายังไม่ได้กินข้าวกันเลยนะคุณสมัย ท้องมันจะร้องจ๊อกน่ะซิ" นายมั่นตะโกนพูดกะผม

"เห็นจะไม่เป็นไรค่ะ" หญิงมีอายุที่ยืนเฝ้าหม้อข้าวหม้อแกงพูด "ข้าวสุกเรายังพอเหลือ เราขอเตาไฟพระมาต้มข้าวต้มให้พอกันกิน กับข้าวพอมีเหลืออยู่บ้าง" แกอธิบาย

"อ้าว!" นายมั่นร้อง "ไม่ตายแล้วชาวไทยเอ๋ย" พูดแล้วหัวเราะ หญิงมีอายุอีกสองสามคนก็หัวเราะด้วย พร้อมกะเปิดฝาหม้อให้ดูต้มแกงที่มีเหลือ

ในตอนทั้งฝนทั้งฟ้าคะนองนั้น ได้มีชายชาวบ้านนั้นวิ่งมาทางไหนไม่รู้ หนีฝนเข้ามาอาศัยในที่เดียวกะพวกเรา ก็พอดีฟ้าผ่าลงมาอีกกึกก้อง ชายคนหนึ่งในสามคนแหงนหน้าดูฟ้าอย่างไม่พอใจ แล้วร้องด่าฟ้าอย่างหยาบ ๆ ติดหมัดไปเลย

"มึงจะเปรี้ยง ๆ อยู่ทำไมวะอ้ายสัตว์ มึงจะผ่าหัวกูหรือหัวพี่แต้ม พี่แกะก็เอาเลย"

ชายคนที่ร้องด่าฟ้าเมื่อกี้ ด่าท้าทายให้ผ่าลงมาเถิด หรือจะผ่าหัวเขาหรือหัวเพื่อนที่มากะเขาก็เชิญเลย เพื่อนสองคนที่มาด้วยร้อง "เฮ้ย!" ผมฟังแล้วออกเสียวใจ ถ้าฟ้าผ่าลงมามันจะไม่ถูกแต่พวกแกนะซี เราอยู่ใกล้ ๆ ก็ป่นไปด้วย และที่ร้ายที่สุดคือ พอหมดคำด่าท้าทายของตาคนนั้น ฟ้าก็ผ่าลงเปรี้ยงลงอีกถนัดใจ ผมสะดุ้งสุดตัวนึกว่าโดนเข้าแล้ว

"เอาซิโว้ย! ผ่าลงมาเลย!" แกร้องขึ้นอีก ทุกคนในที่นั้นหน้าเสีย เพราะการพูดของแกไม่เป็นมงคล แต่ก็ได้แต่มองพวกกัน ไม่มีใครกล้าไปว่าอะไรเขาได้ เพราะเราแปลกถิ่น เขาอาจจะเป็นคนพาลก็ได้ ทุกคนเข้าที่อับจนก็เงียบกันไป

"เฮ้ย! อย่าพูดไปเว้ย!" อีกคนร้องห้าม "คนอื่นจะพากันใจไม่ดี"

"เขาพูดเล่นหรอก" ชายนั้นว่า "ผ่าลงมาง่าย ๆ ได้รึวะ มันต้องข้าสั่งจึงจะผ่าลงมาตามคำสั่ง" พูดแล้วหัวเราะอย่างสนุกสนาน

"พี่แต้มอยากดูมั้ย?" ชายนั้นถามเล่น ๆ "เอ้าคอยดูต้นตาลข้างเจดีย์นั่นแหละ ข้าชี้มือเป็นผ่าโครมเลยเอ้า! ทุกคนคอยดู ฉันจะชี้มือละนะ" เขาพูดแล้วก็ยกมือแล้วชี้ไปยังต้นตาลที่เขาว่า ทันใดแสงสว่างถึงขนาดต้องหลับตาทุกคนได้ พร้อมกับเสียงกัมปนาทหวั่นไหวเกิดขึ้น พื้นที่พวกเรายืนอยู่กระเทือนแทบจะพลิกไปด้วยแรงสายฟ้าที่ผ่าลงมาเป็นทางยาวสู่ต้นตาลสว่างจ้าแต่ก็ต้องดับลงด้วยแรงน้ำฝนที่กระหน่ำลงมาแทบพื้นพสุธาจะท้วมท้น ผมตระหนกตกใจแทบว่าหัวใจจะหยุดเต้น ไม่เคยคิด

ว่าจะมาเห็นเหตุการณ์ประหลาดอย่างนี้ หัวใจเต้นแรงดังกลองรัว ทุกคนจ้องมองชายกลุ่มนั้นเป็นตาเดียว แต่พูดอะไรไม่ออก ทั้งตกใจฟ้าและตกใจในมนุษย์ประหลาดคนนั้น

"อย่าอยู่กะเขาเลยวะ เขาจะตกใจกัน ไปกันดีกว่า อ้อ! จุดคบก่อนว่ะ" ชายปากศักดิ์สิทธิ์พูดแล้วก้มลงจุดคบไฟ เราได้แต่มองดูอย่างสงสัย เขาจะจุดไฟเดินฝ่าฝนได้อย่างไร ครั้นเขาจุดคบสว่างแล้วก็หันมาทางพวกเราแล้วว่า

"ลาละนะพวกเรา" เขาโบกมือนิดหน่อย และพาพวกออกเดินฝ่าฝนไป ดวงคบไฟก็ไม่ดับ ทนฝนได้สว่างจ้าเหมือนไม่มีอะไรไปขัดขวางเรือนไฟที่ลุกโชติช่วงได้เลย เขาทั้งสามเดินตรงเข้าหมู่ไม้ไปข้างวัดแล้ววกเข้าหลังวัดหายไป พวกในศาลาทุกคนดังถูกมนต์สะกดยืนนิ่งจนฝนซาเม็ดแทบจะหาย

"ไปบนศาลากันเถอะครับ" ผมบอกกะทุกคน พวกดนตรีก็ยกและหยิบเครื่องมือ บางพวกก็ช่วยขนหม้ออาหารและอะไร ๆ ที่มีอยู่ขึ้นศาลาใหญ่ ซึ่งเวลานั้นยังมีพระผู้ใหญ่เหลืออยู่ที่ศาลาองค์หนึ่ง โดยยังไม่ได้กลับกุฏิและท่านก็ยืนดูเหตุการณ์ของพวกเราอยู่

"แหม! ผมแทบหมดลมหายใจเลยครับ! นายมั่นพูดกะพระองค์นั้น "ใครก็ไม่รู้"

"ช่างเขาเถอะ เขาไปแล้วอย่านึกถึงเขาอีกเลย" พระท่านห้ามนายมั่นอย่างพิลึก พร้อมกับโบกมือห้ามไม่ให้พูดอีก "พวกคุณก็เห็นอยู่แล้วว่าเขาคือใคร อย่าพูดไปเลย"

"ท่านเจ้าคะ" หญิงมีอายุพูดขึ้น "ดิฉันต้องขอพึ่งเตาไฟและถ่านค่ะ พวกเราอดข้าวเย็นกัน ต้องนอนวัด ก็ต้องขอพึ่งทุกอย่างเลยค่ะ"

"โอ๊ะ! ไม่เป็นไร ฉันคิดไว้แล้ว ประเดี๋ยวจะจัดมาให้พร้อมทั้งมุ้งม่านเสื่อหมอน ดีแล้วโยม! ที่ไม่ไป ถ้าขึ้นไปก็จะไปรอดไม่รอดก็ไม่รู้ได้" ท่านว่า

ในอีกราว ๆ ครึ่งชั่วโมงพระท่านได้จัดให้ลูกศิษย์รุ่นใหญ่ขนมุ้งหมอนและถ่านไฟเตาไฟ พร้อมกะตาแก่คนหนึ่งที่จะอยู่เป็นเพื่อนเรา เพื่อความสะดวกจะต้องการอะไร ตาแก่นั้นก็คือคนเฝ้าศาลานี้นั่นเอง ทั้งศิษย์พระรุ่นใหญ่และตาแก่ได้ช่วยกันจุดตะเกียงขึ้นหลายดวงสว่างทั่วไป ศาลานี้มีฝาโปร่งคือเป็นลูกกรงเหล็กที่มีฝาเป็นไม้เพียงเตี้ย ๆ แค่เข่า เป็นไปรอบศาลา แต่ประตูแข็งแรงปลอดภัยดี เรื่องร้อนอบอากาศไม่ต้องกังวล โปร่งไปหมดทุกด้าน

"อยู่กันบนนี้แหละครับ" ตาแก่ว่า "ส้วมก็มีบนนี้เลย นั่นแหละอยู่ใกล้ ๆ กะห้องผมที่นอนเฝ้าละ สะดวกดีไม่ต้องกลัว" แกอธิบายไปปูเสื่อไปที่กลางศาลา แม่หญิงสาวที่โดดหนีเรือมาค่อยสนิทกะผม เพราะผมพูดกะแกบ่อยก็เลยคุ้นกัน แกอดจะบ่นเสียใจเพื่อน ๆ ที่ทิ้งแกไปก่อนเสียไม่ได้ ผมก็เลยปลอบโยนแกไปตามกาลเทศะ แล้วเราก็ช่วยกันหลายคนตั้งหม้อข้าวต้มโดยเอาข้าวสุกที่เหลือลงบี้ละลายน้ำขึ้นต้ม ผู้หญิงมีอายุจัดการแปลงอาหารที่เหลือ แต่อุ่นให้ร้อน อีกครู่เดียวก็เรียบร้อย

แต่อะไรไม่เท่าฟ้าโปรด คือเหล้าเหลืออยู่พอจะสนุกได้ทั้งคืนเลย รู้สึกว่าเป็นยาขนานใหญ่สำหรับพวกตกค้าง พวกผู้หญิงก็ต้องพลอยดื่มคนละนิดละหน่อยดับความกลัวที่ผ่านมาเมื่อตอนโพล้เพล้ อาหารไทยของเรามื้อนี้แปลกที่สุดในชีวิตคือข้าวต้มกับแกงเผ็ด ข้าวต้มกับน้ำพริกจิ้ม และยำผักต่าง ๆ ใส่น้ำปลาบีบมะนาวเป็นพื้น อร่อยกันในยามยากและก็อิ่มกันดีทุก ๆ คน

"เราอิ่มกันดีแล้วจะบรรเลงเพลงกันบ้างเป็นไง?" นายมั่นถามผม

"แหม! ผมว่านักดนตรีใจมันห่อเหี่ยวทุกคนนา เอากะใจที่ไหนมาบรรเลง" ผมตอบ "เรามาคุยกันดีกว่าจะหลับ เรื่องที่ผ่านน่ะคุณมั่น ทั้งตกเรือและทั้งโดนดี พบเอาผู้วิเศษเข้านั้นอย่าว่าแต่ผู้หญิงจะกลัวเลย แม้แต่ผู้ชายอกสามศอกก็ไม่ไหว คุยกันดีกว่า" ผมอธิบายขัดแย้งการที่นายมั่นแกจะขอร้องให้พวกนักดนตรีเล่นดนตรีกัน ผมเห็นว่าจะไม่เหมาะจะเป็นไปได้ถ้าเพียงว่าแค่ตกเรือต้องค้างวัดเท่านั้น ก็พอจะเล่นดนตรีเพื่อแก้เหงากันขึ้นได้ แต่ทุก ๆ คนจะรู้แก่ใจว่า ที่วัดนี้ออกจะมีอะไร ๆ พิเศษสำหรับคนแปลกถิ่นอย่างพวกเราเสียแล้ว จะเอาใจที่ไหนมานั่งสีซอ ทุกคนมีความระแวงในเหตุแปลกประหลาดอยู่ยังไม่หายไปแน่ ๆ โดยเอาใจของผมเทียบกะใจเพื่อน ๆ ผมพูดแล้วก็ลุกไปม้วนพรมที่พระนั่งที่เขาทิ้งไว้ยังไม่ได้เก็บ ม้วน ๆ แล้วอุ้มเอามาวางตรงกลางเสื่อ เผื่อว่าถ้าใครอยากจะนุ่มก็เอาปูนอนได้ ถ้าจะเอาเป็นเนินกลางสำหรับจะวางหมอนหนุนลงไปแล้วจะหมอบฟุบลงกะหมอนก็ตามสะดวกของพวกหญิง

และพวกผู้หญิงก็เห็นดีตามความคิดผมว่า การนอนผิดที่ผิดทาง โดยนอนร่วมกับฝ่ายชายที่ไม่คุ้นเคยกันเลยในมุ้งเดียวกัน จะนอนตามสบายอย่างอยู่บ้านไม่เหมาะแน่ ไม่สุภาพที่จะมานอนอวดส่วนสัดของตน สู้ทนนอนขดตัว นั่งครึ่งนอนครึ่งเอาคืนหนึ่งไม่ได้ ตกลงผมจัดให้ผู้หญิงนอนแบบฟุบ ๆ พอประทังความง่วง โดยอยู่กลาง ฝ่ายชายจะนอนเหยียดนอนขดตามใจชอบ แต่ต้องอยู่ริมซ้ายขวาล้อมฝ่ายหญิงไว้ ให้ความอบอุ่นแก่หญิง เป็นชายน่ะแม้แต่จะกลัวก็ต้องทำกล้าไว้ เพื่อเป็นผู้พิทักษ์แก่ฝ่ายอ่อนแอ มุ้งที่พระให้มานั้นเป็นมุ้งใหญ่นอนได้หลายคน ถ้าจัดการนอนให้ดีเป็นวงกลมได้ก็จะพอกัน ถ้าขืนนอนตามยาวและเรียงกันก็นอนไม่พอ เพราะคนเรามาก

"คุณคร้าบ!" ตาแก่เรียกเรา "ผมจะดับไฟเสียบ้างเป็นบางดวงนะคร้าบ จะเหลือไว้ดวงเดียวพอมองเห็น" ผู้รักษาศาลาบอกกะเรา "ถ้ามันมีอะไรขึ้นก็เฉย ๆ เสียเถอะ อยู่ในมุ้งเรานอนให้สบาย" ตาแก่นั้นพูดฟังรอบคอบดี แต่อีคำท้ายของแกฟังแล้วให้น่าคิดว่าคงจะมีอะไร ๆ ขึ้นอีกก็ได้ แกจึงว่าให้เฉย ๆ เสีย ผมไม่ตอบอะไรก็จริงอยู่แต่ชักจะเสียว ๆ และรู้ชัดว่าสำหรับคนแปลกหน้าถ้ามาค้างที่นี่มักจะต้องพบอะไร ๆ บ้าง ถ้าทำสงบใจเฉยเสียก็คงจะเงียบไปได้

แม่พวกผู้หญิงบางคนขัดสมาธิ บางคนพับเพียบ บางคนคุกเข่าแล้วฟุบตัวลงกับหมอนในท่านอนแบบนั่งนกในท่าระวังระไวตลอดเวลา ผมนึกชมว่าแกช่างรักษาตัวดีไม่ยอมนอนเหยียดยาว เพราะเวลาหลับแล้วย่อมพลิกตัวบ้างอะไรบ้าง จะ

เกิดไม่สุภาพขึ้น ผมกะนายมั่นยังนอนไม่ลงคงนั่งอยู่ด้วยกันที่ในมุ้ง นั่งเสียใจในความไม่เรียบร้อยในงานครั้งนี้ การเดินทางมีอุปสรรคจนกระทั่งเอาคนที่มาในงานต้องมาตกค้างร้างแรมดังนี้ ไหนจะทุกข์ใจว่าทางบ้านจะคิดอย่างไรบ้างที่มาหายไปมีอันตรายหรือเปล่า ไหนยังจะกลัวภัยต่าง ๆ ที่จะมีขึ้นได้ ที่เป็นฝ่ายหญิงจะกังวลใจ แต่ฝ่ายชายนั้นก็คิดกันว่าทางบ้านย่อมห่วงใยเป็นธรรมดา ซึ่งล้วนแต่ความผิดพลาดของผู้จัดงานทั้งนั้น แต่มันก็เกี่ยวกะดินฟ้าอากาศมาเป็นผู้ก่อกรรม ความผิดพลาดทั้งหลายจะโทษใครก็ไม่ถนัด จะโกรธใครก็โกรธไม่ลงจะโกรธเรือหาว่าทิ้งไปหรือก็โกรธไม่ถนัด เพราะเรือเขาก็มองเห็นภัยที่จะเกิดแก่เรือของเขาและทั้งก็จะเกิดแก่ผู้โดยสารด้วยถ้าเรืออับปางลงในระหว่างลมร้ายน้ำร้าย ก็ตายกันอย่างไม่มีปัญหา ลูกเด็กเล็กแดงตายเรียบ ครั้นเราจะโกรธเจ้าภาพของงานมันก็เจ้าภาพด้วยกันเกือบทุกคน เป็นกฐินสามัคคี ต่างคนต่างร่วมทุนกันมาทำบุญ แม้แต่ผู้หญิงสองสามคนที่มีอายุควบคุมการครัวก็เป็นเจ้าภาพเช่นกัน จึงไม่มีใครโทษใครได้ นอกจากดินฟ้าอากาศ ส่วนพวกดนตรีนั้นถือเป็นแขก เพราะผมไปกราบไหว้ขอร้องเขามาจนมาเกิดลำบากดังนี้ ผมเองพอกราบตีนกราบมือเขาได้ และเขาก็เห็น ๆ อยู่แล้วว่ามันเกิดอะไรขึ้น แต่ที่ทุกข์มากที่สุดก็คือเรือที่หนีเราไปนั้นจะไปโดนหนักยังที่ใดบ้าง จะไปรอดหรือเปล่า ลูกเด็กเล็กแดงก็มากอยู่ แต่ผมภาวนาขอให้ทั้งหมดรอดปลอดภัยเถิด เหมือนอย่างเรานี่แหละ เรายังดีกว่ามาก จะขลุกขลักอย่างไรก็ยังเป็นบนบก มีวัดเป็นที่พึ่ง แต่พวก

ในเรือซิ จะหวังพึ่งเรือก็แทบจะคว่ำลงในนาทีใดไม่มีใครจะใจแกร่งพอเป็นที่พึ่งได้ ต่างก็คงมีหน้าขาวซีดไปด้วยกัน เพราะรอบ ๆ ข้างก็มีแต่น้ำร้ายที่กำลังคะนอง เบื้องบนกัมปนาทไปด้วยฟ้า

ศาลาที่เราพักอยู่ห่างแม่น้ำหลายเส้น แต่ก็ยังได้ยินเสียงน้ำไหลอย่างแรง เพราะความเงียบของท้องที่บางไทร ในขณะนั้นเองเสียงหมาในวัดหอนกันขึ้นอีกอย่างขนานใหญ่ ขนาดขนลุกเกรียวเลย ผมกะนายมั่นมองหน้ากัน มีสิ่งประหลาดเกิดขึ้นด้วยเห็นแสงไฟคล้าย ๆ จะออกไปจากใต้ถุนศาลาเราเห็นได้ถนัดเพราะฝาศาลาเป็นลูกกรง แสงสว่างดูออกจะไปจากใต้ถุนแล้วผมอดใจไม่ได้จึงลุกขึ้นยืนในมุ้งมองลอดออกไป ผมเห็นถนัดตาพร้อมกะนายมั่นก็ลุกขึ้นยืนดูอยู่ด้วยกัน คุณพระได้โปรดด้วยแสงไฟนั้นเป็นแสงคบเพลิงที่ลอยออกไปเฉย ๆ โดยไม่มีคนถือหมาหอนใหญ่ ผมถึงกับเผลอตัวขยำแขนนายมั่น และนายมั่นก็ขยำแขนผมอย่างเดียวกัน ดวงไฟนั้นลอยวนอยู่ที่ลานดินชั่วครู่แล้วลอยห่างออกไป และลอยไปทางดงไม้อย่างเหมือนดอนโพล้เพล้ที่มีชายพื้นบ้านเดินถือไป ดวงไฟที่เห็นนี่ก็ไปทางเดียวกันและหายเข้าไปในดงไม้หลังวัด พอแสงไฟหายไปเสียงหมาหอนก็เงียบหยุดไป ผมถอนใจยาวออกมาอย่างหนาวสะท้านใจ ทั้งนายมั่นและผมย่อตัวลงนั่งพร้อม ๆ กัน พูดอะไรกันไม่ออกเลยสำหรับคนอื่น ๆ ที่นอนนิ่งจะหลับหรือเปล่าไม่ทราบ เราทั้งสองคนนั่งซึมกันอยู่ทั้งคู่ และในที่สุดเราก็ทรุดตัวลงนอนอย่างขด ๆ ตัว แต่หูคอยฟังเหตุการณ์อยู่อีก ได้ยินเสียงผู้หญิงคนหนึ่งหายใจยาวอย่างสะท้าน

เสียงตาแก่เฝ้าศาลาปลุกเราให้เตรียมตัวกลับ ผมลืมตาขึ้นจึงรู้ว่าสว่างแล้ว เราทุกคนต่างล้างหน้ากัน เพราะตาแก่เตรียมน้ำไว้ให้เรียบร้อย

"เราขนของไปคอยที่ท่าน้ำดีกว่า เรือผ่านมาจะได้เรียกเลย" ตาแก่แนะนำ เราทุกคนก็ทำตาม ส่วนนายมั่นแยกทางไปกุฏิพระเพื่อบอกลาท่าน เรือที่ผ่านออกมายังว่างที่นั่งอีกมากเป็นโชคดีของเรานัก ขนของลงหมดและก็มีที่นั่งได้พอกัน อาหารเช้าของเราก็เกิดขึ้นที่ในเรือ กาแฟก็พร้อมมูล นั่งกินกันไปมองหน้ากันไปใจนึกถึงเรื่องเมื่อคืนที่ผ่านไปแล้ว นึกขบขันนายมั่นจัดงานทอดกฐินตามแผนการ ออกเช้าทอดเสร็จเย็นกลับบ้าน แต่พวกเราซิกลายเป็นทอดค้างคืน และยุ่งราวกะจุลกฐินก็ไม่ปาน ถูกฟ้าถูกฝนและผีหลอกผสมกันไปเลย

ในครู่นั้นเองก็มีคนหนึ่งที่ผมเคยรู้จักเดินแซงหน้าผมแล้วเข้าชิดหลังบิดาผม เขาคนนั้นหันมาพยักหน้ากะผม ผมเคยรู้จักก็ยิ้มกะเขา แต่ในทันใดนั้นเองหัวใจเหมือนจะหยุดเต้น คนคนนี้ก็คือผู้ที่ถูกฆ่าตายนั่นเอง

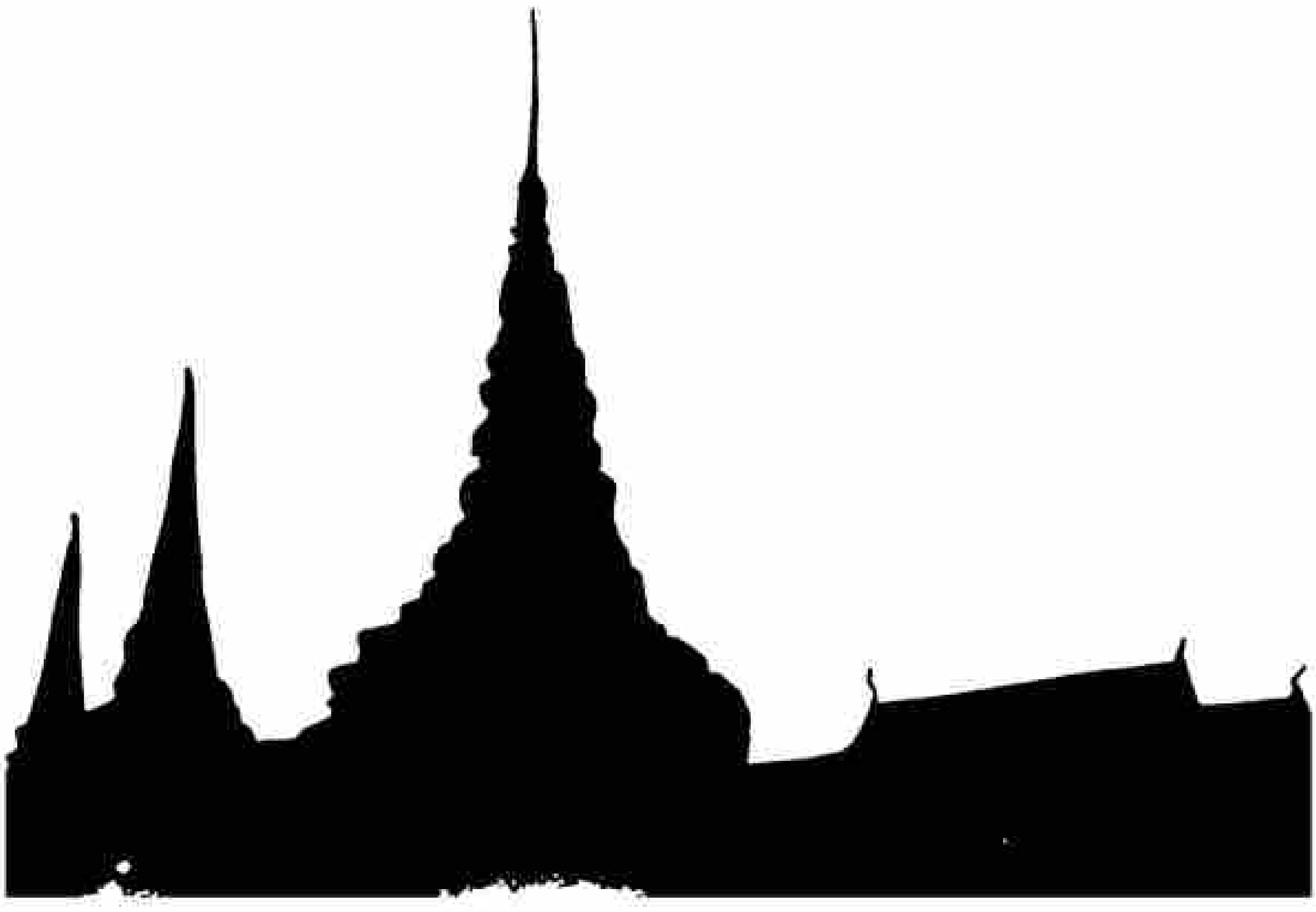

หมอยูโซะ

เรื่องนี้เป็นตอนหนึ่งของพวกสโมสรคุณนพวัครระฆัง มีนายมั่น นายสมัยเป็นคนที่ได้ฟังเรื่องราวของไทยอิสลามเกี่ยวกะภูตผีปีศาจที่น่าสนใจ

ในเย็นวันอาทิตย์ โรงเรียนกลางคืนของผมหยุด ตั้งใจจะไปดูภาพยนตร์ แต่จะเที่ยวหาอาหารอร่อย ๆ กินแล้วจะเข้าดูภาพยนตร์ ผมจึงออกจากวัดแต่บ่าย ๆ ตั้งใจจะไปหาครูพยุงชวนไปด้วยกัน ถ้าดูภาพยนตร์มีครูพยุงไปด้วยสนุกมากขึ้น เพราะคำพูดในจอภาพยนตร์ ถ้าจะฟังกันจริง ๆ อย่างผมก็ฟังออกบ้างไม่ออกบ้าง ถ้าครูพยุงไปด้วยมันแจ่มแจ้งดีนัก แต่แล้วความคิดทั้งหลายก็ล้มเหลวไปหมด พอออกจากวัดเดินเตร่หาแท็กซี่ ก็ได้ยินนายมั่นตะโกนเรียกอยู่ในร้านเหล้า เลยจมกันอยู่ที่นั่นเพราะนายมั่นมีเพื่อนอยู่ก่อนแล้วคนหนึ่งเป็นชาวอิสลามทำงานกรมอู่ทหารเรือ เกิดคุยกันถึงเรื่องผี ๆ สาง ๆ เข้าถูกใจกันเลยสนุกกันใหญ่

"ผมกำลังอยากพบคุณอยู่เชียว" นายมั่นพูดเมื่อต่างคนต่างดื่มกันไปแล้วพร้อมกะนายสมานช่างกรมอู่เพื่อนนายมั่น "กำลังจะไปในวัดอยู่ทีเดียว"

"ถ้าจะมีธุระ?" ผมถาม แต่นึกได้ว่ามีคุณสมานอยู่ก่อน ควรให้เขาพูดอะไร ๆ กันเสียก่อน จึงพูดแย้งออกไปว่า "ถ้ามีอะไร ๆ กับคุณสมานก็ว่ากันเสียให้จบไปก่อนเถอะ"

"อ๋อ ไม่เป็นไร เรากันเอง" นายมั่นว่า "เมื่อกี้ก็คุยกันถึงไปถูกผีหลอกกันมาที่อยุธยาโน่น เรื่องธุระจะไปพบคุณนพก็เรื่องที่บ้านคุณนายน่ะแหละ"

"เอ๊ะ! อาละวาดอีกซิ?" ผมถาม เพราะถ้านายมั่นมาเรื่องเกี่ยวกะบ้านคุณนายละก็มักจะมีเรื่องคุณปู่อาละวาดเสมอ

"โอ๊ย! เปล่าเลย ตรงข้าม คุณปู่ไม่อาละวาดแล้วกลับทำดีขึ้น ให้ลาภแก่คุณนายอย่างใหญ่หลวง คุณนายจึงจะเลี้ยงพระสักเก้าองค์" นายมั่นว่า

"อ้าว ผิดถนัดเลย! กลับเป็นเรื่องมงคลไป" ผมว่า

"ผมฟังคุณมั่นเล่าถึงฤทธิ์ของภาพปั้นนั้นแล้วรู้สึกว่าเอาการ" นายสมานบอก

"อ้อ! ครับ! เอาการ และเอาเรื่องทีเดียว" ผมรับรองด้วยคน

"ยุ่งครับ เรื่องของภูตผีปีศาจ" นายสมานพูด "ผมพบมามากครับ บิดาผมซิครับ ท่านยุ่ง ๆ อยู่กะเรื่องผีปีศาจ ผมเอือมมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว" นายสมานพูดแล้วโคลงหัว "บ้านเก่าผมอยู่คลองตันโน่นแหละครับ ผมเพิ่งย้ายมาอยู่คลองบางกอกน้อยเมื่อเป็นหนุ่มแล้ว เลยทำงานที่กรมอู่นี่เลย"

"เอ๊ะ! ถ้าที่คลองตันจะมีผีดุซิครับ?" ผมถามอย่างสนใจ

"ก็ไม่เชิงหรอกครับ บิดาผมชิครับท่านไปทำให้ดุขึ้น" นายสมานว่า

"คุณสมานนี่ บิดาเป็นหมอผีผู้ยิ่งใหญ่" นายมั่นอธิบายแทน

"ลงออกชื่อ หมอยูโซะ หรือเรียกสั้น ๆ ว่าหมอโซะ เป็นรู้จักกันไปไกลเทียวในคลองนั้น"

นายสมานนี่เป็นคนเล่นหนวด ตัดและขริบกันไว้อย่างสวย พวกทำงานกรมอู่ทหารเรือมักจะเป็นชาวอิสลามเสียมาก

"เอ๊ะ! เมื่อกี้คุณพูดว่าบิดาคุณไปทำอย่างไรผีจึงเกิดดุขึ้น?" ผมถามย้อนตามที่เขาพูดไว้ เพราะอยากฟังด้วยความสนใจ

"อ๋อ บิดาของผมท่านเป็นหมอทางนี้" นายสมานเริ่มเล่า "ท่านหากินทางรับจ้างทางเอาผีออกผีเข้าเหล่านี้ละครับ ใครจะต้องการให้ช่วยเรียกผีตามป่าช้าไปทำอะไร ๆ บิดาผมเอาทั้งนั้น โอ๊ย! บางทีเรียกผีมาแล้วยังไม่ทันจะให้ผู้จ้างเขาไป ก็เอาประเดไว้ที่บ้านเต็มหมด ผมยังเด็กอยู่ทั้งกลัวทั้งร่ำคาญ"

"โอ้โฮ! เอาผีอื่น ๆ มาเต็มบ้านหมด" ผมร้อง

"แต่ไม่ได้เอาขึ้นไว้บนเรือนนะครับ บิดาผมปลูกกระท่อมไว้ที่ลานบ้าน และอัญเชิญเข้าเก็บอยู่ที่กระท่อมนั่นแหละ" นายสมานอธิบาย ผมมองหน้านายมั่นคล้ายหารือว่า จะขังผีไว้ได้หรือไม่ที่ในกระท่อมจะขังอยู่ได้อย่างไร

"ท่านบังคับให้อยู่แต่เฉพาะในกระท่อมหรือครับ?" ผมถาม

"โอ! เปล่าครับ คุณคงสงสัยว่าจะกักขังผีไว้ได้อย่างไร คืออย่างนี้ครับ ผมยังไม่ได้พูดให้ฟังอย่างแจ่มแจ้ง คือการเรียกผีของบิดาผมน่ะ ท่านมีวิธีเอาไม้สักดุ้นเล็ก ๆ มาแกะสลักด้วยมีด

พับให้เป็นตุ๊กตารูปคนพอลวก ๆ ยาวขนาดห้านิ้วฟุต เมื่อท่านไปนั่งพิธีลงเลขยันต์ที่ป่าช้าเรียบร้อยแล้ว ท่านก็ให้นายจ้างเข้าไป ถ้ายังให้เขาไปไม่ทัน ก็เอาตุ๊กตาไม้นั่นแหละครับเก็บไว้ที่ในกระท่อม ไม่ได้เอาขึ้นบ้าน บางคราวตุ๊กตานั่นก็มากตัวด้วยกัน- นายสมานอธิบาย

"ผีในกระท่อมนั่นน่ะ เคยออกมาบ้างไหม?" นายมั่นถาม

"ก็มีบ้างละครับ" นายสมานโคลงหัวอย่างรำคาญ "แถวบ้านผมทางคลองตัน เวลาค่ำคืนไม่มีใครกล้าเดินผ่านบ้านผมหรอกครับ"

"คงอาละวาดบ้างซิ?" ผมถาม

"อ๋อ! เอาซิครับ บางทีก็เล่นผมกะบิดานั่นแหละ" นายสมานหัวเราะ "มันทำเสียงเป็นกบร้องมาก ๆ ตัว"

"อ๋อ! มันล่อให้เราลงไปตีมันมากินซี?" นายมั่นว่า

"ครับ! ก็ทำนองนั่นแหละ แต่บ้านเราไม่กินกบ กบเลยชุม ถ้ามันร้องอย่างธรรมดากบ ก็เชิญร้องไปซิใครจะว่าอะไรกัน พอน้ำฝนขังแอ่งมันเป็นร้องอย่างประหลาด ๆ" นายสมานว่า

"เอ๊ะ! มันร้องยังไงครับที่ว่ามันร้องอย่างประหลาด?" ผมถาม

"โอ๊ย! มันร้องกวนโมโหนักเชียว ให้ตายซิ มันไม่ได้ร้องอย่างกบธรรมดาทั่ว ๆ ไปที่ร้องไปตามธรรมชาติ แต่นี่มันร้องหมู่โอ๊บ ๆ เป็นหมู่ละยี่สิบสามสิบ ร้องพร้อม ๆ กันเป็นจังหวะ แล้วมีอีกกลุ่มหนึ่งก็ร้องพร้อมกันบ้างเป็นคนละเสียง แล้วร้องขัดจังหวะกับหมู่แรก เป็นจังหวะคล้ายเพลงเกราะหรือดนตรีฝรั่ง

ขัดกันอร่อยไปเลยครับ" นายสมานเล่าไปหัวเราะไป แล้วดื่มกันอีก หัวเราะขบขันเรื่องกบ ความตั้งใจของผมจะไปดูภาพยนตร์เลยล้มเลิก คุยกันสนุกไปเลย

"มันร้องดังที่ว่านั้นขึ้นครั้งแรก บิดาผมยังนิ่งฟังเฉยอยู่ แต่พอมันร้องแบบนั้นซ้ำอีก บิดาก็หันมองหน้าผมแล้วร้องว่า "อ้าวยังงี้ต้องตีกบาลกัน" ว่าแล้วโดดเข้าหยิบตะพดพลางพูดว่า "ชะ ๆ มาเล่นเอาก๊ะกู" ผมเห็นพ่อหยิบตะพด ผมก็หยิบไม้สั้น ๆ วิ่งตามลงไปข้างล่าง นึกขันก็ขันกลัวก็กลัว" นายสมานเล่าตอนนี้ เลยหัวเราะกันเกรียว

"ตีมันได้ไหมครับ?" นายมั่นถาม

"ตีอะไรล่ะครับ" นายสมานว่า "ให้ตายจากไปเถอะ มันก็นานปีมาแล้ว แต่ผมจำได้ติดหูติดตาอยู่จนเดี๋ยวนี้ ตีมันไม่ได้หรอกครับ พอเราสองคนพ่อลูกลงถึงพื้นดิน มันก็หยุดร้องเชียวครับ แหวกน้ำหนีกัน ให้ตายซิ เสียงน้ำที่มันว่ายแหวกหนีไปน่ะมันไม่บอกเป็นเสียงกบเลย กบมันตัวเล็ก ๆ แต่นี่เสียงมันคล้ายคนลุยน้ำหนีไป พอห่างไปมีเสียงหัวเราะกัน ผมยืนตัวสั่นราวกะจับไข้ บิดาผมโกรธฮึดฮัด พอเห็นมันเงียบก็ถุยน้ำลายแล้วเดินขึ้นบ้าน ดูซิครับไม่ได้ห่วงผมเลย เวลาโมโหก็โดดลงมา หมดโมโหก็กลับ ลืมผมเสียแล้ว วิ่งตามแกขึ้นบันไดหัวใจแทบหยุดเต้นอัลเลาะห์ กลัวมันจะฉุดขาไว้น่ะซี" หัวเราะกันอีก

"คุณเคยเข้าไปในกระท่อมนั้นบ้างหรือเปล่า?" ผมถาม

"เคยครับ มันก็ไม่มีอะไรหรอกครับ เจ้าพวกไม้แกะเป็นภาพนั้นก็นอนเรียงกันอยู่ในถาดเฉย ๆ แต่เวลาหน้าฝน น้ำเจิ่ง

ไปทุกแห่ง ในกระท่อมไม่ดีครับ งูเห่าเข้าไปอาศัยในนั้น เรื่องทำพิธีเรียกผีนี่ บิดาผมเคยไปทำที่ป่าช้า เคยเอาผมไปด้วยซิ จะไม่ไปก็กลัวท่านจะตีเอา" นายสมานว่า

"โอ้โฮ คุณคงกลัวแย่เลย" ผมว่า

"ตอนเมื่อเด็ก ๆ ความกลัวดูมันจะไม่เท่าตอนโตเป็นหนุ่มนี่มันจะโดยไม่ประสีประสาอะไรทำนองนั้น พอโตขึ้นมันคิดมากเลยกลัวมากกว่าเมื่อเด็ก ๆ" นายสมานอธิบาย "พวกอิสลามทั่ว ๆ ไปเขาไม่ชอบบิดาผมนัก เขาว่าทำอะไร ๆ ผิดทางศาสนาเพราะอิสลามเขาไม่ชอบตุ๊กตา เพราะมันเป็นภาพการแทนตัวถ้าจะหมายเอาว่าเป็นตัวของใครก็ควรเขียนหนังสือแทนตัว แต่นี่บิดาผมทำตุ๊กตาไม้เขาจึงไม่ชอบ แต่เรื่องที่ใหญ่ยิ่งคือ บิดาผมเป็นคนทำความไม่สงบให้แก่ดวงวิญญาณในป่าช้า พวกที่ลงหลุมในกุโบ (ป่าช้าของอิสลาม) เป็นพวกที่สงบแล้ว ถ้าใครไปทำยุ่งเหยิงแก่วิญญาณพวกเหล่านั้น พวกญาติจะโกรธเคืองนัก แต่บิดาผมว่า ทุกคนนั้น ๆ คิดผิด เข้าใจผิด คนที่ตายแล้ววิญญาณจะวนเวียนใกล้ร่างกายก็เพียงวันสองวันแล้วก็ลอยไปอื่นหมด ถึงไม่ไปเรียกไปร้องอะไร วิญญาณเหล่านั้นก็ไปเองไม่อยู่กับร่างกายที่เน่าเหม็นหรอก พวกญาติยังหลงหวงแหนกันอย่างบ้า ๆ อยู่ได้ ผมฟังบิดาอธิบายก็ชักจะเห็นจริง แต่ใจมันก็กลัวอยู่อย่างนั้นเอง แม้แต่จะรู้ว่าป่าช้าน่ากลัวก็เพราะเงียบวิเวกวังเวง ที่แท้ไม่มีอะไร นอกจากร่างกายที่เน่าเปื่อยอยู่ก้นหลุมเท่านั้น" นายสมานเล่าว่าได้ฟังคำอธิบายจากบิดาของเขา

"มีอยู่คราวหนึ่ง" นายสมานเล่าต่อ "มีชาวอิสลามนักเลงคนหนึ่งถูกฆ่าตาย พวกญาติก็จัดการฝังกัน แต่มีบ้านหนึ่งอยากได้วิญญาณนั้นว่าจะขลังดี จึงจ้างบิดาผมให้ไปทำพิธีเรียกวิญญาณเมื่อตอนโพล้เพล้ บิดาผมก็นำภาพแกะไม้นั้นไปแอบยืนว่าคาถาและลงเลขลงยันต์อะไร ๆ ลงที่ภาพนั้น แหมครับ! มีค้างคาวแม่ไก่หลายตัวมาบินโฉบหัวบิดาผมเป็นการใหญ่ ผมเองก็กลัวมันจะมาจิกตีเอาผมเข้าด้วย เอามือปัดกันวุ่น บิดาผมร้องว่า อ้ายนี่แข็งขันดีว่ะ มันดุดี พอเสร็จพิธีแล้วบิดาผมก็เดินนำหน้ากลับ ผมต้องเดินตามหลังท่าน หันหลังให้แก่ป่าช้า ใจมันหายและเสียวเหลือเกิน ในครู่นั้นเองก็มีคนหนึ่งที่ผมเคยรู้จักเดินแซงหน้าผม แล้วเข้าชิดหลังบิดาผม เขาคนนั้นหันมาพยักหน้ากะผม ผมเคยรู้จักก็ยิ้มกะเขา แต่ในทันใดนั้นเองหัวใจเหมือนจะหยุดเต้น คนคนนี้ก็คือผู้ที่ถูกฆ่าตายนั่นเอง ผมร้องตะโกนลั่นแล้วล้มลงหมดสติ"

"อุว้า!" ผมร้อง "ผีนั้นตามบิดาคุณไปตามเรียกน่ะเอง"

"ครับ! ตอนแรกผมมันเผลอตัว คิดว่าเขายังมีชีวิตอยู่ แต่แล้วก็นึกได้ว่าเขาคือผี"

"ญาติเขาไม่โกรธหรือครับ?" นายมั่นถาม

"โกรธซิ เขารู้เหมือนกัน เพราะมีคนแอบไปบอกเขาว่าบิดาผมไปทำพิธีเรียกวิญญาณ เขาไม่พูดด้วยจนแล้วจนรอด อาชีพนี้ไม่เห็นเจริญตรงไหนเลย บิดาผมยุ่งเสมอ เอาผีออกเอาผีเข้าใครต่อใคร ก็ไม่เห็นวิเศษแค่ไหน รวยก็ไม่รวย อยู่ไงก็อยู่งั้น"

"คุณเรียนวิชานี้ไว้บ้างหรือเปล่า?" ผมถาม

"อัลเลาะห์ เรียนอะไร มีแต่จะวิ่งหนี" นายสมานตอบ

"นักเลงขโมยมันก็เกลียดบิดาผม ของใครหายในบ้าน บิดาผมก็ไปทำพิธีเอาโซ่เหล็กเผาไฟจนแดง เอาลวดผูกแขวนกะหลักกลางแจ้ง ให้คนในบ้านนั้นทุกคนเอามือจุ่มน้ำมันแล้วรูดโซ่แดง ๆ นั้น ถ้าใครมือพองก็ถือว่าคนคนนั้นขโมย โฮ้ย? อาชีพนี้ไม่ไหว แม่ผมและพี่ ๆ น้อง ๆ ผมไม่ชอบทั้งนั้น อัลเลาะห์! บางคืนมีอ้ายพวกนี้มาร้องเรียกอยู่ที่หน้าลานบ้าน เสียงมันแหบแห้ง พ่อหมอโซะจ๊ะ พ่อโซะจ๊ะ บิดาผมทำเฉย ๆ แต่เราทุกคนในบ้านหนาวสะท้านไปเลย หนัก ๆ เข้ามารดาผมเลยย้ายมาอยู่กะญาติที่บางกอกน้อย บิดาก็ตามมาบ้าง แต่มีสัญญาว่าต้องเลิกอาชีพนั้น"

"เดี๋ยวนี้บิดาคุณคงสุขสบายดี?" ผมถาม

"อ๋อ! ท่านสิ้นชีวิตเสียสองสามปีแล้ว" นายสมานตอบ

"โอ้ย! ขอโทษและเสียใจด้วย" ผมรู้เข้าก็ขอโทษเขา

นายฟาดูตำราไพ่ป๊อกอย่างละเอียด ก็บอกว่ามีนะถูกบังคับไป โดยคนนอกศาสนาซึ่งมิใช่เป็นอิสลาม จงรีบตามไปโดยเร็ว ถ้าช้าไปจะมีอันตราย

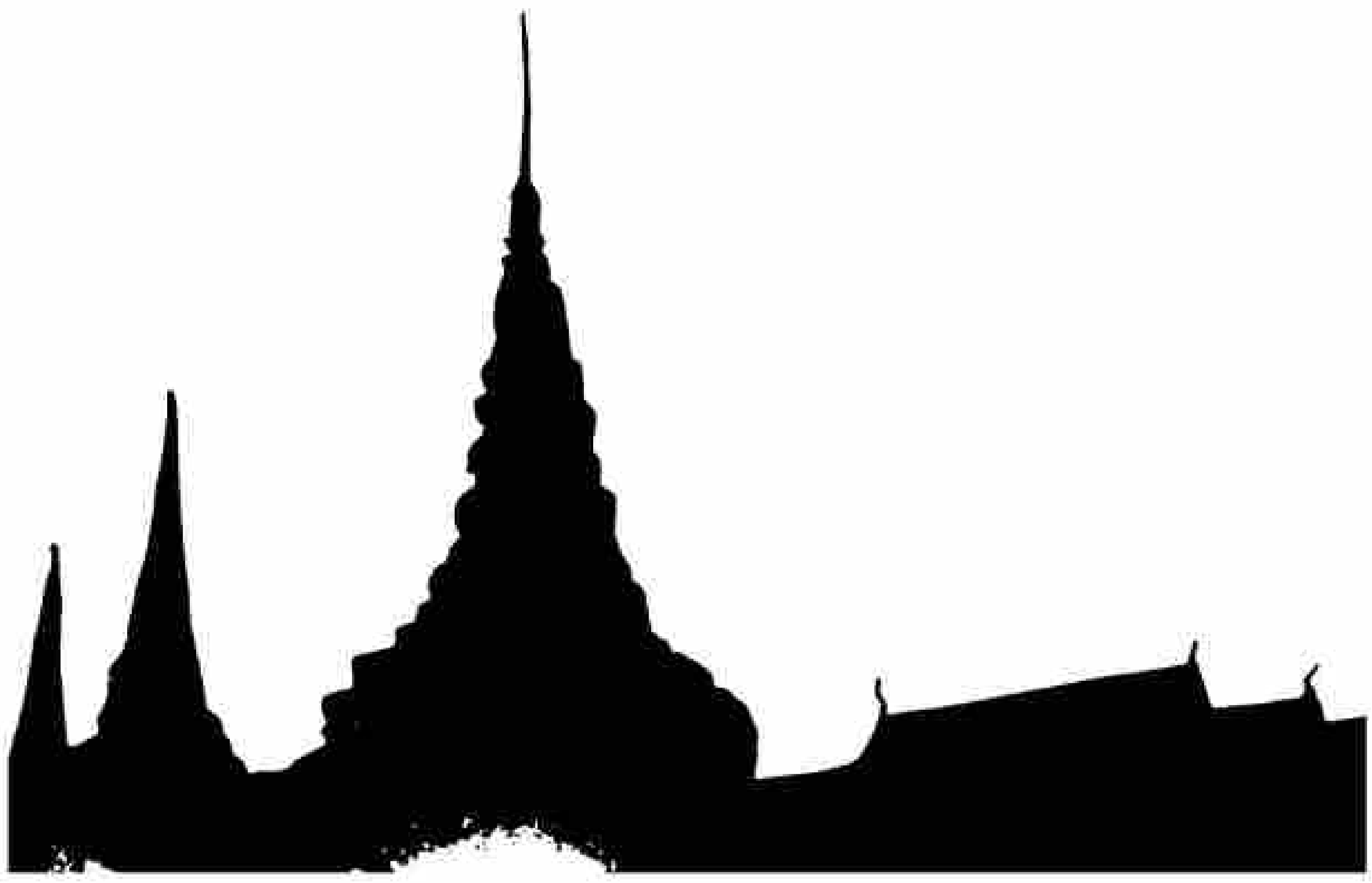

หมอผู้เฒ่า

ในถิ่นคลองพระยาบรรลือนับแต่พ้นประตูน้ำไม้ตราเข้าไป ทั้งสองฟากคลองเกือบจะเป็นถิ่นฐานของชาวอิสลามทั้งหมด ณ บ้านหนึ่งที่ชายคลองมีรั้วเตี้ย ๆ ล้อมรอบ มีหญิงอิสลามกลางคนผู้หนึ่งเดินมาจากทุ่ง เข้าประชิดรั้วบ้านนั้นแล้วตะโกนเรียกคนในบ้าน "พ่อฟา! พ่อฟาจ๊ะ พ่อฟาอยู่มั้ย" หญิงนั้นเรียกผู้หนึ่งในบ้านนั้นด้วยเสียงแปร่ง ๆ จากคำไทย ก็มีเด็กหนุ่มคนหนึ่งโผล่หน้าออกมาดูที่หน้าต่าง

"อ้าว! อ้ายซบ พ่อฟามึงอยู่แมะ?" หญิงนั้นถาม

"ไม่อยู่จ๊ะป้าแมะ มีอะไรล่ะ?" เด็กหนุ่มย้อนถามด้วยเสียงตรงสำเนียงไทย

"ธุระว่ะ เขาไปไหนวะ?"

"ดูเหมือนจะไปทางหมู่บ้านคนไทยโน่นแหละ ดูว่าจะไปหานายปุ่นหรือไงก็ไม่รู้ ป้าแมะลองไปดูซิคงจะพบ" อ้ายหนุ่มแนะนำ

"อัลเลาะห์! กูเข็ดว่ะ หมามันซุม เมื่อวานมันไล่จะกัดกูว่าเอาจี้เหอะ กูจะสั่งไว้ที่บ้าน พ่อการิม แม่ฟีเขาจะดูหมอด่วนโว้ยของเขาหายว่ะ กูจะกลับละ มึงบอกให้ได้นะอ้ายซบ"

ป้าแมะสั่งแล้วก็ย้อนอ้อมหลังบ้านเดินไปตามทุ่ง อ้ายซบยืนเกาหัวแล้วถอนใจ รู้สึกท้อเพราะว่าถ้าใครเกิดจะดูหมอ นายฟาพ่อมันจะต้องใช้มันไปเอาไพ่ป๊อกที่กุโบ (ป่าช้า) ทุกคราวไป ไม่ว่าจะค่ำคืนให้ไปเอาทั้ง ๆ มืดอ้ายซบก็เหลือจะทนทาน ไม่ทราบว่าเป็นพิธีขลังอะไรของนายฟาที่ต้องเอาไพ่ป๊อกที่จะทำนายทายทักโชคชะตาไปไว้ที่นั่น ทำกุดเล็ก ๆ คล้ายกุดนกขุนทองไปปักไว้ข้าง ๆ หลุมใครคนหนึ่ง เมื่อเสร็จธุระแล้วจะต้องเอาไปเก็บไว้ที่เก่าอีก ในพิธีของเขา ถ้าว่าดูหรือทายใครถูกอย่างจับวางสามหนด้วยกัน จะต้องเอาไพ่นั้นมาทำลาย แล้วซื้อสำรับใหม่มาทำพิธีอีก แล้วนำเข้าเก็บยังที่นั้นแทนไว้

อ้ายซบมีความฉลาดสมตัวมัน รีบออกจากบ้านไปที่กุโบเสียแต่กลางวัน ถ้าพ่อกลับมาค่ำมืดจะได้ไม่ต้องแข็งใจเข้าไปกุโบตอนนั้น มันวิ่งอ้อมหลังมัสยิสเข้ากุโบ ไปล้วงไพ่ออกจากกุดเล็กแล้วรีบจ้ำมาบ้าน อ้ายซบมีนิสัยไม่ชอบคนตายเหมือนอย่างคนอื่น ๆ แม้ว่าผู้ตายจะอยู่ในหลุมลึก ก็ไม่อยากไปใกล้กรายเท่าที่ต้องไปก็เพราะกลัวพ่อฟาของมัน ความจริงป่าช้าอิสลามไม่ได้ทำอย่างรกรี้อน่ากลัวอะไรอย่างป่าช้าไทยพุทธ เขาทำเรียบรื่นดี ถ้ามองสังเกตจึงจะเห็นว่าป่าช้าไม้ปักชื่อก็มีบ้างไม่มีบ้าง หลุมนั้นขุดลึกลงไปแล้วทำเป็นลิ้นชักที่ก้นหลุม เมื่อเอาศพลงไปก้นหลุมแล้วยังเสือกศพไปตามแครให้เข้าในลิ้นชักดินอีกที แล้วจึงกลบดิน จึงจะเห็นว่ามีดินนูน ๆ เป็นรูปยาวไปตามขนาดของคน แต่นานวันเข้าดินนูนนั้นก็เลือน ๆ ลงไป ทั้งกลิ่นศพก็ไม่ลอดดินส่งกลิ่นขึ้นมา ความกลัวก็เบาลงไป เท่าที่คนกลัวผีนั้นมัก

กลัวจากกลิ่นเป็นที่นำ แต่จะอย่างไรก็ตามเรื่องของคนกลัวผี พอรู้ว่าป่าช้าก็กลัวทั้งนั้น

เป็นความจริงที่สุด นายฟากลับบ้านจวนค่ำ ดูจะมีสติมของสุรามาบ้าง แม้แต่ทางศาสนาอิสลามจะห้ามดื่มสุรา แต่ก็น้อยคนจะรักษาไว้ได้ มีพวกมีพ้องเจอกันเข้าก็หลบหลีกสนุกกันบ้าง ยิ่งไปชุมนุมกับชาวไทยพุทธ ไทยพุทธก็กล่อมเสียตัวเตี้ยไป นายฟากลับถึงบ้านก็หัวเราะสนุกมาลงมือกินข้าว พออิ่มข้าวแล้วอ้ายซบก็บอกเรื่องที่ป้าแมะมาสั่ง นายฟารู้สึกว่าบ้านนายการินนั้นนับถือกันมากเมื่อรู้เรื่องก็ต้องไป จึงร้องสั่ง

"เฮ้ย! อ้ายซบไปกุโบเร็ว" นายฟาสั่ง

"ฉันไปเอามาแล้วเมื่อเย็น เตรียมไว้เสร็จ" อ้ายซบบอกแล้วถอนใจว่าที่คิดไว้ไม่ผิด

"เออ! ดีว่ะ เอามาให้กู"

เมื่อนายฟาไปถึงบ้านนายการิม แม่ฟี คิดว่าของที่หายจะเกี่ยวกับแก้วแหวนเงินทอง ก็ผิดหมด มันกลายเป็นเรื่องใหญ่กว่านั้น หากแต่บ้านนายการิมปกปิดไว้ มันกลายเป็นนางสาวมีนะลูกสาวนายการิมไปต้อนควายกลับบ้าน แล้วหายไปแต่เย็นวานนี้ แต่ควายมันกลับมาบ้านหมด นายการิมกะพวกเอะใจจึงออกตามไปยังตำบลที่เคยนำควายไปเลี้ยง ก็พบผ้าคลุมหัวกันแดดตกอยู่และมีรอยเหยียบย่ำแสดงว่ามีการต่อสู้กันและของเล็ก ๆ น้อย ๆ ร่วงอยู่ที่พื้นดินจึงแน่ใจว่ามีนะถูกฉุดไป จึงให้ตามนายฟามาตรวจตามวิธีหมอดู ว่ามีนะไปเองหรือว่าถูกฉุดถูกบังคับไป และที่ไปนั้นเป็นสารทิศใด ซึ่งเชื่ออยู่ว่า

คนบางเดียวกันย่อมไม่ทำ ยิ่งเป็นอิสลามยิ่งถือนัก ไม่ค่อยจะคิดทำกัน

นายฟาพูดตำราไพ่ป๊อกอย่างละเอียด ก็บอกว่ามีนะถูกบังคับไป โดยคนนอกศาสนาซึ่งมิใช่เป็นอิสลาม จงรีบตามไปโดยเร็ว ถ้าช้าไปจะมีอันตราย แล้วก็บอกทิศให้ตาม นายการิมเป็นนักเลงคนหนึ่งในย่านนั้น แสบหัวใจนัก จึงรีบจัดคนที่มีอาวุธพร้อมออกตาม คิดไว้ว่าจะพูดดีกันก่อน ถ้าผิดหูดีกันไม่ได้ก็รบกันละ เลือดเข้าตาเสียแล้ว ลูกสาวทั้งคน อีกทั้งก็เป็นนักเลงอยู่ในหมู่อิสลาม เมื่อมันเป็นดังนี้หัวใจมันแสบเหมือนแหวะเอาน้ำเกลือราด คนสิบกว่าคนที่ออกไปล้วนมีปืนยาวปืนสั้นครบครัน ฝ่าความมืดบุกด้อมทุกหมู่บ้านทั้งไทยและอิสลามอย่างเงียบ ๆ ไม่วู่วามดูมดามเอาแต่ใจ จนรุ่งสว่างคาตาอยู่กลางทุ่งยังไม่ได้ความก็หยุดหารือกันอยู่ ว่าจะเอากันอย่างไรต่อไป ก็พอดีมีเด็กสองสามคนวิ่งหน้าตื่นจะผ่านไป แต่พวกนายการิมมองดูพวกเด็กก็หยุดชะงักและตรงเข้ามาหา

"น้า! น้า! มีคนตายทางโน้นแน่ะ" เด็กร้องบอกอย่างตื่นเต้นและชี้มือไปยังดงไม้ทึบด้านขวามือ ฟังแล้วมันเกือบไม่ใช่เรื่องของพวกนายการิม มาเหตุหนึ่ง หาใช่จะมาเกี่ยวกะใครเป็นใครตาย

"ผู้หญิงด้วย! ไปดูซี" เด็กพูดอีกเมื่อเห็นเฉย ๆ ก็ทำท่าจะไปต่อ

"เฮ้ยหนู! เดี๋ยวก่อน" นายการิมเอะใจเรียกเด็กไว้ "คนตายสาวหรือแก่"

"คนสาวจ้ะ แก้ผ้าด้วย!" เด็กตอบ

พอฟังเด็กตอบทุกคนหน้าเผื่อน และหมุนตัวออกไปตามที่เด็กชี้ทันที เมื่อถึงที่นั้นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นแต่มันก็เป็นไปเสียแล้ว นายการิมได้พบกับศพลูกสาวอย่างน่าสังเวช ถูกเชือกรัดคอตาย และเครื่องแต่งกายบางส่วนบอกแกว่า ถูกคนสารเลวก่อกรรมไว้ ณ ดงไม้นั้น นายการิมร้องโวยเหมือนบ้าเข้ากอดลูกสาว ร้องไห้ไม่ออก แต่อ้ายหนุ่มอีกคนที่ไปในขบวนที่ติดตามกัดฟันกร้วม ตาลุกวาวดังคนบ้า สบถสาบานวุ่นไปหมด ในที่สุดพวกทั้งหมดก็เอาศพมีนะกลับยังถิ่นตัว และในที่สุดข่าวปกปิดไว้แต่เมื่อวานก็ต้องเปิดขึ้น และรู้กันทั้งบางนั้น จึงเกิดพิธีทำความสะอาดให้แก่ศพตามทางศาสนา เสียงพึมพำกันไปทั้งหมู่บ้าน ทั้งบ่นรำพันและร้องไห้ ทั้งเสียงสบถสาบานดุเดือด ทั้งหมดจึงมีสีหน้าต่าง ๆ กัน บ้างหน้าเศร้า บ้างหน้าเหี้ยม เฒ่าฟาหมอดูยืนกัดฟันนิ่ง

พอตกบ่ายการพิธีเอาศพลงหลุมก็เริ่มขึ้น และแล้วเสร็จลงไปด้วยหัวใจที่ห่อเหี่ยว อ้ายหนุ่มหนึ่งที่ชื่อเด็ด หน้าเหี้ยมเกรียมตลอดเวลา มองดูนายฟาผู้เฒ่าแล้วเข้ามาหา

"ลุงฟาต้องช่วยฉันนะ อิสลามต้องช่วยอิสลาม" อ้ายหนุ่มพูดอย่างกัดกราม

"ช่วยยังไงว่ะ?" เฒ่าฟาถาม

"ช่วยทำการปลุกผีแม่มีนะให้ฉัน จะถามว่าใครฆ่าเขา อ้ายเด็ดนี่แหละจะฆ่ามันล้างบางเลย"

"เอ! อ้ายกูก็ทำไม่เป็นว่ะ" เฒ่าฟาว่า และยืนขมวดคิ้ว "เฮ้ย! ไม่จนทางวะ เพื่อนกูมี เอามันซิวะ แต่พ่อการิมเขาจะว่าไงล่ะ" เฒ่ารับปากแต่ยังกริ่งใจ

"ช่างเขาเถอะลุง นี่เรื่องของฉันเอง เสียเท่าไหร่เสียไป"

"เออ! เอาซิวะ!"

พอเสร็จพิธีฝังศพแล้ว นายฟาก็พาอ้ายหนุ่มเด็ดออกสู่ทุ่งตรงไปหมู่บ้านไทยพุทธ บ้านนายปุ่นเพื่อนเกลอนายฟา ได้พูดจากันอยู่ครู่เดียว นายปุ่นก็รู้ความประสงค์ของนายฟา หนุ่มเด็ดจึงมีการดื่มเหล้าปลุกใจกัน ส่วนเครื่องเซ่นเครื่องพิธี นายปุ่นก็เตรียมไปเรื่อย ๆ หนุ่มเด็ดเราฟัดเหล้าเสียถนัดใจ มันเคยเกรงผู้ใหญ่ แต่คราวนี้มันถือว่าเป็นคราวสำคัญ จะเอาช้างมาลากมาดึงไม่ไหวทั้งนั้น มันยังเหี้ยมเกรียมน่ากลัวนัก คะเนพอพลบก็ได้ฤกษ์เดินทางมาสู่กุโบ พอค่ำลงนายฟา หนุ่มเด็ดนำนายปุ่นถึงหลุมสาวมีนะ นายปุ่นเอาก้นบุหรี่จี้ธูปให้ติดแล้วปักลงที่ปากหลุม พร้อมกับวงเครื่องเซ่น ทันใดนั้นเองก็มีเสียงสวบ ๆ มาอีกทางหนึ่ง

"ใครวะ?" เสียงตวาดถามมา เฒ่าฟาจำเสียงได้

"ฉันเอง! พ่อการิม ฟา! ฟาไงล่ะ" นายฟาบอก

"เอ๊ะ! มาทำอะไรกันนี่?" นายการิมถามแล้วกวาดตามองดูที่ปากหลุม

"ฉันอดใจโกรธอ้ายศัตรูไม่ไหว" นายฟาพูดอย่างขัน ๆ เหี้ยม ๆ "ฉันขอเซ่นศพมีนะมัน เพื่อให้เข้าฝันว่าใครทำมันและอยู่ที่ไหน"

"ฉันต้องการเอง น้าริม" อ้ายเด็ดพูด "ฉันจะฆ่ามันทั้งนั้น" อ้ายเด็ดพูดแล้วร้องไห้โฮ นายการิมยืนงันกัดฟันนิ่ง ชั้นแรกโกรธที่ทำกันนั้นผิดทางศาสนาอย่างแรง แต่เห็นอ้ายเด็ดร้องไห้เหมือนจะสำลักเลือด ก็เห็นใจอ้ายหนุ่มมันรักอยู่กะมีนะ เตรียมการจะสู่ขอกันอยู่แล้ว ก็มามีอันเป็น และคำของนายฟาว่าทนอดใจโกรธอ้ายศัตรูไม่ไหว จะขอทำการเพื่อรู้ตัวศัตรูแล้วจะตามล้าง นายการิมก็เลือดนักเลงจึงเกิดฮึดฮัดขึ้นอีกคน ร้องอนุญาตให้ทำพิธีปลุกที่ผิดศาสนาได้

"ไหน ๆ มันก็เสียแล้ว! ลูกเอ๋ย พ่อปฏิญาณด้วยคน จงบอกเขาลูกว่าใครทำ และมันอยู่ที่ไหน"

ขาดคำนายการิมเลยเกิดร้องไห้กันขึ้นหลายคน เว้นแต่นายปุ่นไทยพุทธผู้เป็นเจ้าพิธี คุกเข่านั่งสมาธิว่าคาถาปลุกวิญญาณมีนะจนเสร็จพิธี จึงพากันออกจากกุโบไป คืนนั้นที่บ้านนายการิมได้มีการสวดทางศาสนาอิสลาม ซึ่งชาวอิสลามรู้ว่าความมุ่งหมายของการสวดนั้นไปในทางใด สวดเพื่อนำวิญญาณผู้ตายให้ไปใกล้องค์พระอัลเลาะห์ และอ้อนวอนพระอัลเลาะห์ให้ทรงรับวิญญาณของผู้ตายให้อยู่ใกล้ ๆ ด้วย แต่เสียงสวดของคนมากคนที่ดังไปไกลนั้นย่อมมีกระแสจิตต่าง ๆ กัน บางคนก็ตรงไปยังพระอัลเลาะห์แต่โดยอย่างเดียว แต่บางคนนั้นกระแสจิตมีทั้งเศร้าและเคียดแค้นพยาบาทปนอยู่ เลยกลายทำให้เสียงสวดนั้นกระแสไปทางน่ากลัวสะท้านใจผู้ที่ได้ยิน

อ้ายหนุ่มเด็ด กับอีกหลายคนในหมู่ของนายการิมคอยเวียนไปบ้านนายฟาและนายปุ่น เพื่อคอยฟังความดลใจจากปีศาจ

มีนะ จะบอกตัวบอกทิศทางที่จะตามล้างศัตรู ต่อมาอีกไม่กี่วัน หนุ่มเด็ดก็หายตัวไปจากหมู่บ้านพร้อมกับอาวุธ มันย่อมจะไปตามทางของมันที่มีนะคู่รักของมันดลใจ ทั้งคนในบ้านนายการิมก็หายไปอีกด้วยสองสามคน เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องลับ เพราะมันเป็นเรื่องส่วนตัวของเขา ซึ่งไปกับคนละเรื่องกะตำรวจ แม้ตำรวจจะรู้ความมุ่งหมายของคนกลุ่มนั้นว่า กำลังจะทำโดยพลการ และผิดกฎหมายก็ยากที่จะควบคุมและติดตาม ถึงแม้จะตามไปพบเขากลุ่มนั้น ในเมื่อเขาก็ยังไม่ได้ลงมือทำอะไรผิดก็ยากแก่การจะยับยั้งเขา ได้แต่ตักเตือนชี้ผิดชี้ถูกให้สว่างเท่านั้น ถ้าเขายังดื้อเดินต่อไปก็ไม่มีกฎอันใดจะไปห้ามไม่ให้เขาไปก็ต้องปล่อยให้เขาเหี้ยมเกรียมกระหายเลือดไปจนกว่าจะเบาบางลงหรือได้กระทำอะไรลงไปแล้วก็จัดการได้ เรื่องจะเอารั้วไปกั้นหัวใจเขาไม่ให้ไปอย่างนั้นอย่างนี้ก็ไม่มีใครจะทำได้ ปกติชาวอิสลามรักสงบ แต่มามีเหตุจี้จุดกันดังนี้ ชาวอิสลามจะกลายเป็นคนดุเหี้ยมเกรียมขึ้นได้อย่างน่ากลัว

ในยามค่ำคืนของหมู่บ้านอิสลามย่านนั้นกลายเป็นแดนที่น่าสะทกสะท้านขึ้น จะด้วยอำนาจจิต หรืออำนาจปีศาจก็สุดแต่จะเข้าใจเอาเอง ความหวาดกลัวได้แผ่ซ่านไปตลอดย่าน บางบ้านบางคนจะได้ยินเสียงของหญิงเที่ยวร้องไห้อย่างระทมขมขื่นคร่ำครวญในยามค่ำคืนทั่ว ๆ ไป ดีอยู่อีกอย่างที่ชาวอิสลามไม่ชอบการเลี้ยงสุนัข มิฉะนั้นจะเพิ่มความสยดสยองมากขึ้น เมื่อค่ำคืนเสียงสุนัขหอนเกรียวไปทั้งย่านก็จะเป็นอาการหนัก เพียงแต่เสียงนกแสกบินร้องเสียงยาวและกระแสลมพัดกรรโชกบ้างก็ยังทำให้สะท้านใจได้

การติดตามศัตรูนั้นแม้ว่าปีศาจมีนะจะชี้ให้ประการใด ก็ใช่จะมีความสว่างดังว่าดวงตาของผู้คนหาจะสว่างดังตาทิพย์ก็หาไม่ ยังคงซุ่มตัวปลอมแปลงตัวสืบเสาะไปอยู่โดยยังไม่พบตัวศัตรูได้ง่าย ๆ เพราะผู้ทำผิดก็ย่อมซ่อนตัวปิดงำความจริงไว้ทุกทางไป จึงย่อมค้นหาด้วยความยากแต่ก็เชื่อแน่กันอยู่ว่า เรื่องของผู้ผิดกระทำการมิดีนั้นจะซุกจะซ่อนอย่างไร ในวันหนึ่งก็จะต้องรับผลกรรมจากการกระทำของตัว ไม่ทางกฎหมายก็ทางส่วนตัว ต้องโดนเข้าจนได้ ไม่ว่าพระของทางใดก็ไม่ชอบคนผิดทั้งนั้น ในความยุ่งยากครั้งนี้ก็ดีไปอย่าง เล่นพวกขโมยม้าวัวควายเงียบไปเลย ไม่กล้าเข้ามาในเวลาหน้าสิ่วหน้าขวาน ย่อมชะตาถึงฆาต จึงทำให้ชาวบ้านนั้นนอนหลับได้อย่างสบาย แต่ชาวบ้านกลับหันมากลัวเอาภูตผีปิศาจแทนกลัวพวกโจรกรรม แต่ทางพวกที่เคร่งศาสนาไม่ชอบเหตุการณ์อย่างนี้เลย ลือกันว่าคนทุกคนที่ตายไป พวกร่วมศาสนาได้พยายามสวดอ้อนวอนพระอัลเลาะห์ให้ทรงรับเอาวิญญาณผู้ตายไปอยู่ใกล้พระองค์ แต่เมื่อวิญญาณใดได้เกิดเตลิดออกนอกทางไปดังนี้ ย่อมร้ายกาจน่ากลัว เพราะเป็นวิญญาณที่ไม่มีใครควบคุม ยิ่งเป็นวิญญาณที่เคียดแค้นด้วยแล้ว ยิ่งหาความสงบไม่ได้ น่ากลัวที่สุด

เปิดกรุผีไทย ตอนเมืองแม่วันทอง

เหม เวชกร เขียน

(๑๖ หน้ายก, ๒๐๖ หน้า กระดาษปอนด์, ราคา ๘๒ บาท)

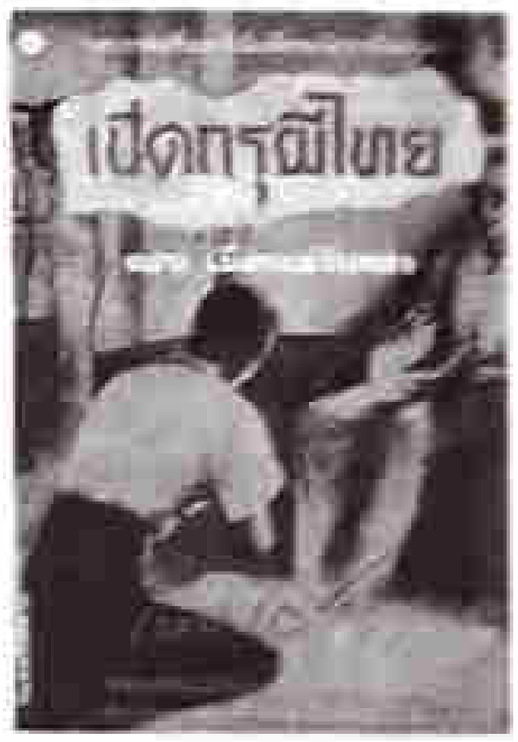

อรรถรสแห่งความตื่นเต้นในสิ่งเร้นลับ ซ่อนความวังเวง น่าสะพรึงกลัว...ซึ่งไม่ใช่เรื่องราวสยดสยอง แต่มันจะตามหลอกหลอนให้คุณต้องสะดุ้งถึงกับขวัญผวาได้

เปิดกรุผีไทย ตอนผ้าป่าผีตาย

เหม เวชกร เขียน

(๑๖ หน้ายก, ๑๗๘ หน้า กระดาษปอนด์, ราคา ๗๒ บาท)

คราวนี้เราจะมาปลุกเร้าสะเทือนขวัญคุณ ๆ อีกครั้งด้วยเรื่องราวแห่งความเร้นลับที่แม้แต่วิทยาศาสตร์ก็ยังพิสูจน์ไม่ได้ และสัมผัสศิลปะแห่งอักษรโดยผ่านตัวละครที่บ่งบอกความเป็นไทยอย่างลุ่มลึก

เปิดกรุผีไทย ตอนขึ้นจากหลุม

เหม เวชกร เขียน

(๑๖ หน้ายก, ๑๗๓ หน้า กระดาษปอนด์, ราคา ๗๔ บาท)

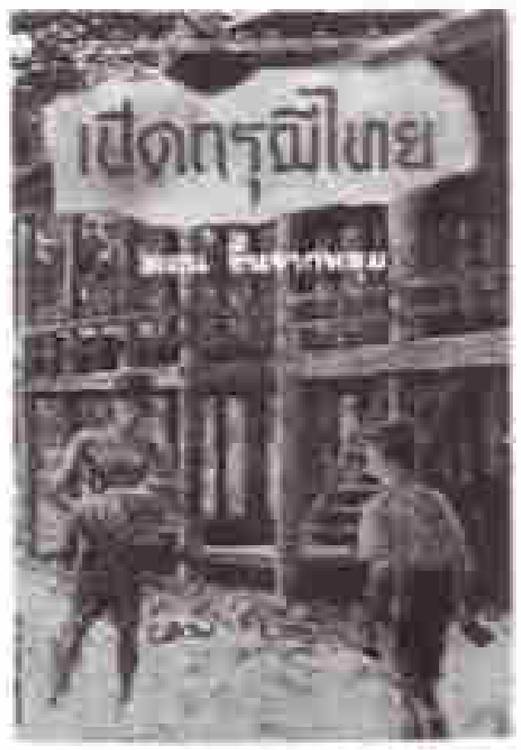

เปิดกรุผีไทย ตอนขึ้นจากหลุม บันทึกเหตุการณ์ความน่าสะพรึงกลัวในการเจอผีของนายทองคำ เรื่องราวจินตภาพที่ปลุกเร้าความรู้สึกให้คุณรู้จักกับคำว่าผีดีขึ้น